

XV.26. adl

XV.55. adl

XV. 55

110

i
 p
 m
 p n
 ma
 cas. n
 tri. c. v
 hoz ou
 ra do bu
 riora sūt.
 lia sūt pfe
 pfectōni ū
 ctionis sin
 minoris. 2
 q̄ non ipm
 quia cū qui
 quo q̄ esse
 bet psona n

111
 1

De quarto termino. s. immed

diati est distinctio. qz dicitur immediati aliquid dupliciter. v. l. ita qz ipse sit mediu in primu 7 vltimu. 7 tuc est immediati positue. Et ratiō est immediati sube qz color. ita qz hz ratōez medij positue in illa. s. ratiō est immediati boni qz color negatiue. nō em̄ mediat in illa extrema positue sed magis excludit mediu in boiem 7 ratiōabile qz in boiem 7 colorē. vt sic breuiter dicat illud est immediati positue. qd ratiō qz mediu in extrema includit. 7 illud immediati dicat negatiue vbi aliqd tanqz mediu magis excludit. Posset autē distingui de immediatiōe fm̄ rē 7 ratōez. qz immediati 7 minus immediati vel mediati. nō sunt sine ordie. ordo autē nō videt posse intelligi sine distinctōe. Sz qz h nō qrit qual est distinctio cēntialiu a notōnaliū vel vtrozūqz ab cēntia. ideo ista distinctio immediatiōis nō tractat ad pns. s. qz ista qz sit distinctio cēntialiu a notōnaliū vel vtrozūqz ab essentia. fm̄ ista dicitur qz istoz sit immediati ipi cēntie. puta cēntiale aut notōnale. Itaqz recolligendo de isto primo articulo. cēntia ē illud ad qd fit coz ppatio quoz querit ordo cēntiale aut 7 notōnale sunt illa quoz querit ordo in ppatio ad cēntia. de immediatiōe aut istoz ad illud primū est qstio. 7 pncipalit requirit. ppter solutiōez duplex distinctio posita i h articulo vna de cēntiali. alia de immediatiōe. pncipaliter de cēntiali talis ē. Aliter cēntialis ratio siue actualitas totalis est mere adintra. aliter aut adextra. Scda de immediatiōe talis est. qz aliqd dicere est immediati positue. ita qz ipse ponit mediu. aliqd ppatiuatiue. ita. s. qz nō requirit mediu aliqd in ipse 7 pmi. sic in aliud extrinē 7 pmi.

De secūdo arti. dico tres cō

clusiones quaz due sūt breues tertia pncipalis. pncipaliter ista. nullū notōnale est immediati ipi cēntie diuine aliqz cēntiali. 7 h loquēdo de immediatiōe pmo mō. hoc pbat sic. qd est sic immediati pmo. nō excedit a tēto cū sit p se mediu inter ipse primū 7 tertiū. s. om̄e cēntiale excedit qd cūqz notōnale. qz cēntiale ē cōe tribu. notōnale vō nō. Sz cōe cūda pclusio ē talis. Om̄i cēntiali includēte respectū adē immediati cēntie aliqd notōnale. 7 h loquēdo de immediatiōe scdo mō h pbat. qz tale cēntiale nō puenit ipi deo nisi p opatiōez intellectū opantis adē. notōnale aut puenit cēntie ex natura rei absqz om̄i opatiōe adē. Sz min⁹ regrit mediu inter cēntia 7 notōnale. qz in cēntia 7 tale cēntiale. Tercia pclusio ē. Om̄i notōnali ē aliqd cēntiale immediati cēntie vtrozūqz mō immediatiōis. h pbat dupliciter. primo sic. qz ordo per se realis cēt in aliqz si cēt distincta realis. talis per se ordo ē inter illa cōrādēs illi distinctiōni quā hnt. vtpote rōnis. si distinguat rōne. 7 h siue rōne supra ex pte rei. siue mere causata p actu intellectū. nūc aut si cēt distinctio realis in illa. cēntia. mēoria pfecta. 7 dicit pfectū. memoria cēt p se in ordine reali immediatiōe ipi cēntie qz dicit. Sz 7 mō quocūqz sit distinctio in illa eo mō ē immediatiōe cōrādēs. Maior pbat a posteriori sic. Vbi ē distinctio rōis siue vno mō siue alio accipiēdo rōez. ibi pcludim⁹ ordinē sic distinctioz ex h qz illa sic distincta habet talē ordinē realē vbi essent distincta realis. Sz cōe ista maior inuenit bfe inflātā. nisi forte in aliqz qd nō ē ad ppositū. 7 illud sufficēt excludit p exceptiōez ista si addat in maiori sic. qz ordo realis. talis 7 rōnis. nisi forte i distinctiōne reali illud qd ē posteri⁹ aliqz in distinctiōne minori. habet veri⁹ esse illo. 7 illo qd sibi cōrādēt. Secūdo pbat a priori illa maior p se ordinē intelligo qz est ex pte rōnis extremoz. 7 h accipiēdo per se ratōez cēntiale siue qddatiuā. nō determinādo illud cui⁹ ē ratō ad eē in re vel in intellectu. Sz h pncipaliter. nam vbi manet per se ratō siliis ordinis. ibi manet siliis ordo. sed in istis distinctiōis i tali vel i tali cēt manet per se eadē rō p siliis ordinis. qz ratō qddatiuā. a. 7 ratio qddatiuā. b. Sz nō em̄ esse i intellectu dat ipi. a. ratōez qddatiuā. Adior pncipaliter. qz si illa ibi posita cēt realis distincta esset talis ordo realis. qd qz cēt cēntia natura intellectus pfecta. idō ha

beret intellectu pfectū. 7 vltim⁹ habet vel habet possz obiectu intelligibile. pportōnabilis sibi pns. 7 vltra. ideo esset vel eē posset mēoria pfecta. nā hec ē ratō mēorie pfecte. intellectus hnt obiectu intelligibile. pportōnatiū actu sibi pns. 7 ex hoc vltim⁹ ipa esset vel eē posset suppositū hnti cā pfecte pncipiū exprimēdi. Sz exprimēt vel exprimere posset noticiā de clazatiuā cōrādētē illi mēorie. Sz tuc aut primū notōnale salte qd eludit primū respectū positū ad aliquā psonā ē dicit. Sz primū notōnale hz cēntiale aliqd immediati essentie vtrozūqz mō. 7 p pns qd cūqz aliqd notōnale. Sic argutū ē de memoria 7 dicit. sili⁹ posset argui de volūtate 7 obiecto sibi pntē 7 actu spirādī. Secūdo ad idē sic. cēntie immediatiōe est potētia qz actio realitē pductiua fm̄ illā potētā. om̄e aut notōnale ē actio pductiua fm̄ aliquā potētā i natura diuina vel supponē illā. qz ē pductio alie⁹ suppositi vel supponēs. pductiōez. om̄e aut talis actio ē alie⁹ potētie qz h rōez essentialis. vel qz ē ipi intellectus. Sz ita qz ē ipi volūtatis. Sz sicut igit qrit 7 ad illū articulū. pncipaliter cēntiali adē notōnale ē immediati scdo mō. nullo aut cēntiali ē aliqd notōnale immediati vtrozūqz mō. Sz libet aut notōnali ē aliqd cēntiale adintra immediati vtrozūqz mō. qz salte intellectus ē immediati qz dicit. qd ē primū notōnale. 7 ita p pns quocūqz notōnali. Voluntas etiā immediatiōe est ipi spirare. 7 per psequens quocūqz pertinēt ad pfectionē. s. l.

De tercio arti. instatur con

tra illas duas rōes positas i scdo articulo. p tertia pclusiōne. Sz tra pncipaliter. Vbi nō manet eadē rō ordinis. nō opz ponē eadē ordinē vel p siliem. Sz i diuis vbi istoz. cēntia. memoria. dicit. ē sola distinctio rōis. nō manet eadē rō ordinis que ē vbi illa sūt distincta realis. Sz pbat mi. in creatura rōnali ideo mēoria pcedit dicit. qz ipa ē pncipiū dicitū nō sic aut i deo loquēdo de mēoria vt mēoria. siue vt distincta ab cēntia. imo rō pncipiū emanatōez psonalē ē cēntia diuina sola sub rōne cēntie. vt cū ptingit respectū realis. qd pbat dupliciter. pmo sic. vbi ē erpsūm om̄ illoz qz cēntia diuina qz inuolūtē pntē. Sz in vbo diuino intelligit de qd cū qz distincte intelligit. Sz nō pōt aliqz distinctio actualis accipi i intellectu diuino in cēntia 7 memoria. pcedens qd dicit pductiōez vbi. pmi pbat p aug. vj. de tri. c. vlti. vbi dicit. qz vbi ē ars pns plena om̄ rōnis vbi cētū. Sz distinctio fm̄ rōez nō pōt eē nisi fm̄ aliqz actu intelligēdi. in deo aut prim⁹ actū intelligēdi ē pncipiū emanatōis vbi. supposita pncipaliter psonali. cū vbi pductū naturalitē. 7 actu naturali ipi intellectus. Sz nullo actu qz pcedēt. pductiōez vbi. pōt bfi distinctio adē vel adintra. Et si qrit ab eis quō Sz distinguuntur i deo intellectus 7 volūtatis si nō pncipiū in deo distinctio pductiōis psonalē dicit qz posite istis pductiōis distinctiōe 7 spiratōe. 7 hoc p sola cēntia vt pncipiū formale respectu vtriusqz pductiōis. pōt intellectus diuini ppare eas ad aliqz siliā i creaturis. vniuersis ē pductio intellectus i creatura. qz ipa ē nulla psupposita alteri siliis pductio volūtatis. qz ipa ē altera psupposita. 7 ita ex tali ppatōe adē intellectus cōcipit istas pductiōes vna qz intellectus. 7 alia qz volūtatis ppter siliū diuine istaz ad istos accipit. Sz ter illud istaz pductiōni pncipiū pductiū accipit intellectus sub rōne istoz duoz pncipiōz. s. intellectus 7 volūtatis. Sz per h ipedit scda ratō. qz mēoria vt mēoria vel intellectus. nō hz rōez pncipiū respectu dicit h ipa cēntia. 7 bñ pcedit qz cēntia vt essentia prior ē notōnali h nō habet p hoc qz aliqd cēntiale aliquo mō distinctū ab cēntia ē immediati qz aliqd notōnale. Sz tra. ista ratiō posset multiplici improbari. qz duaz pductiōnum alteri rōnis. nō videt posse poni idē pncipiū formale pductiū. Sz pncipaliter talis pductiōni quaz vna non pōt poni nisi iam altera ponat. Sz non videt etiā ratō quare pductiōes sint alie⁹ determinate pluralitatis. respectu qz vni est pncipiū formale eiusdē ratiōis. 7 hoc in pductiōibus necessarijs. tamen ista vsqz ad primā. q. differat. 7 hic tm̄ ratō prima pfirmat. Sz em̄ accipit ptra maiorem prime ratiōis qz nō manēt eadē ratiōe ordinis. non manet

Quodlibet.

Questio. 1.

bit idē ordo. pcedit de illa q̄ ē prima 7 p se cā 7 rō ordinis sic vlt tunc de primo p se ordine q̄ruūq; Et iux̄ h̄ arguendo assumo hāc maiorē. Vbi manet prima p se rō ordinis eadē. ibidē manet idē p se ordo. h̄ prima p se rō istoz ordinis. s. memorie 7 ip̄i dicit. est ex p se rō isto. s. q̄ memoria ē memoria 7 dicit ē dicit. In q̄cunq; h̄ ē reali siue dimiuto ista p̄cipiunt. statim habet ex rō isto. q̄ memoria est imediatio: ip̄i cēntē q̄ dicit. h̄ manētū per se rō isto 7 duoz extremoz occurrētū intellectui. siue h̄ntū eē reale siue rōis. siue q̄cunq;. sp̄ manet eadē vel filis p se rō ordinis. Et vlt̄ cū d̄r i mozi. q̄ in diuinis nō manet ista rō memorie ē dicit q̄ i creaturis. q̄ nō est ibi rō p̄cipij ad p̄cipiatū. Et lo q̄ illa est rō ordinis. s. rō p̄cipij formalē agē di 7 actōis. ad huc habebō p̄positū. q̄ fm̄ aug. xv. de tri. c. xv. Sic h̄ h̄ ubuz n̄m de nra scia nascit. quēadmodū illud de i ubuz de scia p̄ris natū ē. 7 vbiq; vult q̄ de rō ubi ē nasci de scia. q̄ scia est i memoria. 7 sic vbiq; d̄r ubuz nasci de mēoria. fil̄i aī cūi. p̄ducit est dicit fm̄ ip̄m ubuz ē. lxxiiij. q. q. l. iij. vbi vult. q̄ optie positū est illud i p̄cipij erat verbum q̄tuz ad trāsmutatōz nois scēde p̄sone. ē h̄ mēoria p̄cipij p̄ducitū scēde p̄sone. 7 ita manet ista rō ordinis inter mēoria 7 dicit. Et firmo h̄. q̄ si nō pcedat scda p̄sona per mēoria vt mēoria. h̄ per mēoria vt cēntia. nō magis h̄ p̄ducit p se p̄ actuz mēoria q̄ p̄ actū volūtatis. q̄ cēntia vt cēntia nō magis est h̄ q̄ illud. h̄ productō eī suā realitate. n̄ est magis dicitō q̄ ip̄ratō. nec ip̄a magis ex realitate sue p̄ducitōis fil̄i siue ubuz. q̄. s. q̄ ē p̄ter d̄ intēctōm aug.

Ad argumta p̄bāta q̄ cēntia sub rōe cēntie. vt tñ p̄cipiū q̄ cū respectō realis ē p̄cipiū formale. p̄cipiū p̄ducitū filiū. Ad p̄cipiū cū dicit de q̄cunq; intellectu dicitur intelligit. ubo iā productō intelligit. vt est q̄ ubuz ē cēntie p̄ductū. h̄ nō q̄r̄ h̄ de ordie duratōis h̄ origis. sic aut̄ itelli. gēdo q̄ p̄ nō itelligit q̄cunq; distincta i se vt ē prior origine ubo. saluz ē. 7 p̄ rōez. 7 p̄ aug. xv. de tri. c. vij. vbi vult. q̄ q̄ libet p̄sona sibi mem̄it. sibi itelligit. sibi diligit. 7 sic infert q̄ si filio itelligit p̄. p̄ nō est sapiēs de scipo h̄ de filio. Et h̄ format prima rō sic. quācūq; p̄fectōz p̄ h̄c p̄t. h̄z eā vt ē origie prior filio. q̄z h̄ eā a se. nulla ei p̄fectōz p̄t h̄c nisi a se. q̄ nec a filio. h̄ si p̄t p̄t nocē distincte actu om̄e itelligibile nouit vt ē prior filio origie. nō nouit h̄ ali qua itelligibilia distincte p̄scit i filio. h̄ etiā p̄t p̄ aug. xv. d̄ tri. c. iij. nouit de p̄ oia in se. nouit 7 i filio i scipo tanq̄ seip̄m. Et h̄ format scda rō. p̄ vt ē prior origie filio. nouit seip̄m nō tñ per mēoria siue actu p̄mo. h̄ p̄ itelligētā siue actu scdo. q̄ p̄bat. q̄ p̄ filio est ordo originis p̄ris ad filium in habēdo itelligētā p̄fectā. q̄tis ē in h̄ndo mēoria p̄fectam. q̄z vlt̄ eiusdē p̄ se ē h̄c itelligētā p̄fectā c̄ē h̄c mēoria p̄fectā. sic h̄ p̄ nō p̄scit i filio nouit seip̄m q̄tis p̄ mēoria. h̄ p̄ seip̄m vt ē prior filio. ita 7 de noticia actuali p̄ itelligētā. 7 tūc vltra. sic h̄ actuali noticia siue itellectōe p̄ itelligētā nouit p̄ seip̄m p̄ origie q̄ in filio. ita actuali itellectōe p̄ itelligētā nouit oia distincta in se p̄ q̄ in filio. Ad p̄batōz cū d̄r. q̄ ubuz ē exp̄ssiuū om̄ q̄ in cēntia diuina q̄ iuoluntē p̄t̄cēt. p̄cedo. h̄ nō p̄scit ubuz nec ip̄a p̄cise relucēt in ubo. h̄ eque distincte relucēt i itelligētā p̄ris vt p̄ris est. Qñ aut̄ p̄bat illa. p̄cise ē relucētā in ubo. p̄ illud. vj. de tri. de arte. ad h̄ r̄ndet aug. vij. de tri. c. iij. Ita ē ubuz ars p̄ris quō sapiētia p̄ris. 7 q̄ h̄ est ita ingt. dicit fil̄i sapia p̄ris quō lumē p̄ris est. s. vt quēadmodū lumen de lumie 7 vtrūq; idem lumen. sic itelligit sapia de sapia 7 vtrāq; vna sapia. h̄c ille. Si querat q̄re ubum dicit magis ars p̄ris q̄ ip̄emet p̄. Rñ. scēde p̄sone ex vi sue productionis p̄p̄t. q̄ est noticia declaratiua. q̄ ē producta per actum memorie experientis talē noticiā. 7 ideo appropriate dicunt de ea q̄ p̄t̄cēt ad p̄fectōz cognitiōis actualis. magis tñ p̄p̄t dicit sapia sicut loquit̄ ap̄lus. q̄ ar sic loquit̄ aug. q̄ ex productōe sua magis est noticia declaratiua eternoz q̄ factibiluz. Scda rāō inuit̄ illi p̄positōi. p̄m̄ ac̄ itelligētā in diuinis est p̄cipiū p̄cipiū p̄ducendū verbum. Ista est falsa p̄pter duo. primo quia nul-

lus actus itelligētā est p̄p̄t p̄cipiū p̄ducendū ubuz scdo q̄ nō est p̄m̄ actus itelligētā. sicut ip̄e intendit loqui de illo. p̄bo. quia ac̄ itelligētā coiter accipit p̄ ip̄a operatōe q̄ est itellectō. si h̄ p̄m̄ actus itelligētā est p̄cipiū emanatōis vt ip̄e accipit. h̄ itelligit altero istoz duoz modoz. aut ita videlicet q̄ est p̄cipiū formale quo ubuz productū sicut calor in calefactiē respectu calefactōis est p̄cipiū. aut ita q̄ est p̄cipiū emanatōis sicut actus productiuis. sicut calefactio dicit p̄cipiū productiū calozis producti. neutro aut̄ modo p̄ itelligētā. q̄ om̄e itelligētā est ip̄i itelligētā. fm̄ aug. r̄ij. de tri. c. vij. Itelligētāz dico qua itelligim̄ cogitantes. producere aut̄ verbum siue habere p̄cipiū formale p̄ducendū nō p̄p̄t nisi rāōe memorie. Scdū p̄t̄ ex d̄ctis q̄ productōz verbi p̄cedit origine itellectō distincta que p̄uenit p̄t̄ fm̄ itelligētāz p̄p̄iam ingentā. nō h̄ productū ubum p̄mo actu itelligētā loquēdo de primo origine sicut ip̄e accipit. cū probat p̄ hoc q̄ ubum naturaliter productū. Consequētia nō valet. q̄ quozūcūq; itellectō est p̄cipiū. est p̄cipiū om̄ illoz per moduz nature. Vel p̄t̄ breuiter dicit ad istā scdam probatōz. q̄ licet verbum producat̄ in diuinis per p̄m̄ actuz itellectus. loquēdo d̄ p̄mo actu productiuis. qui tñ nō dicit p̄p̄t ac̄ itelligētā. licet sit ac̄ itellectus. nō tñ p̄mo actu operatiuis. qui p̄p̄t dicit actus itelligētā. h̄ prior est origine actus itelligētā. vt est itelligētā patere. 7 isto vt sic prior itelligit pater essentia. p̄p̄t distincte. nō tñ in verbo producto. Ista distinctio de actu productiuis 7 operatiuis patebit post. q. r̄ij. Actus em̄ operatiuis nō habet terminum productū h̄ est vltim̄ terminus. vt p̄t̄ ex p̄mo 7. r. ethicoz. Actus aut̄ productiuis sem̄ p̄ alim̄ termini per se qui per ip̄m accipit esse. Rñ. ad scdam rāōez positā ab ip̄o. exclusa est per h̄ q̄ probatū est. essentia vt essentiam nō esse imediatum p̄cipiū formale productōis excludendo memoriaz vt memoriaz a rāōne talis p̄cipiū.

Ad argumētū p̄cipiale. supponit q̄ p̄sona diuina constituit per aliqd̄ notionale. 7 p̄nunc supponat. Ad maiorem ergo respōdeō per distinctōz. q̄ aliquādo suppositū constituit per aliqd̄ eiusdem generis cum ip̄a natura. 7 tunc videt̄ posse concedi maior. q̄ non solum natura imediatius se habet ad suppositū. sed etiam ad illud formale quo constituit suppositū. 7 hoc aliqua imediatione. Si aut̄ suppositū constituit per aliqd̄ alteri generis. q̄d̄ esset remota a natura q̄ genus illi q̄d̄ est p̄p̄t̄as nature. tunc maior esset falsa. Si em̄ fortes constitueret per relatōem. cum relatō plus distet a genere substantiē q̄ qualitas vel quātitas. saluz est q̄d̄ p̄stitutiū sortis esset imediatū bu manitū q̄ q̄litas vel quātitas. Nūc aut̄ supposita ista opinione. q̄ relatō p̄stituit p̄sonā siue suppositū diuinū optet dicere q̄ suppositū ibi nō p̄stituit per aliqd̄ eiusdē generis cū natura. eo mō q̄ ponit̄ ibi genus. h̄ p̄ illud q̄d̄ est ad alterū. 7 nata est ad se. Illud aut̄ p̄stitutiū aliq̄ mō magis distat a natura q̄ p̄p̄t̄as nature. q̄ si ibi p̄p̄t̄ cēnt generis: sapia p̄t̄inet ad gen̄ q̄litas. 7 p̄mitas ad gen̄ relatōnis. h̄ ibi suo mō p̄p̄t̄as p̄t̄ ē imediatior ip̄i nature illo q̄d̄ ē p̄stitutiū suppositi. Si q̄rat q̄re n̄ p̄t̄ h̄ suppositū constitui p̄ aliqd̄ q̄d̄ ē eiusdē generis cū natura. h̄c q̄litas ē de eo q̄d̄ q̄litas supponit. nec p̄ p̄ns ē ad p̄positū. h̄ ad p̄stitutiū p̄sonaz. tñ p̄cedo ad p̄ns suppositū. 7 tūc p̄t̄ dicit. q̄ vbi est aliqd̄ de se hoc. 7 tamē nō incōmunicabile. nō p̄t̄ intel ligi aliq̄ d̄t̄matio vlt̄ior nisi ad incōicabile. cēntia aut̄ diuina ē de se h̄. 7 tñ coicabilis. si h̄ d̄z itelligi aliq̄ d̄t̄matio ad suppositū cū suppositū sit icōicabile. optz q̄ i h̄ sit p̄ aliqd̄ q̄d̄ ē p̄mo incōicabile. tale n̄ p̄t̄ ē q̄d̄ ē ad se. q̄ q̄d̄ est ibi ad se fm̄ istud suppositū ē p̄fectō simpliciē. 7 sic coicabile. 7 ita optet p̄stitutiū suppositi differre a natura genē nō q̄litas h̄ ea d̄ta q̄ ē inter rē ad se 7 rem ad alterz. p̄batō aut̄ ma. p̄cipialis nō p̄cedit nisi de p̄stitutiū suppositi p̄t̄cēt ad idem gen̄ cum natura. Iste de ordine essentialium 7 notionalium in diuinis. p̄t̄ ex hoc ordo p̄cē

tendi in questionibus de deo. qz si aliq fuisse mota de essen-
tia vel eentiali adintra. illa eet tractada an questiones de
notionalibus. nulla aut e mota de eentiali nisi qd importat
respectu ad e. 7 qd cuq notionale suo mo est p^o quociqz
tali eentiali. ideo primo tractade sut qstiones motu de no-
tionalibus. notionalia aut vel sunt relationes vel productio-
nes. siue illa sunt idem siue non. non curio. Est q primo qz
sio talis de notionalibus siue pductioibus.

Questio. ij.

Meritur utruqz i deo

Quit ee plures pductioes eiusde ronis. Ar-
guo q sic. pductio suppositi in esse nature
substantialis. e generatio h i diuinitis est du-
plex pductio p modu nature q duplex ge-
neratio 7 p^o duplex pductio eiusde ronis. minor ptz. qz
ois pductio suppositi i natura dina. e in ee nature sub-
stantialis. pbat ma. na p h distinguit generatio ab alijs mutatioibus
p pbi. v. pbi. qz ipa est ad subaz siue ad esse subale. qz.

Extra si pnt ee plures pductioes eiusde ronis. vel q plu-
res generatioes. vel plures spiratioes. 7 p^o duplex filij
vel plures spscti. pns falsuz. qz. hic pcedat oes theo-
logi i pclusionem negatiua. h optet vide an ista sola sicut te-
neatur. an p rōez. Ad ipam aut diuersi diuersas afferunt
rōnes. p^oimo q tangēt rōnes aliquoz q ad pclusionem istā
ponūt. Secdo diceē qd magis circa h vidēt ee tenēdū. Ter-
cio queda dubia occurrētia excludēt. De primo apponū-
tur ad h quoz rōnes. prima e ista. Omis forma eiusde spe-
ciei siue qd magis pprie dicit in diuinitis eiusde ronis. non
multiplicat nisi fm materia. materia aut in diuinitis esse nō
pōt. vñ in diuinitis nō e nisi vnica filiatō substantialis. sic albe-
do substantialis nō pōt esse nisi vna. Secda ratio de oia intelli-
git 7 vult vno actu simplici. q nō pōt esse ibi nisi vna pso-
na pcedēs p modū verbi. 7 vna p modū amoniz. Tercia
ratio. qz plone pcedūt naturalit. natura aut deimnat ad
vñ. qz. Quarta ratio ex h est pfer^o filius. qz tota filiatō
diuina in eo pntē. nō q pōt ibi esse aliq alia. Prima rō
vidēt ee trāscendēs 7 assumē dubiū siue falsuz fm multos
Illa em ppositō ma. f. q forma eiusde ronis nō multiplica-
tur nisi fm materia. q fm eos eque habēt locuz de angelo
sicut de deo. aut intelligit sic. q forma qcuqz imaterialis
sit de se bec. siue ex rōne sue qdditatis. sicut de veritate est bic
ita q nihil aliud intelligēdo nisi veritatē. e pdictio formalis
deū nō ee hūc. Aut intelligit sic. q quis forma imaterialis
aliq nō sit bec formalit sua qdditate. tñ ipa in re multipli-
cari nō pōt. qz vnica forma talis singularis sigta. h in se
totā entitatē illi^o forme 7 intēsiue 7 extēsiue. Si intelligit
primo mō. seqt q rō forme specificē i angelis. icludit repu-
gnatiā imo pductioes ad plurificari realit. 7 ita sic nō stat
cū pceptu boīs qd pceptat irrōnalis. vel cū pceptu dei. qd
pceptat tanq indifferēs ad plures reos: ita nō stat cū con-
ceptu talis spēi qd pceptat plurificabilis. 7 p^o quociqz
posuerūt spēm angeli cā posse plurificari. habuerūt i intel-
lectu suo pcept^o formalit repugnātes. qz pceptū talis spēi
7 plurificabilis. 7 p^o quociqz pceptū ibi ee rōez vñ
simplr. f. dicibilis de pluribus. imo pceptio natura in tali
vltimate: icludit i illo intellectu repugnātia formal^o inf obm
intellectū 7 modū pcepti. Illud pns non vidēt pbabile.
cū multi theologi 7 catholici sic pceptēs naturā angelicā
7 spēm sic alij. siue omi repugnātia pceptū pcesserunt ibi
plurificatioes 7 vltimate pdicta. Scri aut vidēt ad hāc pte
declinari. sic Dam. in elemētario. c. xij. dicēs. q vnicū est
coicabile 7 incoicabile. ipi aut q vni^o spēi coicatio. 7 ipsa
beata natura in trito pstit by postalibus. 7 sequit post hoc
fm vñquēqz ordinē angelo 7 virtutū dñtes by postales
pdidit. nō solū hoc. h etiā fm vñquēqz spēm. vt vtiqz pnu-
nicātes adinuitē naturā gaudeāt adinuitē. 7 naturali ha-
bitudine pceptati. adinuitē secure 7 amicabile dūponant
bec Dam. Et articuli dānati tres vidēt istuz articulum
prima facie reprobare. Qm^o est a dño stephano cōdēnat^o.

qui dicit sic. qz intelligērie nō hnt naturā. de^o non possēt
eiusde spēi facere plures. Error scdus. qz de^o nō pōt multi-
plicare idiuidua sub vna specie siue materia. Error terci^o
qz forme nō recipiūt diuisionē nisi fm materia. error nisi
intelligit de formis eductis d potētia matie. Si def scdus
intellect^o ppositiois tūc sequit q natura specifica michael
de se nō est bec. q non repugnat sibi pdictioe nō esse hanc
vel non esse in hoc. q illa q potētia q pōt in quodlibet qd
nō icludit pductioes. pōt natura illi fieri 7 nō in hoc. Di-
cetur forte q nō possēt stante illo. hoc nō excludit ppositiois
7 tñ est falsuz. p^oimū ptz. qz destruat iste 7 tūc fiat natura
in alio. nō q oino est necesse michaelēz ee hūc vnicū. scdm
ptz. qz que simul sunt in potētia actiua agentis nec inter-
se repugnat. illa pnt simul esse in effectu. hmoi sunt iste mi-
chael 7 ille michael. si natura nō est de se bec. Et lo etiā q
scdus intellect^o eet verus. saltē ad ppositū habem^o q ista p-
positio forma eiusde ronis nō pōt plurificari nisi p materi-
am. nō pcludit omimoda impossibilitatē plurificatiois si-
liatōis i diuinitis: cū tñ illa plurificatio sit possibilis. sim-
plicat icludēs pductioes. Ista q ppositio nō pcludit ppositū
scz pclusionē quā tenem^o sicut ipa est vera. nisi accepta fm
p^oimū intellectū. q rōnabilit vidēt multis esse falsus. vt
dictū est. nō est em doctrina pueniēs pclusionē certissimā
7 sūme necessariā tenē ppter rōnes nimis generales. q vñ
tenēt multis hre plures instācias. Pretereā instat de aia
intellectiua. q pri^o natura e termin^o creatiois q infundat. p-
mus aut termin^o creatiois vt talis formalit e h. q aia natu-
ralit pri^o e bec. q vñ matie. 7 pari rōe de ista aia p^o natu-
tura e bec q vñ matie vñ ista aia est bec sua. p^oia singu-
laritate. 7 inde est nō illa. 7 p^o p^o prima distinctioe singu-
lariter distinguit a singularitate distincta ab illa. q vñ
ce sūt iste aie pri^o natura. q vñ matie. nō q p se 7 primo
distinguit sua matia. Prima ppositio pbat. qz illd qd sine
pductioe pōt ee sine alio 7 nō eōuerso e pri^o naturalit illo.
h accipit. v. metha. c. de p^oio. Illiq ingt fm naturā 7 h
stātia sunt p^oio. quecuqz ptingit ee sine alijs. 7 illa nō si-
ne illis. 7 i sine capit ad istū modū reducit oes modos p^o-
oio. Et in. vij. metha. esse ingt sube e p^oimū oim. 7 h pbat
alioz eñ nullū e sepabile a suba. Etia aut nō solū fm sub-
stātia e eñtia. h fm eñtia 7 vt termin^o creatiois diuine.
pōt ee sine materia. q pōt ee sine h q vñ matie. nullo
mō aut pōt ee in materia nec p creatioes nec aliquo mō q
litercūq. nisi ipa sit bec. p^oia singularitate. seqt q ista p-
positio prima q fuit bic. pbada. Si dicat q nō est bec sic p
materia. f. p vñone actualē vel p esse actualē in ipa. h p ap-
titudine essendi i ipa materia. 7 ipa nō est p^oio illa ap^oio
diuine. Illud nō euadit argumētū. qz natura ipa absoluta
est p^oio natura ipa ap^oio diuine. qz bec aia hz aptitudines
hanc ad hoc corp^o. 7 illi aie repugit ap^oio hui^o ad cor-
pus h. 7 puenit sibi alia ap^oio ad aliud corp^o. Tunc
arguo sic. qd puenit hūc 7 repugit alij. nō puenit hūc p se
fm illd qd e p^oio istis. vel saltē p^oio distinctioes i istis
necio. f. hui^o ab illo. bec ap^oio puenit hūc 7 repugit illi
q necio p^oio distinctioes hui^o ab illo. q prima distinctio
nō est p ap^oio diuine. nec prima singularitas hui^o 7 illius.
Cōfirmat rō aptitudinis formalit loqndo nō e ad se. nec est
rō entis i actu. p^oimū pbat. qz si intelligit ad se. q postz intel-
ligi 7 nō ad aliū vt ad finitū. scdm etiā ex h p^o p^o ap^oio
postz ee ad finitū nō eñtē. qd at necio erigit aliq nō eñtēs
ipm ee nō eñtēs i actu. nūc at beca aie e singulare absolutū 7 sin-
gularitate absoluta. 7 singularitate i actu. 7 singularitate
actuali q ap^oio nō e rō formalit sue singularitatis. Et ista
instātia de aia h bz. q nō e oino necio. h e o^o ppositū icludit
pductioes. q forma eiusde rōis nō pōt plurificari sine mate-
ria realit 7 licz habeat aptitudinē ad matias. tñ p^o nafa
h bz plurificatioes. qz p^oia rō plurificatiois nō e matialitas ge-
neralit. Et q imaterialitas nō sit p^oia rō forme eiusde rōis
eñdi hāc nec matialitas p^oia rō plurificatiois i forma. p
bat. qz q aliq e i actu e^o cāz 7 intellectuz. eo e h p^oio. qz sic
eē nō ppetit nisi hūc. imo vltimas siue nō h p^o p^o alicui ppetere

nisi in intellectu. nunc autem quicquid entitas seipsum absolute se
 ipsa prior est in suo esse. quod seipsum prior recedit a non esse ad esse. quod li
 cet multa concurrat ad suum esse sic materia ad esse forme et for
 ma ad esse materie: tamen nullum concurrere se sibi priora ratione cendi in suo
 esse se seipsum priora esse. et per omnes filiarum divinam esse hanc. ac
 cipit priora ex ratione filiarum talis non ex imaterialitate. quod tamen
 aliud ponit vel excludit aliud anneru proprie singularitatem.
Losirmat h per autem quod materia non est per se causa forme licet
 sit materia forme. **S**icut dicitur. et nullo modo videtur aliud esse h
 per illud quod non est per se causa. et hoc est intentio philosophi. xij. metaph. c.
 ij. ubi vult. quod tam causa materialis quam formalis et efficiens habent
 unitatem et distinctioem specificam et numeralem. proportionata ipsi
 principiatibus. hoc inquit qui sunt in eadem natura diversa non
 specie supple sunt principia. et subdit. h per singularium aliud
 tua materia et motus et species numero. ratione autem vult ca
 tem. hoc ille. **U**trumque enim per se principium positum oportet habere in
 diuina philosophia in diuina positum. et terminatioem filii terminatioem
 positum. quod neque in diuina positum et terminatioem. neque terminatioem
 ex in diuina positum et terminatioem. h frustrat quod in singularitatem
 tis. hoc prima ratione singularitatem terminatioem per aliud extrin
 secum. tanquam per principium formale. quocumque extrinsecus sit
 causa aliquis comitatus. quod se oportet quod prima ratio formalis
 singularitatem signate. sit per aliquo per se intrinsecum singu
 lari. **D**e secunda ratione. prima est empirica et videtur illi positum
 inmitti. ubi non potest esse nisi vnicuius actus intelligendi. ubi non
 potest esse nisi vnicuius verbum siue vnicuius dicere. hoc positum gra
 materie veritate habet in intellectu creato. non quod illo actu
 intelligendi. producit verbum. sicut alia dicitur. imo actu dicen
 di qui non est aliis actus intelligendi. h per omne intelligi in no
 bis expressum est per actum dicendi. et per omne dicitur exprimit aliud
 intelligi. et per aliud dicere aliud intelligi. ideo filii vnicuius est in
 telligere vnicuius est dicitur. h ista positum oino non habet ratioem ve
 ritatis in deo. quod non omne intelligi diuini est per aliud dicitur. imo
 intelligi per actum respectu cuiuscunque obiecti. non est per aliud dicitur
 et ideo potest per se ipsum ad h. habere intelligi vnicuius respectu
 oim obiecti. licet habet singularia dicitur respectu singulari obiecti
 rum. si singularia obiecta haberet propria verba. **T**el breuiter hoc
 positum non videtur necessaria gra forme. quod licet in vno sit ni
 si vna forma absoluta eiusdem rationis. ipsum tamen potest habere plu
 res. produktiones actiuas plurium terminorum. **E**xemplum. licet sol
 vna luce sit luminosus. tamen potest habere plures actus illuminandi.
Intelligi autem est perfectio intelligenti. et forte forma absolu
 ta. sicut est perfectio inerti operanti. non autem productio alicuius
 termini. dicere autem dicitur actio. productio termini. non est gra
 forme sequitur si intelligere non pluralitatem. h nec dicere. **S**ed
 dices quod dicere non est actus transiens sicut illuminare. imo ter
 minus et actus manet in eodem intellectu. si h intelligi quia
 imanes non est nisi vnicuius in intellectu diuino. pari ratione non
 erit nisi vnicuius dicere. **I**stud quidem verum est. quod est vnicuius dicitur in
 intellectu diuino sicut vnicuius intelligi. h quod ratioem oportet
 probare rationem. qui enim poneret filium in diuina dicere. pone
 ret duo dicere. vnicuius patris. et alterius filii. quia non eodem
 actu dicendi filius producit et producit. et tamen non ponit
 nisi vnicuius intelligere. quia intelligere est coicabile in diuina
 sicut et quodlibet essentiale. et ideo quod quoscunque actus necesse
 nales coicare. semper ipsum esset indistinctum. et tamen ibi actus
 essent distincti. sicut modo essentia est oino eadez quous coicet
 pluribus produktionibus magis distinctis quam essent duo dicere.
 quia distinctis sunt rationes formales. **I**sta tamen positum intellectus
 habet vnicuius intelligere habet vnicuius dicere. vera est in intelle
 ctu creato gra materie. per tanto quod intelligi est ibi terminus
 formalis actus dicendi. et ita verum est ibi quod alterius actus exp
 mendit. aliter est terminus formalis. per limitatorem ipsius termi
 ni. **I**sta ratio non tenet in diuina. quod terminus formalis actus
 exprimentis est illimitatus. et ideo non oportet quod distinguat per di
 stinctioem actuum exprimentis. quod sit actus personales. **L**icet videtur quod
 ista positum ubi vnicuius intelligi ibi vnicuius dicitur. possit habere ali
 qua euidentiā. expando ad obiecta. quod ille intellectus qui potest vno
 actu intelligendi probetere plura. pari ratione potest vno actu
 exprimentis exprimentis notitia declarata plurium. et tunc tamen

ex illa ratione habet. quod in diuina non est aliud et aliud dicitur. per
 distinctioem obiecti. sicut nec aliud intelligi. **S**ed ultra ad ha
 bendum totum positum. oportet probare quod non est ibi aliud dicere re
 spectu eiusdem obiecti. et hoc vel alterius per se dicentis vpotere si po
 nat filium dicitur suum verbum. vel eiusdem per se vpotere si ponat pa
 trem dicitur aliud verbum. **D**e tertia ratione. ista positum natu
 ra determinat ad vnicuius. non excludit quod tamen posset vnicuius persona
 naturalis siue per modum nature. produci. quod non solum natura spe
 cifica eadez. h natura vnicuius in vno singulari. potest esse principium
 primum. productiuum plurium naturaliter. sicut de igne producente
 plures ignes naturaliter. **E**st h intellectus huius rationis. natura
 determinat ad vnicuius. non quidem ad vnicuius producibile. vnicuius in
 qua numero siue singulari. h determinat ad vnicuius determi
 natum modum producendi. quia non est ibi principium indetermi
 natum respectu oppositorum sicut voluntas. **S**i dicatur quod ideo
 natura potest esse principium plurium productioem per modum natu
 re. quod producit de pluribus materiis. et ideo preterit plura
 opposita de quibus producit. hic autem producit non produ
 cit de aliquo opposito. nec etiam potest plures esse materie de
 quibus fiant productiones. hoc non obstat quia si agens natu
 rale quod habet in virtute sua actiuam effectum primum. primum quod
 tum ad formam potest in plura producibilia. multo magis
 agens illud quod in virtute sua actiuam effectum totaliter nul
 lam materiam presupponendo. potest in eadem vel in tot producibi
 lia. quia perfectio virtutis actiuæ in habendo effectum totaliter
 non limitat ipsum respectu producibilium. nunc autem per se agens na
 turale quod habet in virtute sua actiuam effectum primum. primum quod
 tum ad formam. potest idem manere plura producibilia vnicuius
 producit. h sicut posset si habet effectum suum totaliter in virtute sua
 actiuam. nulla. s. materia presupposita. **E**st illud per se manifeste. quod
 sicut agens vnicuius potest generare multa filia. ita et deo. creare
 non est solum per se et possibilitas respectu plurium possibilium ab eo
 de. productio ad eadem produceda. quia. producit vel producit potest de
 pluribus principibus passiuis. h per rationem ipsius potentie actiuæ. et
 per coitate siue pluralitate termini producibilis. oportet quod ad
 probandum vnicuius esse terminum productionis vel etiam esse productum
 nec vnicuius probare. quod terminum productionis non est per se plu
 ribus productionibus eiusdem rationis. siue productio fuerit de aliis
 siue de nullo. siue principium sit natura siue non. **D**e quarta ratio
 ne filii est perfectio deo. et tamen non habet veritatem oim huiusmodi. im
 mo potest veritas huiusmodi si non alia. tamen in alio supposito. et alio modo
 huiusmodi causa. h per h quod est perfectio filii. intelligitur sicut et perfectio deus
 non sequitur quod habeat oim filiarum possibilium. et tamen vel sal
 tem non oim modo possibili. **I**n filiarum autem cum non sit eadem co
 municabilis pluribus. non oportet distinguere inter alienatez si
 liationis et alium modum huiusmodi. imo sicut veritas potest esse perfecta
 in aliis et tamen alio modo huiusmodi in alio: ita filiarum potest esse perfecta in ali
 quo et tamen alia haberi in alio. **A**d conclusionem negatiuam appo
 nitur ratio talis a quibusdam. **S**i tota secunditas ordinata ad ge
 nerationem filii. sit exhausta in vnicuius filii generatione. impossibi
 le esset cum illo alium generari. quod ille aliter generaret sine oim
 secunditate ordinata ad filii generationem. h in deo tota secunditas
 veritas ordinata ad filii generationem exhausta in vnicuius filii ge
 neratione. quod vnicuius actu generandi semper manere. producit
 vnicuius semper manens. et ex eodem semper vnicuius se habere. non
 posset h restare secunditas ad alterius filii generationem. ni
 si posset h esse due productiones oino eiusdem rationis et ex eo
 dem. quod est impossibile. sic impossibile est vna et eadem materiam
 simul moueri pluribus motibus generatois vel alterationis
 per idem per se ipsum differentibus autem per se numerum. et hoc iux
 arte philosopho. qui terminat. v. philosophi. non est possibile quod idem si
 mul moueat pluribus motibus per eandem speciem motus.
 habet h minor quod in diuina in generatione filii exhausta
 tota secunditas ad generationem filii. quod actus ille semper manens.
 est ex eodem semper vnicuius se habere. **L**osirmat per ex
 emplum. si vnicuius habet vnicuius semper. et non est possibile aliud
 h ad generationem huiusmodi. et de illo semper se est iste filii generatio.
 impossibile est alium filium generari. **D**ic breuiter formado ar
 guit sic. actus ad quod principium et per se huiusmodi non est possibile alium
 de rationis ab eodem principium actio. **A**ctus vnicuius generatois in diuina

nis est adequat' suo principio 7 semp stat. § 7c. De pma ra-
 tione. ubi illud exbauit si pprie accipiat sic accipit i cor-
 poralibz. tenotat nihil illi' qd exbauit remane in illo in
 quo p'uit. vt pz de aq in puteo. isto mo no pte itelligi i p-
 posito. qz fecunditas no exbauit sic p pductoẽ filij. qn to-
 ta ipa eadẽ sp manet i pre. § optz qz fm altera litudinẽ i
 telligit. vt yl dicat exbauiri pro quãto q no manet i pre
 ad aliũ actũ. pductõis vel generatõis alteri' filij. sic si no
 maneret aqua in fonte qm ad aliũ actũ potatõis. posset
 aliquo mo dici exbauit p actũ potatõis. Concedit ergo
 maior qz exbauit isto mo tota fecunditate ordinata ad ge-
 neratõẽ filij. no posset ali' generari. h illa minorẽ qz in di-
 uinis sic exbauit in generatõne vni' filij tota fecunditas q
 est i diuinis ad generatõẽ filij. optet pbare. Innuẽ autẽ
 pbatio e' per b q generatõ illa sp stat 7 est de eodẽ princì-
 pio qsi de quo. 7 de eodem princìpio qsi passiuo. 7 id no pnt
 esse sil plures. pductões. sic nec plures moe. ¶ Contra illã
 rõe qz no pcludit sufficẽter. ppositũ p' argui sic. ¶ Quẽ-
 qz potẽtia posset hẽre aliũ actũ si ille act' no flaret sp. illa
 simplicit' p' hẽre aliũ actũ h potẽtia generatiua in diui-
 nis per se solũ. hoc no p' hẽre aliũ actũ. qz ille act' sp
 stat. § illa potẽtia absolute p' hẽre aliũ actũ. ita qz i hoc
 no est p' dicitõ. h si p' hẽre aliũ actũ. § necessario hz. ni-
 bil em est ibi possibile. f. qz no includit p' dicitõẽ quin sit in
 actu. § ibi sunt i actu plures generatões. ¶ clusio falsa. § al-
 tera pmissaz. no maior. § minor. qz videt eẽ accepta ex rõe
 argumẽti sui. ¶ Probatõ maioris rõe 7 exẽplo. rõe sic. ¶ po-
 tẽtia naturalit' prior est actu. qz qd aut no repugnt priori
 naturalit' nisi qz illud qd est posteri' naturalit'. simplr no
 repugnt sibi. qz p' dicitõ simplicit' non est alie' ad pri'. per b
 qz illud hz p' dicitõẽ ad posteri' natura. si § act' ali' no re-
 pugnt potẽtie nisi qz potẽtia sp est sub isto actu. absolute n
 repugnt potẽtie ali' actus. 7 ita sine p' dicitõne simplicit' p' t
 ali' act' sibi p'petere. ¶ Exẽplũ habem' si sol illuminaret vni-
 uersũ vna illuminatõe adequã sibi intẽsiue. qz. f. ita pfecte
 sicut posset illuminare. 7 extẽsiue. qz. f. illa illuminatõ e' i to-
 tius illuminatiõis qd possz eẽ illuminatiũ a sole. si ille act'
 sp flaret. ita qz sol no posset hẽre aliã illuminatõẽ. h no eẽ.
 qz simplr repugnt soli vt est princìpiũ illuminatiũ qz sit p'nci-
 piũ alteri' illuminatõis. imo solũmo ex b qz totale suum
 passiuũ e' p'porionabil' actiua. absolute § soli e' p'possibi-
 lis alia illuminatõ. 7 p' p'ns si sol nẽcio causaret oẽm illumi-
 natõẽ quã possz causare. sol habet aliã illuminatõẽ i actu
 nũqz e' § nẽcitas ill' simplr vnice. pductõis nec est nẽcitas
 ill' vnitatis ex b qz vna pductõ sp stat. ¶ Cõfirmat illã rõe
 qz si potẽtia ex rõe sui no nẽcio dẽmiat ad istũ actũ. h tũ
 mo ex b qz ille act' sp stat e' dicit' a potẽtia. illa potẽtia abso-
 lute vt prior actu. posset extẽdere se ad aliũ actũ. § irrõna-
 bile videt qz ille act' magis eẽ ab ista potẽtia qz ille. 7 per
 p'ns cũ neut' posset eẽ min' nẽci' altero. vel v'qz sil e' a potẽ-
 tia. vel neut'. ¶ Videt § qm ad istã rõne. qz nec p b qz actus
 sp stat. nec p b qz vna potẽtia no p' sit p'fici diuersis acti-
 bus. hz clusio rõis sufficẽter. pbata. sic ipa e' vera. imo
 optet pbare. qz sic e' nẽcitas ad vna pductõẽ vni' rõis. ¶
 si p' possibile illa n' sp flaret vel nũqz eẽ. ad huc nulla alia
 possz hẽre in diuinis eiusdẽ rõis. vt quẽadmodũ si h p' no
 e' i diuinis. oino p' dicitõ eẽ dicit' p' rãm i diuinis. ita si h
 p' hac generatõne no generaret. vel p' possibile generaret
 actu trãscũte 7 no flãte. nullã aliã generatõẽ possz hẽre. qz
 no posita absoluta 7 oimoda nẽcitate ad vnica. pductõẽ.
 ibi possibilitas ponit ad aliaz. 7 p' p'ns nẽcitas. qz qz est
 ibi possibile e' nẽciũ. ¶ Ex b p' qz scõa rõe de adequatõe abbe-
 uians istã no pcludit. qz aut maior accipit adequatõẽ inten-
 siuã tũ. vel extẽsiuã 7 intẽsiuã. si intẽsiuã tũ. ex tali adequã-
 tione n' pcludit qz sit vnica. pductõ possibil'. imo alia p' eẽ
 possibilis licet no sil flãz. hz § tũ qz vnica e' possibilis sil'.
 h vbi no hz de vnica. pductõẽ possibilis nisi sic qz alia no sit
 sil' possibilis. ibi no hz qn alia sit simplr possibil'. 7 p' p'ns
 in pposito nẽcia simplr. Si accipiat adequatõ scõa mo mi-
 nor no probat. nisi forte iniat' istã. qz vnica pductõ sensu

per stat. 7 de hoc tactum est supra.

De secundo arti. dico qz ista

clusio. in diuinis no pnt eẽ plures. pductões eiusdẽ rõis.
 no sola fide tenet. h etiã rõe nẽcia ostẽdẽ. ¶ Et p' formari rõe
 primo dẽducẽdo ad impossibile. scõo ostẽsiue. terco p' p'ri-
 mari. ppositũ ex intẽtõẽ p'bi. ¶ Format § rõe sic. si pnt eẽ plu-
 res. pductões eiusdẽ rõis. § 7 infinitẽ. 7 si sic. § nẽcio sũt infi-
 nite. qz nihil p'nt ibi eẽ nisi nẽciũ. vltimũ p'ns e' impossibile
 manifeste. § 7 p'mũ añs. ¶ Probatõ p'me p'ntie autẽ 7 rõe
 ¶ Quẽtas e' aug. § mariminũ li. p'mo. ¶ Abit vt iõ potẽtia
 sit p' filio. vt putas. qz creatorẽ genuit p'. fil' aut n' genu-
 it creatorẽ. neqz eũ no potuit h no oportuit. 7 subdit qz n'
 oportuit. imoderata esset diuina generatõ si genit' fil' n'e-
 potẽt gigneret p'ri. qz nisi 7 ipe nepos auo suo p'ncipotem
 gigneret. fm vram mirabile sapiam. ipotẽs diceret. sil' 7
 ille 7 ille 7c. ¶ Et subdit nec ipleret generatõis series. h sp
 alter ex altero gigneret. nec etiã p'ficeret vllus eã. si no suf-
 ficeret vn' oimipotẽs. bec aug. ¶ Ex ista intẽtõẽ aug. habet
 qz si vna psona producta productõẽ tali no sufficẽt ad cõ-
 plendã vnã vel totã productõẽ i diuinis. pari rõe nec alia
 aliqua nec q'cũqz. 7 ita siue eũdo indirectũ qz fil' genera-
 ret aliũ filiu. siue p'pando ad eadẽ psonã p'nt. qd. f. habe-
 at illũ filiu 7 aliũ filiu. semp qz rõe ponit pluralitatẽ. pari
 rõe sequit' infinitas eiusdẽ rõis. probat eadẽ p'ntia per
 ratõẽ sic. quicqz est plurificabile eiusdẽ rõis vel ad plu-
 ra se hõs. no dẽmiat' ex se ad certã pluralitatẽ. bec. ¶ po-
 sitio p'z. siue p'pando p'mũ ad sua singularia. siue causaz
 ad sua causata. siue p'ncipiũ ad sua p'ncipiatã. p'mũ enim
 plurificabile eiusdẽ rõis. no dẽmiat' ex se ad certã plura-
 litatẽ inferiorẽ. causa etiã no dẽmiat' ad certã causata ex
 se. ¶ Ex hac ppositõne probata seqt. qz qdẽqz plurificabile
 eiusdẽ rõis quãtũ est de se. p'nt extẽdi ad infinita nisi dẽ-
 minet' aliudẽ. nec dẽmiari p'nt p' p'mũ eiusdẽ rõis sine pro-
 ductõis. § si p' aliq' p'ncipiũ i diuinis productiuũ p'nt esse
 pluralitas. productiuũ eiusdẽ rõis. no dẽmiat' talis. p' duc-
 tio ex se siue ex suo p'ncipio formali ad certã pluralitatẽ.
 nec ex h nec ex illo repugnt sibi q'cũqz pluralitas. § vel pote-
 rũt eẽ infinite. 7 p'ns sũt infinite. qd e' clusio illata. ¶ Tel-
 fiet dẽmiatio taliu. pductõnu ex alio ad certã pluralita-
 tem qz ex se. vel p'ncipio productiuo. sed hic non potest da-
 ri vnde fiat ista dẽterminatõ non em ab aliquo postiori
 quia a postiori non habet aliquã entitatẽ. ergo nec vni-
 tatem nec certam pluralitatẽ. nec ab aliquo quod est siml'
 natura cum productionibz. quia qua ratione ipa produ-
 ctio que est vnica rãtõis non dẽterminat' ex se ad certã
 pluralitatẽ. pari rãtõne nec illud quod est siml' natura
 cum illa. nec ab aliquo priori. quia illud prius. vel est p'nci-
 piũ formale producendi. vel p'ncipiũ producens.
 quod est suppositum. a p'ncipio formali productiuo non
 potest esse dẽterminatõ. vt patet in probatõne ma. quia
 p'ncipiũ productiuũ eiusdem rãtõis non dẽtermi-
 nat' se ad certã pluralitatẽ productionũ eiusdem rã-
 tõis. nec a supposito producẽte potest dẽterminari. quia
 in tot productiones potest suppositum ad quot se extẽdit
 p'ncipiũ productiuũ quod est in supposito. si ergo no est
 dẽterminatõ a parte p'ncipiũ formalis. p'ncipiũ. nec etiã
 a p' p'ducẽtis. Sic ergo p'z ista p'ntia ad impossibile. qz si
 posset ibi eẽ plures productões eiusdẽ rõis. § 7 infinite.
 ¶ Scõo arguit ostẽsiue sic. Illud nullo mō e' plurificabi-
 le i diuinis qd no p'nt dẽmiari aliquo mō ad aliquã certã
 pluralitatẽ eiusdẽ rõis. h productõ eiusdẽ rõis in diuinis
 nullo mō p'nt dẽmiari ad certã pluralitatẽ aliquã. ergo
 nullo mō e' plurificabilis. qd est p'positũ. ¶ Maiorẽ p'mo ex
 ponã. scõo probabo eã. ¶ Certã pluralitatẽ dico vtputa dua-
 litatẽ. finitatẽ. q'ntitatẽ v' aliquã aliã datã. oino dẽmiari
 ad certã pluralitatẽ. dico qz impossibile e' illã excedẽ 7 no
 q'ntitatẽqz impossibile a postiori vel a sil' sed includens
 manifeste contradictionem. maiorem sic intellectã proba-
 si non p'nt oino dẽmiari quãtũ e' de se ad certãz plurali-

rationem. q̄ q̄tum est de se p̄t in q̄tuncq; q̄ p̄t adiectōz nō ē
 eludēt q̄ quācūq; pluralitatē excedat 7 b̄ i infinitū. s̄ nihil
 p̄t esse i diuini possibile. sicut vltra quācūq; pluralitatē
 pluralitari q̄ tunc nēcio esset pluralitatum vltra quācūq;
 pluralitatē. 7 ita esset infinitū. Probato mi. Illud nō p̄t
 oīno determinari ad certā pluralitatē inferiorē eiusdē ratio
 nis. q̄ nō nēcio p̄t aliquā plura alteri⁹ ratiōis p̄ que determi
 netur ad certā pluralitatē. non q̄ p̄t oīno determinari ad
 certā pluralitatē. Ist⁹ ratiōis p̄bo ma. 7 mi. Maiorē sic.
 si est pluralificabile eiusdē ratiōis nō determinat̄ er se ad cer
 tam pluralitatē. hoc p̄t p̄batz est in arguēdo ad impos
 sibile. tunc pari ratiōe illa inferiora vel singularia que sūt
 eiusdem ratiōis nō habent̄ er se certā determinatiōez ad
 certā pluralitatē. q̄ sicut ignis er se nō determinat̄ ad cer
 tam pluralitatē igniū. ita ignes singulares er se nō deter
 minant̄ ad certū numerū vt sūt tot vel tot ignes. pluralifi
 cable ē eiusdē ratiōis si necessario terminet̄ ad certā plu
 ralitatē. hoc est p̄ aliud. nō p̄ p̄t natura. nec per illud
 q̄d est sūt natura sicut dicit̄ est. 7 deductū ad impossibile.
 ergo solummodo p̄ prius vel priora natura. non aut̄ p̄ aliq̄
 prius eiusdē ratiōis. q̄ sicut dicit̄ est prius. deductū ad
 impossibile illud p̄t nō est determinat̄ ad certā plurali
 tatem illoz que sūt eiusdē ratiōis. habet̄ q̄ ista p̄positō
 q̄ illud nō p̄t oīno determinari ad certā pluralitatē q̄d nō
 p̄t determinari p̄ aliquā pluralitatē priorē alteri⁹ ratiōis
 Alīnoz p̄batur q̄ ille p̄ductōes plures que ponūt̄ eiusdē
 ratiōis nō p̄t ḡt n̄t p̄ncipiū formale. p̄ducendā 7 p̄nci
 pium p̄ducēs. in neutro illoz est pluralitas alteri⁹ ratiōis
 p̄ quā terminet̄. p̄ductio ad certā pluralitatē necessario
 p̄t actā. nō est in principio formali p̄ducendā. p̄t. et q̄
 ponūt̄. p̄ductōes eiusdē ratiōis. q̄ etiā nō in supposito
 p̄t ḡt pluralitas alteri⁹ ratiōis. sicut p̄ quā terminet̄
 p̄ductio ad certā pluralitatē. p̄t. q̄ in tot p̄ductōes p̄t
 suppositū ad quot p̄ncipiū se p̄t exēdere. **I**sta ratio
 ostensiuā sic probata p̄t sic p̄firmari. om̄is pluralitas ne
 cessario finita est alteri⁹ ratiōis. vel si non alteri⁹ ratiōis
 necessario p̄t aliquā alterius ratiōis p̄ quā determi
 netur. om̄is pluralitas in diuini necessario est finita. est
 ergo talis vel talis. sed nō potest esse pluralitas p̄ductō
 num eiusdē ratiōis tali vel tali modo se habens. q̄ nulla
 p̄t esse pluralitas eiusdē ratiōis in p̄ductōibz. maior
 istius finitas est nō necessaria certa finitas p̄ quā necessi
 saria infinitatez. Et minor sc̄d̄i sillogismi satis est manifesta.
 q̄ possibilitas in diuini ponit necessitatē 7 per p̄t possi
 bilis infinitas est nō necessaria certa finitas p̄ quā necessi
 saria infinitatez. Et minor sc̄d̄i sillogismi. hec. s. q̄ p̄ducti
 ones eiusdē ratiōis nō possunt hoc mō vel hoc se habē.
 p̄t. nō em̄ sūt alteri⁹ ratiōis ex quo sūt eiusdē ratiōis
 nec p̄t ḡt pluralitatē alteri⁹ ratiōis per quā terminēt̄
 tur. hoc declarāt̄ est in argumēto ad impossibile. **T**er
 cio declarāt̄ iuxta intentōez p̄t. vij. metha. vbi arguit̄ q̄
 non p̄t esse plures celi. quia non p̄t esse plura prima mo
 uentia. hoc p̄bat. q̄ quēcūq; sūt numero multa. vni aut̄
 specie. habet̄ materiā. primū aut̄ nō habet̄ materiā. est em̄
 actus purus. vni q̄ 7 ratiōe 7 numero primū mouēs 7 im
 mobile ens. er hoc infert. vni q̄ celi. Et ista intentōe p̄t
 lo. videt̄ p̄firmari illa prima ratiō adducta in primo artic
 lo. q̄. s. vntas numeralis necessario cōpēt̄ cuiuslibet forme
 imateriali eiusdē ratiōis. Sed p̄siderādo intentōez are
 slo. in diuersis locis diuersimode materiāz accipit. 7 er b̄
 p̄firmari videt̄ n̄t. p̄positū. nec tamen illa prima ratiō ha
 beb̄t robur ex intentōe arefio. materiā em̄ quādoq; vocat̄
 p̄ncipiū receptiuū. faciens p̄positōez cum actu sine cum
 forma. quōd dicit̄ materiā 7 formā esse duo p̄ncipia. p̄mo
 p̄bifi. 7 multis alijs locis. 7 per op̄positū forma dicit̄ illud
 aliū p̄ncipiū q̄d habz ratiōez act⁹ q̄d em̄ materiā p̄stituit̄ p̄o
 situm. Alīo mō forma dicit̄ q̄d dicit̄ s̄m ip̄m in multis lo
 cis. 7 p̄ op̄positū materiā dicit̄ quicq; habet̄ ratiōez p̄tra

bentis vel determinantis ip̄am quidditatē: 7 hoc mō dicit̄
 indiuidualis quēcūq; sit ip̄a. dicit̄ materiā respectu q̄d dī
 tatis specificē. dicit̄ q̄ materiā quāq; illū q̄d recipit formāz
 informātes. quāq; illud q̄d p̄trahit vel determinat̄ q̄d dicit̄
 indiuidualis. Sed tale p̄trahēs vel determinat̄ p̄t intelli
 gi dupliciter. vno mō q̄t̄ intrinsecz inferiori vel determinā
 to sub tali p̄m̄i. Alīo mō q̄t̄ p̄suppositū determinat̄. Ex
 plum. vna indiuidualis fortis p̄trahit boiem primo mō q̄
 est intrinseca forti. s̄ sc̄do mō hoc corpus p̄trahit albedinē
 vel colozē. q̄ in alio corpe est alba albedo. 7 s̄m hoc si non
 possent esse nisi tria corpora. nō possent esse nisi tres albe
 dines. p̄trahēs q̄ sc̄do mō p̄t r̄duc̄ ad materiā primo mō
 vel saltē i diuini q̄t̄ materiā. vbi quēcūq; ē pluralitas eius
 dem ratiōis. ibi necesse ē ponere materiā. accipiendo ma
 teriā non p̄ recipiēte. s̄ p̄ p̄trahēte sic vel sic accipiendo. q̄
 nullo mō p̄t poni naturā q̄ est vni⁹ ratiōis pluralitari. ni
 si sit aliquid p̄trahēs s̄ mō vel illo. 7 p̄ op̄positū vbi nō est
 hoc mō materiā. impossibilis est pluralitas eiusdē ratiōis.
 sed nec talis materiā ē possibilis respectu p̄ductionū in di
 uinis. q̄ nihil tale p̄trahēs vel determinat̄ possēt esse nisi
 determinatū ad certā pluralitatē. 7 per p̄t prius habens
 pluralitatē alteri⁹ ratiōis. 7 nulla pluralitas alteri⁹ ratiō
 nis possēt poni prior p̄ductōibz talibz. sic applicata est
 intentō p̄t. ad p̄clusionē hic intentā. Sed ingrendo qua
 liter 7 vbi generalit̄ s̄m p̄m̄ habeat veritatē. videt̄ dicen
 dum q̄ p̄bus diceret. q̄ nec talis materiā poni possēt i ali
 quo q̄d est in diuini. s. materiā sc̄do mō dicta. imo nec in
 aliquo imateriali. vñ dicit̄. vij. metha. c. ix. q̄ quid erat eē
 7 vñ quodcūq; est in q̄busdā idēz vt in primis subijs. dico
 aut̄ primā q̄ nō p̄ aliud in alio est vt in materiā. quēcūq;
 vero accepta cū materiā nō idēz. hec ille. Non vult̄ ibidēz
 dicere q̄ in materialibz nō est idēz q̄ quid est 7 illud cui⁹.
 licet aliqui sic erponāt. s̄ nō ad intentōez er sicut patē p̄t
 erponēdo terciū ca. vij. de quo mō trāleo. s̄ in nullo mate
 riali s̄ est quocūq; mō pluralificabilis est oīno idēz q̄ quid 7
 ip̄m. q̄ ip̄m includit materiā hoc est aliquid p̄trahēs ip̄az
 quidditatē. q̄d non includit̄ in ratiōe formali quidditatis
 p̄uenim⁹ q̄ cum p̄ho i hoc. q̄ forma nō habēs materiā sc̄do
 mō nō ē pluralificabilis. 7 hoc sufficit ad p̄positūz n̄t. q̄d
 sc̄z p̄ductō eiusdē ratiōis non sit pluralificabilis. s̄ nō p̄pter
 hoc p̄cedit̄ q̄ nō habēs materiā que sit pars realis p̄positi
 non p̄t pluralificari. 7 tūc illud p̄t. q̄ primū nō habet ma
 teriā q̄ est act⁹ purus. debet intelligi de materiā sc̄do mo
 do dicta. q̄ non habet eam ad p̄trahendū suam quiddita
 tem. vt sit hec. q̄ sua quidditate est hoc. Q̄trum aut̄ illud
 q̄d non habet materiā primo mō dictam habeat materiā
 sc̄do mō dictam. forte aliter diceret̄ s̄m p̄m̄ 7 aliter s̄m
 theologos. de quo nihil ad p̄sens. nisi q̄ illa ratiō de. vij.
 metha. non habet p̄o per se mediū hoc q̄d est non habere
 materiā primo modo dictam. sicut intelligunt̄ illi quoz
 est prima ratio in primo articulo. sed habet p̄o per se me
 diū hoc q̄ est non habere materiā sc̄do modo dictam. et
 sic tam maior q̄ minor vera est s̄m p̄bos 7 theologos. 7 p̄
 consequens quia natura diuina non potest pluralificari in
 diuersis suppositis. est ad p̄positum etiāz vtraz p̄missa ve
 ra de p̄ductione eiusdem ratiōis. 7 per consequens con
 clusio est vera.

De terciō arti. obijctur con

tra p̄dicta. 7 p̄mo p̄ p̄clusionē. deinde p̄ p̄missas. Lōza cō
 clusioē dupl. p̄o sic. vbi p̄ncipiū ē eiusdē ratiōis 7 em̄
 formal⁹ eiusdē ratiōis. ibi ē p̄ductō eiusdē ratiōis. s̄ cēntia diuī
 na que est eiusdē ratiōis in diuini: est p̄ncipiū p̄ductiuū
 cuiuscūq; p̄ductionis. 7 etiā termin⁹ formalis cuiuscūq;
 p̄ductionis. q̄ quelibet p̄ductio est ibi eiusdē ratiōis cū
 quacūq;. maior videt̄ haberi ex. v. p̄bifi. q̄ non videt̄ p̄o
 ductō distingui nisi vel ex p̄ncipio formali vel ex termino.
 probatō mi. p̄o q̄t̄ ad sc̄dam p̄tem de termino formali.
 Q̄libet p̄ductio p̄ductōe accipit cēntiaz. q̄ sic fili⁹ ni
 bil habet nisi natum s̄m p̄illarum hoc est nisi q̄ nascen

do accipit. ita spūsanctus nihil habz nisi qđ pcedendo ac
cipit. nō accipit essentia nisi sicut terminū formale. Cōfir
matur illud p Aug. xv. de tri. sicut filio pstat essentiam de
patre generatio. ita spūsanctus de vtroq; pcessio. non pōt
aut illud intelligi de pñdicio siue coicando nisi sicut d ter
mino formali. pductōis. nec potest intelligi essentia coica
ri p pductōne nisi sicut primū terminū formalis. qz non sicut
ōns alium terminū formale cu; essentia sit primū oim.
Et hac pbat alia pars m. i. q. essentia sit principium for
male respectu vtriusq; pductōis. qz terminū formalis nō
potest aliquo mō esse prior principio formali pducēdi. Si
ergo essentia est terminū formalis pductōis vt iam pbatū
est. 7 ipa est primū ens in diuinis. vt iam pbatū est in pri
ma questione. sequit qđ ipa essentia fm se est principii for
male pducēdi in quacūq; pductōne. Admōz etiā pbatū
qđm ad vtrāq; ptem. p hoc qđ illud est principii formale
7 terminū formalis in quo pducens assimilā pducto. 7 p
cipue qñ est pductō vnioca. nūc autē pza assilatio pducē
tis ad pductūz in diuinis est essentia ipa vt essentia. ergo
ipa est formalis terminū pductōis 7 formale principii p
ducēdi. **S**ecdo ptra pclusionē sic. habēs principii forma
le pducēdi pfectū. pōt illa pducere. s. filiū habet principii
um formale dicēdi 7 generādi pfecte. qđ 7c. pbatō ma. qz
ideo est suppositū potens agere. qz habet principii agēdi.
7 maxime pfectū. pbatō m. memoria pfecta est primū pri
cipium dicēdi siue generādi. filiū autē habet memoriā si
cut pater. v. de tri. c. viij. quilibet psona memit sibi. 7 pfe
ctam parat. **T**ercō ptra illā ppositōz. qđ prima distinctio
finita est aliquoz alterius ratiōis instatur duplicif. pmo
qz vnitati est immediatō distinctio minor qđ maior. distinctio
eiusdē ratiōis est minor qđ alteri ratiōis. Secdo qz a deo
possunt esse immediate plura creata 7 in eadē specie. qđ possi
bile est qđ pluralitas eiusdē ratiōis esset oino prima 7 im
mediata vnitati. 7 sicut i causa 7 causatis pari ratiōe in
principio 7 principiatō. **A**d primū duplex est via rñden
di primo ad maiorē qđ licet essentia essz principii elicitiū
tamen respectu alterius 7 alterius pductōis esset aliud
principii 7 aliud de finiatū. puta alī 7 alī rñspect. 7 tunc
maior est falsa. qđ vbi est principii elicitiū eiusdē ratiōis
esset pductio vni ratiōis. nisi cū hoc esset principii deter
minatiū eiusdē ratiōis. qđ nō est in pposito. **C**ontra s
si principii elicitiū nō sufficit sine principio determinati
no bic 7 ibi. eadē questio est. p quid essentia (que est prin
cipii elicitiū inde determinati) determinat ad hoc vel ad illud
si em principii eiusdē ratiōis nō pōt esse p se principii re
spectu pluriū alteri ratiōis. nō poterit essentia que ē prin
cipii radicalē elicitiū esse principii immediatum respectu
pluriūz determinatiūz principii alteri ratiōis. qz qua
ratiōe aliquid eiusdē ratiōis est principii aliquoz pluriū
diuersē ratiōis: eadē ratiōe 7 alioz. **U**el si illa pcedant
alia: erit pcessus in infinitū. **U**el si ille ē impossibilis: determi
natio p respect. vt p principia determinatiua nō sufficit.
Proterea illi respect. sunt pductōes. nec autē idez determi
nat se ad se. dicere em essentia determinari ad generatiōem
actiua p respectū qui nihil aliud est qđ generatiō actiua vt
dicez postea: est dicere qđ determinet ad generatiōem p gene
rationē. 7 ita qđ idē est principii determinatiū sui. **S**ecdo
modo dicere negādo ma. qz si sola essentia sit principii
pductiū. ille tñ pductōes possunt esse alteri ratiōis qz
aliqua pluralitas pōt esse prima. 7 nulla pōt esse actu infi
nita nec etiā in potentia infinita in diuinis. nulla autē po
test esse necessario finita. nisi que est alterius ratiōis vel
perigens aliquā alterius ratiōis. qđ stante prima plurali
tate. necesse est qđ in diuinis sit aliqua pluralitas prima
oino 7 immediata vnitati. 7 ita potest poni qđ illa plurali
tas sit pductiū sicut quoruncūq; falsa est. qđ ista ma. in
diuinis. qđ vbi cūq; est idē principii 7 idem terminus. ibi
est pductio eiusdē ratiōis. **C**etera est tamen in creaturis
vt loquit pbus. qz ibi principii formale pductiū: vel est
limitatiū ad pductiōem vniū ratiōis sicut ipm est pa

cipium vniū ratiōis: vel si est principium equiuocum et
ita productiū pluriū alteri ratiōis. terminū formalis
vtriusq; limitatus est. ita qđ non potest esse idem principi
um 7 terminū pluriū alteri ratiōis. **N**eutrū pōt esse in
pposito. qz ibi principium est illimitatū 7 etiā terminus
formalis. **S**ed ptra arguit sicut arguit in prima qđ
one. qz tunc prima psona pducta. nō magis er. pductiōe
sua reali esset verbum. qđ. s. f. nec. s. f. magis esset. s. f. qđ ver
bum. **I**te suppositum habens idē principii formale perfe
ctum aliquarū pductiōnū. potest ita primo p illud prin
cipium in vnam illaz sicut in aliam. 7 ita prima psona
eque primo posset pducere. s. f. sicut 7 filiū. 7 ita. s. f. nō ne
cessario est a filio. **T**ercō mō pcedit minor qđ essentia est
principii formale 7 terminū formalis vtriusq; pductiōis
nō tamen sic totale quin aligo includit p se 7 in principio
formali 7 in termino. in principio quidem formali. qz me
moria pfecta 7 voluntas pfecta includit in essentia 7 in ter
mino formali quod est verbus pfectus. s. f. pfectus. inclu
ditur etiā essentia. 7 forte respectu vtriusq; tam in prin
cipio qđ in termino essentia habet ratiōes principialis. 7 re
spectu illius qđ pcurrit cum eadem. s. intellectus vel noti
cie voluntatis vel amoris. **P**roter qđ idē pteates essentie idē
est quo pducens pducit 7 terminū formalis. **P**roter autē di
stinctionē pcurrentis cū essentia vt pote intellect. 7 volun
tatis in principio pductiōis: sufficit principii hoc 7 illud
ad pductiōes alterius ratiōis 7 ad terminos quodāmo
do alterius ratiōis. 7 sic in principio habent essentiam et
intellectum. essentia 7 voluntatē. in termino autē habemus
essentia 7 noticiā. essentia 7 amorē. 7 ratiōe eius qđ idez ē
in principio formali coicatio sit idez in termino formali
coicatus. 7 ratiōe eius qđ distinctū est in principio sit for
malis ratiō distincta pductiōis. 7 illud qđ pcurrit in ter
mino sit formaliter distinctū. **S**i queras itoz duorum
pcurrentiū in principio formali. nōne alterū est principii
formale 7 reliquū pcomitans: qđ ab illo altero formali vel
dicez principii formaliter idem vel oino alteri: **R**ñ. duo
que pcurrit in principio. s. in memoria pfecta essentia et
intellectus. 7 in voluntate pfecta voluntas. 7 cōm diligi
bile pns non se habent p accō. nec sicut remotum princi
pium 7 ppinquum. sed totū hoc intellect. infini. habens
ōm infinitū intelligibile sibi pns est p se vniū principii
ita qđ alterū sine altero non est principii pducēdi. 7 ideo
est vnicū principii simpliciter productiū non distinctum
in duo principia productiua. cōsimilitē de voluntate 7 obo
respectu spiratiōis. 7 p similitē de terminis respectu produ
ctionū. **S**i queras qre non pōt essentia sola vt distingui
tur contra voluntatem 7 intellectum esse principium pmi
nicandi se: **R**ñ. essentia mere intellectualis nō ē principii
aliqui pductiōis. nisi vt coincidit cū memoria 7 volunta
te. **A**d scdm. 7 primo ad rem scdo ad formā argumenti.
Ad rem potest dupliciter rñderi. forma que est in aliquo
supposito principium pducēdi pductiōne adequata.
illi forme non potest esse alicui alteri principium pducē
di. nunc autē memoria est patri principium pducēdi
pductiōne adequata illi principio. ergo si sit in filio nō
potest esse filio principii pducēdi. maior probatur ex
emplo sic. si calor esset igni principium calefaciendi lignū
calefactiōne adequata illi calori. 7 ille idem calor cōmuni
caretur ligno: non posset esse ligno principium calefaciē
di. probo quia nec calefaciendi se: quia tunc calor ē pr
cipium calefaciendi siue pducēdi calorem in eodē sup
posito. nec alterum. quia calefactio ista ponitur ad equa
ta illi calori. **E**t pcedit ista probatio de adequatiōe om
nimoda. vbi impossibile est actionem excedere principii
formale agēdi 7 fm istum intellectum patet minor. quia
memoria sic in patre habet dictionem adequatam. qđ im
possibile est principium dictiū excedere banc dictionē
sicut impossibile est in diuinis dictionem esse nisi banc. qz
de se est bec. patet ex solutione questionis. quia quicquid i
diuinis non perigit pluralitatem alterius ratiōis. illud

de se est h. dictio in diuinis non necessario perigit pluralita-
tem alteri rationis. q. de se est bec. 7 p. nis principii ei. ba-
bet hanc dictione oino adequata sibi. non pot. q. esse princi-
pium in filio. Ad eandem rationem. pbanda accipienda est ista
ppositio. 7 redit in eandem simam cu. alia. suppositus accipi-
ens forma p. ductioez adequata illi forme. non pot. per illa
forma pducere. fili. recipit memoriam per pductione adeq.
tam illi memorie. q. re. minor declarat sicut in ratione iam
facta. pbatio ma. quia si fm illa pduceret aut q. se aut al-
terius. non se. q. hoc est impossibile. fm aug. j. de tri. c. j. nec
alteri. q. illa pductio illi. ponit adequata principio. pdu-
ctiuo. sic q. non oportet quere determinatiu. pcurrens cu.
principio elicitiu. ut sit vna dictio. nec eti. aliqua negato-
nem potest habere sic ut sit tale principii formale. sed esto
q. essentia vel quodcuq. positiu. mere acceptu. sit in patre
formalis ratio dicendi vel generadi. tñ non potest esse in fi-
lio ratio dicendi vel generadi. q. ipm. ut in patre est princi-
pium pductionis adequate. q. tum ad prima ratione. 7 p. il-
lam filio coicatur q. tum ad secundam ratione. q. tum ad se-
cundam videlicet ad forma argumeti potest fieri aliqua dif-
ficultas in ma. 7 in mi. q. haberi potest aliquid dici multi-
pliciter et pfectis. licet. pprie non dicit aliquid forma habe-
re in abstracto. nisi habeat eam sicut forma sic significata
nata est haberi. hoc est tanq. formam. Non em. pprie dice-
retur habere albedine qui haberet eam clausam in bursa.
q. non est ille modus pfectus. q. albedo nata est haberi ut
forma informas. Alterius nomen abstractum significans
principiu. agendi pstructu. cum geriduo significante ali-
quam actione. natum est haberi a supposito ut sit illi prin-
cipium agendi illa actione. verbigra. habeo potentiam vi-
tendi. ista potentia non solum nata est haberi a me ut for-
ma. sed etiaz ut principium mibi opandi. fm illam forma
7 hoc notat illa cõstruio gerundiu. cum abstracto tali.
Similiter ista gramatica patet ex vsu loquedi. 7 si em. ve-
ra sit bec. filius dei scit generatione patris. non tamē ista.
filius habet sciam generandi. p. similiter nec ista. iste habz
voluntate generandi. Nec est aliqua ratio nisi ex pstructo-
ne gramaticali. q. non solum notat abstractu haberi ab illo
ut forma s. ut principiu talis opationis. pcedentis ab illo
supposito. p. similis hic. michael scit deum creasse mundum
7 creatõnem mundi. non tñ scit creare mundum. quando q.
accipit in ma. illud qd. habet principiu dicendi pfectu. pot.
per illud dicere loquedo de habere. pprie sicut dicit abstra-
ctum haberi quando habet ut forma suppositi 7 eti. de con-
struioe. ppria nois significatis principiu act. cum geridi-
uo significante actõnem que pstructio notat illam hunc sup-
posito esse principiu agendi. pcedo ma. q. in subiecto inclu-
dunt illa que requirunt ad hoc q. pdictum insit. quando em.
in hoc forma habet ut forma hunc 7 hunc pncipiu agendi.
pot. p. hoc esse principiu agendi. s. sic minor est falsa. q. si
fili. habet memoriam pfecta aliquo mo. habendi. non tamē ut
forma. 7 si habet ut forma. non tamē ut principium agendi.
ppter ratioez dictam in responsione reali. Ad pbatioez
mi. Illa ppositio memoria pfecta est principiu pfectus dice-
di. potest dici. qd. est ppositio truncata 7 oportet ea sup-
plere p. aliq. additum significans cui sit principiu dicen-
di. vel q. est indifferens potest pcedi q. absolute est princi-
pium dicendi. nec plus ponit mi. de memoria. q. filius habet
memoria pfecta est manifestum. pcludendo ergo fili-
us habet principiu perfectum dicendi que fuit minor. p. mi
fillogilmi. sit fallacia amphibologie. vel figure dictio-
nis vel psequenti. Amphibologie. quia in maiore pstru-
ctio non determinat actum illum significatum per gerun-
diuum pcedere ab aliquo supposito determinato. quia
nullum suppositum certum ponebat ibi in subiecto ronis
sed tñ designabat q. pcederet ab aliquo principio forma-
li. q. illud ponebat in ppositioe. p. subiecto. in pclusionē aē
ponit 7 suppositu determinatu 7 forma. 7 ideo ex vi cõstru-
ctionis notatur in pclusionē q. actus non tñ pparatur ad
principium formale. sed etiam ad suppositum ut egredies

ab aliquo. figura dictionis: quia per similitudine dictionis
actus significati in geriduo in pmissa 7 in cõclusionē
pmutatur habitudo act. ad formale principiu in habitu-
dinem act. ad suppositu. agens. 7 sic pmutat quale quid i
hoc aliquid. fallacia pntis. q. in ma. habet actus signifi-
catus in geriduo in vsu ad nullu suppositu. pparatus. in
pclusionē determinat ad certum suppositu. 7 non sequitur
actus est per hoc principiu q. est hui. suppositu. Ad terciu
dicit q. illa ppositio est vera. q. prima pluralitas necessario
finita est alteri rationis. q. quelibet necessario finita. si non
est alteri rationis necessario perigit aliqua alterius ratio-
nis per qua necessario determinet. ut patet in scdo articu-
lo. Prima autem pluralitas in diuinis est prima necessa-
rio finita. q. prima patet. q. etiam necessario finita. patet.
quia nulla est ibi possibilitas nisi ad illud qd. est actus. se-
quitur ergo pclusio q. prima pluralitas in diuinis neces-
sario est alteri rationis. 7 per pseques illa est prima vnita-
ti. Quando ergo accipit ma. q. vnitati immediatior est minor
pluralitas q. maior. Rñ. potest intelligi maior vel minor
intensue vel extensue intellecto. sic intensue q. tum ad mi-
nozem rationem distinctõis. sicut minor distinguit medium
ab extremo q. p. trariu a p. trario. minor extensue siue minor
distinctõ siue minor pluralitas est que est maior paucitas
sicut ternarius est minor pluralitas quaternario. hoc mo-
do minor est vera. quia vnitati immediatior est binarius q. q.
ternarius vel ternarius. 7 tamen binarius non est minor
pluralitas intensue q. ternarius. quia intensue tanta di-
stinctione distinguuntur due vnitates in binario quanta
tres in ternario. Extensue verum est. quia ab vnitatis pro-
cedunt pluralitates siue distinctões ordinate. ita q. sem-
per minor extensue numeraliter est p. p. vnitati que
est principiu. 7 sic concedo q. ista distinctio esto q. esset al-
terius rationis est tamen maxime paucitatis q. non sūt ni-
si due p. ductões. 7 non est pluralitas minor dualitate. Si
tamē loquamur de maiori vel minori distinctioe vel plura-
litate intensue. adhuc potest intelligi dupliciter. q. aut itel-
ligitur p. se q. tum ad formale ratioez distinctõis extremor-
rum. aut p. accidens q. tum. s. ad ma. 7 mi. distinctioez eoz
que distinguunt. Exempu. sores 7 pla. magis distinguuntur
q. tum ad realitate extremor. q. ille due intentões ge-
nus 7 species. q. ille due possunt pcurrere in eodē vt in co-
lore. 7 minor est entitas illoz extremor. genus 7 species.
q. illoz soz. 7 pla. Si aut intelligit ma. de minore distinctio-
ne materialit. forte possz alicubi habere veritate. q. alicui
vni pmo immediatior est distinctio rationis q. rei. 7 minor est
distinctio rationis q. tum ad entitatem extremor. 7 incom-
possibilitate distinctõrum q. distinctio realis. Sed in pro-
posito non oportet de ista maiozitate siue minoritate cura-
re. quia non ponitur aliqua distinctio rationis immedia-
ta vni a quo pcedit omnis multitudo. s. ipi entit. De
cundo modo de ista maiozitate intensua 7 p. se q. tum ad for-
malē rationem distinctõis ma. est simpliciter falsa. q.
oportet q. vni primo a quo pcedit aliqua distinctio. siue
sit rei siue rationis. immediatissima sit aliqua distinctio alte-
rius rationis. quia aliqua finita. 7 quia illa que est alteri-
us rationis est primo finita. ut arguitur est. 7 hoc p. quia
fm cõem opinionē vbi vnitatis realē sequit immediate disti-
ctio rationis. ibi ista ratioe distincta habent distinctioez al-
terius ratiois non eiusdē. 7 illa est maior fm formale ratio-
nem distinctõis. licet sit minor duplici mō. 7 maioris pau-
citaris 7 minoris realitatis 7 incõpossibilitatis i extremis
p. p. h. p. ad illud de pluralitate q. est immedia a deo. q.
in creaturis vbi nature specificē sūt plurificate in supposi-
tis. nulla ē nōcio determinata. q. a sola volūate agētis. sūt
tot vel tot. ita q. non repugnet nature esse in pluribz. si q. ta-
lia plura eiusdē rōnis sūt immedia a deo. sūt tñ finita i
actu q. volūtas diuina imponit eis finitatem. sed non sūt
necessario finita. q. nihil est intrinsecu creaturis cui p. tra-
dictorie repugnat maior vel minor pluralitas. quecuq. em
pluralitas ē possibilis in diuinis. ipa ē oino finita.

De productioni

bus sequitur q̄stiones de relatiōibz. 2 primo de relatiōibz originis. scdo de relatiōibz cōmuniōibz. De relatiōibz originis p̄mo q̄rit in p̄paratiōe ad eētā. scdo in p̄paratiōe ad p̄sonā. tercio q̄rit ad p̄fectōez siue q̄dditatē. p̄p̄riā. Est q̄ q̄stio prima. Q̄ritur ista duo possunt simul stare. q̄ relatiō vt cōparata ad oppositū sit res. et vt cōparata ad essentiam sit ratio t̄m. Arguitur q̄ non. quia si vt p̄parata ad essentiam sit ratio t̄m. hoc est q̄ vt sic transit in eētā. s̄ vt p̄parata ad oppositū manet eadē rō. q̄ vt sic ē eadē eētā. q̄ nullo mō pōt eē nō eadē p̄p̄ simplicitatē diuinā. s̄ si ē rō vt cōparata ad eētā. nōcō est ratio vt p̄parat ad oppositū. Ad oppositū arguit sic. vt p̄parat ad eētā est rō. p̄parat p̄p̄ simplicitatē diuinā. vt autē p̄parat ad oppositū nō ē rō s̄ res. aliter nō p̄sisteret realit̄ distinctū. s̄ p̄dicta s̄t stat. Hic s̄t tria vidēda. Primo si relatiō originis i se sit res 7 que res. Scdo si p̄parata ad eētā sit res 7 que res. 7 ex h̄ apparebit p̄possibilitas vel incōpossibilitas istoz de q̄b̄ q̄rit. Tercio circa dicta i solutiōe q̄dā dubia occurrētia dissoluent̄.

De primo. quia de equivo

co nō ē simplicit̄ r̄ndendū. 7 h̄ nomē res sic p̄t̄ ex aucte loquētū de illo noie res ē equoū: ideo primū distinguēdū est de h̄ noie res. Sicut autē colligit̄ ex dictis auctoz. h̄ nomē res pōt sumi coissime. coiter 7 strictissime. Communissime p̄t̄ se extēdit ad quodcūq̄ q̄d nō ē nihil. 7 h̄ pōt intelligi dupl̄. verissime em̄ illd̄ ē nihil q̄d includit p̄dictōez 7 soluz illud. q̄ illd̄ excludit om̄e eē extra intellectū 7 i intellectu. q̄d em̄ est sic includē p̄dictōez sicut nō pōt esse extra aiām ita nō pōt eē aliqd̄ intelligibile vel aliqd̄ ens in aia. q̄ nūq̄ p̄dictōez cū p̄dictorio p̄sistit vni intelligibile. neq̄ sicut obm̄ cū obo neq̄ sic mod⁹ euz obo. Alio mō dicit̄ nihil q̄ nec ē nec esse pōt aliqd̄ ens extra aiām. ens q̄ vt res isto primo mō accipit oīno coissime. 7 extēdit se ad quodcūq̄ q̄d nō includit p̄dictōez. siue sit ens rōnis. h̄ est scilicet b̄ns esse i intellectu p̄sideratē. siue sit ens reale habēs aliquam entitatē extra p̄sideratōez intellect⁹. s̄ accipit in isto scdo mēbro min⁹ coiter p̄ ente q̄d h̄ vel h̄c pōt aliquā entitatē nō ex p̄sideratōe intellect⁹. Et istoz duoz mēbroz vtrūq̄ p̄inet ad primū mēbrū distinctōis quoz primū videt̄ valde extēdere nomē rei. 7 t̄m ex om̄i mō loquēdi satis p̄parat. coiter em̄ dicit̄ i tentōes logicas eē res rōnis. 7 relatiōes rōnis eē res rōnis: 7 t̄m ista nō p̄nt eē extra intellectū. nō q̄ nomē rei fm̄ vsuz loquēdi dēclarat se ad rem eē aiāz. 7 i isto intellectu coissime p̄t̄ res vel ens dicit̄ quodlibz cōceptibile q̄d nō includit p̄dictōez. siue illa coitas sit analogie siue vniocatiōis de q̄ nō curo mō. possēt poni primū obm̄ intellect⁹. q̄ nihil pōt eē intelligibile q̄d nō includit ratōez entis isto mō. 7 isto mō quocūq̄ scia que nō solū vocat̄ realis h̄ etiā que vocat̄ rōnis ē de re siue de ente. In secūdo mēbro ist⁹ primū mēbrū dicit̄ res q̄ h̄ vel habē p̄ entitatē extra aiām. Et isto mō videt̄ loqui Auit. j. metha. c. v. q̄ ea q̄ sunt coia oībz generibz sunt res 7 ens. nec pōt illd̄ intelligi d̄ vocabulis i vna lingua. q̄ in vna q̄q̄ lingua ē vn⁹ p̄cept⁹ idifferēs ad oīa illa q̄ s̄t eē aiāz. p̄cept⁹ em̄ s̄t idē apud oēs. p̄mo p̄b̄rmenias. 7 coiter in qualibz lingua est vni nomē impositū tali p̄ceptui p̄mū. qualiscūq̄ sit illa coitas siue analogie siue vniocatiōis. Habem⁹ q̄ primū mēbrū. s. coissimū bipritum. in illud q̄d nō includit p̄ratiōez qualiscūq̄ eē habeat. 7 in illd̄ q̄d h̄ vel h̄c p̄ p̄p̄riā eē eē intellectū. 7 isto mō vel vtrōq̄ mō vl̄ saltē secūdo mō accipit Auit. rē 7 ens vt dicit̄ ē. scdo mō accipit boētius distinguēdo rē d̄ modū rei. sicut loq̄t̄ li. de tri. p̄ inquit q̄ sit d̄ia p̄dicatōnū q̄ alie q̄dē q̄si v̄ mōstrāt. alie q̄i circūstātia rei. q̄ ista p̄dicat̄ sic. q̄ fm̄ se rem aliquā mōstrāt. illa vō nō vt eē h̄ pōt̄ extrinsec⁹ aliqd̄ apponit̄. vult q̄ distinguē rem d̄ circūstātia. 7 sic fm̄ eum sola tria genera

suba. qualitas. 7 quāntitas. rem mōstrāt. alia vō rei circūstantias. Hoc nomē res in scdo mēbro acceptuz dicit̄ aliqd̄ ens absolutū distinctū d̄ circūstantiā siue modū q̄ dicit̄ b̄itudinē vni⁹ ad alterum. terci⁹ mod⁹ habet̄ a p̄ho q̄ dicit̄. vij. metha. accit̄ia dicit̄ entia q̄ sunt entis 7. j. c. iij. sic de nō ente logice. q̄dā dicit̄ esse nō ens. nō q̄dē simpl̄. sed nō ens. sic 7 qualitatē 7 infra quēdam modū nō scibile ē scibile 7 quēdam modū medicinale eo q̄ ad idē q̄dē 7 vni. nō idē autē 7 vni. sic 7 de ente. 7 videt̄ eandē s̄tiam dicit̄ in principiō. iij. p̄ quēdam modū medicinale 7 salubre multipl̄ dicit̄. ita 7 ens. Ens q̄ siue simplicit̄ siue potissime dicit̄ 7 h̄ siue sit analogū siue vniocatiōis. accipit ibi p̄ba. p̄ ente cui p̄ se 7 primo p̄uenit eē. q̄d est suba sola. sic q̄ sub p̄rio mēbro coissime p̄nt̄ ens rōnis 7 ens q̄dē q̄q̄ r̄ale. h̄ scdo ens reale 7 absolutū. 7 sub tercio ens reale 7 absolutū 7 p̄ se ens. Ex ista distinctōe p̄t̄ q̄ q̄stio sit relatiō sit res. nulla difficultatē h̄z de re tercio mō accipiēdo vel scdo mō q̄d nō ē suba neq̄ ad se t̄m q̄ in primo mēbro. h̄ nec de ente rōnis. q̄ p̄t̄ q̄ relatiō ē intelligibilis siue p̄dictōe. Est q̄ hic p̄mo si habeat eē siue sit res habēs entitatē reale p̄p̄riā extra aiām. 7 de hoc dico q̄ est res. scdo q̄ res. q̄ autē relatiō sit res. p̄bo. habitudo p̄ns extrema realia 7 realit̄ distincta 7 h̄ ex natura rei est realis. q̄ entitas qualē h̄z nō est p̄fice in aia. 7 p̄ p̄ns ip̄a fm̄ entitatē p̄p̄riā est res suo mō h̄ habitudo p̄ns ad filiū est talis vt p̄t̄ ex scda q̄stione ordinaria. Ex h̄ apparet q̄ res ip̄a sit. q̄ si sit res singularis vel eē ad se vel ad alterū. ip̄a formalit̄ ē res ad alterū. nec ista dēclaratio ad alterū repuḡt ei q̄ ē res isto mō loquēdo. q̄ isto mō res n̄ distinguit̄ d̄ modū v̄ b̄itudinē vel circūstātia rei. h̄ includit ea.

De secundo arti. primo dice

tur illd̄ q̄d est reale. scdo q̄ritur p̄inet ad logicū p̄sideratōem hui⁹ p̄positōis. statō vt p̄parat ad eētā ē res. tercio patebit de cōpossibilitate 7 incōpossibilitate istoz de q̄b̄ q̄rit. De primo dico q̄ relatiō vt p̄parat ad eētā ē res. q̄d p̄parat sic. Q̄n̄ aliq̄ quocūq̄ mō distincta p̄sistit terciū. nō p̄sistunt illud nisi vt aliq̄ mō se h̄nt adinuitē vel aliq̄ mō vniū 7 h̄ apparet de causis extrinsecis. q̄ nūq̄ causant nisi aliq̄ mō cōcurrat ad causādū. 7 magis de causis intrinsecis q̄ nō p̄sistunt suppositū nisi vt suo mō vniū. eētā 7 relatiō fm̄ oēs p̄sistunt p̄sonā quālecūq̄ rōez habeat p̄cipij. s̄ h̄ ē in quā tū p̄currūt. q̄d nō pōt eē nisi vt relatiō ē in eētā. Ex h̄ habeo q̄ eētā 7 relatiō p̄sistunt p̄sonā nō nisi vt relatiō est in eētā. h̄ relatiōez eē in eētā est relatiōez habē p̄paratōez ad eētā verissimā quā pōt habē circūstātia p̄sideratōez intellect⁹ q̄ relatiō nō p̄sistit p̄sonā nisi vt p̄parata ad eētā. h̄ nō p̄sistit p̄sonā nisi vt res. alioquin p̄sona vt p̄sistuta formalit̄ nō esset res. q̄ relatiō vt p̄parata ad eētā est res. Secūdo sic. q̄ p̄paratō ad eētā est oīno ip̄amet relatiō. aut aliqd̄ supueniā siue rei siue rōnis nō curo q̄ritur ad p̄positum. Si est oīno ip̄amet. p̄t̄ q̄ ip̄a sit res ex primo articulo. et euz ip̄amet sit sua p̄paratō ad eētā. q̄ ip̄a vt p̄parata ad essentia est res. Si scdo mō nulla habitudo adueniēs cui eūq̄ siue absoluto siue respectiō. siue etiāz illa habitudo sit realis siue r̄atiōis dēstruit illud cui aduenit. h̄ pōt̄ p̄r supponit. p̄t̄ de intentōibz scdis que non dēstruunt ratōnes intentionū prima 2 quibz adueniūt. non q̄ dēstruit illa realitas relatiōis p̄ hoc q̄d est p̄parata. 7 p̄ p̄ns p̄t̄ p̄positū. Ex hoc p̄t̄ que res sit. q̄ ad quodcūq̄ p̄parat aliqd̄. ip̄m est ip̄m. nā fm̄ p̄m primo p̄b̄i. q̄d vere est nulli accidit. 7 esto q̄ substantia bonis p̄parata ad hominē nō sit substantia hominis. tamen semp̄ est res. 7 que res ē substantia. 7 q̄ suba bonis. q̄ ip̄a est ip̄a. Sic h̄c. statō q̄ eētā realit̄ est ad alterū. nūq̄ ē nō res. nunq̄ etiā ip̄a ē nisi ip̄amet res ad alterū. p̄paratō autē vt dicit̄ est nunq̄ dēstruit realitatē p̄p̄riam sed p̄supponit. Hic tamē ē alius mod⁹ dicendi de istis relatiōibus qui talis est. Relatiō p̄paratōez importat 7 ad oppositū 7 ad fundamētū. ex alio autē ordi ne h̄z q̄ sit real̄ simpl̄. s. ex ordie ad fundamētū. ex alio q̄ sit distincta ab aliā. s. ex ordie ad oppositū. p̄rio mō eētā d̄

vina ē realitas eim relationū diuinaz. ideo fm hmoi cō-
paratōez nō dnt realit. s̄ scdo mō. § 2c. **C**ontra. Illud
quo aliqd ens habet entitatē eo tanq̄ fundamento primo
vnitate est vnuz vnitate corrdente tali entitati. 7 p̄ p̄is
distinctū a quocūq; ente nō habere hanc vnitatē. a quo ḡ
relatō est res in actu extra suā causaz. ab eo est distincta rea-
liter a relatōe quocūq; que nō est ipamet. siue ḡ nō est ens
entitate p̄ria ipius. **C**ōfirmat sp̄aliter de relatōibz. qz
quelibet relatō salte p̄sonalis seip̄a formalit̄ est incoicabi-
lis. qz aut̄ seip̄o formalit̄ est incoicabile seip̄o formaliter a
quocūq; coicabili est distinctū. ḡ relatō a quo habet suam
realitatē qua formalit̄ est incoicabilis. ab eo habet distin-
ctionez. **P**roterea si essentia vt dicit̄ est realitas eim rela-
tionum. 7 ideo fm illā p̄paratōnem nō differūt realiter. ḡ
cum illa p̄paratō sit etiā in essentia. sequit̄ qz vt sunt i cēn-
tia. non differūt realiter. ḡ vt sunt in essentia vel nullo mō
differūt. qd̄ oīno est irrōnabile. vel sola ratio differūt. 7 si
hoc. ergo p̄stituta per ipas vt sunt in essentia. sola ratione
differunt. p̄one autem p̄stituitur p̄ ipas vt sunt i essentia
vt viciuz est in prima ratōe. § 2c. **E**tum ergo ad istud
videt̄ rationabili. qz ab eodez habeat qz sit realis. 7 qz sit
distincta a relatōe opposita. 7 hoc intelligendo quomodo
cunq; nam nō est intelligibile qz sit realis nisi sit realis ha-
bitudo ad oppositū. 7 sic realiter distincta ab opposito. nec
ip̄a pōt esse realiter distincta ab opposito nisi vt habitudo
realis. 7 sic est res eo modo quo sibi puenit esse res. seip̄sa
ergo formaliter est res 7 seip̄a formaliter ē distincta ab op-
posito. **A**d fundamentū autem habet vtriq; fundamentalit̄ez
7 radicaliter. **E**tum ad logicum ista p̄positio relatio vt
p̄parata ad essentiam ē res. videt̄ distinguenda. qz ista in-
quātum vel fm qz duplicit̄ accipiūtur. aliquando em̄ bec
noia notant ratōnem accipiēdi illud qd̄ determinat p̄ ip̄a
aliquādo em̄ nō solum hoc. s̄ p̄rie importat̄ causalitatem
respectu inherētē p̄dicati. **E**xemplū motus ē actus entis
in potētia fm qz in potētia. ly fm qd̄ importat ratōez fm
quā motus ē actus mobilis. quia cū sint i mobili due ratō-
nes. est em̄ in actu 7 ē in potētia ad aliud. motus ē actus
eius fm qz ē in potētia. nec tamē ibi hoc qd̄ est fm qd̄ ē in
potētia. notat causaz inherētē p̄dicati. quia quādo sic ac-
cipit̄. infert̄ vlem fm p̄bm p̄mo prior. vt iusticia ē bonuz
fm qz bonum. sequit̄ fm ipm. ergo iusticia ē omne bonum
7 plantus a p̄e subiecti. vt si homo fm qz rōnale intelligit̄
qz sequit̄ qz om̄e rōnale intelligit̄. Hoc mō etiā qm̄ idem
ponit̄ determinatō sup̄ius mediante hac dictōe inquātū
in primo sensu p̄siderat̄ p̄sca ratō ipius qd̄ determinat. in
alio sensu notat̄ qz ratō reduplicat̄ sit ratō inherētē p̄di-
cati cū subo. primo mō dicit̄ qz homo p̄siderat̄ inquātūz
hō. ē p̄sca p̄siderat̄. scdo mō hō fm qz hō ē rōnalis
qz qd̄ p̄sequit̄ reduplicatōez. ē ratō inherētē p̄dicati. 7 eti-
am p̄cedi pōt qz hō fm qz hō ē r̄sibilis. 7 ē ibi causa inherē-
tie scdo mō dicit̄ p̄ se. **A**d p̄positū cū dico qz relatō vt cō-
parata ad cēntiā diuinaz ē res. pōt itelligi dupl̄. p̄mo mō
vt relatō p̄siderate sub tali p̄paratōe pueniat̄ hoc p̄dicatū
res. vel scdo mō qz illa p̄paratō sit ratō inherētē hui⁹ p̄dicati
qd̄ ē res. Scdo mō p̄positū ē falsa. qz illa p̄paratō ad cēntiaz
est sola p̄paratō ratōis. est em̄ inter extrema nō disticta rea-
liter. relatōez. s̄. 7 cēntiā. que tñ pōt itellec̄t̄ p̄parare 7 ita
est inter ea relatō ratōis. nō ḡ de isto itellec̄tu loquimur s̄ de
primo. 7 tūc ē sensus. qz p̄ritas nō solū p̄cise accepta fm
qz p̄ritas h̄ etiaz fm qz p̄siderata sub ista ratōe vt p̄parat̄
ad cēntiā. vel vt ē in cēntia ē res. qz ista p̄paratio nō dimi-
nuit nec destruit p̄ritatē eē rē s̄ p̄supponit sic. p̄cedit sc̄da
ratō ad p̄clusionē sc̄di articuli. **E**xempluz hō vt r̄sibilis in-
telligit̄. bec nō ē vera sic qz r̄sibilitas sit cā inherētē p̄dica-
ti. s̄ sic ē vera qz homi p̄siderato sub ratōe r̄sibilis. non re-
pugnat s̄ p̄dicatū intelligē. s̄ puenit. **E**t isto mō quecunq;
determinatio sub ḡ p̄siderat̄ subm̄ ḡ tñ nō excludit p̄dicatū
nō falsificat p̄positōez in ḡ p̄dicatū dicit̄ de subo sic de fini-
nato. **E**t istis patē pōt illud qd̄ querit̄. s̄ optet p̄mo vidē
itellec̄tū hui⁹ qd̄ dicit̄ qz relatō ē ratō. nā qz aliqd̄ dicitur

ratō. pōt ad p̄positū itelligi duplicit̄. vno mō qz ē mod⁹ is-
lius cui p̄parat̄ 7 nō res tali realitate. sicut Boetius vocat ha-
bitudines circūstātiās 7 nō res. qz nō habet talē realitatē
qualē habet ille quaz sunt circūstātie. 7 quāto aliqd̄ rece-
dit a realitate p̄fecta. tāto magis accedit ad ratōez. **A**lio
mō aliquid vt accipit̄ sub ratōe formalit̄. pōt dici ratō vel
ens ratōis. sicut si hō vt v̄le dicat̄ esse ratō. p̄ quāto p̄side-
ratur sub v̄litate que ē p̄ se ratō. **I**stis duobz modis p̄ cō-
cedi qz relatō vt p̄parat̄ ad essentia ē ratō. qz ē mod⁹ circa es-
sentia 7 nō habet talē entitatē formalit̄ qualē habz cēntia
sed ē ḡsi circūstātia respectu ei⁹. 7 etiā cū dico vt p̄parat̄ ad
cēntiā. bec p̄paratō vt dicit̄ ē importat̄ respectū ratōis. 7 s̄
ea p̄siderat̄ p̄ritas. 7 p̄ tanto p̄ritas vt p̄parat̄ ad cēntiaz
est ens ratōis. qz acceptū sub ratōe. s̄ siue sic siue dicat̄
p̄ritas. vt p̄parat̄ ē ad cēntiā. ratō nō tollit̄ qz p̄ritas sit
res. qz q̄tum ad primū ip̄a suo mō ē res. s̄. res ad aliū. **L**icet
dicat̄ ratō respectu rei ad se. **E**tum ad sc̄dm ip̄a cōsi-
derata sub ratōe ḡ ē p̄paratō ad cēntiā dicit̄ ratō. 7 vt sic ip̄a
nō ē res qz illud sub ḡ p̄siderat̄ nō hz entitatē ex se. **E**t hoc
p̄t qz ista s̄at̄ sil. qz ip̄a relatō p̄parata ad cēntiā sit rō. s̄. du-
plici mō p̄dicto. 7 tñ qz ip̄a vt p̄parat̄ ad cēntiā sit res sic iaz
dictum ē. **N**at etiā qz ip̄a p̄parata ad oppositū sit res. qz ip̄a
met ē p̄paratō ad oppositū. 7 ip̄amet ē ip̄a res. que ē talis cō-
paratō. **E**t magis v̄litate dicit̄ res. vt p̄parata ad oppositūz.
7 ratō vt p̄paratur ad cēntiā. qz vt p̄parat̄ ad oppositū ē eque 7
silis entitatis cū opposito. nec respectu ei⁹ habz ratōez mo-
di sicut nec cōuerso. similis ip̄a ē p̄paratio sui ad oppositūz
7 ideo cū dicit̄ vt p̄parata. nō p̄siderat̄ sub aliq̄ ratōe que p̄-
prie dicat̄ ratō. nō em̄ est aliud p̄ritas vt p̄paratur ad filia-
tionem ḡ p̄ritas vt p̄parata ad similitudinē 7 s̄ ē in sp̄ali p̄-
ritas vt ē p̄ritas. **S**tant ḡ sil qz p̄ritas vt p̄parata ad op-
positum sit res nō tñ eo mō ḡ vt p̄parat̄ ad cēntiā ē res. s̄ vt
p̄parata ad oppositū ē res. istis duobz modis qz silis entita-
tis distincte 3 modū. 7 ē res nō accepta siue p̄siderata for-
malit̄ sub ratōe. 7 qz ip̄a p̄parata ad cēntiā sit ratō. p̄t duo
opposita. qz. s̄. mod⁹ cēntiē. 7 qz accepta sub ratōe que ē ip̄a
p̄paratō ad cēntiā. tñ vtroq; mō 7 vt p̄parata ad oppositūz 7 vt
p̄parata ad cēntiā ē res. 7 eadē res. qz ip̄amet ē p̄paratō realis
vt p̄batum est.

De terciō arti. arguitur con

tra p̄dicata p̄mo sic. **S**i relatio p̄parata ad cēntiā ē res. aut ḡ
res ad se aut ad alterz. qz relatō sit res ad se qualicūq; vi-
detur includē p̄dicatōez. ḡ vt p̄parata ad cēntiā ē res ad alter-
rum. s̄ vt p̄parat̄ ad cēntiā ē idē qd̄ cēntiā. ḡ relatō vt idēz ē
cēntiē vel vt ē cēntiā ē res ad alterz. 7 tūc v̄tra. ḡ cēntia est
res ad alterz. **I**sta p̄sequētia p̄bat̄ p̄ silē. quia si homo fm
qz rōnale intelligit̄ ḡ rōnale intelligit̄. **E**t ratōne etiā
qz p̄dicatū qd̄ puenit alicui. p̄ ratōez alicui⁹ p̄rie puenit ei.
Item si relatō vt p̄parata ad qd̄cūq; sit res. p̄ria realitate.
ḡ silr relatō in creatura vt p̄parata ad fundamentūz ē res. p̄-
pria realitate. 7 nō p̄cise realitate fundamenti. ḡ ē ibi accis
p̄pria acc̄tialitate. qz nō est ibi substantia. 7 tunc sequit̄ qz
alia ē acc̄tialitas relatōis in creatura. 7 acc̄tialitas ab-
soluti in quo fundat̄. 7 sic videt̄ sequi p̄cessus in infinitūz
quia illa acc̄tialitas relatōis hz p̄pria realitatē. 7 nō nisi
acc̄tialem ergo habet p̄riam acc̄tialitatem. 7 illa similis
7 sic in infinitū. **C**onsimiliter in diuinis si habet p̄ri-
am realitatem vt p̄paratur ad cēntiam. ḡ illa ē subalis vt ac-
cidētalis. **A**d acc̄tialis. qz nullū acc̄tiale ē i deo. vt tri-
c. v. ḡ habet p̄riā subalitatē. 7 tūc p̄ p̄ritate habebit esse
p̄ se. qd̄ ē incoueniēte. qz tūc erūt in diuinis tria p̄ se eē. quia
tres relatōes. cū tñ nō sit ibi nisi vnū p̄ se eē. fm beatum
aug. vij. de tri. c. viij. dicentē qz substantia est quo pat̄ est 7 ḡ
silr silr habet esse. licet nō sit ḡ pat̄ est pat̄. **R**ñ. ad p̄mū
patet in s̄. do articulo de distinctōe istius p̄positōis. rela-
tio vt p̄paratur ad essentiam est res. qz vera est. put ly vt vel
inquanem denotat̄ determinatōnem vel specificationem
siue determinatā acceptionem p̄nitatis sub ista ratione
que est p̄paratio ad cēntiam. nō est autem vera. put tenotat

causalitate inherente predicati ad subm. In pmo q̄ intellectu quādo querit̄. que res sit. dici pot̄ q̄ est res ad alteruz qz p̄gato ad cēntiā nō facit q̄ p̄mitat̄ repugnat̄ sua. p̄p̄ta realitas que ē realitas ad alteruz. nec tñ est sic intelligendū q̄ p̄mitas p̄gata ad diuinitatē sit res ad alteruz ita q̄ alteruz sit diuinitas. vt sit sensus. p̄mitas ē res ad alteruz 7 in se res ad alteruz. s. ad filiū. qz qui p̄gat p̄mitatē ad diuinitatē excludēdo filiū vel nō includēdo filiū. nō p̄pat p̄mitatē nisi habeat duo p̄radictoria in intellectu suo. cum p̄mitas fm̄ illud qd̄ est. sit p̄ se ad filiū. Et licet p̄mitas nō sit seip̄a p̄gata ad diuinitatē s̄ ad filiū vt ad correlatiuum: tñ p̄mitatē ip̄am includēdo filiū pot̄ intellect⁹ p̄gare ad diuinitatē. qz intellect⁹ pot̄ aliquid p̄gare p̄ actuz suū ad illud qd̄ nō est p̄ se correlatiū ex natura rei. Scdm̄ hunc intellectū pot̄ dici. q̄ p̄mitas vt p̄gata ad essentia ē res ad alteruz. 7 cū inferē. q̄ vt est cēntia vel vt idem cēntie ē res ad alteruz. p̄cedat̄ in sibi intellectu. Et vltra cū dicit̄. q̄ cēntia est res ad alteruz. Rñ. hoc pot̄ intelligi duplici. p̄ idēptitatem. vel formalit̄. p̄mo nō posset cōcedi 7 ē sensus dicti. q̄ diuinitas ē res que ē ad alteruz. qz ē paternitas. nō aut̄ ē cōcedendū formalit̄ q̄ diuinitas fm̄ suā formā sit ad alteruz. sed qz in añcedēte fuit p̄dicatō formalis dicendo paternitas vt p̄pat̄ ad cēntiā est res ad alteruz. ideo si inferat̄ filii p̄dicatio in p̄ntē. q̄ diuinitas ē formalit̄ ad alteruz. neganda est p̄ntia. qz nō oportet q̄ p̄dicatū eo mō p̄ueniat̄ determinatōi quo mō p̄uenit̄ alicui intellectio sub tali determinatōe. qñ illa determinatio nō notat̄ eē ratō inherētē p̄dicatū ad subiectū sicut hic. 7 p̄ hoc p̄t̄ ad p̄batōes p̄ntie. hō fm̄ q̄ ratō nalis 7 cū. illa p̄ntia tenet̄. p̄t̄ ly fm̄ q̄ notat̄ causalitatē inherētē p̄dicatū ad subm. sic aut̄ nō accipit̄ in p̄posito s̄ qd̄ dicit̄ vt p̄pat̄ ad cēntiā. 7 sicut ad p̄batōem sequentē. esto q̄ p̄dicatū veri⁹ insit̄ illi qd̄ est ratō inherētē aliq̄. hoc nō habetur nisi fm̄ q̄ ly fm̄ qd̄ tenet̄. p̄p̄te reduplicatiue. h̄ aut̄ nō sic accipit̄. vt dicit̄ ē in illa distinctōe logica in sc̄bo ar. ticulo. **S**z si obijciat̄ qd̄ illud qd̄ ē in aliq̄ formalit̄. potest illud denotare. q̄ si relatō vt p̄gata ad cēntiā sit in essentia cēntia pot̄ denotari a relatōe. 7 p̄ p̄ntia cēntia formalit̄ referē ad aliud. Rñ. aliq̄ denotatiua vel p̄creta p̄dicat̄ de aliq̄ p̄mo mō p̄ se. aliq̄ de aliq̄ p̄ se sc̄bo mō siue p̄ acc̄ns. de p̄posito quidē ex susceptiuo 7 forma p̄dicat̄ denotatiua siue p̄creta forme p̄ se p̄mo mō sp̄aliter si subm̄ est p̄ se vnuz q̄tum ad p̄ceptū. sicut hō dicit̄ rōnalis siue aiatus p̄ se p̄mo mō. s̄ corp⁹ qd̄ ē altera p̄ p̄positū dicit̄ denotatiue aiaturum. p̄p̄te tñ sicut p̄ se sc̄bo mō siue p̄ acc̄ns. qz illud nō ē totū includēs formā s̄ susceptiuū recipiēs formā. vbiq̄nqz ergo ē aliq̄ forma oportet dare p̄dicatōes formalē de toto q̄ ē p̄ se p̄mo mō. etiā in creaturis oportet dare coiter p̄dicatōes si sit p̄p̄te denotatiua q̄ sit forme de susceptiuo. In diuinis p̄ma p̄dicatō nō negat̄. nā p̄ generat̄ siue generās generat̄ p̄t̄ est q̄si p̄positū includēs q̄si cēntialit̄ formā illā q̄ de ip̄o p̄dicat̄. s̄ denotatiua p̄dicatōes q̄si forme de q̄si susceptiuo nō oportet dare illi. s̄ declarat̄ auctē 7 rōne. Ratōe sic. q̄ intelligit̄ ibi q̄si susceptiuū forme. ē illimitatū ad oppositas formas vel relatōes. 7 tñ nō distinguit̄ ab eis. q̄ aut̄ denotatur a forma aliq̄ denotat̄ p̄ s̄ ē distinctū ab opposito. qz q̄ hic n̄ ē susceptiuū p̄p̄tū forme s̄ cōe sibi 7 opposito. 7 forma talis denotare nō posset nisi p̄p̄tū susceptiuū. qd̄ nō ē nisi distinctū ab opposito. id nulla ē p̄dicatō denotatiua relatiō nū d̄ susceptiuo. Hoc p̄firmat̄ p̄ Dam. li. j. c. v. vbi vult. q̄ relatōes dēmiant̄ hypostasēs nō naturā. notat̄ q̄ illud dēterminare de q̄ p̄dicat̄ i p̄creto. qz notat̄ illud p̄gare ad oppositū 7 distinguit̄ ab opposito. Ad formā q̄ rōis q̄ dicit̄. relatiō ē in cēntia q̄ cēntia pot̄ denotari a relatōe. nō sequit̄. et ratō dicta ē. 7 cū dicit̄ ois forma pot̄ denotare illud in q̄ est extēdēdo denotatōes ad p̄dicatōes denotatiua cēntiale in p̄creto. sicut hō est aiatus. 7 ad denotatōes p̄p̄te dicta. sic homo est r̄sibilis. vel lignū est albus. vel hō intelligit̄. p̄cedit̄ pot̄ q̄ ois forma aliq̄ illoz modoz denotat̄ illud in q̄ est qz ad min⁹ d̄cōpositō p̄dicat̄ i p̄creto. licz illud sit extēdēdo

denotatōes. s̄ si tu accipias de illo i quo ē vt in susceptiuo. p̄dicatū p̄dicat̄ p̄p̄te denotatiue. negandū ē. nisi illud susceptiuū sit limitatū vel nisi p̄dicatō illa denotatiua im̄portet subm̄ esse. p̄p̄tū 7 distinctū ab opposito. Ad sc̄dm̄ licet eēt magna difficultas p̄ se. tñ in p̄posito eā p̄trāse. p̄cedendo tñ q̄ relatō que ē acc̄ns i creaturis. p̄p̄tū h̄z acc̄ntalitatē. qz illa ē p̄ se res. 7 nō est illa res in q̄ fundat̄. nec est res p̄ se ens. sicut suba. ita oportet dare q̄ ip̄amet̄ p̄ se sit res habēs p̄p̄tā acc̄ntalitatē. q̄ nō sit acc̄ntalitas entis ad se. sed acc̄ntalitas ad alteruz. sicut em̄ nō ē eadez entitas ad se 7 ad alteruz. sic nec eadez acc̄ntalitas acc̄ntis entis ad se et acc̄ntis entis ad alteruz. Et cum arguit̄ q̄ est. p̄cessus in in. finitū. Rñ. standū est in ip̄a relatōe. nec vterius. p̄cedit̄. verbigra. in albedine fundat̄ similitudo. ista similitudo habet aliquā acc̄ntalitatē p̄p̄tā ab acc̄ntalitate albedinis distinctā. sicut relatō est gen⁹ distinctuz a genere qualitatis. Si queas de acc̄ntalitate similitudinis si ip̄a est alia a similitudine. dico q̄ nō. qz similitudo est sua accidentalitas ad fundamentuz 7 seip̄a accidit̄ fundamēto. sicut seip̄a est ad oppositū. vniuersalit̄ ei qd̄ p̄uenit̄ alicui sic q̄ om̄ino: de p̄radictio sit illud esse siue hoc. hoc est idem realit̄ illi 7 p̄ oppositū vbi nō est om̄imoda p̄radictō. nō oportet idē eē oino. nunc aut̄ p̄radictō est similitudinē esse. 7 nō esse fundamentū vel non esse ad terminū: ideo accidentalitas sua ad fundamentuz idē sibi. sicut ip̄amet̄ est similitudo vel habitudo ad oppositum. status est ergo. quia accidētā. litas similitudinis nō est alia res a similitudine sed similitudo est quedā res alia ab albedine. quia habitudo. 7 etiā am acc̄ntalitas albedinis pot̄ poni quedā res alia ab albedine. quia albedo est quedā res absolutā. 7 absolutuz pot̄ esse sine p̄radictioe sine suba. 7 ideo non est idem habitudo vini sue ad subm̄. nec seip̄o accidit̄ illi. falsa est ergo illa qua ratōne similitudo acc̄ntalis albedinis habet aliā acc̄ntalitatē ab albedine. pari ratōe acc̄ntalitas similitudinis habebit aliā acc̄ntalitatē a similitudine. falsa ē etiā illa q̄ ratōe acc̄ntalitas similitudinis ē eadez sibi pari rōne acc̄ntalitas albedinis est eadez sibi. qz albedo est ens absolutū 7 similitudo relatō. 7 vt s̄ nō est p̄dicatō albedinē ē sine p̄p̄tōe ad sufficiē. est aut̄ p̄dictio similitudinē ē sine p̄p̄tōe ad fundamentū. 7 ideo illa p̄p̄tō non est eadez albedini. ista aut̄ est eadez similitudini. nihil aut̄ aliud est similitudinē esse q̄ habitudinē hui⁹ ad hoc. nec tñ dico q̄ relatō ad qd̄. cūqz p̄p̄t. seip̄a p̄pat̄. qz pot̄ p̄p̄ari relatiōe rōnis. q̄ nō ē ip̄a. 7 forte realit̄ alia a se. sicut p̄p̄ortōnabilitas fundatur in p̄p̄ortōne. s̄ hoc dico q̄ relatō seip̄a 7 nō a p̄p̄tōe p̄pat̄ si tñ p̄p̄aret̄ ad qd̄cūqz siue quo est p̄radictio ip̄am esse. **E**t cum arguitur vterius de substantialitate relatiōis in diuinis. dico q̄ licet philofophus distinguat in predicamentis substantiam primam a sc̄bo. tamen ad p̄positū essentia habet rationem vniuersalē substantie q̄tum ad aliū quid. substantie quidem sc̄bo quo ad hoc. qz ip̄a est communis: non tamen quo ad hoc qz ip̄a sit vniuersalis. hoc est diuisibilis vel plurificabilis. Est enim cōmunitas cōmunitate reali fm̄ Dam. c. iij. ibi est cōmunitas sola substantie non rationis sicut est in natura creata. habet autem ratōnem substantie prime q̄tum ad hoc qz est esse hoc. siue singulare. quia essentia de se est hec. non dico quo ad hoc qd̄ est esse incōmunicabile. quia hoc esset imperfectio. Ad restat autem alia ratio substantie qualitercūqz accepte in diuinis querenda vltra rationem essentie. nisi rō incoicabitatis. ista aut̄ in diuinis nō pot̄ esse p̄ se rō sube q̄tū ad cōem opti. fm̄ quā loquimur coiter in istis q̄stionibz. qm̄ n̄ mouet̄ d̄ hoc q̄stio ad hoc: qz quicqz est ibi. nō tñ substantia s̄ etiā ad se coicabile est. p̄t̄ q̄ relatō in diuinis nullaz habet ratōes substantialitatis. qz n̄mō h̄z rōes incoicabilitatis. que nec est ratō sube sc̄bo nec prime. q̄tum ad illud quod p̄inet ad perfectionē substantie. quod est esse hoc. illud em̄ conuenit essentie de se. **S**i arguitur contra hoc. quicqz p̄inet ad substantiā primā. habet p̄ se rationem aliquāz subalitaris. hui⁹ est incoicabilitas q̄ nō est ibi nisi p̄

relatione. § 7c. Rñ. intelligēdo maiorē de incoicabilitate
 p̄nente ad subam primā q̄ est incoicabilis. ip̄a vera ē in
 creaturis. nō sic in deo. 7 ratō est. qz vltimū p̄rabēs natu
 ram siue ad singularitatē siue ad incoicabilitatē i creatu
 ris est eiusdē generis cū natura p̄tracta. 7 p̄ nō ip̄m fm
 ratōz suā formalē p̄tinet ad gen⁹ sube. in deo nō est sic vt
 dictū est p̄n⁹. qz vt dictū est p̄n⁹ ad incoicabilitatē p̄rabe
 re nō p̄t aliqd p̄nens ad gen⁹ sube vel q̄i gen⁹ sube i di
 uinis. qz qdlibet tale est coicabile. Sed adhuc arguitur
 Illud qd in diuinis sit p̄tractio vel dēminatō q̄ltercū
 qz dicta ad incoicabilitatē vel ad incoicabile. fm rōz suā
 formalē est suba vel accūs. qz inter hoc nō cadit mediū. nō
 aut accūs. p̄z § suba. § bz p̄riaz substāialitatē. Rñ. bic
 rñdet Aug. v. de trinit. c. vj. q non omne qd in deo est. fm
 substāia dicit vel fm accidens. dicit em̄ aliquid ibi quod
 nec fm substāia dicit nec fm accidens: vt pote illud qd ad
 alteruz dicit. Si adhuc tercō replices sic. Illud quo for
 maliter suppositū in diuinis incoicabile est. aut est tale cui
 p̄pctū formaliter inherere. aut cōuenire potest. aut cui re
 pugnat oino. Si primū: § est accidens. si scdm cum illud
 sit substāia cui repugnat inherere alteri. 7 hoc. put sub
 stāia distinguūt p̄ra accidens: sequit qz habet rōz sub
 stāntie p̄riā. 7 ita p̄riā substāialitatē qd est p̄positū. Rñ.
 fm Auic. ij. metba. non inherere 7 nō posse inherere. nec
 est ratō substātie vt substāia est genus. nec inherere est ra
 tio accidētis vel alicui⁹ generis accidētis: qz inherere ē da
 re esse vel actū fm quid alicui termino p̄riori simplr enti.
 sed substāia est illud substractū cui p̄uenit nō inherē. vel
 cui repugnat inherere. 7 accidēs vel qualitas vel quāritas
 est natura cui p̄uenit inherē. Bēc § in diuinis illud mem
 brum qz quo p̄sona in diuinis ē formalitē incoicabile. ē ta
 le cui repugnat inherere. repugnt em̄ illi dare esse fm qd. alicui
 enti simplr p̄riori. § 7 inherē. 7 hoc fm ratōz suā formalē
 § 2c tñ sequit qz fm suā ratōz formalē habeat p̄riā sub
 stāialitatē. qz vt dictū est. hoc nō p̄plet ratōz substātie vt
 distinguūt p̄ra alia genera. Si quarto replicet. qbuscum
 qz repugnt inherere: repugnt eis p̄ aliquā vnā ratōz. substā
 tie aut p̄uenit. vel alicui de genere sube hoc. 7 p̄ te p̄rieta
 ti incoicabili i diuinis. § p̄ aliquo p̄mūe eis. nō p̄ rōem en
 tis. qz enti nō repugnat inherere. nec p̄ ratōz alicui⁹ inferio
 ris ente. nisi sube. p̄z discurredo. § illa p̄rietas incoicabi
 lis cui fm se repugnt inherere: fm se includit p̄riā ratōz sub
 stātie. 7 ita habebit p̄riā substāialitatē qd est p̄positum
 Rñ. im p̄fectio p̄t repugnare alicui. vel qz includit p̄f
 ctionē simplicē. vel qz includit im p̄fectōz illi im p̄fectōni
 repugnātē. siquidē sunt multe im p̄fectōes repugnātēs in ē
 se. verbigra. repugnat deo ēē albū. 7 nigro repugnt ēē albū.
 deo aut p̄pter p̄fectiōē simplr. que repugnt toti generi col
 lois. imo toti generi q̄litas. imo toti generi entis causa
 ti. nigro aut repugnat albū. p̄pter p̄fectōz suā limitatā sub
 genere colozis. que p̄fectio limitata necessario habet im p̄
 sectōz annerā. aliā tñ 7 in alio gradu a p̄fectōe albū. § il
 la maior negāda est. qbuscūqz repugnt eadē im p̄fectō cuius
 modi est inherē vel dependētia ad subm. eis repugnt p̄ ali
 quō idē in ip̄is. qz nō optet qz eis qd repugnt aliqd idē sit
 aliqd vni⁹ ratōis. qz a p̄te ip̄oz sit ratō illi⁹ repugnātē. im
 mo ratō p̄riā vniuersualqz eoz p̄t esse ratō repugnantiē
 ad aliqd idem. Ad p̄positū inherē siue dependē ad subie
 ctum est im p̄fectio. idco ista repugnt substātie. cū ip̄a talis
 entitas sit. qz sibi repugnt esse entitatē diminuatā. qz dat esse
 simplicē siue primū. qd est oppositū ei qd est inherē. cū hoc
 etiā repugnare p̄t relatōni i diuinis. que licet nō det esse
 simplr siue p̄ se esse. tñ ip̄a talis entitas est qd repugnt sibi
 esse entitatē diminuatā siue actū fm qd. inherē aut repugnt
 essentie diuine qz est p̄fectio simplr. repugnt etiā relatōni di
 uine licet nō sit p̄fectio. qz ip̄a ex ratōe sua nō p̄t esse entit
 as im p̄fecta. 7 inherē nō p̄t p̄pctē nisi enti dependenti 7
 p̄ nō im p̄fecto. Ad argumētū p̄ncipale cū arguit. qz re
 latio vt p̄pata ad essentia est ratō. 7 qz causa hui⁹ ē. qz ip̄a
 vt p̄pata ad essentia trāsit in essentia. vtrūqz assumptū p̄t

habere vni intellectū verū 7 aliū falsum. p̄t em̄ intelligi
 ratō. vt ratō opponit rei siue enti extra aiaz. 7 hoc ē falsū
 qz ad qdūqz p̄pat semp̄ res extra aiaz. p̄ria realitate q̄
 est ad alterū. Alio mō p̄t intelligi ratō idem qz mod⁹ siue
 circūstantia rei fm Boetii. sic p̄cedendūz est qz relatō sit
 ratō respectu essentie. nō tamē p̄pter hoc tollit quin p̄pata
 ad ip̄am sit res. Cōsimilit̄ p̄t intelligi trāfire in essentiaz
 vno mō ita qz nō habeat p̄riā entitatē ad alterz. 7 iste intel
 lectus est falsus. Alio mō trāfire in essentia sic qz non re
 manet distincta realit̄ ab eētia. Et licet nō sit bic q̄stio de
 idēp̄tate vel distinctōe relatōis 7 essentie. imo illa ē diffi
 cilior q̄stio p̄posita. tñ p̄cedi p̄t qz relatō p̄pata ad essen
 tia est ratō scdō mō. 7 hoc mō nō manet realit̄ distincta. est
 tñ res extra aiaz p̄ria realitate q̄ est ad alterz. 7 sic manet
 put manē excludit trāsitum destructiū p̄rie realitatis.
 Cōsimilit̄ si inferat i cōclusionē qz ip̄a vt p̄pata ad opposi
 tum. est ratō supple respectu eētie. qz sic accipiebat in p̄e
 missa. p̄cedit. ad nihil em̄ p̄pata p̄t qd tollit ab ip̄a qn sit
 modus eētie. tñ nō sequit § vt p̄pat ad oppositū n̄ est res
 qz hoc mō esse ratōz nō repugnt ei qz ē eēt rem. Si arguit
 respectu eētie est res. § est alia res. 7 sic nō trāsit in essen
 tia q̄tuz ad idēp̄tate realē. Rñ. qz q̄stio de realitate rela
 tionis n̄ est q̄stio de aliterate. imo p̄ma p̄niet ad p̄blemā
 de accētē vel genere. scdā ad p̄blemā diffinitionū de eo
 dem vel diuerso. p̄z ex p̄mo thopi. In exēplo etiā p̄z. Adē
 hō vt p̄pat ad for. est res. imo for. vt p̄pat ad for. est res.
 7 vtrūqz. p̄bat. qz idēp̄tate realis nō est nisi rei ad rez. hō
 est idē realiter forū. 7 for. est idē for. 7 vt dicit idē for. p̄pat
 for. p̄z de se. nec tñ hō vel for. vt p̄pat ad for. est alia res a
 for. sic § in p̄posito stant. qz relatō vt p̄pata ad eētia ē res
 7 tñ nō alia res. Et si q̄rat nūqz est eadē res cū eētia vel
 alia: si dicit qz eadē realiter hoc tñ non optet p̄p̄ q̄stio
 p̄positā. s̄ sufficit dicere qz ip̄a ē res que ē ad alterz. sic er
 go ad quodcūqz p̄patur trāsit in essentia 7 manet.

Questio. iij.

Quid queritur de

relatōe origis in p̄pate ad p̄sonā. 7 spālī
 ter ad p̄sonaz p̄mā. Etz. s̄. sepata vel ab
 stracta relatōe origis. posset manē p̄ma
 p̄sona diuina p̄stituta 7 distincta. 7 argui
 tur qz sic. Qd aduenit p̄sone p̄stitue. nec p̄stitit nec disti
 guit p̄ma distinctōe. relatō origis est b̄mōi respectu p̄me p̄
 sone i diuinis. § 7c. p̄batō mi. relatō origis sequit actōz
 vel passioē cr. v. metba. illa qz p̄uenit p̄me p̄sonē non p̄t
 sequi nisi actōz qz p̄ma p̄sona nō est ab aliq. actō aut non
 p̄t esse nisi suppositi cr̄ntis. ita qz ratō actōis p̄supponit
 ratōz suppositi. § p̄ma p̄sona est p̄sona vel supposituz per
 aliquid prius ip̄a relatōe. Cōp̄positū. abstracta relatione
 non manet nisi essentia vel substātia p̄mūis. que nō pos
 test esse ratio p̄stituendi p̄sonam. quia non est prop̄ia nec
 coicabilis. ergo 7c. In hac questioe que supponit quod
 dam dictum p̄mūe. s̄. qz persona diuina constituitur per
 relationem. quod dictum non discutitur bic. quia est dif
 ficilins p̄posito: sed sit in istis questionibz suppositum tan
 qz p̄mūiter concessum. non em̄ opozet omnia in dubium
 reuocare vbi suppositis dictis p̄mūibus. p̄positum potest
 de clarari. nam ista questio nō querit generaliter. si p̄sona
 diuina potest p̄stitui per relationem. sed specialiter de p̄ri
 ma p̄sona. quia s̄ ea videtur esse specialis difficultas. 7 s̄
 p̄pter p̄rioritatem eius ad alias. que vidēt repugnare
 nec correlatiuozum. ergo supponendo cōmūnem opi. de eo
 qd querit specialiter de prima p̄sona. sunt bic tria vidēda
 p̄ma. supposito qz aliqua p̄sona diuina p̄stituat p̄ relatio
 nem vt vidēt questio supponere. an repugnet specialit̄ p̄ri
 me p̄sone: Secūdo dato qz non. qua relatōe posset prima
 p̄sona p̄stitui: Tercō qualiter se habent iste relatōes ad
 inuicē qz p̄mūiter p̄cedunt inesse prime p̄sone. 7 vltimo
 patebit quasi p̄o quodā correlatiōe cuz quali abstractione
 vel sepatione possit stare ratō prime p̄sone.

De primo accipio hanc pro

positiōez suppositis eiusdē nature nō repugnat habē p̄prietates hypostaticas que sunt simul natura. p̄bat̄ ista. q̄ supposita eiusdē nature nō habent inter se prioritatē re seu prioritatē essentialē. Et p̄firmatur p̄ p̄m̄ terco mēta. p̄cordantē in hoc cum p. q̄ in his que sunt eiusdē speciei. nō est prius 7 posterius nunc autē ex hypotesi sc̄da p̄sona p̄t cōstitui p̄ relationē aliquā originis. ergo nō repugnat prime persone cōstitui per aliquā p̄prietatem. que sit simul natura cum illa cuiusmodi est alia relatiō originis

Preterea. si specialiter repugnaret prime p̄sonē cōstitui per relationem originis. nō esset p̄pter aliquid cōmune sibi 7 alijs. quia ex hypotesi nō repugnat alijs. ergo p̄pter aliquid q̄d est speciale prime p̄sonē. sed hoc falsū est. quia nihil est sibi speciale nisi prioritas originis s̄m̄ quam quelibet p̄sona est ab ipsa 7 ipsa a nulla. sed p̄pter hanc prioritatem nō repugnat sibi cōstitui p̄ relationē originis ad secundam p̄sonam. quia hoc nō esset nisi p̄pter similitudinem quā requirit relatiō inter duo extrema. que similtas videt̄ repugnare illi prioritati in hac p̄sona. sed hoc non est verum. p̄bo. quādo sunt aliqui ordines alterius ratiōis quorū vnus non includit alium. nec p̄erigit. nec coarctat necessario illum. potest ille esse sine illo. imo cum quadā similtate opposita illi ordinē. patet satis in exemplo. Ordo durationis 7 nature sunt tales. q̄ ille qui est nature non includit illum qui est durationis. nec necessario p̄erigit sine coarctat. ideo p̄t esse sine illo. patet ex ratiōe quia nunq̄ est impossibile separari nisi p̄ hoc q̄d hoc includit sine necessario coarctat illum. Nunc autē ordo nature siue essentialis 7 ordo originis sic se habent. q̄ ordo originis non semp̄ includit ordinē essentialē. nec ip̄m̄ necessario p̄erigit nec coarctat. ergo p̄t stare similtas opposita ordinē essentiali cū ordinē originis. sed similtas opposita ordinē essentiali sufficit ad similtatē correlatiuā. ergo possunt aliqua eē simul similtate correlatiuā. que est similtas essentialis et tamen esse ordo originis inter ea. Adior que est bipartita sc̄z de non includēdo ordinē vel non p̄erigendo illū. p̄bat̄ quia ordo nature siue essentialis. necessario includit imp̄fectionē in altero extremo. i. in posterioze. ordo originis nō requirit nisi q̄ hoc sit ab hoc. hoc autē esse ab hoc nō includit necessario imp̄fectionē eius q̄d est ab hoc. q̄ nō includit necessario q̄d p̄cedens sit imp̄fectus natura illo a q̄ p̄cedit. p̄cessio em̄ non includit de se q̄ sit equo. nec per p̄ns q̄ forma imp̄fectior sit in p̄ducto q̄ in p̄ducte.

Surta illud quod supponi

tur de sc̄do articulo. dico q̄ alia relatiōe p̄stituit sc̄da p̄sona. 7 alia sibi opposita p̄stituit p̄ria p̄sona. p̄bat̄ sic. p̄rima p̄prietas incoicabilis positua. est p̄prietas p̄stitutua prime p̄sonē. talis est illa que cōr̄ndet correlatiue prime relatiōi in p̄sona p̄ducta. q̄ 7c. maior p̄t. q̄ cū p̄sona icludat cēntiā 7 entitatē incoicabilē q̄ sunt in q̄stione supposita s̄m̄ Ric. iij. de tri. p̄prietas p̄me p̄sonē nō optet q̄ aliqd p̄ se imp̄tet nisi p̄mā entitatē incoicabilē. minor p̄t. q̄ s̄m̄ s̄m̄iaz cōem in ista q̄stione supposita. nihil p̄t esse ibi incoicabile nisi p̄prietas p̄mens ad originē. 7 p̄ p̄ns in p̄ma p̄sona nō ē incoicabile nisi p̄prietas p̄mens ad p̄mā originem. Illa em̄ que p̄inet ad sc̄daz originē coicabilis ē. q̄ ē duaz p̄sonaz p̄ductū. Illa autē que p̄inet ad p̄mā p̄ductionem actiua. opponit illi q̄ p̄inet ad p̄mā passiuā. sicut em̄ sibi p̄mā p̄prietatē habet p̄inentē ad generari siue dici ita p̄ p̄mā p̄prietatē incoicabilē bz p̄inentem ad dicere siue gignē. q̄ illa p̄uenit p̄ri s̄m̄ q̄ bz intellectū secundū. qui intellectus est p̄rima rō. p̄ductua in p̄re. **C**ōtra istā rōez instatur. q̄ vtrāq̄ istā p̄missā. 7 p̄mo q̄rum ad ma. Vide tur em̄ q̄ ingenitū sit p̄ma rō p̄stitutua p̄me p̄sonē. 7 tunc maior ē falsa. q̄ p̄ma p̄prietas positua sit p̄prietas p̄sonalis. hoc p̄bat̄ auctē 7 rōne. Auctoritas ē Dam. c. viij. oia inquit q̄ habet p̄. filij sunt p̄ter ingeneratōez. q̄ nō signifi

cat d̄iaz substantie s̄ modū entitē. hec ille. Rō autē talis est. p̄rimū incoicabile est p̄ma rō p̄stitutua p̄mā p̄sonā. s̄ p̄bat̄. q̄ cum cēntia sit rō p̄sonē cēndi simplr. 7 cūlibz p̄sonē etiā cēndi hec. nihil q̄ vltra requirit̄ ad ratiōez p̄sonē nisi incoicabilitas. 7 ita incoicabili quocunq̄ p̄rimo habito habet p̄sona. s̄ ingenitū videt̄ imp̄ortare p̄mū incoicabile. q̄ 7c. p̄batio mi. q̄d est ab aliquo 7 ab ip̄o aliud. p̄ri respicit illud a quo est. q̄ illud q̄d est ab ip̄o. hoc p̄bat̄ q̄ per suū a quo habet suū esse. ordo autē ad posterius p̄supponit ei esse. Et ista p̄positiōe de ordine positua ad p̄ri 7 posterius infer̄ hoc p̄ns. q̄ si aliquo nō habet ordinē ad prius sed t̄m̄ ad posterius q̄d est ab ip̄o. per p̄ri sibi conuenit negatiō ordinis ad p̄ri q̄ ordo ad posterius. nunc autē p̄rima p̄sona nō habet ordinē ad priorē 7 habet ordinē ad posteriozem. ergo sibi p̄ri p̄uenit illud q̄d negat ordinē ad suum prius. Tale est ingenitū. p̄bo. quia nō t̄m̄ cōtradictoria referunt̄ ad idem instās durationis s̄ sicut licet loqui ad idem nunc siue signū nature. hoc p̄t inducēdo. q̄ cū hec sit vera p̄rimo mō dicēdi p̄ se homo est rationalis. hec autē vera secundo mō homo est trilateralis. hec autē per actiōis homo est albus. 7 sic possunt assignari instātia nature signa nature q̄rum ad ordinē istā p̄dicatiōis si affirmatur retur hominē esse rationale p̄me in p̄mo signo nature siue primo mō 7 negat̄ ip̄m̄ esse rationale sc̄do mō. siue in sc̄do signo nature nō est p̄radictiō. sicut nō est p̄radictiō si dicatur hominē esse albus in tercio signo. 7 nō esse albus in primo signo vel sc̄do. patet q̄ ista nō est p̄radictiō nisi. p̄ eodem signo nature. 7 ita in signis originis esse ab alio 7 nō esse ab alio sunt p̄radictoria. p̄t de se. q̄ quocunq̄ signo attribueret̄ alicui esse ab alio. si sibi p̄prietatē. p̄ eodem signo. attribueret̄ sibi s̄ q̄d est non esse ab alio. si sibi p̄prietatē. sicut q̄ ei q̄d est ab alio p̄ri p̄uenit ordo ad illud a q̄d est ad posterius. sic et q̄d nō est ab alio p̄ri p̄uenit negatiō ordinis ad p̄ri q̄ ordo positua ad posterius. **S**i arguit̄ contra hoc. q̄ negatiō nō habet p̄stinere p̄sonā. R̄ndet̄ q̄ illud p̄sonale q̄d intelligit̄ sup̄addi essentia sufficit q̄ habeat p̄mā ratiōez incoicabilitatis. essentia em̄ p̄sonē tribuit esse. 7 s̄ esse. 7 quicq̄ positua est. Si q̄ affirmatiō vel negatiō possit habere ratiōez incoicabilitatis in p̄ma p̄sona. sufficit ad p̄stitūduz p̄sonā. illa autē negatiō habet vt. p̄bat̄ est p̄mā ratiōez incoicabilitatis. q̄ 7c. **C**ōtra istū modū dicēdi arguit̄ sic. p̄prietas p̄stitutua est oīno formalitē 7 primo incoicabilis. nulla negatiō formalitē 7 p̄ se p̄mā est incoicabilis. ingenitū vt distinguit̄ formalitē ab essentia 7 relatione positua ad p̄ductuz. non dicit nisi negatiōez formalitē q̄ s̄m̄ aug. v. de tri. c. viij. cum ingenitū dicit non quid sit. sed quid nō sit ostēdit. 7 multe auctēs ad hoc patent. ergo. p̄rima p̄positiō p̄t. q̄ cum p̄sona sit formalitē incoicabilis entitē. oportet q̄ illud quo aliquid est p̄sona. primo sit formalitē incoicabile. q̄ 7c. Sc̄da p̄positiō patz quia negatiō p̄ria erigit positua p̄mā. ad quod consequit̄. nulla em̄ negatiō est propria oīno alicui. hoc est soli illi nisi q̄ et repugnat affirmatiōi opposita. affirmatiō autem quocunq̄ nulli entitē repugnat nisi per aliquod posituum. quia si per negatiōem: quero an illa negatiō consequit̄ aliqd posituum cui repugnat illa alia affirmatiō. 7 sic habetur p̄ posituum. aut non consequit̄ posituum: 7 tunc negatiō oīno p̄ma est in illa vnitatē siue distinctiōe. 7 entitatē per p̄ns quod est incoicabiliens. aut necessario dabitur q̄ negatiō cōsequitur posituum sed non propriū istī. ergo 7c. 7 tunc sequitur q̄ negatiō non erit propria istī quia illud per q̄d negatiō conuenit non est propriū istī. **R**ndetur ad mi. q̄ ingenitū non imp̄ortat negatiōez simpliciter sed aliquid p̄inentem ad dignitatem. q̄ hoc q̄d est habere esse ad se. Alio modo imp̄ortat fontalem plenitudinem q̄d est p̄fectionis simpliciter in prima p̄sona s̄m̄ aug. iij. de tri. c. ix. **C**ōtra p̄mum cum dicit̄ a se. aut intelligitur q̄ hec p̄positiō. a. imp̄ortat circūstantiam cause vel principij positue. 7 statim patet cōtradictiō. quia s̄m̄ Augusti. primo de tri. c. j. nulla mēs capit q̄ aliquid sit a se. Aut intelligit̄

negatiue tm. qz nō hz aliqd p pncipio vel causa. et hz ppositum de negatōe. **C**ōtra scdm fontalis plenitudinē aut dicit negatōez z habet ppositū. aut positum. z tūc vel entia z seqt qz si ingentū sit pncipietas psonalis. qz entia. aut relatiōez positū. z p qz nō nisi ad psonā. z tūc si ad psonā aut ad vna ad plures. nō ad pducētes vel pducētes. qz ad pductā vel pductas. si ad plures nō poterit eē vnum fontale pncipiū pstitutiū psonē. Si ad vna z singularēz aut relatiōez ad psonā primā. pductā: aut scdm. z tūc nō tenetur positū. s. qz ingentū vt distinguit ptra pncipietatez vel spiratōez pstituat psonā. aut relatiōez vna abstractam ab istis. s. pncipietate z spiratōe. z tūc si pōt aliqua talis relatiō psumis abstrahi ab istis duabz. sequit qz prima psona nō aliqua vna relatiōe. s. singulari signata in entia sit psona. sed aliquo mō vna abstracta a relatiōibz duabz. z hoc alterius ratio. qz pbatū est in qstione pcedēte. qz due pductōnes actiue i diuinis nō pnt eē eiusdē relatiōis. z tūc pma psona nō pstitueret formalitē aliquo pstitutiū vni? ratiōnis quasi specificē. s. vno abstracto a duobz qsi alteri ratiōnis. Nec oportet hic imitari. qz multi mgi hic pcedunt ppositum qm ad ma. qz aliquo incoicabili positū cōstituit prima psona de qua ē hic sermo. **L**ū qz arguit pzo ista opinio. p ingentū p Bama. p qz p em rñ. ibidēz. subdit em. In solis pncipietate paternitatis z filiatōnis. p pncipietatis vna cognoscim. ergo quādo prius accipit oia pter generatōez zc. intelligēdus est qz sub ingeneratōe pcedēdit paternitatis sicut p qz in diuersis capitalis et. nūc nomiat vna pncipietate prime psonē. nūc aliā. z p pns p vnaquāqz intelligit quācūqz pncipietate pncipietate. **A**d ratiōez. pcedo qz ordo ad prius quodāmodū pcedit in aliquo ordine ipius ad posterioris maxime quādo ordinatū est in se absolutū. pcedo etiā. am qz negatio ordinis ad prius in aliquo pcedit ordinē positū eiusdem ad posteriori. sed nō sic in illo qd cōstituit formaliter p ordine ad posteriori. qz nullus ordo in illo pōt eē prior nec etiā negatō ordinis qz sit ordo quo cōstituit. si qz esset suppositū absolutū. posset cōcedi qz ingentū esset quo dāmodo prius paternitatis. sed cū pbat generalitē de quocūqz supposito z d ordine ad posteriori. z negatōe ordinis ad prius: illa ppositio qua dicit. qz pncipietas referunt ad idē. nūc nō solum in ordine duratōis. s. etiā nature z originis ē vera intelligēdo de se pncipietatis. put affirmatōe pparat ad negatōez. nō est autē vera intelligēdo de affirmatōe z negatione pparat ad terciū de quo dicunt. **E**xemplū. albus. p a. z nō albus. p b. nō traditū inter se nec ad quocūqz pparat. z hoc intelligēdo p a. z b. siue signa duratōis siue signa nature vel originis. **S**z si ista pparat ad aliqd cui cōueniunt vel puenire pnt. nō oportet qz si albus pueniret ipi. c. p a. qz nō albus pueniret ipi. c. p a. **N**ihil em ē qz nō oino pmo sit ipm sicut homo oino primo ē homo. z si hō eēt lapis eēt oino pmo lapis. sic lapis ē lapis: tūc nō oino pmo ē nō lapis. qz nulla negatō pōt eē eadē alicui pmo. sic ipm ē ipm pmo. pcedo qz intelligēdū est eē ab aliquo z nō esse ab aliquo referri ad idē in istis siue nūc cuiuslibet ordinis ad b qz sint pncipietas. vt. s. p qz nūc affirmat eē ab alio qz ponit p eodē nūc nō esse. abneget illud idē. s. nō oportet qz illi de quo ista dicit pueniat eē pmo nō eē ab. sicut illi cōueniret eē ab. si esse ab sibi pueniret: z p pns supposito cui puenit negatō ordinis ad prius prioritate originis. nō eē primo puenit ista negatō sic pueniret affirmatō ordinis si illū ordinē habēt. **R**idē aliter ad m. pncipietas rōnis. z b duplicitē. pmo sic qz pma pncipietas incoicabilis i pma psona nō est relatiō accepta sub ratiōe actuali. s. sub rōe aptitudinali. vtpote nō sub rōne pncipietatis. vel generatōis. s. sub ratiōe generatiuitatis z pncipietatis aptitudinalis. z hoc pbat qz bec rō supponit cuiuslibet alteri. et b seqt ad ppositū qz nō sub rōne coicatiōis vel generatōis actualis ad pcedēs accipit pstitutiū pme psonē s. sub rōe habitudinis aptitudinalis accipit pncipietas incoicabile. **A**lta rñtio ad candez m. qz illū qd est in pma psona qz habitudo ad scdm. pōt dupliciter cōsiderari. vno mō vt pncipietas. alio mō vt relatiō

scdm mō simul ē cū pstitutiū scdm psonē. pnt naturā correlatiōez. primo mō pōt pstitui. nec repugnat sibi illa rō filiatōis qz puenit relatiōis. **C**ōtra ista sic. **P**rimo p abo pncipietas. scdm p vtrūqz diuisim. **P**rimo sic. i pma psona diuina ē vna entitas formalitē incoicabilis z pmo. z hoc i entia actuali z in re ex natura rei. z hoc p qz de se. qz plures ē entitates incoicabiles primas. i eadē psona diuina z ex natura rei ē incoicabile. nulla em pōt eē pncipietas psonalis nisi sit entitas incoicabilis formalitē z primo z p se incoicabilis in tali psona z b in entia actuali. z ex natura rei. qz psona diuina nō p aliquid potētiā. nec p aliquid quodcūqz nō reale. nec p aliquid coicabile. nec per aliquid nō primo incoicabile: pōt eē primo bec psona. qz quā litercūqz intellet pncipietatez diuersimode qz est in prima psona reale aliqd pstitutiū per se tamen est habēs pncipietates pncipietas. z ita nō oportet distingui qz vt accidit maior. tale nō pōt esse nisi vnicūz oino. **I**sta autē entitas oino vnica quocūqz pncipietatez necesse est vt i se sit actus. nō solū aptitudo vel potētia. qz nihil ē ibi nisi actualissimū. etiā est necesse vt in se sit bec entitas vel ad se vel ad altez. **N**ulla cū entitas pōt esse in entia actuali qn sit formalitē ad se vel ad altez. z ita quocūqz distinguit in pncipietate rō generatōis vel generatiuitatis in pncipietate. necesse est in re qz ista entitas incoicabilis prima que dicit actualitē habitudinis prime psonē ad scdm. sit prima entitas incoicabilis in prima psona. z ita pncipietas fontale pstitutiū prima psona. **P**ncipietas p vtrūqz viam duplicitē. qz ille distincōes sūt ad vitandū difficultatē istā. quōd prima psona p eē prior scdm z tamē simul nulla cū ea. **P**ter hoc regit qz pstitutiū pme psonē aliquo mō nō sit simul cū scdm. qz si pstitutiū sit simul cū scdm psona. qz pstitutiū. si autē relatiōe ad scdm pstituat. illud qd pstitutiū est. erit oino simul cū scdm. pter hoc em videt prima via ponere generatiuitatez non ponat pstitutiū prime psonē illud qd est oino simul z non prius scdm psona. **S**cdm via videt querere aliqd pstitutiū vt pncipietate sibi nō vt relatiōez. licet vt relatiō sit simul cū filio rñ sub illa alia rōne vt. s. pncipietas possit aliquo mō habere ratiōez prioris. **I**st qz distincō in vtrūqz via. pter banc difficultatē fugiendā. i. ne pstitutiū prime psonē vt pstitutiū. sit oino simul cum scdm psona. sicut correlatiū cum correlatiū. **I**sta autē difficultas est nulla. z illud qd intendit fugere nō est incoicabile. sed necessariū. pncipietas patet. qz quādo vnus ordo p se nō includit aliū. nec necessario p erigit illū: nulla est repugnantia istū esse sine illo. p qz nō solum de origine s. etiā de alijs. nūc autē ordo originis non p se includit ordinē essentialē. saltē illū in quo prius pōt esse sine posteriori. nec necessario p erigit illū. ergo pōt esse sine illo origine z cū simultate opposita illi ordinē. ergo potest ordo originis stare cum hoc quod alterum extremum vt ē extremum huius ordinis. nullo modo possit esse sine reliquo. z ita simul natura cum simultate. s. opposita illi ordinē. **A**ldinoz probata est prius qz ordo originis nihil includit nisi hoc eē ab hoc. quod potest stare cum simultate nature. quia nō includitur ibi aliqua ratio cause nec aliqua ratio pncipij. **I**stud potest ostendi per exemplum sed exemplum est alicualiter dubium. pncipietas personalis est omnino prima z propria persone cuius est. negatio autem non est omnino alicui entis z primo propria. ingentum autem vt distinguitur contra essentialitē z relationem posituam in prima persona per se impositat negationem. ergo zc. **A**lter rñdetur adhuc ad rationem z ad m. sic. qz licet persone prime ad scdm sit relatiō originis. sola vna realiter tamen illa distinguitur fm rationem prout est habitudo prime persone ad scdm. potest enim intelligi sub ratiōe aptitudinis ad generandum. vt exprimitur sub nomine generatiū. z sub ratiōe potētiē. vt suppositum exprimitur per hoc qz est potēs generare. vel sub ratiōe actus: vt exprimitur per hoc nomen generans. vel sub ratiōe habitus genitum coexistens. vt exprimitur nomine patris. illa ergo relatiō persone prime ad secundam que est reali

ter vna. fm illa ratōem p̄stituit p̄mam p̄sonam. fm quam
dat ei esse p̄sonale. hoc aut̄ est fm p̄mam illaz ratiōnū. qz
fm quālibet aliā videt̄ p̄petere p̄sonē iam p̄stitūtē. p̄ma at̄
oīno est ratō generatiū. qz. Hoc mior̄ declarat̄ qz illa est
prior fm quā immediat̄ habet ordinē ad oīm siue ad oppo
situm. nam in ordine ad oppositū attendit̄ illa distinctio
ratiōnū. mediatī aut̄ respicit̄ oppositū sub illa ratōe q̄ est
pater z immediat̄ sub illa ratōe generatiū. Hoc etiā de
clarat̄. qz alie ratōes fm quēdaz ordinē se includūt z non
ecōuerso. nō em̄ oīne generatiū est potēs generare s̄ econ
uerso. sicut nec oīne potens generare generat. s̄ ecōuerso.
nec oīne generās est pater vtpote si moziat̄ ante formatōz
fetus in vtero. s̄ ecōuerso oīs pater qui habet secū genera
tum coet̄nē generat vel generauit. videt̄ q̄ generatiū esse
primū tanq̄ inclusūz in ceteris vel eis p̄suppositū. Quādo
ergo accipit̄ in mī. ratōis p̄ncipalis in isto articulo. qz ge
nerare est p̄ma p̄prietas incoicabilis in p̄ma p̄sona. hoc ē
vez loquēdo de illa ratōe fm rem quā importat̄ generās
vel generare. sed nō loquendo de ip̄a sub ratōe generare. s̄
sub ratōe generatiuitatis. qz sic est prior. Et si huic addat̄
qz sc̄da p̄sona p̄stituit̄ p̄ generari vt generari. tūc illa ē fal
sa. p̄ma p̄sona p̄stituit̄ p̄ relatōz oppositā illi que p̄stituit̄
sc̄dam p̄sonā. z hoc intelligēdo nō de relatōe eadē fm rem
sed de ratōe eisdē relatōis realis. Aliter r̄ndet̄ ad eādē
mī. qz p̄stitutiū p̄me p̄sonē pot̄ duplicat̄ p̄siderari. vno mō
vt p̄prietas. alio mō vt relatō. p̄stituit̄ aut̄ vt p̄prietas z per
p̄sequēs non vt relatō. cōr̄ndens relationi in sc̄da p̄sona.
¶ Contra ista arguit̄ duplicat̄. p̄mo p̄ ambo p̄iūctim. sc̄do
p̄tra vtrāqz diuisim. p̄iūctim sic. relatō nō p̄stituit̄ p̄sonam
nisi fm qz ē in re z ex natura rei. alioquin nō cōstitueret̄ p̄
sonam reales qz reale nō p̄stituit̄ nisi p̄ illud qd̄ ē in re z ex
natura rei. ista relatō p̄me p̄sonē non ē in re ex natura rei
nisi in ratōe actualissima possibili sibi. qz q̄tuncqz possit̄
p̄siderari p̄ intellectū sub ratōe aptitudinis vel actualita
tis. cū nō p̄stituat̄ p̄sonā diuinā nisi vt ē in re ex natura rei
z hoc nō ē nisi sub ratōe actualissima. sequit̄ qz nō p̄stituit̄
nisi sub ratōe actualissima. ¶ Per idē p̄tra sc̄daz respōsi
onem. qz si intellect̄ possit̄ p̄siderare circa p̄mitatē ratōem
p̄prietatis z ratōes relatōis. nō tamē ip̄a est in re nisi sub
vnica ratōe reali. sub illa qz p̄stituit̄ z sub illa nō pot̄ ē ad
se. qz relatō. z nō nisi relatō cōr̄ndens sc̄dē p̄sonē. z ita seg
tur p̄posito. ¶ Sc̄do sic. ideo q̄rit̄ ista distinctio in vna via
p̄ncipiū generatiū z in alia p̄prietatis z relatōis. vt videt̄
p̄stitutiū p̄me p̄sonē esse oīno simul cū p̄stitutiū sc̄dē p̄so
nē. qz videt̄ aliquo mō esse prius. sed non oportet hoc vitare
tanq̄ incōueniēs qz vt arguit̄ ē in p̄mo articulo. vbi sūt or
dines distincti z. qz simul s̄nt̄ ordo originis inter p̄mā p̄
sonā z sc̄dam siue inter p̄stitutiū huius z illius. z similitas
cōr̄elatōis. non qz vt videt̄ ista similitas oportet ponere illaz
generatiuitatē p̄stitutiū patris. vlt̄ aliā p̄prietatē. z nō p̄mi
tatē. q̄tūm ad p̄mā viam. nec etiā p̄mitatē vt p̄prietatē nō
vt relatōes. q̄tūm ad sc̄daz viam: qz oīno sub rōne reali p̄si
tuit̄. z sub illa ē ad sc̄daz p̄sonā z ita simul cū illa. ¶ Cōfir
matur. qz qd̄ nōcō dat esse p̄fecte alteri. et s̄ necessario est
prius origine illo. z simul cū eo. ita qz nō pot̄ esse sine eo. nō
est qz repugnātia inter eē prius origine z eē simul natura. sed
nōcō p̄comitātia q̄n̄ est p̄fecta origo z p̄p̄ta. ¶ Cōfirmat̄
illud exēplo. s̄ forlan̄ includit̄ aliq̄d̄ dubiū. si for. ē p̄ pla.
nō solū for. est prior origine pla. s̄ for. p̄ prius est origine
pla. filio. p̄bo. qz p̄mitas ē p̄ se cā p̄rioritatis originis. inclu
tendo qz totū illud qd̄ ē p̄ se cā alicuius p̄rioritatis nō p̄ h̄ tol
litur illa p̄rioritas. qz for. p̄ pur̄ includit̄ p̄mitatez qz est cā
p̄rioritatis. ad huc eēt̄ prior origie pla. filio vbi includit̄ rō
posterioritatis originis. z t̄n̄ for. vt p̄ ē siml̄ natura cū. p.
filio sicut cōr̄elatōnū cū cōr̄elatō. ¶ Possēt̄ etiā p̄firmari
ratō p̄ncipalis p̄tra vtrāqz r̄n̄sionē ad istā mī. qz in sc̄da p̄
sona nō querit̄ distinctō aliqua in p̄stitutiū nec etiā fm
aptitudinē nec fm actualitatē. nec fm ratōes p̄prietatis z
relatōis. z tamē equalitē requirit̄ entitas p̄mitas z ent
tas relatiua ad p̄stituentū p̄māz p̄sonā sicut sc̄dam. quia

vtrāqz ē eque incoicabilis z vtrāqz est eque actualis. z fm
p̄mūez viam nulla pot̄ esse p̄ma entitas incoicabilis nisi
relatō originis. ¶ Contra p̄māz viā arguit̄ p̄p̄ter. p̄mo
p̄ hoc qz aptitudo nō est p̄mo incoicabilis. non em̄ videtur
aptitudo incoicabilis nisi vel p̄fundamentū cuius est. vel p̄
terminū ad quē. si em̄ aptitudo vt aptitudo nō est p̄mūz
sed est alicuius entis cui aptitudo p̄uenit. nec etiā vntas siue
incoicabilitas erit oīno p̄ma. sed reducet̄ ad aliquā ent
tatem que si sit coicabilis etiā aptitudo p̄ueniēs est coica
bilis. sicut em̄ natura humana coicabilis est ita aptitudo
r̄sibilis p̄ns est coicabilis. Et coiter r̄nsiones p̄ aptitudi
nem videt̄ min⁹ sufficētes. nisi t̄tur aliquid p̄ qd̄ sit illa
aptitudo. aliq̄n̄ facile esset solue oia. dicēdo hoc sic est. qz
talis aptitudo ē. non sufficit hoc. si em̄ querat̄ quare lapis
descēdit. nō sufficit r̄ndere qz aptus nat⁹ est. nisi assignet̄ qz
est ratō aptitudinis. qz. f. grauis. z hoc qz sic mirū ē. qz. f.
in eo d̄nat̄ terra. qd̄ ē elementū graue. z terra grauis. qz ta
lis fm aliquā r̄n̄sionē p̄iorē. vel qz talis fm qd̄ d̄nat̄ spec
ficam. ¶ Quādo qz arguit̄ p̄ illā ratōes qz relatō p̄stituit̄ sub
ratōe generatiuitatis. p̄cedo ma. qz sub ratōe illa p̄stituit̄
sub qua dat̄ p̄mo ē incoicabile. generatiuitas vt talis. f.
vt distinguit̄ a generare ē b̄mō. mior̄ ista duplicat̄ ē falsa.
Et qz vt sic nō dat̄ ē actualissimū quale solū pot̄ esse in di
uinis. Et qz vt sic nō dat̄ esse incoicabile p̄mo qd̄ p̄ se req̄
ritur ad esse p̄sonale. ¶ Probato illa de mediatiōi z imedia
tiori p̄cludit̄ p̄ nobis. qz loquēdo de relatōe originis p̄
me p̄sonē ad sc̄daz. ip̄a solū sub illa ratōe sub qua respicit̄
immediate sc̄dam. est ibi actualissimū z simpliciter incoicabi
lis. imo circūscripta illa rōe sub nulla alia eēt̄ ibi actualis
sime nec incoicabilis. ¶ Quādo in illa p̄batōe. qz rationes
aliquē eisdē relatōis q̄s s̄nt̄ p̄sonē iam p̄stituit̄: r̄ndebit̄
in r̄n̄sionē ad p̄mūz p̄ncipale. Possēt̄ etiā illud de imedia
tiori alit̄ adduci. p̄ clusione nostra. qz sc̄da p̄sona format̄
ter p̄stituit̄ relatōe z imediate respicit̄ p̄māz p̄sonā. nō em̄
ponit̄ illa p̄stitui generabilitate. z pari ratiōne in p̄posito.
¶ Quando p̄firmat̄ illa ratō p̄ h̄ qz generatiū includit̄ in
quolibet alio nō ecōuerso hoc nō p̄cludit̄ p̄rioritatem p̄stitui
tionis p̄sonalis. qz nō p̄rioritatem i actualitate incoicabili.
sed t̄mō in p̄ndo. z vt plurimū qz s̄nt̄ p̄iora in p̄ndo. sicut
coiora z min⁹ incoicabilia. ¶ Cōtra sc̄dm. nulla entitas ve
re be signata pot̄ esse extra aiām. quin vel sit formalit̄ ad
se vel ad alterū. licet forte fm aliq̄s possibile esset aliquem
p̄ceptūz indifferētē haberi. qui nec p̄ se esset ad se nec ad
alterū. t̄n̄ nulla res extra aiām possēt̄ eē indifferēs qn̄ p̄ se
entitas be sit ad se vel ad alterz. t̄tur illud qz qd̄ dicit̄ cō
stituit̄ vt p̄prietas. dicit̄. a. qz ergo p̄ter an entitas ei⁹
in re sit formalit̄ ad se vel ad alterz. si formalit̄ ad se: cōsti
tutiūm p̄ ip̄m est formalit̄ ad se. quod ip̄i negant. si for
maliter ad alterum. ergo illud sub ratōne formali qua cō
stituit̄ est relatō. quod est p̄posito. ¶ Probet̄era cum dicit̄
p̄mitas vt p̄prietas. quero quid̄ intelligi. vel reduplica
tur ibi formale p̄stitutiū p̄sonē. aut aliquid p̄ns in re vel
in intellectu formale p̄stitutiū eius. si sc̄do mō da qz illud
formale p̄stitutiū ad qd̄ sequit̄ illud. qd̄ nō ē nisi paterni
tas vt paternitas. qz mod⁹ ille nō p̄sequit̄ nisi illā realita
tem formale. qz cōstitutiū est p̄ se entitas ad alterz. si p̄mo
modo cum p̄prietas p̄ se relatōes ratōis importat̄. sequit̄
qz illa p̄ma p̄sona p̄stituit̄ relatōes ratōis quod ē absur
dum. qz aut̄ p̄cise importet̄ relatōes ratōis. p̄bat̄. qz dicit̄
habitudinē paternitatis ad patrē. paternitas aut̄ ad patrē
nullā h̄z habitudinē nisi ratōis. qz nec distinctōes. ¶ Illa rō
z p̄ncipalis cōclusio contra istam distinctōes declarat̄
sic. quātūcūqz sit relatō realis ad oppositū realit̄ disti
ctum. t̄n̄ intellectus pot̄ p̄pare illam ad fundamentūz vel
subm̄ in quo est. z si ibi non sit distinctio realis. nulla pot̄
ibi esse p̄p̄tio nisi p̄ intellectū z solius ratōis. nunc au
tem intellectus potēt̄ cōsiderare illud sub ratōe istius cō
paratōis vel relatōne ratōis. p̄ hoc em̄ qz sic p̄siderat̄ ni
bil variat̄ in ratōne illi⁹ qd̄ p̄mo p̄siderat̄. Exēplum.
r̄sibile comparatur ad hominem sub illa ratiōne z babi

indine qua est proprietatis eius. et rationale ut est in natura specifica
 humanitas comparat ad boiem sub ratione qua est natura sine quod
 dicitur eius. In omnibus istis comparationibus non variatur essentia
 per se eius quod comparatur. si enim queraur qua ratio risibilitas est
 demonstrabilis de boie. vel est p se passio eius. risibile ut ri
 sibile. ita q si verum est hoc risibile ut proprietatis demonstratur
 de boie. p illud ut tenetur aliquid pns ratio risibilis
 non aut distrahens ab eius ratione etiam ut comparat ad ipm. vñ
 si risibile fm q risibile est qualitas. etiam ut p se passio demõ
 strata de boie est qualitas. non aut est relatio. licet illud quod
 dicitur modum eius. s. proprietatis dicatur relatio. Cõsimiliter si ra
 tionale ut rationale sit sub suo modo: rationale ut dicitur specifi
 ca boies est suba sibi modo. licet hoc quod est esse dicitur impos
 ter quada relatio ratiois qd intentiois scõdaz. et sic ut quic
 quid reale puenit alicui pferibili fm se: et fm aliqua ba
 bitudine ratiois. si dicatur sibi ppetet ut tale. s. ut proprietatis vel
 dicitur. non destruitur p se ratio illa quod subest illi habitudini.
 nec illa habitudo est formalis ratio alicui pdicati realit in
 herentis. sed in modo est ratio sub qua illi quod subest ppetit il
 lud ppetit. De ista reduplicatõe et quod dicitur ut tale patet
 in pcedente. q. articulo. ij. Ad ppositum paternitas ut proprie
 tas: cu3 non habeatur ibi nisi quedam relatio ratiois. s. habit sem
 per eadẽ ratio formalis eius de quo dicitur ista comparatio. et
 illa ppetet erit ratio cuiuscunqz ppetit dicitur de subo. et ita si pa
 ternitas ut paternitas sit relatio. paternitas ut proprietatis
 erit relatio. Si enim intelligeret ly ut proprie. ut causalitas in
 herentis pdicati realis ad subm. sicut ista est falsa paterni
 tas ut proprietatis est relatio ad filium: ita ista est falsa paterni
 tas ut proprietatis est relatio realis. s. sic est relatio rationis.
 qz hoc quod est esse proprietatis non est ratio in herentis alicui pdi
 cati realis. cu ipm dicat formalit relatiois ratiois. spali ter
 aut de pstituto reali extra etiam nihil inuatur tale. ut qz quod
 pstituit formalit aliquid reale. oportet esse reale et ut reale. Ali
 ter dicitur adde ad mi. qsi exponedo ista respõsione scõdam
 de proprietate. q essentia diuina pstituit psonam. nõ tñ absolu
 te ut essentia: s. ut sola ratio dicitur a relatioe. primũ pbatur
 sic. qz psona puenit p se subsistere. sola aut essentia est ratio
 subsistendi. q fm aug. vij. de tri. c. ii. suba est qua p se patet
 et idem. s. c. viii. ois res ad se subsistit quanto magis deus. p
 relatiois aut pparat psona ad oppositũ. Contra illud. cu
 dicitur q essentia ut sola ratio differens a relatioe. pstituit p
 sonam primam. Aut ly ut dicitur formalit ratiois respectu pdi
 cati. aut quid pns formalit ratiois. Si primo nõ cu hoc quod est
 differens sola ratioe a relatioe. nõ importet nulli relatiois rati
 onis. sequitur q relatio ratiois est ratio formalis pstituedi pso
 nam. Si scõdõ nõ tñ quero illud respectu cui? illud ut di
 citur ratiois autem. hoc nõ pot poni nisi essentia fm se. qz ut
 dicitur q essentia etc. g essentia fm se erit ratio pstituedi in re.
 qd tu negas. ptererea. essentia ut sola ratio differens a
 relatioe. aut est coicabilis: aut non. si coicabilis g coicabile
 formalit pstituit incoicabile. si incoicabile et essentia omni
 nõ etiam ut essentia sola ratioe differat a relatioe. tñ nõ est ad
 se. et ita nõ formalit ad alterũ sicut relatio. et tñ nõ realiter
 distincta a relatioe. g essentia oino ut essentia est sola ratioe
 differens a relatioe. et tñ ut pterea ut essentia constitueret.
 Cõsimiliter pot argui si essentia ut sola ratioe differens a re
 latione pstituit. tñ essentia aut est ad se aut ad alterũ. si est ad
 se. g pstituit formalit est ad se. si ad alterũ. g essentia ut cen
 tia erit ad alterũ. qz essentia ut essentia sola ratioe differat a re
 latione sicut pbatur est. ptererea generalit pstitutiũ est
 pstituto ratio differendi vel pueniendi. nõ aut ipm ut pueni
 ens vel differens. s. fm se pstituit. sicut rationale fm se nõ ut
 pueniens nec ut differens pstituit boiem. licet homo pstituit
 p rationale. p ipm distinguat formalit vel puenit. distinc
 tio g vel puenientia puenit pstituto p ratiois formalit pstitui
 tiua. nõ aut includit in ipa ratioe ut est pstitutiua. Ba g hic
 aliqua ratiois pstitutiua q sit pstituto ratio puenientie vel
 dicitur. ita tñ q in ipa ut est ratio pstituedi. nõ includat p se p
 mo puenientia vel dicitur. Ad argumẽtu de ista via de subsi
 stere. dico q subsistere est eguocũ. vno nõ accipit p se esse

put excludit inherere. et in alio esse ut pars in toto. et hoc
 nõ vñ est subsistere sicut vñ est p se esse. et sic loquitur aucto
 ritates aug. Alio nõ subsistere est incoicabilis p se esse. et tñ
 nõ sunt tres subsistentes sicut sunt tres psonae. qz tres subsi
 stentes incoicabilis licet non sit nisi vñ p se ens. maior g
 ista pstitutiũ psona dat esse subsistere vel est ratio subsistendi.
 debet intelligi scõdõ nõ. qz est ratio incoicabilis subsistendi.

De tercio articulo videtur q

si aliquid pstituat sub ratione prioris ipso seipso p ratioes a ra
 tione posteriori. possit remanere pstitutiũ. qui g dicitur q re
 latio originis ad scõdam psonam pstituat primam sub ratione
 generati. que est prior ratioe generatiõis. ut generatio videtur
 pnter dicere q separato sine circũscripto generare. possit
 prima psona remanere vel in se vel facte in intellectu cõside
 rante. s. in re non possit fieri circũscriptio vñ sine altero
 quia sunt idem realiter. Cõsimiliter si generare est p
 paternitate. et generare sub ratione generare constitueret pri
 mam psonam: videtur q prima psona possit remanere circũ
 scripta paternitate ut paternitas est. Hic g duo sunt vi
 tendõ. primo de re. si est aliqua distinctio proprietati in pna
 psona. non quaruntur. qz de ingenito et spiratione actiua
 non est hic sermo sed illarũ que dicuntur relatioes originis
 inter primam psonam et scõdam. Et scõdõ ex hoc cu quali circũ
 scriptione vel abstractioe possit prima psona remanere. De
 primo dico duas cõclusiones. Prima est ista vnica sola et
 oino vnica est relatio originis inter primam psonam et scõdam.
 ita q nulla est distinctio talis realis qualitercunqz in re an
 te merã cõsideratõem intellectus. Secundo dico q illa rela
 tio que oino vnica est sic in re. potest ratione distingui siue
 diuersis ratioibz cõsiderari. Primũ pbatur dupliciter. primo
 sic. vnica et sola est vñ ab vno pfecta origo. et hoc intelli
 gendo originẽ actiua a pte originatis et vnica passiuã a pte
 originati. licet hec et illa sint quodamõ due. Relatio aut
 originis inter primam psonam et scõdam dicitur pfecta ratiois ori
 ginis scõde psona a prima. g est tñ vnica. et hoc accipiendo
 actiue a pte patris et tunc est vnica actiua in patre. et quasi
 passiuẽ a pte filij et erit ibi etiam vnica passiuã. Probatio
 ma. illa non est pfecta originatõ vñ ab alio qua circũscri
 pta. nihil min ipm esset pfecte originatum ab illo. s. si sint
 plures relatioes originis qualitercunqz distincte a pte rei.
 sint. a. et b. ma ea q circũscripta adhuc scõda psona est ori
 ginata a prima. quia altera ut. a. est relatio originis et non
 nisi pfecte originis. g. b. non est pfecta originatio. siue rela
 tio pfecte originis inter illas. s. si esset distincta ab. a. esset
 relatio originis pfecta et distincta. cõsimiliter arguitur
 de. b. circũscripta. a. et ita vtraqz istarum circũscripta esset
 scõda psona a prima. qz per alterã originatõem. et non est
 quia pfecta eius originatõ est circũscripta. Si dicas
 non potest. a. circũscribi manifeste. b. nec eõuerso. Illud
 non valet qz duabz originibz quarũ vtraqz sit pfecta nõ
 potest idem suppositũ originari ab eodem. per vtraqz enim
 totũ haberet totũ esse quod possit accipere a producente. et
 ideo impossibile est qz p alterã siue manẽtẽ cu ea siue quo
 cunqz modo accipiat aliquod esse. Hoc scõdõ arguitur per
 quoddã argumentũ magis logicũ. quia relatioes distincte
 qualitercunqz in re. sic q non sunt oino vnica formalit real
 is. non pdicant de se inuicem in abstracto licet sint in co
 tem supposito. hec enim est falsa paternitas siue generatõ
 actiua est spiratio actiua. siue inuiscibilitas. fm Augu.
 v. de tri. c. vi. non est hoc idem dicere ingenitum. quod est
 dicere patrem. quia et si filium non genuisset nihil probi
 beret ipsum esse ingenitum. Ista auctoritas habet suum
 intellectum. quia in scõdõ articulo dicitur est q relatio ad
 scõdam personam presupponitur ingenito. sed saltem tan
 tum habemus. q non est hec vera predicatio in abstracto
 paternitas est inuiscibilitas. hec autem est vera generatõ
 actiua est paternitas. et eõuerso. et generatiuitas est ge
 neratõ actiua. sicut paternitas. et eõuerso. Cõtra istã
 relatio pertinet ad scõdõ modum. fundatur super actio

nem 7 passionē ex. v. metba. 7 ad ppositū videt ibi dicere q
pater dicit q genuit. sicut filius qz genit⁹ est. sicut q fundamētū
nō est idēz relatiōi nec cōuerso: sic nec genera-
tio 7 pānitās. Hoc pfirmat p hyl. ir. de tri. c. xv. eritō aē
a deo est absoluta natiuitas q pāni nois psecuta est psecu-
tio. Quidē dicit q pānitās psequit natiuitatē siue gene-
ratōnē. 7 hoc declarat p hoc qz pater nō ē pater ex hoc qd
generat. s. pāse p hoc qd habet genitū coerēs secū. habere
autē genitū coerēs videt differre ab eo qd est generare. qz
in aialibus descendēs semen habz actū generatōis. sicut
sibi puenit actus. 7 tamē tunc non habet genitū secum co-
erēs. 7 p pns tunc non est pater s. postea. Dico tñ q in
de oino eadē relatiō realis. est generatiuitas. generare. 7
paternitas: qz fm aug. de fide ad petrū. c. xij. pū solius
patris est: nō quia nō est natus ipē h. quia filius genuit. 7
fm hyl. rj. de tri. patri pūz est qz semp est pater. 7 filio
qz semp est filius 7 ponit mgr sniarum auctē li. pmo dñ.
xv. nō est autē nisi vna pānitās psonalis vni⁹ psonē. qz est
eadem bec 7 illa. Est tñ ista pānitās distincte pñderabil.
7 sic potens habē distinctas ratōnes. 7 bec sit scda pclusio
hic pposita. 7 innabit ad solutiōnē obiectoz. **Hic dupli-**
citer quidē possit assignari vna ratōis siue ratōnuz sub-
quibz possit pñderari ista relatiō. vna qmz ad indifferen-
tiam siue indeterminatōz vel abstractōez in pñderando.
Alia qmz ad possibilitatē. vel actualitatē. vel ppletionez
siue determinatōz. Et tunc ad primā possunt ista pñdera-
ri. pducens naturalitē. 7 simile in natura. pducēs. 7 tercio
incoicabiliter ex nō. 7 quo ad hoc pducēs. 7 p3 qz tercius
modus ē indeterminatōz scdo. 7 scdus primo. Scdo autē
mō possit pceptere hūc hac generatōne generatiū. hūc po-
teritē hac generatōne generare. hūc hac generatōne gene-
rante. hūc qz hac generatōne genitū. hūc qz hac genera-
tiōne habet genitū secū coerēs. In creaturis prima diffe-
rentia ē vniuersalitatis. sic qz ex tēdit se ad plura. scda dif-
ferentia que ē hic ratōis ē ibi realis. 7 cū se patōne reali.
p eo qz aliquid impfectōis importat p se in vno qd non
in altero. 7 licet i diuinis prima vna ratōis possit aliquo
mō saluari in vna pñderatōne intellectus. ita qz remaneat
pceptus indeterminatōz nō remanēt pceptu determinatō-
ri: tñ in re nō iuuat. qz oino idem ē in re qd substernit illi
pceptu 7 illi. Scda vna in diuinis saluat diuersitatē pcep-
tiū siue diuersoz modoz pceptū idem. tamē applicā-
do ei qd ē in re debet in quolibet accipi qd est pfectōis. 7
omitti qd est impfectōis. nam in aptitudine 7 potētia im-
pfectōis est separā ab actu. in actu est impfectōis qd non
statim habet secū terminū. 7 qz nō manet s. transit. 7 in eo
qd quasi psequit actū suūz sicut pānitās. est impfectōis
qd nō est scdm in sūma actualitate coicatiōis nature. pfe-
ctiōis autē est qd manet 7 habet secū correlatiū coerēs.
Abstrahit qz impfectōis 7 reuēntis bis qz sunt pfectōis. ge-
neratiō nō est tñ dispositiua ad terminū s. pplete. pducti-
ua termi. qz quidē generatō pfecta 7 generatiō ppleta 7 ge-
neratiō nō transit sed semp manēs. includit totū qd regit-
ritur. pānitās etiā que nō sequit actū generatōis qz si dispo-
sitiū 7 pūuz 7 ita transeuntē. 7 manet in sua actualitate
ppleta. que semp est incōpleta coicatiōne nature. ipā inclu-
dit totū. generatō ergo ista ppleta 7 eterna. 7 pānitās il-
la pplete 7 eterne actualitatis. oino idēz dicitur ex pte rei. s.
vna ratōnez pfectōis qz est in creaturis magis importat s.
nomē generatōis qz pānitās. 7 cōuerso ē de alia. Ex his p3
ad obiecta in primo articulo qz vident. pbare aliquā disti-
ctiōnē ex natura rei inter generatōez 7 pānitatē. qm pmo
arguit qz pānitās fundat sup generatōez actiua ex. v. me-
tba. illud regeret. pñderatō tractatū 7 de hoc satis dicitur ē
alibi. Tamē ad ppositū dico. qz si quo mō generatō ē pri-
pānitatē in creaturis. nō tñ fundamētū. s. ipā potētia ge-
neratiua siue natura qua generat ē fundamētuz. s. ē pūia
ut dispositiua siue qua nō erit pñitas nō inest: ita qz ibi
est distinctiō sicut ē inter dispositōez pūia 7 terminū ppletū
pāret qz ista ratō distinctiōis nō manet in diuinis. quia

ibi nō est generatō nisi ppleta 7 nec o secū ponēs terminū
in esse. nec est pānitās psequens coicatiōez s. ppetue coica-
tiōis. **Ad hyl. potest rñderi. qz nomē pānitatis pōt vi-**
ci sequit generatōez fm qz ista in deo pparātur ad generati-
onem 7 pānitatē in creaturis. est quidē tunc quēdaz pfe-
cutio fm ratōez. sicut i creaturis ē psecutio realis. vbi em
aliqua sunt distincta fm ratōez s. sem habēt ordinē rōis
qualē haberēt reale si essent distincta realiter. sicut als di-
ctum ē. Si quis autē pñue insisteret in obis h⁹ auctis. pos-
set facilliter rñderi. qz pñtio nois pāni psecuta ē creatōez
mūdi 7 forte nomē pāniū. 7 bec loquēdo de pñtione 7 no-
mine a quocūqz intellectu creato. s. ipā pānitās nō ē pfe-
cuta nec natiuitatē filij de qua intēdit in aucte hyl. nec eti-
am generatōez pñis nisi psecutōe ratōis. de qua dicitū est.
p hoc p3 ad aliud qd dicit de pānitatē. qz ē habitudo ha-
bitus secū genitū 7 ideo distinguit a generatōne in crea-
turis. 7 p oppositū hic nō distinguit nisi ratōne.

Ex istis duabus cōclusioni

bus. quō. s. vnica ē i re relatiō originis pñe psonē ad scdam
quodamō. tñ distincta fm ratōez patere pōt quō pñia pso
na manere pōt sepaata relatiōe originis ad scdaz. Si intel-
ligatur de manere in eē reali. p3 qz nō. nec o pter distinguit
de ista relatiōe ut fm vna ratōez vel aliā accepta. qz qm
ad rem vnica ē 7 ita vnica sepaata in re: nō manet pñtū
p ipam. Si autē intelligat de manere fm pñderatōez intel-
lectus: 7 hoc absqz plicatōe pñditiōis ut sit sensus. An
in pñderatōe intellectus sepaata relatiōe originis. inter pñā
pñā 7 scdaz possit manere sine pñditiōe intellectus pñe p-
sone. Distinctiōe illa videt utendū que pñā posita est de di-
uersis ratōibz eiusdēz relatiōis. qz ipā sepaata fm oēs illas
ratōes. 7 s. in intellectu sic circūscribere tanqz a supposito.
nō manet i intellectu aliqd suppositū relatiūz relatiōe talis
originis. qz qm intellectus pceptit relatiōez talē originis
fm nullā ratōez inest supposito. pñditiō ē qz simul pceptit
suppositū relatiū tali relatiōe sepaata tñ illa relatiōe apud in-
tellectū fm vna rōez pñtōez. nō ē pñditiō qz maneat i in-
tellectu suppositū relatiū fm rōez pñtōez. Ille autē ratōes in
intellectu nō habet ratōez pceptibilibz pñtōez 7 pñtōez
ris. sic nate eēt pcepti ab obis. pñtōnabilitē motus nō ē
intellectus. sepaata tñ relatiōe originis ad scdaz pñā fm quācū-
qz ratōez erit. siue qmz ad indiaz. siue indeterminatōez. si-
ue qmz ad actualitatem. siue apñtudinē. siue pñtōez. ad-
huc forte sine pñditiōe possit intelligi qz incoicabilē substi-
tens. **Sz si querit qz formalitē intelligeret eē incoicabilis**
ter. An. ab ipō pceptu relatiū incoicabilis. 7 ab illa forma
absoluta incoicabilis. forte possit abstrahi quidā cōceptus
nō est scdm. bec. s. forma vel entitas incoicabilis. 7 illud in
suo singulari pñtōe possit intelligi eē qz hui⁹ pñone. licet nō
intelligat in singulari aliqz alicui⁹ pcept⁹ inferioris. sicut i-
telligi aliqz nō solū ens s. h. ens. vel subz hāc. nō de mīa
re pceptōdo in intellectu meo singulari alic⁹ inferioris. pu-
ta hoc aial vel hūc lapidē. sicut qm video a remotis. pñis
apprehēdo qz est corp⁹ qz aial 7 aial qz h. aial. Et istū conce-
ptum indrñtez forme incoicabilis. forte intellexit ille qz cō-
ceptū suppositū in diuinis nō de mīnādo i intellectu suo illū
suppositū esse absolutū vel relatiū. quō o pter dicit de pñis
nisi ponat qz ois eoz de deo pcept⁹ ad extra sit falsus. quia
planū est qz nō conceperūt hoc suppositū relatiū mouere
celū. 7 tamē aliqd hoc suppositūz possuerūt mouere celum.
quia actio nō est nisi suppositū. si qz non conceperūt ratōez
suppositi incoicabilis indrñtem ad suppositum absolutūz
7 relatiūm. necessarium conceperunt hoc suppositum abso-
lutum mouere celum. quod est falsuz. Nec illi quod dicitū
est de conceptu alicui⁹ indrñtis ad absolutum 7 relatiūz
7 de conceptu incoicabilis suppositi ad suppositum abso-
lutum vel relatiūm repugnat illud qd dicitū est supra. qz
quēcūqz entitas signata in re. vel est formaliter absoluta.
vel formaliter ad alterum. quia bene possibile est ab aliq-
bus abstrahi conceptum indrñtem. nec absolutum nec re

latuum. 7 tñ quodcumq; signatū eris extra aiā nccō 7
 dēterminatē est hoc vel illud. ita q; indria pceptus abstra
 hibit a plurib; nō cōcludit indrias singularis eritis ad b
 vel illud. Ad argumētū picipale piz in solutōe q̄stionis
 q; minorē neganda. 7 ad pbatoz cōcedit q; illa relatio
 p̄stiuēs primā psonā p̄inet ad originē. imo ipsa est origi
 natio actiua. Et cum dicit q; actio p̄supponit suppositum.
 Rñ. q; prima entitas incoicabilis nō p̄supponit aliq̄d ens
 incoicabile. nec p̄ p̄ns p̄supponit suppositū. q; suppositū est
 ens incoicabile. Actio autē prima p̄ductiua siue p̄ductio
 prima vel originatō actiua. est prima entitas incoicabilis
 in diuinis. q; illā nō p̄cedit nisi memoria p̄fecta vel cō
 tū 7 totū hoc est coicabile. s; primū p̄ducere nō p̄t coica
 ri. q; tunc p̄ductū p̄ illud p̄duceret se. qd̄ est impossibile.
 nec em̄ mens hoc capit s̄m aug. p̄zio de tri. c. j. Cum ḡ ac
 cipitur q; actio nō p̄t esse nisi suppositi eritis. si intelli
 tur hoc de eē by postlatio. p̄t intelligi vel suppositi eritis
 aliqua entitate p̄iori ip̄a actōne vel suppositi eritis hypo
 statice ip̄a actōne formalitē. 7 sic dupliciter p̄t intelligi. p̄
 mo mō est falsa. quia nō est ibi entitas by postlatice q; nec
 incoicabile ante actōne. scdo mō est vera. q; ip̄a actōe est
 ens by postlatice q; incoicabiliter. Sed arguit p̄tra hoc.
 quia om̄e agere p̄supponit esse. ḡ agere non p̄t esse prima
 ratio essendi ip̄ius agentis. Rñ. esse in diuinis p̄t accipi
 vel p̄o esse simpliciter. vel p̄o esse incoicabili. simpliciter non
 est ibi nisi vnicū esse. sicut sepe dicitū est. p̄ aug. vt cēntie. cē
 aut incoicabile siue by postlatice est ibi aliud 7 aliud. sicut
 alia 7 alia p̄sona. Si ḡ accipias in p̄posito q; agere p̄sup
 ponit eē simpliciter qd̄ est esse ad se p̄cedo. Si aut accipias
 q; agere p̄supponit esse by postlatice. q; in p̄posito nō est nisi
 esse ad alter. falsū est. q; ip̄m agere est primū esse ad alte
 rum. sicut ip̄a actio p̄ductiua est prima habitudo ad alte
 rum. Et si arguas q; nō solū agere p̄supponit quodcūq;
 esse. s; p̄supponit potēs agere. si em̄ nihil est potēs agere tūc
 nō erit actio. s; potēs agere nihil est in p̄posito nisi suppo
 situm. ḡ vt p̄t agere p̄supponit suppositum. Rñ. hic posse
 agere nullo mō a p̄te rei p̄supponit ip̄i agere. imo agēs est
 primo potēs. s; p̄supponit illud quo vt principio formalitē
 aliq̄d est potēs agere. Illud 7 oia dicta in solutōe istī
 articuli patē possunt si p̄cipiat hoc. q; aliqua habitudo re
 alis vnica originis ē inter primam psonā 7 scdas. Illa em̄
 vnica est p̄ductio actiua 7 est habitudo p̄ductiua ad p̄du
 ctum. s; vt coiter loquimur de p̄ductōne tanq; de habitudine
 vel relatiōe. p̄cipim; ip̄am habere aliq̄d vt fundamētum.
 quādo loquimur de ea vt de actōne p̄cipim; eā habere prin
 cipitū formale p̄ductiua. si ḡ alicui nō est difficile p̄cipere q;
 relatiō non p̄supponit suppositū. s; tñ cēntiā. que est q̄si fun
 damētum. sicut p̄cedit coiter s̄m cōem viam. nō est ei diffi
 cile cōcipere q; actio nō p̄supponit suppositū neq; vt agens
 neq; vt potēs agere. sed tñ p̄supponit cēntiā que est q̄si ra
 tio formalis agendi. Si cōtra illud arguit. actio in diui
 nis nō est pure relatiō s; aliquid absolutū. Hoc dicitū licet
 in creaturis a quibusdā negare. saltē de actōe p̄ductiua
 quia nō videt q; ratio p̄ductiōnis actiue possit intelligi ad
 se sed ad alter. tamē quicq; sit de hoc: in diuinis actio p̄
 ductiua est mere habitudo. quia s̄m aug. d. de tri. c. v. 7. r.
 omne qd̄ est in diuinis. aut s̄m subam dicit. aut ad alterū
 7 qd̄ s̄m subam dicit; omne est. origo igit̄ quecūq; siue di
 catur actio siue passio formalitē est relatiō. Si tandem ar
 guitur logice ois actio denominat aliquod agens. sed in p̄
 posito nō denominat nisi suppositū. denominans autē pre
 supponit illud quod p̄ ip̄m denominat. ḡ 7c. Ad hoc p̄t ex
 responione ad scdm argumētum in tēcō articulo questio
 nis p̄cedentis. vbi dicitur est. q; nullū p̄sonale in diuinis
 p̄prie p̄dicat denominatiue de aliquo subiecto incoicabili
 de quo est modo sermo. licet forte posset dici p̄dicari deno
 minatiue de aliquo significante essentia cōiter in cōcreto.
 vt deus est generans. de tali denominatiōne non op̄ret hic
 loqui. quia talis p̄dicatio denominatiua verificat̄ pro ali
 quo contento sub subiecto. Quare aut̄ non fit ibi p̄prie de

nominatio siue predicatio denominatiua de subiecto non
 transcendente causa est. q; p̄prie predicatio denominatiua de
 subo. non est nisi in p̄creto. 7 nō de eo qd̄ includit. p̄prie s;
 de subo receptiua p̄prie. p̄prietas aut̄ p̄sonalis in diuinis nō
 p̄dicat̄ de aliquo in cōcreto nō transcendēte. nisi de ip̄a p̄so
 na p̄stituta p̄ ip̄am. 7 ita includēte ip̄am. ḡ de illa nō deno
 minatiue p̄dicat̄. sola aut̄ essentia est ibi q̄si subm recepti
 uum talis p̄prietatis. Sed de essentia nō p̄dicat̄ in concre
 to. p̄pter causam que tangit̄ in fine primi articuli q̄stionis
 sequētis. Consequēter querit̄ de relatiōe originis in diui
 nis q̄rum ad p̄fectionē suā intrinsecam 7 est questio.

Questio. v.

Primum relatio origi

nis sit formalitē infinita. Arguit q; non.
 q; quicq; est formalitē infinitū est p̄fectio
 simpliciter. q; nō p̄t esse magis p̄fectum q̄
 infinitū formalitē. relatiō originis nō ē p̄
 ctio simpliciter. ḡ 7c. Probato mi. vna p̄sona habet relatiō
 nem originis quā alta nō habet. si igit̄ illa eēt p̄fectō sim
 pliciter. vna p̄sona haberet aliquā p̄fectōz simpliciter qua
 alia careret. qd̄ est incōueniēs. P̄posito arguit sic. Ens
 diuidit̄ p̄ finitū 7 infinitū prius q; de scdat in. r. genera. ḡ
 quodcūq; ens 7 si nō sit in aliquo genē. est finitū vel infini
 tum. Relatiō originis nō est finita. q; tunc nō esset idēz re
 aliter cēntie diuine. finitū em̄ nō p̄t esse idem realitē infi
 nito. igit̄ ip̄a est formalitē infinita. Dicunt tria vidēda.
 primo de intellectu questiois. scdo quid est tenendum de
 questione. tēcō dubia occurrentia excludēt.

De primo infinitū s̄m p̄b̄m

tēcō p̄b̄licoz est. cuius quantitatē accipientib; sp̄ est aliq̄d ac
 cipere extra. Intelligit̄ sic. q; quantitatē accipientib;. i. quā
 tūcūq; accipientib; sp̄ aliq̄d restat accipe. Et rō est. q; infi
 nitum in quantitate sic loquit̄ p̄b̄. nō p̄t habē eē nisi i po
 tentia i accipiēdo sp̄ alter p̄t alter. 7 iō quātūcūq; acci
 piatur illud ē nisi finitū. 7 quedā ps totū infinitū potētial
 7 ideo restat aliq̄d alter ip̄i infinitū accipiēdū. Et b; solu
 dit. q; infinitū sicut h; ē in fieri 7 in potētia 7 in quātita
 te: ita nō habet rōz totū. q; totū est cuius nihil ē extra. s; cē
 illud infinitū b; est cē illud qd̄ h; esse de ip̄o. s; est aliq̄d
 extra. nec ē p̄fectū. q; p̄fectū ē cui nihil p̄fectōis deest. s; isti
 sp̄ aliq̄d deest. Et b; ad p̄positū. om̄nem rōz infinitū in
 potētia. in quantitate. in rōnem infinitū i actu i quantitate si
 poss; ibi eē in actu. si em̄ sic nūc nccō sp̄ p̄fectet quantitas
 infinitū p̄ acceptōz p̄is p̄ p̄t. sic imaginaremur oēs p̄es
 acceptabiles s̄l acceptas 7 s̄l remanē. haberem; infinitā
 quantitatē i actu. q; tāta eēt i actu quāta eēt i potētia. Et
 oēs ille p̄es q; i infinita successiōe cēnt reducte in actū 7 hē
 rēt eē p̄ altas. tūc s̄l eēt i actu accepte. illd̄ infinitū i actu
 vere eēt totū 7 de p̄fectū totū: q; nihil sui eēt eē. p̄fectū eēt
 q; nihil sibi deēt. imo nihil p̄t addi s̄m rōz quantitatē. q; tūc
 poss; excedi. Et b; vlt. Si i entib; itelligam; aliq̄d infi
 nitū i entitate i actu. illd̄ de b; itelligi p̄ponōnabile quātū
 tati imaginare infinite i actu. sic vt ens illd̄ dicat̄ qd̄ nō p̄t
 ab aliq̄ i entitate excedi. 7 ip̄m vere habebit rōz totū 7 p̄
 sectū. totū qd̄z: q; licet totū infinitū actu in quantitate nulla
 p̄t sui nec etiā p̄e quantitatē tal carēt. tñ q̄libet ps eēt cē
 aliā. 7 sic totū eēt ex p̄fectis. s; ens infinitū i entitate sic ni
 hil entitatis h; extra: q; nec ei; totalitas dependet ex aliq̄
 bus ip̄fectis i entitate. sic em̄ totū ē qd̄ nullā h; p̄t extrin
 secam. q; tūc nō esset totalitē totū. ita etiā q̄uis infinitū in
 actu eēt p̄fectū in quantitate. q; sibi s̄m se totū nihil quanti
 tatis talis deest. tñ cuiuslib; p̄t ei; deest aliq̄d quantitatē
 q; s; eēt in altera. nec ip̄m eēt sic p̄fectū nisi qd̄libet ei; esset
 ip̄fectū. S; ens infinitū sic ē p̄fectū. q; nec sibi nec ali
 cui ei; deest aliq̄d. sic ḡ ex ratōe infinitū posita i tēcō p̄b̄li
 coz. primo applicādo s̄m imaginatōez ad actualē i quan
 titate si esset possibilis vltē applicādo ad infinitatē actua
 lem i entitate vbi est possibilis. Habem; aliqualez intelle

etiam qualiter procedendū ē ens infinitū intensiue siue im-
 perfecte vel in virtute. Et hoc possumus ens infinitū in
 entitate sic describere. q̄ ipm̄ ē cui nihil entitatis deest. eo
 modo quo possibile ē illud haberi in aliquo vno. Et hoc p̄
 tanto addit. q̄ non pot̄ in se realiter et formaliter p̄ idēpti-
 tatem oēm entitatis habere. potest etiā describi p̄ excessū
 ad quodcūq; aliud ens finitū. sic. Ens infinitum ē qd̄ ex-
 cedit quodcūq; ens finitū. nō fm̄ aliquā determinatā p̄por-
 tionem. sed ultra oēm determinatā p̄portionē. vel determi-
 nabilem. verbigra. accipiat hec entitas albedo. exceditur
 ab alia entitate que ē scientia in triplo. iterū exceditur ab
 anima intellectiva in decuplo. itēz a sup̄mo angelo: esto
 q̄ in centuplo. qualitercūq; p̄cedis in entibz. semp̄ est 7 a
 re in qua p̄portionē determinata sup̄mū excedit infimum.
 nō q̄ ibi sit p̄prie p̄portio talis: quali vtunt̄ mathematici.
 q̄ non s̄nt angelus ex aliquo inferiore cū aliquo addito
 cum sit simpliciter. sed intelligendū ē hoc fm̄ p̄portionē vir-
 tutis et p̄fectionis. sicut ē excessus in speciebus. hoc nō p̄
 oppositū infinitū excedit in entitate finitū ultra oēm p̄por-
 tionē assignabilem. Et hoc sequit̄ q̄ infinitas intensiua nō
 sic se habet ad ens qd̄ dicit̄ infinitū tanq̄ quedā passio ex-
 trinseca adueniens illi enti. nec etiā eo modo quo verū et bo-
 num intelligunt̄ passiones vel p̄prietates entis. imo infini-
 tas intensiua dicit̄ modū intrinsecū illi entitatis cui⁹ est sic
 intrinsecū: q̄ circūscribendo quolibet quod est p̄prietas vel
 q̄si p̄prietas eius. adhuc infinitas ei⁹ non excludit̄ si inclu-
 ditur in ipsa entitate que ē vnica. Unde ipsa entitate p̄cissi-
 sime accepta. absq; s̄. quacūq; p̄prietate. verē ē dicit̄. q̄ ali-
 quā magnitudinē. p̄prie virtutis habet sibi intrinsecā. et
 nō magnitudinē finitā. q̄ ipsa repugnat sibi. q̄ infinitam.
 ipm̄ etiā infinitū p̄cississime acceptū nō sub aliqua ratione
 p̄prietatis attributalis vt bonitatis vel sapientie. pot̄ p̄pa-
 ri fm̄ ordinē cēntiale ad aliquā q̄ excedit. et nō fm̄ aliquā
 p̄portioē determinatā. q̄ tūc eēt finitū. Intrinsecū q̄ mod⁹
 cuiuslibz infinitū intensiue ē ipsa infinitas q̄ intrinsece dicit̄
 ipm̄ eēt cui nihil deest. et q̄ excedit oēm finitū ultra oēm p̄-
 portioē determinabilem. Et istud correlariū p̄firmat̄ p̄ Dam. c.
 vij. vbi ip̄e vult. q̄ cēntia dicit̄ pelag⁹ sube infinitū et inter-
 minatū. subā q̄ fm̄ q̄ bz ratōez oīno p̄mi i diuinis. et voca-
 tur ab eo pelag⁹. sic ipsa ē infinita et incēntia. sic aut̄ non
 includit̄ i ea nec veritas nec bonitas nec aliq̄ p̄prietas at-
 tributalis. q̄ ipsa infinitas ē magis mod⁹ intrinsecū cēntie q̄
 aliqd̄ attributū. Et istud d̄ infinitū. de h̄ qd̄ querit̄ videam⁹
 s̄z si relatio formalis possz eēt infinita. hoc em̄ nō ē querē
 si relatio sit eadē realit̄ alicui infinito. de q̄ nō ē dubiū coit̄
 q̄ realit̄ eadē cēntie. nec etiā ē querē si relatio sit p̄ idēpti-
 ratē illud infinitū. S̄z ē querē si relatio formalis. h̄ ē fm̄ suā
 entitatē. p̄prie q̄ ē entitas ad alterz. sit infinita intensiue in-
 finitate illi entitatis. h̄ ē si entitati p̄prie hui⁹ paternitatis
 vt ē entitas p̄prie hui⁹ paternitatis sit infinitas intensiua mo-
 dus p̄ se intrinsecū. ita p̄ se intrinsecū: q̄ nō tūc rōe alic⁹ alteri
 us q̄ sit realit̄ illi entitati idē. h̄ nō includēdo aliquā entit-
 ratē nisi illā. imo circūscribēdo quolibz p̄ter illā ad alterz
 adhuc eēt entitas illa q̄ ē ad alterz intensiue infinita i se ipsa.
 Et h̄ p̄t statim. q̄ r̄n̄sio illa q̄ coiter dat̄. nō ē ad q̄stionē.
 vtpote. dicēdo q̄ relatio origis ē infinita formalis. q̄ essen-
 tia ē infinita et illa relatio ē cēntia. Et em̄ q̄rit̄ si sit p̄ idē-
 putatez aliq̄ res q̄ sit formalis infinita. h̄ q̄rit̄ an ipsa p̄ se
 p̄mo mō sit illa res cui⁹ mod⁹ p̄ se intrinsecū sit infinitas. Et
 ideo si sic arguit̄. diuinitas ē infinita formalis. paternitas
 est diuinitas q̄ r̄t. p̄t q̄ argumētū nō cludit. q̄ maior est
 vera de p̄dicatōe formalis. minor aut̄ nō nisi de p̄dicatōe per
 idēptitatē. paternitas ē veritas. fm̄ oēs. q̄ nō pot̄ inferri p̄clu-
 sio in q̄ ē p̄dicatō formalis. q̄ nō pot̄ maior idēptitas con-
 cludi i p̄clusiōe extremoz q̄ sit idēptitas eoz ad mediū in
 p̄missis. Et ex altera de necio et altera de p̄tingēti nō segē
 p̄clusio. nisi p̄tingēs vel vno p̄tingēs extremoz. Et aut̄ i
 p̄clusiōe habere ē p̄dicatō formalis h̄. s̄. paternitas ē infini-
 ta. nō habet p̄positū sicut p̄t p̄ intellectū p̄t⁹ erpositū. q̄
 nō habere ē nisi q̄ p̄ idēptitatē ē res quedā que ē infinita.

Si aut̄ intēdas p̄cludere p̄dicatōz formalē. et nō tūc p̄ idē-
 ptitatē ibi eēt p̄mutatō p̄dicatōis idēptice in p̄dicatōz for-
 malē. et ideo i illatōe ē fallacia figure dicitōis. p̄mutat̄ em̄
 q̄le qd̄ in hoc aliqd̄. i. interpretat̄ mediū quod ē quale qd̄ in
 hoc aliqd̄. ga sicut ille ex medio dicit̄ q̄le qd̄. inferit medi-
 um dices hoc aliqd̄. ita hic ex vi illatōis talis p̄dicatōis
 formalis. intēdit inferre ac si eēt hoc aliqd̄ ex vi illatōis q̄
 aliter nō teneret. altera aut̄ nō fuit nisi p̄ idēptitatē. q̄ p̄mu-
 tans p̄dicatōez p̄ idēptitatē in formalē. videt̄ interpretari
 vtrāq; p̄dicatōez in p̄missis fuisse formalē. h̄ non ē ibi p̄di-
 catio formalis. q̄ nō pot̄ illa minor verificari nisi p̄ p̄di-
 cationē idēpticā. potest aut̄ breuiter dici q̄ p̄clusio ista. pa-
 ternitas ē infinita. p̄prie loquēdo. non ē vera. et ratio est ex
 mō significatōi formalis adiectiui. q̄ significat formā vt for-
 ma est ei⁹ de quo dicit̄. p̄pter istā p̄prietatē adiectiui non
 pot̄ p̄dicari nisi p̄dicatōe formalis. et tunc inferēdo eam ex
 p̄missis erit fallacia figure dicitōis fm̄ modū prius assi-
 gnatum. si q̄ infinitū nō dicit̄ formalis p̄dicatōe de pater-
 nitate similis p̄clusio est falsa. sic q̄ intelligēdo p̄clusiōem
 de idēptitate reali alicui⁹ infiniti. ad paternitatem im̄ mō
 debet inferri hec p̄clusio. s̄. q̄ paternitas est aliqd̄ qd̄ est
 infinitū. h̄ questio habet specialem difficultatē fm̄ q̄ alio
 modo intelligit̄. s̄. de infinitate que sit formalis modus in-
 trinsecus paternitatis fm̄ suam entitatem.

De secundo arti. teneo hāc

p̄clusiōe fm̄ q̄ erpositū est. paternitas non est formaliter
 infinita. Et ad hoc sunt tres ratōes. prima ratio sumit̄ ex
 entis infiniti vnitate. sc̄da ex eius coicabilitate. tertia ex
 eius simplicitate et incōpōnibilitate. Si gdem ens infini-
 tum intensiue est vnicū i multiplicabile. et nō artatū h̄ coicabi-
 le et cuiusq; incōpōnibile. Prima rō sic format̄. Et nō pos-
 sunt esse plura realit̄ distincta et formalit̄ infinita. plures
 sunt relatiōes originis realit̄ distincte. q̄ nō sunt formalit̄
 intensiue infinite. nec p̄ oīs aliq̄ illaz. q̄ qua ratōne vna et
 quelibet alia. maior p̄bat̄ primo p̄pando ista plura in se.
 sc̄do p̄pando infinitū intensiue ad entia finita generalit̄. et
 tero ad intellectū et volitatē specialit̄. Primo sic. infini-
 to nihil deficit entis eo mō q̄ possibile ē illud haberi i vno
 sed oēm p̄fectōez simplicit̄ possibile ē realit̄ et p̄ idēptita-
 tem haberi i vno sume p̄fecto. infinitū q̄ bz in se realit̄ et p̄
 idēptitatez oēm p̄fectōez simplicit̄. sed nō bz in se realiter
 et p̄ idēptitatē illud qd̄ realit̄ est distinctū ab eo. q̄ ab in-
 finito nulla p̄fectio simplicit̄ siue nullū p̄fectū simpliciter
 pot̄ esse realit̄ distinctū. est aut̄ p̄fectio simplicit̄ distincta
 realit̄. si eēt aliud infinitū realiter distinctū. Habem⁹
 ergo ma. q̄ nō possunt eēt infinita plura realit̄ distincta. h̄ i p̄ba-
 ratione illa ma. sc̄da p̄positū videt̄ eēt. p̄bada. s̄. q̄ possibile ē
 oēm p̄fectōez simplicit̄ p̄ idēptitatē haberi i sumo p̄fecto. Pro-
 bat̄ q̄ sic. q̄ nihil ē sume p̄fectū cui⁹ deficit aliq̄ p̄fectio sim-
 plicit̄. qd̄ p̄bat̄. q̄ nulla p̄fectio simplicit̄ ē incōpōnibilis
 alteri p̄fectiōi simplicit̄. et si nō possz q̄libz haberi i summo
 p̄fecto. h̄ esset. p̄pter aliquā incōpōnibilitatē eaz. Assum-
 ptum. s̄. q̄ nulla sit incōpōnibilis alteri. p̄bat̄ p̄ ratōez p̄fe-
 ctionis simplr. q̄ em̄ ipsa ē melior i quolibz q̄ nō ipsa. h̄ est
 q̄ quodlibet incōpōnibile sibi. sicut exponitur dictum
 Ans. in ratione sc̄da principali huius articuli. si sint ergo
 due p̄fectiones simplicit̄ incōpōnibiles inter se. di-
 cantur. a. et b. erit in quolibet melius ipsum q̄ nō ipsum
 hoc est q̄ quodlibet incōpōnibile sibi. et ita erit melius.
 b. quod ponitur incōpōnibile sibi. et pari ratione. b. si ē
 p̄fectio simplicit̄ erit melius q̄. a. talis circulario est i
 possibilis quia tunc idem esset imperfectius seipso. Secū-
 do cōparando illa plura inter se. p̄dobarī potest illa ma-
 ior per hoc. q̄ plura bona excedunt in bonitate idēz bonū
 vnum. et hoc quando in quolibet illorum plurimū ē equa-
 lis bonitas sicut in vno illorum. nunc autem si sint plura
 infinita in quolibet eoz est equalis bonitas sicut in vno q̄
 libet eorum. ergo illa plura bona excedūt in bonitate illud
 bonū. et ita illud vnum non est infinitū. Et si dicas q̄ si ar-

queretur qd? creatura excedit dei non valet. tunc quod quilibet
 bet illoz plurium non eque bonum cum uno illoz. et inde est qd
 bonitas cuiuscumqz illoz alteri ab illo uno. eminenter ptime
 tur i illo uno. et ideo ipsum cum illo bono acceptum non auget neqz
 excelsus facit super illud bonum in se. oppositum est in hypothetico
 qd ibi unum bonum non ptime totaliter eminenter in altero. qd
 hoc e contra ratios infiniti. Et p ratio infiniti ad alia si
 nita generaliter arguitur sic. Unum infinitum sufficienter terminat
 dependentiam omnium finitorum. et spacialiter primum a quo dependent
 sed non possunt plura sufficienter terminare dependentiam
 in eodem ordine dependentie cuiusdam dependentis. ergo nec
 plura esse infinita. pbat ma. sicut dependentia quocumqz est
 ratio in pfectiois. sic terminare dependentiam non qualiter
 cumqz sed primo: puenit alicui ratio pfectiois. summa aut
 pfectio quia impossibile e credi e in uno infinito intensiue
 Apparet etiam illa maior de facto. qd vnica essentia terminat
 sufficienter omnem dependentiam cuiuscumqz dependentis. qd tunc il
 lam que e ad primam cam efficiet. qd illa que e ad cam ex
 plarem. et ad primam finale. Ad hoc. s. qd non possunt esse plu
 ra primo terminantia eandem dependentiam. pbat. qd illud non
 terminat sufficienter dependentiam quo circumscripso suffici
 enter terminat illa dependentia. quia tunc aliquid depe
 ret ab aliquo quo circumscripso nihil minus haberet a quo
 sufficienter dependeret. et per omnes quo circumscripso adhuc
 posset remanere in suo esse. sed si plura in eodem ordine pos
 sent sufficienter terminare dependentiam. uno eorum circums
 cripto adhuc terminaret dependentiam complete. que e ad
 alterum. et ita illud non terminat. et pari ratione de altero
 argueretur. et sic neutrum vel utrumqz terminat. Sicut qd prima
 pbatio ma. pcedit ex hoc. qd infinitum habet realiter et vni
 tate omnem pfectionem simpliciter. qd omnis talis potest hoc
 modo haberi in eodem: sic illa pbatio. pcedit ex hoc qd in
 finitum habet in se eminenter et pteuente omnem pfectionem
 limitatam. et ex hoc omnem dependentiam entis limitati suffici
 enter terminare potest. Et sic iste due pcedunt ex hoc qd vi
 etum e in primo articulo de infinito. qd habet omnem ratios
 entitatis siue omnem entitates eo modo quo possibile e haberi
 ab uno. qd e vel ideptice p pfectionibus simpliciter. vel emine
 ter p pfectionibus limitatis. Et ista aut pbatio infiniti ad
 alia generaliter potest argui breuiter sic. In entibus fm ordi
 nem eentiale ascendendo sp itur ad vnitatem. et p omnes necesse
 est illi ordine statim habere in aliquo uno. infinitum autem inte
 siue est oino summum et hoc fm ordine eentiale. qd est oino
 vnum. Et hoc pbat ma. spacialiter ex ordine infiniti ad intel
 lectum et voluntate. et hoc sic. Sns infinitum est obiectum pri
 mum intellectus infiniti et obiectum eius etiam beatificum. s non
 possunt esse eiusdem intellectus infiniti plura obiecta pma et bea
 tifica. Quasi similiter enim posset argui de obiecto primo et beati
 fico voluntatis. Prima ppositio potest intelligi de primitate
 triplici et de qualibet e vera. et fm hoc prima ppositio cotri
 net tria membra. vna primitas obiecti dicitur esse primitas ade
 quationis. qd. s. potetia non excedit illud obiectum. quod colo
 ratum vel luminosum dicitur esse primum obiectum visus. Alio
 modo primum potest dici virtute cuius omne aliud intelligit vel
 cognoscit a tali intellectu. quod lux e primum obiectum visus.
 Tercio modo primum potest dici pfectionis quod in se ptime tanqz i
 summo pfectiois omnium obiecto et virtute pfectiendi potetiam
 obiectum aut beatificum e illud i qd summe pfecti et quietat et sa
 tiat intellectus. Et his tribus potest accipi tres ma. na idem
 intellectus non habet distincta adequata oba. qd non potest alio
 obiectum distinctum p suum omnem adequatum. qd tunc idem esset
 adequatum et non adequatum. et tunc potetia excederet illud
 opando circa aliud ex equo distinctum. Et etiam nec potetia
 potest habere plura oba qd primitate virtutis qui e sedo in
 tellectus. qd non potest esse qd virtute. a. intelligat vel itellererit
 et ita. b. et virtute. b. intelligat qd intellexerit et ita. a. qd
 qd a sit ratio intelligendi. b. et everso e circulari et ista cir
 culatio e impossibilis. Nec potest etiam intellectus summe quie
 tari in duobus ex equo distinctis. qd non habet p obiecto beati
 fico et quietatio illud qd circumscripso nihil minus quietat et

et beatificare. s circumscripso vno adhuc e in alio summe
 fatiar quietat et pfectus. qd in illo non posset esse pfectus. pa
 ri ratione nec in alio. Patet igitur tres ma. qd eiusdem intel
 lectus non possunt plura esse oba ex equo distincta prima p
 mitate adaequationis. nec prima primitate virtutis. nec pma
 primitate pfectionis. sicut obm beatificum e primum. Ad hoc. s.
 qd infinitum formaliter et intensiue e primum omnium intellectus di
 uini. quolibet illoz modoz pbat. et primo de scda primi
 tate. qd qd e ratio eendi e ratio cognoscendi in finitum qd emi
 nenter ptimeat in se quilibet fm omnem entitatem etiam eminenter
 ptimeat in se omnem cognoscibilitatem. sic autem ptimeat virtualiter
 aliquid est etiam motiuum ad eum cognoscendum. sic qd infinitum inten
 siue quocumqz habet ratios obm primi respectu intellectus di
 uini et hoc primitate virtutis. Et hoc sequitur. qd ipm est obm
 primum primitate adaequationis. qd sicut omnis et alibi in ma
 teria de intellectu diuino. intellectus diuini non habet obm ade
 quatum eoe p abstractioes ab obm obis. s eoe coitate virtu
 tis ad oia p se obiecta. alio videretur et intellectus. qd pos
 set imitari ab obm finito. qd qd est sibi primum virtualiter e etiam
 primum adequatum. Et hoc etiam pter tertia primitas. s. pfecti
 onis. que e obm beatifici. qd in pfectissimo obm et summe coti
 nente omnem pfectiois omnium obiecto summe quietat. pfecti. et sa
 tiat. ipa potetia. et ita beatificat. Confirmat ista ratio qd tunc
 ad ma. et mi. qd sunt plura infinita distincta. a. et b. Intel
 lectus diuini poterit intelligi utrumqz. alioqn alter non habet
 ratios entis. neutrum autem potest intelligi nisi actu pphesiuo cum
 sit formaliter infinitum. vnico autem actu pphesiuo non potest itelli
 gi duo distincta hntia pma infinitate. qd vnico obm intelli
 ue infinitum adaequatur vnice pphesioni. qd intellectus diuini? duobus
 actibus pphesiuis intelligit. a. et b. fm illos habet simul
 duos actus qd e impossibile. qd vnica pphesio infinita et infi
 niti adaequatur vnico intellectui finitum. vel non simul. et ita successio
 vel mutatio vel nuqz. cum utrumqz sit infinitum intensiue. Secu
 da ratio principalis de coicabilitate sic format. ois pfectio sim
 pliciter e coicabile. omne infinitum intensiue e pfectio simpliciter. qd
 et. nulla aut ppetas psonalis e coicabilis. qd est formalis
 ratio incoicabilis ex nudi. qd nulla ppetas psonalis e infini
 ta intensiue. minor e maiesta. qd inibi potest esse magis pfectus qd
 qd sit infinitum intensiue. pbat ma. pte. qd fm qd colligitur ex
 tentioe Anf. mon. xv. pfectio simplr e qd i qlibet habere ipaz
 meli? e ipaz bre qd non ipam hnt. Hec regula idiget duplici
 erpositioe. no enim intelligit sic meli? e ipm qd sua negatio p
 ctioe. qd sic quilibet positiuum e pfectio simplr qd quilibet po
 sitiuum e simplr meli? sua negatioe p dicitioe opposita. s itel
 ligat ibi non ipm. p qd quilibet sibi incoicabilis etiam positine. vt
 sit sensus. pfectio simplr e in quolibet melior quocumqz sibi
 incoicabilis. Sedo intelligit in quocumqz. no pro quacumqz
 natura. s p quocumqz supposito. no intelligedo vt e talis na
 ture vel talis. s absolute accepto vt est tale suppositum. pcin
 tendo ratios nature cuius suppositum. s pter qd auro sic pside
 rato vt habet naturam auri vel supposito p dicitioe vt subssi
 flens in natura auri. no e meli? no auz qd auz. qd incoicabi
 litate vt incoicabile no e alicui meli?. et sruat em entita
 tem ipsius. imo meli? sic e auz e qd quocumqz incoicabili
 le nature auri. Est qd intellectus ppositiois iste. pfectio sum
 pliciter e talis qd i quocumqz supposito absolute p dicitioe fm
 rationem suppositi. non determinado naturam in qua vel
 cuius sit suppositum. melius est ipm qd non ipsum. hoc est
 qd quocumqz incoicabile ipsi. Et hoc sequitur ppositus.
 qd nulla pfectio simpliciter sit formaliter incoicabilis p
 bato pntie. qd qd est formaliter incoicabile. est formaliter inco
 icabile cuilibet alteri. p dicitioe etiam illud sub rone suppositi
 no includedo naturam cuius. illud pbat. qd quod repugnat
 alicui cum vt sibi repugnat de sruat ipsum vt sic no e me
 lius ipm qd non tale. qd autem est de se incoicabile repugnat
 cuilibet etiam sub ratione suppositi. qd non est melius illi eri
 am vt p dicitioe sub ratione suppositi qd non ipsum. Tadem
 ergo ista ma. qd nulla pfectio simplr est formaliter incoica
 bilis. Tercio arguitur ex incoicabilitate sic. pfectio sim
 pliciter cuiusqz possibilis sibi in eodem supposito necio est ea

tem realiter. sic intelligēdo q̄ in abstracto accipiēdo hoc
 7 illud verū est dicere h̄ est illud. Sz relatio originis nō est
 cuiuslibet: possibilis sibi in eodem supposito sic eadem. q̄ 7c.
 minor est manifesta. q̄ ista nō est vera. generatio actiua est
 spiratio actiua. maior. pbat̄ inductiue. 7 ratiōe. inductiue
 sic. nihil ē in diuinis q̄ nō sit idem eētē diuine. imo etiā
 7 cuiuslibet eētē. ita q̄ p̄siderādo vtrūq; i abstracto sim-
 pliciter verū est hoc ē hoc. de eētē q̄ 7 de eētē. alio de q̄
 bus coiter apparet q̄ q̄libet sit infinitū formalit̄. p̄t̄ ma.
 q̄ q̄libet eoz est idē cuiuslibet sibi p̄possibili in eodē suppo-
 sito. pbat̄ etiā eadē ma. ratiōe sic. q̄ infinitū nō solū nō est
 p̄positū h̄ etiā oīno incōponibile cuiuslibet alteri. oīne eū cō-
 ponibile p̄t̄ esse ps. 7 p̄ p̄ns excedi. q̄ totū est mai⁹ sua p̄-
 te. Infinitū aut̄ nullo mō p̄t̄ excedi. q̄ est oīno simplex 7 v̄
 cōpositū 7 incōponibile. Si aut̄ aliq̄ p̄possibile sibi in eo-
 dem supposito nō esset oīno idē sibi. tūc ip̄m nō eēt oīno in-
 cōponibile. q̄ tūc ibi eēt aliq̄ p̄positū salte aliquo mō act⁹
 7 potētē. Habem⁹ q̄ primā p̄t̄ ma. f. q̄ infinitū est idē rea-
 liter ei q̄ est sibi p̄possibile in eodē supposito. Sc̄da pars
 ma. f. q̄ sic sit idem q̄ sit vera p̄dicatio in abstracto. v̄p̄y-
 ra dīcēdo hoc est hoc. pbat̄. q̄ cū p̄dicatio affirmatiua sit
 vera a ratiōe idēp̄tatis. oīs illa eēt vera abstracti v̄ abstra-
 cto vbi p̄ abstractōez nō tollit̄ ratiō idēp̄tatis. vbi aut̄ per
 abstractōez tollit̄ ratiō idēp̄tatis nō est vera. Exempluz
 bec est vera. albedo ē color. q̄ licet extrema sint abstracta
 non tūc fit abstractio nisi a subo alteri⁹ nature. 7 illud s̄m
 nō fuit p̄cisa ratiō idēp̄tatis eoz exremoꝝ. manet q̄ ratiō
 idēp̄tatis nature ad naturā illo subo excluso. Albedo aut̄
 7 musica nō habet idēp̄tate nisi p̄ accēs ratiōe subo. licz q̄
 bec sit vera albi est musicū. p̄ tanto q̄ idem subm̄ tenoia
 tur ab v̄troq; accēs: tū abstractōe facta ab illo subiecto.
 q̄ fuit ratiō idēp̄tatis eoz. bec est falsa albedo ē musica.
 p̄t̄ q̄ p̄dicatio in abstracto vera est. quādo exremoꝝ
 est talis idēp̄tatis q̄ p̄ abstractōez nō tollit̄ ratiō idēp̄ta-
 tis eoz. Adodo quādo vnū exremoꝝ ē infinitū. per abstra-
 ctionē a supposito. nō tollit̄ ratiō idēp̄tatis ad ip̄m. 7 hoc
 cuiuscunq; p̄possibilis sibi in eodē supposito. Et ideo. p̄pter
 infinitatē v̄ iam arguē est. nō p̄t̄ esse p̄possibilis in eodē
 supposito. nisi vera 7 p̄fecta idēp̄tate reali. q̄ abstractioe
 facta a supposito q̄diu manet ratiō extremi infiniti forma-
 liter semp̄ in quacūq; abstractōe manet ratiō idēp̄tatis
 extremi ad extremū. 7 p̄ p̄ns vera p̄dicatio in abstracto. h̄
 est hoc. Sz ista ratiōe p̄t̄ generalit̄ q̄ quedā p̄dicatōes in
 diuinis sunt vere nō solū i p̄creto h̄ etiā in abstracto. q̄ nō
 sunt opposit̄ de opposito. quedā vere in p̄creto licz nō i ab-
 stracto. q̄ non loqm̄r de illis q̄ neutro mō sunt vere. vbi
 sc̄ extrema sunt opposita. q̄ nec pater ē filius nec p̄nitās
 filiatio. Vbi aut̄ extrema nō sunt opposita h̄ p̄possibilia in
 eodem supposito. ibi semp̄ ad min⁹ est p̄dicatio vera in p̄cre-
 to. sicut pater ē spiras. pater ē ingenit⁹. nō aut̄ in abstra-
 cto. sic p̄nitās ē spiratio. 7 tamē bec ē vera veritas est pa-
 ternitas. veritas ē spiratio. hoc non ē nisi q̄ diuinitas ē for-
 maliter infinita. non aut̄ p̄nitās. nec spiratio. 7 ideo ab-
 strahēdo a supposito veritatē eū semp̄ maneat in ip̄a rō infi-
 nitatis. semp̄ manet ratiō idēp̄tatis simpliciter ad p̄nitā-
 tem 7 ad spiratōez. 7 ideo manet ratiō veritatis affirmati-
 ue p̄dicatōis in abstracto. h̄ p̄nitatē que nō est formalit̄
 infinita abstractēdo a supposito nō manet ratiō idēp̄tatis
 etiā ad spiratōez actiua que etiā nō ē infinita. q̄ neutriū ex-
 tremū s̄m p̄nitā ratiōez sui h̄ infinitatē. 7 ideo licet bec sit
 vera p̄ spiratō. q̄ eīdē supposito p̄uenit v̄trūq; tū abstra-
 ctione ab illo supposito facta. q̄ neutriū eoz ē infinitū. nō
 est vera p̄dicatio in abstracto p̄nitās est spiratio. p̄ter op-
 positum p̄sitis ratiō est q̄cūq; aliq̄ essentialē p̄dicat̄ de
 aliquo eētē. vel p̄sonale de eētē. vel essentialē de p̄so-
 nali. v̄pote bec est vera. sapia ē p̄nitās. sapia ē spiratio.
 7 ecōuerso. q̄ abstractēdo a supposito adhuc manet alterū
 extremū infinitū. f. sapia. 7 ideo remanet adhuc ratiō idē-
 p̄tatis. extremi ad extremū facta tali abstractōe. 7 p̄ p̄ns
 ratiō veritatis in p̄dicatōe affirmatiua. p̄bat̄ q̄ generalit̄

ter ista maior. q̄ nūq; est negāda p̄dicatō in diuinis p̄ idē-
 p̄ritatē abstracti de abstracto. nisi q̄ neutriū extremū ē for-
 maliter infinitū. sicut bec ē negāda p̄nitās ē spiratio. Cir-
 ca tū ma. istaz q̄re p̄dicatō aliqua in abstracto in diuinis
 negat̄. dupliciter ab aliq̄ dicit̄. q̄ licet p̄nitās 7 spiratio
 sint idē realiter. tū differūt ratiōe. 7 hoc sufficit ad impedi-
 endum talē p̄dicatōez. Et aut̄ pbat̄ q̄ talis differētia non
 sufficit qm̄ ista ē vera. sapientia ē bonitas. Rūdetur q̄ si-
 cut attributū potētē non ē attributū sapientie. Sic nec in
 p̄posito. Sz h̄ n̄ v̄ p̄abile. q̄ attributū vt attributū dic-
 intētiōe sc̄daz vel relatiōez aliquā ratiōis circa illud de q̄
 dicit̄. vnde etiā numerat̄. 7 verum ē dicere q̄ bonitas 7 sa-
 pientia sunt duo attributa. q̄ fm̄ illud fm̄ q̄ est numerat-
 tio. non est verū dicere hoc est hoc. q̄ illud est ratiōis. sed
 non. p̄pter hoc negatur ista sapientia est bonitas. vbi non
 includit̄ illud ratiōis q̄ numerat̄ in eis. q̄ a simili nō v̄
 cludendo nisi illud q̄ rei est. si oīno idem esset in re pater-
 nitās 7 spiratio: esset bec vera p̄nitās est spiratio. licet
 non ista notio vel p̄prietās p̄nitatis est notio vel p̄prie-
 tas spiratōis. Quēcūq; em̄ sunt eadē re simpliciter i v̄o
 ip̄a significata etiā in abstracto 7 i nominib; p̄ime impos-
 sitōis siue significatiōem rem p̄ime intētiōis. p̄dicant̄
 de seinnit̄ in abstracto. licet non in nominib; sc̄de imposi-
 tōis siue accepta fm̄ aliqua notia sc̄de intētiōis. sicut
 pater in creaturis. vnde licet ista sit vera fortis est homo.
 non tamen ratiō fortis que est singularitas est ratiō homi-
 nis que est vniuersalitas. Aliter dicit̄ alius 7 ratiōnabili⁹
 vt videt̄. 7 ad p̄positum q̄ p̄prietates in eadē p̄sona dis-
 ferunt ex natura rei p̄ter p̄sideratōez intellectus. q̄ ad h̄
 sufficit dīspatio licet non sint opposit̄. 7 p̄pter hoc p̄dica-
 tio vnus de alia in abstracto non est vera. Et hoc ideo. q̄
 illa dīstinctio ex natura rei est. p̄pter non infinitatē hui⁹
 illius. q̄ si hoc vel illud esset infinitū. non esset talis dīsti-
 ctio nec impediretur talis p̄dicatio.

Circa terciū arti. extra predi

ca arguit̄ quadrupliciter. primo sic. q̄ non est p̄p̄bens-
 sibile nisi ab intellectu infinito est formaliter infinitū. ge-
 neratio illa vt generatio est formaliter incōp̄bensibilis
 nisi ab intellectu infinito. q̄ 7c. minor. pbat̄ p̄ illud ysaie.
 liij. generatōez eius quis enarrabit. q̄ exponens dicit̄.
 omelia prima sup math. de generatōe eterna filii. quod im-
 quit impossibile p̄p̄ba dixit affam 7c. sed q̄ est impossi-
 bile affam est incōp̄bensibile ab intellectu finito. Cōst̄
 matur etiā p̄ illud ambro. primo de tri. c. v. querens a te q̄
 mō putas inq̄t filii esse genitū. 7 sequit̄. mibi impossibile
 est generatōis scire secretū. mens deficit. vox silet. n̄ mea
 tū h̄ angeloz. 7 sup eberetū 7 seraphin. 7 sup oēm sensū
 est 7 pbat̄ ibi. q̄ scriptū est. par r̄ p̄i que cūperat oēm sen-
 sum. ad p̄bi. iij. Sz arguit̄ ambro. ex quo par r̄ p̄i est sup
 oēm sensū. quō non supra oēm sensū est tanta generatō.
 Preterea sc̄do arguit̄ sic. oīs actio adequata principio 7
 termino infinito. est formalit̄ infinita. generatio i diuinis
 est actio adequata principio formalit̄ infinito 7 termino infini-
 to. q̄ principū ē eētē vel mēozia infinita. 7 p̄t̄ termin⁹
 est filius qui est infinitus. terminus etiā formalis est ef-
 sentia cōmunicata. siue noticia declarata. quozum v̄trum-
 q; est infinitum. Et patet q̄ ista actio est v̄trūq; ad equata.
 quia non potest esse nisi vnica huius principij ad hūc ter-
 minum. ergo 7c. Preterea tercio ratiō subsistendi est rati-
 tio perfectissime essendi. relatio originis p̄ime persone est
 ratiō subsistendi. ergo est ratiō perfectissime essendi. 7 per
 consequens infinita. quia esse in diuinis est formaliter in-
 finitum. Preterea intellectus diuinus est formaliter in-
 finitum. alioquin non cōp̄benderet̄ infinitam essentiam
 diuinam de qua ratiō est questioe prima articulo p̄mo
 q̄ intellectus vt intellectus eam cōp̄bendit. non ē autem
 infinitus nisi quia est idem essentia diuine que ē primo in-
 finita. sed paternitas est eadem illi. ergo paternitas pro-
 pter eandem rationem est formaliter infinita. Et p̄mo

illoz quādo alicui intellectus est aliqd primū obm primū te virtutis. p illud quodlibet aliud obm intelligit fm oz dinem que onū quodqz obm habz ad illud primū. Ita pty er ratio illa. q̄ facta ē in illa. q. arti. ij. de intellectu 7 volū tate. Exemplū quādo alicui intellectus est aliqd primū obm primū te virtutis. immediatū intelligit virtute ei⁹ illud qd est p se idem illi. q̄ illud qd est p accūs idem illi. nunc aut intellectus diuini est oīno idem obm primū primū te virtutis 7 adeq̄tionis. sicut tactū est. eētia. s. sub ratōe essentie nullū q̄ psonale est illi intellectui hoc mō obm primū. pro p̄tinquius tū ē idem ebo q̄ aliqd creatū. p quātō q̄ ē idē obū primo. 7 ideo p̄prinquit⁹ in entitate. 7 p̄ns in p̄gnos scibilitate. Ad formā argumētū. maior est vera sic intelligē dō. q̄ si obm est incōprehēnsibile. p̄pria incōprehensibilitate ē etiā infinitū. p̄pria infinitate. s. sic minor ē falsa. s. q̄ generatō il la vt generatō ē incōprehēnsibile. s. illa mior possz babe verū i lectum p accidens vel fm aliquod pcomitās. vel adhuc 7 magis ad ppositum fm illud quod est ratō intelligēdi ipam. ipa em nata est primo intelligi p essentiam tanq̄ p primū obiectū tam ab intellectu diuino q̄ beato. qz essentia vt essentia est primū obiectū tam illius q̄ istius. Ita aut ratio intelligēdi generatōis est incōprehēnsibilis. 7 ita generatio posset dici incōprehēnsibilis pcomitātē siue q̄ tum ad illud qd includit. qz generatō includit coicacionē essentie que fit p essentiam vel p naturā psonae ad psonam. Ita aut coicatio p̄suppositiue includit infinitatē essentie. quia ipa non posset sic coicari pluribz suppositis nisi esset infinita. 7 ideo generatō est incōprehēnsibilis q̄ tum ad pre suppositū. s. coicacionē essentie q̄ regit esse infinitū. Sed p̄tra illas respōsiones arguit. qz sem p̄ restat vis de p̄pria ratōe generatōis vt generatō est. p quodcūqz p̄cipiū intelligēdi intelligat. 7 quicqz perigit in intelligēdo 7 cō municando. sp̄ ipa in p̄pria intelligibilitate sua videt incō p̄hensibilis p̄ auctes adductas. 7 cuiuscūqz intelligibilitas p̄pria ē incōprehēnsibilis illud ē intelligibile infinitū. Ita posset dici qz p̄hensibile intellectui finito ē necio finitū. 7 incō p̄hensibile illi intellectui nō ē finitū. 7 sic cōcedit mior qz generatō vt generatō ē incōprehēnsibilis intellectui creato. 7 ita fm p̄pria entitatē 7 p̄prehēnsibilitatē non ē finita. s. ex hoc nō seq̄ q̄ sit infinita. de q̄ tangēt in r̄sione ad p̄cipale argumētū. fm hoc q̄ maior hui⁹ argumētū ē negāda. ac cipiēdo incōprehēnsibile negatiue. p nō possibili p̄hēdi. qz ad h̄ q̄ est vera. operet illū intelligē p̄rie. s. p̄ h̄ne quātū tate vtualē extēdentē se vltra omē p̄hēnsibile. vel omē p̄ hēnsibile excedētē. qd nō ē in p̄posito. Ad scōm adeq̄tio dicit p̄prie eq̄litate duoz in eadē quātitate. 7 sic nō ē adeq̄ tio i p̄posito. Alio mō adeq̄tio dicit nō fm quātitate s. fm p̄p̄tōez. 7 sic dicit aliqd adeq̄tūz alteri qd ē sūme p̄p̄tō nati sibi. si tibi sit adeq̄tio. vt pote effect⁹ adequat⁹ cause qui est p̄p̄tōnat⁹ in ratōe effectus. licet ille nō sit simplici ter sibi adequat⁹ eq̄litate quātitatē. Hoc mō illuminatio diceret adeq̄ta soli. qua maior esse nō posset. licet lumē nū q̄ sit eq̄le etiā fm p̄fectōez quātitatē ipi soli. qz est effect⁹ equocus. Ad formā h̄c maior ē vera de adeq̄tione primo mō si illa esset. s. sic mior ē falsa. 7 p̄cise vera de adeq̄tione scdo mō. nec adhuc de adeq̄tione illo mō. que. s. est fm intē sione s. fm extēsiōe. qz. s. vni p̄cipiū generatōi non pōt extēdi ad aliā generatōez q̄ ad illā. Non est h̄c adequa tio quātitatē. nec ē p̄prie adequatio fm p̄p̄tōne q̄rum ad intēsiōne s. tantū quātū ad extēsiōne. 7 ita nullo mō includit infinitatē quāta est in illo cui adequat⁹. Ad terci um sicut tactū est in p̄cedenti questione articulo terco. sub sistere est equocū vno mō accipit. p p se esse. Et sic loquitur aug. vij. de tri. c. viij. oīs res ad se subsistit quātō magis de us. Alio mō. p incoicabiliter p se esse. siquidē coicabile in telligē nō q̄t subsistēs. s. q̄t inherēs subsistēt. 7 q̄t modū inherētē habens. primo mō p̄cedo qz subsistere formaliter dicit p̄fectissime esse 7 nō dicit nisi essentia fm aug. scdo mō subsistere p̄supponit p̄fecte esse s. non formalitē includit sed vni addit incoicabilitatē. s. p se esse primo mō acceptū

7 illud sic est ratō subsistendi qd est ratio incoicabiliter p se essendi. 7 talis est relatō. ratō aut essendi incoicabiliter nō est ratio p̄fectissime essendi. Ad vltimū p̄cedo qz intel lectus ē formaliter infinit⁹ p̄pria infinitate q̄ est mod⁹ in trīnec⁹ siue p̄prie entitatis. s. intellectualitatis vt intellectu alitatis. 7 tū p̄ritas nō sic ē infinita. cū hoc tū p̄ritas ē eadē realiter essentia aliquo mō sicut intellect⁹. Et euz ad ditur qz infinitas intellect⁹ est. p̄pter idēp̄tate ei⁹ ad essen tiam. Ita. primū oīno in diuinis vt tactū est in p̄ma que sione. est essentia vt eētia. q̄ fm Bañ. est pelag⁹. p̄pter cō p̄hensionē oīm p̄fectionūz diuinaz. ista est infinita nō tū intēsiue in se sed etiā virtualitē primo 7 p se p̄rens omnia intrinseca. quodcūqz aut illud p̄tinet p idēp̄tate alia s non primo oia. qz nec a se sed virtute essentia a qua etiā ha bet suā infinitatē. Videt qz essentia habet infinitatē 7 formaliter. 7 p̄pria. 7 prima. qz a se. qz respectu oīm dicit pelagus. qz oīm p̄fectissime p̄tinet entitatē intrinsecam vt possibile est eam p̄tineri in vno formalitē. Ab hac aut p̄ria sicut licet loqui emanant oia ordinate. primo quidē intrin seca essentialia. que nō dicunt respectū ad extra. scdo notō nalia. terco 7 vltimo creata siue extrinseca. 7 quodlibz ema nans recipit illud p̄fectōis ab ea cui⁹ est capax si sibi non repugnat. 7 illius recepti causa q̄t effectiua 7 primaria ē infinitas eētie. causa autē siue ratō formalis est ipa enti tas p̄pria cuiuslibet emanātis. essentialē q̄ recipit ab ea i finitāte formalē. qz talis essentia sufficit in ratōne p̄cipij 7 fundamētū ad vāndū talē quātitatē 7 talis quātitas vir tualis ipi nō repugnat sicut nec coicabilitas. ipi aut rela tioni p̄sonali p̄p̄tē p essentia ē ad alēz. Nec p̄p̄tē sibi infinitas intēsiua. p̄pria qz ipa nō est capax talis quātitas est sicut nec coicabilitatis. Etia in genē p̄cipij formalis est stat⁹. hoc em accipit infinitatē illud. nō qz hoc ē hoc. 7 illud est illud. sicut h̄ accipit coicabilitatē. illud incoicabi litatē. qz hoc ē hoc 7 illud ē illud. repugnātia em formalis 7 nō repugnātia. p̄rio reducit formalitē ad ratōez ei⁹ cui di citur ē repugnātia. Tandē ab eētia creatē recipiūt entit atē finitā qz talis sola eis p̄p̄tē. Ad formā igit argumē ti dico. qz sola idēp̄tatis eētie nō est sola ratō h̄ndi infini tatē formalitē. s. ē rō sufficiens omi ei cui formalitē nō repu gnat infinitas. formalitē autē repuḡt relatōi p̄sonali vt p̄ba tum ē. 7 nulli eētiali. Et si querat q̄re p̄possibilis est infi nitas huic 7 nō huic. pōt queri i oppositū. q̄re huic repuḡt incoicabilitas 7 huic nō. qd oēs p̄cedūt. 7 est eadē respō sio qz in rōne p̄cipij formalis. qz. s. formalitē hoc ē hoc. 7 illud ē illud formalitē. qz aut in rōne p̄cipij fundamētalis ipa eētia est vni p̄cipiū illimitatū a q̄ multa sūt ordi nate nata p̄cedē. 7 q̄libz i p̄rio instāt i q̄ ē emanat vt p̄ cedit in esse. suam habet entitatem. hoc talem 7 illud talē 7 huic sua entitas est ratō repugnātie alicui⁹. cui⁹ tamē illi nō est ratō repugnātie entitas sua. Ad argumētū p̄i cipale sicut declaratū sunt in primo articulo. infinitas i en titate dicit totalitatem in entitate. 7 p̄ oppositū suo modo. finitas dicit p̄tialitatem entitatis. omne em finitū vt tale min⁹ est infinito vt tali. fm euclidē. vij. cōclusionē. iij. oīs numer⁹ minor maioris numeri pars est vel p̄tes. Hoc nō sic intelligēdū est qz ille binarius sit pars illius ternarij quia nihil est sic in diuinis. sed q̄tum ad p̄p̄tōnes om nes attendendas in quantitatibus ille binarius se habet ad illum ternarium sicut pars vel partes ad totum. quia simili modo excedit ab illo ternario sicut exceditur alius binarius ab alio ternario cui⁹ est pars. Ita dico hic nullū creatum est pars dei cum de⁹ sit simplicissim⁹. sed omne fi nitum cū sit minus illa entitate infinita. s. formā pōt dici ps. licet nō sit fm aliquā p̄p̄tōne ceterminatā qz exce ditur i infinitū. 7 hoc mō aliud ens ab ente infinito dī ens per p̄ticipatōez. qz capit p̄tem illi⁹ entitatis que est ibi to talitē 7 p̄fecte. Hoc q̄ volo habē. qz omne finitū cū sit min⁹ i finito est ps. cui⁹ q̄ repugnat esse pars vel excedi realitē ab aliquo. ei repugnat esse finitum. nūc aut paternitati huic repugnat esse pars diuinitatis illo modo vt excedi a diui

nitae. qz ppter infinitatē diuinitatis paternitas cū sit cō
 possibilis sibi in eodem supposito est simpliciter idem sibi. z
 per pns realiter excedi nō pōt. nec esse pars nec ratōez par
 tis habere. nō ē est finita. nec infinita sicut prius. pbatum
 est. qz sicut finitū habet ratōem pns mō p̄dicto ita infinitū
 habet ratōez totius hoc mō. s. ex plenitudine quāntita
 tis v̄nalis sue mensurās om̄e aliud vt maius p̄ accessum
 ad ipm z min⁹ p̄ recessum. s. nec paternitas habet ratōez to
 talitatis qz mēsuratō fm̄ gradū quēdā p̄fectōis stat ad ali
 quod primum in ordine mēsurādū. qd̄ est eētia absoluta.
 Dico ḡ breuiter qz paternitas nec formaliter est finita nec
 formalit̄ infinita. Et cū arguis ex diuisione imediata en
 tis in ista. etiā anteq̄ descendat in. r. genera. p̄cedo bene qz
 ista nō diuidūt ens vt iam cōtractū est ad aliqd̄ gen⁹. imo
 quodlibet gen⁹ z ens vt imediate indifferēs ad decē gene
 ra est p̄ se ens finitū. finitū tamen z infinitū nō diuidūt
 ens nisi ens quātū. qz sicut fm̄ p̄m̄ p̄m̄o p̄bisi. finitū z
 infinitū quātū p̄gruunt. qd̄ est v̄ez de finito z infinito
 pp̄rie z quātū. pp̄rie acceptis. ita etiā ex tēne loquē
 do finitū z infinitū vt sunt passiones entis. pueniunt p̄ se
 entī quātū in se habētū quātū aliquid p̄fectōnalis. talis
 aut quātū nō puenit entitati nisi que pōt esse p̄nalis v̄
 totalis inter essentias. quātū etiā p̄paratā ad aliam sta
 tūm op̄et excedere vel excedi z esse p̄nale vel totale sicut h̄
 logmur de p̄iali z totali. paternitas aut vt paternitas nō p̄
 esse inter entitates totalis nec p̄nalis. p̄d̄set etiā dici qz
 quātū v̄nalis non puenit nisi entitati quidditatiue. vt
 sc̄z distinguit ab entitate hypostatica. z p̄ pns nec finitas
 nec infinitas. Ista aut entitas licet sit in se quodā mō qd̄
 diratua. tū vt est talis est tū by postatica. tēcō mō dici p̄
 qz quātū v̄nalis nō puenit nisi entitati absolute. Sz il
 le due r̄nsiones vltime cōcedunt aliqua dubia de entitate
 by postatica z entitate relatiua. q. s. nō habeat quātū
 virtuales. **¶** Hic de relatiōe originis in diuinis sequitur
 questio de relationibus p̄m̄ibus z est vnica.

Questio. vi.

Trimequalitas in

diuinis sit relatio realis. Arguit qz sic. il
 la relatio est realis que h̄z fundamētū rea
 le z extrema realit̄ distincta. ista ē b̄ndi.
 ḡ 7c. p̄batō m̄. ibi est magnitudo real. s.
 essentia. z p̄sone realit̄ sunt distincte q̄ dicunt̄ adinuicē eq̄
 les. **¶** Contra ois relatio realis fundat̄ sup̄ actōez z passio
 nem vel sup̄ quātū. v. metha. in deo nulla relatio realis
 fundat̄ sup̄ quātū. qz fm̄ aug. v. de tri. c. ij. de magn⁹
 sine quātū. ḡ nulla ē ibi relatio realis nisi fundata sup̄
 actōez z passionē. talis aut̄ ibi ē sola relatio originis. equa
 litas aut̄ nō ē relatio originis. qz eiusdē ratōis in vtroqz ex
 tremo. Item eadē ē magnitudo in tribus p̄sonis sicut eadēz
 eētia. ḡ extrema nō sunt realit̄ distincta. nec p̄ pns relatio
 realis. Hic sunt tria vidēda. primo si eq̄litas i diuinis
 sit aliqd̄ fundamētū reale. sc̄do si sit realis distinctio extre
 moz. sc̄do si illa eq̄litas ex natura rei sit extremis fm̄ finitū.

Primum articu. habet tria.

primo vidēdū de fundamētū eq̄litas i p̄m̄i. sc̄do qd̄ possz
 assignari fundamētū eq̄litas i diuinis. z si sint plura funda
 mēta ḡ z q̄. z tēcō de q̄cūqz eoz si sit ibi reale. p̄m̄ū vide
 tur accipi a p̄bo qz fundamētū eq̄litas sit quātū. aut
 em̄ i p̄dicamētis. qz p̄p̄riū ē quātū fm̄ eā eq̄le vel ineq̄le
 dici. Istud sc̄dm̄ notat fundamētū illud relatiōis. sic ip̄e loq̄
 c. de eq̄litate. qz p̄p̄riū sibi ē qz aliqd̄ fm̄ eā dicat̄ sile vel dis
 sile. Istud dicit̄ de fundamētū eq̄litas vel similitudis vide
 tur magis explicare. v. metha. c. de ad aliqd̄. eq̄le. sile. idē
 fm̄ vnū dicit̄ oia. eq̄lia quoz quātū ē vna. similia q̄uz
 q̄litas ē vna. idē ḡz suba ē vna. hoc ip̄o vidē qz nō sola quā
 titas ē fundamētū eq̄litas s̄ regnū vnitas quātū. et
 tūc ē q̄stio generalior q̄stioe. p̄posita duplex. vna an vnitas
 sit formale i fundamētū eq̄litas. z si daret̄ qz sic. an iner

diator q̄ ip̄a quātū cur̄ vnitas. vel eōuerso. Sc̄do q̄
 stio. an vnitas p̄ se p̄tēs ad fundamētū eq̄litas. impor
 ter p̄ se aliqd̄ positū vel solū p̄uatiōez. vel negatōez. qz si
 diceret̄ solā negatōez ipoztare z cū hoc ē p̄ se de fundamē
 to eq̄litas siue tanq̄ rō. p̄ima siue remota. leḡ qz gene
 raliter eq̄litas non esset relatio realis. Ista p̄clusionē gene
 ralē z istas duas p̄missas ex q̄bo leḡ nō op̄et hic dicit̄
 qz trāscendūt q̄stioe. p̄posita. p̄cedēs em̄ eq̄litate esse ali
 bi relatiōez reale ad huc negat̄ sp̄aliter de eq̄litate diuina.
¶ Istō igit̄ qz eq̄litas generalit̄ sit relatio realis vel posit̄
 ua n̄cō siue nō ad huc inḡrēt. si quātū ē ex p̄te eoz que
 regunt̄ ad relatiōez reale. possunt etia equē saluari i eq̄l
 itate diuina sicut i eq̄litate creata. **¶** De sc̄do in isto articu
 lo. s. de eq̄litate in diuinis i sp̄ciali quid sit et fundamētū
 Illud vidē tribz aug. assignare sc̄do de fide ad petrum. vbi lo
 quens de tribz p̄sonis diuinis dicit. nulla inḡt alterā p̄ce
 dit eternitate. aut excedit magnitudie. aut superat p̄fate.
 qz nec filio p̄ anterior. aut maior est. Et pōt addi aut etiā
 potentior. Istud dicit̄ aug. p̄bat̄ ex dicitis p̄bi. qz si equa
 litas est fm̄ quātū. cū quātū primo diuidat̄ in p̄tinu
 um z discretū. in diuinis nō pōt esse equalitas fm̄ quātū
 tem discretā. qz nulla ē ibi nisi trinitas. que nō est numer⁹
 vel si est pluralitas minor ps est quodā mō maioris. z ita
 ineq̄litas sibi. Quātū aut̄ continua diuidit̄ in p̄manē
 tem z succēssiuā. in deo nō est quātū succēssiuā. ē tamen
 aliqua que ē sibi cōtrādens q̄ est quātū duratōis. z il
 la pp̄rie dicit̄ eternitas. quātū p̄manēs in creaturis di
 citur coiter magnitudo molis. z ois sibi cōtrādens in di
 uinis dicit̄ magnitudo virtutis. Sequit̄ ḡ ex dicto p̄bi di
 ctum aug. qz ad hoc qz eq̄litas sit in diuinis aut est fm̄ ma
 gnitudinē. aut fm̄ eternitatē. Sc̄do dicit̄ aug. exponit̄
 qz tūc ex dicitis vidē sup̄fluere terciū qd̄ addit̄ fm̄ p̄fate.
 Sed est r̄nsio qz eq̄litas aliquoz attendit̄ pp̄rie fm̄ aliqd̄
 eis intrinsecū z ad se. ex p̄nti tū equalitas attendi pōt in
 p̄paratōe ad extrinseca. Unde ex p̄nti ex hoc qz aliqua for
 mam aliquā habēt in equali gradu. sequit̄ qz fm̄ eam p̄nt
 equaliter agere in p̄paratōe ad extrinseca. equalitas ḡ po
 testatis pp̄rie nō est alia ab equalitate magnitudinis. z h̄
 ex equē distincta. sed ē quasi explicans quādā equalita
 tem magnitudis. que. s. magnitudo est forme actiue. sicut
 in creaturis que habēt equalē magnitudinē caloris. habēt
 potentia equalē calefactēdi. sic ḡ sunt tria p̄numerādo eq̄
 litatē que ē in p̄paratōe ad extrinseca cū eq̄litate q̄ ē fm̄ intri
 nseca. pp̄rie aut̄ z ex equo sunt t̄m̄m̄o duo que sunt ad se et
 ad intra fm̄ qz attendit̄ eq̄litas. s. fm̄ magnitudinē z eterni
 tatē. Et forte ppter ista aug. in replicando t̄m̄m̄o ista duo
 replicat. nō potentia cū aut. nō est pater filio anterior aut
 maior. nō dicit̄ aut̄ potētiō. **¶** Est etiā aliud dubiū circa
 istud dicit̄ aug. quare nō fm̄ plura attendit̄ eq̄litas. sunt
 em̄ pater z filio equalēs fm̄ sapiam. fm̄ bonitatē. fm̄ iusti
 ciam zc. talia. ḡ nō sunt equalēs fm̄ sapiam. nisi vt ba
 bentes vnā magnitudinē. z ideo fm̄ quātūqz p̄fectōez eēt
 italem sunt equalēs. semp̄ p̄ima ratō equalitatis est ma
 gnitudo illud p̄fectōis. z ideo p̄ solā magnitudinē intelligit̄
 ip̄e quātūqz p̄fectōez essentialē. quātū. s. ad illud qd̄ ē fun
 damentū eq̄litas. qz nulla fundat̄ nisi sub ratōe magni
 tudinis. **¶** De tēcō i isto articulo p̄z. qz ad illud vidēdūz
 op̄et tria vidē. primo an magnitudo sit ibi ex natura rei.
 sc̄do an eternitas. tēcō an p̄fās. De p̄rio op̄et tria vidē.
 p̄rio q̄lter magnitudo poni possēt in diuinis. sc̄do qz ma
 gnitudo est alicui⁹ magnitudo. ideo ad hoc qz habeamus
 magnitudinē ex natura rei. op̄et p̄rio habē aliqd̄ ex natu
 ra rei em̄ sit magnitudo. Et tēcō an illa magnitudo et
 sit ibi ex natura rei. vt sic p̄m̄ū istoz qd̄. s. d̄ magnitudi
 ne requirat tria ad habēdū p̄p̄te p̄positum. **¶** De p̄rio
 p̄bus. v. metha. c. de quātū dicit̄. Sunt aut̄ magnum z
 paruum z maius z minus z fm̄ se z adinuicem dicta quā
 tit̄ passiones fm̄ se. transferuntur etiam z ad alia bec noia
 vult dicere. qz magnum z paruum siue accipiuntur abso
 lute z fm̄ se siue respectiue fm̄ se conueniunt quantitati. p̄

prae dicitur. translatiue aut alijs. Et hoc apparet satis per
rōnem. qz nō negaret p̄ba eq̄litate eē indiuiduoꝝ eiusdeꝝ
sp̄i in q̄loꝝ genere ⁊ ineq̄litateꝝ specieꝝ. ⁊ per p̄ns cū fm̄
ip̄m equale et ineq̄ale non dicant nisi fm̄ quantitatem.
quātas aliquo mō puenit omni enti cuiuscūqꝝ generis.
⁊ p̄ p̄ns lz magnū ⁊ puuz fm̄ eū sunt passiones ap̄rie quā
titatis. tamen translatiue accepta sunt transcēdētia ⁊ pas
siones totius entis. Aug. aut. vj. de tri. c. vij. istam magni
tudinem quā p̄ba dicit translatiue dictā. dicit esse magni
tudinem nō molis s̄ bonitatis ⁊ p̄fectōis. In his inq̄t que
nō mole magna sunt idēz ē maius esse qd̄ melius esse. p̄ba
tet ḡ q̄ magnū primo modo fm̄ aref. ap̄rie dictū. ⁊ fm̄ au
gust. magnū mole nō est in eo nec in aliq̄ sp̄uali. sed ma
gnū translatiue fm̄ p̄bm ⁊ magnū bonitate ⁊ virtute vl̄
p̄fectōne pōt poni ibi. quia illud est transcēdēns cōueni
ens suo mō omni enti. Et tunc ad sc̄dm ne v. dubijs asse
ratur certū. certum est qd̄ est ibi essentia ex natura rei. qd̄
etiā declaratum est in p̄mo articulo prime quēstōnis. Et
statim ex hoc infer̄ tertiū sc̄lz q̄ ipsa essentia vt essentia
bz ex natura rei ap̄riam magnitudinē ⁊ hoc p̄bat auctori
tate. ⁊ rōne duplici. auctas est dam. c. ix. vbi vult. q̄ essen
tia est pelagus quoddā sube infinitum ⁊ interminatū. es
sentia vt sepe dictū est. dicit ab eo pelagus quoddā. q̄ p̄i
ozitates ⁊ p̄mā p̄p̄ensionē habens omnū. et vt sic fm̄
ip̄m est infinita ⁊ interminata. sic ḡ est infinitas entitē vt
essentia. Et bis sic arguit. essentia est infinita ex natura rei
vt accipit ex aucte dam. quia vt est pelagus est infinita. et
vt est omo p̄ma ex natura rei dicit pelagus. infinitas autēz
essentie dicit magnitudo ex natura rei. ḡ habet p̄p̄iaz magni
tudinē ex natura rei. Admōz q̄ tuz ad aliq̄ satis p̄z. quia
sicut quātitas infinitas ap̄rie dicit magnitudinē. immo
erentisue illimitatōez quātitatis. ap̄rie ita infinitas intē
siua ⁊ in p̄fectōne dic summa p̄fectōez vel magnitudinem
p̄fectōis. Et per rōnem arguit sic. Infinitas intēsiua cō
uenit essentie ex natura rei. illa est ap̄ria magnitudo essen
tie ḡ rē. maior p̄bat. quia sicut declaratū est in q̄one p̄ce
tente. infinitas intēsiua nō dicit ap̄rietatem vel passio
nem eius cui⁹ est sed modum intrinsecū eius. circūscripta
etiā quācūqꝝ ap̄rietate. nullū ḡ potest puenire nisi cui ex
natura rei intrinsece puenit. Probatio mi. qz entitati qd̄
ditatis absolute q̄ nata est habere rōnem mensure vel mē
suralis. vel puenit finitū vel infinitū. cui ḡ repugnat fini
tum. ei puenit infinitum. talis est essentia diuina. p̄p̄ter
ḡ arguit ad p̄bandū ma. p̄ hoc q̄ relatiō rōnis nō potest
p̄petere infinitas intēsiua. qz tūc relatiō rōnis esset p̄fese
ctio simplr. ḡ nec infinitas pōt alicui p̄pete ex relatiōe ra
tionis s̄ an ex natura rei. Secdo arguit sic p̄ rōnem. mod⁹
obiecti beatifici vt obm̄ b̄ficiuz est. est in re ⁊ ex natura rei.
Infinitas intēsiua ē talis mod⁹ in entia diuina ḡ est ibi
ex natura rei. ⁊ p̄ p̄ns magnitudo. maior p̄bat ex p̄fectōe a
licui⁹ actus b̄fici. q̄ vt meli⁹ capiat distinguat de duplici
actu intellect⁹. ⁊ h̄ loq̄ndo de simplici apprehensione siue i
tellectōne obiecti simplicit. vn̄ indr̄ter pōt esse respectu
obiecti ex̄nis ⁊ nō ex̄nis. ⁊ indr̄ter etiā respectu obi
ecti nō realr p̄ntis sicut ⁊ realr p̄ntis. istū actū frequēter expe
rimur in nob. qz vltia siue qd̄itates rerū itelligim⁹ eḡ siue
bēant ex natura rei esse ex̄ in aliq̄ supposito siue nō. Et ita ḡ
p̄ntia ⁊ absentia. Et etiā h̄ p̄bat a posteriori. qz sc̄ia p̄clu
sionis vel intellect⁹ p̄ncipiū eḡ in intellectu manet re ex̄nte
⁊ nō ex̄nte p̄ntē ⁊ vel absente. ⁊ eḡ pōt b̄fi ocr̄sc̄idī p̄clu
sionē ⁊ itelligendī p̄ncipiū. ḡ eque pōt haberi intellectu
extremi illius a quo dependet illud itelligere cōplerum
p̄clusionis vel p̄ncipiū. Iste actus itelligendī qui scienti
ficus dicit potest. quia p̄uenit ⁊ requisitus ad itelligere
p̄ncipiū. pōt satis ap̄rie dici abstractiuus. quia abstrahit
obm̄ ab ex̄ntia ⁊ non ex̄ntia. p̄ntia ⁊ absentia. Ali⁹ actus
itelligendī est quē tamen ita certitudinaliter experimur
in nobis possibilis tamen est talis. s̄. qui precise sit obiecti
p̄sentis vt p̄sentis. ex̄stentis vt ex̄stentis. hoc p̄batur
quia omni p̄fectō cognitōnis absolute que potest com
petere potentie cognitīue sensitīue. potest eminenter com

petere potentie cognitīue intellectīue. nūc autem p̄fectōis
est in actu cognoscendi vt cognitio est p̄fecte attingere p̄i
num cognitum. non autēz p̄fecte attingitur. quando non
in se attingit. sed tūmodo in aliqua diminuta vel deriuata
similitudine ab ipso. sensitīua autēz habet hanc p̄fectio
nem in cognitōne sua. quia pōt obiectū attingere in se. vt
ex̄nis et p̄ns est in ex̄ntia reali. ⁊ nō tūc diminute attingē
do ip̄m in quadā p̄fectōne diminuta. ḡ illa p̄fectio p̄petit
intellectīue in cognoscendo. sed nō potest sibi p̄petere nisi
cognosceret ex̄nis. et vt in ex̄ntia ap̄ria p̄ns est. vel in aliq̄
obiecto itelligibili em̄nter ip̄m p̄tinentē de quo non cu
ramus ad p̄ns. talem autē actum cognitōnis de ex̄nte vt ex
istens ⁊ p̄ns est. h̄z angelus de se. nō tūc em̄ itelligit mi
chael se eo mō quo itelligeret gabrielem si gabriel admi
bilaret. itellectōne. s̄ abstractiua. s̄ itelligit se vt ex̄ntē
⁊ vt ex̄ntem eundē sibi. sic etiā itelligit suā itellectōez si
reflectat sup̄ eam. nō solum p̄siderando itellectōem sicut
quoddā obm̄ abstractū ab ex̄ntia et nō ex̄ntia. quia sic in
telligit itellectōez alteri⁹ angel⁹ si nulla itellectio eius
esset. s̄ itelligit se itelligere h̄ est itellectōez sibi in ex̄
ntem. ḡ ista itellectio possibilis angelo est possibilis sim
pliciter itellectie n̄re. qz p̄mitit nobis q̄ ex̄m̄ equales
angelis. Ista inq̄a itellectō pōt ap̄rie dici intuitiua. qz
ipsa est intuitū rei vt ex̄ntis et p̄ntis. Et ista distinctione
ad p̄positū. Actus beatific⁹ itellect⁹ non pōt esse cognitio
abstractiua. s̄ n̄cio intuitiua. qz abstractiua ē eque ex̄n
tis ⁊ nō ex̄ntis. ⁊ sic beatitudo posset esse obo nō ex̄nte. qd̄
est impossibile. abstractiua etiā posset haberi lz obm̄ nō at
tingat in se s̄ in similitudine. b̄ntudo autēz nunq̄ habet nisi
ip̄m obm̄ beatificū imēdiate in se attingat. ⁊ hoc ē qd̄ ali
qui vocat ⁊ b̄n̄ ipsam intuitōez visionē faciale. ⁊ accipitur
ab ap̄lo p̄ma ad cori. r̄ij. videmus nūc p̄ speculum in eni
gmate tūc autē facie ad faciem. Et bis p̄taz maior. quia si
actus b̄fificus est n̄cio intuitiua ipsius obiecti. ḡ est ex̄ vt
ex̄ntis ⁊ in ex̄ntia ap̄ria p̄ntis. ḡ omis p̄ditio q̄ est obiecti
p̄ se beatifici. est eius p̄ se vt in ex̄ntia reali. imo ⁊ vt in ip̄
la reali ex̄ntia p̄nti ex̄ q̄ habemus ma. Probatio mi. q. s̄.
infinitas sit p̄ p̄ditio obiecti b̄fici. null⁹ itellectus nec
etiā voluntas in aliq̄ obiecto p̄fecte quietat. nisi sit in eo
tota plenitudo p̄mi obiecti. q̄nta sc̄z p̄p̄obilis ē p̄tio obo
talis plenitudo p̄mi obiecti itellect⁹ vel voluntatis non
pōt esse nisi infinitas. ḡ nulla potentia beatificabilis pōt
quietari in aliquo nisi sit infinitum. et per p̄sequens infi
nitas est per se conditio obiecti quietatiui. ⁊ ita beatifici.
Admōz p̄bat p̄tio. qz cū potētia naturalr inclinā ad p̄i
mū obm̄ suū. vbi autē nō est plenitudo obiecti p̄mi sed dese
ctus plenitudinis. ibi nō est q̄tudo. imo potētia vltierius
inclinā vbi vltierius est rō p̄mi obiecti. Probatio mi.
cui non repugnat infinitas illud non habet totalem pleni
tudinem sibi possibilem nisi sit infinitum. hoc p̄taz ga sola
infinitas est summa plenitudo eius cui est compositibilis
nunc autem p̄mo obiecto tam itellectus q̄ voluntatis
infinitas non est incōp̄obilis. qz siue sit ens siue verum
vel aliq̄ tale abstractum ab omnibus siue p̄mum ens
vel p̄mū verum qd̄ virtualiter p̄tinet alia. p̄z q̄ infinitas
nō repugnat sibi. ḡ nō h̄z totalem plenitudinē suam nisi
habeat infinitatē. Sic ḡ q̄tum ad istū articulum de ma
gnitudine. habem⁹ q̄ ibi sit aliq̄ ex natura rei cui⁹ sit ma
gnitudo vt essentia. ⁊ q̄ eius sit magnitudo ex natura rei
⁊ q̄tis magnitudo quia nō ap̄rie. fm̄ p̄bm. s̄ trāsumptiue.
⁊ nō molis. fm̄ aug. s̄ p̄fectōnis. Contra ista arguitur
sic. v. de tri. c. ij. Idem inquit aug. est illi esse ⁊ magnū esse
ḡ magnitudo transit in essentia. ⁊ p̄ p̄ns nō manet ibi ma
gnitudo fm̄ ap̄riam ratiōnem magnitudinis. nō autē fun
dat equalitatē nisi sub rōne magnitudinis. non dico mo
lis sed et̄utis. R̄n̄. dico q̄ omni ap̄rietate per impossibile
vel possibile circūscripta ab essentia diuina. ipsa habet
ap̄riam magnitudinem. s̄. ap̄riam infinitatē. habet enim
gradum intrinsecum. sicut res finita habet ap̄riam finita
tem. imo magis. sic circūscribas ab obo oem ap̄rietatem
ad huc habet ap̄riam finitatem in ordine entituz. sic ḡ con

cedo qd est idem deo esse qd magnū esse. 7 aliquo modo si
cur licet dicere magis intrinsece qd deo iustum et vel sapie
tem eē. quia non ita dicit magnū. pprietatem vel attribu
tum sicut iustum vel sapiens. transit ergo in ipm propter
summa; idempnitatem magnitudinis ad essentiam. Et cum
infero ergo non manet fm ppriam rōnem magnitudinis
neganda est psequencia. imo in creaturis sic transit magni
tudo pfectōnis qd nō est aliud realiter ab eo cui⁹ est. et ta
men materia fm ppriā rōnem magnitudinis vt propriū
fundamentū equalitatis vlt in equalitatis. Est em vna spe
cies entū qd summa; imaterialis alteri speciei imateriali
equalis vel inq̄lis fm pfectōnes. qd manet in eā magnitu
do fm pfectōnes vt fundas istā equalitatē. et tñ transit ista
magnitudo in essentia p idempnitatē. quia ait aug. vi. de
tri. c. vii. de ista magnitudine idē est maius eē quod meli⁹
esse. bonitas em cōtialis qua vna spēs est melior alio. nō
est res addita cōtē. Non sunt qd opposita in diuinis imo
nec in creaturis transire 7 manere: si recte intelligat. trās
ire. ppter realē idempnitatē. 7 manere. ppter ppriā quiddi
tatem. nec sequit⁹ manet qd manet realiter distinctū. sed sic
aliquid manet quādo sua ppria quidditas non est destruc
ta siue p corrupcōnes siue p reductōes ad possibilitates. si
ue p p̄sionem. primo modo trāsit ignis in aquā. secūdo
modo si p potentia diuinā resolueret in materia p̄mā fm
se manentē. tercio mō si ex eo 7 aqua generet mixturā neu
trius actualitate manēte. nullo istoz modozū transit ali
quid in diuinis. 7 solo mō sic transire inferi non manere.
Non qd sequit⁹ ppter oppositū manet. hoc ē in ppria 7 perfe
cta 7 plena actualitate. qd manet realiter distinctū. qd de
clarari possit si eēt qd de alietate reali. Sed ex h sequitur
aliud dubiū. quia sicut se h3 magnitudo ad cōtētiā. sic se
videt habē equalitatis ad idempnitatē. si qd magnitudo trās
sit in cōtētiā equalitatis transibit in idempnitatem. 7 ita nō
erūt tres flationes cōdes in diuinis. s. equalitas. similitu
do. 7 idempnitatis. Hic pōt p̄cedi qd equalitas nō eque di
stinguit ab idempnitate 7 similitudine. sicut ista duo disti
guunt inter se. sed qd equalitas dicit modū ppriū variūz
7 relatiōis. ad hoc sc3 qd tam idempnitatis qd similitudo sit p
fecta. Si em p impossibile pater habet diuinitatē maiorē
7 filius minorē. eēt quēdaz idempnitatis ibidem. sed qz fun
damentū nō haberet eandē magnitudinē nō eēt ibi pfecta
idempnitatis quia nō euz equalitate. Consumitur duo ha
bētes sciam maiorē 7 minorē sunt aliq̄ mō siles. s. nō pfe
cte siles. qz nō equales in sciētia in q̄ assimilant. magna
do igit eadē cōtētiā fundamētū siue idempnitatis siue si
militudinis. dat cuiusqz idempnitati 7 similitudini qd ipa
sit pfecta equalitas. qd dicit modū similitudinis. qd ipa sit p
fecta. 7 modū idempnitatis: qz qd ipa sit pfecta sicut magni
tudo. eadē dicit modū fundamētū. s. qd ipm sit pfectū. Alti
mo in isto articulo viso de magnitudine videndū est que ē
vnitas qd p̄ prius dicitū est videt requiri siue p se siue q̄cū
qz modo in fundamētō eq̄litate. Et ē sciendū. qd si vnitas
magnitudinis alicubi sit realis et realiter. hic verissime ē
realis. qz hec vnitas ē nūmeralis siue singularis magnitu
dinis in duobz. in alijs nō est vnitas nūmeralis licz fm ali
quos forte sit vnitas aliq̄ vltis siue rōnis de qd nō curo mō.
m certuz ē qd nulla vnitas veri⁹ est realis qd vnitas nūme
ralis. 7 qd ista sit ppria in deo alicui⁹ cois omibz psonis di
cit dam. c. vii. In omibz inqt creatis ypostasibz qd diuer
sum ē re p̄siderat. coicatio sūt 7 copulatio 7 vnuz rōne seu
cognitōne p̄siderare. In sancta do 7 incōprehensibili trini
tate ecomperfo ē. illic em p̄mune qdēz 7 vnū re p̄sideratur
vnū qd qz em doz se h3 ad alterū nihilomin⁹ qd ad seipsuz
cognitiue do est qd diuisum. Ad p̄positum est etiam ra
tio quia ex. r. metba. vnum 7 multa imediate diuidūt ens
q̄ si ex natura rei in patre 7 filio sit magnitudo cōtētiā vt p
barum est. illa magnitudo vel erit vna vel plures. nō plu
res quia non alterius rōnis pater. nec etiam plures ciui
tem rōnis quia eadē cōtētiā numero nō est magna pluri
bus magnitudinibus eiusdēz speciei vel rōnis. qd breuiter
habemus p̄clusionem primā hui⁹ primi articuli. s. qd eq̄li

tatis in diuinis prout dicit fm magnitudinem est funda
mentum reale. et ex natura rei q̄tum ad quodlibet quod
requiritur ad fundamentū equalitatis. 7 hoc eque sicut i
quolibet fundamento cuiuslibz equalitatis siue magnitu
dinis. Reflat nunc videre d̄ eternitate. patet quides qd
ipsa est alicuius quod est ibi ex natura rei. quia ipsa est ex
istētiā vt cōtētiā. cōtētiā autem est ibi ex natura rei. aliq̄n
nihil eēt ibi cōtētiā ex natura rei. habem⁹ qd aliq̄ ex natura
rei cui⁹ est eternitas. Sed optet q̄reze an ex natura rei pue
niat sibi cōtētiā vt cōtētiā. Videt⁹ qd sic. qz sicut infinitas
intensiuā dicit modū intrinsecū cōtētiā vt cōtētiā. ita cōtētiā
vt cōtētiā dicit modū intrinsecū cōtētiā vt cōtētiā. et tūc cu
ibi sit cōtētiā ex natura rei. pari rōne mod⁹ intrinsecū illi⁹
7 h3 ex natura rei sicut mod⁹ intrinsecū alteri⁹. p h3 est dio
nis. de di. no. c. v. prius tercie. de nō quodāmodū est cōtētiā. sed
simplr 7 incircūscriptiue totuz eēt accipit in seipso 7 p̄acci
pit. ppter qd dicit⁹ rex seculoz. 7 sequitur. ipse est eēt cōtētiā
7 ipm eēt cōtētiā. 7 cōtētiā ante secula. Ipse ē em enū euozuz
q̄ est an secula. Consumit mō videt sibi attributē enū euozuz
p qd intelligit eternitas fm qd ipse ē cōtētiā simplr 7 incir
cumscripte. Consumit istud obicit⁹ per illud boeci. v. d. p̄o.
p̄sa. vi. vbi vult qd eternitas ē inf̄minabilis vite tota sil⁹
pfecta possessio. Et silis snia h3 ab ansel. mo. r. xv. 7 fm
istam corrigenda ē snia ricar. ij. tr. ix. Larere inqt initio
7 sine 7 omi mutabilitate. dat eternū eēt. sic supplenda 7 in
telligēda est ista snia fm descriptiōes p̄dictā in q̄ ponitur
vita q̄ accipit⁹ p cōtētiā actuali pfecta. quō iob. v. d. p̄o.
ter h3 vitam in semetipso sic dedit 7ē. hic qd ponit tanq̄ cō
notatū. qd q̄si subm vel fundamentū eternitatis. 7 illd cer
tum est eēt in do ex natura rei. sicut cōtētiā pfecta. sed alia
tria. s. inf̄minabilis qd excludit d̄ cōtētiā. 7 tota simul qd
excludit successiōne. 7 pfecta possessio qd excludit d̄ pedē
tiam 7 p̄cipatōem. illa em nō vident⁹ dicere vltra vitam
nisi relatiōem positiuā vel negatiuā. negatiuā quidem neg
atione terminatiōis. negatiōe successiōis. 7 negatiōe
dependentie. Et relatiōes positiuā potentialem vel apti
tudinalem. quia interminabilis posse p se coexistere cui
cunqz duratiōi vel cōtētiā. tota simul. sine variatiōe 7 suc
cessiōe coexistere cuiusqz. pfecta possessio: a seipso erit
re 7 non dependē in cōtētiā. Si qd hec est pp̄issima deseri
ptio eternitatis quā inuenimus 7 hic est vnū tñ ex natura
rei. s. vita. tercia autē que p̄sent rōnem ei⁹ non sunt ibi ex
natura rei vt videt⁹ qz p se important. vel negatiōes alicu
ius imp̄fectōnis intrinsece. vel relatiōes aliquā aptitudi
lem vel potentialem ad aliq̄ cōtētiā. et nec sic nec sic
est aliquid eoz ibi ex natura rei. 7 per p̄ns nec cōtētiā vt
eternitas erit ibi ex natura rei. Hec p̄clusio 7 si cōcedit⁹
pōt r̄nderi ad illud quod arguit in p̄tariūz. q. s. eternitas
sit pprius modus cōtētiā diuine sicut infinitas essentia di
uine. hec est neganda. qz si p impossibile cōtētiā diuina ra
p̄tin transiret. adhuc habet tam cōtētiā qd existētiā modū
intrinsecum scilicet infinitatem intensiuā. sed non habet
ret illa existētiā eternitatem p quam intelligimus infini
tatem duratiuā. que vltra infinitatē intensiuā nō addit
nisi negatiōes d̄ficiendi vel relatiōes ratiōis. potentialem
scilz coexistendi cuiusqz possibili. que relatiō non est nisi
rōnis. hoc patz hoc modo. qd si angelus anihilaret. cras
nō h̄ret aliū modū intrinsecū in natura sua qd si maneat inē
num sicut manebit. 7 fm aliquos siue successiōne. qz illaz
negant de euo. nō est ergo possibile vltra infinitatē intensi
uā cōtētiā vel cōtētiā que infinitas dicitur magnitudo siue
sit huius siue illius intelligere ibi aliqua quāritatem q̄ sit
ex natura rei. que. s. sit duratiōis p̄p̄tue s̄ q̄cūq̄ intelligit⁹
su p additū addit relatiōes ratiōis vel negatiōis. Verū
est igitur qd existētiā habet modum sibi intrinsecum sic
cōtētiā. sed illud non est nisi infinitas intensiuā. eternitas
autem vt eternitas siue interminabilis duratio vt inf̄mi
nabilis duratio n̄ est infinitas. Ad d̄o. p̄cedo qd ex na
tura rei de⁹ cōtētiā incircūscripta h̄ ē infinita intensiue.
ita qd magnitudo pp̄rie cōtētiā est infinitas. 7 ita eēt si p im
possibile deus statim desineret esse. Sed quod addunt vlt

terius. q. ipse est eum eoz hoc e. eternus vel eternitas. veru quide e hoc. quia sua crntia habet repugnantiā ad d. finire eē. 7 fundamentū illius repugnantiē est ibi ex natura rei. i. crntia. sed formalis ratio repugnantiē ad d. finire esse. siue sit negatō desitōnis siue nccitās coherēdi cuius q3 p. possibili. hoc vtra illud quod est ex natura rei addit negatōez impfectōis ad respectū ad extra. s. nec dyo. dic q. ibi ex natura rei e. eum eoz sicut e. crntis. sicut fm aug. dicimus deū esse magnū eē sapientē bonum 7c. sicut frequēter dicit. nō tamē ppter hoc opz q. illi ex natura rei pueniat hoc vel illud sine oīni nccitāte vel relatōe rōnis. **¶** Item q. ad istū articulū habet cū sit eternitas. i. crntie. De ista eternitate an insit ex natura rei teneat altera via duaz dictaz. illa q. videtur ingrenti. pbabilior. **¶** De vnitāte eternitatis tanq. quantitatis fundātis equalitatez et b. sub rōne vni. nō optet hic aliter dicitur q. dicitur e. prius de vnitāte magnitudinis. **¶** De tercio scz pte. pfas maxime imponat relatōez ad possibile. 7 p. p. relatōez rōnis quia sicut alibi pbatū e. deus ad nihil aliud a se pōt referri realr. si q. pfas vt pfas ponat fundamentū q. tum ad illud fundamentū nō est ibi equalitas ex natura rei. Si aut accipiat pfas. p. illo fm qd. iste reus dicit de deo qd. forte est volūtas. q. illud e. absolutū qd. est principū oīm possi. bilium. si volūtas vt volūtas ponat ibi ex natura rei de quo tactū est aliqd. in pma qōe. sequitur q. illud fundamentū qd. e. reale. e. ibi ex natura rei. b. in illud nō e. fundamētū equalitatis fm p. tatem vt absolute accipit. b. vt accipit b. rōne p. tatis ad oba extrinseca. **¶** 23 fm voluntatē absolute pater 7 filii nō sunt eque nisi fm magnitudinē intrinseca voluntatis. 7 illud est p. tatem fm qd. attendit equalitās. nō aut terciū. Scdm q. voluntatem vt terciū sunt eque. p. ut volūtas e. equalē principū possibilis. ita q. equalitās p. tatis est sem p. equalitās principij vt principij. 7 p. p. eo modo q. aug. intendit assigne equalitē fm illa tercia semp. icluditor in fundamētū equalitatis tercie p. tatis. vt p. tatis siue causalitatis actiua. 7 cū illa nō sit nisi rōnis. nunq. fundamētū qd. assignat terciū equalitatis e. ibi ex natura rei. **¶** 3. obijct q. relatō nō pōt fundari in relatōe. q. nec equalitās in p. tate. primū pbat. q. si sic. esset p. tatus in infinitū. tuz p. aug. vj. de tri. iij. oīne quod relatiue dicit est aliquid ex cepto relatiue. q. optet reducē ad aliquod absolutū. 7 optet relatōez fundari in aliq. absoluto. **¶** Dicitur forte q. oīs nō est verū. q. 2. v. geometrie diffinit euclides. p. tationabilitatem sic. p. tationabilitas e. similitudo fm. p. tationez. Similitudo ista dicit relatōez formalr. 7 e. p. tationabilis 7 p. tationabilis vt duoz fundamētōz similitū. p. tation aut manifeste imponat relatōez. Sed q. qd. sit de b. ad. p. tationem potest dici. q. relatō rōnis pōt b. fundari in relatōe rōnis. sic ista e. vera loq. nō de intentōibz sedis gen. e. spēs. bec. i. rentio gen. o. p. tationem sub intentōe vltiori q. spēs qd. e. vlt. 7 cōcipit sic differēs spēs ab hac intentōe spēs 7 ab hac que est vlt. 7 nō hñs sub se p. tationem nisi nūero d. fia. **¶** Nam bec intentō generis i. colore 7 illa in aīali nō differit nisi nūero solū. fundat q. bec intentō q. est spēs. in hac intentōe q. est gen. 7 rō b. p. tationis e. in relatōibz rōis. q. ipa rō pōt p. tationem ad aliā. possum aut relatōez rōnis intel. ligē 7 eā ad aliā p. tationem. q. illa sedā relatō fundat in rōne p. tationis. relatō aut equalitatis q. fundat in p. tatione e. tm relatō r. tationis sicut illud in fundamētō est tantū relatō rōnis.

De secundo arti. principali
 tria dico. primo q. equalitatis in diuini extrema sunt realr distincta. scdo q. ipa etiā regit distinctōez realē extremo ruz illoz. tercio q. ipa nō q. tationem regit p. tationem tanē. b. p. tationem illā distinctōez. **¶** Primū p. tationem q. p. tationem dicitur equalis sibi vel p. tationem vel eōuerso. p. tationem autē a p. tationem di. stinguē realiter. **¶** Scdm. p. tationem auctoritate b. i. q. dic iij. de tri. Similitudo sibi ipsi nō est. Si autem similitudo nō requireret distinctōez extremo pōt aliquid idem esse sibi simile sicut est de idempnitāte. idem em. est sibi ipsi

idem. p. tationem eo q. idempnitās nō requirit extremo ruz distinctōem. Hoc autem probatur auctoritate aug. vj. de tri. c. ir. vbi dicit. q. in filio est prima equalitās. Si aut equalitās nō requireret distinctōem extremo ruz. posset p. tationem esse equalis sibi. 7 per p. tationem cum pater sit prior origine filio prima equalitās eēt in patre. **¶** 2. dicit aut. p. tationem dicitur aug. est verū. q. nō est ibi equalitās nisi inter p. tationem disti. ctas. 7 ideo nō est ibi nisi genito filio. In ipso q. est prima equalitās 7 terminatiue q. s. pater e. equalis sibi. 7 p. tationem equalitās q. s. tenoatiue vel relatiue. q. scz nō est ad terminū aliquo mō subsequente. **¶** Terciū pbat scz q. distinctō p. tationem rōni equalitatis. b. pbat rōne fundata in aucte accepta. **¶** 3. v. p. tationem suū dicebat deū equalē se faciēdo deo. Et innuit talis demonstratio r. p. tationem dicebat et verissime p. tationem suū deū esse. q. se faciēbat b. est se asserēbat equalē deo. cōi. catō aut p. tationem nature nō pōt eē sine cōi. catōne a. in p. tationem sua magnitudinē. 7 p. tationem nec sine equalitate inter coican. tem 7 illū cui coicac. Et q. ipa coicatio siue generatō que imponat in b. q. p. tationem suū dicebat deū p. tationem ipsi equalit. tati. pbat p. hoc. q. qualis ordo realis est inter aliq. si illa essent distincta realr: talis ordo e. inter ea vbi sunt eadez solū distincta rōne. Nec rō est sup. ius sepe declarata. nūc aut si essentia magnitudo differet realr ab ipsa essentia. eētia prior estz realr magnitudinē. 7 p. tationem coicatio essen. tie coicatio siue magnitudinis. q. qualiscūq. distinctō sit inter illa in p. tationem tali mō coicatio essentie erit prior cō. municatōe magnitudinis 7 p. tationem equalitate. q. nō est in al. tero extremo nisi fm magnitudinē coicac. **¶** Scdo argu. tur ad idēz. q. pluralitas eiusdē rōnis nccio finita nccio perigit pluralitatē alteri rōnis fm quā ipsa d. tationem. **¶** Illa fuit declarata in solutiōe sedē qōis. mō aut equalitatis in p. tationem diuini pluralitas e. eiusdē rōnis 7 nccio finita q. ipsa perigit pluralitatē alteri rōnis p. quā ipsa d. tationem natur ad certā pluralitatē. **¶** Illa pluralitas alteri rōnis p. tationem p. tationem nō pōt poni nisi in p. tationem p. tationem. minor q. tum ad primā p. tationem scz q. equalitatis in p. tationem diuini e. aliqua pluralitas pbat. q. relatiue opposita nccio sunt distincta. 7 p. tationem plura. 7 cum relatōes in eis sint rōnes oppositio. nis. ille e. q. vel multo magis erunt oppositē 7 distincte. et si idem nō pōt esse simile sibi vt sup. dicitur est fm b. multo magis equalitas in vno equali est distincta ab equalitate in alio equali. **¶** Alia ps mi. f. q. illa e. eiusdē rōnis satis e. cui. tationem. q. sic e. in q. tationem equalitate. **¶** Tercia ps mi. f. q. est nccio finita p. tationem. q. tationem aliq. possent eē infinite equalitates in diuini et p. tationem nccio eēt. **¶** Et si instetur q. ma. p. tationem vera e. de pluralitate realr 7 nō alia. si aut mi. sic accipiat pluralitatem equalitatis esse realē in diuini. nūc petē p. tationem. **¶** Lenē b. **¶** 2. dicit e. vera de q. tationem pluralitate siue rei siue rōnis. mi. nor etiā. p. tationem e. q. tationem sit. f. q. nccio e. pluralitas. q. nō solū in relatōibz realitō nō pōt esse eadē rōne realis i. vtro. qz extremo b. alia 7 alia. imo b. verū e. in relatōibz fm ra. tationem. q. quis e. relatōes rōis sint diminute entitatis respe. ctu relatōnū realitō. tm in sua entitate hñt oppositōez 7 di. stinctōez coherēdentē siue entitati. vt p. tationem i. ex. plo satis pueni. ent. **¶** Relatō em. cāe vt d. de deo e. un. rōis. 7 tm ipa cā suo mō oppositōez 7 incōpossibilitatē tantā b. ad cāuz sicut p. tationem ad filiū. nō em. petē p. tationem in mi. accipiendo in mi. q. illa sit pluralitas realitō. b. tm accipit generalr. q. sit disti. ctio equalitatis in relatō 7 suo correlatiō qd. verū e. siue rōne sit realis siue rōis. 7 e. pluralitas nccio finita 7 eiusdē rōis. seq. q. p. tationem. q. nccio perigat aliquā distinctōez alteri rōis p. quā d. tationem. 7 nō inuenit talis alē rōis nec rea. lis nec rōis nisi pluralitas p. tationem p. tationem. **¶** Intra istud p. tationem correlatiū. ppter qd. relatōes cōes p. tationem p. tationem in diuini p. relatōes originis. sicut dicitur e. in sedo articulo p. tationem qōis. q. p. p. tationem p. tationem essentialē p. tationem de p. tationem habentibus illas proprietates personales ppter quid. v. p. tationem per memoriā perfectam. ppter quid p. tationem p. tationem de p. tationem hñte talē memoriā a se q. sibi p. tationem dicit vbi p. tationem 7 p. tationem volūtatē p. tationem p. tationem p. tationem hñti eā a se p. tationem spirac. que ad mō. iuz p. tationem d. tationem si memoriā differet a d. tationem. et v.

luntas a spirare. ita in pposito spando relationes psona-
les ad coes. est silis pcellus. qz si differenz reat bte istaz
naturā eandē p generatōez 7 esse idē. vel p generatōez ba-
bere magnitudinē eandē et esse equalia. sicut p hoc qd est
a. pducere. b. pfecte impecta magnitudie. demonstratretur
eqlitas a. 7 b. ita vbi ē dria qliscūqz rōnis semp maneret
idem ordo pceptuū q̄tum ad noscibilitatez. 7 p pns idem
ordo scibilitatis.

Contradicta i isto articulo

obicit duplr. primo ptra pclusionē. scdo ptra illā terciā
pbatōez de p̄igentia illa. **L**onē primū sic. eqlitas ali-
quoz nō est nisi relatio fm magnitudines eozdem p̄mē-
suratas inter se. non est q̄ eqlitas eoz nisi fm plures ma-
gnitudines adinuicē p̄mensuratas. q̄ cū fm magnitudinē
eēntie dicit esse psonaz eqlitas. cū hō nō possit eē plurali-
tas rei s̄ tñ rōnis. optet q̄ magnitudo bis accipiat fm i-
tellectū ad hoc q̄ fundet equalitatē. semel scz vt in hac p-
sona 7 semel vt in illa. q̄ nō est distinctō fundamētū q̄ regri-
tur nisi tñ p iteratā acceptōez intellectus 7 ita rōnis tñ.
Proterea forma eiusdē rōnis nō distinguit nisi p disti-
ctōez matie. xij. merba. eqlitas ē forma tñ 7 eiusdē rōnis
7 vt acceptus ē in arguendo nō est ibi materia aliq̄. q̄ non
est ibi alia 7 alia equalitas. nō ē h̄ solū non distinctio
fundamētū fm primū argumentū. s̄ hoc distinctio relatio-
num oppositaz fm illud argumentū. **P**roterea terciō p-
batur q̄ nec ē distinctō extremoz inq̄ntuz sunt extrema q̄
tñ regrit. nā extrema nō sunt extrema nisi inq̄ntū termi-
nant relatoez. nō aut terminant nisi inq̄ntū hnt fundamen-
tū eqlitatis. 7 inq̄ntū hnt illud nō distinguūt. **Q**uar-
to 7 vltimo. qd puenit psonis diuis fm subam non disti-
guūt in eis. nūc aut fm aug. v. de tri. vij. q̄rim⁹ fm qd p̄i
sit eqlis filius. nō aut fm b. q̄ ad p̄ez d̄r filius. Restat q̄
vt fm illud qd ad se d̄r sit equalis. bec aug. b̄ q̄ bec mior
assumpta scz q̄ equalitas pueniat psonis fm substantiā.
Illaz quatuor rōnum terciā p̄firmat primā. 7 quarta
scdam. 7 p̄nt tangi p distinctis rōnibz. **P**rima ratio vide-
tur esse fundamētū vni⁹ optinōis 7 ideo ptra illud quod
accipit in ea p fundamētū. s̄ q̄ eqlitas realis regrit disti-
ctas magnitudines 7 p̄mensuratas. arguit primo sic. **R**e-
latōes que fundant in aliquo fundamētū vt ipm est vni⁹.
nō magis regrunt distinctōez eius q̄ ille q̄ fundant in ali-
quo nō vt vni⁹. 7 hoc loquēdo hincinde equalitē. s̄ q̄ntuz ad
illud qd est eē relatoez realem s̄ relatoez originis fundā-
tur in eēntia diuisa nō vt vna ita q̄ vnitas nō est ratō pri-
ma fundandū 7 relatoez coes p oppositū fundant in fun-
damento illo vt vni⁹ est. q̄ nō maiorē distinctōez regrit in
fundamētū relatoez coes vt sint reales q̄ relatoez origi-
nis. S̄z ille nō regrunt fm oīs. q̄ nec ille. **P**roterea essen-
tia fm se 7 nō vt bis accepta fm intellectū fundat disti-
ctas relatoez reales originis. p tanto vt videt qz ipa vt
secūda in rōne p̄ncipiū coicatiui 7 termini coicabilis ē in-
finita formalitē. s̄ ipa vt quāta vna alr ē infinita formalitē
imo ipa ē quāntitas infinita. q̄ pari rōne ipa vt sic quanta
pōt fundare relatoez coe oppositas reales. 7 nō tñ vt bis
accepta p p̄sideratōez intellect⁹. **P**roterea qd addit b̄ q̄n-
titatibz distinctis p̄mensuratis. **Q**uero qd intelligit p illd
qd ipē dicit eqlitatē realē nō eē nisi fm magnitudines sic
p̄mensuratas. aut em̄ p b̄ qd est eē p̄mensuratas intelligit
rō formalis eqlitatis. aut aliq̄ rō p̄ua fundamētalis. **S**i
primo mō est manifesta petiō. nō ē realis p̄mensuratō. q̄ nō
ē realis eqlitas. **S**i scdo mō non videt. pbabile q̄ sit rō in
fundamētū p̄supposita eqlitati. imo p̄mensuratō. actual v̄-
detur eē posterior eqlitate. qz videt importare coerentōz
7 applicatōez aliquoz equalitū 7 modū talē extendēdi siue
h̄ndi quātitatē fm quā p̄nt coerēdi et applicari ad hoc q̄
sint p̄mensurabilia. **E**n̄ corp⁹ p̄p̄ in eukaristia nō est p̄mens-
suratū alicui h̄nt quātitatē. s̄ nec p̄mensurable potentia
p̄p̄nq̄ sub comodo q̄ bz ibi equalitatē. nō est q̄ argumētū
aliq̄ modo a priori. nō est realis p̄mensuratō. q̄ nō est rea-

lis equalitas. **A**d argumentum igitur. **R**ū. q̄ si essent
due magnitudines quarum neutra altam excederet. habe-
rent tamen vltra rationem quantitatis fundantis equali-
tatem vnitatem licet diminutam 7 fm quid. quando autē
est in duobus suppositis eadem magnitudo numero. tunc
cum distinctōne extremoz est ibi vnitas simplr. babetur
ergo simplr extremoz distinctio 7 simplr vnitas forme fm
quā referunt. 7 ita veri⁹ est ibi illud qd regrit ad relatoez
p̄mune q̄ si nō esset vnitas forme in extremis nisi fm qd.
nam relatio cois hoc bz generale cū alijs. q̄ relatio regrit
distinctōez extremoz. s̄ hoc bz spale q̄ regrit vnitatē fun-
damenti. **N**egada est q̄ illa p̄positio q̄ eqlitas nō est realis
nisi fm plures magnitudines. imo illa q̄ est fm plures
magnitudines ē fm qd eqlitas realis. qz ē fm vnitatē ma-
gnitudinis fm qd. q̄ vbi ē vna magnitudo simplr. p̄ter eq̄-
litem simplr 7 realē. nō optet q̄ illa vnitas sit bis acce-
pta vt rō fundandū. qz iterata acceptio nihil adderet ad il-
lud qd ē ratō fundandū. s̄ magis distraberet totū. imo
sufficit q̄ ipa realis sit vna baba in extremis reali disti-
ctis. **A**d scdm. de illa p̄positōne maiore dicitū est in qdē
scda 7 exposita ē intentō p̄b. xij. merba. quō accipit mate-
ria. 7 hoc mō eqlitas habet materiā. qz p̄alitas eqlitatis
necio p̄rigit pluralitatē alteri rōnis fm quā necio d̄ter
minat ad certā pluralitatē. vt p̄z in terciā p̄clusionē illius
articuli. que est. q̄ equalitas p̄rigit relationes originis.
Ad terciū cū dicit. extremū inq̄ntū extremū terminat.
pōt diuersimode intelligi ista reduplicatō. vel qz redupli-
cat relatiū qd dicit oppositū vel corrlm. vel reduplicat
ratio formalis vltia. qua scz vltimate formalitē ē relatiū
vel correlatiū. vel qz reduplicat ratio formalis nō vltia
s̄ fundamētalis q̄ p̄ua. **P**rimo mō 7 scdo maior ē vera.
qz scz extremū inq̄ntū extremum optet realiter distingui
ab extremo. scdo mō falsa ē. 7 solū illo mō minor est vera.
Unde p̄batio q̄ accipit q̄ extremū inq̄ntū ē extremū ter-
minat. adhuc ibi in inq̄ntū habet tantā reduplicatōnem
quāta p̄z 7 solūmodo in terciō sensu. p̄batur. p hoc qz ter-
minat inq̄ntū habet in se fundamētum. **A**d quartum
dico. q̄ bec p̄positio fm. quando sit p̄p̄tio ad predicatuz
respectiū. nō semp notat suū casuale esse rōnem formale
vltimatā inherente p̄dicati. s̄ p̄mune vel saltē coiter no-
tat ipsum esse rōnem fundamētalem. dico em̄ soz. fm al-
bedinē eē simile pla. cū tñ albedo non sit rō formalis. p̄ia
essendi simile pla. s̄ similitudo essendi simile sicut albedo
essendi album. **P**ro tanto tñ b̄ p̄cedit. quia albedo est ratio
fundamentalis similitudinis. **D**ico tūc q̄ ang. intelligit
ibi q̄ equalis ē patri filius fm subam quia paternitas et
filiatio non sunt proprie rōnes fundamētales ipsius eq̄-
littatis. sed aliquo quod est commune eis et aliqd qd est
ad se. quando q̄ accipitur in ma. illud quod dicit fm sub-
stantiaz in personis non numeratur in eis. ista est vera. p
ut li fm notat proximam rationem formale. 7 sic minor ē
falsa. nec ad intentōez ang. sed tñmodo intelligit prout ca-
suale huius p̄positionis fm. notatur esse ratio fundamen-
talis respectu relationis que p̄dicat. **E**t si obicit q̄
ergo pater nō dicitur pater fm subam cum substantia sit
ratio fundamētalis respectu paternitatis et immediati
us q̄ respectu equalitatis. per te. **D**ici potest q̄ cum dicitur
fm subam. ibi accipitur suba prout est vna. est autem
fundamētum vtriusqz relationis vna quidem existens.
sed non vt vna. imo vt vna in tribus est fundamētum
equalitatis. ipa autem que est vna et nō vt vna in tribus:
est fundamētum paternitatis siue filiationis. imo vt se-
cunda in ratione p̄ncipiū et termini p̄municabilis quasi
primo fūdat. **A**lter pot d̄ci logic. q̄ nihil dicit vere cō-
petere alicui fm. a. si. a. sit ratio transcendens. et hoc siue
ratio formalis siue fundamētalis. vnde bec est falsa soz.
fm colorez est albus. bec ē aut vera soz. fm albedinem est
albus. nunc autem essentia est ratio fundamētalis pater-
nitatis: est tamen transcendens. est autem equalitatis ra-
tio fundamētalis n̄ trāscēdēs s̄ adēq̄ta. et iō fm logicā aug.
p̄p̄ic locut⁹. vt bec sit vā aliq̄ mō p̄ fm eēntiaz ē equal-

quod ista non est vera secundum essentiam est pater. imo ista est vera secundum memoriam est pater. quia ista ratio fundamentalis est adaequata relationi. Secundo traditur his que dicta sunt in secundo articulo de perigenia. Dicitur enim quod equalitas non est aliqua realis distincta a personalibus. sed in suo intellectu includit illas et essentie unitate. et sic dicitur. In divinis non est considerare nisi essentiam et relationes reales quod sit distinctio. id est aut ad se non referat. nec relatio referat ad aliam relationem per aliquas relationes aliam. Cum enim dicitur quod pernititas opponit relationi filiationi opposito. non est relatio media inter filiationem et pernititatem. quod ista non relatio multiplici caret in infinitum. et ideo equalitas vtriusque importat et. scilicet pernitentiam distinctam. et essentie unitate. quod ex his sunt equalitas. quia sunt eiusdem sive unitatis magnitudinis. includit et equalitas in suo intellectu et relationes distinguentes et essentie unitatem.

¶ **Contra** illud. si enim intelligat per se includit et non tamen materiam aliter sive perigeno videtur falsum. primo quod essentia et relatio non sunt primitus concepti per se unitatis. nullus enim conceptus unitatis est per se ad alterum. equalitas autem videtur habere conceptum per se unitatis. Preterea. quod per se includit altera alteri rationis. non est per se eiusdem rationis. equalitas autem est per se unitatis in parte et in toto non includit per se relationes originis istarum personarum quod ille relationes sunt alteri rationis. Et sic quod equalitas fundamentaliter importat essentiam. perigenitatem autem notat relationes personales. sed nec per se hoc vel illud importat sed per se importat relationes aliqua etiam alteri rationis a relationibus originis. quod relatio habet fundamentum remota quod alia relatio habet fundamentum proprium. et sic habet relationes eodem persone personarum per relationes originis referunt. Et per hoc ad arguendo enim quod secundum equalitatem essentia non referat ad se. neque etiam secundum equalitatem primitus referat ad filiationem. sed non sequitur quod pernititas non est alia relatio ab equalitate. imo secundum equalitatem referat pater bonis essentiam et pernitentiam ad filium. Nec apparet. probabilitas in ista prima. equalitas est relatio alia ab illis originis. sed secundum illam vel idem referat ad se vel relatio ad relationem oppositam. imo quod plus est secundum pernititatem nec referat idem ad se nec relatio ad relationes oppositam. sed relationem ad correlativum oppositum et sic est in opposito. nisi quod ibi relationem constituitur primo relatione qua referat. hic autem tamen denominat a relatione qua refertur quasi adventicia.

De tercio articulo dico quod

ista relatio que inest extremis istis. inest secundum fundamentum quod est in eis ex natura rei. Et hoc probatur dupliciter autem eundem genit. et dupliciter autem. et dupliciter ratione. Primum autem et secundum Job. v. patet allegata. primum suum dicebat esse deum equaliter se faciendo deo. quia enim necessitate et realitate pater genuit filium eadem genuit sibi equaliter. dicente aug. contra maxim. li. iij. ca. ij. Si dicitur inquit quod pater maior est filio. quod pater genuit. filius non genuit. cito respondeo imo ideo pater maior non est filio. quod equaliter genuit filium. et sic iudei ceci intellexerunt. secundum quod per tractat crist. super ioh. v. quod ipse in dicendo se filium patris. dicebat se ex hoc esse equaliter patri. Et sic iterum probatur ex secunda auctoritate euangelij et secunda aug. Illa euangelij est ioh. quod dicitur mihi pater maior omnibus est. et verbum aug. huius personae est. r. v. de tri. c. xij. pater inquit genuit filium per omniam equaliter sibi. non enim seipsum integre perfectus dirisset si aut minus aut amplius esset in verbo quod in seipso. Et illis formae talis ratio. perfectissima communicatio non est nisi perfectissimi termini communicabilis et imperfectissima magnitudine secundum quam omnino sit equaliter productus. producenti. Si ergo ex natura rei communicatio illa in generatione divina est necessaria perfectissima sicut terminus perfectissimus communicatur in magnitudine perfectissima qua datur filio quod est maius omnibus sicut ipse dicit. sic ex natura rei data est sibi equalitas ipsi patri habenti eandem essentiam in eadem magnitudine.

¶ **Huius** concordat tercia auctoritas scripture que est ad phil. secundo non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. Et cum hac tercia auctoritate concordat augustinus super Joban. omeli. x. sup. illud equalem se faciens deo. Sed

non ipse se faciebat equalem sed ille illum genuerat equalem. Si primo se faceret equalem deo caderet in rapinam. Augustinus vult dicere. non se fecit equalem deo rapiendo vel usurpando equalitatem sed faciebat. id est. asserere se equaliter deo. propter hoc quod dixit se natum ex deo. unde dicitur eundem ipse equalis patri natus est. Unde sic illum commendat apostolus. qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse equalem deo. quid est non rapinam arbitratus. nisi quod non usurpavit equalitatem dei. sed erat in illa in qua natus est. unde permittit ante. ecce inquit intelligunt iudei quod non intelligunt ariziani. qui de filium inquit patri dicunt. nec iudei intellexerunt patrem esse equaliter filio. sed tamen intellexerunt in verbis quia talis commendaret filius qui equalis esset patri. Et omnibus istis verbis feripture et aug. videtur haberi. quod sicut per naturalem generationem coicata est filio natura eadem et magnitudo sube sic et equalitas. Ad conclusionem istam ratio prima est ista. si esset alia magnitudo in parte et in filio secundum arizianos. filius esset minor patre mixtitate quod esset relatio realis et non tamen rationis. relationes enim de primo modo fundate super quantum. non videntur sunt reales. ideo magis vel eque si eadem magnitudo coicatur erit equalitas realis. Secunda ratio est que quasi confirmat istam. quia non videtur probabile quod oppositum imperfectum sit in entibus ex natura rei. et non possit ibi esse oppositum perfectum ex natura rei. Et sic autem equalitas est oppositum perfectum et inaequalitas oppositum imperfectum secundum aug. et quantitate aie. ubi loquitur ad discipulum sic. Equalitatem inquit inaequalitati iuris. ante pontis. nec quisquam est ut estimo humano sensu predictus cui illud non videatur. Nunc autem in entibus est perfecta unequalitas. quia maioritas et minoritas ex natura rei et realis. ergo videtur irrationabile quod in entibus non sit perfecta equalitas realis. et ex natura rei. nullus autem est perfecta nisi in personis divinis. quia nullus alibi est magnitudo perfecta. Cōsimiliter posset argui de idempnitate et diversitate. quod idempnitatis est extremum sive oppositum perfectius. est autem secundum multos aliqua diversitas perfecta in entibus que sit relatio realis. ergo aliqua idempnitatis perfecta que sit relatio realis. Et sic autem est ita perfecta sicut in personis divinis. illa enim que est eiusdem suppositi ad se. non est relatio realis. illa autem que est in creaturis alterius ad alterum non est perfecta. quia non est ibi nisi diminuta unitas. Et his tribus articulis clauditur solutio questionis. si est secundum fundamentum relatio realis non requirit nisi ista tria. primum fundamentum reale. quod. scilicet sit in re et ex natura rei. secundum et extrema realia et realiter distincta. tercia et quod ipsa ex natura rei in sit extremis. absque scilicet omni consideratione intellectus vel absque operatione potentie extrinsece. et ista tria conveniunt equalitati in divinis eque sicut cuiusque equalitati in entibus. vel magis. ut patet de se in articulis primis sequitur quod hec equalitas erit relatio realis. sicut alia quecumque realis. et magis ista quam quecumque alia. Ad primum argumentum principale patet ex prima sententia que ponitur de magnitudine in primo articulo. quia non est illa magnitudo molis sed perfectionis. et sic deus est magnus secundum augustinum. non sine quacumque magnitudine. quia esset contradictio. nec per se sine quantitate quacumque. sed est magnus uno modo sine quantitate. alio modo non. Ad secundum argumentum patet. quod magnitudo non numerat. Respondeo ad primam objectionem contra dicta in secundo articulo. Tercia arguitur sic. illa relatio non inest ex natura rei quod equaliter inest si inest ex sola consideratione intellectus circumscripta essentia reali. sed circumscripta per impossibile essentia reali divinarum personarum posita tamen sola consideratione in intellectu eorum adhuc intelligit equalitas quemadmodum nunc in entibus rationis intelligit que non excedunt se secundum suam entitatem. equalitas est personarum non necio regit et unitatem realem personarum. sic quod sine ea possit intelligi esse. Respondeo. quod omnino necio persequitur aliquid sicut ex his sive secundum unitatem persequitur illud ut existens. ita ut intellectus persequitur illud ut intellectus necio. ut quoad modum ad hominem realem existentem persequitur ipsum esse risibile existens. ita si intelligatur homo sive sit sive non sit necessario

intelligit rursibile pns ipsum in intellectu. nec tñ sequitur q rursibile nō sit eius passio realis. Ita hic ppter necessariam psecutionē equalitatis ad supposita distincta in natura diuina. siue illa existant. equalitas puenit eis existēter siue illa intelligant circūscribendo existētia vel abstracto ab existētia in intellectu psequit equalitas. Ad formā ergo argumenti dico. q illa maior q accipit relatiōez non esse realem q ppetit extremis habentibz oīno esse rōnis cōcedi pōt intelligat q eis nō ppeteret vt habentibz esse rationis. sed sic minor est falsa. nō em̄ tñ puenit istis vt bñ tū esse rōnis sed esse reale 7 ideo realiter.

Questio. vij.

Uso de his que conueniunt deo p paratōez ad intra 7 spaliē de his q impozant respectū psonē ad psonam. restat videre de his q conueniunt deo p paratōem ad extra. siue que impozant respectū dei ad creaturas. Et primo de respectu potest esse difficultas. vno mō q̄tum ad extremū cui cōuenit. secūdo mō q̄tum ad extremū siue oppositum qd respicit. De respectu ad extra q̄tum ad illud cui cōuenit duo sunt questio. pmo de illo extremo in generali. scdo in spali. Prima questio est ista. Vtrū deū esse omnipotentē possit nā tali rōne et necia demonstrari. Et h in generali intelligendo. nō descendēdo ad aliquā psonā in spali. Scda qd est spaliē pparando ad vnā psonā. Vtrūqz verbū dei vel filii in diuinitate hēat aliquā causalitatē. pprimā respectu creature. Ad primū sic pcedit. videt primo q deū esse omnipotentem possit nā tali rōne demonstrari. qz nā tali rōne demōstrat deum esse infinite potētē q et omnipotētē. aūs. pbat. qz pbs. pbat. vij. pbi. deū esse infinite potētē ex h qz non ut tpe infinito. pbo pntiam. infinita potētia nō pōt ab aliqua potētia excedi. nec intelligi excedi. qz tūc aliqua possit esse maior illa. 7 ita illa non esset infinita. sed omnis potētia que nō est omnipotentia potest intelligi excedi a potētia q est omnipotentia. Ad oppositum si pōt demonstrari deū esse omnipotentē. q et deū posse generare filium. pns falsum. qz est mere credibile. 7 p pns nō nā tali ratiōe demonstrabile. pntia. pbat p aug. ptra marimū li. iij. c. vij. ubi arguit sic. si pater nō genuit filiū sibi equalē. aut qz nō potuit aut qz nō voluit. Et vlti⁹ arguit si nō voluit eum inuidi dixi. si nō potuit vbi est omnipotētia dei patris. Vult q arguere. si pater nō potuit gignere filiū sibi equalē nō fuit omnipotens. q et oppositū si ē omnipotens pōt gignere filiū sibi equalē. 7 ita si aūs est demōstrabile. 7 psequens. pterea si sic. possit demōstrari deū posse creare omne creatibile. pns est falsū. qz angel⁹ est qd daz creatibile 7 tamē nō pōt demōstrari naturali rōne vt videt q angel⁹ sit ab eo creatibile. qz pbs sequēs rōnem naturālē. nō posuit intelligētias creatas a deo. imo eas necio a se posuit. h est nō ab alio effectiue. vij. metha. c. v. Vbi post q̄ ondit sbam sepatam nullā hēe magnitudinē p hoc mediū qz hz potētiaz infinitā. 7 infinita potētia nō pōt esse in magnitudine. querit vtrū ponendū sit vnā talē aut plures. 7 determinat q plures. Est q̄ nō solū fm ipm pima suba imaterialis. h quecūqz infinita. et pari rōne est a se necessaria. Hic pmitte de sunt due distinctōes necessarie. Et scdo iuxta membra distinctōis soluenda est questio. Prima distinctio est nota ex primo posteriorum. que est q demōstrati onum alia est. ppter quid siue p causam. alia quia: siue per effectum. Probatur ista distinctio p rōnem. quia omne necessarium verū non euidens ex terminis. habens tamen pncipionem necessariam et euidētē ad aliud vt psequēs necessariū euidens. ex terminis pōt demōstrari p illud verum euidens. nunc autē aliquod verum necessariū non euidens ex terminis habet connexionem necessariam ad aliquod verum acceptum a causa. 7 aliquod ad verum acceptum ab effectu. nō solum em̄ veritates de causis non possunt esse sine quibusdā veris de effectibus. sed nec eonuerso. igitur pōt aliquod verum teberi p aliquod verum

euidens acceptum a causa et tunc propter quid. vel p ali quod verum acceptum ab effectu et tunc quia. Et videtur hic sequi correlarium. q pncipia imediata siue euidētia ex terminis. non possunt demōstrari demōstratione quia. quod si verū est. tunc quedam mediā vera in prima vera et conclusionē vltimas et solum illa. sunt demōstrabilia. quia per vera vltima. Qualiter autē verū acceptum ab effectu possit esse euidens et tamen verum acceptum a causa non euidens. patere pōt si aliqua cōsideret modum illum acquirēdi sciētiā. j. metha. et. ij. posteriorū p expiētiā. qz p expiētiā ē frequē notū de effectu quia ē ex multis singularibus acceptis a sensu 7 nullo modo scitur. ppter quid ita est. quia illud non habetur a sensu nisi mediante vltioriē inquisitione. Secunda distinctio est de omnipotentia. 7 illa p̄supponit consensum intellectum huius termini omnipotentia. qui talis ē. q omni potētia non ē passiva sed actiua. non quecūqz sed causa tina. per hoc habetur q ipsa ē respectu alterius in essentia causalitatis. quia nō ē causalitatis nisi respectu diuersi simpliciter. ergo ē potētia respectu possibilis non generalitē vt opponitur impossibili. nec etiā vt opponitur necessario omni modo de se. nec prout conuertitur cum producibili. sed respectu possibilis prout possibile idem ē quod causalitatis quia terminus potētie causalitatis. includit etiā omnipotentia quandam vniuersalitatem. non quidem ipsius potētie. non em̄ omnipotentia est quecūqz potētia formaliter quia nō ē potētia aliqua creature. Sed ista vniuersalitas ē ipsius potētie non simpliciter sed respectu hui⁹ quod ē possibile siue creatibile. vt sit sensus omnipotentia ē ipsa potētia actiua respectu cuiuscūqz creatibilis. Et hoc pōt intelligi dupliciter. vno modo q sit cuiuscūqz creatibilis imediāte vel mediāte. alio modo q sit cuiuscūqz creatibilis 7 imediāte saltem imediātiue cause. h est nulla alia causa actiua mediāte.

De secundo articulo videntur de demōstratione. 7 primo de demōstratione. ppter quid. scdo de demōstratione. De demōstratione ppter qd sunt tres pclusiones. Prima ē ista. Deū esse omnipotentē vtroqz mō accipiēdo omnipotentia ē verū demōstrabile in se demōstratione ppter qd. Scda pclusio. Illud verū ē demōstrabile viatozi stāte simplr statu vie. Tercia pclusio Illud verū nō pōt demōstrari viatozi ex notis sibi naturaliter 7 de lege p̄muni. De demōstratione qz sunt due cōclusiones. Prima ē ista. deū esse omnipotentē omnipotentia respiciente imediāte quodcūqz possibile hz sit verū. nō tū ē nobis demōstrabile demōstratione qz. Scda pclusio deū esse omnipotentē omnipotentia imediāte vel mediāte qd cūqz possibile respiciente. pōt demōstrari a viatoze demōstratione qz. Sic q̄ sunt. v. pclusiones ex quibz integrat solutio qōnis. Prima pclusio pbat sic. Illud ē verū demōstrabile in se ppter qd p aliud verū p̄ generalitē qd ex terminis suis hz qz sic possit demōstrari. tale ē istud verū. deus ē omnipotēs vtroqz mō qz. maior p3. qz tale verū ē in se quale ē ex rōne terminoz. vñ illud ē in se verū notū p se qd ex rōnibz terminoz ē p se notū. ex hoc sequit q tale verū in intellectu p̄cipiēte sic terminos. sit p se notū. minor pbat. qz verū illud qd ex terminis suis ē necessarium et mediātū. ex terminis etiā hz qz in se sit demōstrabile ppter qd. tale verum ē istud deus ē omnipotēs vtroqz mō intelligēdo omnipotentia. Probato. p3 em̄ q sit verum 7 necessariū. nec h hic. pbat. qz de h non ē qd. h tūmodo de mō quo illud verū possit ondi siue innoteſcere. Qd etiā sit verum neciūz mediātū. pbat. qualis ē ordo realis inter aliqua distincta realr. talis ē ordo cognoscibilitatis inter ea dem q̄literēqz distincta in esse cognoscibili. nūc autē si esset distinctio realis inter naturā. intellectū. voluntatem. et potētia ad extra esset talis ordo realis. qz natura hz talem intellectū 7 talem voluntatē. ideo ē sic potēs respectu talium ad extra. q̄ qualitercūqz ē hic distinctio semp ē ordo cognoscibilitatis talis. qz nāta diuina habet talem

intellectum et talem voluntatem: ideo habet talem potentiam que est omnipotentia. p3 ergo qd hoc verum necessarium habet medium. 7 qd medium. quia intellectum. vel voluntatem. vel utrumq3. Hoc idem sc3 qd illud verum sit mediatum. pbat sic. qd omne verum necessarium vel est mediatum vel immediatum. illud autem non est immediatum qd est. pbat mi. qd notionale immediatum videtur provenire eentia qd illud qd dicit respectum ad extra. vt habet ex solutone pme qomis. nunc autem notionale no ita immediate provenit essentie divine sicut aliqd eentiale. sicut pbat in solutone eiusde qomis. qd dicere provenit p hoc medium qd est perfecta memoria. qd multo magis omnipotentia que dicit respectum ad extra. no provenit deo sine cuiusq3 psona divine oino immediate. Prima pbat ista 2 duaz potest habere quandam declaratoem annexam. que. si potentia sit formalis omnipotentia. vel magis pte loquendo immediatum fundametu respectu omnipotentie. an. si intellectus in deo an voluntas: sed hmoi ex pto non est adpositum simpliciter necessaria. quia ex utroq3 membro que habetur intentum. Secunda conclusio sic intelligitur. qd viator nihil habens qd repugnet statui vie. nec simpliciter nec etiam ad tempus permanens. cuiusmodi ponit raptus pauli. potest habere ista noticiam p medium. ppter quid deus est omnipotens. intelligendo de utroq3 omnipotentia. Hoc conclusio pbat sic. In quocumq3 intellectu potest haberi conceptus simplex. virtualiter includens veritate immediatam 2 alteri mediatam: in illo intellectu haberi potest noticia ppter quid veritatis mediate. sed stante simpliciter statu vie. citra. s. omne noticiam permanentem vel transeuntem. que sc3 repugnat statui vie. potest haberi talis conceptus simplex. virtualiter includens istam. deus est omnipotens. et etiam virtualiter includens suam immediatam precedentem qd est. minor ista qd tum ad hoc qd aliquis conceptus simplex virtualiter includit istam mediate aliqua alia immediata. p3 ex hoc qd in pbatone prime conclusionis ostensum est istam esse mediatam. Sed restat hoc probare qd talis conceptus in intellectu viatoris. possit haberi stante simpliciter statu vie. hoc est circa cognitioem non tm beatificam sed etiam raptus. Hoc autem pbat. pmo exemplo. scdo rone. Exemplo sic. aliquid intelligitur p accidens sicut intelligitur homo intelligendo albu vel risibile. Alteri aliquid intelligitur p se sed in vlti vt intelligitur homo intelligendo animal. Tercio intelligitur aliquid p se etiam in particulari. s. ad hoc quodammodo p se. sicut intelligo hominem anteqm intelligam distinctioem. 7 quocumq3 gradus ponant. qd licet primus gradus possit distinguere per absolutum et respectum. vltimus tamen gradus cognoscendi aliquod incompletum cognitioem scientifica siue pura scientie. est cognitio distinctiva. qd ipsa est cognitio p se in particulari distinctissima. excedens etiam illam psumam cognitioem de qua loquit pba. i. phi. sustinet autem hoc et noia ad ratioem 7c. Saltem in hac cognitione distinctiva habet conceptus evidenter 2 virtualiter includens omnes veritates necessarias de tali obiecto. Ex hoc arguitur. Cognitio distinctiva pura actui scientie siue conceptus. maxime evidenter includens veritates principioru et conclusionu. potest haberi citra visionem claram siue cognitionem intuitivam eius obiecti. Sed quecumq3 cognitio de deo qd sit citra visionem claram vel cognitionem intuitivam est simpliciter possibilis statui vie. qd talis conceptus potest simpliciter haberi de deo. stante simpliciter statu vie qui sufficit ad cognoscendum verum complexum. Iuvius sylvi. maior apparet exemplo iam posito. 7 cum hoc ex quadam distinctione inter intellectionem abstractivam et intuitivam que posita est questione. vi. articulo primo. Et brevis hic repetit. ga est cognitio abstractiva possit esse non existens eque sicut et existens: tamen intuitiva non est nisi existens vt existens est. Cognitio autem hominis abstractiva 2 distinctiva potest esse non existens 2 existens. patet ex dictis ibi. et patet ex se. quia ita habetur si res non existat: sicut si existat. ergo illa cognitio distinctiva est citra cognitionem intuitivam obiecti distinctivi universalis. Minor etiam patet ex dictis ibidem. quia sola cognitio intuitiva divine eentie est illa que ponit hominem extra statum vie. si simpliciter

simpliciter. si ad tempus ad tempus. Probatur est et exemplo probatur etiam ratione sic. de quocumq3 obiecto scientie potest haberi cognitio simpliciter distinctissima abstractiva obiecti circa intuitivam. deus autem est per se obiectum alicuius scientie. ergo de ipso potest haberi talis notitia distinctissima citra intuitivam. 7 per consequens positum. quia illa non poneret aliquem extra statum vie. et tamen virtualiter et evidenter est includens omnes veritates necessarias de deo. probato ma. omnis scientia est de re non precise vt existens est. quod intelligo sic. qd ipsa existens est si sit ratio intellecta in obiecto vel circa obiectum. tamen non necessario requirit vt actualiter conveniens obiecto. in qd obiectum est scibile. Istud probatur ex intentione phi. vii. metha. c. xiii. Demonstratio inq3 est necessaria 7c distinctiva scientifica. 7 non contingit sicut nec scientiam quandoq3 sciam qnq3 ignorantiam esse. ita nec demonstrationem nec distinctioem. supple quandoq3 contingit esse talem qnq3 non esse talem. Ex hoc concluditur. palam autem ipsorum. s. singulariu corruptibilitu neq3 scientia neq3 distinctio. neq3 eum sunt manifesta corrupta scientiaz habentibus a sensu abcesserint et salvatio in anima rationibus eisdem no erit demonstratio neq3 distinctio. Intelligo sic rone phi. qd si de contingenti siue de corruptibili vt tale esset distinctio vel demonstratio. cum illud tale possit qnq3 esse qnq3 non saluata tamen rone in anima. segur qd esset qnq3 scientia de illo obiecto qnq3 ignorantia 7 qnq3 demonstratio 7 qnq3 non. quod est impossibile. Ex hoc ergo habeo istam propositionem. qd cum ratio in anima possit manere non manente eentia actuali obiecti. sequitur qd eentia non est per se ratio obiecti vt scibile est. quia ratio scientifica non potest manere eadem in anima non manente eodem quod est per se scibilis vt scibile est. siue autem scibile possit existere in re siue non. saltem ratio eius vt scibile est potest manere eadem in anima non manente existens. Abstrahit ergo scientia ab eentia. ita qd non includit eam in rone scibilis. Iuxta istam conclusionem haberi potest correlarium. quod theologia potest esse scientia in intellectu viatoris. stante simpliciter statu vie. quia intellectus potest habere conceptum virtualiter includentes. omnes veritates de ipso necessarias ordinatas. immediatas scilicet 2 mediatas potest de illo obiecto habere scientiam completam. Sic autem potest intellectus viatoris haberi de deo qd est. Minor patet. quia distinctissimus conceptus subiecti theologie quod est deo. potest haberi citra cognitionem intuitivam. 7 ille conceptus 7 virtualiter 7 evidenter continet omnes veritates necessarias de subiecto. Contingentes autem non potest includere. quia ille non sunt nate includi in ratione alicuius subiecti. Quocumq3 enim veritas includitur sufficienter in aliquo simplici conceptu est necessaria. Tam de contingentibus sunt quedam veritates necessarie. non quidem de actu eorum. sed de possibilitate. et ille etiam modo predicto sciri possunt. utpote deus est potes creare. potens relucitare. potens beatificare. 7 sic d alij articulis fidei respicientibus contingentiam. nec ultra istud verum necessarium de eo quod est deum posse est aliquid proprie scientie cognoscibile qd tum ad tale propositum. Est et ergo viator perfecte scientie theologus. qui per conceptum distinctissimum divinitatis possibilem haberi citra cognitionem intuitivam. cognosceret ordinate veritates omnes necessarias. siue illas que sunt de intrinsecis que necessario insunt. siue illas que sunt de possibili comparando ad extrinsecas. Ex hoc sequitur qd si poneretur theologia esse proprie scientiam. in quodam lumine citra lumen glorie et supra lumen fidei. et illud lumen poneret talis cognitio siue conceptus obiecti: vera esset opinio. Sed sic non videtur intellexisse qui posuit lumen. qd videtur posse lumen in quo cognosceretur obiectum. non autem quod esset formalis ratio siue formalis cognitio ipsius obiecti sicut hic est positum. Tercia conclusio est ista. qd homo viator ex puris naturalibus non possit demonstrative ppter qd cognosce istam deus est omnipotens. hoc probatur sic.

nem causarum in vniuerso possit quemcumq; effectus cau-
sare. ergo ordo causalitatis in causis non esset simpliciter ne-
cessarius. ergo nec essentialis. quod est inconueniens apud
philosophos. **S**ecundo specialiter videtur hoc ostendi de motu quod secundum
philosophum. vniuersum philosophorum. potentia infinita non potest immediate
mouere corpus in tempore. quia si sic. aliqua potentia finita
posset mouere corpus in equali tempore. sicut ipse deducit
ibi. eo quod augmentata virtute motiua minuitur tempus in
quo mouet. Habetur ergo ex intentione aristotelis. quod deus non
potest immediate causare motum. **T**ertio dicitur. quia cum sit
successiuus. necessario erit in tempore. **S**i dicatur quod pos-
test rem motus causare sed sine successione. quia per muta-
tionem subitam ad illud ad quod finitum mouens moue-
ret in tempore. **C**ontra hoc non soluit. quia deus non potest
immediate causare motum circulem celi. quia non in tem-
pore. ut conceditur. nec in instanti. quia in illo instanti to-
tum celum esset in eodem loco et quelibet pars sui in eod-
loco in quo prius. ergo in illo instanti celum non mutatur.
Tercio hoc videtur ostendi de quocumq; effectu mate-
riali. quia per transmutationem materie et videtur habet
produci. Videtur enim aristotelis. viij. metaphysica. contra philosophum. quod se-
paratum a materia non possit immediate transmutare ma-
teriam. **E**t mentator ibidem. impossibile est quod forme sepa-
rate transmutent materiam. nihil enim transmutat materi-
am nisi quod est in materia. et hoc conuenit dicentibus mu-
dum generari. quod transmutatio ipsam sit aliquid indiuiduorum
vel indiuiduum in corpore particulari hoc mentator. **U**ltimo
videtur istas probationes posse confirmari. et ex intentione philosophi.
vbi videtur velle quod quicquid deus potest immediate
causare et hoc totaliter necesse causat. quod non videtur posse poni con-
tingentia ad candum et non candum. nisi propter aliquam mutabili-
tatem in agente. et hoc quod effectus totaliter et precise dependet ab
agente. **N**unc autem si deus posset immediate in quolibet causa
bilibi quodlibet dependet totaliter et precise ab eo. et per hoc necesse quod
liber caret. et tunc sequitur magis. quod cause se habent priuenter actio-
nibus suis quod tangit prima ratio. et quod deus immediate caret omnem
effectum materialium. quod tangit tertia ratio. **D**e tunc te-
nendum est secundum eodem in istis theologorum deus sic est omnipotens
quod sine quocumq; alio agente possit creare quodlibet causabi-
le. nec in istud potest demonstrari demonstratione quod prima
probatur auctore. In principio creauit deus celum et terram. **A**ddu-
citur etiam ad hoc ratio. quod deus actiua cuiuscumque cause se habet
eminenter in prima causa et in primo agente quod in ipsa causa secunda
habes autem eminenter deus actiua. videtur posse in effectum
absque illo quod diminuitur huius virtute illa. **N**on enim ad produ-
ctionem effectus requiritur imperfectio deus actiua. quod nulla imperfec-
tio est ratio agendi. sed est magis impedimentum actionis. **C**on-
firmatur. quod videmus causas equoatas ita perfectos effectus produ-
cere sicut vniuocas. quod non esset nisi haberet deus actiua eo-
modo quo sufficit ad candum perfecte. non autem habet virtute vniu-
ocam sed tamen eminenter. **I**sta ratio licet videatur probabilis. non
tamen est probatio demonstratio. negaret enim ista. oppositio ergo in
se eminenter vel diuinitate huius virtute actiua cause prime. ipsum
potest immediate effectum illius cause creare. **D**iceret enim quod eminenti-
ori modo habens tale virtute potest quidem in suo ordine in effe-
ctu tali deus. sed ordo suus est quod sit causa superior et remo-
tior. **S**i adducit quod imperfectio non requirit ad candum. dicitur
quod cum dico immediate creare secundo dico. scilicet causandus. et ille requi-
rit perfectio. et modum siue immediationem candi et ille requirit
imperfectio. **S**ed ad immediate candum requiritur imperfectio
non sic ratio candi sed sicut ad id necesse in agente. **E**t ibi est ordo
essentialis tibi non potest aliquid esse primum imperfectissimo nisi ipse
sit aliquid imperfectum. quod si perfectum esset primum imperfectissimo
esset eque immediatum cuiuslibet alij a se. et tunc ista non habent or-
dinem essentiali. sicut non est ordo essentialis in speciebus nume-
rorum si quelibet eque immediate procederet ab unitate. **E**x
quo patet. quod istam oppositio negaret probatio perfectior causa ime-
diatius causat. intelligendo per immediatius exclusionem
cause propinque actiua. immo diceret quod sicut perfectior est
causa superior. ita per plures causas medias causat. nec iste

cause medie requirunt ut addatur perfectio causalitatis quod
tota perfectissime est in sola prima sed magis requirunt ut
habeat ordinata perfectio descendens ad vltimam imperfec-
tum. ordinata autem perfectio non habet sine diminutione
perfectio. et cum imperfectione amera. **S**ecundo scilicet quod illud
verum non potest demonstrari demonstratione quia deuenire po-
tuerunt. non autem ad noticiam talium verorum sed
possibilitatem demonstrari demonstratione quia deuenire po-
tuerunt. quod non est verisimile de aliquo demonstrabili
demonstratione quia. **S**ecundo hoc probatur ratione. quia ordo
causalitatis non procedit quod superior possit sine inferiori in
effectum in quem potest cum inferiori. sicut sol non potest
per se generare hominem sine patre sicut cum patre. ergo pa-
tri ratione ordo iste non concludit quod prima causa possit sine
secunda in effectum istum in quem potest cum secunda. **H**oc et-
iam manifestius est in alijs generibus causa. **S**i enim secundum
aliquos esset ordo essentialis in materijs. puta quod prima ma-
teria anime intellectiue. propinqua sit corpus organici. et sic
vltimus vsque ad materia simpliciter primam que sit propria
materia respectu forme prime subalis. non oportet quod materia
simpliciter prima possit esse materia immediata respectu cui-
uscumque forme cuius potest esse alia materia secunda. hoc etiam
patet in formis. non enim oportet quod prima forma possit esse im-
mediata forma cuiuscumque informabilis. cuius potest esse immedi-
ate alia forma secunda. et hoc siue prima forma et secunda accipian-
tur ordine generationis siue perfectio. **I**sta que dicta sunt
de causa materiali et formali habent maiorem euidenciam. si
vera sit opinio de pluralitate formarum. de quo modo non est quod
sed ad oppositum sufficit quod si in causis materialibus et forma-
libus esset ordo. non oportet quod primum esset causa immediata
cuiuscumque causabilis. sed modo vbi talis ordo est. puta in
causis efficientibus. non oportet quod prima possit esse causa im-
mediata cuiuslibet. **H**oc etiam patet in causis efficientibus respe-
ctu cognitionis. nam principia ponuntur cause respectu primum
tationis conclusionis. ut habet. ij. philosophorum. licet primum princi-
um habeat veritate euidencissimam et etiam priuenter eminet et di-
uinitate veritates omnium posterio. non tamen oportet quod possit esse
immediate causa cognoscendi quodcumque posterius. immo oportet
per media ordinate. procedere ad hoc ut agrat cognitio conclusi-
onis remote. **H**oc tandem patet in ordine causarum fina-
lium. accipiendo enim vltimum in aliquo coordinacione finium. non
oportet quod illud possit esse causa finalis immediata respe-
ctu cuiuscumque. quia aliquid remotum non ordinatur ad ipsius
nisi mediante fine propinquo. sicut organa exteriora or-
dinata ad portionem vel incisionem. non ordinantur ad sa-
nitatem nisi mediante istis finibus proprijs. **S**ed
licet hoc conclusio non sit demonstrabilis. quia tamen cum ve-
ra sit. oppositum demonstrari non potest ideo ad rationes ad-
ductas pro opinione philosophorum respondendum est. **I**dem prima
theologus bene concederet quod causa prima potest ista cau-
sata non solum priuare suis actibus sed etiam proprijs enti-
tibus. quia ea potest ambulare. **N**ec concordat cum philo-
sopho in ista propositione quod omne sempiternum est formaliter nec tamen.
et hoc vocando omne euiternum sempiternum. quod euiternum sim-
pliciter potest non esse. sed non tali potentia passiva intrinseca que
lis est incorruptibilibus. **A**lter licet deus priuenter entia se-
cunda actionibus suis. preveniendo causalitatem eorum
et causando effectus quos illa possent causare. non oportet
quod priuenter illa suis entitatibus. manent enim et non cau-
sant suos effectus quia alia causa immediate causat illos
possent tamen illos causare. sicut manet iste ignis et tamen non
causat ignem in hoc ligno si aliud agens fortius preueniat
in igniendo. posset tamen causare quia forma que est pri-
cipium igniendi habet. et ita potest intelligi dictum com-
mentato. cum ait. **C**um entia non habent actioes proprias non
habebunt essentias proprias. quod in ante neget huius actioes
propria. debet intelligi non tamen actuali. quia tunc argueretur a
destructione posterioris ad destructionem prioris et esset
fallacia consequens. quia pluribus alijs modis potest poni
destruio istius posterioris. puta per fortius agens preveni-

ens vel p̄trazū impediens. Sed debet intelligi in antecedēte nō habēre actōes proprias. nec actualiter. nec aptitudinaliter. nec virtualiter. 7 bene sequitur q̄ nō habebūt p̄rias eētias. quia quodlibet actiū per p̄riam formaz 7 virtutem habet virtualiter suam actōem. etiam quādo nō actualiter p̄ducit. Et ista expositio antecedētis p̄t̄ haberi ex illo verbo p̄metatorie quod p̄mittit. p̄uenit istis vt nullū cōs habeat actōem p̄riam naturalem et subdit. Lym entia nō habebūt actōes p̄rias supple naturaliter vel aptitudinaliter fm̄ p̄riā naturam. nō habebūt essentias p̄rias. Illi autem p̄tra quos arguit ibi sc̄z moderni ponūt vnum agēs oīnīa entia sine medio. sed nō sicut xp̄i ani. quia fm̄ aug. vij. de ciui. c. iij. Sic deus res quas cōdidit administrat. vt eas agere p̄rios motus sinat. h̄z enīz possit agere oīnīa. 7 sic agendo entitates quidem rerū nō destrueret sed eas quasi ociosas 7 vanas relinqueret. maluit tamen eis sicut entitatem sic 7 virtutem actiuam 7 p̄riam tribuere actōem. nō eīm vniuersaliter p̄fectionem rebus subtrahit cuius sunt capaces. Ad sc̄dam formaz materialē nō negat theologus immediate induci in materiāz a deo. imo infertur in questione de bona fortuna dicitur quid ares. sensit de anima intellectiua. de intentione eius. vij. metaphisice. vbi adducitur p̄metator 7 videtur dicere. q̄ nullum imateriale possit transmutare materiā immediate. Et si intelligat de deo sicut videt sp̄aliter per illud verbū dicentibz mūdū generari. negaret euz theologus 7 eādē sententiā dicit p̄meto tercio p̄ illud. quod mouet materiā necessario est corpus h̄is qualitatē actiū aut potentiā que agit p̄ corpus habēs qualitatē actiūz. 7 imponit ares. q̄ idem sentit. Sed melius videt q̄ qm̄ litera ares. p̄t̄ habere sanū intellectū 7 l̄fa p̄men. sanū intellectum habere p̄t̄. q̄ dicat auer. nō h̄re intentōez ares. 7 saluetur ei intentō. qd̄ h̄re etiā videt posse fieri. Nam d̄ hoc qd̄ p̄ns breuiter transeūdo dicit p̄t̄. q̄ ares. ibi arguit contra pla. pbando q̄ idee nō sunt necessarie ad generatōem quia sufficit hoc aliqd̄ ad generandū hoc aliqd̄. h̄ nec idee p̄t̄ generare hoc aliqd̄. quia si generās non est hoc aliqd̄ nec genitū erit hoc aliqd̄. Ultraqz p̄ntia satis tenet contra ideam pla. nec tñ extendēda est ad p̄positum nostrū. sc̄z d̄ deo. quia si idea generaret. essz generans vniuocum. quia eiusdem speciei. nō est autē aliqua causa vniuoca necessaria nisi p̄fecta 7 materialis sicut genitū est p̄positū 7 materiale. Hoc p̄ prima parte rōnis. i. q̄ idee nō sunt necē. p̄pro sc̄da pte. i. q̄ idee nō p̄t̄ generare facit illud quod si generās vniuocum nō sit hoc aliqd̄ p̄positū 7 materiale nec genitū erit hoc aliqd̄. deus autē 7 p̄t̄ eē causa generatōis 7 regit ad generatōem. nō sicut causa vniuoca h̄ equoca. et hoc sup̄ma in cuius virtute agit oīnīa alia causa tam vniuoca h̄ equoca. Ad terciū. absolutē p̄cedendum est tam ares. q̄ auer. deū posse immediate mouere corpus negasse. Et in hoc habet theologus vtrūqz negare. p̄posuerūt tñ deū mouere celūz mediate. s. mediantē intelligētia que ē p̄ria motrix celi. d̄ hoc amplius tangeēt r̄ndēdo ad terciū argumentū p̄cipale ad qd̄em. Ad quartū quod p̄firmat illas tres p̄positōez dicit p̄t̄. q̄ nō ē de intentione ares. q̄ deus absolute necessario causat quicqd̄ immediate causat. hoc est sine causa medīa agente. sicut dicit infertur de anima intellectiua in qōne de bona fortuna. h̄ fm̄ ip̄z deus nō agit quicqd̄ p̄t̄ agere immediate. hoc ē sine oīni medio siue agente ad ip̄m. siue ad aliqd̄ p̄uū disponsens ad illud. 7 sine oīni medio causato siue p̄uio ad illud. illud q̄ qd̄ sine oīni medio causato p̄uio siue causante p̄uio p̄t̄ agē. hoc nō agit. Et rō h̄t̄ apud cum. qz ex quo illud a solo deo immediate oīno depēdet ip̄s nōuitas i cēnto siue p̄ngētia n̄ reducet fm̄ ip̄m vliate. nisi i aliquā nouitate i deo. Et sic intēdit ip̄e arguēt. viij. phi. qz illa nouitas moti vli siue oīno p̄mi moti siue etiā oīno p̄mi cāri qd̄cūqz illud eēt. eēt immediate a deo siue oī cā mere agente vel disponēte 7 sine oī causato medio. De illo autē quod p̄t̄ deo immediate cāre. sine. i. causa mere agente attingente illud dum tñ sit aliq̄ causa dispositiua ad illud. vel sal

tem aliquod causatum p̄uū requisitū ad illud. nō diceret ares. q̄ deus nōcō simplr̄ illud causaret. h̄ t̄modo necessario nōcitate inenitabilitatis. 7 hoc posito illo p̄uio vli p̄uio quod requirit. In neutro autē istorum p̄cordat cū theologus. quia ponit q̄ deus p̄ voluntatē libē 7 p̄tingenter se habet ad quodcūqz causabile extra. 7 hoc excludit necessitate nō solū immutabilitatis h̄ etiā inenitabilitatis. Concedo q̄ ares. fm̄ sua p̄ncipia negaret deū multa posse immediate causare. puta oīnīa illa in quo 7 p̄ductione est simpliciter p̄ngētia absqz vtrūqz necessitate p̄dicta. h̄ i b̄ theologus p̄tradicit sibi. sicut dicitur est. Et q̄ d̄ de mōstratione qz p̄clusio p̄ncipalis. 7 in ordine p̄tra ista. i. q̄ deum h̄re om̄ipotentia immediate respectu cuiuscūqz causabilis. h̄z sit verū: nō tamē nobis demōstrabile demōstratōe ga. Quinta p̄clusio p̄ncipalis ē ista. q̄ demōstrabile est via totū demōstratōe qz. deum eē om̄ipotentē mediate vel immediate. hoc ē q̄ possit causare quodcūqz causabile vel immediate vel p̄ aliquod mediūz qd̄ subit causalitati eius. Nec p̄clusio p̄bat p̄ hoc q̄ necesse ē statū eē in causis efficiētibus. 7 hoc p̄bat. ij. metha. 7 p̄bat ares. breuē nūc tangendo stat in hoc. tota vniuersitas causatorū cām h̄z. non autē aliqd̄ illi vniuersitati. quia tūc idē est causa sui. ergo aliqd̄ extra totam vniuersitatē illam. Si q̄ in cāis nō ascendatur in infinitū. nō solum quelibet ē causata h̄ tota multitudo erit causata. 7 p̄sequēs ab aliquo extra totaz illam multitudinē. q̄ in illo erit status tanq̄ in simplr̄ p̄uio causante. p̄t̄ autē illius p̄clusionis adduci alia probatio talis. Causa effectiua quanto sup̄ior tanto p̄fectior in causalitate. q̄ si supra illam datam ē alia in infinitū sup̄ior in causando. illa erit in infinitū p̄fectior in causalitate. 7 p̄ns habebit causalitatē infinite p̄fectam. causalitas autē causata vel depēdens in causando nō est infinite p̄fecta. quia ē imperfecta respectu illius a quo depēdet. q̄ si in infinitū ascendatur in causis. aliqua erit oīno in causata nec depēdens in causando. 7 p̄sequēs in illa erit status. sic q̄ ipsa erit effectiua non causata nec depēdens in causando. 7 ab ipsa ē oīnis causalitas cause inferioris. vel saltem in virtute eius causat. Et hoc ad p̄positū sequitur. q̄ in quodcūqz causatum p̄t̄ aliqua causa inferior mediate vel immediate: in illud idēz p̄t̄ illa causa sup̄ior. 7 hoc saltē mediantē causa. prima. 7 p̄sequēs p̄ma causa habz om̄ipotentia fm̄ intellectum p̄ntētes ad illum articulum. Ista ratio videtur dupliciter posse impedi. Primo quia dicitur q̄ in ordine causarum efficiētū h̄z status sit ad vnum primūz efficiēs. tamē illud non est deus: sed aliqua intelligētia mouēs primum celum. Nec ratio naturalis dōcēt q̄ vltra tale mouēs: deo immediate moueat nisi rōe cause finalis. Sic videt p̄be illū modūz mouendi appropriare ip̄i deo. ij. meth. vbi ait. q̄ mouet sicut amatū 7 desideratū. Secdo dicitur q̄ efficiēs primūz qd̄cūqz sit. nō p̄bat h̄re potentia respectu oīnis causabilis qualitercūqz. i. mediate vel mediate. h̄ tñ respectu oīnīū causabilīū i sua coordinatōe. optēt q̄ p̄baze q̄ p̄ter illa nō eēt alia possibilia cāri extra illā coordinatōez. Ista duo excludūt p̄ hoc q̄ nō ē nisi vnicū ens a se siue nō ab alio. Et h̄m sequit q̄ nō ē nisi vnicū agēs nō depēdens in agēdo. qd̄ eīm depēdet in eēndo. si agit depēdet in agēdo.

Ad argumenta p̄ncipalia

Ad primum. primo videndum ē de antecedēte 7 postea de p̄sequētia. De antecedēte dicunt quidam q̄ ares. nō intellexit primum ens eē infinite potētie intēsiue siue vigoris. h̄ tñ extēsiue siue duratōne. ratio eīm sua non plus concludit sc̄licet q̄ ipsum mouet motu infinito. quia motus ille nō ē infinitus nisi duratōne. Et ad hoc videtur sufficere virtus infinita in duratōne. Contra dupl̄. primo p̄tra illud qd̄ imponit ares. Secdo d̄ rōez q̄ ad hoc adducitur. De primo ares. ex hoc q̄ deus est infinite potētie. p̄cludit q̄ non potest esse in magnitudine nec habere magnitudinem. quia nec infinitam cum nulla talis sit: nec finitā quia quacūqz potētia in magnitudine finita pos

set aliq̄ eē maior. intelligit ergo in antecedente talem infi-
nitatem potentie cū qua fm̄ intentōez eius nō posset stare
oppositū p̄ntis. s. habere magnitudinez vel eē in magnitu-
dine. quia hoc eē dicere. q̄ faceret p̄sequentia que fm̄ in-
tentōez eius nō teneret. si oppositū p̄ntis posset stare cū an-
tecedente. n̄. Nunc autem cum potentia infinita fm̄ durati-
onem pōt stare oppositū p̄ntis. sc̄z eē in magnitudine fm̄
intentōem ei. a cū manifestū sit celum habere magnitudi-
nem. 7 tamē fm̄ ip̄m habz potentia infinite duratōis. im-
mo fm̄ ip̄m. tr. merba. 7 p̄mo ce. 7 mun. 7 multis alijs lo-
cis. omne sempiternū est formalit̄ necessarium. 7 ita si est
actiuum. habz potentia actiuam infinitam fm̄ duratio-
nem. 7 in aīte nō tm̄ intelligit ille de potentia infinita du-
ratione. sed de aliqua alia que repugnat magnitudini. il-
la autem nō est infinitas intensiua. **L**occedo 7 cuz ista
p̄clusionē. q̄ ares. siue sufficēter. pbauerit intentū suum
siue nō. intelligit de infinitate potentie intensiua. **S**z tūc
reflat sc̄dm sc̄z de pbatōne. qualit̄ sc̄z eius pbatō p̄cedat.
De hoc dico. q̄ tanta p̄fectio pōt cōcludi de potentia. ex h̄
q̄ sufficēter pōt in talem actum quez causat. quanta pōt
p̄cludi ex hoc q̄ erit in talem actum. **E**t si ergo aīes ares.
sc̄z q̄ deus mouet motu infinito. falsum sit fm̄ theologos
tamē multi eoz p̄cedunt q̄ pōt mouere motu infinito eti-
am a parte an. sicut omnes p̄cedunt q̄ a pte post. tm̄ diffe-
runt a p̄ho in hoc. qz p̄hs ponit istas potētiam necio con-
iunctas actui. qz inter extrema fm̄ se inmutabilia est habi-
tudo oīno necia. talia fm̄ eū sunt deus 7 celū. 7 in ista ē
habituō necia necessitate inmutabilitatis ad quā seq̄ mo-
tum q̄ causat ab hoc in illo eē necessariuz. nō illa necitate
q̄ repugnat motui. s. necitate inenutabilitatis. nō pōt ergo
cessare. **N**ec p̄cordat sc̄dm theologos in p̄ma p̄positōne inē
extrema 7c. nec in sc̄da de celo. q̄re nō oportuit mouere ne-
cessario p̄petere deo actuali. potuit tamē posse infinito tpe
mouere. **E**t illo posse sicut ex ip̄o mouere p̄cludi p̄ in-
finitas potentie. Sed nunq̄ intensiue. **D**ico q̄ sic. nulla
em̄ oīus pōt p̄ infinitū tps mouere nisi vel a se vel virtute
alteri. **E**t tandem optet stare ad aliqua primā q̄ mouet ex se
ipsa. **A**res. 7 arguit de potentia p̄mi mouētis q̄ nō mouet
virtute alteri. s. a se. **E**t ex h̄ pōt inferre q̄ ipsa sit infinita
intensiua. qd̄ aut̄ h̄z a se potentia actiuam. habz a se enti-
tatem. qd̄ aut̄ habz a se aliquid h̄z illud in tota plenitudi-
ne. que sibi pōt p̄petere. nihil em̄ habet limitate in aliquo
nisi habeat ab aliq̄ agente determinate illud ad certum
gradū. qz si vni ens habeat a se plenitudinēz entitatis. et
aliud ens nō haberet a se talem plenitudinē h̄ entitatem li-
mitatā. oīno nulla eēt ratio q̄re illud plus h̄bet plenitudi-
nem entitatis q̄ illud. s. videt̄ eē casus. q̄ nō pōt esse in bis
q̄ sunt a se. **E**t hoc igit̄ q̄ primū mouēs mouet a se. 7 p̄ cō-
sequēs ē a se. cū tota plenitudo potentie actie 7 entitatis.
nō possit eē sine infinitate intensiua. **S**eguit̄ q̄ ip̄m sit infi-
nite potētie intensiue. **L**onē hoc. quod accipit in aīte q̄
mouet motu infinito. qz eque habet fm̄ se p̄positū si moue-
ret motu finito sed a se. **L**occedo q̄ vis p̄ncipalis in h̄ stat
q̄ ē mouere a se. s. aliqua euidentiā h̄z ratio de motu infi-
nito. qz fm̄ ares. motus p̄m̄ eē primo infinitus. et ita ille
est magis p̄rius primo mouēti. primitas aut̄ motōnis est
mediū. p̄m̄ ad p̄positū si intelligat̄ in aīte mouet motu in-
finito prima infinitate. q̄ sc̄z nō est ab infinitate motus al-
terius s̄ a sola vīte illi. mouētis. **D**e p̄ntia h̄z infinita po-
tentia actiua sit vere omnipotētia: nō tm̄ sequit̄ si rōe nāfā
li pōt p̄cludi. hoc h̄re infinitā potētia. 7 omnipotētiā
qz nō est notū rōe nāfali infinitā potētia eē omnipotētia.
7 h̄ totū intelligendo de omnipotētia immediata respectu
cuiuscūqz possibilis. **L**ū. pbat̄ q̄ infinita potētia sit oī-
potentia qz infinita potētia. nō pōt excedi nec intelligi ex-
cedi. q̄cūqz aut̄ potentia q̄ nō est omnipotētia pōt intelli-
gi excedi. **R**ūderet p̄hs q̄ potētia sup̄ma nō est omnipoten-
tia sicut intelligim̄ omnipotētia. 7 tm̄ est infinita potētia.
nō ergo potest intelligi excedi fm̄ intensiōē. qz sic infini-
ta est. sed licet possit intelligi excedi aliquo modo fm̄ ex-
tensionem. quia non est omnipotētia. nō tamē p̄rie hoc intel-

ligi potest. quia non sine contradictione. quia diceret p̄hs
omnipotētia immediatā respectu cuiuslibet in aliquo eo-
dem eē includeret p̄tradictionē. quia destrueret ordinem
cēntiale causarum. **E**terum ē ergo q̄ sup̄ma potentia acti-
ua siue potentia infinita. est omnipotētia. sed nō est notūz
p̄ rationē naturāle q̄ sup̄ma potentia possibilis etiam in
tensiuē infinita sit omnipotētia. p̄ria dicta. que sc̄z potest
in quocūqz possibile immediatē. **A**d primū argumentū
in p̄rarium. quod sc̄z est de generatōne filij. **R**ū. q̄ poten-
tia actiua potest intelligi p̄rie. quia p̄ potentia causatiua
cui corrdet possibile. i. causabile. **A**lio modo pōt intelli-
gi magis extensiuē pro potētia productiua cui correspon-
det possibile. i. oīm producibile. et ita omnipotētia potest
intelligi dupliciter. primo modo potētia causatiua oīnis
causabilis. sc̄do modo potētia p̄ductiua oīnis p̄ducibilis.
Si sc̄do modo intelligētur. solus pater eēt omnipotēs. q̄
solus pater habz fontale secunditate ad producēdūz oīne
p̄ducibile. **S**ancti vō non sic loquunt̄ de omnipotētia.
s. tm̄ primo modo. vt sc̄z importat potētia causatiua om-
nis causabilis. i. possibilis. quō nec filius est possibilis.
nec sp̄s sc̄s. licet sit p̄ducibilis. quia non est causabilis.
nec in alietate nature producibilis. **F**m̄ 7 q̄ sancti loquū-
tur de omnipotētia. s. p̄ potētia causatiua oīnis causabilis
que ē p̄munis tribo p̄sonis absolute. p̄cedēdum ē q̄ omni-
potētia nō respicit actūz notionale intrinsecum. 7 sic ergo
posset demonstrari deū eē omnipotētem. non tamē potētē
in tales actus notionales. **S**z cōtra hoc ē difficultas in
auctōibz aug. 7 ricar. adductis. **A**d auctoritatē aug. q̄ al.
legata sunt prius in p̄rariuz. dici potest. q̄ ista p̄ntia si pa-
ter non p̄t generare filij vel non equalē filij non ē omni-
potens. nō ē formalis. eo modo quo arguitur a destructi-
one p̄tis in quantitate ad destructōez totius. sed est a de-
structione posterioz necio p̄sequētis ad destructōez p̄i-
ozis. quia si non possz generare filium aut filium equalē.
aut hoc eēt quia non p̄petit eius p̄fectioni cēntiali: aut ga-
non p̄petit eius proprietati p̄sonali. nō sc̄do modo quia il-
la p̄sona est a se et ideo non repugnat proprietati sue ali-
quid actiue producē. **S**i primo modo. 7 non habz naturā
p̄fectam cui possit in aliquo sup̄posito competē potētia p̄-
ductiua oīnis p̄ducibilis. et h̄ negatio actus notiona-
lis non infert formalit̄ negatōez omnipotētie: tamē gratia
materie tenet p̄ntia de ista p̄sona cui non repugnat ratōne
proprietatis sue actus talis notionalis. **S**ed cōtra hoc
arguitur p̄ hoc q̄ omnipotētia videtur proprie respicere
deum vel personam diuināz pro obiecto. **I**urta illud **R**i-
car. rj. de trini. vbi arguit. q̄ si duo essent omnipotentes.
vnus faceret alium nullipotentem. quod non sequeretur.
nisi respectu omnipotentie in vno obiectum esset alter oī-
potens. **A**d hoc potest dici sicut dictum est ad argumen-
tum aug. q̄ non tenet illa p̄ntia tanq̄ a toto in quantita-
te. est omnipotēs: 7 est potēs circa alij deū siue circa alium
omnipotentē. quia aliq̄ deus si ponētur non esset obiectum
omnipotentie p̄rie dicte. s. necio eēt a se. **S**z p̄ntia sic tenet p̄
locum extrinsecūz. vno modo quia vnus omnipotēs posset
sua voluntate oīa possibilis 7 p̄possibilia p̄ducē. **A**liq̄ vō
omnipotēs posset sua voluntate eadem possibilis impedire.
7 ille facēt eū nullipotentē. nō agēdo aliquid circa ip̄m s̄ cir-
ca obiectum potentie ipsius. **S**i dicas illum cum isto in
obiectis volitis vniuersaliter concordare. **L**ontra. q̄q̄ il-
lud videatur esse pura fictio de illis respectu quozuz vtra-
qz voluntas mere contingenter et eque independenter se
habet: tamen ex hoc sequitur q̄ ille faciat istum nullipotē-
te. quia non possunt esse due cause totales causantes idē
causatum. quia vel illud bis acciperet esse vel non vtraqz
vt distincta ab alia esset causa completa. **I**ste autem qui
per se ponitur concordare cum illo in volitis per suam p̄-
p̄riāz voluntatem. potest esse causa totalis 7 completa vo-
litorum. ergo ille non potest esse causa totalis distincta re-
spectu eorundem. **E**t sicut est de duobus ita de omnibus.
7 p̄ voluntatē illius ex pte obiectorum pōt ille fieri nulli-
potens. hoc est non potens aliquid ponere in actum vo-

luntate illius preueniente vt distincta 7 totaliter causante idem. **Sed** ptra responsiones istas dadas ad auctoritates aug. 7 ricar. arguitur per hoc qd formaliter sequitur. si filius est omnisciens: ergo est sciens generatores patris. 7 p similitur si est omnivolens est volens generationem. ergo a simili de omnipotentia sequitur in pntia vera et formali: est omnipotens. ergo est potens in generationem illam. 7 nō tm gratia materie sicut dicit respōsio. Hic potest dici qd in omnibus istis nominibus. omnipotens. omnisciens. omnivolens. est distributio. nō actus: sed obiecti ipsius actus. ergo formaliter inferri potest de obiecto hoc 7 illo. 7 ita de quibuscunq; obiectis actus talis. **Nūc** autem scientie 7 voluntatis diuine in quacunq; psona diuina obiectus simpliciter est actus notionalis. nō sic est obiectum potentie. igitur formaliter omnisciens et omnivolens inferunt scire 7 velle actum notionalē. non sic oportens posse actum notionalē. Ratio illius differentie est. quia actus notionalis ē quid scibile 7 volibile. nō autem simpliciter possibile prout possibile intelligitur causabile. quia et si habeat rationem boni et veri. non tamē rationem causabilis 7 causati. **Ad** aliud argumentum de creatione angelorum. cōcedo qd sicut ista demonstratur qd deus potest in omne causabile mediate vel immediate. ita potest demonstrari in particulari quod possit in hoc. qm̄ minor mediante q̄ inferret talis conclusio: est euidenter vel demonstrata. aliter nō. quia fm̄ p̄bm̄. i. p̄m̄. Contingit scire de omni mola esse sterilem 7 ignorare de hac mola. si hec minor est ignota. s. hanc esse molā. **Nūc** cū minor respectu huius conclusionis deus potest causare angelū est ista. angelus est causabilis. **De** ista minore dicit qd nō est credita et nō demonstrabilis 7 ideo conclusio sequens est nō credita. h̄ maior vniuersalis sit demonstrata. Dicit sc̄do. qd ista maior neganda esset fm̄ p̄bm̄ 7 ita conclusio. **Posuit** em̄ p̄bs vt dicunt isti omnes intelligentias esse a se. qd posuit om̄em intelligentiā esse simpliciter necessariā sicut ps. xij. metha. **Causatū** autē ab alio ē ex se nō ens 7 de se possibile. qd autē ē simpliciter necesse esse. nullo modo est possibile. nō qd posuit a se. ista contradictoria. s. intelligentiā esse necessariā qd plane posuit 7 tm̄ cā esse causatā ab alio. **Dicit** etiā a quibusdā qd a se. posuit intelligentiā esse infinitā. 7 ex h̄ sequitur etiā qd ipsa sit a se. quia qd est ab alio ē finitū. a se. p̄bat. qd. xij. metha. c. iij. repetit om̄em eē. qd nō puenit primū mouens habere magnitudinē. quia h̄ potentia infinitā. et finitū nō habet potentia infinitā. **Post** illud statim in principio. c. v. querit. vtrū ponendū sit vnā talem substantiam aut plures. 7 dicitur minat qd plures fm̄ numerationū. intentio q̄ sua ē parando conclusionem pcedentē ad conclusionē sequentē. qd plures sint substantie sine magnitudine qd infinite potentie. **Item. c. v. post principiu.** palam inquit ē. qd tot substantias necesse ē esse natura sempiternas 7 immobiles fm̄ se 7 sine magnitudine. ppter p̄dictā causā in. c. iij. s. habere potentia infinitā. quia illa nō potest esse in magnitudine nec finita nec infinita qd nulla est. **Sed** quia nulli auctori imponenda ē sententiā falsa vel multū absurda. nisi habeat exp̄sse ex dictis eius vel sequat euidenter ex dictis eius. **Et** cum istud angelū esse ens a se. sit nō tm̄ falsum sicut patet sed etiā valde absurdū: quia oppositū eius potest demonstrari vt patebit. nec istud legatur exp̄sse ex littera a se. nō videt hoc sibi rōnabiliter imponi. **Dico** qd de ista minore angelus ē causabilis duo opposita p̄dictis. primū qd illa est demonstrabilis. scdm̄ qd illud fuit ab a se. p̄cessum. **Primū** p̄bo sic. nō possunt esse due nature intellectuales simpliciter infinite. h̄ quecunq; natura intellectualis si ē a se siue incausata. ipsa est simpliciter infinita. qd nō pnt esse plures nature intellectuales simpliciter incausate. prima ē incausata aliqno nō esset p̄ma. qd quelibet alia est causata. **Prima** p̄positio illius reductionis p̄batur diffusius in questōe de vnitāte dei. nūc tango vnā p̄bationem. quia vtrāq; illarum intelligeret alteraz p̄fectissime tm̄. sc̄z quantū ipsa est intelligibilis. 7 comprehensibilis. et similiter vnā diligeret aliam quantum ipsa est diligibilis. et sic etiam vtrāq; se

ipsam comprehendit 7 diligit. 7 ita vtrāq; tam fm̄ intellectum qd fm̄ voluntatem beatificat tam in seipsa qd in alia. **Eandem** autē potentiaz simul cōprehendere duo obiecta adequata infinita est impossibile. quoniam vtrūq; obiectum virtuti potentie totaliter adequat. immo nec vnā potentia potest habere duo obiecta eque prima. essentia autem illius est primū obiectum sui intellectus. nō ergo essentia illius erit primū obiectum istius. sed nec obiectus secundarius. quia nō est entitate posterius qd sit essentia illius cum sit infinita sicut ista. nec per consequens est posterius ea intelligibilitate. **Potentiam** etiam ita p̄fecte p̄prehendere re essentiam alterius sicut p̄pria est impossibile. p̄cipue quando natura p̄pria nō includit eminenter naturam alterius. nec dependet essentialiter ab illa altera. nec est eiusdem speciei cum illa. que omnia sunt vera in proposito de deo sc̄z et intelligibili. **Secūda** p̄positio huius reducitōnis sc̄z qd natura que est a se est infinita. patet ex illo qd dictum est supra qualiter p̄bs p̄bat primū mouens esse infinite potentie. quia est a se potens. 7 ideo habet plenitū diuine potentie. **Secūda** scilicet qd a se. concessit istā minorem. p̄bo. et primo ex intentione eius. xij. metha. concedit enim ibi omnia habere ordinem essentialē inter se 7 magis ordinem essentialē ad vnum primū. **Nūc** autem infinitum intensiue nō potest esse subordinatum essentialiter alicui alteri. nec sicut ad finem. quia bonum infinitum nō est p̄ter alterū bonū. bonū autē totius vniuersi vtrōq; modo se habet. et sc̄z in ordine entium inter se et in ordine eorū ad oppositū separātū. **Nec** infinitū potest esse subordinatū alteri vt principaliori. quia habet virtutem actiuam infinitam. **Et** in ip̄m in fine. xij. **Entia** nō sunt male disposita vn̄ qd princeps. **R̄ndetur** qd ordinem p̄cessit in entibus separatis quia sc̄da causa dependet a prima. licet nō sit causaliter ab ea. sicut est in speciebus numerorū 7 figurarū. **Contra** hoc. nihil est dependens ab aliq̄ in essendo. a quo nō habet in aliquo genere cause esse. 7 similitur de p̄manente. 7 nō obstat illud de numeris. quia numerus minor potentia seu materialit̄ accipit ē ps maioris. ps autē habet rōnem materie vt b̄. v. metha. partes inquit totius vt ex q̄ cause sunt. 7 idem ibidē. hōz autē bec quidez q̄ subiectū vt partes. numerus dō minor actualit̄ 7 formalit̄ acceptus non est ps maioris. nec ab ip̄o sic accepto dependet maior in essendo. **P̄terea** in eodem. xij. c. iij. de primo mouente dicit. qd mouet sicut appetibile 7 intelligibile. h̄mōi autē mouent non mora. **Sic** autē deus mouet intelligentiā sibi primā. qd causat intelligere ipsius intelligentie. h̄ illud intelligere vt isti dicūt fm̄ a se. ē idēz qd suba intelligere. **Si** dicat qd illud mouere ē metha p̄horicū 7 nō p̄rie aliqd causare. **Contra.** om̄is intellectio que nō est eadē obiecto. causat ab obiecto. 7 videt qd effectiue fm̄ p̄men. ibi dicentes. qd balneū in mente mouet vt efficiens. 7 vt extra mouet vt finis. p̄batur idem sc̄do fm̄ intentionēz a se. viij. p̄b. quia ibi p̄bat qd mouens infinite potentie nō potest immediate mouere celū. mouet igitur immediate ab aliq̄ mouente potentie finite. illud autē est intelligentiā p̄pria mouere. vult qd illa sit finita 7 p̄ p̄ns nō a se. bec cōsequētia ē superius oīsa. **P̄terea** ex eodem. viij. arguitur sic. p̄bs vult ibi qd mouens infinite potentie moueat celum motu infinito. et non immediate vt dictū est. ergo mediate scilicet mediante intelligentiā. **Et** hanc esse eius intentionem scilicet mouens finitum mouere celuz inmediate et mouens infinitum mediate. dicit p̄mentator. xij. methaphisice. commento. xij. sunt igitur respectu celi duo mouentia ordinata. **Tunc** arguo sic. quādoque sunt agentia essentialiter ordinata. aut secundum accipit esse a primo: et exemplum de celo et igne. aut secundum licet nō accipiat esse a primo. tamen accipit aliquam influentiam exemplum. **Maculus** motum accipit a manu vt possit vltimū mouere pilam. aut tercio modo abo attingunt eundem effectum sed ordinē quodam. primū scilicet p̄ncipalius. et secundum minus principaliter. tamen ipsum eūde effectū attingit. **Et** replū de p̄re 7 m̄e respectu generaz

tionis plis. fm opinionē ponentē matrē esse actiā. **Q**ue-
ro q̄ quo istoz triū modoz se habēt ista duo agentia i mo-
uendo celū: nō terciō mō. q̄ statim sequit̄ q̄ ineq̄li tempe-
imo in eodez tpe moueat dūas finita 7 infinita. q̄ vtraq̄
attingit motuz imediate tanq̄ p̄p̄tū effectū. Si t̄x scdm
cū n̄bil fm aref. recipiat̄ ab intelligētia aliud ab ei⁹ eēn-
tia. b̄f p̄positū. Si t̄x primū p̄t̄ q̄ hoc ē p̄posituz. p̄ q̄ q̄
aref. sic intellerit ista agētia esse ordinata q̄ scdm eēt a pri-
mo. 7 tūc primū mouet mediate q̄ dat esse et dūat. primo
mouēt. 7 ga p̄petuo dat illud et 7 virtutem. ideo ē causa
p̄petuitatis in motu. finitas autē virtutis q̄ nō ē aliud a
natura angeli ē causa successiōis mot⁹: q̄ illi dūti pōt eē
aliq̄ resistētia i mobili q̄ nō pōt eē dūti infinite. **T**er-
cio p̄bat hoc idē ex intētiōe auer. q̄ ex intētiōe aref. loq̄ns
in tractatu de suba orb. c. iiii. dic sic. **L**oz p̄ celeste n̄ indigz
tū virtute mouētē in loco b̄ etiā virtute largiētē et 7 sbam
suā 7 p̄manentā eternā 7c. 7 post. dixerūt quidāz ip̄m scz
aref. nō dicē cām agētē celū b̄ tūc cām mouētē. 7 illd̄ su-
it valde absurdū. Ita autē posuit aref. celum eē formāl̄ ne
cessariū sicut intelligētias. q̄ v̄r oēm subam sempiternāz
dixit formāl̄ eē necētiāz vt p̄. ix. metha. c. vii. ē autē potētia
n̄bil sempiternū 7c. 7. xj. metha. satis b̄ intētiō eius de b̄.
c. v. q̄ ita stare cū intētiōe ei⁹ q̄ t̄x eēt cā esse 7 suba ip̄s
intelligētē sicut fm auer. fuit intētiō ei⁹ de celo. **P**roter-
rea. bec ē intētiō auicē. ex p̄. ix. metha. c. iiii. q̄ om̄is in-
telligētia causata ē a primo. 7 forte in hoc nō solum nō eō
tradicit aref. b̄ explicat illud de modo 7 ordine p̄ductiōis.
quod aref. nō explicauit. **E**t si dicatur aref. posuisse om̄ez
intelligētiam a primo imediate productam: tunc auicē. q̄
tum ad ordinē quē ponit p̄radicit ei. b̄ ad p̄positum q̄
intelligētia sit producta habetur p̄cordia. **D**e modo il-
lius causatiōis satis b̄ri pōt ex intētiōe auicē. quo ad b̄
scz q̄ nō posuit eam p̄ motum vel mutatiōē vel cū aliqua
nouitate. b̄ q̄ totū esse intelligētē semp eēt a primo. 7 i di-
ueritate eēntie. sic nos ponim⁹ q̄ filius ē a p̄re semp i ea
dem eēntia. 7 fm aref. sempiternū ē lumē in illis corpibz
p̄spiciū q̄ nunq̄ cadunt in vmbra alicui⁹ copozie scz cor-
porū causantiū vmbra in vniuerso. 7 tamē illud lumen
p̄petuū in corpozibz illuminatiōis poneret a sole effectiue.
nō eēt lumē illud diceret a se formāl̄. quia tūc nō esset
eiusdē rōnis cum lumine in illa parte q̄ aliquando non il-
luminat. nam illud lumē cum sit nouū. certum ē q̄ causa-
tum ē a sole. qd̄ autē causatū ē. non ē eiusdē rōnis cū eo qd̄
est a se. **P**̄n̄ q̄ p̄bat fm intētiōez aref. angelū nō eē cau-
satū. q̄ fm ip̄m ē formāl̄ neciū. **D**ico q̄ ip̄e non posuit
ista intē se repugnare causatū 7 formāl̄ neciū. cū dicat
ij. metha. sempiternoz p̄ncipia semp ē verissima: necē ē. ga
sunt alijs cā veritatis. Sempiterna ē que ip̄e posuit forma-
liter neciā p̄cessit p̄ncipia b̄re. **I**te. v. metha. c. de neciō ni-
bil p̄hibet neciōz quāndā eē alteras cās. **H**oc etiā p̄ i ve-
ritatibz p̄ncipiū 7 p̄clusioniōis. si tū p̄ncipiū sit cā p̄clusiōis
in eēndo verū. **L**ū arguit causatū ē de se nō ens b̄ possi-
bile eē. p̄p̄e dicendū eēt q̄ nō est de se ens. vel magis non
est a se ens. ita q̄ causato nō optet q̄ p̄petat aliq̄ non eēt
tas b̄ negatio modi eēndi q̄ ē a se eē. 7 ista negatio ē p̄possi-
bilis neciō. lz negatio eētatis nō sit p̄possibilis ei. **D**̄
etiā dicit q̄ causatū est de se possibile. si intelligit de potē-
tia q̄ est d̄ria entis opposita actiuitatis potētia nō neciō i-
uenit in cāto nisi qd̄ causat̄ cū nouitate. nō autē neciū fuit
apud aref. p̄nerio causatiōis 7 nouitatis. sicut nec apd̄ il-
los theologos q̄ dicūt tēū posse p̄durisse aliqd̄ ab eterno.
est tū om̄e cātam possibile hoc ē obiectū potētie causatiue.
b̄ illa possibilitas lz repugnet necitati a se. nō tū fm aref.
repugnat necessitati formāl̄. **A**d aliud cū imponit aref.
de infinitate intelligētē oppositū ē verū. 7 etiā in se temō-
strabile. 7 oñsam ē p̄t̄ q̄ sit de ei⁹ intētiōe. **A**d illas q̄ au-
toritates ei⁹. p̄ hoc adductas. **A**d primāz p̄clusiō vltima
iij. c. non est illa q̄ primū est sine magnitudine q̄ infinite
potētie. b̄ p̄ illam sequit̄ alia p̄clusiō q̄si recitata vt p̄us
oñsa scz q̄ est impassibilis 7 inalterabilis. omnes eēt aliq̄
motus sunt posteriores illo q̄ est fm locū. bec ille. nō est

aut illa suba mobilis fm locuz quod p̄bari pōt ex p̄bari-
tis ibi. 7 tūc p̄cludit. q̄ nō est mobilis aliquo posteriori mo-
tu 7 ita in alterabilis. 7 tūc sequit̄ p̄ncipiū. v. c. vtrū autē
vtrā talem 7c. ita q̄ talitas ista referat̄ ad esse in alterabile
de quo imediate p̄cessit sermo. **A**d autē referat̄ ad eē potē-
tie infinite de q̄ fuit fmo in p̄cedente pagrap̄o. que cū cō-
tinuatio eēt fmonis q̄ esse tale referat̄ ad p̄ditionē p̄n̄ba-
bitam mediate. 7 nō ad illam que prius imediate habet.
Quel pōt dici. q̄ si tale referat̄ ad illam p̄ditionē media-
te p̄positāz. referenda ē ad illud quod fuit in p̄clusionē. s.
nō b̄re magnitudinē. 7 p̄cedo q̄ plures sunt tales sine ma-
gnitudine. sicut plures sunt inalterabiles et impassibiles
Ad aliam autē dico q̄ negatio pōt p̄ tot materie. p̄-
pter quō de aliquo p̄cludi quoz possunt esse in ip̄o cause
repugnāte ad affirmatiōez oppositā. et si aliquid vnum sit
causa adēq̄ta repugnāte illud erit mediū adēq̄atū ad
ostendendū talem negatiōē. infinitas intensiua est vna cā
repugnāte ad habē magnitudinē b̄ nō adēq̄ata. b̄re autē
intellectualitatē sine materia ē ratio adēq̄ata. **I**sta autē
duo optet iungi scz intellectualitatem et imaterialitatem
ad habendū mediū sufficiēs. quia sicut nō sufficit intel-
ctualitas sola fm mentē aref. sicut p̄ in boie. sic nec ima-
terialitas sicut p̄ in celo. **A**d istā q̄ auicē dico. q̄ nō ha-
bere magnitudinē potest̄ concludi ex infinitate potē-
tie. 7 sic p̄cludit̄ ibi. c. iiii. p̄clusionē penl. 7 etiā p̄cludit̄. viij
p̄bicoz. **P**̄d̄t̄ etiā p̄cludi ex alio scz imaterialitate cū in-
tellectualitate. purū eēt intellectualē non pōt habere ma-
gnitudinē. quia forma intellectualis non ē extensibilis. b̄
si aliquod intellectualē sit q̄ntum habet materiā que p̄fi-
citur a forma intellectuali: tūc recipit quāritatem nō ra-
tione intellectualitatis b̄ rōne materialitatis quam p̄ficit
forma intellectualis. sicut ē in homine. **D**ec q̄ est vera. na-
tura h̄ns infinitā potētiāz nō habz magnitudinē. 7 bec-
nata intellectualis nō h̄ns materiā. nō h̄z magnitudinēz
Ibi q̄ versus finē. iij. c. p̄bat nō habē magnitudinēz p̄ ha-
bere potētiā infinite. b̄ illud nō est mediū adēq̄atū re-
spectu p̄dicati. ibi aut. c. iij. post p̄ncipiū habetur de b̄stā-
tīs immobilibz q̄ oportet eas eē sine materia. sempiterna
eēt eas eē oportz. **E**t si aliquid ē actu sempiternū q̄ actu
sine materia. **E**t postea in p̄ncipio. iij. c. habet quomodo
ille substātie mouētēs sunt nate intellectuales. **E**x istis b̄
scdm mediū ad renouendū magnitudinē qd̄ est eē intel-
ctuale sine materia. 7 istud ē mediū adēq̄atū respectu p̄-
dicati. **A**d q̄ dicit. c. iij. q̄ oportz tot subas eē sine magni-
tudine. p̄pter cām p̄dicatā. hoc v̄z intelligi de illa cā adēq̄-
ta q̄ scz ē intellectualitas sine materia. q̄ dicta ē in p̄nci-
pio. iij. c. 7 in p̄ncipio. c. iij. nō aut̄ debz referri ad illā p̄-
p̄t̄ōez q̄ tacta ē in fine de infinitate potētie. **N**ec b̄ videtur
destruē sniam l̄e. cū intellectualitas imaterialis sit pro-
pria cā. imo adēq̄ta respectu p̄dicati. hoc aut̄ qd̄ est habē
infinitā potētiāz. vel nō est ei⁹ causa. vel non ē adēq̄ata.
q̄ p̄dicatū om̄i intelligētē p̄uenit. mediū autē cōuenit soli
deo. cui honor ē 7 gloria in se. se.

Questio. viii.

Utrum filius vel ver-
bum diuinum habeat causalitatem propriam
respectu creature. Arguit q̄ sic. quia
ars dic respectuz causalitatis ad artifici-
atum 7 idea ad ideatum. b̄ verbo diuino
competit proprie esse artem 7 habere in se ideas omnium
factibilium. ergo 7c. minor patet per august. vj. de trinit.
ca. ix. verbum inquit perfectum cui non cessat aliquid. est
ars quidem omnipotentis 7 sapientis dei. hoc pro prima
parte minoris. 7 sequitur. plena omnium rationum viuē-
tium incommutabilium. 7 hoc pro secunda parte minoris
quia per rationes illas intelligit ideas vt patet ex intē-
tione eius. lxxij. q. q. rlvj. et sequitur ibi nouit̄ deus om-
nia que fecit p̄ ipsum. hoc pro vtraq̄ parte minoris. intel-
ligendo sic. nouit̄ tanq̄ in arte in qua relucent ratōnes ar-
tificiatorū. **A**d oppositum aug. ij. de trinit. c. viij. loquēs

d

de filio incarnato. mitti inquit a patre sine spūsancto non potuit. et seq̄ pauca interpositis. Forasse aliq̄ cogitat ut dicam̄ etiā a seip̄o missum ē filiū. q̄ ille marie p̄cepto 7 p̄tus opatio trinitatis ē. q̄ cante om̄ia cante. Et istā p̄clusionem p̄cedit implicite cū r̄ndet ad obiectōz q̄ posset fieri p̄tra eaz dicens. quō inq̄t pater filiū misit si ip̄e se misit cui p̄mo r̄ndeo 7c. Item ibidē intelligit istā incarnationem vna eadēq̄ opatione p̄ris 7 filij inseparabiliter ē factā. non utiq̄ inde se p̄tato. s. s. Item idēz li. iij. c. ix. plane fidenter dixerim p̄rem 7 filiū 7. s. s. vni⁹ eiusdemq̄z sube deum creatorem. trinitatē om̄ipotentē inseparabiliter opari.

Questio ista generaliter pro

posita intelligi p̄t de q̄cunq̄z cālitatē q̄ duo p̄uenit respectu creature. s̄ argum̄ta magis tangūt de cālitatē effectiua. De ista cālitatē p̄mo ingrediendo sunt tria vidēda. p̄rimo utq̄ aliq̄ ratio formalis cāndi sit. p̄pria v̄bo. Sec̄do utq̄ aliq̄s modus vel ordo in cālitatē seu cāndo sit. p̄p̄rius sibi. Tercio utq̄ aliq̄s respectus cālitatis vel aliq̄s ali⁹ respectus ad creaturā includat p̄ se in e⁹ p̄p̄rietatē constitutia.

De p̄mo dici p̄t. q̄ nō est p̄pria sibi aliq̄ ratio formalis agendi ad extra. Et hoc p̄t tripl̄i ōndi. primo auct̄e. sedo ratione sumpta a posteriori. 7 tandē rōne sumpta a priori. Auct̄as ē aug. v. tri. vii. vbi dicit sic. ad creaturā pater et filius 7. s. s. sunt vni⁹ p̄ncipiū sicut vni⁹ creator 7 vni⁹ deus. Et b̄ videt. q̄ sicut ē in eis vna formalis veritas p̄ quā dicunt vni⁹. sic ē vna formalis ratio cāndi 7 p̄ncipiū. di p̄ quā dicunt vni⁹ creator 7 vni⁹ p̄ncipiū. Hoc idē vult d̄yo. de di. no. dicens coia tot⁹ diuinitatis sunt cābilia oia. Ratio a posteriori sumit ab actu cāndi de q̄ actu ait saluator. Job. v. q̄cunq̄z ille. s. pater fecerit hec 7 filij s̄ filij facti. p̄ q̄ ait q̄cunq̄z. p̄z q̄ nō se h̄nt p̄r et filius in agendo sicut cā v̄s 7 p̄cularis. sicut sol 7 p̄r in generatiōe aial. Et b̄ q̄ ait hec. p̄z q̄ nō sunt cāe varie respectu alioz cātoz s̄ eozundē. Et b̄ q̄ ait facit. p̄z q̄ nō se h̄nt sicut agēs et rō agendi. rō ḡp̄e agendi nō p̄p̄rie agit. Et eo q̄ ait similit̄. p̄z q̄ nō h̄nt se i agēdo sicut cā sup̄ior et inferior. q̄ nō agit v̄tate. p̄pria s̄ d̄ute alteri⁹. puta dependētē 7 imp̄fecte respectu ei⁹. nec etiā agūt sicut due cāe p̄iales p̄nctēs vna cālitatē p̄pletaz. siue sint eiusdē rōnis. ut duo trabentes nauē siue sint alteri⁹ rōnis. ut intellect⁹ agens 7 fantasia s̄m aliq̄s in mouēdo intellectū possibilē. q̄ in talibz neuē cā p̄t dici p̄plete facere. s̄ ambe faciūt p̄plete 7 totali. v̄. q̄z aut̄ p̄ se non nisi diminute 7 p̄ialt̄. vni⁹ magis p̄p̄rie dici p̄t v̄traq̄z alteri⁹ coagē q̄ facē effectū. s̄l̄iter tales due cāe nō oino s̄nt cānt effectū. His q̄ differētis 7 imp̄fectōibz excludis. intellect⁹ ip̄e q̄ p̄r filij et pari rōne tota trinitas q̄cunq̄z causata s̄nt causant. 7 b̄ eque p̄fecte 7 p̄plete. Et hoc sequit̄ q̄ v̄bo nō est p̄pria aliq̄ rō formalis agēdi. con sequēti ista. p̄bat. nullū sup̄positū formaliter agit. nisi sit actu p̄ illud q̄d ē sibi formalis ratio agēdi. 7 intelligo sic. Vel q̄ habeat illud tanq̄ formā informantē ut est in creaturis. p̄pter q̄d aref. ij. de oia p̄cludit aiam esse actū 7 formā corp̄is. q̄ ē p̄ncipiū q̄ p̄ueniūt ei opatōes corp̄is animati. Vel sic q̄ illud q̄d ē p̄ncipiū agēdi sit oino idē sup̄posito agentis. sicut est in forma simplici subsistente. q̄ se tota statim ē illud q̄d ē er. viij. metha. et ita se tota agit. Nunc aut̄ illud q̄d est p̄p̄rius vni⁹ p̄sone. nō p̄t esse actus alteri⁹ p̄sone nec primo mō nec sedo mō sicut vult aug. viij. de tri. c. iij. vbi vult q̄ p̄r nō p̄t esse sapiens sapientia genita. se que ē si illud q̄d est ratio formalis agēdi in aliq̄ actione sit p̄p̄rius vni⁹ p̄sone q̄ alia p̄sone nō agit formalis illa actione. Et dicat̄ ad illud s̄m vnam opinionē. q̄ tres persone in suo intellectu p̄muni 7 essentiali habent vni⁹ verbuz q̄d est formale p̄ncipiū causandi q̄s. p̄muni. et essentia q̄s remotū. s̄ pater habz illud verbū a se q̄s dicendo ipsum. filius. 7. s. s. h̄nt ip̄m a solo patre. qui vice oim vnicū v̄bū dicit ad p̄ficiendū intellectū essentialē. Et similit̄ dicit̄ de s. s. respectu voluntatis. Contra. certum est q̄ pater nō habet verbū ut actum suum formalem altero p̄dicto:zum

modoz. ergo nūmō habet ipsum ut cor̄m vel p̄subale. distinctū tamen in sup̄posito. sed neuter modus h̄ndi sufficit ad hoc ut sic habēs dicat̄ formaliter agere ista actōne respectu cui⁹ illud q̄d sic habet est p̄p̄riū formale p̄ncipiū. quia neuter modus h̄ndi saluat s̄ p̄ncipiū formale habet tanq̄ formā vel actū habētis. q̄d tamen requirit̄ ad hoc q̄ habens posset dici agere tali actōne. Istud p̄z de creaturis nō t̄m de correlatiōis s̄ quibuscūq̄z distinctis ypollatice p̄paratis ad eandē actionē. Sedo arguit̄ ad p̄positum a priori. primo p̄ mediū. p̄p̄riū sic. formalis rō causandi in deo et p̄ma est intellectus vel volūtas vel aliq̄s actus intellect⁹ vel volūtaris. s̄ triū p̄sonaz ē idem intellectus 7 eadē voluntas. 7 p̄ ois cor̄ est oino idem act⁹ intellect⁹ ligēdi 7 volēdi 7 idem obiectū siue p̄mariū siue sedarum. ergo 7 eadem rāō formalis causandi etiāz. p̄ma est p̄muni tribz p̄sonis. Tanc rōnem tangit aug. ij. t̄m. viij. quō inq̄t pater eum. s. s. filium sanctificauit si ip̄e seip̄m sanctificauit. otrunq̄z em̄ ip̄e d̄ns ait sicut. p̄bat ibi. 7 p̄. quō pater eum tradidit si ip̄e se tradidit. v̄trūq̄z em̄ dicit apl̄us sicut ip̄e probat ibi. Et subdit r̄nsonem. credo respondēbis si probe sapis. quia vna voluntas est patris et filij et inseparabilis opatio. q̄s dicat̄ hui⁹ veri q̄ pater agit et filius similit̄ agit causa est propter eandem rōnem agēdi. quia vna volūtas est patris et filij. et hoc sequitur inseparabilis opatio. Hoc etiā p̄firmatur p̄ illud. iij. tri. vi. voluntas dei p̄ma est 7 summa causa omnū. id ē. forma lis ratio causandi. Diceretur ad hoc q̄ licet volūtas vel intellectus sit formalis ratio causandi. nō tamen in q̄ libet p̄sone. sed aliqua p̄p̄rie habet potentia ut est p̄ncipiū formale vel p̄mū causandi. Contra hoc. si est eadem potentia. et h̄ns eūdē actū et circa idem obiectum. ip̄a in quocunq̄z sup̄posito sit. semper habebit eandem rōnem causalitatis respectu obiecti causalitatis. Nam sup̄positum nō tribuit aliquam rōnem causalitatis ip̄i rōni formalis agēdi s̄m ipsum habet rōnem cause agentis sc̄ilicet p̄ hoc q̄ habet rōnem formalem agēdi. q̄cunq̄z q̄ p̄sone habet eandem potentiam habebit eandem habitudinem ad obiectum causabile. Aliud mediū p̄p̄riū accipitur ad p̄positum ipsum sc̄ilicet esse diuinum et ex hoc medio arguitur sic. esse diuinum p̄mune est tribz quia ip̄a essentia p̄muni est tribz. esse autem diuinum est p̄p̄riū p̄ncipiū causandi. p̄bo. esse rerum proprie est esse causatum. 7 op̄et q̄ causatur a suo simili. ergo per se causatur ab esse diuino. Contra hoc. essentia ut essentia non est p̄ncipiū agēdi nisi per modum nature. et aut̄ tez ad extra nihil agit hoc modo. Ultimo potest ostēdi p̄p̄ositum per mediū cōmune a priori et hoc sic. omne causatum per se dependet a causa p̄ma. sicut imp̄fectum 7 possibile a p̄fecto 7 simpliciter necessario. ergo illud quod est formalis ratio causandi est formalis ratio terminandi istam dependentiam causati. et p̄ ois formalis ratio essendi p̄fectū et necessarius. s̄ necessitas et p̄fectio eadem est p̄muni tribz p̄sonis. s̄ et rō terminandi dependentiaz cāri erit cois. 7 p̄ ois formalis rō agēdi erit cois. Con̄t̄ ista p̄t argui. noticia et amor in diuinis s̄m q̄ sunt p̄cedentes sunt rōnes s̄m q̄s creature. p̄ducūt. 7 b̄ s̄m gen⁹ cāe formalis. siue q̄b intellect⁹ 7 volūtas cēntiales n̄ sufficiēnt disponderēt ad ip̄as creatas. p̄ducēdas. Nūc aut̄ noticia. p̄cedēs ver̄bū ē. et amor. p̄cedēs. s. s. s̄. q̄ v̄bo est aliq̄ rō formalis cāndi. p̄pria. 7 s̄l̄r. s. s. Maior ōndit̄ q̄druplicē. p̄prio sic. sapia ut est essentialis nō ē nisi p̄cularia. s̄ ut ē p̄sonalis ē practica respectu opandoz p̄tinens in se ideas que sunt p̄ncipia opatiū. Nunc autē n̄ sufficit ad operā dum aliqua noticia tanq̄ ratio. p̄ma nisi sit practica ergo 7c. Secundo ostēditur p̄ exemplum de artifice creato. Artificer em̄ in sapientia artis duplicem habet noticia de artificiato. vnam simpliciō noticia in arte v̄l. qua inuenitur opanda pure speculative. et aliam habet noticiam dispositiuam ad opus. qua in arte particulari cōcepto de arte v̄l. inuenit̄ ordinē. p̄ductōis siue i op⁹. 7 ē coḡ practica. siue q̄ in possibile ē artificē. p̄cedē in opus. s̄l̄iter tres

481
24

in noticia simplici centiali nouit singla simplr et absolu-
te tanq̄ in manifestatione q̄das. In noticia v̄o p̄ducta no-
uit eadē in manifestatione q̄das extrinseca tanq̄ in q̄das declaratio
7 sp̄alr nouit factibilia i eo tanq̄ in q̄da dispositio eorum
ad op̄. sicut q̄ noticia artis v̄lis nō sufficit sine noticia az-
tis p̄ticularis q̄ ē dispositio 7 p̄ctica. ita i deo nō sufficit no-
ticia cential sine noticia p̄ducta. **Tercio** ostēdit ista ma-
ior p̄ q̄da file i naturalibz. qz sicut foza naturalis nō est p̄-
cipiū actōis fm q̄ ē p̄fectio ei⁹ in q̄ est: s̄ solummodo fm q̄
bz respectū ad effectū. sicut sapientia vel amor solumō fm
q̄ bz respectū ad effectū ē p̄cipiū opandi. sapientia autē
disponēs 7 amor affectans q̄ respiciūt effectū nō sunt nisi
sapia 7 amor p̄cedentes. **Quarto** ostēdit eadē maior ex
ordine p̄ductōis intrinsece ad extrinsecā 7 sic. vbi i di-
uisiō terminat̄ ordo rōnis in essentialibz: ibi incipit ordo
oziginis in p̄sonis. q̄ pari rōne vbi t̄minat ordo oziginis in
p̄sonis ibi incipit eē ordo oziginis creaturaz. nō p̄t q̄ p̄-
creaturā p̄ducē nisi p̄t p̄ductis v̄bo 7. s. f. Si aut̄ pater
br̄et in se formalr omēs rōnem cāndi creaturā. ita q̄ i ver-
bo nō esset aliq̄ p̄pria rō causandi. videt̄ q̄ posset p̄f̄ care
licet nō p̄duceret filiū. **Confirmat̄** istud p̄ aug. 19. de tri-
c. 14. p̄t esse ingt verbū n̄m q̄ nō seq̄tur op̄. op̄ aut̄ esse
nō p̄t nisi p̄cedat v̄bū. sic verbū dei eē potuit nulla ex̄siste
creatura. creat̄a aut̄ nulla eē p̄t nisi p̄ ip̄m p̄ quem facta
sunt om̄ia. **Ad** ista. maior p̄me rōnis neganda ē. q̄ vt
dictū est p̄t noticia 7 amor fm q̄ deus est causa creature
sunt cōes formalr tribz p̄sonis. **Ad** primā. p̄batōz istius
ma. noticia in mētia 7 noticia v̄bi nō differunt in nob̄ vt
speculatiua 7 practica. qz nō differūt nisi sicut habitualis
noticia 7 actualis. q̄ pueniūt sp̄ in rōne speculatiua 7 pra-
ctici. Si q̄ noticia centialis in p̄re se bz sicut noticia i me-
morā respectu noticie q̄ est in v̄bo. nō erit illa i parte spe-
culatiua 7 alia practica: s̄ vt v̄traqz practica vt v̄traqz spe-
culatiua. **Ad** addit̄ ibi de p̄tinentia ideaz soluc̄ r̄ndēdo
ad argumentū p̄cipale. **Ad** scdm. noticia in p̄re de cre-
atura nō se bz sicut noticia artis v̄lis respectu noticie eius-
dem in v̄bo. p̄z **Ber** p̄dictis. qz se h̄nt sicut noticia mēorie
7 intelligētie. 7 h̄z prima sit q̄si habitualis. 7 scda q̄si actu-
alis: t̄m v̄traqz ē eque v̄lis vel p̄ticularis. **Illud** etiā quod
dicit̄ de arte v̄li q̄ ip̄a sit speculatiua. 7 az p̄ticularis pra-
ctica nō videt̄ verū. qz fm diffinitōez artis. vj. et̄b. **T̄ro** ē
habit̄ cū recta rōne factiū. p̄z q̄ op̄ ois ars ē habit̄ practi-
cus. qz ois habit̄ factiuius ē practice. **Hoc** etiā arguit̄ ex
eo quod dicit̄ artem p̄ticularē p̄cipi de arte v̄li. quia p̄clu-
siones practice resoluiunt̄ in p̄cipia practica saltē vt i p̄-
cipia. prima. imo videt̄ q̄ nō possunt resolui aliquo modo
in p̄cipia speculatiua. nisi practica sit subalternata specu-
latiue. qz ois doctrina p̄clusioneo p̄prias resoluit̄ in p̄-
cipia. p̄pria. nisi sit subalternata alicui sup̄iori cui⁹ p̄clusi-
ones bz p̄ p̄cipijs. Si q̄nqz q̄ inueniat̄ dictū ab aliq̄ au-
ctore. q̄ ars v̄lis est speculatiua 7 p̄ticularis practica. hoc
indiget̄ exp̄one 7 p̄t sic intelligi. q̄nto aliq̄d mediū rece-
dit magis ab vno extremo. tanto nō solū accedit ad alterū
s̄ dicit̄ h̄re rōnem alteri⁹. sic p̄z ex. v. p̄bi. q̄ rubeuz res-
pectu albi d̄t nigriū. **Nūc** aut̄ cogitio mere speculatiua ē illa q̄
nullo mō est directia in op̄. **Cogitio** dō mere practica ē
illa q̄ immediate ē directia in op̄. q̄cunqz q̄ cognitio me-
dia. p̄ quāto magis recedit ab vno extremo. tāto magis
p̄t dici p̄tineri sub altero. **Nūc** aut̄ cognitio artis vniuer-
salis non ē immediate directia in opere. quia op̄aticōes
sunt circa singularia. j. mēba. **Noticia** aut̄ artis p̄ticularis
est immediate directia. p̄ tanto igit̄ noticia artis v̄lis
p̄t dici speculatiua. p̄ quanto nō est immediate directia in
op̄o sicut ē p̄ticularis. nec tamen ē simplr speculatiua. sed
directia. licet mediate. quia p̄ticularis virtute eius ē im-
mediate directia. **Ad** addit̄ igit̄ q̄ in verbo tanq̄ i di-
spositiuo nouit deus factibilia quid intelligit̄ p̄ noticiam
dispositiuam in deo. **In** nobis video vnam noticiā de agē-
bili d̄terminantem quid sit agendum. 7 hanc sequit̄ act⁹
voluntatis qua recte volo sic agere. sicut ratio dicit̄ agē-
dum esse. **Illam** volitionem sequitur quedam cognitio q̄

scio me sic velle. **Et** si scirem voluntatem meaz esse immu-
tabilem 7 nō impedibilem. scirez me aliquando sic factu-
rum esse. **In** deo autem non possumus habere distinctos
actus re scd quasi rōne. **Aut** ergo p̄ noticiam dispositiuā
intelligit̄ in deo noticiam quasi p̄cedentem omnē actuz
voluntatis. siue illum quo vult se sic facturum esse. 7 tunc
sequit̄ q̄ si talis noticia in deo dispositiuā est in vna per-
sona 7 in alia. quia omnis noticia in deo. que quasi p̄ce-
dit omnem actum voluntatis. habetur in intellectu diu-
no virtute primi obiecti mouentis. illud autem mouet ne-
cessario intellectum diuinū ad quameūqz noticiam p̄ce-
dentem actū voluntatis. quia in tota ista morōne non inue-
nitur p̄cipium motiū nisi p̄ modum in esse. 7 p̄sequēs
necessario. **Aut** per noticiam dispositiuam intelligit̄ illā
que sequit̄ d̄terminatōez voluntatis. 7 tunc sequit̄ q̄ cuz
quelibet p̄sona nouit d̄terminatōez voluntatis in quacū-
qz p̄sona sicut in seip̄a: q̄ quelibet habet eque noticiā di-
spositiuam de quolibet opabili. **Sec** valet dicere q̄ bec p̄-
sona nouit illam sic disponere de opabili sed non seipsam
quia sicut argutum est ad cōclusionem p̄ncipalem istius
articuli. vniūs voluntatis vna ē dispositio. 7 ita si vna p̄-
sona disponat de hoc opabili p̄sequēs 7 alia que habet
eamdem voluntatem. eodem modo immo eodem actu di-
sponit. 7 per sequēs reflectendo se p̄ actum intellectus su-
per actum voluntatis. sicut vna scit se sic disponere de hoc
operabili sic 7 alia. 7 sic noticia dispositiuā isto modo in-
tellecta est p̄munis tribz p̄sonis. **Ad** terciam p̄bationem
que est de forma naturali actiua. **Nūc**. licet forma natura-
lis actiua habeat respectum quēdam ad p̄ductum qui re-
spectus significat̄ p̄nomen p̄cipij vel potentie. tamē illud
quod dicit̄ esse p̄cipiū vel potentia tanq̄ substratuz bu-
ic respectu. est aliqua forma absoluta. quod p̄bat̄. qz non
min⁹ formale p̄cipiū actōis vel motus ē aliq̄d absolutū
q̄ termin⁹. **Et** p̄cipue si ista p̄positio ē vera illud ē forma-
le p̄cipiū agendi in q̄ agens 7 p̄ductū assimilant̄. nūc af-
termin⁹ formalis actōis vel mot⁹ nō solū p̄t esse forma ab-
soluta. s̄ necessario videt̄ ex. v. p̄bi. q̄ ē forma absoluta nō
includens aliquā relatōez. s̄ vel ē necessariū vel saltē pos-
sibile q̄ illud q̄d est p̄cipiū formale agendi sit forma ab-
soluta 7 vt forma absoluta. **Hoc** declarat̄ in exemplo. qz li-
cet calor sit potentia calefaciendi. 7 hoc q̄d dico potentia
importat̄ respectū in concreto: t̄m ille respect⁹ p̄ se nō includi-
tur in rōne p̄cipij actiui. sicut loq̄mur de p̄cipio actiui
accipiendo. p̄ illo q̄d immediate t̄noiat̄ur ab illo respectu
Hoc p̄z in alio exemplo magis remoto h̄ q̄d est obm̄ im-
portat̄ ex significatōne nois respectū. **Si** t̄n querat̄ qd sit
primū obiectum visus. nō r̄ndet̄ p̄ aliquod relatiū. quia
t̄m esset facile assignare oia obiecta potentiaz. puta q̄ p̄-
mum obiectum visus ē visibile. 7 audit⁹ audibile. et sic de
alijs. s̄ oportet assignare. p̄ p̄mo obiecto aliq̄d absolutū sub-
stratū illi relatōi q̄ importat̄ p̄ h̄ q̄d est obiectū. cui⁹ abso-
luti forma sit p̄ se motiua talis potentie. sicut lux vel color
respectu visus. 7 son⁹ respectu audit⁹ 7 sic de alijs. **H** est q̄d
dicit̄ aref. ij. de aia cui⁹ ingt ē visus h̄ est visibile 7 seq̄t. vi-
sibile ē color h̄ aut̄ ē fm se visibile. fm seip̄m aut̄ nō rōne:
s̄ qm̄ in seip̄o h̄z cām esse visibile. ois aut̄ 7c. vult dicere. q̄
si color est p̄mū obm̄ visus ip̄m fm se ē visibile nō p̄ se p̄-
mo mō. 7 hoc ē q̄d dicit̄ nō rōne. hoc ē. hoc p̄dicatū q̄d ē visi-
bile nō cadit in rōne subiecti. s̄ p̄ se scdo mō qz in subiecto
est cā p̄dicat̄. 7 hoc intendit̄ cū subdit̄. s̄ qm̄ in seip̄o habz
causaz. **Consimilit̄** est in multis alijs. 7 sp̄aliter in p̄posi-
to. qz cū querimus p̄ncipium actiuz respectu alicuius
actionis. non intelligimus de respectu qui importatur in
concreto per hoc quod est p̄ncipium actiuum. tunc enīz
facile esset ostendere respectu omnis actionis suum p̄nci-
pium. quia p̄ncipium actiuz respectu calefactionis est
calefactiuum. et illuminationis illuminatiū. et sic de sin-
gulis. **Sed** intelligimus de illo quod est proximus funda-
mentum illius respectus. illud autem est forma absoluta
7 hoc non includendo aliquē respectum. quia respectus
ille nō posset alicui esse p̄or nata termino respectus. forma

aut actiua est prior natura termino actōnis saltē in actio-
 nibus eguocis. Applicando ḡ ad ppositū. si noticia ḡ ē rāto
 formalis pducendi creaturā. nō plus includat rōez respe-
 ctus ad eā q̄ rāto respectū includit in forma i rōne pncipij
 actiui naturalis. 7 tibi nō includit ḡ tñ psequit. videt seq q̄
 in rōne rōis vt ē formale pncipiū pducēdi creaturā. nō
 includit respectū ad eā. Aliter breuissime p̄ dici q̄ i notici-
 a pducta nō ē aliq̄s respectū ad creatibile q̄ nō sit i noticia
 cōi tribus psonis. sic p̄ p̄batū ē. Ad ḡ rāta pbatōez ma-
 ly ista p̄gruetia de p̄zitate pduciois intrinsece ad extrinsecā
 posset multiplici impediri: tñ pcedit p̄cto q̄ dā ē. s. q̄ p̄ nō
 posset pducē creaturas nisi p̄ p̄ p̄ductio filio 7. s. i. 7 rāto
 b̄e. q̄ q̄ ab eodez vnū simplr nōcio pducit 7 aliud p̄tin-
 gēter. nō p̄t pducē illud ad qd̄ p̄tingeret se bz. nisi p̄ p̄
 ducto illo. ad qd̄ nōcio bz. 7 marie q̄ eadē est nōcitas p̄-
 ducti 7 pducētis. p̄ductū ex trīnsecū p̄tingeret pducit.
 intrinsecū ḡo nōcio. sic q̄ ip̄m ē nōcitiū eadē nōcitate ḡ 7. p̄
 ducto. nō p̄t ḡ inchoari ordo pductorū ēf. nisi p̄ p̄
 nato ordine pductorū inf. Alia rō ē. q̄ p̄ducto p̄zi coica-
 tur cālitās respectu posterioris si n̄ repugnet p̄rie rōm il-
 lius pducti. nāz ex ordine pductorū nulla repuḡt sibi cāli-
 tas. cū ip̄m sit p̄ p̄ductū. Lū ḡ p̄sona pducta vt tactus ē
 in rōne p̄ziorē. sit pducta p̄ p̄ziorē creatura. 7 cū nō re-
 pugnat sibi ex rōne pductōnis cālitās respectu creaturē.
 sequit q̄ ē p̄ziorē creatura nō tñ p̄ p̄ducta q̄ ip̄a. s. 7 vt p̄
 ductiua ip̄si. Et hec duplex rō p̄zioritatis p̄t b̄ri ex ver-
 bis aug. ibi adductis. p̄ma rō in b̄ q̄ ait. verbū tui ē po-
 tuit nō eritē creatura. nō autē cōuerso. sc̄da in b̄ q̄ subdit
 p̄ quē oīia facta sunt. n̄ Dec tñ ex istis duobz rōnibz nec ex
 illa auctoritate sequit. q̄ verbo sit aliqua p̄zior rāto foia-
 lis causandi: q̄ absq̄z tali p̄prietate rōnis cāndi. p̄t flare
 tam p̄zioritas p̄sonē ad creaturā tanq̄ pducti ad pductū
 q̄ p̄zioritas tanq̄ pncipij pductiui ad pductū. nō cū opoz-
 tet q̄ pductum immediatius pducēti vel pductōni 7 etiam
 pductiui terciū. b̄at p̄ziam rōnem pducēdi illud terciū:
 ḡ sufficit q̄ habeat rōnem cōem eandē cum p̄zior pducēte.
 sic q̄ nōcitiū sibi illam coicat anteq̄ vltimū pductū pducēti
 7 sic ē in p̄posito. p̄ hoc apparet ḡre p̄ filio et sp̄itū sc̄to non
 pductis nō posset creare. q̄ nō p̄ducto illo ad qd̄ pducēda
 nōcitiū bz. nō p̄t pducē illud aliud ad qd̄ p̄tingeret se bz
 nō p̄ducto etiā illo qd̄ natū est habē eandē causalitātē re-
 spectu terciū cū pducēte. nō p̄t pducē illud terciū. ḡ illa
 p̄p̄ assumpta si verbū nō b̄ret p̄zior rōez cāndi. p̄ 7 si nō
 pduceret verbū tñ posset creare: falsa ē. p̄pter duplicē rā-
 tōnez p̄dictā. Si arguit p̄zior bz. q̄ p̄m auctem aug. alle-
 gatam creaturā nōcitiū p̄rigit verbū in rōne cāe. vnde ait.
 creatura nulla ēē possit nisi p̄ ip̄m p̄ quē oīia facta sunt.
 sc̄z verbum. nō autē nōcitiū p̄riggeret in rōne cāe si totalis 7
 p̄pleta cālitās ēēt in patre. R̄n. q̄ verbū nōcitiū p̄rigat in
 rōne cāe ad pductōez creaturē. p̄t dupl̄r intelligi. vel tā-
 q̄ cālitatem p̄ficiens. vel tanq̄ in eadē cālitate cū p̄mo p̄
 exacto pueniens. p̄zimo nō nō requirit filius q̄ nō p̄fi-
 cit cālitatem p̄ris. s. p̄ in se 7 a se bz causalitātē p̄fectam.
 et eā coicat filio: 7 ideo filius bz. q̄ p̄ bz. Sc̄do nō regrit
 filius. q̄ eū p̄ziorē creaturā pducit. coicat sibi eadē natura
 cū p̄re. 7 p̄ p̄ns eadē virtū actiua respectu cuiuscūq̄z posse-
 rioris: sequit q̄ filius tanq̄ pueniens in eadē cālitate cū p̄re
 p̄rigat ad pductōnez creaturē. Aliter p̄t dici 7 rēdit in
 idem. q̄ effectū p̄rigere aliqd̄ in rōne cāe p̄t esse dupl̄r.
 Vno nō er̄ p̄te ip̄si effectus simplr q̄ntum ē de se. ita sc̄lēt
 cet q̄ effectus nō b̄ret a quo sufficienter posset pducē nisi
 illud esset causa. Alio modo ex p̄te nōcitiū cōcomitante in
 causa. p̄mo nō filius non p̄rigitur in rōne cause. sed ter-
 cio modo. quia eandē p̄fectōem totalem causandi habēt
 pater si p̄ impossibile solus esset. s. non potest in actum il-
 lius causalitatis erire nisi prius filius cōcurrat secum vel
 communicat secum in eadem p̄fectione. et fm̄ eaz creat
 in eundem actum.

De secūdo arti. principali.

dico q̄ filius negat a se auctem primariā causandi. 7 oib.
 v. non p̄t filius a se facere quicq̄. p̄cedit autē subauctem in
 causando. cum subdit. nisi qd̄ viderit patre facientē. et in-
 fra ibidem. opa que dedit mihi pater vt p̄ficiā ea. ip̄a opa
 que ego facio. ḡ rē. dedit mihi pater. ecce subauctoritas.
 ego facio. ecce causalitas. Consumit respectū. s. l. bz filius
 auctem in agendo. Et rō vtriusq̄ est. q̄a quo aliqd̄ habz
 pncipiū agendi. ab eo bz et agere. et p̄ p̄ns virtute illius
 agit. nō virtute ei tanq̄ cause superioris. quia nō habz vir-
 tutem distinctam ab eo s. virtute illius tanq̄ pncipij coic. n̄
 nis sibi cālitatem. 7 ideo habētis auctem in illa causalita-
 te in q̄ recipiens bz subauctem. Sed hic obiicit. q̄ si pa-
 ter p̄zioritē causat q̄ filius. ḡ filius nō causat illud cārum
 q̄ qd̄ p̄zioritē causat est: posteri⁹ causari nō p̄t. nisi idē bis
 causaret. qd̄ est impossibile. Sicut p̄t argui de ordine ori-
 ginis sicut de ordine cālitatis. q̄ si pater facit a se et filius
 nō a se. ḡ pater cā p̄zioritē. 7 tūc vt prius nō potēt cā-
 ri a filio q̄ si in sc̄do signo originis. quia idem non p̄t bis
 cāri. Ad ista r̄ideo q̄ ordo i causando p̄t intelligi. vel vt
 actio respicit pducens. vel vt respicit pducens. Si primo
 modo est ordo auctoritatis et subauctio in p̄posito. q̄a ille
 est inter supposita agentia in habendo pncipiū formale
 agendi. p̄ quanto sc̄z vnū illoz habz illud ab altero. sc̄cū
 do modo nō est hic ordo. quia nō prius ponitur creatura
 in esse p̄ actōnem patris 7 postea sequit actio filij. sed vir-
 tus causandi ordinate fm̄ ordinem originis habēt i vtro-
 q̄z prius natura q̄ terminus pducit. Et ista virtute ha-
 bita a tribus in eodem signo nature p̄pleto tamen toto or-
 dine originis. ponitur effectus oīno simul a tribz. Quod
 ergo dicit. q̄ p̄zioritē causati non potest posteri⁹ causari. cōce
 datur referēdo prius 7 posteri⁹ ad ip̄m causari: 7 sic p̄ba-
 tur p̄positio. sed nō p̄pter hoc est negandū q̄ p̄zior habens
 virtutem causandi 7 posteri⁹ origine habens eandē. p̄t p̄
 ip̄am simul natura habitam in vtroq̄z simul effectus cau-
 sare. Aliter posset dici sp̄aliter ad sc̄dm. q̄ prius origine
 causare ē causare a se. posteri⁹ origine cāre est causare ab
 alio. sicut autē ab alio bz virtutē causandi vel a se: sic 7 cā-
 re. n̄ Dec est verū q̄ sic p̄zior causati ab aliq̄ nō possit posteri⁹
 us cāri ab alio. q̄ hui⁹ intellect⁹ est iste. q̄ aliqd̄ non possit
 cāri ab vno a se: 7 ab alio non a se. qui intellect⁹ falsus est.
 vbi eadem virtū actiua est in pducēte et pducto.

De terciō arti. principali.

dico q̄ nullus respectus ad creaturā potest per se includi
 in cōstitutio p̄sonē verbū. tum q̄ quicquid in ea includit
 p̄ se est reale. distinguendo reale p̄ra ens rātonis. q̄a con-
 stituitur est sic reale. 7 p̄ p̄ns quicquid in ip̄o p̄ se includit
 est hoc nō reale. n̄ Sic autē quicq̄z respect⁹ in diuinis ad
 creaturā est tñmō ens rōnis. ḡ rē. tū q̄a q̄cunq̄z respect⁹
 tui ad creaturā bz. p̄ fundamentō primo aliqd̄ cōe tribus.
 nō dico sic. primo q̄ ex natura fundamenti oriat̄ relatio il-
 la. quia tunc esset relatio realis: sed sic p̄ziorimo. q̄ illud
 sit p̄ziorima ratio p̄parandi per actum intellectus diuini
 p̄sonas diuinas ad creaturas. Sicut etiam tacrum est in
 primo articulo de intellectu et voluntate. sic posset proba-
 ri de quocūq̄z fm̄ qd̄ de p̄ actus intellectus est compara-
 bilis ad creaturam. Quando autē fundamentum p̄ziorimū
 est p̄mune tribus. respectus non potest esse p̄prios vni.
 non ḡ respectus ad creaturā includit p̄ se in p̄prietate ali-
 cui⁹ p̄sonē. q̄ q̄cūq̄ includit sic ē p̄ziorimū illi p̄sonē. Tū terciō
 q̄ iuxta primā viam posset argui q̄ q̄cūq̄ est in p̄sona di-
 uina ē necesse esse a se. 7 hoc excludēdo p̄ li a se aliud in ra-
 tōne cāe. nō autē in rātonē pncipij. quia quicquid est ibi ē
 incausati. licet aliqd̄ ibi posset poni p̄ncipiatiū. n̄ Sic
 autem respectus ad creaturam etiā in quocunq̄z esse re-
 ali vel cognito. nō potest esse necessarius a se s. modo. quia
 nec terminus respectus p̄t esse necessarius sic. q̄ in q̄cū-
 q̄z esse creatura est vel possibilis vel saltem non necessaria
 a se. ḡ nullus respectus ad creaturam in quocunq̄z ē p̄t
 p̄ se includi in p̄sona diuina. Sed ista rāto licz forte p̄ce-

dat ex veris. tñ apparent posset multipliciter improbari & impediri. & nō euidēter solui nisi cū pluritate tanta quam tam hic aggredi non intendo. Sed obicit̃ p̃tra illud q̃a verbū importat p̃ se p̃prietatē scē p̃sonē. & cū hoc p̃ se importat respectū ad creaturā q̃ d̃. p̃ p̃ma p̃positō p̃z ex p̃ncipio euangeliū iob. In p̃ncipio erat verbū. vbi euāgelista p̃ hoc q̃d̃ ē verbū intendit exprimē p̃prietē scēdam p̃sonam in diuini. Et aug. viij. d̃ tri. c. iij. eo verbū q̃ filius. Scēda p̃p̃bat p̃ illud. lxxij. q. q. lxxij. vbi exponit illud. In p̃ncipio erat verbū. Aug. q̃d̃ grece inq̃t logos dicit̃. latine verbum. & rōnem significat hic tñ verbū meli⁹ interpretat̃. vt si gnificet nō solum ad p̃m respectū s̃ etiā ad illa que p̃ verbum facta sunt opatiua potentia. Vult q̃ cum dicitur verbū. importet respectū ad creaturā. Item p̃tra rōnem factā obicit̃. q̃ si verū sit b̃ q̃d̃ accipit̃ in illa rōne. q̃ creatura in quocūq̃ esse nō ē nēcia a se. nec p̃ p̃ns quicūq̃ respectus ad creaturā est sic necessari⁹. tūc sequit̃. q̃ nec respectus dī vt intelligētis ad creaturā intellectū. nec respectus er⁹ vt creatiui ad creaturā vt creabile sit necessarius a se. s̃ deus nihil est formalis & nēcio nisi illud sit nēcius a se. s̃ sequere q̃ deus nō nēcio ē intelligētō creaturā nec causatiuus creature quoz vtrunq̃ est falsum. Ad ista. ad p̃mū posset ē duplex difficultas. vna ex re. alia ex significato b̃ nois verbum. Et tūc ad p̃mū dico q̃ in p̃prietate scē p̃sonē nō includit̃ aliq̃ respectū p̃ se p̃p̃ri⁹ ad creaturā. p̃pter rōnes ad b̃ positas. Et tūc ad scēdam dico q̃ respectus realis & respectus rōnis nō faciūt aliq̃d p̃ se vnū & ideo si tales duo respectus importent̃ hoc nōmē vtrūq̃ sequit̃ q̃ illud nōmē nō p̃cise significat vnū p̃ se p̃ceptus q̃a respectus ad patrē vt dicentē est realis respectū ad creaturam vt dicit̃. vel causatū est rōnis tñ. s̃ si hoc nōmē verbum p̃ se importat tñ vnū p̃ceptū. sequit̃ q̃ alterū illorū significabit. & alterū notabit tñ modo q̃d̃ si verū est. probabiliter dicit̃ p̃t. q̃ sicut idem significat filius & filiatio. licet alio mō significandi: sic idem significat verbū vt ē q̃si p̃cretum & eius abstractū si licet fingē. q̃d̃ sc̃z est verbatō. q̃d̃ significat idem licz alio mō. verbari em̃ est idē idē q̃d̃ dicit̃ siue intellectuā p̃t. ex p̃mi. & p̃ns verbum importat i concreto b̃ q̃d̃ est intellectuā ex p̃ssum. & tūc notabit relatōnem ad illud q̃d̃ dicit̃ p̃ verbū. p̃ tanto q̃ notat noticiā p̃fectam. que noticiā bz respectū rōnis ad cognita p̃ eam. s̃m b̃ igit̃ q̃tum ad significatū hui⁹ vocis. verbū. esset iste ordo. q̃ p̃mo & p̃ se significat respectus originis. s̃. ex p̃ssio intellectuālis passiua. s̃ mō p̃creto. scēda notat noticiā. q̃si termin⁹ formalis coicatus p̃ istam ex p̃ssionē. & illa est cois tribū tñ appropriata dō. tercio dō p̃ bc. q̃ ista noticiā bz respectū ad noscibilia. p̃notat̃ in noie verbi talis respectū. s̃m b̃ neganda ēt scēda p̃positio assumpta i argumento. cum p̃bat p̃ aug. lxxij. q. q. lxxij. dicit̃ p̃t. q̃ pro tanto melior ē translatō hui⁹ q̃d̃ est logos in b̃ q̃ ē verbū. q̃ in b̃ q̃ est rō: q̃ b̃ nōmē ratio nec respectū originis p̃prium nec illū p̃ntēz appropriatū q̃ est ad creaturā ita importat. sicut b̃ nōmē verbū. q̃re verbū vt verbū p̃t p̃ pari p̃ intellectū ad quocūq̃. & p̃ p̃ns h̃re p̃prium relatōez rōnis. Ad dō aut̃ vt significat ad patrē respectus. hoc d̃z intelligi tē eo q̃d̃ p̃mo & p̃ncipalr̃ significat. q̃d̃ autē addit ad ea q̃ facta sunt. ibi d̃z intelligi significare. p̃ p̃notare. Ad scēdam p̃t dicit̃ q̃ necessari⁹ a se absq̃z omni repugnantiā q̃ntum est ex p̃t sui: p̃t esse sine esse reali cuiuscūq̃z nō necessari⁹ a se. quia nō est p̃tradictio quantū est ex p̃t p̃riozis absoluti: q̃ ip̃m sit sine posteriori. tamē illud necessarium nō p̃t esse sine cōgnito cuiuscūq̃z alterius: q̃ cōgnitō nēcio regrit cognitōez alteri⁹. & p̃ p̃ns alterū in cōgnito. & p̃similit̃ est tē cōgnitō. Non igit̃ p̃sona diuine p̃petere aliq̃d reale p̃t nisi illud sit necessari⁹ a se. hoc est incausatus. q̃quid autē includit̃ in p̃prietate p̃sonē. p̃petit p̃sonē vt aliq̃d reale. p̃t tñ p̃sonē diuine p̃petere aliq̃d cognoscere vel aliq̃d posse: licet illud nō sit necessari⁹ a se. sicut nec terminus. Aliter p̃t dicit̃. q̃ deus est sic necessario intelligens creaturā & causatur⁹ creature: q̃ vtrunq̃z istorū formaliter dicitur aliq̃d necessarium a se. p̃o

ut a se excludit causam. sed non necessari⁹ in esse reali s̃ in aliquo esse diminuto. quicq̃d autem includitur in p̃prietate p̃sonē sic est necessarium a se: q̃ est in esse reali. Nūc aut̃ nēcius a se nō nēcio coerigit aliq̃d aliū in cōgnitō. s̃ coerigit aliq̃d aliū in cōgnitō vel cō diminuto. Tercio modo possz dicit̃ q̃ alio mō est nēcius illud quod necessario regrit & b̃ siue p̃erigat̃ siue coerigat̃ ad cō necessari⁹. Alio modo est necessari⁹ illud quod ad cō necessari⁹ necessario sequitur. Et dicit̃ de causalitate effectiua patet solutio questionis de causalitate exemplari & finali. quia cū causa exemplaris sit aliqua ratōne formali exemplans: & cā finalis sit aliqua ratōne terminans: siue finis sicut causa efficiens aliqua ratōne formali causalitatum potest cō p̃pria nisi ratio formalis causandi sit p̃pria. non p̃t alii cui p̃sonē esse p̃pria ratio exemplandi siue finis. sicut nec formalis ratio agendi. Hoc posset probari hic sicut p̃us probatum est de causa effectiua. sed de probationibus prius positis euidētior ad p̃positum videtur illa vltima quia ratio formalis terminandi dependenti⁹ causati ad causaz in quocūq̃z genere cause de quo est hic sermo: est aliqua p̃fectio. & loquendo de causa p̃ma in quocūq̃z istorū generum est aliqua p̃fectio simpliciter. Si ergo quocūq̃z p̃fectio simpliciter eadem est in tribus: sequitur q̃ quocūq̃z causalitas in quocūq̃z generum istorū sit p̃mū. Ad argumentū in oppositū. dico ad minorē q̃ quilibet p̃sona sicut est creatrix sic est artifer. et cum sit simplex in qua non differt habens & illud quod habetur. quilibet est ars. & ars equē p̃ticularis & equē actualis. sicut patet respondēdo ad obiectōnes in primo articulo. tamē appropriate verbum dicitur ars sicut sapiētia siue noticiā. pro tanto: quia ex modo sue processionis p̃petit sibi q̃ sit noticiā actualis. p̃cedēs de memoria paterna reclarans om̃e intelligibile q̃d̃ in memoria illa p̃ntetur. Hoc patet p̃ aug. viij. trini. c. iij. ita dicit̃ filius sapiētia patris quēadmodum dicit̃ lumen patris. et qualiter hoc sit: statim subdit. i. quēadmodū lumen de lumie & vtrunq̃z idem lumen. sic intelligitur sapiētia de sapiētia & vtrāq̃z vna sapiētia. consimiliter dico ars de arte & vtrāq̃z vna ars. Ad illud q̃d̃ addit̃ in minore de idēis. patet p̃ r̃ in r̃ione ad primā obiectōez in primo articulo. quia idee sunt cōes cuiuslibet p̃sonē. licz appropriēt̃ verbo p̃pter p̃mū p̃prium emanatōnis er⁹. quia p̃cedit vt noticiā actualis reclaratiua om̃is obiecti. quod quasi habitualiter cōtinēt̃ in memoria paterna.

Questio. ix.

Consequēter queri
 tur de omnipotentia in p̃paratione ad obiectum quod respicit. & sunt tres q̃stiones
 Prima q̃d̃ de omnipotentia vt respicit substantiā immaterialē. & est ista. Vtrū deus possit facere angelū informare materiam. Scēda q̃d̃ est de omnipotentia vt respicit formā accidentalem sed h̃ntēz cōmūgnatā. & est ista. Vtrū de⁹ possit spēs in eukaristia cōuertere in aliquid p̃sistens. Tercia est de omnipotentia vt respicit formā accidentēz h̃ntēz esse mō naturali. & est hec. Vtrū deus possit facere q̃ manente corpore & loco: corp⁹ nō habeat vbi. siue esse in loco. Ad primā questionē arguitur q̃ sic. deus p̃t facere formam materialē esse sine materia. s̃ & formaz imaterialē esse i materia. & p̃ p̃ns angelū esse i materia. & infozare materiā. anē sic. q̃ deus facit accēs materiale sine subiecto in sacramento altaris. p̃na p̃bat. quia non magis videt̃ repugnare forme imateriali esse in materia. q̃ forme materiali esse sine materia. Cōtra si angel⁹ informaret materiāz aut daret ei actum simpliciter siue subalem: aut actum s̃m quid siue accidentālē. nō primo mō. q̃a cū sit p̃ se subsistens. nō p̃t facere per se vnū cū alio. ac⁹ aut̃ subalis facit p̃ se vnū cū illo q̃d̃ infozmat. nec scēdo mō q̃: s̃m ares. j. p̃bificoz. q̃d̃ vere est: nulli accidit. angelus est id. quod vere est. q̃ d̃.

Hic sunt tria videnda. primo

intellectus estionis exponat. scdo solutio ei⁹ put possibi-
le fuerit declaraf. tercio aliq dubia dissoluant. **De pri-
mo** querit si angelus hcat materia partē
sui. qz tūc angelus nō informaret materiā. sed forma que
est altera ps eius informaret eaz. sicut ignis nō informat
materiā sed forma q est altera ps eius. nec querit vtrum
angelus possit informare materiā hoc est effectiue trāsmu-
tare materiā ad formā. 7 hoc virtute dei. licz forme virtute
sui nō possit. vt sic de⁹ faciat angelum effectiue informare
materiā. sicut fm aliqz facit corp⁹ effectiue agere in spm̄.
Sed querit de informatōe formali. an. f. deus possit face-
re angelū esse formā informantē. **De scdo** clusio nega-
tiua est tenēda. 7 ad h possent poni due rōnes. quaz pza a ma-
teria est medio pmi. scda ex medio magis pmo. Adde-
tur postmodū rōnes ingrendo de eis si cludat. **Pria** ra-
tio est ista. Illud qd est simplr p se subsistēs: nō pot ee for-
ma materiē. angel⁹ hmoi qz maior declaraf. Ens p se
pōt intelligi triplr. vno mō intelligit ens p se solitarie. p
ut accipit. 7. posteroz in tercio mō p se. 7 hoc mō accidēs
pōt esse ens p se. qm̄ nō est in subo. Scdo mō dicit ens per
se. put distinguit pza ens in alio. 7 sic p se ens ē idē qd nō
inherens actualr nec aptitudinalr. 7 hoc mō quecūqz sb-
stantia. nō tūc pposita. sed etiā materia 7 forma: est ens p
se. qz forma subalis lz insit materiē informantō. nō tūc inbe-
ret. qz inherē dic nō p se informare. qz inherēs nec est act⁹
simplr sed act⁹ fm qd. nec cū illo cui inheret facit p se vnū
opposita cōueniūt ei qd p se informat. **Tercio** mō ens p se
dicit illud qd habet actualitatē vltimā. ita q nō est p se
ordinabile ad aliqū actum simplr. vltra istū quem habet
q quidē actus vterioz possit esse act⁹ ei⁹ p se. 7 hoc vel pzo
vel pncipatiue. qd hoc mō ē p se ens coiter dī suppositū et
in natura intellectuali dī psona. hoc mō intelligit maior
de ente p se. Illud solū dicit pze subsistēs. sicut pbs loq-
tur. ij. de aia. dicit: q materia ē potētia hoc aliqd. spēs at
fm quā aliqd dicit h aliqd. terciū q ē er ipsū qd simplr ē
hoc aliqd. f. p se subsistēs bz actualitatē vltimā nō ordino
bilem p se ad aliqū actū vterioz. maior sic intellecta. p
batur. qz forma subalis p se ordinaf ad esse totū. illud au-
tem ē est act⁹ fm plr. ppositū qdēz pmo. h forme pncipati-
ue. qz ps dī esse p se p actūs hoc ē p se pncipatiue. totū autē
pmo. qd igit est p se subsistēs nec pōt ordinari ad aliqū od
esse p se: illud nō pōt ee p se forma. pbatio mi. angel⁹ ē p se
ctus in spē pfecta imo pfectozē q sit aliq spēs sube mate-
rialis. ordo em̄ spēs est vt ordo nūeroz. viij. met. nūc autē
aliq suba materialis ē ita i actu vltio. q nō ē p se ordiabil
ad aliqū actū vterioz. aliqū possz ee pcessus i infinitū
in substantijs materialibz. vt quelbz possz ee ps alteri⁹. 7
multo magis angel⁹ ē p se subsistēs fm intellectu pdictoz.
Hec rō. pcedit ex medio cōi. qz mediū illd qd ē p se subsi-
stēs. eq cludat ppositūz de igne sicut de angelo. imo de q
cūqz qd est pplete in aliq spē sube. Vnc p3 q nō vnbile n̄
est dīa distinguēs angeluz ab aia. qz ē cōe angelo et igni.
Dic etiā p3 qre aia sepata nō ē psona. lz em̄ nō sit nata in
berere: 7 iō sit ens p se scdo mō pdicto. lz etiā possz ee ens
p se pmo mō. i. solitarie: nō tūc p virtutē cāe extrinsece. sic
pōt actūs vel forma materialis: h dūte nate sue sibi tere-
licte. et h. qz nō nctio dependet a materiā in pmo suo esse
tū nō pōt ee ens p se tercio mō pdicto. 7 solū illud qd ē sic
p se ens dī suppositū. in nate autē intelligibili dī psona. et
sic ē psona incoicabilis qz sibi repugnat coicari. nō tūc vt
vle singularibz: h vt forā materiē actuāde p ipam. **De**
cūda rō ad ppositū ē bec. qd pōt esse forma subalis. hoc
sibi ppetit imediate p essentiam suā. f. posse dare actū sim-
pliciter ipi materiē. qz. viij. met. p3. q nō est alia rō qre hoc
posset facē p se vnū cū materiā: nisi qz hoc ē p se act⁹ 7 illd
p se potētia. 7 hui⁹ nō ē aliq rō vterioz: nisi pzia rō hui⁹
illius. 7 cui repugnat ee actū materiē. hoc pēte repugnat
sibi p rōnem. pzia. pntia ista. pbat. quia maiori pfectioni
atellat q alicui repugnat esse formā materiē: qz q sibi cō-

ueniat. si ergo nō pōt hoc sibi puenire nisi p suam pziā
rōnem: sequit qz cui repugnat. maxime repugnabit p pro-
pziā rōnem formale ipsi⁹. Si igit ratio pzia qd dicitur
angeli cēt nota: p illoz ppter quōd possz ostendē. qz sibi re-
pugnat informare materiā. **Ista** ratio licet ostendat q
mediū esset pziū ad clusioē si ipsa esset vera: tū nō offē-
dit clusioem esse verā. vnde negans eaz diceret q nō re-
pugnat huic informare. nec cētia sua. pzia est ratio p se
repugnantia. Ideo vterius pfirmat ratio sic. cuius actū
simplr p rōnem pziā. vel puenit aptitudo ad p se infor-
mandū. vel repugnat informare de cētia angeli. nō ē da-
re pziū: 7 scdm. 7 tūc vltra vt argutū est: ipa cētia est. p
pzia ratio repugnantie. pbatio mi. aptitudo nō est sine a-
ctualitate q sit impfectio aliqua. **Tercia** ratio possz
poni tal. ordo pfectōis i formis vt ee p recessuz eaz a ma-
teria. sicut act⁹ pfectioz plus recedit a potētia. h aia intel-
lectiua tantū recedit a materiā. q nate sue relicta pōt ha-
bere esse suū pziū sine ea. 7 angelus q est pfectioz quacūqz
qz aia intellectiua. plus recedit a materiā. sed nō videt q
plus possz recedē nisi sibi repugnet in esse materiē. **Ista**
ratio nō videt multū. pbat. qz multiplex datur excellētia
actus ad actūz alia q ista sic recedere a materiā. imo aia
intellectiua licet possz esse sine materiā: tū ita pfecte pōt
vniri materiē sicut aliqua forma inferior. ita diceretur q
angelus pōt quidem esse sine materiā etiā pfectioz modo
q anima intellectiua. sed tū pōt esse in materiā. quia licz
dependere a materiā sit impfectio: nō tū est euident q
posse coicare actualitatē suā materiē sit impfectio. 7 p
cipue qn̄ talis coicatio pōt esse sine dependentia. sicut po-
neret in pposito. **Quarta** rō videt sumi fm aliqz ex ope-
ratōe angeli q est intelligere. 7 h sic. Intelligē est opatio
imaterialis. 7 intelligē est potētia imaterialis. et vterioz
q nate intellectiua ē nate imaterialis. **Pria** pntia pbat
p hoc. q opatio inest opanti fm potētia. pzia. vt fm ra-
tōnem. pziā opandi. 7 p pntia si potētia sit materialis. il-
la opatio nō est imaterialis. Scda pntia pbat. q potētia
nō recedit subam 7 videt ista pntia pncipue tenere de nate
illa q est mere intellectiua. cuiusmodi ē natura āgelica
nō sic manifeste tenet de natura q est diminute intellecti-
ua. 7 cū hoc scntitiua qm̄ ad aliqū potētia. sicut est
aia nra. qz illa dependet a materiā in opando saltey aliq
opatione. h nate mere intellectiua nullo mō dependet a
materiā in opando. nec p pntia in essendo. **Vide** etiā pntia
a pmo ad vltimā pfirmari p pntiū. ppositioē penultie
b causis vbi habet. Impossibile nanqz ē vt sit res cui⁹ vba
cadat sub tpe. 7 er actio sub eternitate. sic em̄ er actō me-
lioz cēt ipsi⁹ ublātia. h est impossibile. pziū aia. pbat
er obiecto. qz ob obiecto actus quibet recipit spēm 7 perfe-
ctioz. nūc antez obm̄ intellect⁹ in qm̄ tūc hmoi a materiā
abstrahit. qz forme i materiā sunt individuales. qz n̄ ap-
prehendit fm q hmoi. **Si** huic rōni instet qz sili ratiōe
posset cludat opatione 7 vterius p potētia. q aia intel-
lectiua cēt imaterialis. 7 tū clusio ē falsa. h est q nō est p
fectio materiē. licet fm aliquos vera sit de imateriali hoc
est non pposita ex materiā 7 forma. **Dicere** q bene poten-
tia intellectiua ē imaterialis et etiā aia hoc modo est
immaterialis. quia non est imersa materiē nec a materiā
totaliter apprehensa. 7 h declaraf. quia quanto forma ē no-
bilior: tanto magis dñatur materiē corporali. et minus ei
pungit. 7 magis eam sua virtute excedit. anima autē no-
stra vltima est in nobilitate formarum. vnde instantū sua
virtute excedit materiā corporalem: q habet aliquam
opationem 7 virtutē in qua nullo modo punicat cū ma-
teriā corporali. 7 hec virtus dicitur intellectus. **Cor**
istud. homo nō est homo fm animā siue per animam. nisi
fm q anima informat materiā. ergo nec operatur ope-
ratione propria hominis fm animam. nisi vt anima infor-
mat materiā. ergo vel non intelligit fm animam vt fm
formā que sit principium huius operationis. vel intelligit
fm eam vt informat materiā. **Pria** propositio proba-
tur. quia compositum non est illud quod est: nisi ex parti-

bus. et hoc non vt diuisis: sed vt vnitis. vt patet ex .vij. me-
 tba. respectu but syllabe ab. de a. 7 b. 7 ita vniuersalit' de
 ptibus 7 toto. Nec solū est hoc verum de ptibus materia-
 libus quas vocat ibi clemēta. sed etiā de ptibus essentiali-
 bus. que sunt materia 7 forma. ppositum enim ex hoc vnū
 est: quia hoc est potentia 7 illud actus. sicut vult. .vij. me-
 tba. hoc est quia vna ps que est potentialis informatur. et
 alia que est actus informat ipam. Item scdo ptra idem
 Anima fm supremū gradum pfectionis sue essentialis in-
 format materiā. sed intelligere nō pōt ppetere sibi fm ali-
 quem gradum superiorē q̄ sit supremus: non q̄ ppetit sibi
 vt excedit materiā. intelligendo p̄ excedere nō informare.
 prima ps quia aliqñ homo nō esset supremū ens corpale
 nec p̄ p̄m. primū angelo in ordine speciez. quia non esset
 actu formaliter p̄ illud quod est supremū in anima intel-
 lectiua que est prima forma angelo. De ista quarta rati-
 one videndū est primo de aīte. Illud antecedens. s. q̄ intel-
 lectio est operatio imaterialis. potest intelligi tripliciter.
 Vno modo per oppositum ad operationes sensitivas. que
 dicuntur organice. quia erercentur per organa determinata
 et sic materiales quia requirunt determinatam p̄ez cor-
 poris determinate p̄pletionem. 7 per oppositum intelle-
 ctio est operatio non organica. non enī per aliquam p̄em
 corporis determinatam ereret. et hoc modo intellectus
 dicit esse nullas p̄is corporis actus. intelligēdo sic vt in
 qua pte vel per quam p̄em p̄prie ereret opationem suā
 sicut potentie sensitivae. Sed ex isto intellectu antecedēti
 nō videt sequi imaterialitas forme. forma enim pure ma-
 terialis dum tamen sit vniiformis in toto 7 in qualibz par-
 te: nō dicit operari p̄ organū. sicut ignis nō dicit opari p̄
 organū. 7 p̄mentator. .vij. metba. sup̄ illud. q̄ sicut dictum
 est. Virtutes iste assimilant intellectui in hoc q̄ nō agunt
 per organū. 7 loquuntur de virtutibus que sunt in feminibus
 7 paulopost. virtutes que sunt in corporibus animalium
 agunt p̄ instrumenta determinata et membra p̄pria. virtus
 autē formatiua nō agit p̄ membra p̄prium. et ratio huius est
 quia sola forma dicit p̄ncipiū opandi organice. que scilicet
 quodāmodo illimitata in agendo: potest esse p̄ncipiū dif-
 formū actionū que tamen nō possunt elici nisi mediāti-
 bus ptibus dissimilibus. 7 ideo requirit q̄ pfectibile a ta-
 li forma habeat p̄tes dissimiles p̄ quas opationes ille or-
 ganice erercentur. et talis forma est. p̄prie sola anima q̄ p̄-
 pter sui p̄fectōem vltra formas inferiores potest esse p̄nci-
 pium pluriū opationum p̄ ipsam p̄uenientiam suo toti. et
 ideo requirit p̄ suo p̄fectibili adequato corpus habens p̄-
 tes maioris dissimilitudinis. q̄ p̄ueniunt pluribus opatō-
 nibus dissimilibus quarum potest esse p̄ncipiū. Immo ex
 isto intellectu aītis videt posse argui. q̄ intellectu est ope-
 ratio eque materialis sicut visio. quia visio pōt erereri p̄
 p̄tem materiale determinatam. intellectio autē nō p̄ ali-
 quam p̄ez sed est totius primo. non enī manus intelligit
 sed homo. sed si anima nō vt p̄ficiens totum possit esse p̄-
 cipium intelligendi: q̄ ipsa vt p̄ficiens quācumqz partem
 eque possit esse p̄ncipiū intelligendi sicut ipsa vt p̄ficiens
 totum. 7 tūc dici posset ita digitus intelligere sicut homo.
 quia ita esset in actu per formam vt est p̄ncipiū intelli-
 gendi. Si ergo totum est eque materiale sicut ps vel ma-
 gis. sequitur q̄ ista operatio que non competit forme. nisi
 vt est in toto. sit eque materialis sicut illa que sibi cōpetit
 vt est in parte. Rñ. ad hoc. operatio que competit forme
 vt est quodāmodo illimitata p̄fectio. si p̄municet materie
 vel toti. comunicat ei quod est in actu per formam sic illi-
 mitata. tale est totum 7 non aliqua ps eius respectu ani-
 me intellectiue cui vt sic illimitata est competit intellectio
 Alio modo posset intelligi aīns q̄ intellectio est imateria-
 lis terminatiue. hoc est tendit in obiectum abstractum a
 materia. 7 in hoc intellectu videt aīns p̄batum fuisse p̄ im-
 materialitatem obiecti. sed ista probatio non concludit i-
 materialitatem simpliciter etiāz terminatiue siue obiecti
 ue: quia fm omnes quidditas rei materiali potest esse per

se obiectum intellectus nostri. sed tñmodo si requirit in
 obiecto imaterialitas: hoc est abstractio a materia indivi-
 duali. et ex hoc sequitur q̄ operatio sit imaterialis ter-
 minatiue. hoc est indifferens ad obiecta singularia mate-
 rialia. Et tunc ad habendum p̄clusionem intentam. oportet
 teret p̄bare q̄ operatio que respicit vniuersale p̄o obiecto
 non possit aliquo modo p̄municari materie. Tercius in-
 tellectus antecedēti est iste. intellectio nō ē primo alicui
 materialis tanq̄ p̄mi receptiui. sed eius receptiuium p̄-
 rimum et p̄prium est forma non illa totius que est quiddi-
 tas sicut est humanitas. sed illa que est simplex et altera
 pars compositi. quelibet autē operatio sensitiva est p̄mo
 compositi ex materia 7 forma sicut p̄prij receptiui. sicut
 potest in principio de sensu et sensato. non enī ipsa anima
 est immediate receptiua visionis: sed ipsum organum q̄d
 est compositum ex anima et determinata parte corporis
 est prima ratio recipiendi visionem. nec est anima nec ali-
 quid anime. nec illa forma mixtionis que est in determina-
 ta parte corporis: sed forma totius organi. eo modo q̄ hu-
 manitas est forma totius hominis est proxima ratio reci-
 piendi visionem. Et hoc patet q̄ si organum dicitur illa
 pars totius animalis in qua tanq̄ in proximo receptiui
 recipitur sensatio: organum dicitur aliquid compositum ex
 anima vt est p̄ncipiū talis opationis: et ex pte corporis
 sic mixta. et tūc patet quare oculus cecus nō est ocul' nisi
 fm quid. quia non est nisi altera pars p̄positi quod natuz
 esset dici oculus carens alia pte qua p̄plet oculus est ocu-
 lus. Et h̄ etiam patere pōt q̄ si potētia dicitur illud q̄d est
 ratio. prima recipiendi actum: potentia visiva nō erit ali-
 quid p̄se anime sed vel erit forma totalis ipsi organi: vel
 aliquid p̄sequens illam formā. p̄patet etiam quare anima
 sepata non pōt sentire: quia nō habet receptiuiū sensatōis
 quod est organū. nec formale rōnem recipiendi que ē foza
 totalis ipsius organi. p̄ter oppositum est de intellectione.
 qz receptiuiū eius. primū 7 prima ratio formalis recipiendi
 eam: est aīa vel aliqd ex pte aīe p̄se. nō includēdo aliquā
 materiā. 7 p̄ter hoc possunt ipsa p̄petere aīe separate. ga
 ibi manet primū eius receptiuiū. Sedm etiā istum terciū
 intellectū qui plus p̄tinet veritatis. intelligē est opatio im-
 materialis. ga. primū receptiuiū habet nō includens ma-
 teriam. saltem corpalem. 7 ideo sine tali materia pōt ipsa
 operatio haberi. nunc autē potens habere opatōnem sine
 materia pōt habere esse sine materia. q̄ natura illa cuius
 est ista opatio p̄pria. pōt habere esse sine materia. Et h̄ q̄
 medio scz opatione pōt p̄cludi ipsi nature talis imateria-
 litas. hoc est a materia in essendo sepabilitas. nō autē illa
 imaterialitas vltior que ē impossibilitas informādi ma-
 teriam. 7 hoc est rōnabile q̄ ex intellectione que est medi-
 um p̄mune anime et angelo. possit concludi imateriali-
 tas communis vtriqz.

De terciō principali obijcū

tur p̄tra primā rōnem. quia ex .vij. metba. forma ē magis
 ens q̄ p̄positum. ergo illa nō ordinatur ad esse totius tan-
 q̄ ad aliquid p̄fectius. p̄terea sp̄aliter de anima videt
 q̄ ipsa sit p̄ se subsistens. qz ipsa p̄ se operat. operatio enīz
 qua p̄positum operat p̄ se. non p̄petit soli forme. aīe autēz
 separate competit intelligere. p̄terea esse anime ē es-
 se compositi ergo nō ordinatur ad illud esse. Tñs. p̄batur
 propter hoc enim anima humana remanet in suo esse. to-
 tius esse destructo. non autē alie forme. quia hoc idem esse
 quod est totius: est ipsius aīe non sic in alijs. p̄terea
 bec aqua potest esse pars alicuius totius aque 7 ita est ordi-
 nabilis ad esse p̄fectius quod sit eius participatiue 7 p̄ez
 p̄ns bec aqua nūc non est per se subsistens. p̄terea idē
 non repugnat eidem nisi per eandem rōnem repugnan-
 tie. si q̄ angelo repugnet informare materiam: hoc ē p̄ ali-
 quam vnam rōnem in angelo p̄ter quā sit ista repugnantia
 non q̄ sunt due rōnes. vna p̄mune sicut p̄cessit p̄ma ratio:
 et alia p̄pria sicut p̄cessit scda ratio. p̄terea fm p̄bos

celi vident esse animati. nō autē potest poni ibi anima intellectiua. qz intellectiua inferior angelo nō pōt p̄ficere cor-
pus nisi p̄ficiat s̄m p̄fectiōez vegetatiue et sensitiue quas
includit. vel nisi ille sit s̄m distincte: simul p̄ficiant. **P**re-
terea angelus q̄nqz sumit sibi corpus p̄ quod ereret ad
vite. ergo cum agere p̄supponit esse dabit illi corpori eē vi-
uum. 7 p̄ p̄ns informabit illud. **A**d ista quinqz. Ad p̄-
mum non intelligit p̄ns 7 magis s̄m p̄fectiōem sed s̄m
principalitātē 7 independētiā. quia esse p̄ncipiū p̄nci-
palitōis est independens respectu p̄ncipiātī et respectu
p̄ncipiū minus principalis. **A**d sc̄m q̄ns ista ponā-
tur ratio fundamentalis. p̄ clusione ista. q̄ anima intel-
lectiua est subsistens: tamen p̄clusio non videtur vera lo-
quendo p̄prie de subsistente. eo modo quo prius dictus est
q̄ ens p̄ se tertio modo ibi accipiēdo dicitur subsistens.
sed nec anima intellectiua vnita est p̄ se subsistens. i. solita-
rie. sicut accidens in altari dicitur per se ens. quia tūc vni-
ta non informat corpus. separata enim quia sic est p̄ se
ens non informat. si ergo vnita esset sic p̄ se ens. eundē mo-
dum essendi haberet informans 7 nō informans. **A**d ra-
tionem ergo illam. intellectio que est opatio immanēs in
opante. potest dici p̄petere p̄ se alicui dupliciter. **E**no mo-
do sicut primo susceptiuo. Alio modo sicut remoto. erem-
plum. primo modo superficies dicitur alba. sc̄do modo nō.
sed bene dicitur homo ē albus. sic anima dicitur p̄ se intelligere
tanq̄ p̄mum receptiuum intellectiōis. sed non p̄mum
quādo est vnita. quia quādo est vnita est ratio s̄m quā in-
tellectio p̄uenit homini tanq̄ toti p̄formam. homo autē
dicitur p̄ se intelligere tanq̄ receptiuum remotū. quia nō re-
cipit intellectiōem nisi p̄ hoc q̄ anima que ē eius forma. p̄-
rimus recipit eam. q̄n ergo accipit in maiore q̄d p̄ se ope-
ratur est per se subsistens: verū est de primo opante. quod
sc̄z sic opat q̄ nō est vterius alicui ratio opandi illa opa-
tione. **S**i at si ēt subsistens sed forma informans. nō possz
operari q̄n vterius esset ratio operandi suo toti. sed isto
modo minor ē falsa q̄ aia p̄ se intelligit. hoc enī nō est ve-
rum nisi eo modo q̄ operatio p̄uenit forme sicut p̄rimo
susceptiuo. **E**t ista p̄z quō intellectio est imaterialis. i. nō
q̄ nō sit ipsi anime vnite. p̄t informat materiā. sed quia
ipsa est solius anime vt p̄mi susceptiuo. totius autē com-
positi tanq̄ remoti susceptiuo 7 t̄m s̄m p̄tem formalē sui.
Ad aliud. habens oīno idem eē nō videt simpliciter im-
perfectum p̄ hoc q̄ non coīcat alteri illud esse. si q̄ anime es-
set idem esse q̄d 7 totius: quare anima separata eēt imperfe-
cta in essendo. cū tūc nihil sibi tollat. nisi q̄ suum esse non
coīcat alteri. quare etiā idem esse habens aia esset imperfe-
cta in essendo 7 totum habens idē esse esset perfectus in cō-
do. quō etiā manet esse totius nisi maneat totū h̄ns illd
esse. **D**ico q̄ q̄ ē anime manet idem oīno anima manet ens
illo esse. 7 hoc siue sit p̄iuncta siue separata. et p̄similiter vi-
detur q̄ esse totius non manet idem. nisi dum totū manet
idem illo esse. quia nullū esse actuale videt manere idem.
nisi illo actualiter habente illud esse. **V**idēt ergo ista ne-
ganda q̄ esse anime est idē quod esse totius. quia habēs
esse videt ps habentis esse. cōsimiliter videt esse se habere
ad esse. **E**t ista p̄batio que adducit ad p̄positū. i. q̄ anima
remanet in suo esse non sic alic forme: nō p̄cludit. p̄positū
imo oppositū. ideo enī remanet in suo esse: quia esse eius ē
oīno incorruptibile. 7 p̄ se. 7 p̄ accidens. videt autē cor-
ruptibile si esset idē cum esse p̄positi. p̄positum enī vere
corripit. sicut ei generatio videt terminari ad esse genera-
ti: ita esse corrupti videtur esse terminus a quo corruptio-
nis. 7 per p̄sequens non manere. **A**lic autem forme mate-
riales non manent in suo esse corrupto toto. non quia esse
carum fuit aliud ad esse compositi corrupti. sed quia ipse
corruptuntur per accidens. hoc autem est. vel quia agēs
corruptens per principium suum actiuum contrarium
illis attingat illas vt contraria: vel saltem attingit com-
positum corrupendo ipsum. et forme tales sunt insepa-
rabiles a composito in essendo. neutrum autem istorū ve-

rum est de anima intellectiua. **S**i etiam vt isti dicunt ani-
ma intellectiua sit incorruptibilis. quia esse per se conue-
nit forme que est actus. quod autē s̄m se conuenit alicui
inseparabile est ab illo. sicut ergo impossibile est q̄ forma
sepetur a seipsa: sic impossibile est q̄ forma subsistens de-
sinat esse. **S**i inquit ista sit ratio incorruptibilitatis ani-
me intellectiue. sequitur q̄ non est incorruptibilis p̄p̄e
hoc q̄ idē est esse eius et totius. est enim separabilis a to-
to manens tamen inseparabilis a seipsa. **P**otest tamen
ad clarius videndum responsiones ad duo argumenta p̄-
dicta distingui de esse. vno modo esse potest intelligi illud
quo primo formaliter aliquid recedit a non esse. primo au-
tem receditur a non esse: per illud per quod aliquid est ex-
tra intellectum et potentiam sue cause. hoc modo cuiusli-
bet entis extra intellectum 7 causam est p̄p̄rius eē. **A**lio
modo dicitur esse vltimus actus cui scilicet non aduenit
aliquis alius dans esse simpliciter. 7 ipsū dicitur simpli-
citer habere esse cui primo conuenit esse sic dictum. primo
inquaz sic. q̄ non sit alicui alteri ratio essendi illo eē. **I**sto
modo compositum perfectum in sp̄e dicitur esse et solum
illud. pars autem eius dicitur esse per accidens n̄modo
vel magis p̄prie participatiue isto esse totius. sic igitur
solum p̄positum est per se ens. accipiēdo esse sc̄do modo.
Anima autē intellectiua nō dicitur subsistens nisi improprie
7 s̄m quid. licet dicat ens 7 p̄ se ens primo modo accipiē-
do esse. 7 hoc p̄ r̄sione ad p̄mū argumentū. **P**er eandē
distingtiōem patet ad sc̄dū. quia primo modo accipiēdo eē
forme 7 totius nō est idem esse oīno. sc̄do modo est idē esse. **S**i
illud nō est vtriusqz eodem modo. s̄ totius primo 7 p̄tis p̄-
cipatiue. **E**t hoc p̄z quō anima separata dicitur imperfecta in
essendo. qz eo modo quo ipsa ē vnita. pōt dici p̄fecta in
do. nō essentialit̄ 7 p̄marie sed participatiue. suo quidez p̄-
prio esse ē eque p̄fecta separata 7 p̄iuncta. **S**i p̄iuncta p̄fecta ē
esse totius participatiue licet nō p̄marie. et q̄tum ad hoc:
separata est imperfecta. quia caret ipso esse totius. 7 possit vi-
ci q̄ ista imperfectio ē imperfectio simpl̄. qz caret illo esse q̄d ē
p̄fectio simpliciter. licet non p̄prie. imo ipsa est maior per
fectio q̄ esse eius p̄prium. quia includens illud esse. **N**ō
igitur dicitur forma imperfecta ex hoc solo q̄ non coīcat suaz
p̄fectiōem alteri. sicut nec ipsa p̄ficiatur in hoc quod p̄mi-
nicat. sed dicitur imperfecta ex carentia p̄fectiōis esse totius.
que carentia p̄comitatur illud non coīcare. **A**d quartū
illud quod potest esse ps integralis homogenea totius. et
si p̄cipet esse eius q̄n est in toto: nō p̄cipit q̄n est extra
totū: tamē separatum nō dicitur imperfectum. qz bz esse eque p̄-
fectum cū illo esse q̄d pōt p̄cipare. vnde non dicitur p̄prie
ordinabile ad esse totius. sicut illud q̄d natū est esse ps ef-
fentialis p̄ se ordinabile. ad esse illius cui natū est eē ali-
quid. nec pōt esse in se aligō eiusdē rōnis cū illo. **A**d ali-
ud dico q̄ in codē possunt plura includi. quorum cuiuslibet
s̄m p̄prie rationem etiam alio circumscripto repugnat
aliquid idem. et tunc quocunqz illorum potest esse ratio
repugnantie illius includentis ad aliud. **E**xemplum ho-
mim per rationem substantie repugnat q̄ sit albedo etiāz
quocunqz alio circumscripto. item per rationem rationa-
lis. illa ergo p̄positio est neganda q̄ vnū vni non repu-
gnat nisi per vnā rationem repugnantie. sed si addatur
non nisi per enicam rationem primam. distingui pōt. qz
ratio repugnantie vni extremo. competit illi cui est ratio
repugnantie. et alteri repugnat. vel ergo primitas illa re-
fertur ad istam conuenientiam. et tunc illa erit prima ra-
tio repugnantie que primo conuenit illi et cum hoc repu-
gnat alteri. vel primitas ista refertur ad repugnantiam 7
tunc illa erit prima ratio repugnantie que primo opponi-
tur illi et cum hoc conuenit illi. et vtrōqz modo pōt distin-
gui de primitate communitatis. et perfectionis. **E**tiam
ad primitatem communitatis prius repugnat substantie
esse quantitatem q̄ animali. econuerso tamen q̄tum ad p̄-
mitatem perfectionis. quia animal plura includit p̄p̄e
que repugnat sibi q̄ sit quantitas. q̄ substantia includit.

uertere corpus in animam: sed vult dicere qd hoc in pma rerum pductione no sit factus. vel non potuit fieri fm modum illius pductionis. quia illa non erat miraculosa sed correspondens naturis rerum productarum. hoc est de intentione aug. ibidem. **S**i arguatur ex verbis aug. quia dicit omne corpus posse mutari in omne corpus sed o in animam. non est autem primum possibile nisi per omnipotentiam diuinam. ergo nec scdm per illas est possibile. qd est ppositum. **R**ñ. si aliquid est impossibile ubi concurrunt multe rationes impossibilitatis: quodcuqz aliud ubi dicitur aliqua istarum rationum pparatum ad istud potest dici possibile. no absolute sed respectu huius. verbi gratia. Si lapidem e impossibile videre. et animal exccaturum est impossibile videre. 7 caulum ante nonas diem impossibile est videre. In istis sem p posterius est possibile respectu prioris quia non remanet ratio illa que est pcpua respectu impossibilitatis in prior. patet discurrendo p ratios impossibilitatis in istis exemplis. **N**o ppositum ignes conuertit in celum. multas habet rones impossibilitatis. ppter quia no habent ista corporea pncipia. transmutandi se inuicem cuiusmodi sunt qualitates actiue 7 passiue foza liter vel virtualiter opposite. non etiam habent subm receptiuu transmutatōnis adinuicem. no ppter istas ratios solas est impossibile corp conuerti in animā: sed propter aliam rōnem repugnantē. que scz est qd vnum est extensūz aliud non. 7 sic non pueniunt in aliquid quod natūz e manere p mune in transmutatōne vnius corporalis in aliud. quia corporale no transmutat in aliud nisi p alteratōnem que recipit in corporali 7 modo extenso. et ita nec pductū pducitur nisi vt extensum. 7 habes modum extēsi. **A**d aliam auctoritatem que est boecij. dico qd intentio nra est qd no sunt pueribilia in se inuicem nisi que habent materiam p mune. nec hec omnia: sicut ait ibi. hca tm que i se facere 7 pati possunt. vnde dicit ibidem. qd non potest es in lapidem pmutari. no ergo loquitur de quacūqz puerione possibili deo: sed de puerione que requirit materiā cōmune. immo 7 vtra hoc etiam qualitates actiuas 7 passiuas oppositas. que sufficiūt ad puerionē mere naturalem. quia aliter intelligi no potest qd es no posset pueri in lapidē nisi de puerione naturali 7 no quacūqz h imediata. **S**i obijciat qd sic intelligēdo dicta sua no pōt haberi cōclusio quā intendit pbare. s. qd humanitas no posset pueri in deitate. quia fm pdicta ex pmissis suis no poterit pdicta pclusio pcludi nisi de puerione imediata que posset fieri dūte nature. de tali puerione no fuit p r dicitio inf ipsum et ceterum. **R**ñ. ratio boecij in pmissis suis no pcludit qd dicitum est sup. s. qd natura humana non pōt pueri in diuinitate tali puerione que requirit subiectūz p mune 7 pncipia agendi 7 patiēdi mutuo in pueris. h vt habeat pclusio quā intendit. s. qd p nullā potentia pōt humanitas pueri in diuinitate. optet addere istam ppositio nem diuinitas no min⁹ excedat actiua potentia quacūqz causatiua in ratione termini. qd vni ens naturale excedit quacūqz potentia naturalem ppatū ad aliud ens naturale p hoc ppositū. cum diuinitas sit infinita 7 incausabilis. nullo mō pōt esse termin⁹ potentie causatiue. quodcuqz aut creatū pōt esse termin⁹ potentie causatiue et hoc no tm absolute s ppatum ad quodcuqz aliud ens creatūz tanqz succedēs illi. tūc fiat argumentū boecij p locū a maiori. si p totā potentia creatā no pōt es imediate mutari i lapidē. qd nullo magis vel eq no pōt p quacūqz potentia actiua natura creata pueri in diuinitate. **A**d illud de suba 7 ente absoluto. pcedi pōt pclusio qd inter. qd suba pōt pueri i accidens. 7 ens absolutū in ens respectiuum. no tm seqtur qd substantia inheret manēs substantia. qd vterqz termin⁹ cōuersionis habebit p pū modū essendi sibi cōridentē. ita qd termin⁹ a qd si fuerit substantia habuit modū p se essendi. terminus aut ad quē istius cōuersionis si fuerit accidens habebit propriū modū sibi cōrespondentē scilicet in alio. non ergo substantia cristit in alio sed sube per se enti tanqz fmo a quo. succedēs ens i alio tanqz fmo ad quē.

Consimiliter de ente absoluto 7 respectiuo. **A**d tertium dici potest qd non improbat pueriones totalem quantitas nec etiam in aliquid pueriles. sed si aliquid improbat: improbat generaliter conuersionem totalem que tamen in ista questione supponenda videtur. 7 illa supposita difficulta declaranda essent.

De secundo pncipali con

ceditur p munit qd non est aliqua ratio spalis impossibilitatis ad istam puerionem in puerientia termini ad quē quia in eukaristia potest panis pueri in corpus xpi pre cristens. Huius crediti possibilitas declaratur. vno modo sic. deus quia no agit vt instrumentūz. cum sit primum agens. ideo potest agere non p motum. et sic sequit qd pōt formam destructam eandem reducere. 7 hoc in eadē materia. nam ideo p bideat forma eadem reducere actione alius cuius agentis creati. quia illud agens agit p motum. qui cum sit successiuus no potest idem reducere. **A**lteris de re spicit materia vt est quid. sic est indistincta. quacūqz ergo formam potest ponere in hac materia. eandem pōt ponere in quacūqz materia. **E**x istis duobz declaratis arguitur. **D**e potest formam destructam eandem reducere in suam materiam ex primo. 7 psequēs ex scdo pōt illaz formam in quacūqz materia reducere. 7 pari ratione formam manentē in materia p pta potest eandē in quacūqz materia inducere. h ad idēmitatē forme in numero sequitur qd eadem sit materia. **Q** deus pōt facere qd quacūqz materia fiat hec materia. sicut pōt facere qd fiat h hac forma. pōt qd deus facere qd forma corpis xpi ponat in materia panis: sicut pōt facere qd materia panis fiat sub hac forma. 7 sic ista materia puerit in materia illi corpis et forma in formam 7 totūz in totūz. **A**ssumpta multa in ista reductione declarant diffuse. sed declaraciones ille cābentatis possunt omitti. imo 7 istam reductionem breuando vis eius in hoc videt stare. compositum a. conuerti totaliter in compositum b. est potentiale a. informari forma ipsius b. hoc autē est possibile qd 7c. prima pbat. qd potentiale ipsi a. informari forma ipsi b. est istud potentiale fieri illud. quia idēmitas forme pcludit idēmitatē materie. 7 ita puerit a. in b. no solum forma in forma sed materia in materia. 7 cōtra. **P**robato scdo qd potentiale ipsi a. 7 potentiale ipsi b. est quid indistinctū 7 sic in b 7 in illud pōt eadem forma induci ab agente respiciente illud potentiale vt est qd. isto modo breniādo ista reductiones no videt necessariū esse ad ppositum illud qd ibi tangit de re ditione forme destructe. **C**ontra istud. materia tota vt ē quid sub qua rōne deus eaz attingit in agendo. aut intelligitur esse eadem idēmitate numerali aut tūmodo eadem quia eiusdē rōnis. si primo mō. hoc videt falsum. 7 contra aref. xij. metha. ca. ij. hozum ingt que sunt in eadem specie diuersa sunt pncipia no specie. h ga singulariūz aliud tua materia 7 spēs 7 mouens 7 mea. rōne autē vniuersali ea dem. **S**i etiā sit eadem numero materia a. et materia b. qd cum forma a. non possit educi de materia a. quia materia a. iam actu habz istam formam. pari ratione non poterit educi de materia b. intelligatur per a. corpus christi et p b. panis. educatur forma corpis christi no propter hoc materia panis fieret materia corpis sine conuertetur ia cum quia materia quadam prioritate esset prior forma fm augu. xij. confes. ca. xvj. esse vtqz aliquid non formatum potest formari autem quod non est non potest. sic et go est prior materia. qd illud quod ex ea fit. **E**t i libro. xij. capitulo. xvij. cum aliud sit celi 7 terre materies. aliud celi et terre species. materiem quidem de nibilo cōmū. mū di autem speciem de informi materia: simul tamen vtrūqz fecisti. **E**t fm illud. ij. methaphisice. in fundamēto nature non est aliquid distinctum 7c. **E**t per rōnem. quia ipsa materia est eadem sub oppositis formis. forma at no pōt sine ipa manē. **N**ūc at ad variatōes posteriores no seqz variatio potis. no qd si hec foza recipiat i aliqz materia. seqz

retur q̄ illa fieret ista. nam ibi non est nisi inductio forme in materia que prius eam nō habuit. materia autē transiens a p̄atione ad formā non p̄ter hoc fit materia q̄ ipsa p̄t̄ n̄ fuit. Si intelligat sc̄do mō q̄ quercūq; materia ut quid est eadem. hoc est eiusdem rōnis. ex hoc nō sequitur q̄ forma q̄ est in ista materia posset eadem numero siml' inesse illi. sed t̄mmodo q̄ aliqua eiusdem rōnis cum ea. hoc autē nō sufficit ad habendū intentū. Alteri q̄ tum ad istuz articulum. dico q̄ dupl'r potest intelligi p̄uersionem fieri in p̄erisilens. vno modo sc̄lz in illud quod aliquando fuit sed nūc non manet. Alio modo in p̄erisilens. quo sc̄lz p̄er fuit et nūc in eodem esse manet. Et hoc sc̄dm̄ ad huc dupl'citer intelligitur. Vno modo q̄ manens simpliciter inesse p̄erhabito tamen aliqua nouitate sup̄addita illi esse sit ter minus noue p̄uersionis. puta q̄ ibi sit noua p̄esentia illius termini alicui. cui prius non fuit p̄esens. Alio modo q̄ ibi non sit aliqua nouitas nec in ipso esse nec in aliq̄ p̄oficiori. De istis tribus intellectibus p̄ ordinem est videndum. Primus non habet aliquam difficultatem de termino p̄erisilente. hoc est quod aliquando p̄esent fuit q̄ de nō p̄erisilente. nisi istam si deus potest de structum idem numero reparare. quod p̄cedit ab omnibus catholicis nec nūrum quia non est ibi p̄rodictio. De alio intellectu p̄erisilentis. q̄d sc̄lz in eodem esse manet. est amplior difficultas quia nulla mutationū de quibus loquit̄ p̄b̄. v. p̄b̄ficorum videt̄ posse esse ad terminum p̄erisilentem sic. p̄rimo autē intellectus subdiuisionis ē sc̄dus principalis. qui videtur possibilis. quia ita videtur de facto ponendum in cukaristia. corpus em̄ xp̄i p̄erhabens et retinens idē esse simpliciter. p̄ istam p̄uersionem fit de nouo p̄esens speciei panis. Et consimiliter posset poni de quantitate conuertenda in p̄erisilens. quia non est aliqua repugnantia ex parte termini ad quem. Contra ista arguit. primo cōtra illud q̄d dicitur de cukaristia. hoc sic fm̄ illud. aliquid est p̄ se terminus ad quem p̄uersionis fm̄ quod succedit termino a quo. sed per se corpus succedit panis fm̄ p̄esentiam quam habet de nouo et non fm̄ esse substantiale. ergo est p̄ se terminus fm̄ q̄ habet illam p̄esentiam. vel fm̄ q̄ sit p̄esens. sed sic esse p̄esens non dicit formaliter substantiam nec aliquid substantiale. quia eadem substantia p̄e manens nō fuit prius p̄esens et nūc est p̄esens q̄ p̄ se terminus ad quem p̄uersionis in cukaristia. non esset substantia. et per p̄ns ista p̄uersionis nō esset transubatio. quia transubatio est transitio vni substantie in aliam. p̄terea sc̄do arguitur p̄ra illud quod dicitur hoc esse possibile de quantitate. primo sic. Ideo genitū est vbi prius corruptū fuit. quia ratio locandi que est quantitas manet eadez in vtroq; sic etiam in cukaristia. quod fuit ratio locandi panem manet idem in conuersione. et per hoc corpus chrisi quod est terminus cōuersionis potest poni ibi esse siue habere p̄esentiam talem. ergo per oppositum si non manet illud quod fuit in termino a quo ratio locandi. sequitur q̄ terminus ad quem non est ibi vel non habebit talem p̄esentiam. sed si quantitas p̄uertatur in aliquid. patz q̄ ratio locandi nō manet. quia quantitas fuit illa ratio locandi. p̄terea si p̄ uersionem quātitatis in aliud. aliud fieret hic p̄ns. sequer̄ q̄ illud esset hic tali mō essendi. quasi mō p̄uersum habuit h̄ p̄ns esse. sed p̄uersum q̄d ē quantitas fuit local'r circūscriptiue. termin' ad quē p̄uersionis est hic localiter. ex q̄ videtur sequi duo impossibilia. p̄rimo q̄ idem sit simul in duobz locis localiter p̄ntia. p̄batuz qz terminus q̄ sit hic localiter. potest manere in suo p̄prio loco local'r. sicut corpus xp̄i nūc manet local'r in celo. consequens autē q̄ idem sit simul in duobz locis localiter. videtur inferre multa impossibilia. puta q̄ idem simul moueret̄ et quiesceret. quia posset ibi moueri. et hic quiescere. Similiter q̄ idem simul calefieret et frigereret. si hic habeat appropiatū ignem ibi aquā. Similit̄ idem esset cōtinuum et nō p̄tinuum. si hic habeat diuidens p̄tem a toto et ibi non. Similiter idem erit simul mortuum et viuum si animal ibi habeat corruptiuum inferens mortem et h̄ nō

babeat sed quercūq; necessaria et sufficientia ad salutem. Sc̄dm̄ impossibile principale sequens ex hoc. q̄ terminus cōuersionis sit hic localiter est istud. q̄ duo corpa possent esse simul in eodem loco. p̄ntia. p̄batuz. tum quia conuertatur istud in duo corpa qua ratione est hic local'r vnuz et aliud. tum quia p̄uertatur istud in aliquod maius. illud maius si sit hic localiter. pars erit cum parte. p̄sequens autē sc̄licet q̄ duo corpa sunt simul. videtur azel. probare esse impossibile ex intentione. iij. p̄b̄ficorum. Ad ista. ad p̄imum. si terminus per se transubationis est substantia et fm̄ esse substantie ut arguitur. cum corpus fm̄ esse substantie non succedit panis. proprie loquendo de successione. quia et si habeat esse post esse panis. non tamen incipit habē illud esse desinente panis. quod videtur necessarium ad hoc q̄ proprie diceret succedere ibi in esse. Alioq; posset dici sol succedere vermi corrupto. quia habet esse suum p̄ esse vermis. Neganda est ergo illa p̄positio fm̄ hoc. aliquid est p̄ se terminus ad quem fm̄ q̄d succedit termino a quo. quia fm̄ idem est prius et nūc manens. et per p̄sequens alteri. p̄rie non succedens corpus xp̄i diceretur termin' esse ad quem transubationis. et hoc ideo. quia illa non est p̄ductiva termini ad quem sed t̄mmodo conuersiua alteri in ipm̄. fm̄ autem illud eē non dicitur p̄rie succedere termino a quo sicut prius dictum ē. Possz tamen ista concedi q̄ fm̄ illud est nouitas in termino ad quem. fm̄ quod succedit termino a quo. accipiendo p̄rie succedere. et t̄nc concedi pōt q̄ non esset hic nouitas in termino nisi fm̄ istā p̄sentiam fm̄ quam nūc vere et realiter est hic. et prius nō fuit hic dum substantia panis fuit hic. Ad secundū dico q̄ nūc corpus xp̄i est vbi fuit panis. nec tamen quantitas que fuit panis formalis ratio essendi hic. est formalis ratio corpori xp̄i essendi hic. tum qz quātitas ista nō est formaliter in corpe xp̄i q̄ nec aliquid corpori xp̄i competit p̄ illaz et per rōnem formalem. tum quia quantitas non pōt esse formalis ratio locandi nisi circūscriptiue. quia illa ē ratio de terminata ad illum modum locatōnis. quicq; ergo per quantitatē ut p̄ rōnem formalem locatur hoc circūscriptiue local'r. corpus xp̄i non sic est p̄esens in sacramento patet. q̄ licet q̄ non maneret illud quod fuit cōuersio ratio formalis locandi. ad huc poterit deus terminum cōuersionis facere ibi p̄esentem vbi conuersum fuit. quod adducitur de generato et corrupto. si concedatur eandem quantitatem manere. et ideo per illam generatum localiter esse vbi corruptum fuit. hoc non p̄cludit p̄positum. quia p̄ istam conuersionem non oportet terminum esse localit' vbi fuit ipm̄ conuersum. imo est hic eodem modo essendi. quem tribuit sibi agens cōuertens aliud in ipsum. Ad aliud. negari potest ista p̄positio. terminus est hic eodē modo essendi quo modo fuit hic illud quod conuersus est. Instantia enim est. quia substantia panis que conuersa fuit. fuit hic localiter suo modo. sicut sc̄licet substantia panis potest esse alicubi localiter. quia pars sub quantitate fuit in parte loci et tota in toto. nec tamen substantia corporis chrisi in quam conuertitur. ē hic tali modo. immo tota ē vbiq;. non ergo sequit̄ q̄ terminus in quē p̄uertitur quantitas necessario sit hic localit'. Si tamen daret̄ q̄ de p̄ posset conuerrere quantitatem in illum terminum. et q̄ ille fieret hic localiter. alicui forte videretur q̄ illa que sequuntur ex hoc non sunt impossibilia simpliciter. sic sc̄lz q̄ includant contradictionem que sola dicuntur esse impossibilia deo. apud quem non est impossibile omne vbiq; hoc est omnis conceptus possibilis in intellectu. qualis est omnis conceptus in quo non includuntur contradictiones. Cum ergo ex primo istozum quod est idem corpus eē siml' i locis duobus localiter inferunt multa que apparet impossibilia. per duas p̄positiones videtur probabiliter posse respondere. Prima est. forme priores ipso vbi non variantur propter variationem ipsius vbi. quia propter variationem posterioris non variatur prius. ex qua p̄positione habetur q̄ idem habens duo vbi. non propter hoc variatur sc̄dm̄ aliquam formam substantia

lem. nec fm aliquam de genere quantitatis. vel qualita-
tis. quia forme istorum generum sunt simpliciter priores
ipso vbi. Secunda ppositio est ista. quacumq; passio-
ne ad formam substantie. vel quantitatis. vel qualitatis. re-
cipiet idem corpus a duobus agentibus sibi in isto eodem
vbi appropinquantibus: illam non aliam recipiet ab eis sed si
vbi in diuersis locis vel vbi appropinquantibus. Exemplum. si
hic circa lignum appropinquantur ignis et aqua. quale trans-
mutationem facient circa illud lignum: eandem non ali-
am facient circa idem lignum si habeat duo vbi. et in vno
appropinquantur sibi ignis et in alio aqua. Illud probatur ex
prima ppositione precedente. quia in diuersis vbi non va-
riatur forma absoluta que est simpliciter prior ipso vbi.
¶ Illas duas applicando soluantur que tanguntur in ar-
gumento et multa similia. Primum scilicet idem moueri
in hoc loco siue vbi et quiescere in alio vbi: non sunt repu-
gnantia. sicut nec habere hoc vbi et illud. quia ista duo. scilicet
moueri et quiescere fm vbi: sunt posteriora ipso vbi. ideo
possunt variari fm variationem in illo priore. Secundum
de calefieri et frigeri soluit p scdas ppositiones. si ei aliter
caleficeret et frigeret existens in duobus vbi: q; existens
in vno vbi in quo haberet ista duo agentia appropinquantia. et
sicut tunc si alterum agentium simpliciter vinceret virtu-
tem reliqui agentis. illud assimilaret sibi passum. et impe-
diret reliquum quod esset minoris virtutis assimilare sibi
passum. si autem essent aliquo modo equalia in virtute.
alterarent passum quasi ad quoddam medium inter duo
extrema. sic etiam nunc quando ponitur idem in duobus
vbi. Tertium de continuitate soluitur p idem. quia si a-
gens soluens continuitatem vinceret virtutem conserva-
tis continuitatem absolute. continuitas esset diuisa vtro-
biq; non tamen vt ab aliquo vtrobiq;. sicut responderetur
de corpore xpi in piride quando idem corpus fuit diuisum
in cruce. Quartum similiter vel facilius soluitur. quia for-
ma substantialis si virtute alicuius agentis circa illud i
vno loco separatur a materia simpliciter: nusquam esset vnita
eide materie. vt diceretur de corpore xpi quando fuit mor-
tuum in cruce: non fuit viuum in eucharistia. ¶ Secundum
principale quod inferitur tanquam inconueniens scilicet duo corpo-
ra posse esse simul. diceretur non esse inconueniens. nec i-
possibile. quia contradictio non apparet cum vnitas loci
non sit formaliter intrinsecam cui accidentaliter aduenit ee
in vno loco. ergo non sequitur. quodcumq; corpus est. in b
eodem loco est idem corpus. nec similitas variat vnitatez
corporis vel loci. ¶ Ad auctoritatem auz. iiii. pbisicorum.
dici potest. q; probatio sua ad hoc procedit q; virtute pro-
pria vel nature create propter sui limitationes non potest
idem corpus esse in diuersis locis adequatis. sed de virtu-
te diuina illimitata non concludit. ¶ Tertius intellectus
principalis scilicet q; aliquid manens in eodem esse quod iam
prius habuit nulla oino nouitate facta circa ipsum potest
esse terminus noue conuersionis. declaratur esse possibilis
hoc modo. quando deus conseruat creaturam. terminus
illius pseruationis non est aliquid nouum sed idem et fm
idem esse quod prius habuit. non q; requirit pseruatio actio
vel passio nouitatem in termino. q; nec conuersio. pntia de-
claratur ex hoc. q; sicut deus volens hoc habere esse qua-
si post idem esse pseruat illud. sic volens illud habere esse
post esse illius. puerit illud in istud. q; facit esse istius et
si non pprrie tamen aliquo modo succedere ipsi esse illius.
non requirit autem ad hoc q; illud sit terminus actionis
quod simplr et pprrie succedit alteri scilicet tanquam nouum. sicut
p; in pseruatione. Sedm hoc diceret. q; sicut de eodem vel
le creat illud in quantum vult hoc esse post non esse: et conseruat
illud in quantum vult hoc esse quasi post idem esse: sic eodem
velle puerit aliud in illud. quia vult illud esse post istud.
¶ Si arguit quod potest illud esse terminus pueris po-
situe. si p eam non accipiat aliquid esse. cum etiam in diui-
nis illud quod est terminus actionis accipiat esse per illa
actionem: diceretur. q; non oportet omnem terminum

actionis positue habere esse acceptum per illam actionem
nisi vel simpliciter vel in ordine ad aliquod aliud. et sic ter-
minus conuersionis potest dici accipere esse in ordine ad
conuersum. in quantum deus vult illud esse post illud. Ali-
ter diceretur q; actio positua vel est productiua termini
simpliciter vel equiualeuter. et ista conuersio secundo mo-
do est productiua. quia quantum est ex parte sua. ipsa suffice-
ret ad hoc q; terminus acciperet esse per eam. sed si non ac-
cipit esse: hoc ideo est quia iam prebabet illud esse. ¶ Con-
tra istam declarationem arguitur. quia fm hoc posset di-
ci deum quicquid admirabiliter conuertere in solem. q; vult
solem manere in suo esse: post esse illius admirabiliter sicut b
preexistens manet post esse illius conuersi. ¶ Aliter pot-
est declarari possibilitas illius intellectus. et hoc sic. q; po-
test esse terminus conuersionis concomitante ipsum aliq;
posteriore quod non includitur in per se termino ipsius.
illo circumscripto potest esse terminus eiusdem hoc patet.
quia vt prius est terminus conuersionis. et a priore vt prius
potest circumscribi posterius. nunc autem substantia cor-
poris xpi est p se terminus transubstantiationis. licet con-
comiteatur presentia illa qua d nouo est presens speciei pa-
nis. sicut de claratum fuit exponendo intellectum preceden-
tem. ergo sine tali presentia et quacumq; nouitate alicuius
posterioris ipso esse corporis: posset corpus esse terminus
conuersionis.

De tercio principali tenetur

communiter q; in conuersione totali non est admirabilio
termini a quo. ¶ Una opinio deducit ex hoc. q; post conuer-
sionem: panis non est nihil. et probatur pntia. quia si esset
nihil. oporteret dicere q; esset admirabiliter. et ultra dedu-
cit. si non est nihil. est aliquid. non autem est quod presuit
quia illud conuersum est. nec aliquid extra terminum ad
quem. patet discurrendo. ergo post conuersionem est illud
in quod conuersum est. vt sic verum sit dicere: quod presuit
est panis est corpus xpi. ¶ Aut si ista negaretur necessario
e dare q; aliquid corpus sit eius quod fuit panis. ¶ Co-
tra istud quod ipse addit q; panis post conuersionem non
est nihil. b aliquid sic q; aliquid corpus sit eius quod
fuit panis. potest argui primo sic. quod nullo modo aliter
se habet in se post conuersionem q; prius se habuit. nec a-
liquid in se aliter habet: non habet aliquam aliquiditatem
quam prius non habuit. corpus xpi nullo modo se habet
in se aliter post conuersionem q; ante. sed ante conuersio-
nem panis non habuit in se aliquiditatem panis. nec aliq-
tas corporis erat aliquiditas panis. ergo nec post conuersio-
nem. ¶ Preterea esse termini ad quez conuersionis requi-
rit non esse termini a quo. patet si termini sunt oppositi cum
esse vnus oppositi excludat esse alterius oppositi. ergo ter-
minus ad quem conuersionis vt talis. non habet in se en-
titatem vel aliquiditatem termini a quo. ¶ Aliter dicitur quod
non admirabiliter quia manet in potentia materia corpo-
ris xpi. ¶ Contra hoc arguitur. q; tunc non posset deus ad-
mirabiliter aliquid materiale nisi simul admirabiliter omnia
materialia. q; quocumq; materiali non admirabiliter semper
in materia eius manet in potentia quodcumq; materiale
¶ Preterea. vbi totum transit in totum. ibi non manet ma-
teria termini a quo. cum ergo in transmutationibus que re-
quirunt materiam. materia manens sit illa que fuit cor-
rupta. ergo etc. ¶ Aliter dicitur q; sicut fm aresto. v. pbi-
sorum. transmutatio naturalis aliqua est a non subie-
cto in subiectum. et illa est generatio. aliqua e contra. vt
corruptio. aliqua a subiecto in subiectum vt alteratio. et
generaliter motus proprie dictus. sic in transmutatione
supernaturali aliqua est versio a non subiecto in subiectum
vt creatio. aliqua e conuerso vt admirabilio. et aliqua a sub-
iecto in subiectum vt conuersio totalis vnus positui i ali-
ud. non est ergo ista conuersio admirabilio. quia habet p
se terminum posituum. ¶ Contra b. h. sint duo termini positui. in
comitante duo termini negatiui. sicut quod concurrunt ge-

neratio et corruptio coiter in naturalibus sunt duo termini negativi concomitantes duos terminos positivos, sicut esse aque corripit concomitantur non esse ignis generandi. et esse ignis concomitantur non esse aque. Quod similiter in positivo, esse panis concomitantur non esse corporis christi. et esse corporis concomitantur non esse panis. Tunc arguitur, mutatio dicitur esse creatio vel admirabilio ex per se terminis eius non autem ex concomitantibus per se terminis, sicut generatio non est per se creatio propter hoc quod terminus per se a quo non est nihil sed privatio. et consimiliter est de per se termino ad quem corruptionis. Quod si comparando per se terminos huius conversionis qui sunt esse panis et non esse panis, cum illud non esse sit totale non esse quia nihil panis manet, sequeret quod ipsa destructio per se considerata sit admirabilio. **A**lter potest dici et deduci ad oppositum illud exemplum de corruptione ubi non tamen per accidens terminatur aliquid positivum, scilicet materia, per se corruptio non est admirabilio, quia aliquid corrupti manet. Sed si ista esset precia ratio: tunc forma videtur admirabilis, quia nihil eius remaneret. Similiter illud manens non est per se terminus corruptionis ad quem. Ideo magis adhuc distinguitur per se corruptio ab admirabilione per suum per se terminum, quia ille non est nihil siue negatio absoluta, sed est negatio in apto nato siue privatio, et per tantum etiam forma posset dici non admirabilis, quia ei succedit pro termino non nihil, sed privatio illius forme. Adhuc si veritas istarum rationum deficeret, puta si deus subito converteret totum ignem in totam aquam, non manente eodem subiecto communi: adhuc non esset admirabilio, quia terminus ad quem destructionis ignis, et si non sit proprie privatio forme ignis: tamen non est negatio extra genus, sed est negatio ut includatur in forma opposita positiva, negatio autem in genere non potest esse terminus ad quem admirabilionis, sicut nec talis negatio potest esse terminus a quo creationis. In opposito huius due primae rationes non inveniuntur, quia nec aliquid termini a quo manet, nec forme eius succedit privatio ipsius proprie loquendo, quia non in eodem susceptivo: tertia tamen ratio invenitur, quia destructio panis terminatur negatio esse panis, non extra genus: sed ut includatur in esse termini ad quem. **S**ed contra hoc arguitur, quia terminus destructionis accidit per se terminis aliis ad quem positivum, quod qualis esset ista destructio si non esset terminus positivus concomitans: talis est modo quantum ad per se rationem destructionis, non quod prohibet esse admirabilio per hoc quod terminus positivus concomitatur. **V**ideretur autem hic quod negatio extra genus, et negatio in genere absoluta tamen, et negatio que dicitur privatio, non differunt formaliter secundum rationem negationis, et tamen sic distinguuntur quod alicuius mutationis unum est per se terminus et non aliud, ut patet de corruptione, ita negatio ut includitur in termino positivo succedente est hic per se terminus. **A**d argumentum principale, aliquid esse commune terminis potest esse dupliciter, vel communitate reali, sicut materia que est commune substratum utriusque termino in corruptione, hoc modo non oportet in conversione totali aliquid esse commune terminis, immo tale commune repugnat conversioni totali. Alio modo potest intelligi commune communitate rationis, puta quod uterque terminus contineatur sub ente, et hoc sufficit ad excludendum rationem creationis et admirabilionis, quia in illis alter terminus non continetur sub ente, et hoc modo dicitur quod iste species et illud preteritis in quod converterent haberent aliquid commune. **A**lter potest poni aliquid commune terminis non essentialiter, sed communis habitudo ad idem agens, quia potentie agentis eodem modo subiacet uterque terminus conversionis, et hoc etiam sufficit ad excludendum admirabilionem, quia nihil proprie non subiacet potentie agentis, cum non sit aliqd causabilis

le. **A**rgumentum in oppositum probat quod natura potest convertere aliquid in aliud conversione totali, et ita non requirit subiectum commune, quod manifeste est inveniendum in quacunque transmutatione naturali secundum philosophum, ideo ad illud argumentum dicendum est, quod agens naturale potest omnem transmutationem illam et solum causare circa istas species: que transmutatio potest hic habere subiectum transmutabile, nulla autem transmutatio substantialis habet hic subiectum transmutabile, quia nulla est hic substantia, nec composita nec materia, ideo agens naturale non potest hic transmutationem substantialem causare sed accidentalem in qua sufficit quantitas pro subiecto. In illo ergo nunc in quo actione agentis naturalis eucharistia habet primo non esse, cum natura nihil corripit nisi aliquid impossibile producendo: producere virtute nature quoddam compositum per accidens, scilicet quantum quod le qualitate impossibile eucharistie que corripitur et istius compositi subiectum preterit, et forma inducta est ab agente creato habente eam in virtute sua activa. **S**ed nunquid tunc producit aliqua substantia? **R**espondeo, non actione nature, quia non habet passum de quo producat substantiam, si ergo tunc substantia producat hoc est actione dei qui disposuit nullum accidens esse sine subiecto: nisi in eucharistia manente, et ideo illa destructa deus producit substantiam compositam que nata est affici illis accidentibus causatis per agens naturale, nec illa substantia nova requiritur propter actionem nature, immo actione illa sequitur ordine nature, nec necessario: quia deus posset non producere substantiam illam, sed sequi ordine dispositionis diuine. **D**e ipsa autem definitione eucharistie duplex est opinio, una que videtur esse Anno, de officio misse preter tertia, ubi dicitur, quod quibus species manent que possent afficere substantiam panis et vini si essent ibi: si tamen tanta fuerit alteratio circa species quod panis eis affectus non esset convenienti nutrimenti, definit esse eucharistia, et in eodem instanti actione diuina fiet ibi nova substantia que nata est affici illa qualitate. **S**ed autem est substantia panis, et tunc illa manet ulterius in alteratione usque ad instanti generationis nove substantie, et illas generat natura corripendo illam substantiam positam qua potentia diuina reduritur. **A**lia est opinio, quod manet quantum manent qualitates que possent afficere eam, quod sic affecta non esset convenienti nutrimenti, non definit esse eucharistia nisi quando desinet ipsa substantia panis. **E**t secundum hoc videtur dicitur, quod in illo instanti corruptionis species est ibi substantia non panis, quod illa non esset nata affici qualitate impossibilitatis panis inductis, sed talis est illa substantia nova quale natura generaret de pane corrupto, si substantia panis ibi fuisset.

Questio. xi.

Ad tertium sic pro

cedit, arguitur quod deus non potest facere quod manente corpore et loco, corpus non habeat ubi in loco, quod non potest manere extrema quod maneat relatio media, sic non potest esse duo alba quod sint filia, corpus et locus videtur esse extrema inter quod ipsum ubi est quod bitudo media, secundum illud, vii. principio, ubi est circumscriptione corporis a circumscriptione loci procedens. **C**ontra, sic se habent corpus et locus ad ubi: sic actum et passivum ad actionem et passionem, nunc autem deus potest facere quod manente activo et passivo non sit inter illa actio et passio, quod tamen maior probatur, quod ita videtur ubi bitudo media inter locum et corpus: sic actio et passio inter agens et patiens. **A**d idem probatur, quia sic habet deus, tres pueros in formam missos ignis non produxit, et tamen fuit actus quod anima erupit interfecit eos quod miserunt eos in fornaces et corpora eorum erant passiva: quod non est visum quod tunc habuerunt totum impassibilitatis.

Ista questio potest habere

duplicem intellectum, unum de corpore et loco in se, alium de corpore et loco determinato, uterque potest subdividui. **E**t ideo

e

sunt hic quatuor declaranda. Primo si corpi in pmi repugne non hnt vbi. posito loco in pmi. Secundo si repugne loco in pmi esse sine vbi sine n circumscribere. et h posito corpe in pmi. Tercio si possibile sit h corpe et h loco manente h h corpe hnt hnt loco in pmi: q h corpus n habeat h vbi. Quarta si h corpe et h loco manentibus. et h corpe huic loco presente: possibile est h corpe n hnt h vbi. **De primo dico.** q non includit ptradictioz corpus esse sine corpe aliq cōnente. et p pms sine vbi. imo ita est de pmo celo quod non hnt corpus pntens. posito etiaz q est locus non tm gcuqz h aliq capax h corpus. non estz adhuc ptradictio: q hoc corpus n hnt vbi. Rō pmi est. quia n est ptradictio abso lutū manere absqz respectu ad illud quod n est prius eo. vel saltez quod nec est prius nec simul natura cum ipso. nūc aut locus nec est prius natura corpe nec simul. imo videt posteriorius corpe. q. et. Et h pot accipi rō secundi. **Contra istud.** corpus p se pceptū esse in loco. ita q cor pōritas est p se ratio essendi in loco. h ptradictio est rati ones formalē esse: nisi illud sit cuius est ratio formalis. **Preterea.** corpus locatū dependet a locante. q illa habi tudo locati ad locans est habitudo quedā dependētie. h absolutum nō pot esse sine dependētia ppta quam natum est habere. **Preterea** ptra illud quod dicit de pmi celo arguit. quia illud corpus si moueat: nō est dare quo motu moueret nisi locali. h moueri localit regit ee in loco. quia moueri localit est aliter se hnt in loco nūc q prius. **Si dicit q celus gescit:** sequit qe opposita illi motu que natū est hnt. et ita quiescit localit. et tūc ppositum. **Ad primū pot dicit.** q dimensio est rō fundamen talis prima respectu vbi. et si sic intelligeret ratio forma lis: hnt pot talis ratio formalis separi ab illo respectu e dicit ee rō. et h intelligendo in actu h n separēt ab apptu dntē vel potentia ad illud. **Exemplū.** albedo ē illo modo ratio eēndi sile. et tm nō est ptradictio q sit sine similitu dine actuali. **Contra.** si dimensio est ppta rō fundame talis respectu passiuē locatōis. saltez ista erit p se secūdo mō est nō pmo mō corpe locat. sicut color videt. h i. ppo sitōne p se secūdo mō cū sit nēcia simplr: subiectū n p ee sine p dīcato. **Rōndeo q corporeitas est rō fundamenta lis respectu hnt** q est esse locabile. et respectu hnt etiaz q est locari. ppta quidez et prima vtriusqz. quia cui est potētia eius est et actus. h respectu primi est rō necessaria respectu secūdi rō nō nēcia. qz apptudo est intrinseca per istaz rōnem etiā precise acceptaz. h illud ad quod est apptudo nō inest actualiter nisi p agens reducēs apptitudi nem ad actū. negandum est igit quod assumit. s. hanc esse p se secūdo modo. corpe locat. h pcedendū sit hanc esse p se. corpus est locabile. **Exemplū hnt.** hec est p se secūdo mō. homo ē risibilis. hec aut ptingēs. hō ridet. **Ad scdm illa dependētia q est locati ad locans nō est simpliciter nēcia ex pte ei** quod dicit dependere. sic ē dependētia cau sati ad cam. h est dependētia aliqz tanq ad illud qd natū est pseruare rem in sua dispositōne naturali. corpe qdē naturale in suo loco naturali natū ē sic pseruari. sine tm tali pseruāte pot absolute esse. **Ad terciū pot dicit.** q si mouet: mouet hnt locare: nō hnt locari. qz nūc alit corpe pntentū q prius locauit. h nō aliter locat. qz n locat. et illo mō intelligit dicitur Auerro. q celū est in loco p centrū. qz suū ee in loco ē locare locabile fixum i loco. **Si qzatur de illo locare ad qd gen** pntinet. ut sic motus ille dice ret ee in illo genē: n ad gen vbi. qz vbi ē circūscriptō pas siva. n ad aliq aliud gen. tum qz mot ēē i plūto gene ribus q pot pbus. v. pby. tum qz discurredo n inueit ad qd gen aliud pntinet. **Preterea.** sicut celū pot circu lare h nō pntinet a corpore. sic pot circolare h nō pntinet corpus. puta si esset idē corpus pntinū et spericū. igit il la forma fluens hnt quaz ē p se motus circularōis: posset p se esse sine respectu tam ad pntinēs q ad pntentū. et ita est forma mere absoluta. Rōnionez querē.

De secūdo articulo dico. q

non apparet ptradictio supficiem concavam esse sine re spectu ad aliud corpus ut pntentum. esto etiaz q aliud cor pus sit q esset sic natum contineri. ut prius argumentum est de respectu locatōis passiuē. ita potest hic argui de loca tione actiua. Item confirmat. quia celum est incorrupti bile et lz elemēta hnt se tota sint incorruptibilia hnt p hnt nō tamen eo modo sunt incorruptibilia quo celum. quia forma elemēti cum sit eiusdez ratiōis in toto et in pte: nō est formalis ratio incorruptibilitatis. in toto sic nec i parte. et lz non sit aliqua causa naturalis corruptiua to tius elemēti sicut pntis: tamen istam possibilitatem in trinsecam reduci ad actum nō est ita impossibile sicut ee lum corumpi. **Hnt saltez hnt theologos** possibile est ee elementa admirabile. que (quantum est ex formis suis) sunt corruptibilia. lz non admirabile celum quod hnt for mam suaz est incorruptibile. quia in consruando prius et magis necessarium non requirit tanq mediū aliquod minus necessarium conseruari. **Absolute igit potest ad mirabile elemēta et nihil in nouare circa esse celi.** hoc po sito. latera celi non concurrerent in instanti. quia natu ra non potest facere talem translationem in instanti. re manere igitur potest superficies concava celi et tamen nō continens aliquod corpus. **Contra ista.** Vacuum esse est impossibile simpliciter. ut probat **Aristo.** in pby. p s. corum. sed si superficies concava esset sine corpore: esset vacuum. igitur et. **Ad probationem maioris vna ratio** pphilosophi in. c. de loco. ptra ponentes locum esse spaciū est ista. quia tūc infiniti vtiqz essent loci. et subdit ad pro bationez istius consequētie. distante. n. acre. et aqua idēz faciunt omnes partes in toto quod omnis aqua in vase. **Preterea.** inter latera vacui nihil est medium. sed hnt p hnt. v. pphysicorum. illa sunt simul quorum nihil est me dium. si igit esset vacuum latera essent simul et nō simul. **Preterea.** in tempe est contradictio duo instantia esse distantia et non esse tempus medium. igit pzi ratione i loco ptradictio est duo esse localit distantia et nō esse cor pus mediū. **Ad primū.** ista pbatō psequētie hnt pbi losophū multiplē exponit. h qualitercūqz pntia declare ē nō tenet. nisi ponēdo vacuū esse spaciū actu dimensiona tum. lz nō habeat qualitates naturales. qdū. n. pōit ibi dimensio in actu. semp remanet rō hnt p hnt. quare nō ppa tit secū aliud corpe nisi vniū diuidat alter. h vacuū illud qd pot possibile deo i illo mēbro nō ē aliq spaciū hnt di mēsiōes positiuas. h tm modo ē ibi possibilitas ad tātas dimēsiōes positiuas cū carētia cuiuscūqz dimēsiōis i ac tu. et h mō pōt dicit de oibz rōnibz pbi ibi positū. q. pcc. dū ē vacuū vno mō. imaginādo. s. q sit spaciū actu di mēsiōnati sine corpe. et ita nihil occludit p intellectū q cō cedit deo ee possibile. **Ad scdm dico.** q mediū pnt intel ligi vel positū et actuale. vel pntentū et potētiāle. et vtroqz mō dē itelligi nullū ee mediū eoz q tāgūt se et q sunt sil. latera at vacui est nō habeat mediū pmo mō: hnt tm me diū scdo mō. qz int ea possz tātū corpe intercipi quātū ē illd corpe qd intercipi. qz spaciū ē actu plēnū. est ibi igit mediū potētiāle. et segt ex h q ē ibi mediū pntentū siue pntentū. qz carēs tāto medio quātū possz intercipi inter illa extrema. **Ad terciū dicit q nllō motu crūte possz esse ges aliq ee pntē accepta.** qz nllō corpe moto possz aliq corpe vniformit ee hnt. et cū h ee aptū natū alr et alr se ha bere. sic corpe hnt possz vniformit se hnt i sua dispositōe. lz nullū corpe alit se hnt. qz n optet q aliq corpa i sfero alit se hnt ad h vnt vniformit se hnt. nec aliq alia corpa ponūt sic foza mouēda. huic ee vniformi dispositi oni corūdz ppta mēsurā q ē tps. int e qz qz duo illātia imaginata possz tāt fluxū sine motū intercipi. et ita si tps ee mēsurā motū siue fluxū. illa vniformit exntia hēbit tps lz nō vniformit actuale positū h potētiāle et pntentū. vñ in lectus habens noticiam temporis actualis et positūni applicando eam ad illā durationez vniformit. pnt pntēce

7

re quantitate ipsius. s. q. tanta habere potest si eēt tempus positum. sicut est in pposito de distantia i loco positua et p uatua. sic moza p uatua mēsurat ptes alie. successiuas. sic dimētio p uatua mēsurat ptes pmanētes. et h qz p uatio equat habitu suo mō. Et n̄ illd argumētū pōt adduci p pposito pfirmādo. et h sic. Possibile ē distantia ali quā eēt inter aliq qm fm tps. h n̄ sit int̄ illa tps positū in termediū. h est positua mēsurā motus. h sufficit q sit tēpus potētiāle vel p uatiue acceptū. ad h vt sit distantia inter illa tps fm quaz h dicit eēt posterius vel prius eo. igit a sili de loco et distantia locali. Si arguit h b. qz distantia nō pōt eēt nisi sit aliqd in q sit illa distantia. et hoc n̄b̄l est qz nullū mediū. pōt dicit. q distantia formaliter importat respectū inter extrema. respectus autē ē i vno extremo et ad aliud sicut ad terminū. hic autē ē dare vtrūqz terminū positū h nō sit mediū positū. et si ex solo primo illoz dicit habitudo positua. poster pcedi q h eēt distantia positua. h si vltra h requirit q mediū sit positū. tūc saltez saluaz ppositum. qz hic est distantia p uatiua et ppositua potētiālis. h nō actualis.

De tercio patet q si hoc cor

pus nō sit huic loco p̄sens. nō circumscribit̄ isto loco. igit nō hz vbi in h loco. si etiā n̄ ē huic loco p̄sens: fm curū nature est in alio loco. et fm natura n̄ pōt simul h̄re duo vbi. q nō hz h vbi. et tū ille locus manet. qz manet h vbi mū corpis p̄tinentis. et h p̄z in secūdo articulo. Contra hoc. locus importat rōnez p̄tinentis quia sup̄ficies abso luta circūscripta rōne p̄tinentis nō hz rōnez loci. nūc autē p̄tinerē cū dicat respectū nō videt̄ manere nisi sit ad eundez terminū. igit qz p̄tinet aliud et aliud. nō videtur manere idēz locus. h qz corpus n̄ est p̄sens huic loco. n̄ est idēz p̄tentiū. R̄spondeo. quanto p̄by. vult p̄b̄o q idem locus maneat succedēdo sibi inuicē corpibz. er hoc p̄z q nō est alius locus si aliud locatū p̄tineat. qz igit arguit̄ de relatiōe p̄tinentis ad p̄tentiū: pcedi pōt q locus vltra sup̄ficies addit relatiōez p̄tinentis. vt intelligit̄ p̄ illud qd dicit̄ in diffinitione vltimū p̄tinentis. h est. primū et immediatū p̄tinentis. et tunc p̄nter dicendū est. vel q variato p̄tentiō nō variat̄ relatiō in alio extremo. et hoc eodez mō quo respicit̄ illud extremū. quia respicit̄ p̄ extremo p se: p̄tentiū in cōmuni et nō h signatū. Et pōt dicit̄ q variato cōtento variat̄ relatiō ipsa cōmūdens. et illa est aliud et aliud p̄tinerē respectu alterius et alterius p̄tenti. h n̄ variat̄ extremū relatiō. qz idēz est p̄tinentis et ita idēz locus. Et replum huius. corpus h̄ns albedinez. si fm eam est sile multas. multas hz similitudines. quia similitudo numeratur termino numerato. h tū ipm nō est multa similia h vnus simile. sicut habens multas sciētias est vnū sciens. qz cōtentiū nō numerat̄ ad soloz numeratōez forme. h optet q cū hoc sit numeratio suppositi h̄ntis formā.

De quarto videtur q possz

esse ibi triplex intellectus. primus qz h corpus mō quantitatiuo sit p̄sens huic loco sine alio corpe sic p̄nter. Alius in intellectus. q simul cū alio presente sit h modo p̄ns. Tercius intellectus. q sine modo quantitatiuo sit huic loco p̄sens. De primo planū videt̄ q talis presentia nō pōt esse sine vbi. sicut nō pōt poni sine circūscriptiōe passua corpis a loco. qz circūscriptio illa nō videt̄ aliqd ponere vltra h q est corpus esse p̄sens huic loco mō quantitatiuo. s. tanq̄ cōtentiū et cōmensuratū. Sed h ē dubiū quia illa circūscriptio vel p̄ntia nō videt̄ dicere aliqd nisi respectū formaliter. et p̄ntis ipm vbi nihil eēt formalit̄ nisi respectus. h p̄sequens videt̄ falsū. qz fm p̄b̄m. v. et vij. p̄by. ad relatiōez n̄ est p se motus. h fm p̄b̄uz. v. p̄by. motus est p se i genere vbi. Si dicit̄ q vbi p se importat et absolutū et respectū. et p̄ illud absolutū quod importat distinguit̄ ab alijs generibz que similit̄ importat respectus. h determinatos p determinata fundamēta. Contra absolutū et respectus nō faciūt p se vnū pceptum. sed

cuiuscūqz generis est pceptus p se vnus. h̄z nec absolutum per se p̄trabit respectum ad tale genus vel ad talem speciem in tali genere. p̄ter idem mediū. quia nō facit p se vnū pceptum cū illo. Similiter ex eodez pōt p̄ a. qui vterius. quia accipiat̄ vterqz illoz conceptū per se. vterqz si est cōmūnis est dicibilis de pluribus in quid q̄ vterobiqz ascendendo status est ad vnū conceptū cōmū nullimū p se dicibilem de pluribus. et tunc in vtroqz processu stabitur ad conceptum p̄prij generis in illo processu.

Hic dicit̄ pōt. q si fm cōiter dicta saluanda sit distinctio decem generū. et p̄sequens sex genera vltima nō p̄tineat sub genere relationis: cum non appareat q̄ importat formas absolutas: nec simul importat absolutū et respectum: vt argutum est. p̄sequens est dicere q sunt essentia liter respectus. nec tamen de genere relationis. igit optet distinguere inter respectum et respectū etiam distinctiōe fm genus. p̄tēst autē distinctiō respectū quos importat ista sex genera ab illo respectu qui p̄prie dicit̄ relatiō que ē quartū genus. accipi ex illo dicto cōi. quo dicit̄ respectus de genere relationis esse respectus intrinsecus aduenientes. respectus autē illoz sex generū extrinsecus aduenientes. hoc potest̄ intelligi sic. nullus respectus sic in trinsecus aduenit absolute: q cōueniat ei fm se sine ad se. quia tūc non esset respectus. de rōne. n. respectus ē q sit vnus ad alterum. ille igitur respectus dicit̄ intrinsecus adueniens qui necessario consequit̄ fundamentū positio termino. quia non potest̄ esse respectus magis intrinsecus absolute. et per oppositum ille est extrinsecus adueniens qui non necessario consequitur fundamentū etiaz positio termino. Si ista sint vera: responderi potest̄ ad illaz autoritatem p̄b̄i. v. p̄by. qz negat motum ad relatiōez p̄prie dictam que p̄tinet ad quartum genus. nō autēz ad quēcumqz respectum p̄tinentem ad aliquod ser generum. immo concedit̄ ibi motum esse in vbi. qui cōmūiter non dicit̄ esse motus ad formam absolutam. quia vbi vt videtur nō est forma absoluta. sed respectus corpis contenti ad locum p̄tinentē. h̄z autē dicit̄ relatiōis ab alijs respectibz in non terminando motū videt̄ esse. quia ex quo relatiō necessario consequit̄ extrema positā. nūq̄ potest̄ ipsa acquiri per se: h̄z tūmodo p̄ accens. alio scilz absolute acquiri in altero relatorum. et talia que nō acquirūt nisi p̄ accidens alio acquiri negat p̄b̄m in. v. p̄by. per se terminare motū. respectus autē nō necessario p̄sequens extrema. potest̄ habere p̄prie nouitate absqz nouitate vnus vel alterius extremi. et ideo potest̄ habere p̄prie acquisitionez. nam ita videt̄ esse de vbi. quia pōt de conseruare idēz localem et eundez locum. et tū nō manet eadēz circūscriptio. quia corpus est absens ab illo loco. et hoc etiam potest̄ natura facere. ponendo aliū corpus p̄sens illi loco. nō igit̄ ista extrema locū et localem n̄cōio consequit̄ ipm vbi. et ideo potest̄ esse nouū nouitate p̄prie et acquiri corpoti nullo absolute acq̄sito nec corpoti nec ipi loco. Sed si querat̄. quō potest̄ acq̄sitiō respectus esse successiua nisi successiō ponat̄ in aliq absolute? Diceret̄ q corpus successiue fm ptem alia et aliaz sit p̄ns eidez pti loci: sicut corpus fm eandēz ptes sit successiue p̄ns alij et alij parti loci. ita qz t̄z ex diuisibilitate corpis qz loci sequit̄ diuisibilitas circūscriptiōis corpis a loco. et diuisibilitas successiua qz pars post ptem acq̄ritur. nō est q̄ diuisibilitas in respectu sine diuisibilitate in absolute. h̄z est successiō in respectu: qui ē circūscriptio sine successiōe i forma absolute corpis vel loci. De secūdo intellectu in isto articulo. s. an h corpus h̄ret h vbi. si sit cū ipso h̄ret aliud corp̄ modo extenso. videt̄ posse dicit̄ q tūc h corp̄ nō haberet h vbi. qz pari rōne aliū corpus h̄ret h vbi. nō p̄nt autē eēt duo vbi eiusdē loci. qz vni loci vna est circūscriptio. Itēz corpus locatū facit latera p̄tinentis distare. h h corpus qd aduenit secūdo huic loco. nō facit latera eius distare. imo iam p aliud corp̄ qd prius fuit h̄ fuit distantia int̄ latera. Et p̄firmat̄. quia si vtrūqz faceret latera distare. igit vtrūqz esset p se mediū

inter ista distantia. s. ubi est aliud et aliud medium p se: ubi videtur esse alia et alia distantia. et ita iter eadem latera eiusdem loci esset duplex distantia. potest tamen dici. quod in isto intellectu utrumque corpus haberet ubi in hoc loco. quia cum utrumque ponatur hic sicut contentum coextensum et commensuratum vel utrumque erit locatum quod est oppositum. vel neutrum. et tunc est locus ille vacuum in quo ponitur esse duo corpora modo extensio. quod nullus diceret. Similiter utrumque istorum amoto altero remanente: illud remanens habebit hic ubi. s. non alium modum habebit h. ex parte sui ad locum continetur quam modo habeat. Istud patet per oppositum de angelo. quia si angelus sit simul cum corpore non habet proprie ubi in isto loco in quo corpus coexistens habet proprie ubi. quia angelus non est ibi coextensus et commensuratus illi loco. nec replet illum locum. unde si corpus amoto solus angelus ibi maneret: locus ille proprie diceretur vacuum. opposita istorum sunt vera de corpore coexistente alteri corpori.

Et si queratur. quomodo potest locus iam plenus iterum repleri? Respondeo et simulacrum ad obiectio nes per aliquam partem. Ad primam secundum istam viam que ponit in eodem supposito et fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diversos terminos. procedendum est quod eisdem loco potest competere alia et alia circumscriptione activa. et potest sibi in alio et alio corpore alia et alia circumscriptione passiva considerari.

Ad aliam. facere latera distantie potest intelligi dupliciter. vel effectiue. et sic agens distans latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. et sic medium interceptum dicitur facere distare. et hoc secundo modo procedendum esset quod utrumque corpus hoc effectiue etiam facit latera huius loci distare. quia utrumque est. medium in extremitate. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. s. ipsum agens quod primo diuidit hoc latus ab illo. Et per hoc etiam patet quomodo utrumque replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est maior inconueniens locum plenum repleri de nouo aliquo replente formaliter quam continens unum sibi commensuratum de nouo continere et aliud simili modo continendi.

Ad confirmationem illam diceretur. quod accipiendo distantiam pro illa habitudine que est in vno distante ad alterum ut ad terminum non est nisi vna distantia inter eadem extrema. siue sint plura media siue vnicum. Nec illa est vera hoc modo loquendo de distantia. quod ubi est aliud per se medium: ubi est alia per se distantia. nisi intelligatur aliud per se medium hoc est aliud necessarium requisitum tanquam medium distans. sed in proposito non requiritur illud tanquam aliud. Si autem distantia accipitur alio modo pro dimensione media inter extrema que distant. concedendum esset sic loquendo quod inter latera continentis duo corpora est duplex distantia.

De tertio intellectu in isto articulo. s. quod si hoc corpus esset presens huic loco: sed non modo quantitativo. hoc est non tanquam coextensum loco nec commensuratum. Potest dici. quod tunc proprie non haberet ubi in hoc loco. quod proprie ubi est forma secundum se diuisibilis. cum secundum eam per se posset esse motus. et ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. et per modum diuisibilis se habenti. corpus autem quod non coextenditur loco: sed est totum presens cuiuslibet parti illius loci: non habet modum diuisibilis in comparatione ad locum. nec per consequens habet ubi proprie respectu eius.

Extendendo tamen ubi ad talem presentiam simplicem secundum quam angelus dicitur esse hic. sic concedendum esset. quod corpus presens secundum istum intellectum diceretur improprie habere ubi. nam vere est hic presens non circumscriptionem.

Ad argumentum principale si illa maior que accipitur vera est: non habet veritatem nisi de relatione proprie dicta. respectus autem que importat ubi non est talis. istorum autem declaratio patet ex dictis in tractatu primo intellectum in quarto articulo principali.

Questio. xij.
Arripeditis his que
 quesita erant de deo: sequuntur aliqua quesita de creaturis. et primo de omnino in pni

deinde de quibusdam in speciali.

De omnibus in communi fuit unum quesitum. et est istud. Utrum rei create sit idem respectus ad deum ut creantem: et deum ut conseruantem. Arguitur quod non. aliquid potest creari et non seruari. igitur tunc potest habere respectum ad deum ut creantem. et non habere respectum ad deum ut conseruantem. igitur non est idem respectus. probatio prima auctoris. Res in instanti creationis non conseruat. quod non indiget conseruatione nisi quia potest non esse et se tendit ad non esse. s. dum creat non potest non esse. nec tunc tendit ad non esse cum tunc accipiat esse. nihil igitur conseruat nisi quod manet post instanti creationis sue. s. deus potest aliquid creare quod non maneat post instanti creationis sue. quod non est contradictio quod modo habeat esse in vno instanti. et in illo creetur.

Contra. eiusdem simplicis ad idem simplicem non est nisi idem respectus realis. nunc autem dei creatis et conseruantis eadem est voluntas qua formaliter creat et conseruat. et ipsa essentia rei create et conseruate eadem est. igitur respectus eiusdem rei create et conseruate ad deum ut creantem et conseruantem.

Hic sunt tria videnda. primo

de eo quod principaliter queritur. s. si idem sit respectus realis in creatura ad deum ut creantem et conseruantem. Secundo de eo quod tangit primum argumentum. s. simul possit dici res creari et seruari. et ista difficultas magis tangit modum loquendi. Tertio de quodam annexo quod tangit idem argumentum. s. si potest aliquid creari quod tamen non seruetur post instanti creationis.

De primo dici potest. quod idem est respectus creature ad deum ut creantem et conseruantem. et hoc probatur sic. Eiusdem rei ratione ad idem re et ratione non est dependentia essentialis nisi vnica eiusdem rationis. essentia autem creature permanentis est eadem oino in creatore et conseruatione. et ex parte termini est oino idem re et ratione. s. velle diuini. et habitudo non solum ad creantem: sed ad conseruantem est habitudo dependentie essentialis et eiusdem rationis igitur etc. Maior probatur. si essent plures dependentie oino essentialis inter extrema oino eadem. sicut dependentia creature ad deum ut ad efficientem et ut ad finem. tunc ille videretur esse alterius rationis. s. n. essent eiusdem rationis essent sibi incommensurabiles in eodem et secundum idem. quia quia aliquid dependet ad aliud aliquid dependentia. si illa sit sufficienter terminata non dependet ab eo alia dependentia eiusdem rationis. quod tunc utrumque illarum sine alia terminare et dependet tali dependentia et non dependet. et hoc dependentia sufficienter terminata. Ad idem: habet tres partes. prima. s. quod idem sit esse rei permanentis in creatore et conseruatione. probatur. quod si hoc dependentia permanentis a successiuo. quod successiuum dum manet semper habet aliud et aliud esse. sic alia et alia parte. s. permanentis semper habet idem esse. nec variatur secundum partem et partem. quod tunc esset successiuum. nec secundum totum et totum. quod tunc in quolibet alio et alio instanti haberet totaliter aliud et aliud esse. quod est absurdum. Secunda pars minoris. s. quod velle diuini oino idem est ratio terminandi habitudines rei create et conseruate. probatur. quod velle diuini respectu cuiusque volubilis semper manet idem. illud autem est ratio prima tritica terminandi quodcumque extrinsecum. Tertia pars minoris. s. quod velle diuini est habitudo dependentie essentialis. de creatore ne est manifesta. de conseruatione probatur. quod ad illud dependet res essentialis in eodem quod est sibi ratio huiusmodi esse. talis est conseruatio cause permanentis in se illud aug. iij. sup. gen. c. xij. Creatoris namque potentia et omnipotentis atque omnipotentis etc. causa sibi huiusmodi est oino create. quod habet ab eis que creata sunt regedis. si aliquid cessat: sicut et illorum cessat spes ois que natura periderit. neg. n. sic structor edificii cum sabauerit abiecit. atque illo cessante atque abiecit flat opus eius. ita mundus vel ictu oculi stare poterit. si eius regimen subtraherit. hoc ubi. Diceretur hic quod fundamentum relationis creature ad deum ut creantem. non est absolute essentia rei create. sed ipsa creatio passiva consimiliter fundamentum relationis creature ad deum conseruantem non est essentia creature absolute. sed ipsa conseruatio passiva. hoc probatur per philosophum quinto metaphysice. c. de ad aliquid. ubi vult. quod relatio neg. s. dei moti fundatur super actum et passum. nunc autem habet absolute

28

ta exntia creature sit eade in pmo nuc cendi 7 deinceps :
 tn creatoz passione 7 pseruatoz passione ee eade. no e ma
 nifestus qd illud qd qrit. **Hic** dici pot q pbs. v. meta
 phy. no intelligit q actio 7 passio sint prima fundamen
 ta relationu secudi modi. qz relatio n manet fundameto
 n manete. manet aut relatio secudi modi n manete actioe
 vel passioe. sic aliqs manet pf n manete generatoe. **Et** af
 dicit relatoz de secudo mo fundari sup actoz 7 passioz. v.
 telligendū ē n tanq sup fundamētū. pprū vel sup ratōez
 primā fundādī. s̄ tāq sup dispositōz mediā inf fundamē
 tū pprū 7 ipaz relatoz. ipa aut potētia actiua 7 passiua
 pnt poni fundamētū imediātū relatiois ipi? actōis 7 pas
 sionis. lz reqrat actio 7 passio mediā. n vt rō fundādī re
 latoz. s̄ vt qddaz ppenū ad b̄ vt ipa i fundamētū tali sū
 tē. Spaliē aut i pposito n videt pcedendū q aliq passio
 sit rō fundamētalis b̄ hūidinis qz hā creatura ad tēū
 vt creatē vel pseruante. qz nūq̄ pprīe est passio nisi qn est
 aliq̄ passūz recipiēs formā ab agēte. qz fm p̄bm. v. me
 raphy. potētia actiua ē p̄cipiū trāsmutādī aliū in q̄ntū
 aliū. igit potētia passiua ē p̄cipiū trāsmutādī ab alio.
 talis trāsmutatio n inuenit nisi vbi ē passūz recipiēs cā
 ab agēte. In pseruatoe 7 creatōe nō est ita. s̄ totū creatū
 7 totū pseruatū ē totalitē creatē 7 pseruante. nō sic vt ali
 qd eius vt passūz recipiat formā ab agēte. **Hic** obijcit
 p illud aug. xj. sup gen. vbi vult q aer n̄ est fact? lucid? a
 sole. s̄ sit lucid?. aliq̄n recedēte sole remaneret lucidus.
 eque aut videt quēcuq̄ creatura tē pēdere a deo in eē sic
 aerē in illuato eē. qd ipe intelligit p lucidū eē a sole. igit
 nulla creatura respectu dei ē facta in eē: s̄ p̄tine sit i eē.
 7 p̄tine ē creaturē ē i p̄tino fieri. **R̄**ideo. p̄bs. iij. phy.
 dicit. q aliq̄ sunt in fieri q n̄ hnt p̄pletū eē. sic succēstua.
 7 p̄ oppositū aliqd dicit in facto eē qn sic hz eē p̄pletū qd
 n̄ tēpēz i cēdo ab aliq̄ ex t̄lico. creatura at sp i cēdo
 eque dependet a deo in eē. qz eq sp ab ipso p idē velle ipi?
 hz idē eē. 7 b̄ mō posset dici q p̄ductio p̄sone dīne sp ē in
 fieri. qz nūq̄ ista p̄sone p̄tē eē nisi accipiēdo actualitē a
 p̄ducēte. 7 t̄n eē p̄sone ē maxime p̄manēs. b̄ mō eē crea
 ture lz sit p̄manēs: tū respectu dei a cur? volitōe actuali
 sp eque tēpēdet. sp ē q̄ in fieri. b̄ ē actu tēpēdens a cā dā
 te eē. 7 nūq̄ in facto eē. b̄ ē i actu separato 7 independente a
 quocūq̄ alio. n̄ tū est in fieri nouo 7 nouo: s̄ p̄ obm illi ē
 in facto eē. b̄ est in esse p̄pleto accepto sine aliqua nouita
 te addenda.

De secundo articulo dico.

qz illo respectu creature hntis eē ad tēū vt a quo hz eē
 pnt p̄currere diuersi respectus. idēz. n. esse qnq̄z imedia
 te succedit nō eē opposito. sicut i instāti i q̄ res incipit eē.
 qnq̄z aut nō immediate succedit ipi nō eē. s̄ q̄ eidez eē vt
 prius bito. ita intelligēdo q lz n̄ sit illa portās in ipō eē
 fm se: tū dicit eē in ipō p̄patōz ad aliud prius secū
 existēs. p̄mus respectus q. s̄ ē ipius eē ad n̄ eē p̄cedēs. n̄ ē
 realis. qz nō est ad terminū positū. Secūsus aut qū est
 ipius eē ad esse idēz q̄ p̄tēns vel magis q̄ alio p̄tēns ex
 istens: nō ē realis. p̄ quanto ē eiusdēz ad idē. respect? aut
 ipius esse ad cāz a q̄ est: est realis. igit neut̄ illoz dictoz
 respectū est idēz illi. **L**ōtingit tū eadez voce multa disti
 cta aliquat̄ impozari. sicut p̄t imponi aliqd ad significā
 dū dependentiā ipius eē ad cāz nō p̄fice. s̄ vt est cū respe
 ctu ad nō eē imediāte p̄cedēs. 7 sic significat bec vor cre
 are vel creatio. qz ibi nō tū notat̄ dependentiā rei ad cām
 in cēdo. s̄ vltra b̄ in accipiēdo tūc pmo illud eē post nō
 eē. p̄t etiā aliq̄ vor imponi ad significā dū illā dependē
 tiā vt est cū secūdo respectu. s̄ vt est ipius eē ad seipm q̄si
 p̄habitu. 7 sic imponit bec vor p̄seruare. vbi nō tū notat̄
 dependentiā in cēdo. s̄ cū b̄ hūido illius eē q̄ ad idēz eē
 vt p̄habitu. **P**ro tanto igit nō est verū dicere de creatu
 ra q̄ creatur p̄prie nisi in pmo instāti. qz nō nisi in illo
 hz imediātū ordinē ad nō eē p̄cedens. nec est verū dicē
 q̄ p̄seruet nisi post primū instans. qz n̄ nisi tūc hz imediā
 tū ordinēz ad seipm q̄si p̄habitu. **P**rop̄e igit illos disti

ctoz respectus rōnis impozatos p̄ creare 7 p̄seruare. nō
 p̄dicat̄ vni de re q̄ aliud p̄dicat̄. respectus tūc ille q̄ est
 ad cām semp manet idēz. 7 si iste p̄fice significat̄ dua
 bus vocibz. vtrazq̄ simul vere p̄dicaret̄ de eodez. sicut b̄
 quo-1 est eē ab alio dante eē. 7 hoc quod est accipe esse ab
 alio p̄fice significat̄ illaz hūidines non intelligēdo ibi
 dare vel accipe nouitatē. nec illam impozat̄. quia verū ē
 dicere q̄ filius accipit veritatē a p̄re: 7 pater dat ei 7 cō
 municat veritatē. 7 ista duo semp simul p̄dicant̄ de eode.
Nec curo disputare de significato b̄ vocis creare. an p̄
 se significet respectū ad creatorēz 7 cōnotet respectū ad n̄
 esse p̄cedens. An eōuerso illū p̄ se significet 7 illū p̄notet
 ad cām. An vtrūq̄ significet. 7 tūc nō s̄igt p̄fice p̄ceptū
 p̄ se vni: s̄ duos respectus. 7 vn? est realis 7 alius rōis.
 qui nō faciūt p̄ceptū p̄ se vni. qz quodcuq̄q̄ istoz: tūc vtrūq̄
 hoc saltez saluat̄ q̄ vterq̄ respectus aliquat̄ impozat̄
 p̄fice tū. p̄pter illum qui est rōnis negat̄ idem simul crea
 ri 7 conseruari.

De tercio principali dico qz

nō est p̄t̄dictio aliquod ens t̄mmodo in vno instāti ha
 bere esse. ipm. n. instans raptim transit. ita qz nō est nisi
 vt ita loquar instantane. **S**el si dicas instans fm s̄bam
 sp manere idem. si illud dicat̄ eē s̄ba mobilis: cum illa
 s̄ba non sit p̄ se terminus alicui? continui de genere q̄n
 titatis: sequit̄ q̄ illud quod vocas instans fm s̄bstantiā
 nō est terminus p̄tinuans p̄ se partes temp̄o. saltē instāns
 fm esse nō manet s̄ raptim transit. 7 ita op̄et dicere de
 mutatoe. 7 p̄ p̄ns de instanti quod est p̄ se mensura mu
 tationis. nō aut videt maior p̄t̄dictio de re p̄manēte q̄
 non nisi in vno instanti habeat esse: q̄ de ipso instanti vel
 mutatoe. quia est res p̄manēs nō possit habere idēz eē
 p̄fice p̄ instans. s̄ p̄mansue. 7 instans vel mutato possit:
 tū p̄manens totum esse suū hz in instanti vno. qz in b̄ dē
 stinguūt̄ p̄tra successiū. nō est q̄ p̄t̄dictio si illud eē vlt̄
 hoc instans nō habeat. **C**ontra b̄ videt̄ aref. viij. phy.
 vbi ait. opponūt̄ ingt generatio 7 corruptio. quare si in
 possibile est simul mutari fm oppositas. nō erit aut̄ conti
 nua mutatio. sed erit mediū ipoz tēp̄. **E**t in fine. c. peni
 tus in cōueniens videt̄. si factū necesse est moy corumpi.
 7 nullo tpe p̄manere. **P**reterea inferius in eodē. viij.
 vult. qz nō est accipe vltimū in eē ipius corūpendi. s̄ pri
 mū in esse generandi. 7 cum hoc etiāz primū in nō eē cor
 rumpendi. signū inquit vtriq̄ cōe est. 7 primo 7 posteri
 ori. b̄ autēz finis illius aut̄ p̄cipiū. res aut̄ sp posse
 rioris p̄tionis est. 7 idēz paulopost ipius tēpis in q̄ hie
 bat factū est in vltio signo. **P**reterea. si res creata t̄m
 modo habeat esse in instanti: tūc in illo verū est dicē. res
 ista incipit eē. qz tūc p̄mo ē. 7 simul vez ē dicere. res ista
 tēfinit eē. qz tūc vltimo est. nūc aut̄ repugnātia videt̄ q̄
 simul res incipiat eē 7 tēfinit eē. **A**d primū. intentio
 p̄bi est ibi. q̄ solus motus localis pot̄ eē p̄tinu? 7 perpe
 tuus. 7 nullas alius motus nec etiā mutatio. 7 b̄ p̄bat.
 quia oēs alij motus 7 mutatoes sunt ex oppositis in op
 posita. vt generatōis inquit 7 corūptōis: esse 7 nō eē tēz
 mini sunt. **A**lteratōis aut̄ p̄t̄rie p̄stiones zc. **S**i igit̄
 aliquis istoz motū vel mutatoū posset esse p̄petuo p̄ti
 nuus: s̄ nō esset ab eodē termino a quo. ad eundē terminū
 ad quē. qz in motu sic simplr vno vera est ista p̄positō. vj.
 phy. mutatio aut̄ neq̄ vna infinita. eēt q̄ illa cōtinua p̄
 petuo p̄ p̄tinuaz reflexionez a termino in terminū. puta si
 motu finito moueret̄ a calido in frigidū: cessaret altera
 tio quantū est in istis terminis. nisi statim eēt reflexio a fri
 gido in calidū. s̄ in tali reflexione motus prior 7 posteri
 or cū sint oppositū. nō p̄nt p̄tinuare nec facere vni motus
 p̄tinuū. cū? p̄batio est. qz tūc mobile simul moueret̄ mo
 tū vel mutatoūly oppositis. bec p̄ntia p̄bat. qz in motu
 p̄tinuo verū est dicere a p̄cipio motus q̄ mobile moue
 tur ad vltimū terminū. sicut si vltim? termin? mor? cōti
 nui est calor: verū est dicere de mobili in p̄cipio motus
 q̄ calefit. si igit̄ calefactio posset cōtinuari frigectioni

a principio huius totalis motus continui est vix dicitur quod mobile calefit et frigitur. Et propter similes rationes probavit ibi quod non potest continuari corruptio generationi ut sit una mutatio. quia tunc a principio mutaretur oppositis mutationibus quod corruptio et generatione. Nam in quacumque una mutatione siue continua verum est dicere quod a principio mutatur ad ultimum terminum. Ille autem est terminus generationis. igitur a principio mutatur mutatione generationis. et tunc per positum mutat mutatione corruptionis. quod illa ponitur procedere ut continuanda generationi. Illud autem nihil est propter hoc quod dicitur est rem in unico solo instanti. scilicet creationis habere esse. quod non preedo quod illi creationi possit continuari ad nihilatio ut sit una mutatio. quod tunc secundum argumentum philosophi quod creatur verum est dicere quod admirabiliter. In modo concedo quod creatione sequitur admirabiliter. Et si arguitur quod tunc admirabiliter quod creatio est in instanti. quia utraque est a virtute infinita que non potest agere in tempore. ut videtur philosophus probare. viii. philosophus. igitur in opposito vel erit in eodem instanti. quod est in conveniens philosopho. scilicet idem sic mutare oppositis mutationibus. vel erit in diversis instantibus. et tunc illa instantia erunt imediata. quod est in convenienti apud philosophum. Ad hoc dico quod ratio philosophi que tacta est. scilicet quod idem non potest simul mutari mutationibus oppositis. probat corruptione non posse continuari generationi. sed cum hoc est alia conclusio vera. scilicet quod generatione non potest immediate sequi corruptio. si illius est alia ratio. nec scilicet quod utraque est in instanti. et non simul in eodem ut philosophus. erunt igitur in alio et alio instanti. sed non sunt duo in instantia sibi imediata. Hoc probatio que est secundum intentionem philosophi hoc non ibi ponat eam. non est contra oppositum nostrum. quod illa res creata que non manet nisi per instantem creationis. admirabiliter latio eius non est in instanti. sed in tempore habitio instanti creationis. siquidem post instantem non est aliquid in tempore indivisibiliter imediatum sed divisibiliter. tali. scilicet imediatione qua continuus terminatus est imediatum suo termino. et hoc modo motus est imediatus ultimo quietis. quod post illud statum est motus. sicut divisibile post indivisibile quod est eius principium.

Cum igitur arguitur quod admirabiliter est in instanti. negandum esset de admirabiliter in casu in quo loquimur. et hoc respondeo ferendo intentionem ad instantem tempus siue in illo dicat proprie esse creatio et admirabiliter. siue magis cum illo. Et cum probat quod virtus infinita non agit in tempore. Illa oppositio philosophus non prederet nisi de virtute infinita naturali necessitate agente. quod de alia non est inconvenientis illud ad quod ipse dicitur. scilicet quod virtus finita et infinita agunt in equali mensura. Theologi autem non prederet deum agere naturali necessitate circa creaturam. Sed nunquam temere deum agere naturali necessitate non posset prederet aliquid posse manere nisi per instantem. cuius mutatio sic tamen maneat etiam secundum philosophum. Quere rationem.

Ad aliam autem philosophi. illa requirit alium intellectum etiam ab utroque predictorum. quia. scilicet natura nihil producit quod statim corruptum nec quod necesse est mox corrumpi. sicut ipse dicit quod natura producit sic influit ad preservationem. productum quod possit per tempus aliquod manere. ita quod corruptiva vel non sunt appropinquata vel non vincunt virtute generantis et preservationis generantis. quod tunc generans impeditur generare. nec ex illo potest haberi aliqua impossibilitas respectu potentie divine. In modo quod impossibilitas secundum causas naturales inter se comparatas. Ad aliud dico quod in generatione et corruptione naturali corruptum non habet ultimum sui esse. quod tunc haberet qualitates pervenientes saltem in tali gradu in quo possent stare cum forma illius. et si sic non subito abicerentur nec igitur corrumpendum subito corrumpetur. et sicut corruptum non habet ultimum sui in esse. sic habet primum in non esse. quia cum est generi concurrens non est corrupti. generi autem in instanti generationis habet esse. quod tunc forma eius est in materia. et habet tunc primum esse. quod tunc forma imediate succedit preservationi. et sicut generi habet primum in esse. sic corruptum habet primum in non esse. sed si aliquid virtute preservationis aliquid ens in esse in aliquid instanti ultimo. ibi tunc non esset dare primum non esse. sic esset de illa creatura permanente que non haberet esse nisi per instantem.

Consequenter autem dico quod in succedentibus sibi vicem siue

sunt opposita privative. siue contradictorie. siue quasi contrarie. quod ambo positivum: nunquam est dare ultimum precedentis et cum hoc primum consequens. quod tunc opposita continent in eodem instanti. vel duo instantia imediata. scilicet tunc alter est dare. scilicet vel ultimum prioris vel primum posterioris. quod divisibile non est imediate tunc nisi indivisibile. et succedentia sibi vicem sunt opposita imediata. Cum igitur illa que accipiuntur non esse post esse. quod sunt raptim transientia. quedam permanentia naturalem gerita vel corrupta. quedam autem prout esse entia permanentia virtute divina. producta vel corrupta. In primis. scilicet raptim transientibus est dare tam ultimum quam primum in esse. quod illud instantem in quo solo habet esse. et ideo nec est dare primum nec ultimum in non esse. quod tam in toto tempore terminato ad hoc instantem quam in toto tempore sequente hoc instantem habet non esse. In secundis autem est dare primum in esse hoc non ultimum. et similiter in non esse est dare primum et non ultimum. sicut expositum est prius per intentionem philosophi. In alijs autem que per virtute divinas produciuntur vel destruiuntur potest esse uterque illorum modorum. Et etiam tunc modo. scilicet sit ibi dare ultimum in esse et non primum in non esse. quod illa virtus potest quodcumque modis successione vni? ad alterum quod non includit contradictories.

Ad aliud dico quod incipit dupliciter expositum. vno modo cum positione proutis et negatione proutis. sic scilicet est non prout fuit. alio modo per negationem proutis et positionem futuri. sic non est et erit. Sic tunc desinit dupliciter expositum. Dico igitur quod secundum modum exponendi verus est quod simul aliquid incipit et desinit. quod raptim transiens incipit. hoc est: est et non fuit. et desinit esse. hoc est: est et non erit. ubi utrobique affirmat esse. et negationes iste binc et inde. sed non fuisse et non fore. non sunt opposite. scilicet autem repugnantiam important incipere et desinere secundum illos intellectus in quibus est aliquid idem affirmatum et negatum. vel opposita aliqua includuntur.

Ad primum argumentum principale per ex secundo articulo principali. quod primum dicitur esse vix scilicet quod aliquid potest creari et nunquam preservari. hoc. non est tamen modo ex ratione alterius et alterius respectus importanti in hoc quod est creari et preservari. scilicet respectus ad oppositum. scilicet ad non esse precedentem quantum ad creatorem. et ad ipsummet esse ut probabitur quantum ad conservationem. qui duo respectus sunt tamen respectus rationis. primum est respectus negativus. quod ad non esse. et nullus talis est realis. Secundus est eiusdem ad idem probabitur. sicut primum ad idem esse non habitum. non est autem vix ratione respectus ad causam. Et cum inferuntur igitur potest habere respectus ad deum creatorem. et tamen nunquam habere respectus ad deum preservantem. concedi potest si uniformiter accipiamus. hoc est quod deus nunquam dicat conservare illud quantum ad totum quod importat per preservare. Si autem intelligatur quod nunquam debet ad deum respectum illum que in portat hoc quod est preservari a deo quod est respectus dependentie ad causam in eundo. neganda est conclusio. quod est nunquam habere respectum dependentie cum illo alio quod est quasi successione ad seipsum: tamen illud quod est dependentie necesse habet. et tunc in ultimo prouti non plus claudit nisi quod totum quod importat per illud terminum creari. non est idem totum quod importat per preservari. scilicet duplex respectus habet duplici respectu ibi. quod verum est. quod licet ille quod coiter utrobique importat sit omnino idem: tamen aliquid importat in hoc quod est creari. alius est ab illo altero quod importat per hoc quod est preservari.

Questio. xiiij.

De creaturis in speciali modo querebat de creatura vivente et habet vita sensitiva vel intellectiva. Et erat questio cois omni viventi hac vita vel illa. et erat ista. Et actus cognoscendi appetendi sunt essentialiter absoluti vel essentialiter relativi. Arguitur quod relativi. quod talis actus non potest intelligi nisi intelligendo terminum. absolutum autem potest intelligi non intellegendum aliquid in ratione termini. igitur ratio prima probat quod non potest intelligi quod sit visio nisi sit aliquid visibile vel obiectum. Ad hoc de se est manifesta. Contra. talis actus est qualitas omnis autem qualitas est forma simpliciter absoluta. quod genera sunt impmixta. et ratio.

29

Questio ista non querit de

actu terminato ad cognitōz. quo. s. actu. pducit vel edu-
 citur vel inducit ipa cognitio. h querit de actu cognoscē-
 di. q scz est ipsa cognitio actualis. ita q iste actus si dica-
 tur actio. n intelligit q sit de genere actōis. qz ipa est sp
 ad terminū alique accipiente aliq mō ēē p ipam actōz. h
 intelligit q sit actio. h est opatio qua agēs tanq actu vl-
 timo pficit. Et breuē ad cautius loquenduz in tota ista
 questione intelligit h nomen actio. p actōe de genē acti-
 onis. que scz ē actō. pductiua. vel saltz aliquo modo ad
 esse termini p ipam ponēdi. h nōmē opatio intelligit p
 actu intrinseco quo ipm opans pficit vltimū. Itē lz qd
 generalit potet intelligi de respectu ad obiectū vel subie-
 ctum: nō tñ argumēta vidēt restringere eam ad primūz
 intellectum. Est igit intellectus questōis pmo tractan-
 dus iste. An actualis cognitō sit cēntialit relatiua ad ob-
 iectū cognitū. h silt de actuali appetere. Vbi tria sunt vi-
 dēda. Primo q in omni intellectōne h generalit opatōe
 quacūqz de q loquimur ē aliqua entitas absolutā. Secūdo
 qualit illud absolutū habeat aliquaz relatiōz ad obiectū
 sibi annexam. Tercō an illa relatiō sit actui illi essentia-
 lis. Prima cōclusio. pbatur triplr. Primo sic. vltima
 pfectio sube viue nō est sola relatiō. opatio est bmoī pfe-
 ctio substātie viue que nata est opari. puta viuentis vita
 sensitiua vel intellectiua. igit opatio nō est sola relatiō.
 igit rē. Adāoz pbat. qz sola relatiō nō summe appetit
 appetitū naturali h electiuo nature pfectissime appeten-
 tis. h vltima pfectio nature viuentis a tali natura summe
 desiderat desiderio naturali. de quo intelligit pōt illd au-
 gusti. xiiij. de trini. c. iij. Beati omēs ēē volumus. quod sp
 verū est siue de beatitudine actu cogitem? siue nō. h tamē
 siue actuali cognitōne nō est in nobis actuale velle volūta-
 tis. Vbi dēz etiā vult. q quicqd aliud quisq latēter velit
 ab hac volūtatē cōmuni nō recedit. desiderat etiā summo
 desiderio electiuo volūtatē bene dispositē. Adāoz pbat
 etiā p p̄m. j. r. r. ethicoz. vbi vult. q felicitas q ē finis
 vltim⁹ nature intellectiualis. h p omēs summe desiderabil.
 est opatio optima. vel p̄silit in opatōe optia. Idem vult
 xij. metaphy. c. vi. vbi de deo loquēs dicit. q si nō intelligat
 qd vtiqz ē in igne. h itaī poss. si nō ē h qd sua intelligentia
 h potētia: nō ē vtiqz optima suba. p intelligentiā intelligit
 actuales intellectiua. nam ad. pbatoz dicitē dñtie itaī dicit.
 p intelligere. n. ei honorabile inest. Idē habet. ir. me-
 taphy. c. vii. vbi vult. q actus ē prior potētia nō solū tpe h
 rōne. h etiā sba. h ē pfectōe. vñ in. pbatōe illius mēbri q
 actus prior ē sba: exemplificat ipse. vt vir puero. h homo
 spermate. h p̄clusiōnez sic intellectā ibi pbat. qz qz accē-
 tanq finis sunt alia ordinata ad actū. sicut declarat ibi
 in multis exēplis. Silt auētes mltē de sine vltio h sume
 desiderabili q est beatitudo. siue dicat de cognitōne sicut
 illa Aug. visio ē tota merces. siue loquāte de dilectōne.
 sic de doctrina xpiana summa merces ē vt ipō p̄sumamur
 saltē i h omēs pueniūt. q sine vltimū h maxime desidera-
 bilē dicūt ēē opatiōne vel in opatōe p̄sistere. Secūdo
 pbat p̄clusio principalis sic. relatiō pprie dicta nō ē noua
 sine nouitate alicui⁹ absoluti prioris. h in subiecto
 vel in termino. opatio autē pōt esse noua sine nouitate cui⁹
 cui⁹ alterius absoluti nouitate i termino. igit opatio nō ē
 p̄cise relatiō. pprie accipiendo relatiōz. igit rē. Adāoz p
 bat. cum p p̄m. v. phyficoz. vbi negat motū in ad aliqd
 h exp̄ssus in. vij. vbi vult. q ad dūtez h maliciā nō ē al-
 teratio. qz sunt ad aliqd. bec autē q ad aliqd neqz generati-
 ones sunt: neqz generatio ē ipsoz: neqz alteratio cōno. bec
 ille. tum p rōnez. quia relatiō. pprie dicta nō ē cōno. bec
 tremā simul posita. h ita nō p̄t esse noua sine nouitate ali-
 cui⁹ extremi. Adāoz pbat q̄tum ad primā p̄ez. ga illd
 qd erit d potētia actuali ad actū. n recipit aliquā formā
 nouā priorē ipa opatōe. qz tūc nō fuisset pri⁹ i potētia ac-
 cidētali h cēntiali. Secūda ps mōis ē maifesta. p. n. q

nihil absolutū aduenit visibili qn videt actu. nec intelli-
 gibili qn intelligit actu. h p̄silt de alijs. Pretea. omis
 relatiō realis fundamētū suū. primū vel rōnez fundandi
 prima nō ē sequit vel p̄comitat. h h posito termino. nūc
 aut ipaz potētia opatiua nō nō ē p̄comitat relatiō actu
 alio ad obiectū. igit ipsa potētia nō ē. prima rō fundandi
 talez relatiōne. igit si ponat aliqua relatiō actualis ope-
 rantis ad obm. opoteret dare sibi p fundamētū vel rōe
 fundandi. prima aliqd postezius ipa potētia. h q̄ medū
 inter ipaz potētiā h illā relatiōz. tale qd nō videt posse
 poni nisi ipa opatio. nūc aut illud quod ē. primū funda-
 mentū relatiōis vel rō fundandi. igit opatio nō ē p̄cise
 relatiō opantis ad obiectū. h pari rōne opatio nō ē p̄cise
 aliqua relatiō. Er hac p̄clusiōne sic. pbata p̄cludit vlti-
 terius. p̄positū sic. si bec opatio ellet p̄cise respectus: tunc
 ellet relatiō. qz respectus quē p̄bus p̄cedit aliquo mō cō-
 uenire opationi est pprie de genere relatiōis. h p̄inet ad
 terciū modū relatiōz. vtz er. v. metaphy. cū igit opatio
 nō sit p̄cise relatiō. vt p̄bant rōnez itaz posite. sequit q nō
 sit p̄cise respectus. h p̄ omēs est ibi aliq entitas absoluta.
 quod est p̄positū in isto articulo.

De secūdo articulo principi

pali tria sunt vidēda. Primo arguit q in opatōe nō ē
 est aliq relatiō realis ad obiectū. Secūdo dicit qualiter
 h sit intelligendū. Tercio vidēbit de rōnibz ad illud p
 bandū positū. Primū ostendit triplr. h h cōzidentē
 triplr. pbationi posite in pmo arti. pmo er rōne p̄cisi-
 onis que fuit mediū in p̄ma rōne. arguit sic. Vltia h sū-
 ma p̄fectio nate opatiue nō pōt esse sine reali relatiōe ad
 obiectū p̄fectissimū circa qd ipsa nata est opari. opatio autē
 est summa p̄fectio talis nate. igit rē. Adāoz pbat. qz si
 summa p̄fectio nature viue diceret aliqd vt est ad se: ipa
 sba rei h mō cēt summa p̄fectio. qz sba ē p̄fectio quocūqz
 suo accēte fm arello. vij. metaphy. igit si p̄cedat b̄ritudi-
 nē creature ēē accēs illi nate visibili. h cū h summa eius
 p̄fectōz. h nō p̄t ponē vt est aliqd ad se. h p̄cise inquantū cō-
 nectit h se cōiungit fini vltimo simplr. s. obo extrinseco qd
 p ipm attingit. ipa igit relatiō ad ipm obiectū ē fozialis
 rō p̄pter quā b̄ritudo dicit summa p̄fectio. Erfirmat
 h p̄ illud aug. xiiij. de trini. c. v. vbi alijs diffinitōibz beati-
 tudinis reprobatis. p̄cludit q̄i p̄ vera diffinitōe. beatus
 igit nō est nisi hz omia que vult h nihil mali vult. Er
 h arguit. qn in concretis est p̄citatō p̄ se p̄mo mō. sequit
 q abstractū predicat de abstracto. p̄z exēplo. albu ē co-
 loratiū p se p̄mo. h p̄ omēs nō rōne subiecti. h rōne formali.
 h iō bec ē vera. albedo ē color. igit si bec ē vera p̄mo mō.
 b̄ritūs hz q̄qd b̄ritudo vult. seq̄ q b̄ritudo est (vt ita dicā) ba-
 bitio cuiuscūqz b̄ritudo vult. nūc aut habitio vel h̄re videt p
 se importare relatiōez. Pretea iuxta scdm mediū. s. de
 nouitate absoluti. arguit sic. Ad formā absolutā nouam
 p̄t ēē p se mutatio. ad opatōz puta intelligē vel b̄mōi nō p̄t
 esse p se mutatio. igit rē. Adāoz pbat. quia forma abso-
 luta pōt acquiri subiecto nō tñ p accēs ad acquisitiōz al-
 terius: h p se. ppria acquisitiōne. quia pōt primo p se suc-
 cedere sue pprie priuatiōni. Adāoz pbat p p̄m. vij. phy-
 ficoz dicentē. neqz intellectiua pte aie est alteratio. scies
 enim maxime ad aliqd dicit. h multa ibidēz tam in litte-
 ra p̄bi q̄ in p̄mento vidēt esse ad banc intētiōz. Pre-
 terea iuxta terciū medium scz de distinctōe relatiōis h
 fundamētū eius arguit sic. In cui⁹ sba ē relatiō. illud nō
 est aliquid absolutū. sed in terciō modo relatiōz in sba
 vnūs extremi. scz mensurati est relatiō. opatio enim re-
 fertur ad obiectūz illo terciō modo. igit rē. Adāoz p̄ba-
 tur. qz absolutū nō includit i sua rōne cēntiali respectū. qz
 tūc ēē p se ad alterz p̄ illū respectū inclusuz h cē p̄ se nō ad
 alterum sed ad se: quia ponitur absolutū. Adāoz p̄z per
 p̄mētatoz. v. metaphy. vbi vult. q i terciō mō relatiōz

relatio est in sba alteri⁹ extremi tm̄. sicut in rōne intel-
ctus 7 nō in rōne intellecti vel intelligibilis. relatio ingt
nō est in sba intellecti sic est in sba intellect⁹. igit 7c. 3bi
etiā illud obū p̄hi idēz bis diceret. exposit sic. intellect⁹ n̄
referē ad intelligentē s̄ ad intellectū. qz si ita eēt tūc intel-
lectus p̄stitueret p̄ intelligentē 7 videt eē ecōuerso. ex q̄ se-
queret q̄ illud quod p̄stituit p̄ aliū p̄stituit illud. sic ipse
arguit q̄ intellectus si diceret ad intelligentē cōstitueret
p̄ ipm̄: ita intelligit q̄ p̄stituit p̄ intelligibile ad qd̄ d̄. n̄
aut p̄stitueret p̄ illud si eēt in se aliq̄ absolutū. ¶ Circa
secūdū in isto arti. distingo de opatōe. 7 est distinctio ma-
nifestior in actu cognoscēdi. pōt in poni forte in actu ap-
petendi. aliq̄ est p̄ se ex̄ntis sicut q̄ attingit obiectū in sua
ppria ex̄ntia actuali. Exempla de v̄sōe coloris 7 coiter
in sensatōne sensus extērioris. Aliq̄ etiā est cognitio obie-
cti nō ut ex̄ntis in se. s̄ vel obiectū nō existit: vel saltē illa
cognitō nō est eius vel actualit̄ ex̄ntis. Exempla. vt ima-
ginatio coloris. qz p̄tingit imaginari rem qm̄ nō existit si-
cut qm̄ existit. Consiis distinctio p̄bati pōt in p̄gnitōne
intellectiva. s̄ p̄bat. p̄mo. quia p̄ q̄ aliq̄ pōt eē intel-
lectio nō ex̄ntis. aliq̄ etiā pōt eē obiecti ex̄ntis vt ex̄ntis.
qz talē habebit beatus de obo beatificō. alioq̄ possz ali-
qs eē beatus in obiecto. esto q̄ impossibile q̄ ipm̄ nō est
ex̄ntis. de quo dicit b̄e clara v̄sione siue faciem. p̄p̄ h̄ q̄
actus eius cognoscēdi tendit in illud vt in se p̄ns i. ppria
ex̄ntia actuali. Secūdo. p̄bat idēz. qz quicqd̄ est p̄fectō-
nis in cognitōne. magis pōt p̄petere cognitōni intellecti
ue q̄ sensitiue. nūc aut posse attingere obiectū in se reali
p̄fectōnis ē. vbi n̄ vilesceat potētia attingētis p̄pter imp-
fectōez obiecti. s̄ intellectus pōt b̄e actū quo sic attingat
obiectū in sua reali ex̄ntia. saltē illud obiectū qd̄ est no-
bilis tali intellectu vel eque nobile. ¶ Et si p̄cedat de i-
tellectu n̄o ipsuz. s̄ posse habere talē actū p̄gnitōis quo
attingat rez vt ex̄ntes in se: pari rōne pōt h̄ p̄cedi de quo-
cūq̄ obiecto. quia intellectus n̄ est potentialis respectu
cuiuscūq̄ intelligibilis. ¶ Contra istaz distinctōez ar-
guē. p̄mo p̄ hoc q̄ intellectus n̄ in p̄gnoscēdo abstrahit
ab hic 7 nūc. 7 pari rōne ab om̄i p̄dōne ex̄ntis vt ex̄ntis.
igit nō p̄petit sibi aliqd̄ p̄ se intelligere vt ex̄ntis.
¶ Prefea. si sint due tales intellectōes possibiles intel-
lectui n̄o. tūc pari rōne eiusdem obiecti poterūt esse due
tales. Quero tūc quō distingerent. n̄ numero tm̄: quia
duo accētia eiusdēz sp̄ci n̄ p̄nt esse in eodem subiecto sil-
nec specie: qz siue actus cognitōis accipiat sp̄ez a poten-
tia siue ab obiecto. cū h̄ sit eadēz potētia 7 idēz obiectuz.
nō poterit poni d̄ntia specifica. ¶ Ad primū illoz dici
pōt. q̄ distinctio que ponit coiter inter cognitōez intel-
ctiaz 7 sensitiuā ex̄ p̄te obiecti. puta q̄ intelligimus v̄le
sentim⁹ singulare. 7 quecūq̄ distinctio alia isti cozndēs
nō debet intelligi tāq̄ int̄ potētias dispatas ex̄ equo. sic
est distinctio v̄sūs in vidēdo colores. ab auditu in audie-
do sonos: s̄ debet intelligi distinctio intellect⁹ a sensu sic
potētie sup̄ioris p̄gnitōne ab aliqua p̄gnitōne subordinata
sibi. 7 p̄ p̄ns q̄ potētia sup̄ior pōt cognoscē aliqd̄ obm̄
vel sub aliq̄ rōne qd̄ obiectū. vel sub qua rōne potētia in-
ferior nō pōt cognoscere. nō tm̄ optet ecōuerso. q̄ inferior
possit aliqd̄ obiectū vel sub aliq̄ rōne cognoscere qm̄ supe-
rior possit etiā p̄fectiori mō obiectuz illud p̄gnoscē. 7 sub
eadēz rōne cognoscibilitatis ex̄ p̄te obiecti. 7 sic pōt ace-
di q̄ intellectus potest cognoscē obiectū nō vt h̄ 7 nūc. qz
sub rōne additativa absoluta. sensus aut̄ n̄ pōt sic cogno-
scere obiectū. qz est virtus limitata ad cognoscēdū ipsum
sub rōne ex̄ntis. s̄ nō p̄pter h̄ intellectus determinat ad co-
gnoscēdū obiectū sub mō opposito. qz indifferēs ē ad co-
gnoscēdū ipm̄ sub vtroq̄ mō. ¶ Ad secūdū p̄cedi potest
q̄ sint due cognitōes eiusdēz obiecti simul. sic q̄ n̄ disti-
guat obm̄ ab obiecto sicut cēntia ab ex̄ntia. qz h̄ int̄ ista
sit aliq̄ distinctio obiecti. tm̄ n̄ sufficiens ad p̄positū. qz etiā
ip̄a ex̄ntia pōt p̄gnosci cognitōne abstractiva. sicut. n. ef-
sentia sic ex̄ntia possuz intelligē h̄ nō sit realit̄ ex̄ intel-
ctū. videt̄ igit p̄gnitōes distincte 7 s̄ fm̄ sp̄ez p̄pter rōnes

formales motiuas hincinde. qz in cognitōe intuitiva res
in ppria ex̄ntia est p̄ se motiua obiectiue. in cognitōe aut̄
abstractiva est p̄ se motiua aliqd̄ in quo res h̄ eē cogno-
scibile siue sit causa virtualit̄ p̄mens rem vt p̄gnoscibile
siue sit effectus. puta sp̄ez vel similitudo rep̄ens siue p̄mens
ipm̄ cui⁹ est similitudo. ¶ Ista distinctio actus p̄gnoscē-
di sup̄posita. pōt dici q̄ prim⁹. s̄. qui est rei ex̄ntis i se ne-
cessario h̄z am̄eram relatiōez realē 7 actualē ad ipm̄
obiectum. 7 rō est. quia nō pōt esse talis cognitō nisi co-
gnoscens habeat actualit̄ ad obiectū talēz bitudinez q̄
necessario requirit extrema in actu 7 realit̄ distincta. 7 q̄
etiāz naturā extēriorē n̄cōio p̄sequit̄. In sp̄ali aut̄ videt̄
esse duplex relatio actualis in isto actu ad obiectum. vna
potest dici relatio mensurati vel verius mensurabilis ad
mensuram. Alia potest dici relatio vniētis formalit̄ in
rōne mediū ad terminū ad quez vnit. 7 ista relatio mediū
vniētis specialiori nomie pōt dici relatio attingētie al-
terius vt termini. vel tendētie in alterz vt in terminum.
Ista aut̄ distinctio duaz relatiōnū. s̄ mensurabilis ad mē-
suram 7 a attingētie ad terminū. satis videt̄ esse manife-
sta. quia vtraq̄ ab altera separari potest. sicut in cēntijs su-
perior h̄z ratiōez mēsure respectu inferioris. nec tamen
semp̄ inferior h̄z respectu superioris relatiōez attingētie
de qua loq̄mur. Actus etiāz volūtatis vel intellectus to-
talit̄r causant̄ obiectum: videt̄ habere relatiōē tēden-
tē respectu eius vt termini intellectōis vel volūtōis. siue
ista relatio sit realis siue tm̄ rōnis. nō tamen talis intel-
lectio vel volitio h̄z respectu talis obiecti relatiōē mē-
surabilis. sed magis relatiōē mēsure. ¶ De prima re-
latiōe. s̄ mensurabilis loquit̄ aref. v. metaphy. q̄ illa. p̄-
prie p̄nt̄ ad terciū modū relatiōez. vbi sciendū q̄ ali-
quid mensurari est intellectū de eius quātitate determī-
tā p̄ aliud certificari. ita q̄ mensurari importat respectū
ad intellectū cui sit certitudo 7 ad mensuram p̄ quam sit
certitudo. p̄mo nō est realis. sicut nec scibilis ad sciē-
tiam. Secūda est causati nō in esse sed i cognosci ad cau-
sam in cognosci. 7 bec est relatio realis q̄rum est ex̄ par-
te dependentie causati ad causam. que dependentia est ra-
tione ex̄ tremoz. 7 nō tm̄ p̄ actum intellectus comparatis
hoc ad illud. tm̄ quia ista bitudo dependentie nō qd̄ ip̄ius
cognitōis ad causas cognitōis q̄ h̄n̄ est realis. sed depē-
dentie obiecti vt cognitū ad obiectū vt p̄ quod cognoscit̄.
est inter extrema. non vt habētia esse reale. s̄ tm̄ vt h̄ntia
esse cognitūz. ideo ista habitudo nō est simplr̄ realis. nec
tamen est ita pure relatio rōnis sicut est illa que est v̄sūs
ad singulare. vel illa que est p̄radictōez ad p̄radictōnū.
quia aref. nō dicit relatiōez in terciū modo eē mensura-
ti ad mēsurā s̄ eē mēsurabilis. s̄ ē apti nati mēsurari ad
mēsuraz. hoc ē aptaz natam mēsurare. quod sic potest in-
telligi. sicut ex̄ dictis p̄z mēsurari actualit̄ est actualit̄
depēdere in cognosci. ita mēsurabile dicit aptitudinalēz
vel potentialēz depēdentiaz in cognosci. vel dicit depēde-
tiam in cognoscibilitate. om̄quodq̄ aut̄ se habz ad p̄gno-
scibilitatem sicut se habet ad entitatez. igit p̄ mēsurabile
intelligit̄ illud substratū rōne cuius s̄ est mēsurabile 7 il-
lud est entitas causata vel p̄cipata. vt sic in terciū modo
relatiōez. p̄ h̄ quod est aliqd̄ dici vt mēsurabile ad mēsu-
ram. intelligit̄ dici tanq̄ dependēs i entitate ad illud a q̄
p̄cipat entitatez. vt sic sit relatio simplr̄ realis ex̄ parte
mēsurabilis in h̄ terciū modo. quia illud intelligit̄ ens p̄
p̄cipatōez vel imitatōez respectu alteri⁹. ¶ Alter⁹ ad
p̄positū cū aliqd̄ possit multipl̄r p̄cipare p̄fectōez ab a-
lio actus cognoscēdi sicut p̄cipatio se h̄z respectu obie-
cti sic similitudo respectu cui⁹ ē. n̄ dico similitudo p̄cipati-
ōez eiusdēz forme sic est albi ad albū. s̄ similitudo p̄ imita-
tione. sicut ē ydeati ad ydeam. Secūdus actus cognoscē-
di qui. s̄ n̄ ē n̄cōio ex̄ntis vt ex̄ntis. n̄ n̄cōio h̄z relatiōez re-
alēz actualē ad obiectū. qz relatio realis actualis regit
p̄ se terminū realēz 7 actualē. tm̄ iste secūdus actus pōt
poni habere ad obiectū relatiōez realē potētiā. 7 h̄ p̄mā
de qua i p̄cedētī mēbro dictū est. s̄ mēsurabilis vel depen-

30

ventie. nō aut scēdam. s. vnionis vel attingētie. Possēt
etiā illa cognitio habere ad obiectū relatōz rōnis actua-
lem. s. illaz nō nēcio requirāt b q sit ipi obi. Sunt hic
quorū declarāda. pmo q cognitio abstractiua bz relatōz
realez potentiales 7 aptitudinales. s. mēsurabilis ad ob-
iectū etiāz nō eritā. hoc pbat. qz illud quod bz relatōne
actualē ad terminū crētez. 7 quantū est ex pte sui vnifor-
miter se bz ad illum: bz realē aptitudinales ad illum ter-
minū qn nō est eritā. opatio est bmoī. qz est aliqd mensu-
rabile p obiectū hoc est aptū natū in entitate sua depēdē
ad obiectū. 7 hoc in speciali tali depēdētia qualis ē et
quod est similitudo p imitatōz vel picipatōz ad illud e
est similitudo. hec oīa quātū est ex pte fundamētū eēt in
actu. si terminus esset in actu. Secūdum. s. de relatōe at-
tingētie ad terminū qui attingit. pōt dici q cognitio
abstractiue nō puenit talis relatio realis potentialis vel
aptitudinalis. pbat. quia nō puenit fundamētū quātū
est ex pte eius. nec sibi compereret in actu si termin⁹ pone-
retur in actu. quia termin⁹ nō est natus p illum actuz at-
tingi vt actu existens. Tercium. s. de relatōne rōnis i
cognitione abstractiua. pōt duplᵃ intelligi. Vno modo sic
qn terminus nō bz esse reale. s. tñ esse in intellectu. tunc
ad ipm nō potest eē nisi relatio ratiōis. quia nō potest
relatio verius habere esse q termin⁹ ad quem est. nūc at
obiectum quod terminat cognitōz abstractiua 7 nō opiet
habere esse nisi in intellectu. igit 7c. Alius pōt esse intel-
lectus talis. actus intelligēdi obiectū abstractiue pōt i-
telligi actu reflexo. cū. n. ista intellectio sit similitudo ob-
iecti: p obiectum cognitū potest illa cognosci reflectendo
7 intellectus sic cognoscens istam cognitionēz pōt com-
pare ipam ad obiectū. ipsa aut sic comparā p actum in
intellectus referēt relatione rōnis. Inter istas duas relati-
ones rōnis vna est dñtia. nam secūda sicut pōt esse obie-
cti nō eritā: sic pōt esse cognitōnis nō eritā. si tamē il-
la cognitio sit intellecta 7 p intellectum comparā. prima
aut relatō nō potest esse nisi actus eritā. 7 nō vt obiecti
cognitū p aliquē actum reflexū nec p intellectum compa-
ri. Ex hac dñtia sequit alia. s. q secūda relatō est rōnis
quantū est ex pte vtriusqz extreme. prima quantū est ex p-
te obiecti est rōnis. quantū est ex pte actus eēt realis. qz
videt sequi naturaz actus 7 nō tñ competere illi actui vt
obiectio intellecto vel ppatō. Contra b. ens reale nō requirīt
tanq̄ ad naturaz eius psequēs vel pcomitās aliq̄ nō rea-
le. igit actus cognoscēdi realis nō bz relatōz rōnis cō-
sequentes ipm ex natura sui. Rñdeo. p actum cognitōis
obiectū bz esse cognitū. 7 ideo pōt naturā actus seq aliq̄
bitudo que sit ad obm vt bñs tale eēt. Ex b p3 qntum quō
scz relatio rōnis nēcio pcomitat. qz b verū est de pma re-
latione rōnis. nā sine secūda potest cognitio ipsa eē sicut
actus rectus sine reflexo dñte. 7 multo magis potest obm
terminare actū illū absqz b q bñt relatōz rōnis ad actū.
secūda ptingent causat p actū intellectōis recte. igit nō
fuit i obo nēcia rō terminandi illū actuz. **Nūc** tercio in
istō arti. rñdendū est ad argumēta facta in pma pte hui⁹
articuli. p quāto vidēt min⁹ peludē. Ad primū pcedo q
opatio q ē vltia pfectio naēte opantis nēcio bz annerā re-
latōz. puta si loqmur de opatiōe bñfica hoīs vel angeli.
illa nēcio ē eritā vt eritā. qz si sit cognitio ē intuitiua.
si sit volitio ē nēcio pcomitās inuentionēz. Sed cuz dē q
ipā ē vltima pfectio pōt inquantūz puenit cū obo. Dico
q vltima pfectio pōt intelligi vel aliq̄ summa pfectō p se
vna. vel pfectio integrata ex illa 7 omnibz nēcio pcomitati-
bus. pmo mō dico q opatio ē vltia pfectō 7 ē simplr pfe-
ctioz quocūqz pcomitāte ipaz. etiā illa relatōe quā formalr
importat pnerio. qz si possēz hōe opatiōz sine illa relatōe
essez bñs. nō at eēm beat⁹ si bñem relatōz sine opatiōe.
Istud p3 de bñtudine dei q formalr pñsit i opatiōe. fm
illud pbi. xij. metaphy. vbi de eo loquēs ait. Si nō intelli-
gat qd est insigne 7 venerabile. s. bz quēadmoduz si dor-
miēs sine intelligit. 7 nō ē b quod sua intelligentia. s. actu
alio intellectio nō est vtiqz optima suba. 7 pbat pñtia 7

p intelligere. n. ei honorabile inest. 7 tñ bñtudo eius nō
requirit relationē rōnis inter opationēz 7 obiectū. quia
etiā possit intellectus eius comparē actuz suū ad obiectū
tñ ista comparatio siue relatio rōnis nō includit i ipa opa-
tiōe que opatio fm se est beatifica. nō. n. videt rōnabile
q magis deus sit beatus formalr aliq̄ opatiōe includente
relatōz rōnis. qz beatitudo angeli includat aliquā ta-
lem relationē. beatitudo tñ creata nēcio requirit relatō-
nem ad obiectū s. realez. 7 hoc quia nō potest habē ma-
iorem vnitāz cum obiecto q vnitāz relatōnis. opatio
autem dei habet cum obiecto veram vnitatem 7 idēpri-
tatem. 7 ideo ibi nulla requiritur relatio ad hoc vt ipsa
sola 7 absoluta sit plene beatifica. **In** b patet vna ex
cellētia beatitudinis diuine super creatam. quia illa vt
absoluta est plene vltimum bonum eius. beatitudo crea-
ta nō est vltimum nisi cum relatōe annerā. Nū igitur
dicitur q est vltima pfectio inquantūz pccitē cōnectit cū
obiectō. reduplicatio ista potest intelligi fieri vel ratiōe
relationis vel rōne fundamenti. pmi. pmo modo ne-
gandū est. quia ipsa formalis ratio relatōnis nō ē sibi rō-
essēdi vltimaz pfectionem. Secūdo modo concedendū
est. q inquantum connectit. hoc eā inquantūz est funda-
mentū. primū connectēs: sic est pfectio vltima. **Per** idēz
patet ad illam pfirmationē. beatus est qui bz 7c. si enim
habere intelligat ibi importare relationēz. tunc vel ē de-
scriptio per illud quod nēcio pcomitat opationēz beatifi-
cam. vel hoc nomen beatitudo nō importat pccitē absolu-
tum. sed cum respectu ad obiectum. Si aut p habere in-
telligatur opatio q obiectum bz. iura illud aug. lxxij.
q. q. xv. habere deum nihil aliud est nisi noscere. tūc ha-
bere beatificum nō importat p se relationem. s. illa tñ-
modo pcomitat. **Contra** b. nō est ptradictio absolutū
separi a relatione sicut prius a posteriori. 7 maxime qn
nō est relatio depēdētie eētialis. igit si opatio beatifi-
ca sit absoluta. potest p potētiā dinaz separi a relatōe il-
la. 7 tūc eēt bñs. nō tñ pnectus obo. **Pretea.** posteri⁹
generatōe ē pfectius fm pñm. ix. metaphy. b relatō si est
aliud ab opatiōe absoluta. ē posterior generatōe. igit 7c.
Ad primū alibi. **Ad** secūdum. illa ppositio pbi de-
bet intelligi pcedendo ex eodem ordine. quia si i alio or-
dine vel genere sit aliqd posterior generatōe. nō opiet q
sit pfectius. sic. n. actio esset pfectius forma substantiali
7 tñ isto modo est relatio posterior absoluto. nō. n. i eo-
dem ordine aduenit tanq̄ pñm completū absolutū.
sed absoluto in se habente pñm pfectionem cōpletaz.
ex illa perfectione surgit relatio. **Ad** scdm argumētū
principale quod accipit ex. vij. pby. si dicere q aresto.
omnia illa dicit nō fm opini. pñm. sed fm opi. pla.
videt posse haberi ex pmetatoze. vbi in fine pmeti aresto.
inquit. intelligit in hoc loco. nō q bec sit opinio eius. s. i-
tendit declarare vim opinionis huius. bec ille. Senten-
tia etiam in se videt illa quam imponit aug. pla. in. xij.
de ciui. 7 aresto. primo posterior. scilz q adducere nō sit
nisi reminisci. ait. n. sic. Acquirere cognitionēz in princi-
pio. nō est generatio neqz alteratio. homo. n. sit scīs 7 i-
telligens qn aia eius quiescit 7 firmat. quēadmoduz qn
surgit a somno. ita pmentatoze exponit. Et in alia transla-
tione apparet illa eadēz snia. q non mutat aia in prima
acceptōe sciētie. sicut nec mutat qn post impedimentum
somnia vel ebrietatis. pōt vti scia quā prius nō potuit vti.
Tñ pte alie dicit. q si aref. ista dixerit fm pñm opi. b fu-
it q motū 7 mutatōz nō dirit p se eē ad aliquā formā. nisi
q pōt pñm acquisitione acquiri. 7 ideo ad nullam for-
mam dirit esse motum que tñ acquiritur per alia acqui-
sita. sicut est de relatōe. vnde vult ibi. q in qualitatibus
illis nō est alteratio que sunt cum quēdam alterantur.
hoc est cum alteratio sit in alijs. tensata. n. aut rarefcta
7c. 7 post. sicut sanitas frigidū 7 calidorū cōmēsuratio
quēdam est. 7 ideo sanitas nō est propius termin⁹ ali-
cuius alterationis. sed aliqua alia alteratio ad aliquem
gradū calidi vel frigidi. 7 tūc ipm ē pmeturātū alijs qua-

litatibus corporis. 7 sic est sanitas. Si autē h̄c est manifestū
 sc̄ q̄ scientia vel actu p̄siderare esset sola relatio satis pa
 teret q̄ fm̄ intentiones aresto. ad illas nō est mutatio vl
 alteratio. h̄c p̄batū est in p̄mo articulo. q̄ opatio nō ē so
 la relatio. 7 pari rōne vel maiori nec bitus sciētie. Quā vi
 detur aliqd̄ vltra addendū. s. q̄ arest. nō p̄cedit alteratōes
 esse ad aliquā qualitatē. nisi que p̄t p̄mo acquiri. sic q̄
 ip̄a nō tm̄ p̄sequat̄ p̄ accūs ad formā inductas sicut rela
 tio. h̄c nec eius inductio necio sequat̄ inductionē alicuius
 forme prioris. 7 tūc ista p̄clusio eius nō est vera. nisi d̄ al
 teratōne immediata p̄mo alteranti i illo ordine. 7 sic ad
 scientias vel p̄sideratōes nō est aliq̄ alteratio imediata p̄
 mo alteranti in illo ordine. q̄ primū tale est obiectū c̄f.
 p̄gnitio autē in intellectu nō imediate causat̄ ab obiecto
 vt extra. h̄c in aliquo intra. q̄ intelligim̄ cū volum̄. n̄ af
 sentim̄ cū volum̄. ij. de oia. quia ad intelligendū habe
 mus obiectū intra. ad sentiendū requirit̄ obm̄ c̄f. Au
 rez intelligat̄ de tali alteratōne de qua dictū est. p̄bat. q̄
 par̄ ante p̄cedit sensus alterari dicēs. 7 ip̄i sensus alterā
 tur. patiunt̄ enīz. actio. n. ip̄oz motus est p̄ corp̄. patiē
 te aliquid sensu. h̄c autē negat p̄tem intellectuā alterati.
 vt videt̄ assignare p̄ rōne. quia noticia intellectuā acci
 p̄t nō imediate ab obiecto c̄f. quod est primū alterans i
 illo ordine. h̄c mediante p̄gnitione sensitua. vnde ad. p̄ba
 dum q̄ nulla mutatio est ad sc̄ias. ait. ex. ea. n. que est fm̄
 p̄tem experientia vniuersales accepim̄ sc̄ias. Et sic illd̄
 verbū sciens marime ad aliqd̄ dicit̄. debz intelligi sic. ad
 aliqd̄. i. ad obiectū intra. 7 nō imediate ad obiectū extra
 quod est primū alterans. 7 ista p̄clusio sic p̄ticulariter i
 tellectu de alteratione p̄ma. sufficit ad p̄positū suū ibi. q̄
 p̄clusiones illaz q̄ mouēs 7 motū simul sunt. intendit̄. p̄
 bare inductioe in singulis motibz. 7 sp̄cialit̄ in alteratōi
 bus videt̄ habere instantiaz de illis qualitatibz q̄ n̄ ime
 diate inducūt a primo alterante. quia ibi alteratū est si
 mul sit cum primo alterante. nō tm̄ cū primo in illo ordi
 ne de quo manifestius est q̄ ip̄m sit alterans. Tercio mō
 potest dici q̄ dictū arest. est intelligendū de alteratōe que
 est motus. vel si est indiuisibilis est mutatio terminatiua
 vel p̄tinuatiua motus. vel saltē q̄ est subiecti mobilis vel
 mutabilis 7 ab aliquo agēte naturali. Nullū istoz inue
 nit̄ in p̄te intellectuā. quia ipsa est indiuisibilis. 7 ita n̄
 susceptiua motus qui requirit̄ subiectū diuisibile. ip̄a c̄f
 quia indiuisibilis ideo n̄ est localit̄ p̄ns alicui agēti na
 turali. q̄ nō replet locū. agens aut̄ physicū nō est actiū
 nisi in passūz sibi localit̄ p̄ns. sensus aut̄ p̄ oppositū po
 test dici alterari. 7 quia ibi compositū quantū recipit. 7
 quia ab agente naturali cui est localit̄ p̄ns. Illud terciū
 dictū videt̄ satis verū. h̄c nō videt̄ posse haberi ex ter. are
 sto. ibi. Ad terciū p̄t dici. q̄ in terciō mō relatiōis
 sic p̄cedit relatiōe esse in substantia alteri extremi tm̄
 sicut in duobz primis modis p̄cedit relatiōe esse i sub
 stantia vtriusq̄ extremi. vnde dicit̄ ibi p̄metator. relatio
 est duobz modis. aut relatio est i substantia vtriusq̄ extre
 mi relati. aut in substantia alterius tm̄. nūc autē in duo
 bus primis modis nō includit̄ relatiōe c̄ntialiter i vtroq̄
 extremo. imo vtrūq̄ fm̄ se est absolutū. h̄c dicit̄ ibi relatio
 esse in substantia vtriusq̄ extremi vt in fundamēto. p̄rio
 siue ratōne fundandi. 7 sic in terciō modo est tm̄ in sub
 stantia alterius extremi. hoc plani habetur i alia trālla
 tione vbi sic habet̄. fm̄ numez 7 potentia dicta ad aliqd̄
 omnia sunt ad aliqd̄. eo q̄ ip̄m quod quid est alterius dici
 tur ip̄m quod ē. h̄c nō eo q̄ aliud ad illud. mēsurabile dō 7
 sensibile 7 intellectuale eo q̄ aliud ad ip̄m dicit̄. ad aliud
 dicunt̄. vult dicere. q̄ relatiōe primis duobz modis p̄ se
 dicit̄ ad aliud. 7 nō tm̄ eo q̄ ad aliud refert̄ ad ipsuz. In
 terciō modo tm̄ vni extremū est p̄ se fundamētū rela
 tionis. reliquū dō dicit̄ ad aliud solū. q̄ aliud est eius.
 Hic breuiter dici p̄t. q̄ bec est d̄ntia istoz modorū.
 ga in primis duobz est relatio mutua. ita q̄ in vtroq̄ ex
 tremo est rō fundandi relatiōez vnam. 7 rō terminandi re
 latiōez aliā. In terciō modo est relatio nō mutua. h̄c rō fun

dandi relatiōez est tm̄ in vno extremo. 7 in alio rō ter
 minandi eandē. quod addit̄ ibi de illo. bis dicit̄ idem
 7c. p̄t p̄metator ibi sic intelligi. q̄ aliquid dicit̄ cōstitui
 p̄ illud ad quod c̄ntialiter dependet. lz illud nō sit intri
 secū illi. 7 sic constituit̄ p̄ illud quod est mensura eius. si
 igit̄ intellectus dicit̄ ad intelligentes vt ad mensuram
 p̄stitueret̄ hoc modo p̄ ip̄m. sed intelligēs constituit̄ p̄ in
 tellectum vt p̄ formā suam. igit̄ erit circulus in p̄stituti
 nibus. lz nō eodē modo constituenti. 7 hoc est impossibi
 le. vū tm̄ vtrūq̄ constitutū dependat p̄ se a constituyente.
 quia nō p̄t esse circulus in p̄ se dependentijs. 7 h̄c p̄t intel
 ligi p̄ illud dictum p̄metatoris ibi. idēz dicit̄ bis. 7 tūc
 idēz erit causa 7 causatū eiusdēz. Sed facili exponit̄ lit
 tera aresto. ibidēz fm̄ aliā translationē. quia si intel
 ctus dicit̄ ad intelligentes vt ad mensuraz. 7 cum dicit̄
 tur ad intelligibile vt ad mensuraz. idem vt mensurabi
 le erit bis dictum. hoc est ad vtrūq̄ duoz vt ad mensuraz
 quod est incōueniēs de duobz d̄spatis. s. q̄ vtrūq̄ sit cō
 plete mensura eiusdēz.

De terciō articulo p̄cipa

li dico q̄ relatiō p̄t tripliciter se habere ad absolutū. Vno
 mō p̄tingēt 7 p̄ accūs vt similitudo ad albedinēz. Alio
 modo necio. vt relatio creaturē ad deum. Tercio mō fm̄
 veram idēmp̄tātē. sicut in diuis relatio p̄sonalis se ha
 bet ad essentiaz. h̄c nō videt̄ q̄ possibile sit amplior idēp̄
 tas que p̄rie dicit̄ idēp̄tas essentiales. quia nec relatiō
 p̄t c̄ntialiter includi in absoluto. quia idēz est essentia
 liter ad se 7 c̄ntialiter ad alterum. nec absolutū 7 rela
 tio p̄nt includi in aliquo p̄ se vno. sic p̄ se vno. q̄ sit vni
 generis 7 ip̄ius sit. p̄rius p̄ceptus p̄ se vnu 7 q̄ ip̄m sit
 p̄ se in vno genere. quia sicut in rebus nō p̄t fieri vnum
 p̄ se ex distinctis nisi illa se habeant sicut p̄rius actus 7
 p̄ria potentia in eodēz genere. vtz p̄ p̄m. viij. metaphy
 sic. sic nō p̄t aliquid ēē bis p̄ se p̄ceptus vni. 7 cū h̄c p̄
 se includens distincta. nisi p̄ceptus vnius sit p̄ se potenti
 alis 7 alterius actualis p̄ se determinās illū potentialez
 relatiō 7 absolutū n̄ p̄nt habere tales p̄ceptus quoz vn
 sit p̄ se determinabilis 7 alius p̄ se determinās. q̄ si ali
 qs p̄ceptus absolutus sit indifferens. p̄t p̄trahi p̄ cōcē
 p̄tū absolutū. quousq̄ sit determinatissim̄ sub genere ab
 soluto. similit̄ de p̄ceptu relatiō sub genere relatiōis. nec
 ter igit̄ est p̄ se p̄ctius vel determinatius alterius. quia
 vtrūq̄ sine altero nat̄ est h̄c p̄ceptū determinatissimuz in
 p̄ria coordinatiōe. Ex bis ad p̄positū. i actu cogno
 scendi de quo querit̄ e aliq̄ entitas absoluta. vt p̄batuz ē
 in p̄mo arti. ibi etiā est aliq̄ relatiō vt p̄batū ē in. ij. arti.
 Et ex isto vltimo habet̄ q̄ absolutū 7 relatiō nō p̄nt cōsti
 tuere aliqd̄ p̄ se vni. vel saltē vni generis. qd̄. s. habet
 p̄ceptū p̄ se vni. Et bis sequit̄ q̄ actus p̄gnoscēdi vel n̄ ē
 aliqd̄ p̄ se vni vni generis. vel nō p̄ se includit̄ illa duo q̄
 p̄bata sunt ibi p̄currē. Videt̄ aut̄ p̄batū in p̄mo arti. q̄
 essentialit̄ includat̄ absolutū 7 p̄cipue in p̄ma rōne. igit̄
 videt̄ q̄ actus talis nō sit c̄ntialiter relatiō. sicut p̄ se
 includēs relatiōez. Quid si dicat̄ q̄ ē qd̄dā totū includēs am
 bo illa. tūc n̄ ē aliqd̄ p̄ se vni c̄ntialit̄ relatiō. h̄c vni p̄ ac
 cidēs c̄ntialit̄ includēs alterā p̄tē. sic dicit̄ improprie
 q̄ h̄o albo ē c̄ntialit̄ albo. h̄. n. improprie d̄. q̄ nihil c̄n
 tialit̄ p̄rie d̄ de eo qd̄ n̄ ē in se aliqd̄ vni c̄ntialit̄. sic ni
 hil p̄t ēē vtz de eo qd̄ ē in se falsuz. sic est illd̄ c̄rō icludit̄
 repugnātiāz. qd̄ q̄ n̄ ē in se possibile. id nihil d̄t de ip̄o
 possibile. vl̄ sibi ēē possibile. Sic i p̄posito qd̄ n̄ ē p̄ se vni
 nihil p̄t ēē vere vel p̄ se vni. Si q̄rat supponēdo opa
 tōne ēē p̄ se vni. 7 p̄ns vni generis. ad qd̄ gen̄ p̄tine
 bit. p̄t dici p̄ se ē i genē q̄litaris. h̄c p̄bat̄ discurredo per
 genera. p̄z q̄ n̄ ē i genē sbe. 7 s̄lt̄ de oibz alijs generibz p̄
 terq̄ de q̄litate. relatiōe. actōe. 7 passiōe. id ē aut̄ relatiō
 vt p̄batū ē i p̄mo arti. nec actio. nec passio. p̄bo p̄mo per
 mediu cōc. illud. s. qd̄ positū ē in p̄mo arti. q̄ sic nulla re
 latio nec vlla actio de genē actōis. nec passio de genē pas
 sionis ē p̄fectio vltima agētis vel opantis. bec opatio est

est pfectio et. **P**reterea actio est transmutatio alteri
inquantu alteri. sic potentia activa fm psm. v. metaphy.
est principiu transmutandi aliud inquantu aliud. passio
etiam est transmutatio ab altero inquantu alteri. opatio
autem cognoscendi vel appetendi: nec transmutatio alte-
rius: nec transmutatio ab altero. quod lz videat esse ma-
nifestum. tamen pbari potest. quia transmutatio ta activa
q passiva est necessario ad aliquem terminu accipientem ee
illa transmutatio. quia fm terminu formales passum
se habet aliter q prius. opatio non est ad aliquem termi-
nu accipientem esse p ipsam. imo eo modo quo bz termi-
nu ad quem. nec est. pductiva termini ad quem: nec edu-
ctiva de potentia passivi: nec inductiva in passum: s sup-
ponit terminu. omnis aut actio de genere actionis. vel est
pductiva termini. v. eductiva. vel inductiva. imo eo ipso
quo actio talis ponit in diuinis. puta generatio vel spi-
ratio. p ipam aliquis terminus accipit esse. s. suppositum
genitu vel spiratum. **T**ercio sic. agens actioe de gene-
re actionis nunq est simplr pfectius p illam. imo ex per-
fectione sua complete agit coicando alteri pfectio. nunc af
opatio est pfectio simplr opantis. relinquere igitur tandes
q illud absolutu quod est in opatione sit aliqd de genere
qualitatis. Et si querat. in qua specie? Uno mo pot dici
q discurrendo p species illius generis ronabilius videt
ponendu q sit in prima specie. quia in nulla alia pot pon-
ni. p3 de secunda et quarta. De tertia etiam p3 si in illa
no sit nisi qualitas sensibilis. sicut videt haberi in predi-
camentis. et etiam q videt innui. vij. phy. In illa etiam
pma specie videntur ponit oes qualitates spuales. siue sint
in esse quieto sicut sunt habitus. siue in fieri sic sunt ope-
rationes. Aliter forte dicere. q opationes pntent ad ter-
ciam speciem qualitatis. et q sint passiones spuales. et q
pbus mentones ibi fecit expresse de passionibus corporalibus
tamq manifestis. et p illas debent intelligi passiones
spuales. lz aut in anima sit distinguere opationes. prie
dicam a passione. cuiusmodi est delectatio vel tristitia i
voluntate. quia opatio tendit quasi in terminu opatiois
passio aut q i a termino causat in subiecto sicut tristitia a
tristabili in voluntate. tñ in hoc puenit spualis opatio
et passio. quia vtraq est in fieri in subiecto. et p tato vtrq
posset dici passio pntens ad tertia spem. quicquid autem
dicat circa hoc de prima specie vel tertia. hoc saltem vi-
deatur pbabile q opatio sit in genere qlitatis. **C**ontra
hoc videt illud pbi. ix. metaphy. quoz inquit no e aliud
aliquid opus preter actiones i illis existit actio. vt visio
in vidente. et speculatio in speculante. hec ille. Intentio
sua est distinguere inter actiones transientes et immanetes
vult igitur ibi q aliqua actio sit immanens sicut exempli-
ficat de visione et speculatione. tñ constat q iste sunt ope-
rationes. igitur opatio est actio fm eu. **S**ed pbus terco de
aia. intelligere quoddaz pati est. Item. x. etbi. c. ij. vel. iij.
dicit sic. non tñ si no qualitatū est delectatio. pter b neq
bonoz. neq. n. virtutis opationes sunt qualitates neq fe-
licitas. hec ibi. Item. vij. phy. sciens et cognoscens dicunt
ad aliquid. vbi pmetator. digni estimat ee de. c. ad aliqd
q de qualitate. **P**reterea p rōnem. absolutu no distin-
guitur specificē p aliqd extrinsecu. sed p pnam distictaz
intrinsecam sibi et absolutaz. nunc aut opationes distin-
guunt specificē p obiecta distincta specie. quia opationes cir-
ca distincta specie magis distinguunt q opationes q sunt
circa obiecta eiusdem specie. iste aut distinguunt numero
igitur ille bnt maioris distictaz q numerales et ita specificā
Preterea. opatio bz pnam pfectioez et nobilitate ab
obiecto. vt videt satis manifestum p illud. r. etbi. ca. iij.
fm vniquodq optima est opatio optime dispositi ad po-
tentissimu eoz que sunt sub ipsa. hoc est circa obm opti-
mu talis opationis. **A**d ista. ad primu. opatio habet
duas aditiones in quibus couenit cu actione. Prima e q
semp est in fieri. no dico successiuo. q opatio est indiuisi-
bilis. s sic in fieri q in omnia dependencia ad cam eadez
et fm idem. sicut dependencia rei pferuate ad causaz con-

seruantes. de qua dictum est prius in quada questione
habita de ista materia. Secunda aditio e. q opatio trasit
in obiectu sicut in terminu lz no accipiat esse p ipsaz. ga
presuppositu in suo esse. et pter istas duas aditiones pot
opatio dici actio. sicut pter istas significat gramatice p
verbu actiuu. et pter eadez dicit opatio actus secundus.
et ita ista distinctio actionis sic intellecta in transeuntis
et immanente no est generis in spes. s vocis in significa-
tiones. nam actio transiens est vera actio de genere actio-
nis. actio immanens est qualitas. s equo dicit actio p-
pter aditiones pdictas. Alio mo pot actio de genere actio-
nis diuidi in actiones immanentes et transeuntis sic sup-
in inferiora. nam no solum ad formas inductas p motu in
passum aliud ab agente est actio de genere actiois. s etia
ad formas inductas p mutationes in ipsomet agente. il-
la. n. forma absoluta cui sit nona. est terminus aliquid acti-
onis. prie dicte p quaz accipit esse. qn igitur forma termi-
nans actiones est extra ipsuz agens. tuc actio illa trasit.
qn do forma illa est in ipso agente. tuc actio e immanens.
Distinctio istoz duoz modoz intelligendi actioz imma-
nente p3. qz illud quod fm primu intellectu dicitur actio ima-
nens. h dicitur terminus actiois immanens fm aliu intelle-
ctū. et quod in alio secudo intellectu dicitur actio: coitex in-
telligim p b quod e elicere. qn dicimus q potentia elicet
opationem. et p b quod est dicere. qn dicim q memoria
siue suppositum per memoriaz dicit verbu. et per spirare
qn dicimus q p voluntatez spirat quis amozes. Iste se-
cundus intellectus de ista distinctioe actiois immanens et tras-
euntis lz sit verus: n tñ est de intetione pbi sic primus. vtz
ex eo qd dicit. ix. metaphy. no e aliud opus preter actioz. opus
vocat opatu. pter aut illa actioz qua inducit vel educit
opatio e aliqd opus. s e terminus opati. puta ipamet opa-
tio. et seqe ibi. in illis existit actio vt visio in vidente. vbi sa-
tis expmit q visionē vocat actioz immanente. n aut aliquaz
alia cui visio sit terminus. **A**d scdm pt dicit. q sicut ee
albu est hre albedine taq formā: sic sentire vel ee sentitē
est hre sensatioz sic formā. vñ si obm vel deus causaret ef-
fectiue sensatioz. n diceret sentire. s ipse sensus in q subie-
ctiue recipit sensatio. est igitur sentire recipi vel hre sensa-
tionez. et sic intelligere recipi intellectioez. qz lz intel-
ctus fm aliquaz opatioz causaret in se intellectioez: tñ no
diceret intelligens i b q causat: s bñ tenomiazet aliquo
mo a verbo significatē talez actioz vel causatioz. vt pote si
eet impositu tale verbu intelligitico. Et igitur dicit intel-
ligere est pati. non pbat q sit p se de genere passiois. s q
formaliter tenomiaz p hoc q recipit i aliquo subiectiue.
vt sit sensus. intellectiue est recipi intellectioez et recipere
est quoddaz pati. **A**d aliud. r. etbi. dicit pto vno mo. q
opationes virtutis dicitur actiones elicitiue opationū p-
prie dicuntur. et ille actiones bone sunt. qz generatio boni e
bona. ille aut opationes actioes n sunt qlitates. s prie
sunt de genere actiois. Iste intellectus videt hri a pmetato-
re. q ad pbatoz illi. neq virtutis opationes qlitates sūt. vt
dicit sic. si quidez opatio motio e opatiua. motio aut no est
qlitas. hec ille. opatiua motio pot dici motio ad opatioz.
Et si obijciat p b q dicit neq felicitas. pot dici q sic
nomen opatiois sumit h min prie p actioe terminata ad
opationes prie dicitur. sic felicitas pot improprie sumi p
actioe terminata ad ipaz. et sufficit ares. accipe opationes
virtutis et felicitate p illis p quibus sufficiter pot in stare p
hanc ppositioz. omne bonu est qualitas. p qua intendit fa-
cere instantia. Alii pot dici ad illa autē. q intendit ibi
tñ de qualitatibus in ee geto. cu dicit. neq virtutis opationes
qualitates sunt. qd apparet p hoc q negat ibi ista pntiaz.
delectatio n est qlitas. igitur no est bona. et pbat q n legi p
illā instantia. neq. n. virtutis et. a. n. n. in ista pntia n est
veru nisi de qlitare pmanere. nā delectatio vtz e qlitas s
in fieri. igitur sufficet sibi in stare de ill q b mo n sunt qlitates
sic nec delectatio e qlitas. s n i fieri. Et at delectatio de sit
qlitas. pbat ex dictis ibide. nā tredit pbare q delectatio
no est motio. omnium inquit motionum prie videt ee ve-

locitas et tarditas vel in se vel in operatione ad aliud. tele-
 ctationi aut nulli horum existit. transponit in teleactatōz ve-
 lociter vel tarde ē. n̄ est aut velociter teleactari. vult dicere.
 q̄ teleactatio n̄ est velox et tō n̄ ē mot⁹. s̄ p̄tingit velociter
 transponi vel transmutari ad eaz. igit̄ p̄t esse terminus
 transmutatōis velocis. igit̄ p̄t ēē termin⁹ motus. s̄ fm
 p̄m. v. phy. motus n̄ p̄t ēē p̄ se ad actōz et passiōē. igit̄
 ip̄a teleactatio n̄ est actio nec passio. et tūc discurredo per
 genera relinq̄t tandez q̄ est q̄litas. Illi igit̄ q̄ fecerūt illā
 p̄ntiaz sup̄posuerūt tāq̄ vez. om̄e bonū est q̄litas h̄ns ēē
 quietū. teleactatō n̄ est talis. igit̄ zc. Et ad illā ma. tactaz
 in entinematē r̄ndz p̄hs p̄ instātiā de opatiōē v̄ntis.
 Et aut̄ n̄ oīs opatio sit actio. p̄p̄e dicta. p̄bat̄ p̄ illō ibi-
 dez. c. v. appetere inq̄ teleactatōz existimabit q̄ v̄tq̄ oēs
 q̄d. p̄bat̄ subdēs. qm̄ et vivere oēs appetūt. vita aut̄ opa-
 tio quēdā est. hec ibi. q̄no vita vel viuere possēt dici actio
 de genere actōis. Ad aliud de. vij. phy. s̄ra p̄bi fm ea
 q̄ dicta sunt in secūdo articulo intelligēda ē sic. q̄ sciētiē
 n̄cōio annexa ē relatio ad obm̄ int̄a. et ita n̄ est a p̄mo al-
 terate immediate. nec p̄ oīs ad ip̄az est p̄ma alteratio. s̄ il-
 lud quod op̄m̄tatoz addit exponēdo. q̄ digni⁹ est q̄ sit de
 ca. ad aliq̄. q̄ de qualitate. p̄t b̄re aliū intellectū de quo
 diceēt r̄ndēdo ad argumētū p̄ncipale. Ad primā rōez
 diceēt q̄ act⁹ distinguūt p̄ obiecta q̄m̄ ad manifestatōz
 q̄a manifestio ē distinctio obiectoz q̄ actuū. et ulla tāq̄
 ex manifestioz innoscit illa. Et p̄firmat̄ b̄. qz. ij. de aia
 sic vult p̄hs q̄ act⁹ distinguūt p̄ oba. imo magis q̄ ob-
 iecta sunt p̄ua ip̄is actibz. p̄pter q̄d op̄t prius tracta-
 re de distinctioē oboz q̄ actuū: ita enā vult q̄ potentie di-
 stinguūt p̄ actus. s̄ aut̄ n̄ est cēntialit̄. qz act⁹ ē cēntia-
 liter postērior potētia. et postērius n̄ est p̄ se rō distinguēdi
 pri⁹. igit̄ nec ibi illud aliō. s̄ de obiectis i opatiōē ad act⁹
 v̄z intelligi de distinctioē cēntialit̄. Aliter p̄t dici q̄ a q̄
 ligd h̄z entitates. ab eo h̄z vnitate. et p̄ oīs distinctioēz.
 causatū igit̄ sicut h̄z entitatē a quacuq̄z cā p̄ se: ita vnita-
 tez et distinctioēz. et etiā quodcuq̄z dependēs ab illo a quo
 dependēt cēntialit̄. et maxie verū est h̄ qm̄ dependēt ab a-
 liq̄ tanq̄ a cā p̄p̄ia sive termino p̄p̄io sive dependētie. qz qm̄
 coiter terminat̄ dependētiāz ei⁹ et alteri⁹. n̄ ita accipitur
 vnitas eius et distinctio fm vnitatez et distinctioēz talis
 termini dependētie. nūc aut̄ actus dependēt ab obō tāq̄
 a termino p̄p̄io sive dependētie. Et dēdi igit̄ p̄t q̄ act⁹ di-
 stinguūt p̄ obiecta sicut p̄ aliq̄ extrinseca a quibz act⁹ de-
 pendēt dependētia cēntialit̄ et p̄p̄ia: nō tñ distinguūt per
 illa sicut p̄ formalia distinctiua. nec etiā (quod ē ad p̄po-
 sitū) sicut p̄ terminos relatiōis incluse in actibz. Et cum
 dicat̄ q̄ absoluta distinguūt p̄ intrinseca. verū est tāq̄
 p̄ formalia distinctiua. Si accipitur q̄ nō distinguūt per
 extrinseca. p̄cedendū esset sic intelligendo sicut p̄ correla-
 tiua et p̄ se terminos relatiōis. quia absolutū nō requirit
 extrinsecū vt per se correlatiū nec p̄ se terminū relatiōis
 p̄nt tñ absoluta distinguī p̄ aliqua extrinseca sicut causa
 ta p̄ causas p̄p̄ias. sive p̄ illa ad que h̄nt p̄p̄iam depen-
 dentiam in entitate et vnitate. et talia sunt obiecta respe-
 ctu opationū. Ad aliam rōnē p̄z p̄ idēz. qz actus est n̄
 sit cēntialiter relati⁹ cū tñ sit p̄ se mediū vnitens potētiā
 tali obiecto. dicēt p̄fectioz ex maiori p̄fectioē obiecti. sed
 illam p̄fectioēz nō h̄z ab illo tanq̄ a principio intrinse-
 co. sed sicut a cā extrinseca. vel saltē ab aliquo extrinse-
 co quod terminat̄ dependētiāz eius cēntialē.

De quarto principali dici

potest. q̄ illa qualitas que vel est opatiō vel includitur in
 opatione nō h̄z relationēz ad subiectū magis cēntialē q̄
 alie qualitates. et ideo si ponat̄ alias nō ēē cēntialiter re-
 latus ad subiectum. de quo nō est mō questio. nec illa po-
 nēt cēntialiter relata ad subiectū. Et si dicat̄ istam ēē in
 fieri et p̄ hoc essentialius dependēre a subiecto. q̄ als que
 sunt in facto esse vel in quieto esse. Et ideo. istud nō vari-
 at dependētiāz ad subiectū. s̄ tñ variat modum essendi
 ip̄ius forme in se: vel saltem in cōpationē ad causāz dan-

tem esse. Ad argumētū principale dici p̄t. q̄ si aliq̄
 vor imponeret ad p̄cise significandū entitatem absolu-
 tam que est opatio vel in opatione: et per se in genere q̄l-
 tatis: significatū illius vocis possēt intelligi nō cointelli-
 gendo obiectum in ratōne termini. sed coiter voces impo-
 site ad significandūz opationēz important relatiōēz. vel
 p̄ncipaliter vel cōnotando. et rō est. quia opatio cōmū-
 niter intelligitur sub respectu tendente ad obiectū. et sub
 modo quo intelligitur sub eo coiter significat̄. Exemplū
 sp̄s intelligibilis est qualitas absoluta. quod saltē opor-
 tet eos concedere qui ponūt sp̄m̄ ēē formalez rationē in-
 telligendi. s̄ p̄ se p̄ncipaliuā actus. et tamē coiter vocat̄
 similitudo obiecti. nō q̄ illa sit relatio quam p̄ se impo-
 tat hoc nomen similitudo. s̄ quia ipsa ex natura sua ē q̄
 dam forma imitativa et representatiua obiecti. ideo dicit̄
 tur similitudo talis. s̄ per imitationē. Et etiā cū signifi-
 catur per hoc nomen sp̄s. adhuc non significat̄ sub rati-
 one absoluti p̄cise. sed includendo illam relatiōēz sub
 qua cōmūniter intelligitur. vnde etiāz species dicit̄ ali-
 cuius obiecti species. similiter est de vocibus significan-
 tibus opationēz. Et si arguas. aliqua operatio puta
 illa que non est obiecti vt erulentis. non habet ad obie-
 ctum nisi relationem potentialem. nunc autēz opozet co-
 intelligere obiectum tanq̄ terminū actualis relatiōis. qz
 qui intelligit actū cognoscendo opozet vt cointelligat ob-
 iectum non tñ vt cognoscibile. s̄ vt actu cognitum. igit̄
 cognoscere impoztat relationem actualem. Et ideo rela-
 tio que quantum est ex parte fundamenti ēē actualis. et
 p̄pter non entitatem termini est potētiālis: ipsa tē nomi-
 nat frequenter fundamentum vel subiectum quasi actua-
 liter inesse. Exemplum. p̄cedit q̄ anima separata nō ē tñ
 inclinabilis ad corpus. s̄ q̄ inclināz ad corpus. et tñ nō
 est ibi actualis inclinatio. qz terminus nō est in actu. sed
 p̄ tanto actualiter tē nominat. quia quantum est ex pte aie
 actualiter inesse. Et consilij dicit̄ q̄ scia practica dirigit
 h̄z nō sit actualis directio fm eam. puta qm̄ nulla alia po-
 tentia ab intellectu opatur nec dirigitur fm eam. Et
 consilij dicit̄ q̄ albedo est mensura oim colorz. et sic de p̄-
 mo in quolibet genere respectu postēriorz: h̄z qm̄z nō sit
 actualis mensuratio p̄pter defectum termini. Et consilij
 potest dici bic. q̄ quia relatio opationis ad obiectum sp̄
 quantum est ex parte eius inesse actu: ideo sub ratiōne ei⁹
 quasi actualiter inherens operatio intelligit̄. et sic sig-
 ficatur. et sic obiectum cointelligit̄ vt terminans actualē
 dependētiā. Et quod dicitur est verū esset si co-
 intelligeret̄ semp obiectum sub rōne mensurē. quia ratio
 mensurabilis ē ibi potētiālis. vt prius dictum est. nūc au-
 tem intelligendo operationem opozet cointelligere obie-
 ctum tanq̄ illud quod attingitur per operationem. Ele-
 rius igitur videtur esse dicendum. q̄ opozet obiectū co-
 intelligi tali actu vt terminum attingentē vnionis in a-
 ctu: q̄ vt terminum dependētie vel mensurabilis. ista au-
 tem attingentia est relatio rationis in actu abstractiuo.
 s̄ quia sub rōne illius relatiōis attingentē coiter intelligi-
 tur. et hoc attingentē actualis. h̄z illa nō sit actualitas re-
 alis. s̄ actualitas relationis ratiōis: ideo cōmūnit̄ opa-
 tio significat̄ sub tali relatiōne actuali. et opozet obiectum
 cointelligi vt terminans tales relatiōz actuales. Et sic p̄z
 q̄ illud dicit̄. i p̄dicamentis. nihil p̄hibet idēz i pluribz
 generibz enūciari. quod nō est verū de aliquo p̄ se eno. s̄
 de aliq̄ vno p̄ accis. quod etiā qm̄z vno noie significat̄.
 sicut forte h̄ nomē scia. s̄ nō p̄pter hoc ē vniū fm distinctio-
 nem. fm illud. vij. metaphy. ca. iij. distinctio est si nomen
 rōni idēz significet. oēs. n. rōnes ēēt termini. s̄ est diffini-
 tiones. et p̄bādo p̄ntiaz subdit. Et it. n. nomē q̄d cuiuslibet
 rōni idēz. q̄re et illas distinctio erit. Et ex h̄z possz intelli-
 gi dictum Averroyz septimo physicozum. dignius ē in-
 quit q̄ sit de. c. ad aliq̄d q̄ de qualitate. quod forte ve-
 rum est q̄m̄ ad illud quod formaliter est in significa-
 to nominis impositū ambobus. vel illi toti per acci-
 dens. quod est absolutum sub respectu. Et hoc etiam

forte potest intelligi illud. v. metha. q. aliqua dicuntur ad aliqd fm genus. vt medicina ingt eoz est q ad aliqd qz ipius genus scia videt ee eoz q ad aliqd. nomē forte spci imponit precise ad significandū qualitates. z ppter h nō dicit ad ppiū correlatiū. nomē autē generis nō im ponit precise ad significandū genus siue qualitatē. sed ad significandū ipam sub respectu.

Questio

xiiij.

Consequenter que

ritē de bis q prinet spāliter ad creatam hntem vitaz intellectualē. Et primo de bis q sunt p mūia homi z angelo. Be inde de bis q sunt homini ppria. Com mūia sunt ista. intellectus et volūtas. Et intellectu fuerūt quesita duo. vñ de obiecto. aliud de cā actiua intel ligendi. Primum fuit. Vñ aia sue naturali pfectōni relicta. possit cognoscē trinitatē psonaz i diuinis. Et idē potest queri de angelo. Videt q sic. qz q potest cognoscē aliqū actū cognoscēdi pōt etiā cognoscē obiectū vt ē ob iectū illius actus. nūc autē aia vel angelus ex sna pfectō ne naturali potest cognoscere actū beatificū alteri? aie vel angeli. et obiectū illius actus est deus trin. igit rē. pbatō maioris. act? ē naturalis similitudo obiecti. act? etiā p se tendit in obiectū. igit q cognoscit illū actū. ppe vtranq? p mūiam pdictā. legatur q cognoscat obiectū. p batio minoris. potētia nō ē impedita sed sue naturali p fectōni relicta potest cognoscere qd cūq? pntuz sub suo obiecto primo siue adequato. alioquin illud nō eēt sibi adequatū. sed obiectū adequū omne tam angelici intel lectus q nri ē ens in p mūi vel saltem ens limitatū. actus autē beatificus creature pntetur sub isto obiecto primo. Contra. obiectum su p naturale nō pōt creatura cog scere ex pfectōne sua naturali. qz tūc nō eēt sibi su pnatu rale. nūc autē trinitas est obiectū su p naturale imo obie ctum beatificum. igit rē.

Ad intellectum questionis

aliqua premitant. primo de pfectōe naturali aie v' au geli. Hia būana et si in quocūq? statu. siue scz nature in stitute. siue restitute. siue restitute. habeat eandē pfectio nē naturalē. intelligēdo de illa quā ex necessitate nature regit. tñ ad pfectōem naturalē supmā in solo terco sta tu attingit. i q nō tñ bēbit su p naturale pfectōe glorie. sed etiā pfectōem supmā ipius nature. Posset igit intel ligi questio vel de illa pfectōe naturali q semp habet. vel de illa supma. z tūc in primo intellectu bene pprie di cit aia relicta rē. sed in isto scdo intellectu magis pprie q rit h modo. An aia ad pfectōem naturalem supmā re ducta ex ista pfectōe possit sic cognoscere trinitatē. Se cundo pmitto q aiaz posse cognoscē aliqd obiectū. vno mō pōt intelligi ipam posse recipere illā cognōdem. Alio mō ipam posse attingē in illam cognōdem. z h vel ex se sola. vel saltē ex pcuru causa que nate sunt pcurrē na turaliter ad illū effectū. Istoz mēbroz scdm insert pri mū. h nō cōuerso. qz ad primū sufficit nuda capacitas. quō lapis p oppositū nō potest cognoscere. qz repugnat sibi recipere illū actum. Ad scdm regit q tali capacitati eoz respōdat aliq causa actiua naturaliter. Quia dō dif ficultas ē in scdo mēbro questionis. ideo de primo breu iter expediendo. posset pcedi. q si intellectus possibilis ē ppria potētia receptiua cuiuscūq? intellectōnis. ita q li cet regrat aliqd pueniū intellectōni. nō tñ tanq? potētia receptiua vel ratio recipiendi. sicut superficies ponit ratio recipiendi colorē. tūc qd cūq? ens qd habet i natura sua intellectū possibile pōt ex natura sua cognoscere qd cūq? cognoscibile. hoc est recipere cognōdes eius qntū est ex pte sui. Tercio premitto. q cognōtio intellectiua de q est questio. pōt intelligi pfecta aut impfecta. et intelligi ad ppositū nō de pfectōne intensiua qntū ad subiectū. sed de pfectōe ex pte obiecti. q scz illa intelligat pfecta qua

attingit obiectū sub pfecta ratōne sue cognoscibilitatis h est p se ppria et distincta. et p oppositū impfecta dicat illa qua attingit tñ p actōis vel tñ in aliquo pceptū cō muni vel p fuso. Vñ cognōtio distincta vel est mediata v' immediata. Dico immediatā. qn obiectū nō mediante al. quo alio obiecto intelligit p qd vel in quo intelligat ita q hic excludit mediū cognitū. nō autē mediū qd esset precisa rō cognoscēdi vel intelligēdi. Et istis legatur q ad solutōem questōnis tria sunt videnda. Primo de co gnitōe impfecta. Secdo de cognitōne pfecta immediata. Et tercio de cognitōe mediata. et in qlibz istoz ad quā tū potest aia vel angelus attingere ex pfectōne natura li vno modo vel alio intellecta.

De primo. Intellect? fm

pbm. iij. de aia. habet duplicē opatōem. scz intelligētiaz simplicitiū. et intelligētā ppositoz. s. pponere z diuidere intellecta. et prima pōt ee sine scda non cōuerso. Pri mo igit videndū est de prima cognitōe. dico q aia ex pfe ctōne naturali etiā quā habet in isto statu q ē inter tres status infimus: pōt hēre intellectōem impfectā istoz ter minoz deus et trinus. nō autē pfectā. potest em ex cog nōtōne huius entis abstrahēdo cognoscere ens fm se. z sic de bono. et h illo mō quē tāgit aug. viij. de trini. ca. v. bo nū h et bonū illud. tolle h et illud z vide ipm bonū si po tes. ita deū videbis. Et ibidē inferius satis patet quō nō sōlū pōt cognosci deus in isto quasi p fuso pceptū boni. s in pceptū quodāmodo. pprio. si intelligit bonū p eēntiā vel bonū summū. vñ ait inferius. si poteris sine illis que picipiunt bona sunt. pspicere ipm bonū. cuius pnci patōe sunt bona: pspereis deū. Consi miter p h reuz potest intelligi ipm verū. et fm aug. ibidē. c. iij. deus ve ritas est. cū dicit veritas. mane si potes in intellectuone veritatis. et si intelligas veritatē. nō tñ in p mū: s p ef sentiam. iam habes pceptū quodāmodo ppiū deo. Bre uiter dico q qd cūq? trascēdens p abstractōem a creatu ra cognita. pōt in sua indifferētia intelligi. et tūc picipi tur deus qsi p fuse sicut aiali intellectu hō intelligit. Sz si tale trascēdes i ppiū intelligit sub rōne alicuius spā liozis pfectōnis. pura summū vel primū vel infinitū: iā habet pceptus sic deo. pprius q nulli alij puenit. Cō similiter abstrahēdo a numero. pprie acceptoz. q. s. ē qn titas discreta) rōnem. pprie discretōnis: hri pōt pcepti cius qd ē trinitas. Et ad illū modū agrendi cognōdes simplici istoz terminoz deus z trin. sufficit natura aie etiā in h statu. Pbat primo. qz fidelis et infidelis ptradicit sibi de hac ppositōe deus est trinus z vnus. nō tñ ptradicit sibi de noibz. h de pceptibz. q nō esset ni si vterq? in intellectu suo hret pceptū terminoz. Hoc se cundo pbat. qz fides q distinguit istū ab illo. cū non sit habitus inclinās ad assentiendū ex noticia terminoz. nō est rō noscēdi terminos. s p supponit eoz noticiā. Tercō pē idēz oñdi. qz abstractō entis ab h ente. et summi ab h summo in sensibilibz ē naturalis. et ista duo sibi pūcta nō habent repugnātiā. ppter qd rō ista ens summū nō est rō in se falsa. sicut loq? pbs. v. metha. c. de falso q il la rō ē in se falsa cuius ptes includūt repugnātiā z illa nō pē picipi aliq actu simplici intellectus. et p opposituz ista. ens summū pōt vno actu picipi. qz alterū istoz nō re pugnat alteri. Restat vteri? vidē qliter bñs noticiā de pdictis fms. s. de? et trin?. possit ex nata sua cogscē veritatē h? ppositōis. de? ē trin?. et cū possit intelligi de pplexiōe hri noticiā credulitatis vel scie: z h v' scie. ppe qd: vel qz. Vidēdū ē q istaz possit haberi de isto pplexo. deus est trin?. Dico q prima. s. noticiā credulitatis sal tem acqsite pōt hri etiāz mō ex naturalibz. h pbat. qz fm aug. rj. de ciui. ca. iij. Ea q remota sunt a nris sensibus qm nō testimonio scire nō possum. de bis alios testes regrimus eisq credim? a qz sensibz remota ee vel fuis se nō credim?. Et idē. xv. de trinitate. ca. xij. Abbit vt scie re nos negem? q testimonio didicim? alioz. alioq nesci.

f

mus eē oceanū. nescimus eē terras atq; vrbes q̄ celiber-
rima fama p̄mēdat. Et bis 7 similib; auctōis eius babe-
m⁹. q̄ credē possum⁹ testimoio alioz etiā tā firmiter vt
illō credē dicat ap̄ eū scire. igit mag⁹ possum⁹ 7 magis
deben⁹ credē testi mag⁹ veraci. 7 ad huc magis p̄mitat.
q̄ p̄one singlarī. nūc at ecclia catholica ē p̄mitas max⁹
verax. q̄ illa maxime veritate p̄mēdat 7 mēdaciū rep̄bē-
dit. igit ei⁹ testimoio certissime credi p̄t. 7 p̄cipue i illis
in q̄b; illa plus dānat mēdaciū. puta de his q̄ sunt fidei
et mox. P̄t igit vltor ex natura sua audita 7 intellecta
p̄ni doctrina ecclie firma credulitate assentire bis q̄ ip̄a
docet de fide et morib; inter q̄ principale ē de trinitate i
diuinis. De ista credulitate acq̄sita videt accipi illō ad
ro. f. fides ex auditu. s. sane doctrine xp̄i. de q̄ subdit. Au-
ditus autē p̄ vbiū xp̄i. De ista etiā p̄t accipi illud aug. cō-
tra eplam fundamēti. b. Ego inq̄t euāgelio nō crederez.
nisi me ecclie catholice auctas ap̄pelleret. S; vltra istā fi-
dem acq̄sita habemus fidē infusā. 7 ad illāz hōiā licet
possit dō ex naturalib; se disponē. nō tñ ex natura intrin-
seca. nec etiā p̄currētib; q̄buscūq; cāis naturaliter mori-
uis intellect⁹ ad eā p̄ aringē. q̄ eā solus deus ifundit q̄
nō ē cā naturalit⁹ motiva alicui⁹ intellect⁹ cāri. Cōpān-
do fidē infusā 7 fidē acq̄sita ad actū credendi i h; p̄ueni-
unt. q̄ qñ infunt eidē aie actus vn⁹. 7 idēz credēdi elicē
fm inclinātiōem vtriusq; q̄ qñ sunt due forme q̄ natura-
liter inclināt ad actū in eodē opante. vtrāq; qñū ē de se
nērio et semp inclināt ad actū. 7 iō qñcūq; act⁹ elicē:
elicē fm icliatōz vtriusq;. Et si p̄ h; qd ē actū credēdi in-
niti fidei illi intelligat actū elici fm inclinātiōz ei⁹. tūc
p̄cedendū ē. q̄ act⁹ credēdi innitit vtriq; fidei. Et tñ dif-
ferentia vna q̄tū ad h; qd ē actū elici. illa. s. q̄ ex fide ac-
q̄sita etiā si sola inrit. p̄t elici act⁹ credēdi. sicut credim⁹
certis articulis testimonio fide digno assententis. ad que
tñ nō inclināt aliq; fides infusa. Heretic⁹ etiā in vno ar-
ticulo dissentit: aliq; articulis credēdo. nō ex fide infusa
cū illa nō possit stare cum heresi in q̄cūq; articulo. S; ex
fide solū infusa nō p̄t q̄s elici actū credēdi 7 h; de lege
p̄ni. licz deus fidei infuse assistēdo poss; mouē intellectu
ad assentēdiū actualiter illi ad qd fides illa inclināt. h;
tunc forte nō ex sola inclinātiōe fidei istius elicē act⁹ ille
h; ex motōe diuina. et multo magis de lege p̄mūi ex sola fi-
de infusa. nō p̄t bñ act⁹ credēdi. h; p̄t de puero baptiza-
to. q̄ si postea nutrit⁹ in deserto vel iter infideles 7 nul-
laz h̄ret doctrinā de credēdi. nūq; actū rectū credēdi eli-
ceret. Et rō est. q̄ fides infusa inclināt ad credēdiū ea q̄
nō h̄t euidētiā ex terminis. nec includit aliq̄ euidētiāz
p̄nerionis terminoz. si termini sunt app̄bentis ex sensib;.
Alia d̄ria ē q̄tū ad h;. q̄ est actū inniti fidei. q̄ fides in-
fusa nō p̄t inclināre ad aliq̄ falsū. Inclināt autē d̄rite
lumis diuini cui⁹ ē p̄cipatio. 7 ita nō nisi ad illud qd est
p̄forme illi lumini diuino. Actus igit credendi inq̄tum
innitit illi fidei. nō p̄t tendē in aliq̄ falsū. Sed fides
acq̄sita p̄nter innitit assentiōe alicuius testis q̄ poss; de-
ficē. et ideo illa fides nō tribuit actū credēdi inq̄tū sibi
innitit qd n̄ possit sibi sibi falsū. frequēt tñ nō sibi sibi
est falsum. qñ scz testis cuius testimonio innitit in testifi-
cando illud sit verax. Et dixi p̄nter. q̄ deo immediate re-
uelanti poss; q̄s credere credulitate acq̄sita. si aliud non
sit verū reuelari a deo q̄ actū credēdi vlt noscēdi cāri im-
mediate a deo in eo cui sit reuelatio. Et qñcūq; ad idēz
inclināt fides infusa 7 acq̄sita: tūc nērio acq̄sita nō sub-
est falsum. nō q̄ bec necessitas sit ex ip̄a fide acq̄sita sed
infusa p̄currētē cū ip̄a ad eundē actū. Innitit igit actus
fidei infuse tanq̄ regule certe 7 oino infallibili a q̄ act⁹
habeat q̄ nō possit eē falsus. sed innitit acq̄sita tanq̄ re-
gule minus certe. q̄ nō p̄ illā repugnet actū q̄ eēt fal-
sus vel circa falsum obiectum. Contra istam differen-
tiam p̄t argui sic. quando ad eundē actū p̄currit regu-
la fallibilis licet cum regula infallibili. ille actus nō est
infallibilis. pbamur p̄ simile. q̄ ex duabo p̄missis qua-
rum vna est necessaria 7 alia p̄tingens nō sequitur p̄clusio

necessaria. et ratio est. quia qd dependet ex pluribus non
potest esse p̄fectioris p̄ditiōis quocūq; illoz. nūc autē q̄
cūq; actus credendi ad hoc q̄ eliciat p̄dēdet a fide ac-
quilita mouente. igit si illa sit fallibilis nunq; actus eli-
citus erit ex p̄cipio tali qñ sibi poss; sibi esse falsum: Re-
spondeo ad qd cūq; inclināt lumen fidei infuse. illud ē
determinate verum. si autē ad idem inclinēt. simul aliud
quod quantū est de se. possit inclināre in falsum non ab
illo alio vt tale s; ab illo lumine habere. q̄ in illo actu n̄
sit deceptio. Tercia d̄ria posset poni que p̄uenit cū pri-
ma. que scz est q̄ non p̄cipio me inclināri in actum p̄ fi-
dem infusam siue fm illam elicere actum. sed tñ p̄cipio
me assentire fm fidem acq̄sitam vel eius p̄ncipium.
scz testimonium cui credo. quia si percipere me habere
actum fm fidem infusam. et cum hoc scirem q̄ fm fidei
infusam non potest haberi actus nisi de terminate verus
p̄cipere q̄ actus meus nō posset esse falsus. quia ex h;
sequitur q̄ p̄cipere q̄ obiectum intellectus non posset
esse falsum. et tūc scirem illud. id est infallibiliter cogno-
scerem illud esse verum quod nullus experiret in se vt cre-
do. quantūcūq; aliquis habet vtrāq; fidē. et fm vtrā
q̄ assentiat. tantummodo igitur credimus in vniuersa-
li. q̄ tendens in aliq̄ completū fm inclinātiōem fidei
infuse in hoc nō posset errare. quis autē 7 quando fm eā
tendit. nec ip̄emet tendens scit nec alius nec aliquis cer-
titudinaliter experiret. Contra hoc. xij. de tri. cap. ij.
sic videt fides in corde in quo est. q̄ eaz tenet certissimā a
scientia. clamāq; conscientia. et post. Illud qd crede-
re iubemur. videre nō possumus: ip̄am tamen fidem qñ
est in nobis videmus in nobis. Rñ. intelligit sic fidē
videri quomodo p̄cedit animam fm p̄ se noscere. non q̄
semp sit actus elicitus. sed quia semper est p̄fecta p̄sen-
tia obiecti actu intelligibilis. Unde subdit ibi: rerū ab-
sentium p̄sente est fides 7c. ita q̄ generaliter illud ad
quod habet anima potentiam accidentalem. p̄inquam
noscenti. hoc aug⁹ dicit ea m noscere. Aliter diceret q̄
accipit fidem p̄ actu credendi. de qua ibidem p̄t post
dicit. Aliqñ rebo falsis acomodat fides. hoc ē aliquis
actus credendi. De scientia quia. dico q̄ non potest
aliquis modo ex naturalib; attingere ad sic intelligen-
dūz trinitatem in diuinis. quia non potest scire illud de
causa p̄ effectum demonstratiōe quia. quo circūscripto
remanet in causa quicquid est necessarium ad causandū
sed circūscripta p̄ impossibile trinitate: haberetur quic-
qd necessarium est in deo ad causandū creaturā. q̄ 7 p̄n-
cipiū formale causandū p̄fectum et p̄lectū et suppositūz
habens illud p̄ncipiū formale p̄fectum. vt patet in q̄-
dam questōe p̄habita de hoc mota. videt autē ad cau-
satōem sufficere suppositū p̄fectum habens p̄ncipiū for-
male p̄fectum. De scientia p̄pter quid. dico q̄ non p̄t
aia mō ex naturalib; attingere ad sciendū p̄pter quid
vtrū eē trini. q̄ noticia eius qd est. p̄p̄rissimū subiecto.
non p̄tinet virtualiter primo et euidenter. nisi in p̄ se et
p̄p̄rio p̄ceptū subiecti vel in ip̄o subo sic p̄cepto. eē trini
est b̄mōi respectu dei. igit nō p̄t sciri p̄pter qd de deo nisi
habito tali p̄cepto dei. h; talis nō h̄t. p̄ statu isto nisi de
lege p̄mūi. sicut patet in prima p̄clusionē. q̄ fuit de sim-
plici noticia terminoz. Probatio maioris. quia tale p̄-
p̄rium aut sciret de subo p̄p̄rio 7 p̄ se p̄cepto 7 tūc p̄t ve-
ritas illius ma. Aut sciret de subo p̄cepto in vniuersali
vel indistincte. et de ip̄o sic p̄cepto non p̄t sciri. p̄pter qd
nisi p̄ceptū illius p̄p̄riū 7 distinctum. Et emplū. eē pri-
mā figurāz nō p̄t sciri p̄pter qd de aliqua figura in com-
muni nisi per mediū p̄p̄rium. s. p̄ ratiōem circuli. nec mi-
rum: quia predicatum propriū ad hoc q̄ sciatur pro-
pter quid. requirit mediū propriū. De isto sciri pro-
pter quid. vere essent due p̄clusiones. que posite sunt su-
pra in questōe de om̄ipotētia. sed non sunt hic ad p̄-
positum. quia hic tñ queritur de noticia possibili modo
haberi ex naturalib;.

De secundo principali licz

noticia p se 7 ppria 7 immediata possit distingui in intuitiva et abstractiva de q distinctione pri⁹ e bitu. in de utraqz videt ista conclusio nuc teneda. q aia no fit attinge ad noticia dei ppria 7 imediata ex pfectoe sua naturali et p qcuqz statu nature. pcurrento etiā qbuscuqz cāis naturalit motiuis ipius aie ad cognoscēdū. 7 idē dicēt de angelo. Et rō ē. qz ois talis intellectio. s. p se 7 ppria 7 imediata regrit ipm obm sub ppria rōe obi pns. 7 b v l i ppria exntia. puta si est intuitiva. v l i aliq pfecto repre sentante ipm sub ppria 7 p se rōe cognoscibil. si fuerit abstractiva. tē aut s b ppria rōe diuinitatis nō ē pns alicui intellectui creato nisi mere volūtariē. De pntia reali pz p illud ambo. s. p l. v. In eius pntē fatiō ē videri i cuius natura nō ē videri. si vult videt. si nō vult nō videtur. optie dicit qz nature nō ē videri. supple a creata. qz et natura nō ē cā naturalit actiua b⁹ visionis. nec etiā ali qua natura creata q ē naturalit actiua p se cā but⁹ vifi onis vel pfecte pntie obi. qz nō p pntēze i se pfecte cētā illā fm entitatē suā. igit nec fm suaz intelligibilitatem.

¶ Per idē etiā pz. qz nihil creatū p se cā et pntie etiāz abstractiue apud intellectū. qz nō p cāre aliqd qd sitet pntiatū ppriū 7 p se diuinitatis sub ppria rōne cognoscibilis. qz tale repntatū nō p cāri nisi vel ab ipomet cog scibili vel ab aliq pfecte pntie ipm sub rōne sue cognoscibilitatis. Et si igit de⁹ possit cognosci p aliqd repntatū. illud tñ nō possit cāri nisi imediate ab ipō deo illd volūtariē cāne. Contra istud. qz p se pntē sub pri mo obo naturali alicui⁹ potēne. ad illud potentia p naturalit attingere. aliq obiectū primū nō ē adeqū potētie s trāscēda in rōne obiecti. nuc aut ens qd ē primū obm nafale intellect⁹ verissime cōuenit ipi deo. igit rō. Diceret qz obm primū nafale p duplici⁹ intelligi. vno mō ad qd potētia inclinā. Alio mō qd potētia pōt naturalit attingē. s. ex pcurfu cāz nafaliū. Ens in sua cōmunitate siue sit vniocatiois siue analogie. nō curio mō et si ponat obm adequatū cuiuscūqz intellect⁹ creati. lo quēdo de obiecto adeqto pto mō nō tñ d obo adeqto se cundo mō. imo sic p qcuqz statu cuiuscūqz intellect⁹ creati pntē ens limitatū ē obiectū adeqū. qz pntē illud pōt attingi dūte cāe naturalit motiue intellect⁹. S; nec ens adhuc in tāta pntate acceptū ē obiectū naturale intel lectuō hūani. vt vidēt aliq dicē. s. spālī qdditas rei materialis. Et qd ponit talia rō. Potētia pportioat obiecto. triplex aut ponit potētia cognitiua. quedā oino se pata a materia 7 i cēdo et in cogēdo. vt intellect⁹ sube separe. Alia pntēta materię 7 in cēdo et in opando vō potētia organica. sicut sensus. Tercia q est forme hntis esse in materia. s. ipa nō vti materia siue organo mate riali in opando. talis est intellect⁹ nō. Isti triplici potē tie corruider triplex obm pportioatū. prime qdditas se pata oino a materia. scēdē singulare oino materiale. ter cie igit corruider qdditas rei materialis. q licet sit i ma teria tñ nō cognoscit vt in materia singulari. Si illd in telligēt de pprio obiecto intellect⁹ hūani vt ē talis potētia seqrēt q intellect⁹ beati bēt qdditatē rei materialis. p obiecto adeqto vel si nō. nō maneret eadē potētia q mō. qd vtrūqz ē falsū. ¶ Nec valet dicē. qz eleuat p lamē glo rie. nullus em habit⁹ eleuat potētia pōt bō obiectū q b trāscēdat pntū obiectū potētie. qz tūc ille habitus nō ē illius potētie. s. vel esset se potētia v l facēt potētia ē ali am ab ista. sicut bēt aliud obiectū primū. Dico igit qz obiectū naturale b ē nafalit attingibile adeqūz intel lectu i nō. et si p statu isto sit quidditas rei materialis vel forte adhuc spālīus qdditas rei sensibilib. intelligēdo nō de sensibili pprie solū. s. etiā de inclusio cēntialit vel vir tualiter in sensibili: tñ obiectū adeqū intellectui nō ex natura potētie nō ē aliqd spālī⁹ obiecto intellect⁹ angeli et. qz qz pōt intelligi ab vno. 7 ab alio. 7 b faltez pcedē v3 theologus q ponit istū statū nō ē nafalit. nec istū ipo

tentā intelligēdi respectu multoz intelligibiliū ē natu rale s penale. In illud. r. de tri. ca. finali. certa inqz oculis tuis interioribz lur illa mōstrauit. illa. s. eterna. de q ibi locur⁹ est et subdit. q igit causa cur acie fixa ipaz vide nō possit. nisi vtiqz infirmitas. et qs ea tibi fecit ni si iniquitas. et de b. s. ibidē. ¶ Tu aia mea vbi te sentis ēē vbi iaces. seqt agnoscis recte te ēē in b stabulo q samari tanus ille pduxit illū quē repit multis a latronibz inli ctis vulneribz semiuuū relicū. ¶ In pbs q statu istū di cēt simpliciter naturalē homi. nec aliū exp⁹ erat nec ra tōne cogēte conclusit. dicēt forte illud ēē obiectū adeqūm intellect⁹ hūani simplr ex natura tal potētie. qd pcepti sibi ēē adeqū. p statu isto. ¶ Contra ista arguit. qz ens nō tñ limitatū s illimitatū sit obiectū naturalit motiū i lectuō creati. 7 ita ens vt est indifferēs ad vtrūqz erit obm adeqūz naturale. s. p actōem cause naturalit agen tis attingibile. Et arguit prio sic. cuiusdē obiecti primi accepti fm suā indifferētā ad potētiā quā pto respicit acceptā fm suā totā indifferētā: est idē modus se habē di i mouēdo. s. naturalit vel nō naturaliter. nuc aut ens illimitatū mouet nafaliter aliqū intellectū vt diuinituz. igit sili mō mouet quēlibz intellectū. Alia est minor ista. aliqd ens mouet naturalit intellectū creatū. 7 seqt igit qdlibet sili mō mouebit. Adaiōz ista pbat primo iducē do de potētijs 7 obiectis eaz primis. 7 p se obiectis pōtis sub illis primis. pbat scdo. qz obiectū ppriū fm to tā suā indifferētā ē adeqū obiectū. et respicit potētiāz fm totū genus suū vt ppriū extremū. Aliqz igit ē mod⁹ ppri⁹ fm quē b extremū respicit illud. Ille idēz modus saluabit inter qcuqz extrema pntialit pntia s b istis primis extremis. qz pntialia extrema se respiciūt fm b qz includūt prima extrema. et ita se respiciūt eodē mō q illa pma. ¶ Preterea ois act⁹ pcedēs actū volūtatis est mere nafalis. nuc aut actio cēntie diuine vt ē obiectū etiā mouēs intellectū creatū. pcedit actū volūtatis igit rō. p barto minoris. qz cēntia vt cēntia ē obm beatificū. nō at cēntia vt volūtas vel vt volēs. igit mouē ad actū bificū puenit cēntie rōne q cēntia ē. et psequēs illa erit por a ctione volūtatis. ¶ Confirmat qz si p impossibile de⁹ nō ēē volēs. cēntia sua naturalit mouēt intellectū ad vidē dū ipam. igit 7 mō similiter mouebit cū nō moueat inq tū volēs. sic nec ē primū obiectū inqū volēs. ¶ Preterea obiectū oīne gignit noticiā actualē sui et ista gignitō est natural⁹ pp qd genitū dī. ples. fm aug. tr. de tri. c. vlt. igit ista visio cēntie i intellectu beati naturalit gignet ab illa cēntia. ¶ Preterea si volūtas nō cōcurrit cū cēntia i rōne principij motiū ad actū beatificū intellectus creati. quero qs est ordo cēntie 7 volūtatis in mouēdo: nō pōt dici rō motiua pta et cēntia scēda qsi virtute eius mouēs. o3 igit dare eodē rō. s. q cēntia sit prima ratio motiua. s. pta rō motiua i mouēdo t3 suū ppriū moduz mouēdi. nō ei dēmiat ad mouēdū p illd qd scdm ē. s. de terminat ipm ad mouēdū. sic vidēt q actiū nafalit qn tū est de se. nō cōcurrit agit. i illa tñ actōne in q subiacet volūtati nō nō cōcurrit agit. s. p ptingētē agē et nō agē. nō q dē et se. s. ppter ptingētā i volūtate ad agēdū. Similit si volūtas in agēdo subiacēt pncipio naturalit actiō de terminare ab illo ad dēterminare agēdū. ¶ Dicē intelli gēdū ē q motio oino pma i entibz ē nō cōcurrit natural⁹. qz oī motiū volūtatis ē alia p supposita. Et si aliq motio in entibz est nō naturalis. marie motio volūtatis ē nō naturalis. ¶ Itē aliq motū pōt intelligi ēē ad terminū simplr infinitū: aliq aut ad terminū finitū. vt ad infinitū inclu dentē finitū. et illa q ē ad terminū infinitū simplr ē por. qz nō pōt infinitū perigē finitū. Sicut igit loq possumus licet iproprie accipiēdo motēm extēsiue. assignari pōt ordo motiū in entibz. Et sic loquēdo oino primū mobi le motōne naturali extēsiue loquēdo ē intellectus diu nus. et ideo primū motiū motōe naturali est cēntia di uia vt ē primū obiectū intellectus sui. igit oino pta mo tio est naturalis motio intellectus diuini a suo obiecto.

et cum naturale mouens moueat mobile in quantum potest illud aut obiectum per mouere ad intellectus actuali sui. et in intelligentia ingenita illius persone in qua primo est eentia: et ad actuali notitia sui genita: ad utranque moueat biterz ordine quoda. qz qd e alicui principium opandi opatoe immanete. et pduendo pducti distincti: qda mo est prius principii opandi. **S**i dicas q pductio imanet in diuinis sicut opatio. **R**n: pductio no immanet qtu ad terminu. opatio aut oino immanet. **S**iliter eentia est naturale motiuu ad intelligendu qdcuzqz intelligibile simplex. s non nisi prius illa eentia sit in oibz suis suppositis. no quide q sine b eet defectus principii acti ui b ex pte termini respicit ordo. **S**ic igit ppleta e actio mere naturalis et ad terminu oio primu. s. infinituz. ubi motio oino prima est elice vel quasi elice intellectoz in intelligentia paterna. et huic priora est gigne verbu. **N**ac segtur actio q nata est ad terminu oino primuz. puta ad eentiam primu pniciandam. q licet no sit naturalis. tn e oino nccria. et hec est motio volutatis. et b q duplex. s. ad amare simplex. et ad amoz. pcedentes. et hec duplex motio volutatis conuideret duplici motoni naturali q vicia est ee in intellectu ad intelligere et dicere. **C**ontra actio naturalis in code pcedit actioem no naturale. nuc aut p te actone naturali intellectus diu in intelligit creatibile. igit illa actio pcedit oimem actonem volutatis et ita spiratoez spu sancti. **R**n. maior est vera loquedo e code ordine ex pte termini. b aut e alius ordo ex pte termini et scdi. et io naturalis in vno ordine segtur no naturalem in alio ordine. prima em distinctio ordinu atteditur ex pte terminoz. **S**eda ex pte principioz qtu ad modu principia. **C**ontra ordo principioz est prior ordine terminoz. sicut et principii termino. na p principiu terminu pducit vel pmuicat. **R**n. ams est veru de termino totali q simplr caput ee. no aut de termino formali q solimodo caput ee fm qd. **C**opleto toto illo pcessu originis respectu primi termini eentia diuie pcedande. segtur ordo alius respectu termini scdi. eentia. s. creabilis et qde eentia ipa diuina i illo scdo ordine mouet primo ad intellectoz simpliciter ois intelligibilis. et b intelligentia vt ia e in tribz suppositis. n aut mouet ad distincta noticia veritatis cuiuscunqz ppterionis. qz si mouet determinate ad cognoscendu altera pte in futuris ptingentibz: cu naturale mouens nccrio moueat: segtur q intellectus diuinu nccrio intelliget hac ptem ptra dictionis fore vera. et ita vel posset errare: vel oppositu no posset euenire. et tuc no ee ptinges b nccriu: illud qd ponit ee ptinges. **S**i qratu cu ide videat ee ordo cuiuscunqz intelligibilis ad primu intelligibile. qre primu no eq nccrio mouet ad cognitioem cuiuscunqz. **R**n. naturaliter mouet et p pns nccrio ad cognitioem cuiuscunqz qd e possibile naturaliter et necessario cognosci. bndi e qdcuzqz obm simplex et ctia qdcunqz ppteru veru nccriu. no aut tale e aliqd ppteruz de eentia ptingentis. qz no est natu ee determinatu ad veritate. **E**t si querat qre no nccrio mouet ad tale cognitioez de ppleto bndaz qlis possz bti de eo. **R**n. mouet aut ad cognoscendu sub distinctoe b fore vel no fore. et hec cognitio no e determinata de altera pte. **S**i aut mouet de terminate ad cognoscendu altera pte illa nccrio eet determinata. **C**opleto toto ordine motonis nccrie. segtur motu ptingens. illa p no ee p principiu naturalis motois. qz illius no eet nisi necessario moue. igit oportet illi motoni principiu ponere volutate. **E**t sit bndi motu ptinges ordinata. primo ad intra. qz nisi ipa detmiat i se ad voledu altera pte. nuq detmiabit aliqd ad extra. prio igit determinat se ad volendu b fore determinate. scdo ex b intellectus videt illa determinatoez volutatis. nouit b ee futuz e conuerso igit i motone nccria et ptingete. qz i necessaria primu principiu e naturale. et io prio naturalit determinat ad ppta actioem. **I**n ptingete primu principiu est libez hui actio i prio ordine segt naturalit. **C**opleto motone ptingete ad extra. segt motu adef. **N**lla igit to e ptinges et p pns imediate ipius volutatis vt principii. nullu igit intellectu creatu mouet eentia vt eentia taq motiuu p modu nate

b oem intellectoz illi eentia qua no cat aliqd creatu ee imediate volutas diuina. **P**er b p3 ad argumenta ia facta in p3u. **N**da. em pmi argumenti b3 sic intelligi. qz quacuqz potetiam imediate mobile a tali obo. ipm obm vniiformit mouet. **N**uc at qtu ad prima mi. eentia diuina e motiua imediate sui intellect. s no intellect creati. qz intellect diuinu e primu mobile oino. et io prio mouet a pma forma motiua. et nihil aliud e imediate mobile a pma forma motiua. qz n p imediate moue nisi pmo mo motois. et nihil aliud natu e sic moueri. **S**i igit pcludas q eentia diuina code mo mouet omes intellectus. pcludat que imediate mouet. s ille e sol intellect diuinu vt3 et dictis. **A**lia minor. s. q obm creatu naturaliter mouet. vera e de intellectu que imediate mouet. falsa aut eet si ali que intellectu mouet mediate actu volutatis. qz illu n naturalit mouet. sic si volutas mea possz libe care intellectuone eentie mee. **S**3 isto mo forte n e de aliq eentia et volutate creati. qz qlibz eentia e imediate motiua intellect creati. et io motoe naturalit. **N**ulla aut voluntas e motiua ad intellectem pfecta alicui eentia vt eentia est. qz nec pfecte ea pmet eminent vt vnitue. et qliticiqz sit de obo creato mouete intellectu naturalit: p3 pri q n e eade ro de eentia diuina. qz ipa no e imediate motiua alicui intellectu nisi primi. **E**t alio dico q moue ad actu bificu no e pu actu volutatis diuine. imo e pprie acti illi volutatio. eentia ei vt qdamo prio volutate lz sit obm primu et imediatu illi vilutis i rone terminatis. tn n e obm im mediatu i rone mouetis b tn moues remotu. p qnto mouet intellectu diu ad visioez pcedete illd velle q mouet intellectu michael ad visionem. **E**t p b p3 ad pfirmatoez ibi posita. qz si illa eentia no eet formalit voles. nihil oino possz care adef. qz nihil possz care nisi naturalit. et qdcuzqz intrinsecu cu sit formalit possibile no possz ee a nccrio nisi ptingent. **A**d terciu dici p. q eentia no b3 roez motiu ad visionem sui i intellectu creato: nisi in qtu pponitur ipaz mouete intellectu diuinu ad visionem. q pponit ipi velle diuio motio intellectu creati. no igit se bnt eentia et volutas vt moues supius et inferi. pprie loquedo. sic intelligedo q vtruzqz attingit ipm motu: b tn volutas attingit intellectu creati. tn pponit motoz intellectu diuini ab ipa eentia sine q ipa volutas n bret illud velle q mouet. **S**i arguit b. qz volutas vt volutas n p mo uet nisi ad videdu volutate vt volutas e. n at ad videdu eentia vt eentia. nuc at videt volutate vt volutas e. et n el sentia vt eentia e. n e videt bificu. pbat mi. qz ide e oby bificu intellects creati et intellectu diuini. **I**ntellect at diuinu n bificat i videdo volutate vt volutas e. qz vltas n est primu obm intellectu sui. et bificat nisi attingedo primuz obm. **P**robato ma. qz cu volutas sit qd posterior ipa natura qz pprietas: no p ee principiu candi pfecta visione eentia. vt eentia q qdamo e prior et pfectior. **S**u3 illd da maf. c. ir. totu ingt in seipo pbedes b3 ee velut qdda pelag sube infimiu. **E**t **A**d illd dico qz voluntas e pfecte ide cu eentia. io pte principiu motiuu ad videdu eentia vt eentia e. **A**d qada e igit illa maior. vtz qde e qd ibi affirmat. s. q volutas pte ee principiu motiuu ad videdu volutate vt volutas e. falsuz at e qd ibi negat. s. q n pte ee principiu ad videdu eentia vt eentia. **A**d pba. ma. **R**n. qz prioritas illa e qd prioritas fundameti. b illd fundametu n solu e pfecte ide cu illo qd intelligit fundari i eo. b ee illd b3 pfectoz foiale formalit infimiu. pp qd pfecte ide pte et vnitue pmet pfectoz fundameti. et pp ista rone pte volutas ee principiu pniciadi eentia. qz ipa e idemptice oio eiusde pfectois cu eentia. **A**d aliq possz dici. q augu. loqt ibi de noticia q ee vbu. vni cu diris3 nascit. ples ipa noticia. subditi si. capli. **E**t qda imago ipa mens. et noncia ei q ee ples ei. ac te seipa vbu ei et amoz terci. bec ille. **A**d igit qcuqz noticia actuali obi e vbu ei b illa sola q b ipo nascit taq ples b e n tn e naturalit. e b naturalit gignit ab ipo nascedo. noticia igit actuali q ponit imediate p volutate n e vbu obi. qz et si sit sicut natural obi n tn e naturalit. et pp b possz dici q b3 n b3 vbu b do qz et si illa visio sit imago diuine eentia ipaz naturalit re

presentas: nō tñ est ymago naturalis naturaliter ab ipa
 pcedens. s̄ illius entie ē tñ vnicū verbū et s̄ in solo in-
 tellectu increato: in q̄ solo p̄t ē noticia ipius obiecti na-
 turaliter genita. Hic possz dici ad illd. ir. de tri. cū dic-
 aug. q̄ ois res quācūq; cognoscim⁹ generat⁹ nobis no-
 ticiā sui. qd̄ vel intelligit de re quā naturaliter cognosci-
 mus h̄ ē ex cāis naturaliter motiuis intellect⁹ n̄si. illa q̄
 dē in seipā vel in cāis suis generat. s̄ ē naturali secūda-
 tate ⁊ nēitate cāt i nobis tanq̄ naturalē similitudinē no-
 ticiā sui. et sic ubi nō gignit nisi de memoria. nūc aut̄ ob-
 iectū qd̄ sit cognitū p̄ actū volūtatis. nō o3 p̄esse in me-
 moria. vel saltē nō agit vt p̄cessit in memoria. Sic igit̄
 nō dicto saluat̄ pprie rō ubi. vel si h̄ qd̄ ait. ois res: ex-
 tendat̄ etiā ad cētā diuinā: tūc illd̄ qd̄ segt. s̄ generat
 noticiā sui. o3 intelligit vel formaliter. p̄ obiecto naturalit̄
 motiuis: vel equalenter. p̄ obiecto increato. qz ipm̄ vel p̄
 se vel p̄ aliqd̄ sibi idē. cāt in nobis noticiā sui. q̄ equaliter
 in pficiēdo intellectū: ac si eēt. ples naturalit̄ genita. qz
 est similitudo naturaliter duētis i obiectū sicut si eēt ab ob-
 iecto naturaliter expta. Hic videt̄ seg q̄ cētia nō ē rep-
 sentatiua sui michael. prius nāsa q̄ vltio eius cāt i mi-
 chaele. igit̄ multo magis nō ē representatiua alicui⁹ alteri⁹
 s̄ tā ipa quā alia ptingēt̄ repñtānt̄ p̄ actū volūtatis. ita
 q̄ ipm̄ repñtare nō ē pcedēs quōcūq; ipaz̄ itellectōz
 obi qd̄ d̄t̄ repñtari. S3 si regat̄ repñtatio qd̄amō pri-
 oz actuali intellectōne. illa tñmō inuenit̄ i memoria di-
 uina. et i memoria diuina nihil pprie ē nisi obiectū qd̄ q̄
 tribuit actū primū siue immediatū actui scdo. s̄ intellectō
 ni actuali. illud aut̄ sic actū s̄ p̄ntā p̄pleta primū ob-
 iecti. s̄. eēntie diuine. **Conē.** quō igit̄ b̄s videt̄ obm̄ secū-
 dariū i ipa cētia. si nō ē aliqd̄ mō ibi repñtati. et nō rep-
 sentat̄ sibi in volūtate. qz volūtas nō ē speculū i q̄ videat̄
 tur licz p̄ volūtate manifestet̄. Rñ. lapis videt̄ i cētia
 diuina nō vt in speculo i q̄ reluceat vt obm̄ p̄ns. s̄ ipa ef-
 fentia se solā ⁊ soli suo intellectui se repñtat añ actū itel-
 ligēdi. s̄ lapis videt̄ i cētia diuina vt obiectū scdariū in
 prio obo nō quidē motiuis ad intellectōez scdi. sicut mo-
 uet̄ intellectū ppriū. et sicut intellectū n̄m mouet̄ p̄ci-
 piū ad p̄clusionē. s̄ ordine primū obiecti ⁊ scdi terminan-
 tis. qd̄a alio. s̄. volūtate mouēt̄ ad ista duo obiecta oz
 dine qd̄a actū intellectus terminantia.

De tercio principali dico.

q̄ aia ex naturalibz i q̄cūq; statu vel angel⁹. nō p̄t cog-
 scere cētia diuinā sub rōne. ppria mediate. sic intelligē-
 do. q̄ p̄ obiectū cognitū mediū vel i obiecto cognito me-
 dio cognoscat̄ rō eius. qz nihil p̄t se distinet̄ intelligi
 h̄ mō mediate nisi i illo medio p̄tineat̄ cētialiter vel vir-
 tualiter. ⁊ h̄ p̄fecte. s̄. fm̄ totā rōne cognoscibilitatis siue
 cētia diuina in nullo alio sic p̄tinet̄. igit̄ r̄. minor pbat̄
 qz nihil aliud a diuinitate p̄tinet̄ eā p̄fecte sub rōne entita-
 tis igit̄ nec sub rōne cognoscibilitatis. maior pbat̄. qz obie-
 ctum qd̄cūq; si moueat ad aliquā noticiā. tūc fm̄ vlti-
 mū virtutis motiue mouet̄ ad ppriā et p̄fectā noticiam
 sui. igit̄ nec p̄t mouē ad noticiā simplr̄ p̄fectōz illa. nec
 p̄sequēs ad noticiā ppriā p̄fectōz obiecti. **Contra.**
 istud instat̄ primo p̄ rōne sic. si sufficit q̄ cā v̄tualiter p̄ti-
 neat̄ illud cui⁹ ē cā. ita q̄ ad h̄ q̄ sit cā. nō o3 q̄ p̄tineat̄ il-
 lud cui⁹ nō ē cā: nūc aut̄ q̄d̄ mouēt̄ ad distinctā et p̄-
 ctā noticiā cētie diuine. n̄ pp̄ter h̄ o3 q̄ eēt cā illē cētie
 s̄ tñ cā illius noticie. igit̄ licz n̄ p̄tineat̄ illā cētia vt p̄-
 bat̄. si tñ p̄tineat̄ illā noticiā. vt puta q̄ sit p̄fecta. sic
 suba est p̄fectōz accēte. s̄ sufficit ad h̄ q̄ moueat̄ intelle-
 ctū ad talē noticiā. **Ad idē** aut̄ q̄ illa noticiā possit̄ emi-
 nēt̄er p̄tineri i suba angeli vel aie. cū illa suba sit multo
 p̄fectior q̄ noticia ⁊ multo immediatior ipi obiecto i ordi-
 ne cētiali. **Preterea** instat̄ p̄ p̄clusionē illā pbat̄. pri-
 mo sic. p̄ illud qd̄ ē imago. ppria alicui⁹ obiecti. videtur
 posse distinet̄ cognosci illud cui⁹ ē ymago. sic cñ sensus
 v̄tus distinet̄ cognoscit̄ obiectū in speculo. nūc aut̄ nō so-
 lū angel⁹ s̄ etiā aia ē ymago dei fm̄ aug⁹. xiiii. tri. c. viii.

verq; aut p̄ distinet̄ cognoscit̄ seipm̄ etiā ex naturalibz
 sicut de ipa aia de q̄ min⁹ videt̄. **Ad idē** aug. xiiii. de tri-
 ca. vlti. qm̄ sp̄ se nosce sp̄z seipam velle p̄tendebat. sil-
 etiā sp̄ sui memisse sp̄z seipam intelligit̄ ⁊ amare p̄phen-
 det̄. q̄uis nō sp̄ se cogitare discret⁹ r̄. li. xiiii. c. iiii. v̄-
 rimus mētē noscē semetipam. nihil em̄ taz nouit̄ mēs q̄
 illud qd̄ sibi p̄sto ē. nec mētē magis q̄ p̄sto est q̄ ipa si-
 bi. et de h̄ ibidē multū. ca. vi. ⁊. vii. **Secdo** instat̄ ad idē
 p̄ h̄ q̄ intellect⁹ creat⁹ b̄t̄is. p̄t naturalit̄ cognoscē suoz
 actū beatificū. igit̄ per illum potest̄ naturaliter cogscere
 re obiectum. p̄ntia ista pbat̄. tū qz act⁹ ē naturalis sil-
 tudo obiecti. imo videt̄ eē exp̄ssior silitudo q̄ eēt sp̄s in-
 telligibilis ipius obiecti si ponēt̄. igit̄ obiectū distinet̄
 p̄t cognosci p̄ ipm̄ vt p̄ naturalē similitudinē sui. tū qz n̄ vi-
 det̄ q̄ act⁹ possit̄ cognosci vt ē hui⁹ obiecti nisi cognoscēt̄
 h̄ obiectū sub ea rōne sub q̄ ipius ē act⁹. **Ad ista** ad pri-
 mū dico. q̄ nihil sufficēt̄ p̄tinet̄ p̄ntia virtuali ipaz̄
 noticiā nisi p̄tinet̄ obiectū cognoscibile tāq̄ ppriū repñta-
 tiuū eius. vel ei⁹ repñtatiuū v̄uale. sp̄s aut̄ ppria obie-
 cti. et si sit respectu ei⁹ diuinita i entitate. tñ p̄tinet̄ ipm̄
 prio mō tanq̄. s̄. repñtatiuū p̄ ipaz̄ formaliter. h̄ q̄ nō est
 repñtatiuū formale obiecti. o3 q̄ v̄tualit̄ p̄tinet̄ tale re-
 pñtatiuū. ppriū. ⁊ q̄ ē repñtatiuū sicut obiectū cognitū
 tūc o3 q̄ p̄tinet̄ aliud obiectū qd̄ p̄ ipm̄ v̄bz cognosci.
Ad duo alia argumēta negaret̄ forte q̄ aia vel angls
 ex naturalibz posset̄ cognoscē seipm̄ et etiā actū suū b̄ti-
 ficū. **Secdo** qz v̄traq; videt̄ p̄tineri sub pprio obiecto in-
 tellect⁹ huius ⁊ illi. ⁊ h̄ sub prio naturaliter attingibili
 s̄. sub ente limitato. Ideo dici posset̄ aliter. q̄ tam aia q̄
 angelus licz possit̄ naturalit̄ noscē se. q̄tū ad illud abso-
 lutū qd̄ ipm̄ ē. nō tñ p̄t naturaliter noscē se. inq̄tū ē in a-
 go dei siue eē imaginē dei. qz nō p̄t naturalit̄ cognosci re-
 latio nisi naturaliter possit̄ cognosci v̄trūq; extrēmū. p̄to
 ista r̄nōne videt̄ eē illud aug⁹. xv. de tri. xiiii. **Quo**
 dēt̄ inq̄t̄ suā mētē ⁊ in ea trinitatē istā. s̄. memoriā intelli-
 gētiā ⁊ volūtate. nec tñ credit̄ ea q̄ intelligit̄ eē imaginē
 dei: speculū qd̄ videt̄. s̄ v̄sq; adeo nō videt̄ p̄ speculū. vt
 s̄. ipm̄ speculū qd̄ videt̄ sciāt̄ eē speculū. i. imaginē. **Co-**
 tra istā r̄nōne dupliciter argui p̄t. prio sic. relatō ima-
 gis vel ē idē cū cētia aie. vel angeli. vel saltē necessario
 p̄sequēs naturā eius. igit̄ p̄ ipam cognitā p̄t ipa relatio
 cognosci. **Alio** sic. qz relatō depēdēt̄ cētialit̄ vel ē idem
 nature depēdēt̄ vel n̄cērio p̄sequit̄. qz si p̄tingēt̄ ad-
 uenire nature. natura possz eē sine illa depēdēt̄. ⁊ ita
 nō cētialiter depēdēt̄. relatō aut̄ imagis videt̄ eē rela-
 tio depēdēt̄ imitātis ad illud qd̄ imitat̄. **Secdo** sic. po-
 tētia p̄t naturaliter cognoscē qd̄cūq; p̄tētū sub suo pri-
 mo obiecto naturali. nūc aut̄ sub ente limitato qd̄ ē primū
 obiectū naturale intellect⁹ creati p̄tinet̄ illa relatio ima-
 ginis. qz ipa nō ē infinita cū sit i fundamēto finito. **Ad**
 primū. relatō nō p̄t cognosci nisi cognoscat̄ v̄trūq; extre-
 mū. qm̄ igit̄ fundamētū nō includit̄ terminū in rōne co-
 gnoscibilitatis. ipm̄ nō ē cā sufficēt̄ ad cognoscēdū relatō
 nē. ita ē h̄. **Et** cū arguit̄ q̄ n̄cērio p̄sequit̄ fundamētū ex h̄
 nō segt̄ q̄ p̄ ipm̄ possit̄ p̄fecte cognosci nisi eēt entitas ab-
 soluta. qd̄ cur⁹ cognitōz nō regrit̄ aliud cognosci i rōne ter-
 mini. **Contra** h̄. qd̄ includit̄ aliud in entitate ⁊ in cog-
 scibilitate. fundamētū illd̄ icludit̄ i entitate relatōez ista
 si n̄cērio p̄sequit̄ ipm̄. igit̄ ⁊ includit̄ ipaz̄ i cognoscibilitate.
Rñ nō includit̄ eā in entitate vt totalis cā ei⁹. s̄ vt ppri-
 ma cā. supposita tñ alia cā. s̄. termino. qz et ipm̄ fundamē-
 tū illā alia cāz supponit̄. **Ad idē** p̄cedo q̄ includit̄ eā i
 cognoscibilitate p̄supposita alia cā eius i cognoscibilitate.
 et h̄ si simplr̄ simpliciter. si alicui alicui. s̄ illi cognos-
 scēt̄. s̄. angelo vel aie. et h̄ naturaliter siue ex cāis natu-
 raliter motiuis. nō p̄supponit̄ obiectū siue termin⁹ esse
 naturaliter cognoscibilis. et iō fundamētū licet̄ sit hui⁹
 naturaliter cognoscibile nō segt̄ relatōem hui⁹ eē natu-
 raliter cognoscibile. **Ad scdo** ens limitatū ⁊ ad se. vel si
 est etiā limitatū ⁊ ad alterū. tñ limitatū ē naturale obie-
 ctū intellectus creati. s̄ entitas limitata i se q̄ ē cētialit̄

ad alterz illimitatū. nō ē naturaliter intelligibile ab intellectu creato. sicut nec terminus sine q̄. nec ipsa intelligi p̄. Licet iste r̄siones. pbabiliter videant saluare. q̄ ab soluta entitas aie vel act⁹ b̄fici possz naturaliter intelligi ab aia. licz nō naturaliter possit intelligi ab ea relatio ad terminū. nec p̄ p̄ns oporteat deū intelligi i r̄e termi. 1149 relatiois. T̄n r̄oes ille de aia z d̄ actu videt b̄re alia difinitatē. vna p̄nem. qz p̄ illd̄ qd̄ ē naturalis imago obi. p̄t ipm̄ obi cognosci. licz p̄ b̄ qd̄ ē imago non cogit̄ relatio imaginis. Exempla. p̄ sp̄m̄ albi i oculo videt albū. licz nō cognoscit̄ relatio illi sp̄i ad albū. et ita ē de intellectu ponēdo sp̄m̄ intelligibile. z r̄o ē. qz illa relatio fundata i sp̄e sensibili v̄l intelligibili nō ē formalis r̄o coḡ. sc̄di obi. s̄ illa forma i q̄ fundat̄ relatio. igit̄ i p̄posito licet nō naturaliter intelligat̄ relatio aie vel actus b̄fici ad deū. n̄ qz ē tale fundamentū q̄ se ē similitudo obi. p̄ ipsuz poterit coḡci obi. Videt̄ aut̄ flare r̄o pri⁹ facta d̄ actu qz act⁹ videt̄ ē formalis similitudo obi z actualior q̄ sp̄s intelligibil̄ si poneret̄. igit̄ si p̄ sp̄m̄ possit obi distincte intelligi vel cognosci. magis vel eq̄ poterit intelligi p̄ actū

¶ Videt̄ etiā flare aliud qd̄ fuit ibi tactū. qz act⁹ intelligat̄ vt ē obi z nō intelligat̄ obi sub illa r̄e sub q̄ terminat̄ actū. videt̄ ē contradictō. nūc autē ex naturalibz aia q̄ b̄ra ē. p̄t cognosc̄ ex natura sua actū b̄fici vt ē b̄ficius. et p̄ns vt ē obi b̄fici. qz et si nō beat̄ actū illū ex natura sua. t̄n sup̄ illū actū iā merites p̄t reflecti z b̄ virtute sua naturalis. qd̄ p̄o p̄io p̄ illud. xv. d̄ tri. c. xj. vbi d̄. Qui dicit scio me viuē. vñ aliqd̄ se scire dicit. p̄inde si dicat scio me scire me viuē. duo iunt. z seq̄. sic p̄t addece tertium et quartū z innumerabilia si sufficiat. p̄t in quā ex virtute naturalis. si t̄n sufficiat ad p̄tinuandū istos act⁹ reflectos. Hoc pbat̄ sc̄do qz si ad actū reflexionis regit̄ aliqd̄ sup̄naturale. pari r̄one ad nouū actū nouū sup̄naturale. et tūc sicut in infinitū p̄t p̄cedi in actibz reflexionis. sic in infinitū regit̄ aliud z aliud sup̄naturale q̄ reflectet̄.

¶ Confirmat̄. qz act⁹ t̄ra b̄ret se ad sc̄dm̄ sicut reflexus ad rectū. si igit̄ posito actu recto. nō p̄t aia reflecti sup̄ illū nisi virtute alicui sup̄naturalis ad b̄ eleuatis pari r̄one nec p̄ tertium reflecti p̄t sup̄ sc̄dm̄ nisi p̄ aliud sup̄naturale. s̄ pbat̄ tertio. qz intellectus actū quē habz p̄t percipere et experiri. et s̄ fm̄ p̄p̄ia p̄fectōem illi⁹ actus z ex natura ipsius poterit. sicut qn̄ video. ex virtute potentie naturalis percipio me videre. z possem illud ex r̄one virtutis visus percipere si eēt reflexina sicut intellectus.

¶ Ad ista aliqd̄ ē mediū cognoscendi vel i cognoscēdo potest intelligi dupliciter. Vno mō q̄ sit mediū cognituz sic q̄ p̄ ipm̄ cognituz cognoscit̄ aliud. sicut cognoscit̄ delusio p̄ percipiū. Alio mō q̄ nō sit mediū cognitū s̄ r̄o cognoscendi solū. sicut sp̄s sensibilis in sensu est ratio sentiendi. primo mō n̄b̄l p̄t eē mediū cognoscēdi obi illud. nisi p̄t in se cognoscibilitatē illius obiecti. fm̄ quaz istud cognoscit̄ p̄ illud. qz si istud excedat illud in cognoscibilitate. tūc illud q̄licūq̄ p̄fecte cognitum deficiet ab isto cognito in cognoscibilitate. Sc̄do mō b̄n̄ p̄t aliqd̄ esse mediū cognoscēdi aliud. licet cognoscibilitas sua p̄pria deficiat a cognoscibilitate illius. vñ t̄n sit natū ducere i illud vt cognoscibile. Per b̄ p̄z ad primū. qz licz aia sit imago dei. t̄n nō est nara eē mediū cognoscendi deū sc̄do mō. s̄ t̄n p̄io mō. vt b̄ri p̄t ex aucte aug. pri⁹ adducta. Qui videt suā mētē zc̄. Ad deū aut̄ cognoscēdi sc̄do mō respectu istū mediū vt cognitū. est aliqd̄ p̄p̄ium formale rep̄ntatiū ipsius aie. et p̄ illud cognoscit̄ aia sub p̄pria r̄one tanq̄ p̄fectissimū rep̄ntabile p̄ illud. et p̄ns p̄ illud nō p̄t intelligi deus sub r̄one sue intelligibilitatis. sc̄do t̄n in aliq̄ diminito intelligibili imitate et p̄cipitante intelligibilitatem eius.

Additio secunda.

Exemplū hui⁹ apparet in sensu. qn̄ em̄ sp̄s coloris videt̄. sic qn̄ radi⁹ tr̄s̄it p̄ vitz̄ rubē. rubor apparet i parte opposito. z ille rubor ita visus nō ē r̄o vidēdi rubor

rem i vitro sub p̄pria r̄atōe s̄ t̄modo diminito. vt forte nullo mō nisi p̄ collatōem hui⁹ ruboris ad illū tāq̄ similit. qn̄ aut̄ sp̄s sensibilis ē r̄o sentiendi obi sub p̄pria r̄one sua. ipsa nō ē p̄cepta p̄ sensuz. sicut apparet manifeste in visione recta. vbi n̄b̄l videt̄ in medio inf̄ colorē z oculū. et t̄n ē ibi sp̄s coloris multiplicata. s̄z s̄. licet b̄ sit ibi: i visione t̄n reflecta videt̄ q̄ sp̄s videat̄. qz b̄ qd̄ videt̄ apparet vidēdi i speculo. z t̄n in tali visione reflecta sp̄s ē r̄o sentiendi obi in r̄one sua p̄pria. qz obi videt̄ sub p̄pria r̄one visibilitatis sue. q̄ a simili i p̄posito posset deus vidēdi p̄ mediū q̄si speculati. et t̄n sub r̄one p̄pria obiectiua.

¶ s̄z b̄ d̄icēdū q̄ Alacen in p̄spectiua sua. li. iij. ca. iij. ex int̄tēte d̄terminat q̄ sp̄s nō ē in speculo subiective z vt ibi terminas actū vidēdi. Et breuiter ostendi p̄t vnico ex pimento. qz qd̄ alicubi ex̄ns in se videt̄ ab oculo ex̄nte in hoc situ: p̄t etiā vidēdi ab ip̄o ex̄ns in alio situ. vñ t̄n mediū sit illuminatū z nō sit opacū interpositū. et sic etiā debita distantia. s̄ oculus qui in d̄terminato situ ex̄ns videt̄ albū in speculo. alibi ex̄ns nō videt̄. qz nō sit visio ista nisi in illo p̄cto ad quē p̄uenire p̄t radius reflexus q̄ semp̄ est in eadem superficie cum radio incidente z cum ip̄o constituit angulū equalem illi angulo qui intercepti inter radium incidentis z corpus sup̄ quod incidit. p̄t etiā p̄positum p̄ hoc q̄ aliqua specula nō sunt formaliter p̄speciua. sicut in calibe polita z argento polito bene videt̄ aliquis color tanq̄ in speculo. et tamen in illis nō recipitur species coloris. qz nō est nata recipi nisi in p̄speciua. tantummodo ergo hic recipitur in aere propinquo talibus speculis. sed vt ibi non potest terminare visionem. Quando etiā recipitur in speculo p̄speciua vitro ad hoc ibi non terminatur visio nisi ad aliquod opacum sup̄positum. puta plumbum vel aliud huiusmodi. dico ergo q̄ in visione tali speculari species non est visa. sed t̄n ratio vidēdi obiectum illud cuius est species. non tamen per lineam rectam sed per lineam reflexam. vnde obiectum quidem nō est presens oculo per lineam rectam. sed reflexam cōcurrentem cum recta in puncto vbi est concursus radius visualis cum catheco.

¶ Et p̄ idem ad sc̄dm̄. quia actus est similitudo cognita. et talis non sufficit ad cognoscendum illud cuius est actus. sicut species intelligibilis in vno intellectu visa: alij intellectu vidēti cam non sufficeret ad perfecte cognoscendum obiectū cuius est. Lōtra. actus in illo intellectu cui inest. est ratio perfecte attingendi obiectum tanq̄ presens per illum actum. igit̄ ei cui iste actus est presentia notus. ille per illum actum notum poterit attingere illud obiectum. quia per illum actum et in illo habet idem obiectum sibi presens.

¶ Respondeo. intellectus cui actus inest per illum vt rationem proximam attingendi attingit obiectum. supposita tamen presentia obiecti. p̄p̄ia. cui autē ille actus est cognituz nō habet illum vt sibi p̄p̄iam rationem attingendi. sed ad hoc q̄ haberet actuz qd̄ formaliter attingeret oportet habere alium actum et cum hoc p̄p̄iaz presentiam obiecti.

¶ Ad aliud cum arguitur q̄ anima ex natura sua potest reflecti super actum beatificum vt beatificus est. hoc posset negari. verum quidem est q̄ reflecti potest. sed non nisi virtute illius virtute cuius habet actum rectum. Nec plus probat auctoritas angust. quia non dicit q̄ possit semp̄ ex sola natura. sed si habet actum rectum potest reflecti super illuz vel ex virtute nature vel ex virtute illius per quod habet actum illum. et non sequitur illud inconueniens de processu in infinitum. quia idem supernaturale sufficit ad actum rectū z ad omnes reflexos. Ad idem etiam de sensu patet. qz q̄ percipio me videre. esto q̄ hoc nō sit p̄ potentiam visiuam: tamen non est per potentiam aliquaz inferiorum sed forte per aliquam superiorem. cuius est cognoscere actum visus.

Consequenter que-
ritur de modo quo intellectus erit in actu
sive de causa intellectiois. Et est questio.
positio qd beatus in patria habeat obiectum
de creatura viva in essentia divina. Et

respectu illius verbi creature intellectus possibilis habeat se pure passive. Arguitur qd sic. quia intellectus possibilis recipit illa intellectiois. Et idem respectu eiusdem non habet rationem receptivi et activi. quod enim recipit est in potentia. quod autem agit est in actu. Idem autem non potest esse simul in potentia et in actu. cum ille sint prime differentie entis. igitur intellectus possibilis nullo modo actu se habeat respectu verbi. et per se pure passive. Contra si verbum ibi formatur quod a quo formatur. non potest dici qd formatur ab obiecto quia intellectio est actio inmanens secundum philosophum in metaphysica. si autem esset actio obiecti in intellectu. illa esset actio transiens. nec potest dici formari ab intellectu agente. quia intellectus agens facit de potentia intelligibili actu intelligibile. secundum philosophum in iii. de anima. igitur tota actio est completa et ante intellectiois actualis. et per se ante verbum. Nec potest dici qd memoria format actus verbum. quia verbum format per intellectum intelligendum. memoria non intelligit. sed omne intelligere est ipsius intelligentie. xv. de tri. igitur relinquitur tandem qd nihil in anima actu format verbum nisi intellectus possibilis.

Hic non queritur si de obiecto

cto beatifico possit haberi verbum. nec de obiecto secundario viso in illo obiecto primo. nec si aliud sit verbum obiecti primi et secundari. sed supponitur de obiecto secundario haberi verbum. et queritur qualiter intellectus possibilis se habeat in eius formatione. Incipiendo igitur a manifestioribus primo inquiret de formatione verbi secundum modum intelligendi quem nunc exprimitur. et secundo applicabit ad intellectioem in patria. De primo. Supposito qd intellectio perfecta puta diffinitiva de obiecto diffinitiva. sive sit verbum illius sive non. factum non est sine verbo ipsius. et per se quis actu se habeat ad intellectioem illam perfectam ipsam quodammodo actu se habeat in formatione verbi. De causa igitur intellectiois in nobis per statum istum tria sunt videnda. Primo qd in intellectu est aliquod principium actuum respectu intellectiois. Secundo vtrum illud actuum sit aliquid anime intellectiois vel tantum sit obiectum vel repertivum obiecti quod dicitur esse in anima. per ratio qd sit in ipsa sicut actus eius vel repertivum. non autem sicut aliquid nature eius. Tercio dato qd sit aliquid anime inquiret si est intellectiois agens vel possibilis.

Prima conclusio. probatur sic. intellectio aliqua in nobis est nova. ut exprimitur quilibet. et est forma absoluta ut dicitur in questione de hoc habitata. ois autem forma absoluta cum sit terminus actiois habet aliquod principium actuum quod accipit esse. igitur respectu intellectiois non est nove et aliquid actuum principium. illud est intrinsecum supposito intelligendi. ut per philosophum in iii. de anima. c. vi. differt autem. supple in intellectu in sensu. quoniam bec quidem activa operatiois exempla sunt ut visibile etc. et sequitur. causa autem quoniam singularium secundum actum est sensus. scia autem univocalium. bec autem in ipsa quodammodo sunt anima. vnde intelligere in ipsa quidem est cum velit. sentire autem non est in ipsa. necessarium autem est esse sensibile. bec ille. Habet igitur bec exclusio tanquam certa. qd alicuius intellectiois nove principium actuum sufficiens est intrinsecum supposito intelligendi. Tunc arguitur ultra per divisionem. vel illud principium pertinet ad voluntatem. vel ad pretem sensitivam. vel ad pretem intellectivam ut distinguitur per voluntatem et sensum. Ad potest dare principium saltem in prima intellectiois. quia ipsa precedit omnem actum voluntatis. nec est dare secundum philosophum in i. qd illud principium sit parte in pretem sensitivam. relinquitur igitur qd sit in pretem intellectivam. Secundum. si qd non in pretem sensitivam. probatur primo sic. effectus equo cuius sup est minus nobilis totali causa sua equo. ut habetur in iii. super generationem. si intellectio est simpliciter perfectior fantasia et quicquid tali perfectio est in pretem sensitivam. quia intellectio est

perfectio nature intellectualis ut intellectualis est. quod in quantum talis nobilior est tota anima sensitiva. et ita perfectior perfectio. Secundo probatur sic. angelus non solum habet omnem intellectioem quam potest habere. quia cum possit intelligere quicquid intelligibile. vel haberet unicum quod esset simul omnem intelligibilem. vel haberet tot distinctas quod consideret omnem intelligibilibus. quorum vtrumque videtur esse impossibile. quia primum poneret nimiam perfectioem illius intellectiois. imo videtur qd infinita. quia nec intellectio divina excederet eam quantum ad multitudinem obiectorum. secundum videtur ponere nimiam perfectioem intellectus. quia ita distincte cognosceret oia per distinctos actus simul. sicut unum obiectum per unum actum. sequitur igitur qd cum possit quicquid intelligibile intelligere. quod possit habere aliquam intellectioem novam. igitur videtur sibi attribuendum quicquid perfectiois est in intellectu potest habere aliquam novam intellectioem. sed in tali perfectiois est habere notitiam habitalem perfectiois per quam actus sit in potentia actuali tamen ad intelligendum secundum philosophum in iii. de anima. loquens de intellectu possibili dicit. cum autem sic singula fiat ut scies videtur qd secundum actum. hoc autem perfectioem accidit cum possit operari per seipsum. Est quidem igitur et tunc potentia quodammodo non tamen similiter et autem addiscere. Gult dicitur. quod quoniam habet per quod potest esse operari. licet tunc sit in potentia aliqua. non tamen actuali que est ad formam sive ad principium operandi. sed tantummodo actuali ad operatioem. et bec est dispositio perfectiois eius quod de potentia operandi erit in actu operandi. Tunc videtur qd angelum posse habere novam intellectioem in mente creditum. quia per se potest non videtur. Preterea hic etiam dicitur qd angelus ad quilibet intellectioem quam habet moueret immediate a deo. Contra si licet forte probus quod possit intellectioem angeli idem cum substantia angeli. dicitur per consequenter intellectioem esse ab eo a qua est substantia. et licet catholicus dicitur intellectioem illam qua angelus intelligit se esse coeum angelo. et quia propriam perfectioem necessario consequentem naturam eius. posset aliquo modo probabiliter dicitur illam immediate a deo iuxta illam dispositioem probabiliter. accensum proprium coeum substantie cuius est a generate illam substantiam tamen de accensum per accensum quod contingenter inest. non videtur probabile dicitur qd illud sit a generate. Et confirmatur. quia licet deus possit immediate curare quicquid intellectioem in angelo. tamen si aliqua non causet virtute huius obiecti sed deus linquat angelum sibi et ordinem causarum naturaliter activa rum. non videtur probabile qd angelus non possit attingere ad intellectioem huius obiecti. cum aia sit sibi et causis naturalibus relicta. ad eum intellectioem possit attingere. sed mediante sensu. Ad eum videtur qd aia possit attingere ad intellectioem aliquid obiecti est mediante sensu. quoniam ad intelligendum idem obiectum possit angelus attingere sine sensu. sed quod dicitur ex parte videtur facere ad dispositioem nostram. quia si probus videtur aliqua intellectioem non posse per se angelo. dicitur ipsam aliquam esse in potentia actuali ad intellectioem. quia bec est dispositio perfectiois eius quod aliquid est in potest ad intelligendum. igitur ille qui tenet sive per rationem sive per fides aliqua esse intellectioem novam in angelo. non dicitur angelum quoniam quod ad illa esse in potest actuali. sic probus contra dicitur ad illud quod ipse tenet. magis autem concordat cum probus qui tenet aliquid anime quod cedit animo. quod probus et cedit si illud anime tenet. quod ille qui tenet illud anime negat illud animo. quia arest. illud non negaret cedito illud anime. Tercio dispositio probatur per auctores. xv. de tri. vij. dicit augustinus quod excellit in anima mens vocat. et possit. hoc non secundum oia quod ad naturam eius pertinet. sed secundum sola mentem imago videtur. Et li. viij. c. viij. imago ibi inveniunda in nobis est. quo etiam natura nostra nihil habet melius. Ex istis auctoritatibus et alijs similibus habetur. qd tota imago est in pretem intellectiva accipiendo intellectivam. per ea que transcedunt sensitivam. Sed imago includit pentem et plem. ut patet. ix. de tri. c. vlt. et alibi multotiens. igitur in parte intellectiva est pars gignens illam notitiam que est plem. et per consequens principium actuum respectu intellectiois. Qui igitur poneret fantasia vel aliqua forma talis in pretem sensitiva esse rationem immediate gignendi notitiam actualis. non salvaret per videtur rationem parietis in mente proprie accepta. Preterea augustinus. xv. de tri. c. xij. Memoria bovis et marie

illa quā pecora n̄ hnt. i. q̄ res intelligibiles ita p̄tinetur
vt nō in eā p̄ corporis sensu venerint. habet i hac ima-
ginē trinitatis. imparē quōdē. s̄ tñ qualēcūq; s̄ilitudinē
p̄ris. s. vel in se vel in aliquo rep̄tante. sed q̄ illorū de
beat poni p̄ se actiū respectu intellectōis. auctoritate
videtur varie loqui. Aug. i. rj. sup. gen. c. rrv. Nō pu-
tādū inquit est corpus aliq̄d agere i spiritū. quasi sp̄s
corpi facienti materie vice subdat. omi em̄ modo p̄stan-
tior est res que facit illa d̄ qua facit. nec vllō mō corpus
p̄stantius spiritu. immo spiritus p̄stantior corpe. quis
igit̄ imago eē incipiat in spiritu. tñ eandē imaginem nō
corpus in spiritu s̄ spiritus in seip̄o facit celeritate mi-
rabili. Item idē. x. de tri. c. v. aia cōvoluit et rapit ima-
gines corporū. Pro acitate tñ obiecti vid̄ dicit. xv. de
tri. x. formata cogitatio ab ea re quam scimus verbuz ē
quod i corde dicimus. et ibidē. ex ipa scia quā memoria
tenemus nascitur verbū. et. c. rj. verbū est similitudo rei
note de qua gignitur et imago eius. **¶** Hucus autē vid̄
loqui p̄ actiuitate obiecti. quia illud vid̄ eē principuz
actiū p̄ quod aliquid reduc̄t de potentia cōtiali ad ac-
cidentalē. hoc autē ē aliquid ex pte obiecti. quia illud per
quod obiectū est p̄ns sub rōne actu intelligibilis. Pro
hoc ē illud sc̄di de aia q̄d p̄ns ē adductū. s. vniuersalia
quodā mō sunt in aia vñ intelligere in ipa quidē ē cū ve-
lit. ac si diceret. q̄ q̄ obiecta intelligibilia sūt p̄ntia ani-
me. iō ipa ē in potentia acc̄tiali potēs intelligere cū velit
S̄. p̄ actiuitate potētie vid̄ aliq̄d eē illud. ix. meth. q̄
speculatio ē actō immanēs. si autē intellectō n̄ ē ab intel-
lectu s̄ tñ ab obiecto: nō eēt ibi actio immanēs s̄ tñ trā-
siens. De isto articulo p̄t dicit q̄ vtrūq; p̄currit in rōne
principij actiū respectu intellectōis. aliquid. s. ipius
aie et ipm̄ obiectū vel aliq̄d ex pte obiecti. Et hoc vid̄
haberi ab aug. ix. de tri. c. vlf. Aliquid inquit tenendū ē
q̄ omnis res quācūq; cognoscimus p̄generat in nobis
noticiam sui. Ab vtroq; em̄ percipitur noticia. s. a cog-
scente et cognito. Et. rj. d̄ tri. c. iij. ex visibili r̄ vidēte gi-
gnitur visio. Et i3 ibi subdat. informatio sensus que vi-
sio dicit. a solo imprimitur corpe. q̄d vid̄. hoc nō ē con-
tra illud. quia equiuoce accipit̄ hoc nomen visio. primo
p̄ actu vidēdi. secūdo p̄ ipa similitudine rei visē. et illa
a solo corpe causat̄. Et ista equiuocatio p̄t colligi ex ml̄-
tis verbis illius capituli. **¶** Pro hac p̄clusionē vid̄ eē
rō. qm̄ qñ obiectū intelligibile ē actu p̄ns intellectui. p̄
haberi intellectio actualis illius obiecti. s̄ nō p̄t haberi
sine principio p̄fecte actiū. igit̄ vel alterū illoz ē p̄-
fecte principū actiū vel ambo integrant vñ principuz
actiū. ita q̄ vtrūq; sit p̄iale actiū. **¶** Q̄ aut̄ neutrum
sit p̄fecte principū actiū. p̄bat̄ primo de obiecto. qz ali-
q̄d obiectū nō est nobilius ipa intellectuōe. sicut acc̄ns
sensibile. et principū actiū p̄fectū qñ ē equiuocū neces-
sario ē p̄fectius forma cāta. Secūdo p̄bat̄ idem. qz obie-
cto ex nte eque p̄ntē intellectui. si maior ē conatus r̄ ma-
ior intensio ad intelligendū: p̄fectior p̄t h̄ri intellectio.
r̄ hoc vid̄ qz p̄fectius velligit̄z derelinquit̄. igit̄ maior
intensio voluntatis causat aliquo mō p̄fectōem intel-
lectōem. q̄d nō vid̄et̄. p̄babile si solum obiectū eēt causa
actiua eius. quia illud vid̄et̄ semp̄ agere s̄ vltimum
potētie. cū sit agēs naturale nō liberū p̄ cōntiam p3. sed

De secūdo primi principa

lis certū est q̄ ad actualē intellectōem cādam cōcurrūt
aliquid ipius anime intellectiue r̄ obiectuz aliquo mō
p̄ns. s. vel in se vel in aliquo rep̄tante. sed q̄ illorū de
beat poni p̄ se actiū respectu intellectōis. auctoritate
videtur varie loqui. Aug. i. rj. sup. gen. c. rrv. Nō pu-
tādū inquit est corpus aliq̄d agere i spiritū. quasi sp̄s
corpi facienti materie vice subdat. omi em̄ modo p̄stan-
tior est res que facit illa d̄ qua facit. nec vllō mō corpus
p̄stantius spiritu. immo spiritus p̄stantior corpe. quis
igit̄ imago eē incipiat in spiritu. tñ eandē imaginem nō
corpus in spiritu s̄ spiritus in seip̄o facit celeritate mi-
rabili. Item idē. x. de tri. c. v. aia cōvoluit et rapit ima-
gines corporū. Pro acitate tñ obiecti vid̄ dicit. xv. de
tri. x. formata cogitatio ab ea re quam scimus verbuz ē
quod i corde dicimus. et ibidē. ex ipa scia quā memoria
tenemus nascitur verbū. et. c. rj. verbū est similitudo rei
note de qua gignitur et imago eius. **¶** Hucus autē vid̄
loqui p̄ actiuitate obiecti. quia illud vid̄ eē principuz
actiū p̄ quod aliquid reduc̄t de potentia cōtiali ad ac-
cidentalē. hoc autē ē aliquid ex pte obiecti. quia illud per
quod obiectū est p̄ns sub rōne actu intelligibilis. Pro
hoc ē illud sc̄di de aia q̄d p̄ns ē adductū. s. vniuersalia
quodā mō sunt in aia vñ intelligere in ipa quidē ē cū ve-
lit. ac si diceret. q̄ q̄ obiecta intelligibilia sūt p̄ntia ani-
me. iō ipa ē in potentia acc̄tiali potēs intelligere cū velit
S̄. p̄ actiuitate potētie vid̄ aliq̄d eē illud. ix. meth. q̄
speculatio ē actō immanēs. si autē intellectō n̄ ē ab intel-
lectu s̄ tñ ab obiecto: nō eēt ibi actio immanēs s̄ tñ trā-
siens. De isto articulo p̄t dicit q̄ vtrūq; p̄currit in rōne
principij actiū respectu intellectōis. aliquid. s. ipius
aie et ipm̄ obiectū vel aliq̄d ex pte obiecti. Et hoc vid̄
haberi ab aug. ix. de tri. c. vlf. Aliquid inquit tenendū ē
q̄ omnis res quācūq; cognoscimus p̄generat in nobis
noticiam sui. Ab vtroq; em̄ percipitur noticia. s. a cog-
scente et cognito. Et. rj. d̄ tri. c. iij. ex visibili r̄ vidēte gi-
gnitur visio. Et i3 ibi subdat. informatio sensus que vi-
sio dicit. a solo imprimitur corpe. q̄d vid̄. hoc nō ē con-
tra illud. quia equiuoce accipit̄ hoc nomen visio. primo
p̄ actu vidēdi. secūdo p̄ ipa similitudine rei visē. et illa
a solo corpe causat̄. Et ista equiuocatio p̄t colligi ex ml̄-
tis verbis illius capituli. **¶** Pro hac p̄clusionē vid̄ eē
rō. qm̄ qñ obiectū intelligibile ē actu p̄ns intellectui. p̄
haberi intellectio actualis illius obiecti. s̄ nō p̄t haberi
sine principio p̄fecte actiū. igit̄ vel alterū illoz ē p̄-
fecte principū actiū vel ambo integrant vñ principuz
actiū. ita q̄ vtrūq; sit p̄iale actiū. **¶** Q̄ aut̄ neutrum
sit p̄fecte principū actiū. p̄bat̄ primo de obiecto. qz ali-
q̄d obiectū nō est nobilius ipa intellectuōe. sicut acc̄ns
sensibile. et principū actiū p̄fectū qñ ē equiuocū neces-
sario ē p̄fectius forma cāta. Secūdo p̄bat̄ idem. qz obie-
cto ex nte eque p̄ntē intellectui. si maior ē conatus r̄ ma-
ior intensio ad intelligendū: p̄fectior p̄t h̄ri intellectio.
r̄ hoc vid̄ qz p̄fectius velligit̄z derelinquit̄. igit̄ maior
intensio voluntatis causat aliquo mō p̄fectōem intel-
lectōem. q̄d nō vid̄et̄. p̄babile si solum obiectū eēt causa
actiua eius. quia illud vid̄et̄ semp̄ agere s̄ vltimum
potētie. cū sit agēs naturale nō liberū p̄ cōntiam p3. sed

nec liberū p̄ principatōem vid̄et̄. cū nō sit i eadē natura
cū voluntate. Tercio ostenditur idē sic. opatio illa nō ē p̄
se p̄fectio agentis quā ipm̄ elicit̄ p̄cise mediātē aliq̄ suo
acc̄ntē p̄ acc̄ns. Exmplū calefactē vel etiā calere. nō est
p̄ se p̄fectio ligni calidi. qz nō cōpetit̄ sibi nisi per calorē
q̄ est acc̄ns eius. illud a q̄ obiectū aliud ab aia ē p̄ns in-
tellectui ē eius acc̄ns p̄ acc̄ns. qz quādoq; p̄tingēt̄ inē
qñq; nō. igit̄ si solū illud ē principū actiū respectu in-
tellectōis: intellectio nō eēt p̄cisa p̄fectio intellectus vel
dominis. **¶** Itē secūdo p̄bat̄. q̄ nec totalis acitās p̄-
niat̄ intellectui. qz act̄ vid̄ p̄cisa s̄ilitudo obiecti. vid̄et̄
etiā fortiri sp̄m̄ ab obiecto licet nō sicut a principio for-
mali intrinseco. tñ sicut a p̄ se principio extrinseco. vid̄et̄
etiā cōtialiter dependē ab obiecto p̄pter quod refertur
ad ipm̄ tercio mō relatiūoz. hoc nō vid̄eretur verum. si
obiectū eēt tñ cā p̄ acc̄ns vel cā sine qua non. **¶** Cōcedo
igitur auctoritates prius adductas ad quascūq; affir-
matias siue d̄ intellectu siue d̄ obiecto. vtz qdē ē q̄ vtz
qz illoz aliq̄ mō ē actiū ad intellectōez s̄ actiū p̄iale.
ābo at̄ itegrit̄ vñ actiū totū. **¶** S̄z hic sūt duo dubia.
p̄mo quōd ista p̄stituit̄ vñ p̄fectū principū. secūdo de
quibusdā auctoritatibus adductis. puta de illa aug. Ex
ipa sciētia nascit̄ verbū quōd ista facit. p̄ obiecto. et simi-
liter illa arest. ij. d̄ aia. scia aut̄ vniuersaliū ē. Ad p̄mū
dico. q̄ cause cōcurrētēs qñq; sunt eiusdē rōnis et ordi-
nis. vt plures trabētē nauē. qñq; vō sunt alterius rōis
et ordinis. Et hoc dupliciter. qñq; posterior habet virtu-
tē suā a priorē. Exmplū. sol r̄ pater in generatōe homi-
nis. qñq; posterior nō habet virtutes suā a priorē. nec
dependēt in habēdo suā virtutes ab ea: s̄ tñ dependēt ab
ea in agendo s̄m suam virtutē. ita q̄ superior p̄cipali-
ter agat et inferior minus p̄cipaliter agit. Exmplum
forte de patre r̄ m̄re in generatōe. plis. vt em̄ vid̄ haberi
ex. rrv. de animalib. mater aliquo mō se habet actiue.
q̄d vid̄ rōnabile cū formam eiusdē speciei p̄sequat̄ vir-
tus eiusdem speciei. Adas aut̄ et femina nō differūt spe-
cifice s̄m p̄m. x. meth. Mater aut̄ virtutē suā actiūz
nō habet a p̄re nec in habēdo ipam ab illo dependēt. s̄
dependēt ab ipō in agēdo s̄m ipam virtutē et agit min⁹
p̄cipaliter. Ad p̄positū. intellectus et obiectū nō con-
currūt primo mō qz ille cōcurfus nō ē necessarius ex rō-
ne concurrentium. s̄ tñ ex defectu immanēs in vno. quia
si duplicaretur virtus vniū ipm̄ solum sufficeret. nō sic
hic. quia quātūcūq; sit obiectuz p̄fectum vel intellectus
p̄fectus. neutrum causaret actum sine alio. **¶** Nec cōcur-
rūt secūdo mō. quia intellectus nō habet virtutem suāz
actiūam ab obiecto. nec eōuerso. tercio igit̄ mō possūt
dici cōcurrere. quod autē eoz sit p̄cipalius nō oportet
discutere. **¶** Ad secūdū dico q̄ ista tria accipit̄ aug. pro
eodē. verbū gigni de memoria. r̄ verbuz gigni de scia in
memoria. et verbū gigni de re nota. quia per scientiam
intelligit̄ actum primum per quem anima est in actu sus-
ficiētē ad actum intelligēdi. r̄ virtute illius primi actus
gignitur verbum. et in illo actu primo relucet obiectuz
r̄ p̄ tanto d̄ gigni de obiecto. igitur de scientia gignitur
vt de principio formali gignēdi. d̄ obiecto vt relucente in
illo principio. de memoria vt cōtinentē illud principū.
ita q̄ omnes tales auctoritates aug. s̄m intentionem il-
lius loquuntur. p̄ actiuitate obiecti. **¶** Consimiliter r̄ ille
auctoritates arest. que dicit̄ q̄ per sciam possumus in-
telligere eam volumus. r̄ in. ij. de aia. scia. est vniuersali-
um. et in. iij. d̄ anima. cū aut̄ vnaqueq; sciat. vt habetur
s̄. **¶** Et est intelligendū. q̄ taz aug. q̄ arest. accipit̄ sciaz
nō pro habitu illo acquisito ex actibz frequentatis r̄ fa-
cilitate ad similes actus. sed pro illo per quod obiectuz
ē p̄ns vt actu intelligibile. siue ponatur species intelli-
gibilis siue aliquid aliud. Sciētia em̄ ē illud s̄m arestō.
s̄m quod anima educitur de potentia essentiali ad acci-
dentalem. hoc aut̄ precedit omnem actualem intellectō-
nem. quia illa est terminus potentie accidentalis. Sciē-
tia em̄ acquisita ex actibus et facilitans ad cōsiderādū.

non pcedit omnē actū intelligēdi. Similiter apud aug. sciētia ē formalis ratio fm quā memoria ē pars siue gignens. Illa autē sciētia acquisita ex multis cōsiderationibus. nō ē formalis rō gignendi quācūq; intellectōnem. immo gignitur ex multis pcedentibus. Si dicās q; illa auctoritas. xij. sup. gen. nō affirmat tñ de aia. s; cū negat obiectum agere i aiam. Similiter arell. non tñ pcedit obiectum agere. s; videt negare intellectus agere. q; videt ponere q; intelligere sit pari quoddā. Ad primū posset dici q; aug. negat ibi obiectū agere i aiam immediate fm ē materiale quod habet extra aiam. Ad secundū arellō. videtur frequētius loqui. p accēte obiecti et passibilitate potentie. cuius rō est. quia cōmuniter locutus ē de potētis anime inq̄tum sunt illa quib; formaliter possumus operari. puta de sensu inq̄tum est quo possumus formaliter sentire. 7 de intellectu quo intelligere. sicut loquitur de anima ut est illud quo formaliter vivimus. Tunc autē licet intellectus actiue causet intellectōnem. nō tñ dē intelligere inq̄tum causat. quia si de cāret illam eandē intellectōnem. nō tñ dē intelligere illa intellectōnem. sed intellectus ille i q; cāret intellectō. igit; modo intellectus dē intelligere. nō quā cāret. s; quia recipit intellectōnem. Et si verū ē q; intelligere ē quoddam part. quia intellectum intelligere nō ē nisi ipm recipi in intellectōem. Illa autē auctoritas. ix. meth. si faciat p actiuitate obiecti vel nō p; ex questione de actu cognoscendi et appetendi. De tercio primi pncipalio. videndū est an illud in pte intellectiua qd ē actiū ad intellectōs sit intellectus agens vel possibilis. Et idē q; agens. quia intellectus possibilis recipit intellectōnem. si igitur cum hoc sit actiū respectu intellectōis. pari rōne posset dici q; respectu speciei intelligibilis quā recipit est actiū 7 ita nō requireret intellectus agens ad aliquem actus in intellectu. Confirmatur illud. quia actiū et passivū distinguunt potētias in aia. Secundo ad idem sic. pbs. iij. de anima distinguens intellectū agētē a possibili sic ait. Est em̄ intellectus hic quidē talis in omnia fieri. et de agente. ille autē quo est omnia facere. Et h; videt sequi q; intellectus agens adequatur possibili in ratione actiū et passivū. Et igitur actiū ad omne illd cuius possibilis est receptiū. et p; agens ad intellectōes. Preterea ibidem sequitur de intellectu agente. Est habitus quidem ut lumen. lumen autē intellectuale videtur ēē pncipiū actiū cognoscēdi veritates intelligibiles fm illud. xij. de tri. y. Adens rebus intelligibilibus naturalis ordine disponente cōditore subiecta. sic ista videt in quadam luce sui generis incorporea. quemadmoduz oculus carnis videt que in hac corporea luce circūadi cēt. Preterea ibidem sequitur. sem p nobilius est agēs patiente. et pncipiū materia. 7 subdit de intellectu agente. igitur impassibilis est substantia in actu. igitur vult q; intellectus agens est nobilior possibili vel saltem non minus nobilis. nūc autē imago s; sit in eo qd optimum est in nra materia. vt pbatur in primo articulo p aug. igitur intellectus agens pncet ad imaginem. s; nō pot pncere nisi ad memoriā patet. s; cū memoriā habz cōservare obiectū vel spēm obiecti et exprimere v; gignē noticiā actualē eius. p; q; intellectui agenti nō pot cōpetere primum. quia nō ē virtus receptiua nec cōservatiua. igitur cōpetit sibi secundum. s; exprimere noticiam. Sed p alia parte. s; intellectu possibili arguitur pmo p illud arellō. q; intellectus agens est sicut lumen. cōmētator vult ibi q; sicut lumen facit quodāmodo de potētia colorem actu colorem: sic intellectus agēs facit de potētia intelligibili actu intelligibile. igitur actus eius terminatur ad obiectum actu intelligibile. et hoc pcedit intellectōem. Cōfirmatur p illud. iij. de anima p mento. xvij. vbi vult cōmētator. q; si res haberent ēē eo mō quo posuit plato. nō oportet ponere intellectum agentem. igitur nō ponitur nisi vt p ipm fiat obiectum actu vniuersale. s; pcedit actualē intellectōes. Preterea

secūdo fm cōmētatozem intellectus agens ponitur vt p ipm transferatur obiectum d ordine in ordinem. quod sic intelligi pot. de ordine sensibilibus ad ordinem intelligibilibus. et per consequens de ordine corporalium ad ordinem spiritualium. et quare requiritur ibi aliqd inf ferens prium. ratio vidē ē. quia vbi habet esse corporale non habet rationem agentis nisi in passum corpale propter hoc qd tale agens requirit passū appropinquatum sibi localiter. quia si nō esset localiter presens. esset tali agenti quasi nō presens. igitur nūq; aliquod corporale potest ēē ratio immediate causandi aliquod spirituale. nec per cōsequens transferendi. ab illo ordine ad illum ordinem. Et ista videtur ēē ratio aug. xij. super gen. xrij. Sed quādo obiectum sit de actu intelligibili actu intellectum nō transferitur sic de ordine ad ordinem. igitur nō requiritur ibi intellectus agens. Confirmatur quia ad hoc q; intellectum fiat actu volūtas nō ponitur talis translatio ab ordine in ordinem. et hoc ideo quia actu intellectum est sufficiens pportioatum voluntati. Cum igitur actu intelligibile habens ēē in memoriā intellectiua sit eque sufficienter pportioatum intelligibile ad hoc. s; vt sit actu intellectum. sequitur q; ibi nō requiritur virtus transferēs de ordine ad ordinem. Preterea tercio si intellectus agens cēt per se actiū ad intellectōem actualem. pari rōne vbiq; poneretur potētia esse actiua ad propriam operatōem. et cum hoc etiam potētiam receptiua talis operatōis: ibi cēt distinguere potētiam agentem et possibilem. vt potētiam voluntatem agentem et voluntatem possibilem. fm cōmune opinione que ponit voluntatem actiua et etiam receptiua volūtionis. et similiter si sensus ponatur actiū. ppter hoc forte q; sensatio videtur nobilior ipō obiecto sensibili extra cēt distinguendum de sensu agente et possibili. Cum igit; pbs istam distincōem de agente 7 possibili nūq; ponat ibi nisi intellectū: sequitur q; ista differentia nō est. ppter illa que cōmuniter inveniuntur i alijs potētis et ita nō ppter agere et recipere actōnem. Preterea quarto videt ēē idem. ix. d tri. vlt. a cognoscēte 7 cognito parit noticiā. intellectus autē agens non est cognoscens sed solum possibilis. igitur ab illo parit intellectō. et per pns actiue se habet respectu intellectōis. De isto articulo si prima via tenetur posset dici. q; tā agens q; possibilis habet duas actōnes ordinatas. pna est facere de potētia intelligibili actu intelligibile. vel de potētia vniuersali actu vniuersale. secūda ē facere de potētia intellecto actu intellectum. primum intelligit sic. q; de virtute intellectus agentis de fantasinate i fantasatia gignitur species intelligibilis in intellectu. vel alia qua rō in qua actu relucet intelligibile. que breuiter loquendo dicat spēs intelligibilis. et ad istam gignitōnem realem repñtatiū de representatiū. dicitur cōcomitari quedam gignitio methaphorica obiecti de obiecto. vel intelligibilis de imaginabili. quod ideo rōnabiliter dicitur. quia tale ēē obiectum habet obiectum in repñtari. quale habet repñtatiū cōrespōdens. et iō trāslatōe reali facta in repñtatiū quando de corpali gignitur spirituale. de repñtatiū singulari gignitur repñtatiū vniuersale. cōsimilis dē vel intelligitur translatō in obiectis de corpali ad spirituale. vel d singulari ad vniuersale. secūda actio poneretur per quam de potētia intellecto fieret actu intellectum. vbi similiter intelligitur factio methaphorica ex parte obiectozum. cōrespōdens factiōi reali ex parte eozum quibus tendit in obiecta. quia realiter speciem intelligibilem sequitur actualis intellectō. et sicut prima translatō de potētia ad actum. sic etiam secūda diceretur fieri per intellectum agentem tam ex parte obiectozum. et hoc methaphorice. q; ex parte illozum in quibus relucet obiecta et h; realit. p tūto. s; q; dute intellectus agētis d fantasinate gignēt spēs intelligibil. 7 sic methaphorice d potētia intelligibili gignēt actu intelligibile. 7 scdo dute spēs itelli

gibilis gigneret actualis cognitio. et sic metaphorice loquedo i obiectis de potentia intellecto fieret actu intellectu. Cōsimiliter posset poni duplex passio ordinata in intellectu possibili. cōrēdēs isti duplici actōi intellectus agentis. quarū prima eēt receptō speciei intelligibilis a fantasmatē p primā actōem intellectus agentis. 7 secūda eēt receptio intellectōnis spēi intelligibilis p secundam actōem intellectus agentis. Et fm hoc diceret. q ad memoriā intellectuā p̄tinet intellectus agens 7 possibilis. agēs quidē nō q̄tum ad primā actōem que est facere de potentia intelligibili actu intelligibile. imo illius actōis terminus ē memoriā in actu. quia p illā actōem ē intellectus hīs obiectū actu intelligibile sibi p̄ns. s̄ q̄tum ad secundā actōem. quia cū memoriē sit exprime actualē noticiā vel intellectuē. intellectus videt veritatē p̄ncipioz dā eius actōem includere in memoriā. intellectus autē possibilis q̄tum ad primā eius receptōem qua. s̄. sc̄ipit actu intelligibile sibi p̄ns d̄r memoriā. 7 q̄tum ad secūdā receptōem. s̄. actualis intellectōis dicit̄ intelligētia.

Et fm hoc r̄nderi posset ad illa que vidēt̄ adducta in contrariū. p hoc q̄ actio abstrahēdi q̄ ē primā actō intellectus agentis. ē magis p̄pria sibi q̄ secūda q̄ est causare intellectōem. quia illa p̄t cōpetere alijs potentijs. nulla autē alia trāsfert obiectū suū de ordine ad ordinē sic intelligendo de ordine corporalū ad ordinē sp̄rialiūz imo voluntas lz cādo actū suū fm aliquos p hoc metaphorice trāsfert obiectū suū de ordine intelligibiliū ad ordinē appetibiliū. tū ista trāslatō nō requirit voluntatē agētē sic intelligendo hoc ē p̄parantē obiectū suū vt sit actu volubile. quia q̄n obiectū ē actu intellectū. est actu volūtatē. ille igit̄ requirit̄ aliqua actio p̄parās obiectū volūtatē. ille igit̄ auctoritates affirmāt q̄ verū est de primo actu intellectus agentis. et si q̄nq̄ dicat̄ q̄ p̄ter illū solū ponit̄ intellectus agēs. verū ē vt talis virt̄ est p̄pria intellectū. quia ē ibi t̄m potentia p̄parās obiectum. p̄ter secūdū em̄ actū nō ē p̄pria in intellectu talis virt̄ agentis. nā alie potētie p̄nt agē ad opatōnem p̄supposito obiecto.

Si teneret̄ alia via. s̄. q̄ illud aīe qd̄ ē actū ad intellectōem ē intellectus possibilis. et q̄ agēs habet t̄m actōnez abstrahēdi obiectum. tūc eēt dicendūz q̄ agens nō p̄tinet ad memoriā. s̄ actio eius terminatur ad memoriā. et hoc respectu sensibilium. quia terminat̄ ad illā formā p quam obiectū actu intelligibile relucet intellectu. et illa ē forma p̄stitūēs p̄fectā memoriā. Respectu autē mere intelligibiliū puta sp̄rialiū nullā actōz omnino habēt. 7 hoc si talia intelligāt̄ nō p spēm. vel si p speciem. tū p̄nt eam cāre virtute p̄pria. Intellectus autē possibilis fm hoc ponere p̄tinet ad memoriā non t̄m vt retinēs oē repr̄tatiū obiecti actu intelligibilis. s̄ etiā vt exprimēs actiue noticiā actualē.

Et tūc ad illa que sunt adducta p̄ra hoc posset r̄nderi. Ad primūz q̄ potentia opatiua nō ē actiua sui obiecti. licz sit actiua sui actus circa obiectū. 7 iō nō pari rōe p̄t intellectus possibilis cāre spēm intelligibile sicut p̄t cāre intellectō nē illā. Ad p̄firmatōem illā diceret̄ q̄ loquedo de potētia vt dicit̄ respectū. bene distinguit̄ in actiū et passiū s̄ loquedo de illo quod subest respectū qd̄ cōmuniter intelligimus cū dicamus potētia. quēadmodū dicim⁹ q̄ calor ē potētia calefactiua. sic nō oportet q̄ actiū 7 passiū distinguūt̄ ipam. quia tūc volūtas eēt secūde potētie. Ad aliud cū arguit̄ fm arell. q̄ agēs ē q̄ ē omnia facere. Intellegēdum ē sic. facere omnia actu intelligibilia. Et hoc habet̄ ex eo qd̄ sequit̄. q̄ lumē facit qd̄am nō potētia calores actu calores. qz facit eos actu visibiles. sic intelligēdo q̄ licet natura absoluta caloris q̄ est i genere qualitaris. maneat eadē in tenebris. tū vt sic nō ē visibilis intelligēdo de potētia p̄p̄nqua. quia q̄n oportet duas cās p̄currere ad agendū. vna caz. s̄. secūda nō ē potētia p̄p̄nqua. nisi alia. s̄. prima cōcurrētē. Ad hoc autē q̄ calor agit in visū requirit̄ alia cā cōcurrēs ad agēdū licz lumen. iō tūc solum ē calor visibilis in potētia p̄p̄n

qua quādo est actu illuminatus. hoc modo fantasma nō p̄t gignere speciei intelligibilem nisi cōcurrētē actōne intellectus agentis. Ille igit̄ intellectus facit oia intelligibilia et hoc in potentia p̄p̄nqua. quia relucētia in speciebus intelligibilibus que prius fuerūt in potentia imota. quia t̄m relucētia in repr̄sentatiuo materiali 7 repr̄sentate ea sub rōne singularis. nō autē dicit̄ q̄ agēs est q̄ ē anima facere actu intellecta. Cū igit̄ p̄cludit̄ adquatō intellectus agentis in agendo ad possibilem in recipiēdo. debet inferri vniformiter de actōe et receptione actu intelligibilis. non de actione et receptione actu intellecti. Ad terciū veritas p̄ncipij videtur in rationibus terminoz. ille autē rōes terminoz vt actu intelligibiles 7 visibiles relucēt intellectū p̄ actōem lucis intellectus agentis. Sic igit̄ videt̄ veritatē p̄ncipioz in luce intellectus agentis nō tāq̄ immediate cāntē illā visionem. s̄ mediatē. s̄. cādo rōes terminoz in eē intelligibili p̄ quas posset cātur actus vidēdi veritatē p̄ncipioz. Ad quartū diceret̄ q̄ agēs ē nobilior possibilis p̄tē vt respicit obiecta sensibilia. quia posse respectu illoz est agens in intellectum possibile. De illo articulo hoc tenendū videt̄. q̄ illā distinctionem aug. x. de tri. memoriā. intelligentiā et voluntas cōpando ad illā arell. in intellectu agentē et possibilem. sic s̄binicē cōr̄ndent. q̄ solus possibilis ē intelligentia. quia solus recipit actum intelligēdi. 7 sic etiā cōmuniter arell. loquit̄ de intellectu quo intelligimus sine quo recipim⁹ intellectōez. Etiam possibilis p̄tinet ad memoriā inq̄tūz memoriē ē recipere noticiam binalem. fm illud. xv. de tri. x. sc̄ia quā memoriā tenemus. 7 sic loquit̄ arell. q̄nq̄ de intellectu possibili vt ē quo sc̄imus. siue vt ē quo habemus sc̄iam. p quam reducitur de potentia eētiali ad accitalem. Sz ad alium actūz memoriē qui est gignere noticiāz actualē. p̄ q̄ hoc opetit̄ adhuc intellectū possibilem p̄ accidens. quia q̄n forma actiua inest alicui s̄biecto. actio fm illam formam p̄ accidens cōp̄t̄ eidez. sicut lignum per accēs calefacit. nunc autē illud quo obiectum actiue se habet ad gignendū intellectōem ē forma intellectus possibilis. igit̄ intellect⁹ possibilis saltem p̄ accēs gignit̄. Sed si vltra hoc querat̄ an conueniat actus gignendi noticiam p se ip̄i parti intellectiue potest teneri fm predicta vel competere p̄tēse intellectui agētī. vel p̄tēse intellectui possibili. et fm hoc ille videt̄ diceretur pertinere ad memoriā. Vel posset poni terciō mō actus gignendi vtriq̄ competere. sed agēs tū tāq̄ principalior. 7 possibilis tanq̄ minus principalis. nec sequitur si sint vna natura igit̄ nō p̄sunt habere respectu eiusdem causalitatem principaliorē et min⁹ principalem. patet em̄ instantia de intellectu 7 voluntate quarum vna fm multos est actiua p̄ncipalior 7 alia subordinata in aliqua actione et tamē sunt vna natura. Sed ista instantia fm aliquos non est similia. quia non vtraq̄ potentia immediate attingit idem vt causatum. sed vna p̄ operatōnem suam cātam mouet aliam ad suā operatōnem. Breuiter. si nō teneretur distinctō potētiarum nec vt absoluta nec relatōne reali. s̄ t̄m q̄ idem absolutum quodāmodo illimitatum ē p̄ncipium immediatum mltōz actūz. et sic respectu alterius et alteri⁹ dicit̄ alia et alia potētia. tūc p̄ra via p̄babit vidē.

De secundo articulo dico.

q̄ intellectus beatus potest habere verbum de creatura cognita in genere p̄p̄zio. 7 ad formatōnem illius verbi ponendum ē intellectum possibilem sic se habere tūc sicut se habet nunc ad formatōnem verbi quod habet de obiecto nunc. quia fm aug. vij. de ciui. c. iij. sic deus res quas condidit administrat. vt eas p̄p̄ios motus agere sinat. igit̄ remanebit in patria naturalis actō que natura est competere nature fm suam p̄fectionem. s̄. d̄ creatura visa in essentia diuina dubium est. an intellectus beatus habeat de ea verbum p̄p̄rium. q̄ si sic. cōsimiliter

dicendum est de intellectu possibili i formatione verbi de creatura visa i eentia divina. sicut de visa in proprio genere dicitur. Sed posset dici qd non est ibi verum de obiecto viso in eentia divina. tum quia hinc verbum immediate attingit obiectum cuius est verbum. lapis enim visus in eentia. non immediate attingit et obiectum p actu visiois. quia sic videt in genere proprio. sibi sola eentia divina immediate attingit. qd ipsa sola primo movet. et per prius ad seipsum attingendam. Preterea verbum proprium alicuius gignitur de scia sine propria specie ipsius. nunc autem in memoria intellectus beati non est sciencia propria vel species lapidis ut videt in verbo. quia p illa non videt nisi in genere proprio. Item eodem actu videt eentia divina et res i ipsa. s. de eentia visa non habet intellectus videns verbum quia tunc non videt illam immediate. igitur nec habet verbum de re visa in ipsa eentia. Contra ista motiva. contra primum. et si p principium cognoscit conclusio. in ipsa potest cognosci immediate i roe obiecti. quia discursus non terminatur scilicet ad illud quod fuit principium discurrendi quia tunc ab illo adhuc est ulterius discurrendum. nec per consequens est discursus terminatus. nunc autem conclusio de se est terminus discursus sylogistici demonstrativi. igitur illo discursu terminato stat intellectus i cognitione immediata conclusionis. pari ratione licet eentia divina moveat primo ad videndum seipsum. tamen quia est motum illimitatum. movet secundo ad videndum creaturam. in termino igitur illius motionis intellectus potest videre creaturam vt obiectum immediatum. Contra secundum sic. ad gignendum verbum proprium alicuius obiecti sufficit memoria perfecta siue actualiter siue virtualiter principiens illud obiectum. sicut p noticia habituale principij potest gigni actualis cognitio conclusionis. 13 illa memoria non sit huius obiecti formaliter et propria sed eius virtualiter contentiva. sic intellectus beati habens essentiam divinam actualiter presentem vt intelligibilem habet memoriam propriam respectu visionis illius essentie. et cum hoc memoriam perfectam virtualiter contentivam visionis creature. quia sicut virtualiter continet in eentia te sic in cognoscibilitate. beatus igitur habet memoriam siue scientiam in memoria sufficientem ad gignendum propriam verbum lapidis. nec sequitur in illa secunda sicut nec in prima ratione. qd illa visio sit rei in proprio genere. quia visio in proprio genere est per rationem videndi acceptam a creatura aliene. Contra tertium motivum. ille actus non est propria cognitio huius obiecti qui potest stare in intellectu. et tamen illud obiectum omnino non esse cognitum. nunc autem visio essentie divine potest stare eadem in intellectu beati et tamen lapis non videt ab ipso igitur et cetera. probato maioris. quia proximum formale in intellectu ad hoc vt obiectum sit sibi cognitum. est ipse actus cognoscendi illud obiectum sibi inherens. proxima et ratio formalis non videtur posse inesse alicui sine illo cuius est ratio formalis. sicut albedo non potest inesse alicui nisi illud sit album. Preterea pari ratione idem actus visionis esset ipsius essentie et cuiuscumque creati visi in ea. et ita vnus actus finitus posset esse infinitorum obiectorum possibilium videri in ipsa. quia qua ratione non repugnat vnus actus esse duorum vel trium obiectorum: pari ratione nec quorumcumque obiectorum. Item non patet necessitati illius consequentie si eadez est visio divine et lapidis igitur si est verbum lapidis e verbum essentie. Ad primum istorum diceretur. qd illud quod cognoscitur per aliud bene potest immediate cognosci. Sed non sic si cognoscatur precise in illo. sic intellectus divinus precise cognoscit creaturam i eentia sua et non p illa creaturam vt obiectum immediatum. quia tunc intellectio eius visisset. Similiter de visione quam beatus habet i verbo de creatura. Ad secundum diceretur qd eentia divina non est in memoria creatura beati aliq. ordine

q. prius qd i intelligentia. qd non catur aliqua forma i intellectu beato repntans illa eentiam. Sed primum qd catur in intellectu beato e ipsa visio. illa autem catur in ipsa intelligentia. Vel aliter diceretur. qd illa visio immediate catur a voluntate divina sicut dictum e i questione prima precedente et similiter visio lapidis. et p prius neutra gignit a memoria. non solum ipsius videtis. s. nec ab aliqua memoria. Contra intellectio eentie divine atinet virtualiter intellectioem lapidis. igitur illa intellectio gignit illa. et tunc illa e verbum. Res. intelligentia non gignit. Vel potest dici. qd vtraque visio immediate catur a voluntate divina. Ad tertium illud videt eque concludere qd non est ides actus divinus respectu eentie sue et obiecti secundarij. quod oes negat. Item maior ratio e neganda. nisi intelligatur de proprio obiecto. Ad primum principale si teneatur in tercio articulo qd intellectus agens active se habeat ad intellectioem et possibilis passive: tunc non finem idem movet et movetur anima ad intellectioem. nec tamen finem distincta subiecta. quia illa duo non sic distinguuntur. Si autem dicatur qd possibilis active se habeat ad intellectioem: tunc idem finem idem movet ad eam et movetur. Et si dicatur hoc e impossibile. quia tunc idem finem eest i potentia et in actu. Res. omnis actio que e ad formam non activam. est agentis equivoce et non univoce. quia si agens eest univoce cu. forma qua agit eest eiusdem rationis cum forma terminante et ita illa eest activa. Argumentationum autem et multarum alterationum et communiter motus localis termini non sunt forme active igitur movens in illis et univoce saliter agens equivoce est in actu aliquo non eiusdem rationis cum termino ad quem mobile est in potentia: s. e in actu finem quid virtualiter vel eminenter contingens illum terminum. Sic diceretur in proposito. qd idem in aia est ratio virtualiter continendi intellectioem vt effectum equivoce et recipiendi eandem. Contra hoc. habet formam nobiliozem. non est natum recipere formam minus nobilem. igitur habens illam nobiliozem modo. s. virtualiter non est natum recipere illam formam formaliter. Et confirmatur. quia pari ratione diceretur qd quilibet quod fit tale formaliter: eest tale virtualiter. et ita quodlibet transmutaretur a seipso. Ad primum dico qd forma eiusdem speciei non potest simul haberi intensius et remissius. nec due forme vt contraria et media possunt simul esse in eodem. sed tamen due forme disparate bene possunt simul esse et etiam eiusdem generis remoti. sicut calor et color. quarum tamen vna est nobilioz altera. Ad est igitur impossibilitas formarum in eodem. quia vna est eminentior altera. vel eminenter siue virtualiter ipsius contentiva. sed ex aliqua ratione speciali. puta propter contrarietatem. vel unitatem specificam. vel aliquam aliam talem. Antecedens igitur univocaliter sumptum falsum est. et licet in multis singularibus videatur esse verum. tamen hoc non est ratione nobilitatis forme. vel nobilitatis modi habendi formam et minus nobilem sed ex aliqua alia ratione speciali que non reperitur hic in principio motivo et in ista forma recepta. Si tamen aliquid haberet illam formam eminenter. sic qd infinite virtualiter: non esset capax eius formaliter. quia infinitas excludit omnem potentialitatem. sed quando forma illa virtualiter sed finite habetur. bene potest aliqua perfectio licet finem quid et accidentalis addi. per hoc qd illa recipitur formaliter. sicut licet substantia sit simpliciter perfectior accidente. tamen aliquo modo perficitur recipiendo accidens et totum illud. scilicet substantia qualis perfectior est qd substantia sola. si potentia operans est perfectior qd potentia sola. et operatio est aliquis perfectio ipsius potentie. licet potentia sit simpliciter perfectior operatione. Ad confirmationem illam potest dici. qd ibi est cautela transferendi se a parte opponetis ad partem respondentis. propter defectum argumenti. nec videt aliud nisi obligat ridentem ad probandum vnum necessarium maiestru. puta

q̄ nō quodlibet mouet se. Et ad illā pbatoem pari rōne
 7c. pōt dici. q̄ lz in hoc q̄ ē in potētia tale formaliter
 nō sit aliqua repugnātia ad s̄ q̄ est tale dūaliter. nec
 eōuerso quātum ē ex pte rōnis terminoz. quia tūc vbi
 q̄ ē eadem repugnātia. tū alicui cōcomitat vñ illōz
 aliquid qd̄ repugnat alteri. et tūc grā materie verū ē. q̄
 illud qd̄ est tale virtualiter. nō pōt recipere tale formali
 ter. s̄ nō p̄ se. p̄ter hoc q̄ est habere virtualiter. s̄ p̄ter
 illud cōcomitās. Exēplū. sol ē calidus virtualiter. et
 tamē nō pōt recipere calorem formaliter. s̄ tū nō repu
 gnat ei ei formaliter calidum. p̄ter hoc q̄ est calid⁹ vir
 tualiter. quia etiā saturno qui ē frigidus virtualiter res
 pugnat eē calidum formaliter. Huius igit̄ repugnātie
 cā cōmunitas est soli et saturno. quia corpus celeste nō ē
 receptiuū qualitatis elementaris v̄ cuiuscūq; corporis
 corruptibilis. sicut nec eōuerso. sic in p̄posito aliqd̄ mo
 bile ad formaz cōcomitanter habet aliquid p̄ter quod
 repugnat sibi virtualiter cōtinere eam. sicut lignum ha
 bet aliquid p̄ter quod repugnat sibi virtualiter cōtine
 re calorem. s̄ hoc nō est quia est receptiuū caloris. sed qz
 habet talem formā mixtam. Ad argumentū in opposi
 tum cū arguit̄ de obiecto. q̄ actio ē immanēs. p̄cedo q̄ i
 tellectio que dicit̄ actio. i. opatio. est actō immanēs sim
 pliciter in potētia opante. s̄ actio illa de genere actōnis
 que terminatur ad illā opatōem. aliqua quidem est im
 manens nō solum in eodem supposito s̄ etiā in pte in
 tellectiua et fm̄ unum modū dīcēdi. in. iij. arti. est imma
 nēs in eodem intellectu possibili. ad illam tū intellectō
 nē est aliqua actio nō immanēs. puta illa que ē obiecti
 Cum arguitur de memoria. q̄ illa nō intelligit. illa rā
 tio deficit dupliciter. primo quia remouendo aliquid de
 memoria. nō p̄ter hoc cōcluditur illud p̄petere in telles
 cui possibili. s̄ magis cōtrarium. quia fm̄ dicta in. iij.
 articulo. vel solus intellectus possibilis ē memoria vel
 saltē intellectus ille includitur necessario in memoria.
 Secūdo deficit sic. quia memoriā nō intelligere nō con
 cludit ipam nō eē actiuam respectu intellectionis vt ter
 mini per actōem eius p̄ducti. verbum autē nō est termi
 nus productus p̄ intellectionem. sed p̄ actōem aliquam p̄
 duciuam de genere actōnis.

Questio. xvj.

Consequenter que
 ritur de voluntate. Et primo de actōne
 eius i p̄muni. Secūdo in speciali de dī
 stinctōe vnius actus eius intrinseci ab
 alio actu. Et tercio de distinctōe actus
 intrinseci ab extrinseci. Prima questio ē hec. Quid li
 bertas voluntatis et necessitas naturalis possunt se cō
 pati i eodē respectu eiusdē actus et obiecti. Et arguitur
 q̄ nō. quia necessitas et libertas vident̄ repugnare. Jus
 ta illud aug. de li. ar. Satis inquit p̄ptum est nulla rō
 ne fieri mentē seruā libidinis nisi p̄p̄ia voluntate. 7 sta
 tim post. Qui motus si culpe deputetur. nō est natural̄
 sed voluntarius. in eodē siml̄ motū illi quo deoz
 sum lapis fertur. q̄ sicut ille ē p̄p̄ius lapidis. sic ille aī.
 s̄ in eo dissimilis q̄ in potestate nō habet lapis cobibē
 motū quo mouet̄ deozsum. animus dō nō sic. et sequit̄.
 Ideo naturalis lapidis est ille motus. animi dō ille vo
 luntarius. hec verba aug. et paulopost verba discipuli
 ab aug. quidē approbata sequitur illa. Adotus quo vo
 luntas p̄uertitur. nisi eēt voluntarius et i n̄a penit⁹ pos
 testate. neq; laudāndus neq; culpāndus hō esset neq; mo
 nēdus. monēdum aut̄ boiem nō eē quisq; existimat. de
 hominū numero extermināndus est. Et istis sans pater.
 q̄ repugnat naturalis motio et libera respectu eiusdem
 Cōtra. v. de ciui. r. Si necessitas inquit dicenda ē. que
 nō ē in n̄a potestate heriam si nolimus efficere qd̄ pōt.
 vt ē necessitas mortis: manifestum ē voluntates nostras
 quibus recte vel p̄peram viuatur sub tali necessitate nō
 eē. Et sequit̄. Si aut̄ diffiniat̄ illa necessitas eē fm̄ quā

Dicimus necesse est vt ita sit aliquid. aut vt ita fiat: ne
 scio cur eam timeamus ne nobis libertate auferat volū
 tatis. neq; em̄ et vitā dei 7 p̄scentiam dei sub necessitate
 ponim⁹ si dicimus necesse est deum semp̄ viuere et oīa
 p̄scire. Et post. cum dicimus necesse est vt cum volum⁹
 libero velimus arbitrio. et verum dicimus. et nō ideo li
 berū arbitrium necessitati subijcimus que adimit liber
 tatem.

Hic tria sunt vidēda. Quid

mo an in aliquo actu volūtatis sit necessitas. Secūdo
 si cum hoc sit ibi libertas. Tercio si quādoq; cuius liber
 tate possit stare naturalis necessitas. De primo dico
 q̄ in actu voluntatis diuine ē necessitas simpliciter. 7 s̄
 tam i actu diligēdi se: q̄ in actu spirādi amorem. p̄cedē
 tem. s̄ sp̄sūcti. hoc sic patet quia deus necessario ē beat⁹
 igitur necessario videt̄ 7 etiā diligit obiectū beatificum
 Similiter spiritus sanct⁹ ē de⁹. et p̄ p̄sūcti summe necessa
 rius in eēndo. igitur cū accipiat eē. p̄cedendo: actus ille
 quo p̄cedit est simpliciter necessarius. Utraq; aut̄ con
 clusio p̄batur p̄ter quid sic. Voluntas infinita ad ob
 iectum p̄fectissimū se habet nō p̄fectissimo se habendū.
 voluntas diuina ē b̄mōi. igitur ad summū diligibile se
 habz modo p̄fectissimo quo possibile est aliquā volun
 tatem se habere ad ipm̄. sed hoc nō eēt nisi ipm̄ necessa
 rio et actu adequato diligeret. et etiam amozē eius ade
 quatum spiraret. quia si aliquid illōz deficeret. posset
 sine cōtradictōne intelligi aliquam voluntatē p̄fectiori
 modo se habere ad obiectum. quia ille modus posset in
 telligi p̄fectior. Et ille modus nō includit cōtradictō
 nez. quia nō est cōtradictio q̄ voluntas infinita habeat
 actum infinitum circa obiectum infinitū. et p̄ p̄sūcti
 necessarium. et etiam necessario. quia si posset n̄ habere
 talem actum circa tale obiectum. posset carere summa p̄
 fectōne. Similiter si amozē adequatū obiecti ē spirā
 bilis vt credimus. maxime cōpetit volūtati infinite eē p̄
 cipū spirādi illum. Ad hanc p̄clusionē ponit̄ que
 dā pbatoēs q̄ etiam p̄cludunt de omni voluntate respec
 tu illius obiecti. siue clare v̄si siue in vniuersali appre
 hensī. sicut mō ipm̄ apprehendimus. Prima p̄batio tal
 ē. voluntas necessario vult illud in quo eē rō oīs boni. qz
 nō pōt obiectū aliqd̄ nō velle. in quo non ē malicia aliq̄
 nec aliquis defectus boni. finis autē vltimus ē b̄mōi.
 Secūda p̄batio habetur ex dicto p̄bi. ij. p̄bi. sicut p̄
 cipū in speculabilibus. sic finis in opabilibus. Et vij. et d.
 i actōnibz q̄ cuius grā ē principū quēadmodū in ma
 thematicis suppositōes. nūc aut̄ intellectus assentit ne
 cessario p̄cipijs i speculabilibus. igit̄ volūtas necessario
 assentit vltimo fini i agilibus. Tercia p̄batio talis ē
 voluntas necessario vult illud cuius p̄cipatōe vult qd̄
 quid vult. vltimus finis est b̄mōi. igitur 7c. p̄batio ma
 toris. omē variabile reducitur ad aliquid inuariabile.
 et ita varietas actuum circa ea que sunt ad finem p̄ci
 git actum inuariabilem. et maxime circa illud cuius p̄
 cipatōne alia obiecta termināt actum. minor p̄batur p̄
 illud. viij. de tri. v. tolle hoc tolle illud. vide ipm̄ bonum
 si potes. et ita deum videbis. non alio bono bonum sed
 omnis boni bonum. Hæc rāōnes nō videntur p̄bāz
 p̄clusionem necessariam de quacūq; voluntate i cōmuni
 nec etiam videntur in se necessarie. p̄mū p̄batur. quia
 quando sunt due nature absolute 7 eētialiter ordinate
 p̄ior sine cōtradictōne videntur posse eē sine posteroze.
 nunc autem istozū trium que sunt obiectūz diligibile 7
 ipa apprehensio vel visio illius obiecti i intellectu crea
 to. et etiam ipa voluntas creata. quodcūq; ē absolutum
 et prius naturaliter actu diligēdi illud obiectum. 7 hoc
 loquendo de dilectōne in voluntate creata. igitur qd̄cū
 qz illorum possit eē immo q̄ omnia illa possunt esse sine
 actu illo dilectōnis. non includit p̄radictionem. nec p̄
 consequens oppositum ē simpliciter necessarium. quomō
 illud dicitur necessarium cuius oppositū includit p̄radi

ctionez. **Hic** dicit q maior vera e de illis absolutis qz vnu no dependet ab alio. nec ambo a tercio. in pposito aut rez vltio 7 fructio dependent ab eodez tercio. scz obiecto. **Contra** b. quodcuqz absolutu reus pot immediate cau fare 7 tñ no nccio. si causat illud p causaz mediaz potest no necessario causare. qz illa ca media no necessitat ipsuz ad causandū effectū illius cause medie. igit lz ambo ista causent a causa cōmuni. tñ secundū no soluz ptingenter causabūt. sed etiā pposito primo ad huc ptingent causabūt. **Preterea.** potētia que nccio agit circa obiectū necessa rio cōtinuat actum illū quantū pot. voluntas aut saltem viatoris no nccio cōtinuat actum circa finē in vniuersali apprebensuz quantū posset cōtinuare. igit no necessa rio agit circa illū. **Maioz** pz ex? de appetitu sensitio. 7 videt posse pbare p rōnez. quia illud quod est intrinse ca ratio ipius potētie nccio agendi: erit etiāz rō sp nccio agendi quantū est ex pte potentie 7 ita ptingendi quātū ipsa potētia pot ptingere. **Adnoz** pbat. quia voluntas viatoris posset qnz cōtinuare actuz intellectus quo cō siderat finē qñ no ptinguat. s vel conuertit intelligentiā ad pferatōnez alicui? alterius. vel saltez no impedit qñ obiectum aliud occurrere impediāt illam pferatōnez. illa aut cōsideratōne no ptinguat. no cōtinuat circa illud obiectuz actio volūtatis. 7 cōtinuata illa cōtinuat reā ista. pbatō eiusdēz minoris. p illud pmo retractati onū. r. 7. r. r. nihil tam est in potestate volūtatis q ipsa voluntas. quod no intelligit qtu ad esse illius volūtatis est. q p eius imperiū alia potētia habeat actum vel no habeat. sicut q intellectus no cōsiderat. saltez illud obiectum sine cuius cōsideratōne pot voluntas habere actum imperandi. igit in potestate volūtatis est q ipa met non habeat actū circa illud obiectū dēterminatuz. s non intelligo sic q ipsa possit voluntarie suspendere oēm actum suum. s voluntarie potest no velle illud obiectuz. s habet tunc aliud velle. s. referunt sup suū actum. illud scilz volo modo no elicere actum circa illud obiectū. 7 s bene pot ex se. aliqñ non posset omnē actum suspendere post deliberatōnez. 7 est simile de actu intellectus 7 vo luntatis que ad b q no pot suspendere illaz intellectōne que necessaria est ad volitōne illam p quas suspendit il lam intellectōnez. s potest quācuqz aliam suspendere. sic no potest pñcē suspendere oēm volitōnez. quia no il lam qua voluntarie suspendit. s pot suspendē quācuqz aliam ad hoc no nccio requisitam. **Preterea.** nccitas agendi est ab illo quod est principū se agendi. qz si illd no necessario se habet ad agere. nec aliquid p illud nccio agit. passum aut p se est in potētia ptractatōis. si igit p te obiectum sit rō nccitatis i volendo. quia ponis q qz cūqz voluntas compata ad ipm obiectū necessario vult ipm. nulla aut voluntas vult nccio quodcuqz obiectum. tunc videt sequi q obiectum sit principale actiū respē ctu volitōnis. quod tñ sic arguens no cedit. **Secūdū** scz q ille pbatōnez no sunt necessarie pz dīcurrēdo per eas. **Ad primā** negat maioz. quāntūcuqz in obiecto ali quo sit pfectio tota obiecti: tamen ad nccitatē actus regeritur q potētia nccio tendat in illud obiectū. 7 quicqd sit de voluntate creata beata 7 de pfectione eius supna 7 naturali qua tendit in obiectū illud: tamen diceret q volū tas viatoris simplr ptingenter tendit in illud. 7 etiāz qñ est in vniuersali apprebensuz. quia illa apprebensio no est ratio dēterminādi voluntatez ad nccio volendū illd. nec ipa volūtas nccio se dēterminat illo pposito. sicut nec nccio cōtinuat illud ppositū. vt tactuz est in secūda rōne: tamē ista posset cedit q volūtas no pot resistere ab obiecto sine nolte obiectū. in quo no ostendit aliqua rō mali. nec ali quis defectus boni. qz sicut bonū est obiectū hui? actus q est velle. ita malū vel defectus boni quod p malo repu tatur. est obiectū hui? actus qui est nolte. 7 no seqt vltra no pot nolte s. igit necessario vult b. qz pot hoc obiectuz neqz nolte neqz velle. vt tactū ē. s. ptractando illā auctez

pmo retractationū. **Contra** s pot argui sic. si n potest nolte hoc obiectū. hoc idēo est. quia bz in se aliqd cui re pugnat illud nolte. tale aut repugnās no pot ē nisi actu velle illud obiectū. igit illud nccio sibi inest. **Maioz** pbat. quia si vnu impossibilitū repugnat: altez necessa rio inest. **Adnoz** pbat. qz nulla inclinatio ad volenduz habitudinalis vt aptitudinalis repugnat illi nolte actu ali. quia cūz vno actu pot stare possibilitas vel aptitudo ad oppositum actum. **Hic** potest dici q illd repugnās actu nolte. idē finem. est ipsamet potētia volūtatis. qa ipsa non potest habere velle nisi respectu obiecti volūti lis: vel nolte nisi respectu obiecti nolibilis. quia nullum aliud velle vel nolte est possibile fieri. finis aut no habet rationez nolibilis. quia nec maliciā nec defectū boni. vñ hoc quod est nolte finēz includit ptractatōnez. sicut vlt re sonum. Sicut vult Aug. in enche. l. iij. Sic. n. beati esse volumus. vt miseri esse no solum volumus: s nequa q velle possumus. Sicut igit repugnat ipi actu volēdi tē dere in miseriam: ita videtur repugnare actu nolēdi tē dere in beatitudinem. vel forte magis. quia non ita caret miseria oñi ratione volūbilis sicut beatitudo ratōne nolibilis. **Ad secūdam** pbatōnez. illud simile pbt de fi ne 7 principio. debet intelligi quo ad duo. s. quo ad ordi nem obiectoz intelligibilitū 7 obiectoz volūbilū. 7 eti am quo ad ordinem quez habent respectu potētiarum ordinate tendentū in ipsa. **Intelligo** sic primū. q sicut ē ordo in veritate inter principū 7 cōclusionē. que habet veritatem participatam a principio: sic est ordo inter fi nem 7 ens ad finēz in bonitate siue appetibilitate. qz ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. **Et ex** hoc sequitur secūdū. s. q sic intellectus ordinate tendens in illa vera ppter principū assentit cōclusio ni: sic voluntas ordinate tendens in illud quod est ad fi nem tendit in ipsum ppter finēz. Sed non est simile hinc inde compando ad potētiās istas vt absolute operātes quia tunc non posset aliqua voluntas velle illud quod ē ad finem nisi vltendo. scz volendo ipm ppter finem. Cum tamen dicit Aug. l. r. r. iij. q. q. r. r. q pueritas volūta tis est in vltendo fruēdis 7 fruendo vltendis. **Et** quo ha betur q voluntas potest obiecto vltendo frui. no sic autē potest intellectus verum scibile intelligere tanq princi pium. scilz tanq euidens ex terminis. 7 ratio dīferētie est. quia intellectus mouetur ab obiecto naturali necessi tate. voluntas autem libere se mouet. patet etiāz i alijs. q non est similis necessitas hinc inde. quia p principū necessario scitur cōclusio. non sic p bonitatez finis ne cessario appetitur illud quod est ad finem. **Ad terciām** pbatōnez maioz potest simpliciter negari. quia si volū tas nihil necessario vult. non oportet q ratione cui? vult alia necessario velit. sed q illud cōtingenter velit. sufficit ad volenduz alia eo modo quo vult ea. **Aliter** pot dici q maioz potest habere duplicem intellectum. vnum talez. illud cuius participatōne vult alia tanq participatōne obiecti volūti: illud magis vel prius vult. Alium talem. cuius participatōne in entitate vult alia que participat entitatem: illud prius vult. **Primus** intellectus videtur esse verus. sed non secundus. quia est color quem video participet entitatem suam a primo ente: 7 visibilitatem a primo visibili. non tamen color visus requirit primuz ens vel primū visibile prius videri. quia non videt par ticipatōne eius vt visi. sed vt entis vel visibilis. 7 tñ in isto secūdo intellectu est maioz vera. sicut 7 illa. pbatō adducta tñ probat. q illud sit bonum vel volūbile parti cipatōne primi volūbilis. non autēz q hoc precise sit vo litum participatōne illi? primi vt volūti. **De isto** igit articulo quicquid sit de voluntate creata beata. vt ruz. s. per aliquid supnaturale necessitate ad volendū vltimū fi nem vel non: saltem probabiliter pot dici q non omnis voluntas creata necessitate ex natura sua ad volenduz fi nem. non solum absolute: quod manifestuz est. sed nec po sita apprebensioe obfcura illius obiecti sicut modo ap

prehendimus. hoc saltem certum videtur. quod voluntas divina necessitatur simpliciter ad volendum bonitatem propriam. Et si queratur. an necessario velit aliquid aliud obiectum ab eo. potest dici quod exclusa necessitate coactionis. de qua non est sermo. potest intelligi una necessitas inevitabilitatis que excludit posse oppositum succedere ei quod inest. Alia est necessitas omnimode inevitabilitatis siue determinationis. que non solum excludit oppositum posse succedere illi. sed omnino excludit ipsum posse inesse. hoc vero de sola prima necessitate. de qua necio vult quod vult. quia non potest succedere oppositum ei quod inest. neque ex parte actus neque obiecti. quia hoc non posset esse sine aliqua mutatione in deo. cum obiectum esse volitum non ponit aliquid extra ipsum deum. et non potest de non volito fieri volitum vel e converso. quoniam in sit mutatio in aliquo. non enim est transitus a contradictorio in contradictorium nullo aliter se habente. quia tunc non esset ratio quare illud contradictorium magis esset verum modo quam prius. et quare illud falsum.

Sed de secunda necessitate potest dici. quod si necessario voluntas divina habeat actum completum respectu cuiuscumque intelligibilis. in quantum in illo ostenditur quedam participatio bonitatis proprie. tamen non necessario vult quodcumque creatum volitione efficaci siue determinati. una illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturam fore. sicut contingenter eam causat. quia si necessario hac secunda necessitate vellet eam fore. necessario etiam necessitate inevitabilitatis eam causaret. saltem pro tunc. quando vult eam fore.

De secundo articulo principii dico. quod cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. Hoc probatur primo per auctoritates. Prima est augustinus in encheridion. que dicta est. scilicet. si. n. oportebat prius fieri homines ut bene posset velle et male. nec gratis vel frustra. si bene. nec impune. si male. hoc est in statu illo primo meretur vel demeretur. Et sequitur. Postea vero sic erit ut male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio. multo quippe liberius erit arbitrium quod omnino non poterit servire peccato. et subdit quasi probatione. neque culpanda est voluntas. aut voluntas non est. aut libere dicenda non est. quia beati sic esse volumus. ut esse miseri non solum volumus. sed nequaquam velle possumus. sic igitur anima nostra nunc habet nolle infelicitatem. ita tunc nolle iniquitatem semper habitura est. Item anselmus de libere arbitrio. capitulo primo. Qui sic habet quod deest et expedit. ut hoc amittere nequeat. liberior est quam ille qui sic habet hoc ipsum ut possit perdere. Et ex hoc concluditur. liberior igitur est voluntas que a rectitudine declinare nequit.

Idem probatur per rationem. et primo quia ita est. nam ex precedente articulo habetur quod voluntas divina necessario vult bonitatem suam. et tamen in volendo eam est libera. igitur et probatio minoris. quia potentia operans circa unum obiectum non absolute. sed in ordine ad aliud. eadem est operativa circa utrumque obiectum sicut arguit philosophus in secundo de anima. quod illa potentia qua cognoscimus differentiam unius obiecti ab alio obiecto ipsa nata est cognoscere utrumque obiectum in se. sicut ipse arguit ibi de sensu communi. nunc autem voluntas ipsa divina refert ad finem alia obiecta que sunt volubilia. propter finem. igitur ipsa sub eadem ratione potentie est operativa circa utrumque. sed circa illud quod est ad finem libere operatur. patet. quia contingenter vult illa et contingenter in agendo reducitur ad primum non naturaliter actum sed libere. igitur ipsa sub ratione potentie libere vult bonitatem suam.

Proterea secundo probatur idem propter quod primo sic. Actio circa finem ultimum est actio perfectissima. et in tali actione firmitas in agendo est perfectionis igitur necessitas in ea non tollit. sed magis ponit illud quod est perfectionis. cuiusmodi est libertas.

Proterea. conditio intrinseca ipsius potentie vel absolute vel in ordine ad actum perfectum. non repugnat perfectioni in operando

nunc autem libertas vel est conditio intrinseca voluntatis absolute vel in ordine ad actum volendi. igitur ipsa libertas potest stare cum conditione perfecta possibili in operando. talis conditio est necessitas specialiter ubi ipsa est possibilis. est enim semper possibilis ubi neutrum extremum requirit contingentiam in operatione que est media inter extrema. sic est in proposito. sicut probatur est in precedente articulo.

Si queratur. quomodo stat libertas cum necessitate. Respondeo secundum philosophum quarto metaphysice. non est querenda ratio eorum quorum non est ratio. demonstrationis enim principii non est demonstratio. ita dico hic. quod sicut ista est immediata et necessaria. voluntas divina vult bonitatem divinam. nec est alia ratio nisi quia hec est talis voluntas. et illa talis bonitas. sic voluntas infinita contingenter vult bonitatem seu existentiam alterius. et hoc quia est talis voluntas. et illud est tale bonum. Nisi addamus generaliter unum breve. quod voluntas infinita necessario habet actum circa obiectum infinitum. quia hoc est perfectionis. et pari ratione non necessario habet actum circa obiectum finitum. quia hoc esset imperfectionis. nam imperfectionis est necessario determinari ad posterius. et perfectionis requiritur esse sic determinari ad prius. et perfectionis concomitantis ad illud quod est simul natura.

Confirmatur illud. quia non est eadem divisio in principium naturale et liberum. et in principium necessario actuum et contingenter. aliquid enim potest contingenter agere. quia potest impediri. igitur pari ratione possibile est aliquid liberum stante libertate necessario agere. Sed semper est dubium in quo stat per se ratio libertatis. siue enim dicatur quod stat in determinatione ad agendum. siue in determinatione respectu actus. neutrum enim videtur posse salvari.

Hic diceretur quod cum dicitur voluntatem necessario velle. necessitas potest determinare actum volendi ut terminatur ad obiectum. et sic est verum manifestum intelligendo de bonitate divina que sola est proprium et per se obiectum. alia autem non sunt per se obiecta propria. ideo non necessario vult illa. aut potest necessitas determinare actum ut egreditur a voluntate. Et hoc potest intelligi dupliciter. Uno modo ut sit necessitas propria ad voluntatem. et voluntas intelligatur cadere sub necessitate tanquam impellente in actum et figente in actu. si sic esset. voluntas ageretur et non ageret. nec stare in tali actu libertas. Alio modo potest intelligi necessitas concomitans. ita quod ipsa intelligatur cadere sub voluntate. sic quod voluntas propter firmitatem libertatis sue simpliciter necessitatem imponit in eliciendo actum et in perseverando siue figendo se in actum. inspiratione concomitante necessitas nature. quia vis quedam nature primo modo dicitur. essentie. siue nature secundo modo dicitur. scilicet principii naturalis productivi similis. talis enim assiluit voluntati in communicando naturam spiritus sancto.

Est igitur ordo quadruplicis necessitatis. prima qua deus necessario vivit. Secunda qua necessario intelligit. Tercia qua necessario spirat. Quarta qua necessario diligit se. In quo igitur est libertas volendi. Respondeo. quia detectabiliter et eligibiliter elicit actum et permanet in actu.

Contra secundum Ricardum gloriosum est quod secundum naturam habetur quod quod aliter habetur. Respondeo quod ex necessitate nature habetur velle. non necessitate tamen nature habetur obiectum. quia esset contradictio. igitur in ista propositione que est de deo velle se esse necessarium. patet distinctio quod necessitas potest determinare actum volendi sic vel sic. scilicet absolute vel cum respectu ad obiectum. sed non eque apparet in ista. deus vult necessario. que est de re. tamen eadem veritas est communis quod necessitate nature habetur actus. sed non vult obiectum necessitate nature.

De tercio principali dicitur

quod in aliquo actu voluntatis diuine. scilicet in actu spiritali. scilicet est aliquo modo necessitas naturalis. sic intelligendo. voluntas ut est simpliciter voluntas. non est principium elicitiuum actus notionalis quo producit simile in forma ipsi. producti. quia tunc in quocumque esset. esset principium elicitiuum actus quo producit simile in forma. quod falsum est in creaturis. Sed voluntas ut est in natura diuina et sic per illas habet quandam naturalitatem ad producendum actum notionalem. sic est principium elicitiuum actus notionalis. Et hoc enim quod fundatur in natura diuina siue in essentia. habet sibi annexam quandam vim nature. et sic quoad necessitatem naturalem ab illa naturalitate. siue vi naturali annexa voluntati contrahitur. et sic est principium elicitiuum actus notionalis. habet enim in actu voluntatis ut ordinatur in summum amatum ab ipsa sola voluntate ratione qua est libera sit necessitas immutabilitatis. tamen in quantum actio voluntatis ordinatur in amorem productum tendentem in amatum terminaliter. sic ab illa naturalitate annexa voluntati. procedit necessitas immutabilitatis circa solum actum notionalem elicatum a voluntate vel potius ab ipsa libertate voluntatis. ut et talis naturalitas est annexa. Ad dicitur ad hoc quod illa naturalitas in voluntate nullo modo preuenit eius libertatem. nec est ratio elicitiua actus notionalis. hoc. n. esset oino contra eius libertatem. sed potius est consequentia et annexa libertati ut aliquid quo assistente voluntati voluntas ipsa ex vi quare habet ex eo quod est voluntas et libera. potest elicere actum suum notionalem quem sine illo assistente elicere oino non posset. Sunt igitur aliter et aliter istae positiones in diuisis necessitate. deus necessario viuunt. quia necessitate nature deus necessario intelligit. quia necessitate intelligibilis determinantis intellectus ad hoc. ubi est aliqua diuersitas rationis. deus necessario spiritalis. scilicet. quia necessitate naturali non preueniente sed concomitante. deus necessario amat se. necessitate sequente infinitatem libertatis absque aliqua necessitate nature. Contra illud. non videtur quod illud quod fundatur in aliquo. possit habere rationem aliquam necessitatis ulterioris ultra illud in quo fundatur nec etiam quod fundatum possit habere duplicem rationem necessitatis in fundato. et ita illud fundatum remaneret necessarium. et tamen non remaneret. necessitas fundamenti. nunc autem secundum istos actus notionalis fundatur in actu essentiali. et secundum omnes actus essentialis aliquo modo sunt prioris. igitur non potest esse quod in actu essentiali quo deus diligit se. sit tamen unica necessitas et ex unica ratione necessitatis. scilicet ex infinitate libertatis. et tamen quod in actu spiritali sit cum hoc alia ratio necessitatis. scilicet naturalis. Preterea. sicut memoria perfecta in supposito conueniente est principium perfectum producendi verbum perfectum. sic videtur quod voluntas perfecta in supposito vel supposito conuenientibus sit perfectum principium producendi amorem perfectum. sicut igitur memoria in patre est principium gignendi filium. sic voluntas in patre et filio est principium spiritali spiritum sanctum. nec videtur ultra rationem perfecte memorie vel perfecte voluntatis coassistentia alicuius esse necessaria. sic quod illo non assistente non posset voluntas in actu spiritali et memoria in actu dicendi. Si intelligeret assistentiam esse ut obiecti ad potentiam forte illa requiritur tamen memoria quod in voluntate. et magis forte ad hoc ut per actum communicet natura quod ad hoc ut actus sit necessarius. quia principiorum illorum obiecti et potentie utrunque per se est ratio proprie necessitatis in elicendo actum suum ut suus est. sed forte non utrumque per se est ratio perfecta coessentialitatis termini ad ipsum producens. et tunc verum esset quod non requiritur talis assistentia ad actum essentialem. quia habet ibi requiratur obiectum non tamen ut principium coicandi sua

proprium perfectio. De isto articulo potest dici quod non est hic difficultas accipiendo naturam extensiuam. prout extensiuum dicitur ad omne ens. sic. n. dicimus naturam voluntatis. imo extendendo ad non ens dicimus naturam negatiuam. Sic enim extensiuam loquendo necessitas in ente quocumque posset dici necessitas naturalis. et tunc cum voluntas saltem diuina ex sua perfecta libertate habeat necessitatem aliquam vellem. ista necessitas perfecte libertatis potest dici illo modo necessitas naturalis. Sed difficultas non est nisi accipiendo naturam in sensu stricto. prout scilicet natura et libertas sunt prime diuinitatis agētis vel principij agēdi. quomodo loquitur philosophus. ii. phy. ubi diuidit causam actiuam in naturam et positum. Et inquit que sunt propter hoc. i. propter finem. cuiusmodi sunt omnia que sunt a per se causa. alia quidem secundum positum. alia vero non secundum positum. et panlopost. sunt autem propter hoc quecumque ab intellectu utriusque aguntur et quecumque a natura. et reducit ad istas duas causas per se. duas causas per accidens. scilicet casum et fortunam. de hac distinctione loquitur. ix. metaphy. ca. iiii. distinguens modum quo potentie actiue rationales et irracionales diuersimode erunt in actus suos. tales inquit scilicet irracionales potentias necesse est quando actiuum et passiuum appropinquatur habere quidem facere. illud autem pati. illas vero scilicet racionales non necesse est supple hoc facere et illud pati. De hac distinctione loquitur augustinus. v. de ciuita. ca. ix. est causa fortuita. est naturalis. est voluntaria. et declarat ibi membra. Ista diuisio principij actiui diuersis nominibus exprimitur. non solum apud diuersos. sed etiam apud aristotem. ut patet ex. ii. phy. siccoruz. ubi premisit secundum positum et non secundum positum. et subdit. ab intellectu et a natura. et i. ix. metaphy. rationales et irracionales potentias. per ista tria non secundum positum et a natura et potentia irracionales. intelligit principium actiuum quod communiter dicimus naturam. per alia tria intelligit illud aliud principium actiuum in quo concurrunt respectu actus extrinseci et intellectus et voluntas. habet utrumque istorum per se acceptum habet suum proprium modum principij. intellectus quidem per modum nature. unde ad suum proprium actum compatitur natura est. sicut filius in diuinis producit per modum nature. habet etiam principium productiuum sit memoria. voluntas autem semper habet suum modum causandi. proprium. scilicet libere. et ideo quando concurrunt cum intellectu et in productione artificialium. totum dicitur produci libere et a proposito. quia positum est principale et immediatum principium illius productionis extrinseci. Si autem quandoque concurreret potentia naturaliter actiua cum ipsa voluntate. sicut est de potentia inferioribus quibus videtur ad agendum. habet actio proprie ut est huius principij sit per modum nature. tamen quia totum subiacet voluntati. ideo libere videtur et dicimus libere agere a principali agente. et hoc modo loquitur. ix. metaphy. ubi vult. quod ultra intellectus requiritur aliquod determinans ut appetitus. alioquin simul faceret contraria. nam ipsa scientia simul contraria ostendit. et ipsa quantum est ex parte sui esset principium per modum nature. et necessario quantum est ex parte sui causaret quodlibet respectu cuius est in potentia. Ille inquit contrarium quare simul faceret contraria. hoc est impossibile. necessarium est igitur alterum adesse quod positum est. hoc est determinans ad unum oppositorum. et subdit. dico autem hoc appetitum etc. Ad positum dico. quod habet aliquod principium posset concurrere in agendo cum voluntate. puta secundum alios quos obiectum. secundum aliquos intellectus. et illud concurreret quantum est ex se sit naturaliter actiuum. tamen voluntas per se loquendo nunquam est principium actiuum naturaliter. quod esse naturaliter actiuum. et esse libere actiuum sunt prime differentie principij actiui. et voluntas unde voluntas est principium actiuum libere. non magis igitur potest voluntas esse naturaliter actiua. quam natura ut est principium distinctum contra voluntatem potest esse libere actiua. Sed queritur. unde est quod voluntas habet necesse agat non tamen naturaliter agit. cum non possit natura magis esse determinata ad agendum. quam sit necitata

ad agere. Rñdeo. omne agens naturale vel est oino pñuz
vel si est posterius. erit ab aliquo priorē naturalitē deter-
minatū ad agendū. volūtas nñ pōt esse agens oino pri-
mū. s̄ nec pōt esse determinata naturalitē ab aliquo agente
superiore. q̄ ipsamet est tale actiū q̄ seipam determinat in
agendo. sic intelligendo. q̄ si volūtas aliquid nēcio veli-
puta. a. nō tamen illud velle causat naturaliter a causan-
te voluntatez etiā si naturaliter causaret voluntatez. s̄ po-
sito actu pmo quo volūtas est volūtas: si ipsa sibi relinq̄-
retur. posset contingenter habere vel ñ habere hoc velle. in
seipaz determinat ad h̄ velle. Qñ igit dicit. naturale pu-
cipium nō pōt magis determinari q̄ necessitate. Rñdeo
h̄ necessariū sit summe determinatum quo ad exclusionē
indeterminatiōis ad vtrūlibet: tñ aliquid necessariū aliq̄
modo est magis determinatū q̄ aliud. sicut ignez esse ca-
lidum: vel celum esse rotundū. est determinatū a causan-
te vel dante simul esse celi 7 rotunditatez. sed graue ē de-
terminatum ad descensum nō habito actu descendēdi ab
ipso generante. s̄ tñ habito ab ipso principio naturaliter
determinato ad descendēdum. voluntas causata si necessa-
rio vult aliquid. nō sic est determinata a causante ad ali-
ud velle sicut graue ad descensum. s̄ tñ a causante h̄z pri-
cipium determinatū sui ad hoc velle. Si aut querat.
quare. si descensus causat a gravitate intrinseca tñ gra-
ue mouet se. quare igit nō libere eque sicut volūtas se ad
illud velle respectu cuius ipsa volūtas ē rō nēcia causan-
ti: Rñdeo. illa causatio gravitatis est naturalis. ista li-
bera. quia hoc est b̄. 7 illud est illud. Dicitur igit post di-
ci. q̄ esse forte 7 modus cēdi. agere 7 modus agēdi sūt
immediata. ideo sicut nō est alia ratio quare hoc h̄z talez
modū cēdi. nisi quia est tale ens. sic nō est aliqua ratio
quare hoc h̄z talem modū agēdi. puta libere vel nēcio:
nisi quia est tale principū actū. s̄ libere vel necessarium.
Ad argumentū in p̄tariū dici potest. q̄ intentō aug.
est ibi arguere p̄tā Liceronē. qui negauit p̄sciētā dei.
ne ex illa p̄sciā p̄cessa. operet eū negare libere arbitriū
nostre. Aug. aut docet qualiter p̄sciā dei 7 libere arbitriū
simul stant sic arguendo. Si inquit deo certus ē ordo cau-
saz. quod p̄cessit ipse cicero. subdit aug. Et ipse gpe n̄e
voluntates in causaz ordine sunt. qm̄ humane volunta-
tes humanoz op̄ez cause sunt: atq̄ ita qui oēs rez cau-
sas p̄sciunt. p̄scio in eis causis etiā nostras volunta-
tes ignorare nō potuit. 7 post. quō igit ordo causaz p̄-
sciētā deo certus id efficit vt nihil in nostra sit volūtas
cum in ipsaz causaz ordine magnū habeant locū nostre
voluntates: Etiam in sequenti. c. nō p̄tēca nihil in no-
stra voluntate est. quia deus p̄sciunt quid futurū est in
nostra voluntate. nō enīz nihil p̄sciunt s̄ aliqd. 7 illo p̄-
sciēte est aliquid in nostra volūtas. Rñdendo aut vult
ostendere quō simul stant necessitas illa quam in p̄sci-
to requirit p̄sciētā: 7 tamen q̄ p̄sciētū sit in nostra
potestate. hoc quidez nō esset verū si eēt ibi necessitas vi-
olentiē de qua ait. etiam si nolimus efficit quod pōt. sic ē
necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscūq̄ de q̄ sole-
mus dicere. necesse est vt ita sit aliquid. vel vt ita fiat ali-
quid. nō optet timere q̄ talis necessitas si ponat in actu
nostro p̄scito nobis auferat libertatem. quia ista neci-
tas p̄sciētiē vel p̄scitū vt p̄scitū. est sit necitas imu-
tabilitatis. nō est tamen simplr necessitas inuitabilita-
tis siue oimode determinatiōis. sed p̄n̄ inuitabile ex sup-
positione ista q̄ illud est iam p̄scitum. Et ad ostendēdū
q̄ nō qualiscūq̄ necessitas tollit libertatem subdit. illud
ex quo argutum est. neq̄ 7 vitam dei 7 p̄sciām 7c. si p̄-
cise dirisset 7 p̄sciām. facile esset videre qualiter illā nō
ponimus sub necessitate que repugnet libertati. quia li-
bere 7 p̄tingenter p̄scit b̄. h̄z supposito q̄ p̄sciāt immu-
tabiliter p̄sciāt. Et eodez modo est de actu meo p̄scito
q̄ h̄z sit inuitabiliter p̄scitū. tñ p̄tingenter ex parte dei
p̄sciētis. 7 similiter relinquit p̄tingentia ex pte mei ex-
quentis. Sed difficilis est q̄ addit vitam 7 p̄sciētā.
Sed ibi potest esse duplex rñtio. Vna q̄ vita accipiatur

ibi pro actu beatifico. sic accipitur vita Jo. xvij. Hec
est vita eterna vt cognoscant te 7c. 7 sicut loquitur philo-
sophus. rñ. metaphysice. intellectus actus est vita. 7 pa-
ri ratōne actus voluntatis est vita. vita ista non cadit sub
necessitate excludente libertatem etiam in deo. Si intel-
ligatur vita pro vita naturali illius dei. tñ nō debet in-
telligi de illa vita fm̄ se accepta. sed de ipsa vt a volunta-
te diuina acceptata. potest autem eē aliquid bene i se nes-
cessarium 7 necessitate repugnante libertati q̄m̄s tamen
sit libere inmo contingenter acceptatum. Exemplum. si
quis voluntarie se precipitat 7 semper in cadendo illud
velle continuat. necessario quidem cadit necessitate gra-
uitatis naturalis. 7 tamen libere vult illū casum. ita de-
h̄z necessario viuat vita naturali. 7 hoc tali necessitate q̄
excludit omnes libertatez: tamen vult libere se viuere ta-
li vita. igitur vitam dei non ponimus sub necessitate in-
telligendo vitam vt a deo libera voluntate dilectaz.

Questio. xvij.

¶ Et inde queritur.

Quoniam actus dilectionis naturalis. 7 ac-
tus dilectionis meritorie. sint eiusdem
speciei. Arguitur q̄ non. quia illi actus
differunt specie qui eliciuntur a principijs
diuersis specie. isti actus sunt huiusmodi. igitur 7c. pro-
batio maioris. non est minor differentia in principijs
q̄ in principijs. immo maior. probatio minoris. actus di-
lectionis naturalis elicitur a voluntate propria actione
naturali ipsius. Actus autem dilectionis meritorie elici-
tur mediante habitu supernaturali puta caritate. natu-
rale autem 7 supernaturale differunt specie. Contra.
differentia specifica actuum precipue accipitur ex per se
obiectis. nunc autem idem est per se obiectum dilectionis
naturalis 7 meritorie. quia deus sub ratione summi bo-
ni vtroq̄ actu diligit.

¶ Hic primo videndum ē quid

intelligendum sit per dilectionem naturalem. Secundo
quid per dilectionem meritoriam. Tercio ex his infer-
retur veritas quesiti. De primo non intelligitur hic dilectio
naturalis illa inclinatio nature ad bonum que est coeua
ipsi nature. immo forte non aliud ab ipsa natura. quia
queritur de actu elicitō dilectionis naturalis. illa autem
inclinatio non est actus elicitus. 7 pro tanto posset dici
dilectio habitualis. quia assimilatur habitui in hoc q̄ ē
precedens actum 7 permanens sine actu. Actus autem
dilectionis naturalis de quo queritur. posset vno modo
intelligi actus elicitus fm̄ illam inclinationem natura-
lez. puta quando mens actu diligit se. vel actu vult sibi
commoduz. Alio modo posset intelligi actus naturalis
dilectionis. distinguendo contra supernaturales. ille scz
quem voluntas ex seipsa actu naturali potest habere. h̄z
non sit fm̄ inclinationem naturalem. sicut voluntas ex
seipsa potest habere actum viciōsuz. tamen ille actus est
p̄ter naturam vel contra naturam fm̄ Damascenum.
Hoc secundo modo magis videtur intelligi in questio-
ne. quia sic procedit primum argumentum. tamen pri-
mo modo intelligendo dilectionem naturalem. illa forte
continetur sub dilectione naturali secundo modo acce-
pta. saltem vt in pluribus: quia plures actus dilectionis
ad quos naturaliter inclinamur. possumus potestate na-
turali elicere. h̄z non omnes. quia ad perfectissimum cir-
ca vltimum finem est inclinatio naturalis h̄z ad illū non
possit natura attingere ex se.

¶ De secundo dico. q̄ actus

meritorius est actus deo specialiter acceptus tanq̄. s̄. di-
gnus p̄mo reddēdo p̄ illo actu. sp̄aliē dicit. q̄ oia acce-
ptat acceptatōe generali. Diligēdo ea fm̄ bonitatē suam.

ordinando ea ad seipsum et ad finem. sed actum meritorium specialiter acceptat in ordine ad aliquod bonum iuste reddendum pro eo. Meritorium igitur addit supra actum duplicem relationem. unam ad voluntatem et acceptantem. et aliam ad illud bonum ad quod voluntas acceptans illud ordinat. et huic respectui secundum similitudinem illa que importat in hoc quod est uti. ut enim est obiectum voluntatis ordinare ad aliud ut ad finem. sicut voluntas apud quam meretur quis actum illum meritorium ordinat ad aliud ut ad premium. Neutra autem relatio importata per meritorium est realis. quia non competit actui ex natura alicuius realis in actu. sed tamen per actum voluntatis quo actus acceptatur. Non solum enim intellectus potest comparare obiectum aliqua compactione que non est ex natura rei. sed etiam voluntas potest hoc acceptando. sic intellectus cognoscendo. et forte potest comparare obiectum compactione que non est ex natura obiecti. appetit istis potentis per rationem communitatem in eis. scilicet per immaterialitatem earum.

Et si queratur de compactione causata in obiecto per actum voluntatis an sit relatio rationis. potest dici quod stricte accipiendo relationem rationis. scilicet per habitudinem causata in obiecto per actum partis rationalis per certitudinem. scilicet intellectus non est relatio rationis. quia compatio ista immediate causatur per voluntatem sicut ipsa immediate habet actum comparativum. et tunc sequitur. quod sic stricte accipiendo relationem rationis non omnis relatio est realis vel rationis. sed est tertia. scilicet relatio voluntatis comparationis. Alio modo potest intelligi relatio rationis per quacumque compactionem facta per actum partis rationalis siue per essentiam siue per participationem. et sic ista potest dici relatio rationis.

Alterius meritorii connotat siue quod preterit in actu duplicem habitudinem eius quasi ad duplex principium. Una est ad voluntatem ut libere elicientem vel impotentem actum. nihil enim acceptatur ut meritorium nisi sit libere in potestate operantis. imo illud quod est commune ad meritum et demeritum. quod potest intelligi per hoc quod est imputabile requiritur illam habitudinem ad voluntatem ut in potestate sua habentem actum. nihil enim imputatur alicui nec ut premiabile nec ut punibile nisi sit in potestate eius. nec per sequebatur ut laudabile vel vituperabile. laus enim quodammodo premium est. vituperium quidem pena. Alia habitudo requiritur ipsius actus ad formam supernaturalem qua acceptatur ipsa persona vel potentia operantis. que potest esse gratia vel caritas. non enim actus alicuius acceptatur ut dignus premio nisi persona operantis sit accepta. secundum illud generis. quarto. si desperit deus ad abel et ad miera et. prius ad abel quam ad miera. quia non placet oblatio nisi dilecti. Unde sequitur ibi. ad cayn vero et ad miera et non respicitur. Sed qualis requiritur habitudo actus ad caritatem ad hoc ut sit meritorium dubium est. videtur enim quod sufficit caritatem inesse ipsi operanti. quia ex quo secundum caritatem est specialiter dilectus actus eius specialiter acceptabitur. sicut videmus quod supplacatio vnius apud aliquem acceptatur et alterius non. hoc inter eos non sit distantia in aliquo quod sit principium actuum respectu actus supplicandi. hoc tamen in hoc est distantia quod iste est specialiter dilectus ab illo qui rogatur. et iste non. Sed contra hoc arguitur. quia habens caritatem potest peccare venialiter. dicitur quod ille actus non est acceptabilis quod habet aliquid repugnans sed ad hoc quod actus aliquis non habens aliquid tale repugnans acceptetur. sufficit solum principium acceptationis persone. Contra hoc videtur esse. quod ab habente caritatem potest aliquis actus indifferens elici. quia non apparet repugnantia quod aliquid quem actum eliciat non ordinans actualiter ad finem ultimum. vel virtualiter hoc est virtute alicuius actus immediate ordinati ad illum. ille igitur non est meritorius. nec tamen est peccatum. quia nullo precepto astringitur quis actualiter omnem actum suum ordinare in deum vel virtualiter modo predicto.

Potest igitur dici quod ad hoc quod actus sit meritorius non sufficit quod habeat secundum caritatem inmerentem personam. sed ultra hoc requiritur quod secundum inclinationem caritatis inmerentis actus eliciatur. de quo enim qui se solum propter seipsum diligit. potest aliqua forma deformem dare creature. quam habens specialiter diligitur. et

opus eius ad quod ipsa inclinatur. pro quanto sit finis ipsius inclinationem specialiter acceptetur.

De tercio principali potest

dici. quod actus dilectionis naturalis et meritorie non differunt specie. et hoc loquendo de se distantia quam importat per se ratio naturalis et ratio meritorie. non autem per actus de distantia scilicet aliqua communitate. puta distantia obiectorum. vel aliqua tali. intelligendo etiam de distantia actus specifica in eadem nature.

Hec conclusio sic intellecta probatur sic. quod forma absoluta non distinguitur specie ab alia per solam relationem. sed per aliquam distantiam absolutam eiusdem generis. secundum illud in predicamentis. diversorum generum et non subalternatum positum. diverse sunt species et distantie absolutum igitur non distinguitur specificiter per aliquod respectum. actus autem dilectionis est forma absoluta. ut habitus est prius in quodammodo. quod de hoc mota meritorie autem ut iam dictum est. non importat nisi respectum. igitur etc.

Si istius rationis aliter premissa negaretur. saltem ambe iste videntur vere. quod non est distinctio specifica rei a re. per solum respectum rationis vel non realem. nunc autem meritorie ut dictum est. non importat formaliter nisi respectum vel respectus. et non realem puta ad voluntatem acceptantem. et ad premium in ordine ad illud ad quod acceptatur. Diceretur. quod etsi iste rationes includat quod non distinguitur actus ab actu in genere nature. tamen distingui potest genere moris. quod illa distinctio sit per respectus. cum circumstantie formaliter dicant respectus. et forte aliqui dicunt respectus non realem sicut videtur de circumstantia finis. nam quod aliquis velit hunc actum. propter hunc finem non videtur dicere in actu nisi relationem volenti. et per actum voluntatis ad tale finem relati.

Contra hoc. illud quod est proprium potentiale ad formam specificam non distinguitur specificiter ab ipsa specie. quia ipsum ut est potentiale non est complete in aliqua specie. nunc autem actus naturalis ut hic loquimur est proprium potentiale respectu illius quod dicitur actus meritorius. quia actus sub illa ratione consideramus sub qua est in parte naturali voluntatis. capax est ordinis illius que importat meritorium. Exemplum hoc. si animal esset tamen constitutum per formam animalem et non per formam specificam sub animali. illud non esset distinctus specie ab alio specie sub animali. quia esset proprium potentiale respectu forme specificae. ita est de natura actus comparata ad illas conditiones quas importat meritorium.

Diceretur quod tunc actus moralis posset dici distingui specie a meritorio in specie moris. quia iste actus est in specie virtutis moralis. actus autem meritorius est in specie alterius virtutis. puta supernaturalis. Iste autem virtutes differunt specificiter. igitur et actus differunt specie in genere moris. et tamen ille qui est actus virtutis moralis est actus naturalis. sic intelligendo quod in naturali potestate voluntatis. quod actus virtutis moralis non excedit totam partem illam. Rideo. actus qui est complete circumstantionatus secundum virtutes morales. est potentiale respectu virtutis quam dicitur meritorium. imo est immediatum potentiale quod actus naturalis. naturalis hoc est nature nude ut presupponit virtuti morali. Est enim rationabile. ut actus mere naturalis per prius recipiat perfectionem illam quam non transcedit totam facultatem nature. cuiusmodi perfectio est secundum virtutes morales. et ulterius illa habita recipiat perfectionem simpliciter supernaturalem. Non solum igitur de actu mere naturali ut. scilicet prior est perfectione morali. sed etiam de actu perfecte morali includit prior facta. scilicet quod potentiale non distinguitur specificiter ab illo respectu cuius est potentiale. quod sub illa maiore potest accipi minor vera. non solum de actu mere naturali sed de actu morali.

Et cum arguitur quod virtus moralis differunt specie a caritate. igitur actus differunt specie ab actu in genere moris. distantia non valet. quoniam sunt virtutes subordinatae. hoc enim de virtutibus disparis videtur quod earum essent actus distincti specie a caritate. tamen quoniam una est superior et alia inferior. non oportet quod virtus quae habet actus ab una sit distincta absolute specie a virtute quae habet actus ab alia. sed magis quod virtus superior tribuat virtuti inferiori quam sit quae plenius virtutis illius quae tribuit inferiori. Et hoc modo caritas dicitur esse forma aliam

virtutū. quia bonitas meritoria que ppetit actui aliq̄ mō
a caritate est completiua bonitatis cuiuscūq̄ alterius in
actu. **C**ontra h. saltem actu. et est caritatis siue me-
torius h. nō sit in specie disparata ab actu vt est diuisio mo-
ralis. erit tñ in specie vltiori et ppletiori q̄ sit actus vñ
moralis. Et talis distinctio specifica sufficit ad ppositū.
Tñ vno modo posset pcedi conclusio. et tñ dilectio merito-
ria diceret habere quandā rōnez specificaz quā nō habz
aliqua dilectio naturalis vñ naturalis. h. eadez dilectio
numero sit naturalis pseruata vt p̄suppōita rōni meri-
torij. rō igit̄ meritorij est ratio specifica completiua bo-
nitatis pcedētis. nō aut̄ specifica disparata. nec plus p-
bat mediū prius positū vt potenciali p̄prio et perfectioe
completiua. Si autē iusticia generalis est virtus sup̄ma
et forma aliaz virtutū moralū. tñ vt illa est aliquo mō
simile et de caritate. Aliter dicit̄. q̄ ratio meritorij n̄ est
aliqua rō specifica et ppletiua in genere moris. qz n̄ dicit̄
aliqua bonitatez vel rectitudinez intrinsecaz actui. h. tñ
illam p̄supponit. et dicit̄ vltierius respectū ad voluntatem
acceptantez. Sz si meritorij nō p̄supponat precise boni-
tatez actus moralez h. bonitatez quaz tribuit caritas. cū
illa sit completior bonitate morali in actu. sequit̄ q̄ act⁹
qui est meritorius hz aliquam bonitatez specificam vlti-
riorem q̄ bonitatez morale. h. n. meritorij nō importet
talem bonitatez vltieriorē. tñ p̄rigit̄. et hoc videt̄ proba-
bile. quia al̄s posset actus esse meritorius qui tñ nullam
haberet bonitatez vltra bonitatez moralez. **C**ontra h.
actus p̄t haberi etiam complete existens i specie moris
h. nō habeat habitus virtutis. sicut est generaliter de ele-
ctione qua generat̄ virtus moralis. igit̄ a simili oīm bo-
nitatez quam actus habebit qñ caritas inuit̄ habet possz
si nō inest. Rñdeo. rō pbat q̄ oīm illam rectitudinem
posset habere. quia conformitate eandē ad regulā. puta
dictamen verū. et ideo in moralibz habere eadez boitas
moralis. quia illa rectitudo est bonitas moralis vt n̄ est
sine ea. sed actus caritatis vltra rectitudinez h. est cōfor-
mitatez sui ad cognitiōnez directiuam hz p̄p̄iam bonita-
tem et hoc q̄ est fm inclinationē caritatis. immo est fm
illam inclinationē esse habere p̄p̄iam bonitatez carita-
tiuam nō sic vt virtutibz moralibz. **C**ontra conclusiōē
que tenet in solutiōe questionis obicit̄ sic. cognitio natu-
ralis de deo. et cognitio fidei infuse. sunt actus differētes
specie in intellectu. igit̄ pari rōne dilectio naturalis et di-
lectio caritatiua in affectu. añs pbat. quia actus fidei i-
fusus est determinate veridicus. ita q̄ n̄ p̄t esse falsus
actui aut̄ credulitatis acquisite ex naturalibz p̄t subesse
falsum. in cognitiōis aut̄ illud quod est determinate veri-
dicū distinguit̄ a nō determinate veridico specie. vt. vj.
eticor. quia sic suspitio et opinio quibz p̄t subesse fal-
sum. distinguit̄ a virtutibz intellectualibz que sunt habi-
tus determinate veridici. pbat etiam añs de cognitiōe na-
turali sciētifica de deo. de qua videt̄ manifeste q̄ differat
specie a quacūq̄ credulitate. p̄ntia pbat. tum p locum
a simili. quia videt̄ esse simile de actibz in intellectu. et de
illis in voluntate. tum a causa. quia qñ cognitiōes p̄ntie
differūt specie. actus voluntatis sequētes differūt sp. cie.
quia ea que sunt eiusdez sp̄ci n̄ p̄rigunt p se nisi aliqua
eiusdez sp̄ci. Ad illud. añs p̄t negari loquēdo de actu
credendi naturali et sup̄naturali. qz credere sup̄naturale
est actus vt elicit̄ fm inclinationē fidei infuse. credere
aut̄ naturale est actus elicitus fm certitudinez acceptaz
ab aliquo testificatē. nūc aut̄ vt dicit̄ est prius i quodaz
questionē. simul p̄t quis vno et eodē actu credere ex te-
stimonio asserentis. et credere fm inclinationē fidei infuse.
si inest. igit̄ idē est actus in re. et ille vt est naturalis est
potentialis ad illaz p̄fectionēz quā recipit a fide infusa.
p̄p̄iū aut̄ potentialē nō distinguit̄ specie a p̄fecto habēte
vltra illud potentialē p̄p̄iaz p̄fectionēz. **A**d pbatōz
añs p̄t dici. q̄ cognitio certa que hz p̄p̄iaz certitudi-
nem intrinsecā. et h. vel a se vel ab ob̄o vt includit̄ in ipsa
vel ab aliqua p se causa: distinguit̄ specie ab incerta co-

gnitione. **E**xemplū. cognitio principij seip̄s est certa vel
ab ob̄iecto. s. a principio quod ē a se verū manifestus. vel
saltez ē manifestus ex terminis qui sunt p se cause euidē-
tie principij et includit̄ in ipso. conclusio aut̄ est certa p p̄n-
cipiū tanq̄ p cam sue certitudinis. sed p nullū istoz mo-
doz est actus fidei infuse certus. h. vñ modo a quodaz ex-
trinsecō. illud n. lumen fidei infuse qz est p̄cipatō qdaz
lumis diuini. nō p̄t inclinare intellectū nisi in aliq̄d de-
terminatē verū. certitudo h. illa in actu est ex quodā com-
patione ad quodaz extrinsecūz infalibile cui actus ille
p̄format̄. nō est aut̄ ex ipsa intrinsecā p̄fectione act⁹. qz eūq̄
p̄fectus esset q̄tum ad quodlibz intrinsecū sibi. si eque i-
tense eliceret̄. p̄cipue fm fidez acq̄sitam. **C**ontra. salte-
illam certitudinē hz a p se causa sua. et h. sufficit. Rñdeo
q̄ n̄ sit causā sit causalitas fidei infuse respectu act⁹? creden-
di. tñ nō facit actū illū esse certiorē intellectu h̄nti actū
q̄ si ipsa fides nō causeret̄. certitudo. n. nata est inesse in-
tellectui. de actu suo excludēs nō tñ receptrōz h. etiā du-
bitationēz. et h. nō est nisi intellectus p̄cipiat illud a quo
actus hz q̄ sit certus. quia si nihil p̄t p̄cipere vñ sit cer-
tus: videt̄ q̄ p̄t dabitare. intellectus aut̄ nō p̄cipit il-
lud principij certificans. **A**lia pbatō añs q̄ tangit
de actu sciētifico videt̄ accipere manifeste verū. et tñ negā-
da est p̄ntia. nō. n. sequit̄ si intellectōes distinguit̄ specie
igit̄ et volitiōes. nisi addat̄ in añte. q̄ intellectōes vt sūt
p se p̄ntie ad volitiōes distinguit̄ specie. h. est q̄ requira-
tur in eis distinctio specifica ad hoc vt possent habere ta-
les volitiōes. et ita nō est in p̄posito. quia si quis nafali
rōne sciens deum esse bonū eliciat actum fructiōis circa
ip̄m. et alter credēs ip̄m esse bonū diligat ip̄m. nec p̄mus
actus requirit̄ p se ad h̄ntiaz dilectōz vt sciētificus. nec
secūlus vt creditiuus. h. vtēqz requirit̄ sub quodā rōne
cōmuni. s. vt ostensius ob̄i diligibilis. **C**onstitutē etiaz
posset dici ad aliaz pbatōz antecedentis de credulitate in-
fusa et acq̄sita. esto q̄ illi actus differēt specie. h. nō est p
se inquantū sunt p̄nti ad diligere. h. est inquantū p̄ce-
dit̄ ip̄os actus diligēdi nō requirit̄ illa d̄ntia istorum
specifica. **E**xemplū. si alicui demonstratiue p̄cluderet̄ h.
ē volendū et alteri dyalēticē: tñ actus quo iste vellet hoc
nō d̄nter specie ab actu quo ille vellet idēz. quia in agni-
tionibz inquantū sunt p̄ntie nō requirit̄ illa d̄ntia. **A**d
argumentū principale dicit̄. q̄ bitus ē cā n̄ sube actus h.
modi in actu. et ille modus posset p̄cedi differēte specie suo
mō a sba actus. **I**ta rñtio h. videt̄ fm aliquos p̄babi-
litatē h̄re. loquēdo de illo mō quez bitus attribuit actui
cuiuscūmodi est delectabilis vel faciliē vel prompte opari
vel expedite. istos quidē modos vel etiā illū modū si sūt
vñ modus. videt̄ habitus acq̄situs cōiter tribuere actui
vel si vltra h. dicit̄ q̄ habitus aliq̄s puta virtutis. virtū-
osis tribuit recte vel virtuose agere: tñ nullus istorū mo-
doz p̄t e. p̄p̄ius caritati vel actui meritorio. qz meri-
torij vt dicit̄ est. dicit̄ actum acceptatū voluntati diue in
ordine ad premiū reddendū nūc autēz nihil aliud ē actū
acceptatū a voluntate diuina sic: q̄ voluntatez sic accepta
re actum. nihil aut̄ causatū p̄t esse rō formalis voluntati
quia sic acceptet actum et hoc intelligēdo vt rō formalis
medians inter potentiaz et actum. igit̄ de caritate nō vi-
det̄ posse dici q̄ ipsa sit principij illius modi in actu qui
modus sibi p̄p̄ie cōr̄ndet. **P**osset igit̄ alit̄ dici ad ar-
gumentū. q̄ maior illa q̄ actus illi differūt specie q̄ elici-
unt a principijs differētibz specie. vera est de principijs
totalibz: quia ab illis h̄nt totaliter actus entitatez suam
et p̄ p̄ntes vnitates suaz et distinctōez. vera est etiaz de p̄n-
cipijs p̄tialibz: dum tñ sunt principia disparata et p se req̄-
sita inquantū distincta. quia si sint subordinata. vel nō p
se requirā q̄ sint distincta: nō optet q̄ actus specie disti-
guantur. nūc aut̄ caritas nō est principij totale actus nec
disparatum respectu ip̄ius voluntatis. sed subordinatum. ga
potentie est vti habitu. nō cōuerso. nec est p se requisita
nō solum ad s̄bam actus. sed nec ad actum inquantū me-
ritorius. h. tñ requirit̄ vt quodaz premiū ad h. q̄ act⁹

sit acceptabilis. Sed nec requiritur ut tale preuiū necitate ordinis centialis causa: s̄ tñ necitate dispositōis illi⁹ voluntatis que contingenter disposuit nō acceptare actum nisi s̄m illam inclinatōem sit elicitus. principii autē specie distinguēs vel est p se principii illius in se: 7 p dñs dans sibi aliquas entitatē realem que sit eius in se. vel saltez ē principium eius s̄m illud s̄m quod distinguē specie. v̄l si est principii dispositiue distinguēs. optet q p se disponat ad hoc q s̄m ordinez centialem causa: s̄ v̄t distinctū causē. nullum istoz competit actui p habituz caritatis.

Nota hic p ordinez quis sit actus imputabilis ad laudem vel vituperiū. actus virtuosus s̄m virtutē moralem. actus caritativus 7 actus meritorius. prim⁹ dicit respectum ad potentiam libere elicentē actum. secū⁹ addit respectum ad virtutes inclinantes vel verius ad regulas virtutis. scilz rationes rectam vt dicantur. Terc⁹ dicit respectum ad caritatem inclinantes. Quartus ad voluntatem diuinam specialiter acceptantes. Tercius dicit bonitatem aliquam vltra secūdam. 7 preeractam ad q̄rū. non ex natura rei. s̄ ex dispositione voluntatis acceptantis.

actu interiori. **¶** Est igit intellectus questionis ille in q̄ precipuam habet difficultatem. In actus exteriori qm̄ in eodem est coniunctus interiori. habeat bonitatem moralem propriam distinctam a bonitate actus interioris. Elbi sunt tria videnda. Primo a quo actus habeat bonitatem moralem vel maliciam. Secundo an ab eodez habeat q̄ sit laudabile vel vitupabile siue culpabile. Tercō si est alia bonitas vel laudabilitas in actu exteriori q̄ interiori.

De primo bonitas moralis

actus est integritas eorum oim que recta ratio operantis iudicat debere ipsi actui conuenire vel ipsi agenti in suo actu conuenire. **¶** Hec descriptio declaratur. Sicut enī bonitas primaria entis que est integritas entis in se. importat positiuē negationem imperfectionis per quod excluditur imperfectio 7 diminutio: sic bonitas entis secundaria que est accidentalis siue superueniens entitati. est integritas conuenientie vel integra conuenientia eius alteri cui debet conuenire. vel alterius sibi. 7 iste due conuenientie communiter sunt conere. Exemplum primū. sanitas dicitur bona homini quia sibi conueniens. 7 ciuis dicitur bonus quia habet saporez sibi conuenientē. Exemplum vtriusq̄ potest haberi ab Augusti. viij. de trinita. caplo. iij. bona inquit valitudo sine coloribus 7 lassitudine. hoc pro primo membro. quia valitudo est bona homini quia est ei conueniens. Et subdit augustinus. 7 bona facies hominis dimensa pariliter 7 affectata biliter 7 luculente colorata. hoc pro secūdo membro. quia talis facies dicitur bona habendo illa que sibi conueniunt. Et est differentia. quia illud quidem quod est conueniens alicui dicitur ei bonum. hoc est illi perfectio vel bonitas. sed non dicitur denominatiue vel accidentalit̄ bonum in se. illud autem cui aliquid conuenit dicitur denominatiue bonum. eo q̄ habet illud quod sibi conuenit 7 in primo est denominatio quasi forme a subiecto. sicut anima dicitur humana. sic aliquid dicitur bonum homini quia bonum humanum. sed in secūdo e conuerso est denominatio subiecti a forma. cum dicitur homo est bon⁹ s̄m illud bonum suum. actus autē natus est conuenire agenti 7 etiam habere aliquam conditionem sibi conuenientē. vtroq̄ igitur modo habens illam. potest dici bonus bonitate accidentali. 7 hoc veruz est generaliter de actu etiam naturali. 7 per consequens bonitas ista in habendo illud quod sibi conuenit. non tñ est bonitas accidentalis sed naturalis. **¶** Ista conuenientia vel est a natura extremorum vel si debeat reduci ad iudicium alicuius intellectus. cum intellectus sit mensura conuenientie. hoc ē ad iudicium illius intellectus qui est mensura totius nature qui est intellectus diuinus. Iste quidem sicut perfecte cognoscit quodcumq̄ ens. ita perfecte cognoscit conuenientiam vel disconuenientiam vnius entis ad alterez. Alterius aliquod agens de eo quod conuenit actui suo non iudicat. nec illud i potestate sua habet sicut est agēs sine intellectu 7 voluntate. 7 ibi vel ex solis causis mere naturalibus determinatur quid conueniat actui 7 ex eis inclinatur agens ad agendum. vel si vltra illud sit iudicium alicuius intellectus. 7 motio alicuius voluntatis. hoc non est nisi ipsius dei in quantum est vniuersalis director totius nature. 7 ista bonitas in actu agentis sine intellectu non erit nisi mere naturalis. **¶** Aliud ē agens quod de conuenientia sui actus iudicat 7 illum in potestate sua habet sicut agens per intellectum 7 voluntatē. 7 bonitas secundaria talis actus integra dicitur bonitas moralis. in actu autem cuiuscumq̄ alterius agentis non est bonitas nisi mere naturalis. quia vel s̄m causas mere naturales: vel si s̄m intellectum vel voluntatē hoc non est nisi dei quasi naturaliter mouentis. **¶** Ista istud iudicium generale actus. quod est communiter de actu agentis per cognōes siue sine cognitione. sunt aliqua que s̄m iudicium speciale agunt ex cognitione intrin-

**Questio. xviii.
 Ende queritur de**

comparatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. **¶** Utz actus exterior addat aliquid bonitatis vel malicie ad actum interiorē. Arguit q̄ non. qz quod non habet rationē voluntarij nō habet rōnē boni vel mali. actus autē exterior vt distinctus ab interiori. nō habet rōnē voluntarij. quia nō habet q̄ sit voluntarij nisi ab actu interiori. igit actus exterior s̄m se nō hz bonitatem vel maliciam. non adderet autem nisi tale aliquid s̄m se haberet. igit zc. **¶** Cōtra que preceptis negatiuis distinctis. pbibentur habent priam 7 distinctam rationem illicitam. nunc autem alio precepto prohibetur actus exterior 7 alio interior. vt patet de istis pceptis. non mechaberis. 7 non concupisces vxorem zc. 7 similē de istis preceptis. non furtum facies. 7 nō concupisces rem proximi zc.

Ista questio habet maiores

difficultatem de bonitate actus moralis. quia de vnitae actus naturali manifestum videt̄ quicquid per illam intelligatur. q̄ ipsa est alia 7 alia alterius nature. p̄z autēz q̄ alia est natura actus interioris 7 exterioris. immo illi actus eliciuntur immediate a diuersis potentijs. interior a voluntate. exterior a potentia aliqua exteriori. lz p imperium voluntatis. Secūdo etiam habet difficultatē intelligendo de actu illo 7 isto. nō quando sunt diuersi siue in diuersis suppositis. puta si vnus habeat actum interiorē 7 alius exteriorē. siue in eodem supposito. puta si vnus nunc solum habeat interiorē 7 alius exteriorē. Sed difficultatem habet de actibus istis quando sunt cōiuncti. puta quando in eodem ex actu interiori sequitur actus exterior. Tercio non est intelligēda questio de aduisione bonitatis 7 malicie s̄m intentionem. sed s̄m certionem. frequenter quidem euenit q̄ tam in bonis q̄ i malis actus desiderij qui est respectu absentis. est remissior actu illo qui est presentis. quem Aug⁹. vocat amozez. ir. de trinit. vii. dicens. q̄ appetitus inuicantis sit amor fruentis. Et forte nō tñ est actus intensior circa obiectum presentis q̄ circa absens. sed simpliciter alius actus. sed siue sit idem actus desiderij 7 amoris siue alius 7 alius: saltē actus amoris est perfectior intensiue. quietat. n. voluntatem eo modo quo actus desiderij nō pōt eaz. quietare. qm̄ igitur exterior habetur. tunc vel causaliter vel occasionaliter actus interior intenditur. Sed de hoc non querit̄. s̄ an actus exterior ex se addat bonitatem alia illi que est in

seca sibi. 7 quedam cum cognitione sensitiva tm. que ali-
quo modo apprehendant cōuenientias obiecti. siue iudi-
cent de cōuenientia actus siue nō. saltes nō transcendent boni-
tatem naturalem. Alia agunt ex cognitione intelle-
ctiua que pprie sola est iudicatiua de tali cōuenientia.
7 talia nata sunt habere regulam intrinsecam rectitudi-
nis in suo actu. 7 in solis istis potest esse actus bon⁹ ha-
bens bonitatem moralem. sed non sufficit ad illam q̄ in
agente sit potentia iudicatiua de cōuenientia sui actus.
sed optet q̄ actu recte iudicet de actu. 7 fm illud rectum
iudicium actus fiat. si n. cognitio ppria sit erronea. licet
agatur conformiter cognitioni recte alterius cognoscenti-
tis: quia tamen tale agens natum est regulari i suo actu
p̄ ppriam cognitionem. 7 fm illam non agit sed cōtra il-
lam. ideo non recte agit. Consimiliter tales actū elicit q̄le
habet in sua potestate. habet autem in potestate sua talē
actum qualem cognoscit 7 eligit. quia potestas liberi az-
bitrij vel formaliter vel concomitantē existit in cognitōe
7 electione. Sic igit̄ patet qualiter bonitas moralis act⁹
est cōuenientia iudicata fm rectā rōnē opantis. **¶** **¶**
autē addebat̄ oim̄ eoz que debent cōuenire actui sic de-
claratur. oīe iudiciū incipit ab aliquo certo. primūz iu-
diciū de uenientia nō potest p̄supponere aliquā ueni-
entiam dictatam ab illo intellectu. qz tūc nō esset primūz
p̄supponit igit̄ aliquod certū. 7 n̄ ab illo intellectu iu-
dicatum. 7 h̄mōi est natura agentis 7 potentia fm quaz
agit. 7 ratio quidditatiua actus. ex rōne. n. istoz q̄ddi-
tatiua p̄cluditur hunc actum esse uenientēz huic agenti
fm istam potentiaz vel discōuenientēz. nullo p̄supposito
nisi rationibz istoz terminoz. sicut ex rōne bonis 7 po-
tentie intellectiue 7 actus intelligendi. p̄z que uenit homi-
p̄ intellectum intelligere. p̄z etiaz q̄ nō uenit sibi per in-
tellectum tangere rōne illius actus qui est tangere. simili-
ter p̄z ex rōnibus nature potentie 7 actus quare bruto n̄
cōuenit intelligere vel magis pprie sibi repugnat intelli-
gere. in isto quidez p̄mo iudicio quod p̄cise accipit ex na-
tura opantis 7 potētie opatiue 7 ipius actus. n̄ est in cō-
uenientia: hoc est in debita siue inordinata p̄uertiō. s̄ in
cōuenientia s̄ est impossibilitas absolute p̄ueniēdi. **¶**
tertius ex rōnibus istoz triū p̄cludi pōt. quid sit obiectū
ueniens tali actui ut est talis agētis. puta de actu p̄me-
dendi q̄ cōuenienter transeat sup cibum restauratiū de p̄-
dit. nō aut sup illud quod nō est natum esse nutrimentūz
sicut lapis vel aliqd̄ h̄mōi. qd̄ lz alij aiali esset nutrimen-
tum nō tñ h̄mōi. Ista determinatiō obiecti est prima deter-
minatio que p̄inet ad genus moris. nō tāq̄ d̄ntia deter-
minans ad aliqd̄ in illo genere. s̄ tanq̄ potētiā recepti-
uum determinationis moralis. quia qn̄ actus est habens
obiectum ueniens agenti. tunc est capax determinationis
moralis fm circūstantias ordinatas. p̄pter quod dicitur
ex obiecto actus habere bonitatez ex genere. quia sic ge-
nus est potētiā respectu d̄ntiaz. sic boitas ex obiecto
est prima in genere moris. p̄supponēs solam bonitatem
nature. 7 capax omnis bonitatis specificē in genē moris.
In ista autē bonitate specifica que dicit̄ bonitas ex circū-
stantia talis est. p̄cessus. p̄ma bonitas uidet̄ esse ex circū-
stantia finis. quia ex natura agentis 7 actōis 7 obi. statū
p̄cludit q̄ talis actus n̄ debet competere tali nisi i ordie
ad talem finēz. 7 debet eligi 7 appeti p̄pter talem finēz. 7
ista circūstantia nō est ipius actus. ut in esse reali positi-
vel non p̄cise sic. s̄ est ipius actus ut voliti 7 p̄ actū volū-
tatis ad talem finēz relati. imo nō minus ē electio bona
que fit p̄pter finēz debitum. esto q̄ p̄ actum illum elicitū
extra non attingat finis electionis q̄ si attingeret. p̄post
circūstantiam finis uidet̄ sequi circūstantia modi agēdi.
que cōcludit ex omibus predictis vel aliquibz eoz talis
vel talis debere esse. p̄postea p̄cludi pōt de tempe. quia ta-
li agenti talis actio. p̄pter tales finēz etiaz tales habens
modū nō debet sem p̄uenire. s̄ p̄ tempe. p̄ quo ordinabi-
lis est ad talem finem. vel p̄ quo pōt talem finēz habere.
Ultima autē oim̄ uidet̄ circūstantia loci. imo multi sunt

actus quoz etiaz bonitas completa moralis n̄ determinat
locum. Sic igit̄ p̄z de pluralitate eoz que recta ratio di-
cat debere cōuenire actui. quia ad hoc ut sit p̄fecte bon⁹
debet habere fm descriptionē iam positam oim̄ istozum
integritatez. Unde dyo⁹. de di. no. pre. iij. bonū ex vna 7
tota est causa. mali autē ex particularibz defectibz. tota igit̄
causa hoc est integra ex omibz circūstantiis. **¶** **¶**
Contra. circūstantie sunt relatiōes. 7 bonū est q̄litas. 7. et bico.
virtus etiam est qualitas. in p̄dicamentis. R̄ndeo. septio
p̄by. d̄tus omis 7 malicia ad aliquid sunt. actus igit̄ eē
bonos vel virtuosos importat relatiōes vel multas re-
latiōes. s̄ tñ h̄z modū denomiandi vel predicandi qua-
litas. sicut sanū vel pulchrū. 7 coiter ita est de q̄tra spe-
cie qualitas. **¶** **¶**
Iura scēdaz p̄tem auctis dyoni. vi-
dendūz est vnde actus habeat maliciā morales. Qno mō
potest malicia opponi priuatiue bonitati i actu. Alio mō
p̄trarie. sicut etiam homo dicit̄ malus p̄trarie. qñ h̄z ha-
bitum viciōsum qui est habitus quidez positius lz cuz
priuatione perfectōis debite. Alio modo dicitur malus
priuatiue tm. scilz quia caret bonitate quam deberet ha-
bere lz non habeat habitum viciōsum contrarium posi-
tiuum. **¶** **¶**
Distinctio ista potest haberi a Boetio sup p̄-
dicamenta exponendo primam pprietatem qualitas.
Dicitur inquit iusticie iniusticiam non esse contrariam.
putant. n. iniusticiam priuationem esse iusticie non p̄tra-
rietatem. Et subdit hoc reprobando. multe habitudines
priuationis vocabulo p̄feruntur. ut illiberalitas atq̄ i-
prudencia que nūq̄ virtutibus opponerētur que sunt ha-
bitus. nisi ipse q̄z habitus essent. p̄pter rationem apparet
ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circum-
stantia debita. 7 tamen non cum circūstantia indebita
puta quando non ordinat actū ad finem debitum nec ta-
men ipsum ordinat ad finēz indebitum. tūc ille actus est
malus priuatiue non p̄trarie. sicut ille qui ordinat ad fi-
nem indebitum. 7 ex multis talibus actibus generat̄ ha-
bitus consimilis in malicia scz priuatiua nō contraria.
Exemplum huius. dare elemosinam non p̄pter bonū fi-
nem scz amorem dei. vel subuentōnez proximi. nō tamen
p̄pter malum finem. puta vanam gloriam vel nocumētū
alicuius: est actus malus priuatiue nō tamen contrarie.
De malicia priuatiua loquitur dyo⁹. q̄ quiscūq̄ defect⁹
p̄ticularis cuiuscūq̄z circūstantie necessario regite red-
dit actum sic malum. sed malus contrarie nō est nisi ha-
beat circūstantiam positiuam habitentem aliquaz defor-
mitatem. Breuiter igitur sicut bonitas moralis est inte-
gra cōuenientia. sic malicia moralis est discōuenientia
7 malicia quidem priuatiua discōuenientia priuatiua. s̄
est carentia cōuenientie debite. malicia autē contraria
discōuenientia contraria. hoc est conditio aliqua repu-
gnans cōuenientie. **¶** **¶**
Ex dictis sequit̄ correlatiū q̄ in
eodem actu substrato potest esse multiplex bonitas mora-
lis. quia idem actus potest esse recte circūstantionatus
non solum multis circūstantiis p̄ticularibus que non
sunt multe bonitates. sed integrant vnam bonitatez: sed
etiam potest idem actus esse circūstantionatus comple-
te omibus circūstantiis p̄tinentibus ad vnam virtutē.
7 etiam omnibus pertinentibus ad aliam virtutē. 7 ita
fm dictamina diuersa perfecta prudentie respectu mul-
torum finium ppriozum. Exemplum. vado ad ecclesiam
ex iusticia. quia teneo per obedientiam vel ex voto. va-
do etiam ex caritate ad teuz vel ozem vel ex exibeaz deo
cultum latric. 7 vado etiam ex caritate fraterna ut edifi-
cem proximum. Et breuiter in quocūq̄z actu siue bono
tm̄ bonitate morali. siue vltra bonitate meritoria quāto
concurrunt plura motiua ordinata agēdi. tanto melior
est. Consimiliter in eodem actu possunt concurrere mul-
te malicie tot quidez quot sunt dictamina de oppositis q̄
deberent inesse.

42

Additio tertia.

Nota qd vltra naturales bonitatem voluntionis qd com-
petit sibi inquantum ens. que etiam competit cuilibet enti
positivo fm dicitur sue entitatis magis & minus. pre-
illam est triplex bonitas moralis fm gradus se habens.
Prima dicitur bonitas ex genere que competit voluntioni ex h
q transit sup obm pueniens actui tali fm dicitur recte
rationis. & no solum quia conueniens actui tali naturalit
cut sol rationi. & hec e pma bonitas moralis. que io pot
dici ex genere. qd qsi materialis respectu ois bonitatis
posterionis sive vltionis in genere moris. na act^o transi-
ens sup obiectu pueniens. est qd formabilis p quacunqz
aliam circumsstantiaz moralez. & ita qd potentiale no oino
sic extra genus moris sicut fuit ipse actus in gene nature
B in genere moris. quia iam hz aliquid de illo gene puta
obiectum debitu actui. Secunda potest dici bonitas vno
sa sine ex circumsstantia. que competit voluntioni ex h
p ipa eli-
citur a voluntate qd oibus circumsstantiis dicitur a recta
rone debere sibi competere in eliciendo ipam. bonum eniz
est ex causa integra fm Dion. iiii. de di. no. & illud e qd
in specie moris bonu. qd iam hz ois dicitur bonitas co-
trahentes bonum ex genere. Tercia bonitas potest dici
meritoria sive gratuita in acceptatione diuina in ordine
ad premiu qd puenit actui ex h qd presupposita duplici bo-
nitate iaz dicta elicitur conformit principio merendi qd e
gratia vel caritas. Exempla primi. dare elemosina. Ex-
empla secundi. dare elemosina pauperi qui eget. & in loco
quo pot sibi competere. ppter amore dei. Exempla terci-
illud opus facere non tm ex inclinatione naturali sicut
potuit fieri in stata innocetie. & forte posset modo fieri a
peccatore. si adhuc peccator: etis & n penitens ex pietate
naturali moueret ad primuz: sed tm ex caritate ex qd fa-
ciens est amicus dei inquantu respicit opa eius. hec tri-
plex bonitas est ordinata ita qd pma presupponit secunde.
secunda terci & no eouerso. Hinc triplici bonitati corru
det triplex malicia. prima siquides est malicia ex genere.
quon scz actus qui tm hz boitatez nature ex pmo ex quo dz
pstitui in genere moris: hz malicia. quia transit sup obm
discoueniens. puta si odire transit sup deum. Secunda at
malicia est ex alia circumsstantia dordinante actum. hz hz
obiectu pueniens. Tercia demeritoria.

De secundo principali dico

q laudabile & vitupabile. imo generali pmiabile & pu-
nibile ptenet sub hoc pni quod e imputabile. & illi^o pns
est vna ratio. hec scilz. actum ee in libera pte agente. &
hz ad istas ptez currant intellectus & voluntas. tm illa
indifferetia qua possz n fieri illud quod fit: & possz fieri
illud qd no fit. intelligedo diuisim n puenim in sensu scz
diuisione n ppositiois. Ista inquam indifferetia vel i-
determinatio ad altera ptem. no pot coplete reduci nisi in
ipam voluntatez. quia quecuqz alia potetia actiua e natu-
raliter actiua. & ita determinate vnus quantum est de se.
vnus inquam pns ptradictionis. ita qd hz sit indetermia-
te actiua respectu multoz dspatoz. sicut sol est ca mul-
toz effectuz hic inferius: tamen loquedo de quacuqz vna
ptradictione. causa quecuqz talis est determinata ad vna
ptem. puta sol ad generanduz herbas hanc determinate.
& hic vermem. & sic de alijs. voluntas autez sola habet i-
differetiam ad cotradictoria. & talem qd ipsa est sui deter-
minatiua ad alterum eorum. ex. ix. metaphy. c. iiii. aliter
simul agent cotraria. propter hoc igitur qd actus eius
sic indifferenter est in eius potestate. hz no nisi supposita
intellectione. ideo per se est imputabilis agenti. Unde se-
cundo de libe. arbi. dicit augustin. satis com prum e & c. mo-
tus si culpe deputatur n est naturalis sed voluntarius. Et
post discipulus. motus quo voluntas pueritur. nisi esset
voluntarius & i nostra pte positus. neqz laudandus essz
homo neqz culpandus. vt. s. in questioe de veritate natu-
rali i voluntate. Imputabile igitur duos respectus impor-
tat. vnum ad ptem vel dntum agente. & aliu ad aliq

correspondens actui vel agenti fm iusticiam. & h ppe ipm
actum. Et secundu sequit ad primu. qz. n. iste est dnt sui
actus. ideo actui & agenti debet aliquid. ppter actum. pri-
mus respectus manet n variatus per se in actu bono vel
malo. Secundu autez variat n quidez formaliter fm bo-
num vel malum. sed presupposita dntia boni vel mali. qd
attendit fm conuenientiam vel discouenientiam aliquam
dictam in primo articulo. variatur penes aliqua corr-
tentia isti & illi. bonu quippe sic est imputabile quod ad
laudem vel premiu. malu aut sic qd ad vituperiu vel pe-
nam. Hec aut neuter sive indifferens du tamen sit in pote-
state agente imputat. vel vt quodammodo vituperabilis.
qz poterat ordinate agere. vel saltem vt n laudabilis. & h
ppter defectu eius qui potuit laudabilis egisse. Et h pty
q n ab eodem formaliter est actus bonus boitate morali
& imputabilis. sed primu habet ex conuenientia ad regula
iuxta quam debet elici. secudu ex eo qd est i libera potesta-
te agente. Laudabile aut & vituperabile ambo ista impo-
tant. quia & h formaliter dicant hoc quod est imputabile
cu dterminante illius ad qd est imputabile. tm materia-
lit pnotat illud ppter qd ipm e ad h imputabile. s. boita-
tem vel maliciam. ppter qd ad pnam vel premiu imputa-
du e. De imputabili tm distingui pot. q vno mo pmissi-
me accipiedo. illud pot dici imputabile qd est immedia-
te in potestate voluntatis. & sic solu velle est imputabile. qz
ipm solu est immediate in potestate libera voluntatis. Alio
modo imputabile pot dici quicqd est simplr in potestate
voluntatis hz n immediate. & sic actus alteri potie que vo-
luntas mediante actu suo voledi pot impare vt eliciae vel
impedire ne eliciae. est imputabile voluntati. qz tota coor-
dinatio vsqz ad illu actu etiam includedo istu actu est in
potestate voluntatis. Et est dntia inter imputabile pmo
mo & secudo mo. vna qz ad imputabile pmo mo n requit
nisi ipa potetia voluntatis. & illud qd requit ppter actuz ei-
cuismodi e intelligere. & ro est. qz illud e immediate effect^o
voluntatis. & de h pot accipi illud primo retracta. ix. Nihil
taz i pte voluntatis qd ipa voluntas. intellige voluntas no
qru ad suu ee h qru ad actu suu. pmiu. Ad actu imputa-
bilez secudo mo requit potetia alia a voluntate erequens
illu actu. Et h sequit alia. q vno mo e maior ptingetia si-
ue indifferetia respectu act^o pmo mo imputabilis. qz scz
n requit ad illu nisi voluntas supposita onsioue sufficietia itel-
lect^o. vni p alia posterioza qcuqz impediri n pt ne eliciae.
h ad actu secudo mo imputabile requit alia potetia p e^o
impotentia impedie potetia ad actu illu. n igit ex sola idis-
feretia voluntatis e ptingetia ei sic ptingetia pmi actus. cuz
igit ptingetia cuiuslibz alteri^o cae vel potetie i agedo mag
recedat a rone ptingetie simplr qd ptingetia voluntatis i cau-
sando. seqz qd simplr maior e ptingetia respectu act^o volu-
tatis pmo mo iputabil qd alteri^o. p qnto tm actu secudo mo
imputabilis de pedz a pluribz. ex quoz qcuqz vel defectu
ei^o pt accidere ne ille effect^o eueiat: pt dici effect^o ille mag
ptingens. vel magis pte multiplici ptingens.

De tercio principali pmo

dici potest. qd actus exterior scilz imperatus habet boni-
tatem moralem propriam aliquam. aliam qd actus inte-
rior elicit. & secudo videbitur qualis hz vel n hz pmi im-
putabilitate. pmiu. pbat duplr. pmo p aug. viii. de tri-
c. v. Adala voluntate vel sola quilibet miser efficiet. sed mi-
serior potestate qua desiderium male voluntatis implez.
profecto qnis & sic male voledo miser esset. minus tamen
esset. si nihil eorum que perperam voluisset habere potu-
isset. patens est qd hoc non potest intelligi de miseria pe-
ne. quia desiderans & non potens habere quod desiderat
pl^o hz de pena qd ille e desideriu implez. Intelligit igitur de
miseria culpe. act^o igitur mal^o exterior addit ad miseria cul-
pe qd pmit i actu interiori malo. Secudo pbat idem p rdes.
Et pmo articulo habet qd boitas moralis est integritas
eorum que fm rectam rationem operantur dicitantur de-
bere conuenire ipsi actui. est autem alia integritas eo-
rum que fm dictamen recte rationis debent conuenire

actui interiori. & eorum que actui exteriori. igitur & alia bonitas moralis. & per consequens alia malicia moralis. & hoc siue priuatiua tñ. quia alia carentia eorum que debent conuenire siue contraria. quia alia discouenientia repugnans illis que debent conuenire. Probatio minoris. recta ratio non dicitur actui conuenire debere qđ impossibile est sibi conuenire. nūc autem actui exteriori impossibile est conuenire illud quod conuenit actui interiori vel conuenire potest. & hoc intelligēdo de utroq; actu ut in esse reali. & de eo quod sibi conuenit ut in tali esse. Iam actui exteriori inquantū est obiectū volūtū & non ut actu elicito. posset aliquo mō ppetere denominatione de nominatione quadam exteriorē illud quod cōuenit actui interiori realiter: non tamen idem eodem modo conuenit isti & illi. quia etiā potentie operatiue non sunt capaces eiusdem actus. immo nec eiusdem rationis. nec per consequens actus illi essent capaces conueniētie eiusdem rationis. vel ad minus quod sufficit ad ppositum poterūt habere conuenientiam aliam & aliam. Et per hoc p̄t ad aliquas instantias contra predicta. ¶ Contra ista instantur primo. quia eadem est veritas actus intelligendi & ipsius obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem est bonitas actus volendi & obiecti voliti. antecesses videt manifestum in exemplis. quia sicut veritas principij est immediate diata sic noticia eius potest dici immediata & conclusio nis mediata. Similiter noticia principij est ex terminis & ex principijs conclusionis. sic istis competit veritas. Consimiliter idem. quia ubi vnum propter alterum. ibi tñ vnum. sed actus exterior non habet bonitates nisi tñ propter bonitatem actus interioris. igitur non est ibi alia & alia bonitas. ¶ Preterea. peccatum s̄m Ansel. de conceptu virginali. est carentia iusticie debite. n̄ est autē in actu interiori & exteriori nisi vna iusticie debite carentia. quia iusticia vel iniusticia s̄m ipsum nō est nata esse nisi in voluntate. ¶ Preterea. ubi est vna auersio & vna libido. ibi videtur esse vna ratio formalis peccati. sed in actu interiori & exteriori nō est nisi vna auersio. quia voluntas est illa potentia cuius solius est auerti a fine sicut conuerti ad finem. libido etiā que aliquando vocat ab augustinō cupiditas. vt. lxxxij. questionis. q. xxxvj. ipsa s̄m ipsum ibi est proprie venenum caritatis. igitur inest proprie illi potentie cui nata est caritas inesse. hec est voluntas sola. ¶ Ad primum. esto q; eadem veritas que ē ipsius actus intelligēdi formaliter. sit quodam alio modo scilicet obiectiue ipsius obiecti intellecti. & hoc inquantum obiectum habet esse in ipso intelligibili. & consimiliter bonitas que est formaliter actus volendi. sit quodā modo denominatione ipsius obiecti voliti inquantum volitum est: tamen actus ille bene potest habere aliquas bonitates proprias inquantum positus in esse reali extra voluntatem. sicut in esse suo reali habet propriam conuenientiam debitam vel discouenientiam. ¶ Ad confirmationem. illa potest reduci ad oppositum. quia si actus exterior habet conuenientiam ad regulam suam per actum interiorē siue mediante actu interiori. igitur habet aliam q̄ actus interior. quia idem n̄ est causa nec etiā mediū respectu sui ipsius. nec etiā est causa vel ratio median di respectu sui ipsius. Exemplum huius habetur in actibus intellectus. cōclusio autem h̄c habet veritatem a principio tamen habet propriam veritatem. quia propriam conformitatem eius quod affirmatur ad existentiam rei & ad ipsos terminos proprios cōclusionis. nō. n̄. cōclusio est vera formaliter veritate principij. sed est vera veritate mediata & demonstrata. & ita habet veritatem demonstrabilem. Consimiliter multe cōclusiones sequētes ordinate ex eodem principio habent veritates proprias distinctas. & forte prior est verior & magis necessaria. quia in necessitate sua n̄ dependet a posteriori sed e conuerso. Et consimiliter ppositiones falsę repugnantes eidem vero. habent proprias falsitates. quia proprias discouenientias eius quod enunciat ad illud quod est in re. ¶ Consimi

liter de actibus voluntatis. nō solus actus volēdi natus est habere cōuenientiam vel discouenientiam proprias ad dictamen rectum. sed actus imperatus natus est mediante illo habere conuenientiam & conformitatem. & h̄c idem sit cui debet cōformari actus ille & ille. tamē ea que cōformatur sunt diuersa. & ideo habent ex parte sui diuersas conformitates siue conuenientias h̄c ad idem. ¶ Si dicas. q; veritas n̄ conuenit alicui extra intellectum. sed tñ actu intellectus vel obiecto ut est in intellectu. igitur a simili bonitas non conuenit actui exteriori ut exterioris elicito. sed precise vt obiecto actus volendi. Respondeo. consequētia negari posset. iurta illud sexto metaphysice in fine. ¶ Non est falsum & verum i rebus vt quod quidem bonum. verum. quod autem malum. falsum. sed in mentibus. Aliter posset negari antecedens. quia si intellectus alicui sit regula intellecti. sicut est de intellectu diuino ex emplatē & regulante creaturam. illud potest dici verum non tñ vt est actu cognitum sed etiam vt est in se. quia fin esse suum in se est exemplatum. & conforme exemplari.

¶ Ad aliud dico q; iusticia potest accipi vno modo proprie est rectitudo habitualis siue habitus voluntatis. & ab illa dicitur voluntas recta habitualiter. etiam quādo nihil vult actu. & sic dicitur dormiens iustus qui habet habitum. & alius iniustus qui caret illo habitu vel habet iusticiam contrariam. Alio modo potest accipi rectitudo pro rectitudine actuali siue in actu que est conformitas actus eliciti ad suam regulam. Primum membrum distinctionis conceditur satis communiter. secundum probatur. quia actus nō dicitur formaliter rectus vel iustus ab illa iusticia habituali in voluntate. quia stante illa posset haberi actus peccati venialis vel actus indifferens. quorum neuter est actus iustus nec rectus. sed oportet q; rectitudo qua formaliter actus dicitur rectus precise in se sit dum actus inest. immo forte nō inest immediate voluntati sed ipsi actui. & mediante illo voluntati. quia voluntas nata est immediate recipere habitum & operationes. iusticia autem actualis neutrum horum est. sed tñ est quedam cōditio ipsius actus. puta conformitas eius propria ad suam regulam. Illud autem esset manifestum si actus non esset raptim transiens. sed idem aliquādiu manens. quia sicut motus pro prima parte sui potest esse velox. & idem pro secūda parte sui tardus. ex hoc sequitur q; nec velocitas nec tarditas omnino sunt idem motui: ita posset actus prius elici conformiter regule recte. & ideo actus continuatus posset elici postea nō conformiter illi regule. & ita esset actus pro prior parte rectus. & pro posteriori non rectus. Sed quia actus raptim transit. vel si manet: manet communiter cum eo sua rectitudo. nec idem manēs mutatur a recto in n̄ rectum. nec sibi recto pro prior parte succedit alia pars n̄ recta. ideo n̄ ita manifesta est differētia actus & sue rectitudinis. ¶ Concluditur tamen ista differētia modis predictis & etiam per hoc q; relatio n̄ cōsequens necessario naturam fundamētī. non est omnino eadem fundamētō. nūc autem rectitudo n̄ necessario cōsequitur naturam actus. iusticia etiam actualis est primaria sit scilicet actu volēdi. tamē secūda vel secūda varia potest esse i actu imperato per actum volēdi. quia & ille habet rectitudinem propriam h̄c dependētē a rectitudine actus volēdi. Quādo igitur dicitur q; iusticia n̄ est nisi i voluntate. verum est de iusticia habituali que est rectitudo pro se seruata. vt diffinit Ansel. seruatum enim proprie conuenit habitui. vel magis extendēdo. verum est etiam de iusticia actuali primaria. quia voluntas illam pro se seruata. hoc est. tenet in actu suo quem illa iusticia reatum elicito. Si autē sit sermo de iusticia actuali secundaria. illam oportet dicere esse voluntatis nō subiectiue sed causaliter tñ. & ita adhuc de ista potest aliquādiu saluari diffinitio illa iusticie. quia illa est rectitudo voluntatis n̄ vt voluntati formalit̄ inherēs s̄ voluntatis vt cāe vel imperantis. est etiam pro se seruata tanq; effectus voluntarie positus. Ex illo sequitur quedam correlaria

que etiam declaratur appositus. Unum quod manente ea-
 terius iusticia habituali. sunt tot iusticie actuales: quot sunt
 actus elicti. quarum una potest esse intensior alia si actus
 vnus cum maiore conatu elicitur quam alius. et si habitus
 maneret equalis. imo actus prior potest elici cum maio-
 re conatu. et tunc habebit iusticiam actualem intensiorem
 correspondentem intensioni sue. et secundus actus potest
 elici cum minore conatu. id est certum sit quod tunc habitus non
 sit minor. Aliud quod singuli actus mali habent proprias
 malicias actuales. quia sicut nati sunt habere proprias bo-
 nitates. quia convenientias vel conformitates. siue eide
 regule siue alijs. sic singuli habent proprias caritas. Aliud
 quod malicie eo modo differunt quo bonitates que deberent
 inesse. si specie specie. si numero numero. priuationes enim
 distinguuntur sicut habitus nati essent distingui. puta sur-
 ditas et cecitas suo modo differunt specie priuatiua. sicut
 auditus et visus specie positua. et hec cecitas et illa nu-
 mero priuatiue: sicut hic visus et ille differunt numero po-
 sitiuie. Et hinc patet quod non solum distinctio vicioz phi-
 losophice loquendo. sed etiam peccatozum theologicie lo-
 quendo. et hoc specie et numero et etiam genere accipi pos-
 test non tamen per distinctionem conuersionis. quia illa nec per
 se constituitur: nec etiam distinguit peccatum ut peccatum.
 sed accipitur secundum rationem propriam huius priuationis que
 est formalis ratio distinguendi priuatiue. sicut habitus
 positiuie. Apparet etiam quomodo vnus peccatum est gra-
 uius alio siue intelligatur secundum distinctam speciem graui-
 tatis siue secundum distinctam grauitatem et in eadem specie. quia
 actus eo modo quo debet habere bonitatem maiorem siue
 in specie siue intensiorem in specie. eodem modo si caret
 bonitate debita est peior priuatiue. et si habeat aliquam
 conditionem positiuam repugnantem est peior per se.
 Tercio apparet quomodo peccata possunt continuari in
 infinitum in damnatis. et tamen natura non consumetur
 nec habitus naturalis siue quocumque aliud in natura.
 nam nulla creata natura potest naturam intellectualem
 vel aliquid naturale in ipsa corrumpere. et si posset dimi-
 nuere. posset aliquando destrucc totaliter illam. Simi-
 liter effectus contingens alicuius cause non necesse consumitur
 tur suam causam. igitur oppositum talis effectus vel alicuius
 conditionis in ipso non destruit vel diminuit tales causas.
 malicia autem in actu est priuatio aliqua in illo quod est
 effectus contingens voluntatis. igitur nihil diminuit de
 ipsa voluntate. Quid ergo admittit peccatum additum
 peccato. cum secundum Augustinum in enche. in tantum sit malum
 quantum admittit de bonitate. Respondeo. malicia actualis
 in aliquo actu elicto non admittit bonum quod simul secum
 inest. patet. nec oportet quod admittat bonum quod insuit. quia
 ut dictum est prius. actus raptim transiens non mutatur
 de bono in malum. Si autem intelligatur per bonum quod
 insit habitus gratuitus qui admittit peccato. hoc non potest
 intelligi de quocumque peccato. quia secundum peccatum non
 admittit illum. quia iam ademptum fuit. nec primum pec-
 catum ex se per se ratione sua magis admittit illud quam secun-
 dum. quia tunc peccatum primum esset simpliciter grauius secundo.
 quia maius bonum adimeret. contingit autem quod secundum
 sit grauius primo. et ita natum esset adimere maius bo-
 num. et ita per se admittit bonum illud actuale. adimeret etiam
 per se bonum habituale si inest. admittit igitur per se ge-
 neraliter illud quod debet inesse. sicut in ceco nato cecitas
 admittit visum. non qui insuit sed qui debet inesse. et ita
 dicit Augustinus super Genesim. viij. de angelo peccante. quod cecidit
 non ab eo quod accepit. sed ab eo quod accepisset: si deo
 subdiuoluisset. Et si in infinitum adderet peccatum pec-
 cato. quodlibet adimeret bonitates proprias que deberent
 inesse. nec est inconueniens in vno bono finito virtualiter
 contineri. sicut infinitos effectus successiue elictos: sic et
 infinitas rectitudines eorundem. Ad aliud de auersio-
 ne. auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius fi-
 nis. et patet quod non omnis peccans auertitur illo modo cuius
 forte frequenter peccans non actualiter consideret finem.

vel si consideret non illum in se ex malicia respuit. Alio
 modo potest intelligi auersio non sic formalis. sed quasi
 virtualis. que potest poni acceptatio aliqua voluntatis
 impossibilis volitioni finis saltem efficaci vel consecuti-
 ue in finis. sicut quando voluntas vult aliquid omnino in-
 ordinatum et deordinans a consecutione finis. puta ali-
 quid contra preceptum diuinum. sine cuius obseruatio-
 ne possibile non est consequi finem. adhuc illo modo in-
 telligendo auersio est solius voluntatis. Tercio modo lar-
 gius potest dici auersio quecumque malicia sepans a fine
 efficaciter volendo vel consequendo. et talis malicia po-
 test esse in actu voluntatis imperato. quia cum imperare
 actum sit malum. non stat voluntatem efficaciter velle fi-
 nem vltimum nec etiam consequi ipsum. Sicut igitur re-
 ferribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici
 conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quod
 igitur accipitur quod non est nisi vna auersio in actu interi-
 ori et exteriori. verum est duobus primis modis intelli-
 gendo. immo non est talis auersio nisi in actu interiori. et si sic
 intelligatur quod auersio sit formalis ratio in peccato. ne-
 gandum est immo sufficit illa inordinabilitas actus im-
 perati. que posset dici auersio tertio modo dicta. Quod
 etiam additur ibi de libidine si libido intelligatur esse in-
 proba voluntas. hoc est immoderatum velle. libido non
 est formaliter in omni peccato. sed vel formaliter vel cau-
 saliter concurrens ad peccatum. Si igitur libido vel cupi-
 ditas debet esse conuertibile cum peccato. oportet exten-
 dere ista non tamen ad actum interiorum voluntatis immo-
 deratum sed etiam ad actum imperatum. De secundo
 in isto articulo. scilicet de imputabilitate. patet ex distincti-
 one posita in secundo articulo. quia si stricte accipiendo
 solum illud dicatur imputabile. quod est immediate in po-
 testate voluntatis: patet quod solum velle vel nolle est impu-
 tabile. Si autem imputabile generaliter dicatur illud quod
 est simpliciter in potestate voluntatis. sic actus impera-
 tus proprie est imputabilis. quia etiam non sit immediate
 in potestate voluntatis. est tamen mediante actu volen-
 ti. qui actus non solum secundum se est in potestate voluntatis
 sed etiam ut principium totius exterioris. quia voluntas
 potest per interiorum ponere illum exteriorum. Exemplum.
 seruus ex precepto domini occidit. illa occisio imputatur
 domino. quia in potestate sua erat actus serui. Et media-
 te. Et si arguitur sicut prius. quod ille non est imputabi-
 lis nisi mediante isto. Respondeo. ex hoc sequitur propo-
 situm quod illius et istius est alia imputabilitas. idem enim
 non est medium nec ratio mediandi respectu superioris. et
 potest idem declarari sicut prius de propria bonitate. quia
 quod terminus sit idem. tamen in diuersis fundamentis sunt
 diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste
 sunt diuersa fundamenta. igitur et imputabilitas con-
 ueniat illis in ordine ad eandem voluntatem. tamen illa
 erit alia sicut est alia causabilitas vel aliud subiacet po-
 testati cause et causa sit eadem. Ad primum argumentum prin-
 cipale. voluntarium potest dici illud quod est subiectiuie in voluntate
 vel illud quod est volitum a voluntate. vel illud quod est
 imperatum a voluntate. Primum non facit complete quod
 aliquid sit voluntarium. quia habitus potest esse in vo-
 luntate. et tamen non voluntarie voluntas habet illum.
 quia tristitia est in voluntate subiectiuie. Secundum di-
 citur voluntarium precipatiue. quia acceptatio eius ut
 obiecti est voluntaria. ipsum. non magis diceretur volitum
 quam voluntarium. voluntarium. non proprie dicitur quod est in pote-
 estate voluntatis. et sic dicitur tertio modo. et sic actus ex-
 terior est voluntarius. sicut actus interior simpliciter. non
 tamen est eque primo. sed illo presupposito generaliter.
 et sic minor est falsa. Ad probationem minoris dico. quod et
 actus exterior separatus ab actu interiori. hoc est sine il-
 lo positus in esse. non sit voluntarius. et hoc quia effectus
 remotior non dicitur voluntarius nisi ponatur in esse per
 actum interiori quod est effectus. prout tamen quod actus exterior
 coniungitur cum interiori et ex illo procedit. tunc ille ex-

terior et distinctus h3 rōnez volūtarij 2 distinctas. q2 volūtarij mediate. actus autē iūctior non sic est volūtarij sed immediate.

Questio. xii.

Consequenter queri tur de dependentia nature assumpte ad verbum. Et in xpo vnitas nature hūane ad verbum sit sola dependentia nature assumpte ad personam. rbi. Arguit q non talis est ibi vnitas que sufficit ad verificanduz p̄dicatōnez nature de persona. iuxta illud primo de trinitate. xxi. talis fuit illa vnio que deum faceret hominem 2 hominem deum. Nunc autē sola dependentia non videtur ad hoc sufficere. quia dependēs non predicat̄ semper de illo a quo dependet. quod patet in p̄posito. natura enim assumpta dependet a patre. non tamen pater est homo. igitur est ibi aliqua alia vnitas q̄ dependentia nature humane ad verbum. Contra. discurrendo p̄ omnes modos vnitatis. non videtur posse ibi alia vnitas inueniri.

Hic tria sunt videnda. Pri

mo quis modus vnitatis sit hic ponendus. Secūdo inquiratur qualiter ipsa vnitas sit possibilis quantum est ex parte persone assumptis. Tercio qualiter est possibilis quantum est ex parte nature assumpte. De primo creditur est naturam humanam personaliter esse vnitam verbo. Jo. p̄mo. Verbum caro factum est. vbi caro fm̄ aug. pro homine ponitur. 2 hoc expresse habetur in symbolis diuersis. Ex isto inferitur hec conclusio. q̄ ibi ē ordo siue dependentia nature humane ad verbum. conclusio probat̄. quia omnis vnio vel est per informationez. vel p̄ aggregationem. vel est vnio ordinis. 2 ne sit altercatō de perfectis omnibus essentialibus vel de p̄prietatibus notionalibus. vel alijs que dicuntur vnita in deo. intelligo de vnione q̄ est realiter distinctorum. hic autem non potest poni vnio per informationez. quia verbum non est potentiale nec informabile. nec actus informans naturam humanam. nec est hic tñ vnio per aggregationem. quia sic verbum habet vnionem ad naturam meam. vel pater ad naturā assumptam. 2 generaliter quocumq; distinctum ad aliud simpliciter distinctum. Nec illa vnio aggregationis vt patet sufficit ad vnitatez persone. Restat igitur tertia vnio scilz ordinis. Ordo autem est posterioris ad prius. pars autem q̄ verbum non habet rationem posterioris respectu nature. igitur conuerso natura habet per se ordinem posterioris respectu verbi. 2 ita dependentiam. probatur etiam consequētia. quia vnio nature ad verbum importat relationem realem nō ex parte verbi. igitur in natura assumpta tñ. omnis autē relatio realis non mutua nec equiparante vel est quedam dependentia vel requirit dependentiam relati ad illud ad quod refertur. Altēius q̄ scilz sit illa dependentia nature ad verbum. cōcluditur ex quodam credito. isto scilz q̄ solus filius est incarnatus. ex quo sequit̄ q̄ natura illa non est vnita cuilibz persone in trinitate. sed soli filio. Ex quo sequitur tria. Primuz q̄ illa dependentia non est p̄prie causati ad causas. quia fm̄ aug. v. de trinitate. xiiij. ad creaturam pater 2 filius 2 spiritus sanctus sunt vnum principiu. Secundum est q̄ ratio formalis terminandi istam dependentiam non est aliquid comune tribus personis. quia in quocumq; est illud quod est formalis ratio terminandi aliquam dependentiam. 2 hoc prius naturaliter q̄ dependentia sit terminata: ad ipsum dependet dependens. Si igitur ratio terminandi esset communis tribus personis. tota trinitas terminaret. quod falsum est. Hic dicitur q̄ h3 sit aliquid commune toti trinitati. tamen alio modo est in vna persona q̄ in alia. 2 pro tanto posset esse in vna ratio terminandi h3 non in alia. Contra hoc. in habendo illud quod est commune tribus personis. non est aliqua distinctio nisi

pertinens ad originem. puta q̄ prima persona habet illud a nullo. secūda ab vno. tertia a duobus. Sed ista differentia non facit q̄ vna persona terminet dependentiam nature 2 non alia. quia ista differentia esset omnino eadem etiam si nulla persona fuisset incarnata. siue quelibz siue quecumq; sola persona. puta si pater solus fuisset incarnatus. Tercium sequitur ex isto. scilz q̄ ratio formalis terminandi istam dependentiam nature est entitas personalis persone verbi. hoc probatur. quia realis vnionis ē aliqua entitas realis formalis terminus siue ratio terminandi. quecumq; anteq; entitas generalissime loquendo de entitate vel est entitas essentialis siue nature: vel est entitas hypostatica siue personalis quādo est in natura intellectuali de qua loquimur. probatum est autem q̄ ratio terminandi istaz dependentiam nō est entitas nature siue essentie in deo. igitur erit hypostatica. Et breuiter ista dependentia non est ad aliquo communicabile vt per se terminum. vel p̄ se rationem terminandi. sed est ad aliquid i communicabile siue incommunicabiliter subsistēs vt tale. sicut est nature dependentis vt comunicabilis vel sub comunicabilitate. sic patet primum scilz q̄ vnitas siue vnio nature humane ad verbum est quedam dependentia vel consistit in dependentia tali scilz nature vt comunicabilis ad aliquo subsistēs incommunicabile. Contra. vnio eiusdem rationis posset esse ad personam patris. q̄ habet terminum formalē eiusdem rationis. sed entitas hypostatica est alterius rationis in personis. igitur 2. Rñ deo. dicitur ad hoc sicut dicitur de comunitate eius quod est persona in diuinis. quia si ponatur aliqua comunitas realis persone ad tres personas. posset cōcedi dī comūnis ratio terminandi eadez nō tñ p̄pria.

De secūdo articulo principi

pali videnduz est quomodo sit possibile ex parte termini quomodo scilz hoc subsistēs incommunicabile vt tale potest terminare dependentiam. hoc autē potest aliquo aliter declarari sic. Si repugnaret sibi dependentiam terminare. aut illa repugnantia esset per hoc q̄ est illud subsistēs siue persona. aut per hoc q̄ ē persona diuina. aut per hoc q̄ est hec persona que scz sola ponitur terminare dependentiam. Sed p̄pter nullum istorum repugnat illi persone. quod p̄bat dupliciter. primo sic. in dependentia non repugnat terminare dependentiam. 2 si habeat p̄prie independentiam non repugnat sibi esse terminus p̄prie dependentie. nūc autem verbum q̄tuz ad entitatem suam etiam personalem. est independentis 2 hoc independentia sibi p̄pria. igitur nullo istorum trium modoz repugnat sibi terminare dependentiam. probatio minoris. cui formaliter repugnat omnis imperfectio: ei formaliter repugnat omnis dependentia. 2 quod est formalis ratio repugnantie respectu vnus 2 respectu alterius. hoc patet quia dependentia vel est formaliter imperfectio vel omnino habet necessario imperfectionem annexam. nūc autē filio ratione p̄prietatis hypostatice repugnat formaliter omnis imperfectio. ita q̄ illa p̄prietatis est ipsi filio formalis ratio repugnantie. nihil. n. ponitur in diuinis ex natura rei q̄n sibi precise considerato repugnet quecumq; imperfectio. alioquin precise quantum est de se: possibile esset sibi aliquā imperfectionem competere. 2 ita posito q̄ illa imperfectio cōpeteret. adhuc ipsa posset manere ipsa. 2 si ipsamet manet est intrinseca deo. igitur possibile esset aliquam imperfectionem esse intrinsecam deo. quod est impossibile. Contra istam rationem obijcitur. p̄mo contra maiores. quia si independentia concluderet posse terminare dependentiam. igitur independentia talis concluderet posse terminare talem dependentiam. consequēs est falsum. sicut patet in multis. primo in substantia 2 accēte. quia omnis substantia est independentis independentia accētis ad subiectū. 2 tñ non omnis substantia potest terminare dependentiam accētis cuiuscūq; ad subiectum. sicut lapis nō potest ter

44

minare dependentiā sapie. Consimilif p̄t̄ de dependentiā totius ad p̄tes. q̄ multa sunt quibz repugnat dependentiā: li dependentiā que est toti⁹ ad p̄tes. nec tñ p̄t̄ terminare talem dependentiā. sicut ē quodcūq; simplex qd̄ nō est totum nec ps. p̄t̄ etiā de independentiā causati ad causas. q̄ angelus ē independentis a quocūq; causato vt a causa. non tñ p̄t̄ terminare quodcūq; causati. Apparet etiā cōssime de p̄prietate de qua ē p̄positū. q̄ p̄prietas p̄sonalis cuz sit oino independentis. fm̄ hoc posset terminare oēm dependentiāz creature ad tēū vt causati ad causas. 7 hoc fm̄ quācūq; rationē causalitatis. qd̄ ē manifeste falsuz. q̄ p̄prietas in p̄sona nō est formalis ratio causandi. s̄ aliquid cōe tribu. vt dictum est supra p̄ aug. **R**idēf igit ad maiorē q̄ licz independentiā ratōe sue independentie nō repugnat q̄ ipm̄ terminet dependentiā alterius: tñ independentiā nō sufficit ad hoc vt sibi pueniat terminare. s̄ oportet q̄ habeat prioritatē vel primariatē essentialē respectu illius qd̄ dependet ad ipm̄. q̄ dependentiā est posterioris essentialit̄ ad prius essentialiter oportet etiā q̄ habeat p̄fectōz aliquā respectu cuius dependens sit imperfectum. Et ad p̄positū. entitas hypostatica nō habet prioritatē essentialē respectu creature. q̄ ordo essentialis est p̄ se inter essentialis distinguēdo essentialis p̄ra entitatem hypostaticā. forme em̄. i. quidditates rerū se habent sicut numeri. entitas etiā hypostatica nō est simpliciter p̄fecta vel simpliciter p̄fectio. put̄ dictum est in questione de hoc mota. **P**er idēz negaret̄ minor. quia si aliquid esset ratō repugnantie respectu cuiuscūq; imperfectōis. ipm̄ esset p̄fectio simpliciter. si igit̄ entitas hypostatica non est p̄fectio simpliciter. sequit̄ q̄ ipa non est formalis ratio repugnandi oīm imperfectōi 7 p̄sequens nec p̄ ipam̄ habet p̄sona formaliter p̄prietā independentiā. **A**d ista. ad p̄m̄ dependentiā p̄t̄ dupliciter distingui. vno mō formaliter siue quasi specie fm̄ rationem distinctā formalē dependentie. Alio mō quasi materialit̄ fm̄ distinctōz independentiū. Et hoc dupliciter. vel in eodem ordine. vel in alio 7 alio. **P**rima distinctō requirit in termino ratōz formalē terminandi aliā 7 aliā vel eandē quasi illimitatā. virtualit̄. s. vel eminētē p̄minentē tales ratōes formales distinctas. Secūda distinctō nō requirit distinctōz nisi eoz que dependēt 7 quōq; ista distincta sunt eiusdē ordinis. qñ. s. eque imediate vel eque mediate dependēt ad idēz. quōq; sunt alterius ordinis. qñ. s. vnum dependēt mediate 7 aliud imediate. **L**i cet igit̄ ista p̄positio sit falsa. independentis tali dependentiā p̄t̄ quācūq; dependentiā terminare. 7 etiā ista independentis dependentiā tali p̄t̄ talem dependentiā cuiuscūq; dependentis terminare: tñ vidēt ista. p̄babilis q̄ independentis tali dependentiā p̄t̄ alicui⁹ dependentis talem dependentiā terminare vel priorē. 7 hoc vel imediate vel saltē mediate. 7 ista p̄babilior. simpliciter independentis p̄t̄ cuiuscūq; dependentis. vel saltē alicui⁹ dependentis aliquā dependentiā terminare. Et istaz duaz p̄positiōnuz veritas apparet. si ista esset notā. q̄ quecūq; entitas quacūq; alia vel est p̄ se prior vel posterior. 7 ista vidēt posse haberi ex p̄nerione entitū 7 vnitatē eoz siue vniuersi. que vnitās ē ordinis fm̄ p̄bm̄. r̄ij. metha. vidēt em̄ illa entitas in cōnera cuz alijs que nō haberet p̄ se ordinem prioris nec posterioris. **Q**uā igit̄ arguit̄. si independentiā 7c. vno mō posset negari cōsequentiā. quia si independentis tali independentiā non posset terminare talē dependentiā hoc est. p̄ter aliquid annerū sue independentie que est limitata. 7 ideo posset habere aliquā imperfectōnē annerā. sed hec ratio non tenet de independente simpliciter. quia in tali soltem nulla est imperfectio. **A**lter etiam deficit illa consequentiā. quia nō oportet q̄ talis independentiā concludat talem terminatōnē nisi independentiā simpliciter acciperet in ante. sic q̄ independentiā simpliciter 7 oīmmoda concluderet posse terminare omnem dependentiā. sed hoc non fuit acceptuz sed solūmodo q̄ independentis oino posset aliquā dependentiā terminare. **H**oc enim sufficit ad p̄positū. quia per viam diuisionis sequitur cum illud independentis de quo est ser

mo. s. p̄sona vel entitas p̄sonalis non possit terminare aliam dependentiā que est causati vel mensurati vel aliāz b̄uisimodi. q̄ possit terminare illā que est nature vt est cōmunicabilis ad aliquid vt incoicabilis ex nō. **A**lter possit p̄cedi p̄ns. fm̄ intellectū prius et positū. s. q̄ independentis tali dependentiā alicui⁹ taliter dependentis vel priorē dependentiā dependentis potest dependentiā terminare. **P**er hoc p̄t̄ ad illas instātiās ibi positas. **A**d primam. q̄ substantia illa p̄t̄ aliquā dependentiā alicui⁹ accētis terminare. puta illius qd̄ natum est sibi puenire. **E**t esto q̄ esset aliqua substantia nō susceptiua alicuius accētis. sicut est natura diuina: illa tñ p̄t̄ terminare aliquā dependentiā priorē q̄ sit ista. puta alicui⁹ causati prioris ipō accētis. 7 sic mediate terminat dependentiā ipsius accētis. **A**d scđam de toto 7 de partibz p̄ idēz. quia simplex qd̄ nec est totū nec pars. p̄t̄ terminare dependentiā priorē q̄ sit illa que est totius ad partes. **E**t si queras quam dependentiā terminat angelus respectu ignis qui dependet a partibus suis? **R**ñ. illam dependentiā que est minus nobilis ad magis nobile in ordine essentiali naturaz. **P**er idēz ad terciā. quia angelus terminat dependentiā cuiuscūq; nature inferioris. 7 hoc mediate vel imediate. illā quidem que est fm̄ ordinē essentialē quidditatum. 7 illa est scđamo de prior dependentiā illa que est effectus a causa efficiente. imo hec vidēt oino prima. 7 hoc potest assignari p̄munit̄ puenire cuiuslibet independenti respectu illius respectu cui⁹ dicitur independentis. **A**d quartam independentis oino bene vidēt q̄ necessario possit aliquā dependentiā terminare quia nō videtur als cōnerionez habere cum alijs entibus sed nō oportet q̄ quācūq; dependentiā possit terminare. quia illa que requirit in termino p̄fectionem simpliciter cuiuscūq; est dependentiā causati ad causam. nō terminat. nisi sit p̄fectum simpliciter. p̄t̄ autē esse independentis si sibi repugnet imperfectio licet sibi non pueniat simpliciter p̄fectio. quia entitas hypostatica vt talis non est p̄fectio simpliciter. nec tñ ois talis est imperfecta. **P**er hoc excluditur responsio ad maiorē. quia independenti oino nec ratōne independentie sue. nec ratōne alicui⁹ sibi anneri potest repugnare generaliter terminare quācūq; dependentiā. **E**t cum tangit̄ q̄ ad hoc vt terminet requirit̄ q̄ sit prius essentialiter. p̄t̄ dici q̄ p̄prie loquēdo de prioritate entitatis que. s. est ratōne essentialit̄ vt distinguūt̄ p̄ra entitates hypostaticas. sic vna est prioritas trium p̄sonarum. sed extendendo prioritatē essentialē ad prioritatē p̄ se. 7 hoc respectu cuiuscūq; entitatis siue quidditatis siue hypostaticę p̄t̄ entitas p̄sonalis in diuinis dici prior essentialiter. vel magis p̄prie p̄ se prior quocūq; causato. **E**t isto scđo mō accipiēdo prioritatē necesse est vt oīm dependentiā terminans. sit prius eo qd̄ dependet. non aut̄ primo modo accipiēdo prioritatē. nisi tñ quādo est dependentiā causati ad causam vel aliqua similit̄ dependentiā. puta causati posterioris ad causatum prius. vel cause vnius ad aliāz causam. vel mensurati ad mensuram. **E**t cum dicit̄ q̄ sole forte hoc est quidditates se habent sicut numeri. quo ad hoc q̄ in eis solū attendit̄ ordo essentialis. non igit̄ in entitate hypostatica potest distingui de dependentiā entitatis. quia est simpliciter essentialis que est ratōne essentialit̄ in vtroq; extremo. vbi. s. fundamentū ratione essentialit̄ dependet. 7 terminus ratōne essentialit̄ terminat. **E**t isto modo est dependentiā essentialis creature vt causati ad tēū vt ad causam. Alio modo potest dici essentialis tñ ex parte fundamenti cui. s. essentia est ratio dependendi. sed nihil ratione essentialit̄ terminat. sed ratōne entitatis distincte ab entitā puta hypostaticę. **E**t cum additur q̄ terminans dependentiā oportet esse perfectum. licet hic possit distingui q̄ perfectio sicut 7 entitas equiuoce conuenit entitati quidditatis 7 hypostaticę: tamen p̄prie perfectio non videtur conuenire nisi entitati quidditatis. quia entitas hypostatica non est fm̄ quam aliquid formaliter perficitur. sed fm̄ quam recipit perfectionem. vel saltē determinatur

h

ad pfectōes receptam. Et fm hoc negāda eēt illa ppositō.
opret q terminās dependētiā. pfectus, sufficit em q si
bi repugnet impfectio qualis uenit dependēti. Et p hoc
piz ad illud quod dicit pira minorē. qz pfectōes nō erēdē
do sed pzie accipiedo negāda est illa ppositō. q si aligo si
ratiō repugnātie respectu cuiuscūqz impfectōis ipm est p
fectum vel pfectio simpliciter quicqz em potest realiter eē
idem simpliciter pfecto. ipm non potest esse aliquomō im
perfectum. 7 tamē nō oportet q quodcumqz tale fm ratio
nem sui formalem sit simpliciter pfe tum. **S**o potest p
positum sic declarari. Aliqua est in entibz dependētia na
ture coicabilis in quātum coicabile ad suppositum cui cō
municaf. ergo in illa dependētia status est ad incoicabili
vt terminās talem dependētiā. aūs declaratur. quia ali
qua natura habet pziū p se suppositum sicut est natura
substantialis. 7 ibi est idēptitas realis nature 7 suppositi
nec est dependētia nature ad aliquid extrinsecum vt eius
suppositum 7 aliqua natura. ppter eius impfectionem sup
positum p se habere nō potest. 7 psequens nō potest sic i
trinsece terminari. sed requirit suppositum extrinsecum. si
cut natura accētis requirit suppositum substantie ad qd
ultimate eius dependētia terminat tanqz suum suppositū
7 hoc per accētis. quia suppositum per se habere nō potest.
tali autem supposito per accētis non est natura per se idem
quia natura 7 tale suppositum sunt alterius generis. sed ē
ibi aliqua unio suppiens vt possibile vicem idēptitatis.
illa est actualis dependētia nature 7 ex parte suppositi actu
alis sustentatio nature vel terminatio dependētie ei⁹. sic
qz illam naturam dependere ad illud suppositum. est coica
ri ipi tanqz suo supposito. sicut potest habere suppositū. qz
non potest per se habere suppositum. sicut substantia sed
tm per accidens. cōsequētia principalis patet. quia cum
suppositum sit per se aliquid incoicabile. dependētia na
ture vt coicabilis ad suppositum erit per se ad incoicabile
7 ita cum psona diuina sit verissime incoicabilis. imo sit
sola p aliquod posituum incoicabilis. vt dicit in tercio
arti. non repugnat sibi ex parte sui terminare dependen
tiā nature vt punicabilis tanqz suppositum eius non p
se vel intrinsecum sed tm extrinsecum 7 alterius nature.
Dicit q nulla natura potest dependere ad ipm vt ad sup
positum extrinsecum. quia non potest informari per accē
tens aliqua natura. sicut suppositum substantie informaf
accidēte. 7 p tanto est suppositum p accētis nature acciden
tis. **P**terea dicit q dependētia accidentis est p se ad
singularem substantiam nō autem ad suppositum vt sup
positum. s. qz tam ad illud quod suppositum addit ultra ra
tionem singularem. quia illud nō videtur esse nisi negatio
negatio aut non est ratio terminādi dependētiā. **C**onfir
matur qz natura singularis assumpta a verbo eodē mō
terminat dependētiā accidentis sicut terminaret si non
esset assumpta. sed assumpta nō habet ratiōnem. pziāz sup
positi. igit quādo nō est assumpta ratiō suppositi. nō est ra
tio per se terminādi. **N**ec potest dici q quādo est assump
ta dependētia accidentis quod sibi inheret terminat ad
psonam assumptam. quia dependētia accētis est inherere.
accidens autem nature assumptae non inheret persone
assumptae. **A**d pziū dicit potest q sufficit hoc habere
q non sit repugnātia a parte incoicabilis q sit termin⁹
alicuius dependētie. an autem aliqua natura alia ab illa
que est pziā ipius incoicabilis possit dependere ad ipz
incoicabile. de hoc in sequenti arti. **A**utem tangitur q
incoicabile terminans dependētiā nature extrinsece.
oportet esse informale a tali natura. sicut substantia infor
matur accidēte dependēte ad ipsam. **R**n. quādo accētis
inest substantie. sunt ibi due habitudines. vna forme ad i
formale. 7 illius extremum est substantia vt receptiua ta
lis forme 7 vt potentialis saltem potentialitate fm quid
Alia est habitudo accidentis vt dependētis ad substan
tiā vt ad quam dependet. 7 illius extremum est substan
tia vt essentialiter pziō accidente naturaliter posteriori.

Prima habitudo nō potest esse alicuius nature ad verbi
quia illa requireret impfectionem in verbo. quia aliquaz
potēntialitatem. sed a potest esse. quia illa nō requirit i ver
bo nisi per se pziōritatem. que non repugnat sibi respectu
cuiuscūqz nature create. hinc patet illud dictum. tēns est
respectu cuius omīs substantia creata est quasi accētis. qz
7 si habitudinem accētis ad substantiam que ē forme fm
quid ad informale. nō possit substantia creata habē respe
ctu dei. tamē habitudinem nature coicabilis extrinsece 7
posterioris potest habere respectu psonae diuine qualē ha
bitudinem habet etiam natura accētis respectu suppositi
substantie. **A**d scdm potest dici. q substantia singularis
est incoicabilis. put incoicabile opponit vniuersali qd ē in
coicabile pluribus. sed put incoicabile excludit omnē cō
municabilitatē tam pziūis q forme. 7 hoc tam forme p
tialis que dicit coicari materie informate q forme totalis
puta quidditatis vel nature. que dicit coicari supposito p
ticipanti. sic in quā incoicabile non conuenit omni singu
lari. sed solum illi quod nō est alicui forma altero duozuz
modozum. 7 tale est illud quod est vltimam habens for
mam vel ens per formam. ita qz nihil habet ipm tanqz for
mam siue pziūm quo essendi. 7 tale est suppositum. li
cet igitur accētis dependētia terminet aliquatiter ad sub
stantiam singularem. tamen non est vltima terminatio ni
si ad singularem vt incoicabilem quia dependētia que ē
in coicari non videtur habere statum nisi ad incoicabile.
quia si est dependētia ad singularem coicabilem. cū illa
sit ratio essendi ei cui coicatur. non est dependētia adhuc
terminata vltimate nisi ad illud cui coicabile coicaf. **N**ec
tamen intelligo q coicabile terminans dependeat ad inco
municabile. 7 ppter hoc coicabile non vltimate terminat.
sed illud ad quod ipm dependet quia non est verum sub
stantiam singularem coicabilem dependere ad suppositū
substantie. sed est ibi vera idēptitas singularis coicabi
lis 7 suppositi. sed pzo tanto quod dependet ad singularem cō
municabile. vltimate dependet ad incoicabile. quia coica
bile est alicui incoicabili ratio essendi. 7 quod dependet ad
illud qd est alicui ratio essendi. dependet vltimus ad illud
cui ipm est ratio essendi. incoicabile autem non sic est ratio
essendi alicui. 7 ideo quod dependet ad ipm. non oportet
vltimus dependere ad aliquid quasi habens esse per ipsum.
Non igitur vltimate terminat dependētia accidentis vt
coicabilis nisi ad suppositum substantie. vt incoicabiliter
subsistens 7 sustentans ipm. 7 est illa ad aliquid extra totū
genus dependētie talis que est in coicari. quia ē ad
incoicabile. **E**t cum arguit q ratio suppositi ultra substā
tiam singularem non addit nisi negatōes. **R**n. si hoc verū
sit. tamen illa negatio pziū conuenit substantie singulari
q terminare dependētiā accētis. nec est incoicabilis ali
quam negationem impfectionis pziū conuenit alicui
q aliquod posterioris dependere ad ipsum. sicut pziū con
uenit homini non esse irrationale q esse album. quia nega
tio illa statim sequitur affirmationem que includitur in
ratione hominis. etiam si nunqz tale accidens competet
vel competere posset homini. **E**t cum dicitur negatio non
est ratio terminādi. **R**n. vltimate terminare duo dicit.
scilicet terminare 7 sic terminare q nihil vltimus terminet
ratio igitur terminādi est aliquod posituum. scilicet ra
tio istius q terminatio sit vltimate: est illa negatio. quia
scilicet terminans non est communicabile. si enim esset cō
municabile: tunc adhuc vltimus terminaret dependēti
am illud cui ipsum communicaretur. **E**xemplum. si acci
dens dependet ad aliud accidens. sicut fm aliquos co
loz ad superficies: eius dependētia non vltimate termina
tur ad superficiem: sed ad illud cui superficies est forma.
Et esto q non dependet ad illud cuius est forma. sed tm
modo esset sibi ratio essendi: adhuc vltimate dependētia
esset ad illud cui superficies ē forma. **T**ercō fm aliqz decla
rat ppositū sic. psona diuina eminenter pziō pfectōes omīs
suppositi causati. igit potest supplere vicem cuiuscūqz in

45

sustinet illam naturā quā posset tale suppositū sustē-
re. **P**reterea quilibet natura creata ē in potētia obediēti
entia respectu psonē diuine. igit psona diuina pōt su-
stentare quācūq; **P**rima ratio videt deficere. q̄ et si p-
sona diuina rōne entie p̄tineat virtualiter quācūq; entia
tate creatam. tñ nō videt virtualiter p̄tinerē rōne p-
p̄tatis psonalis aliq̄a entitate creatā. q̄ pari rōne
p̄tineret quālibet. **7** ita p̄p̄tatis psonalis ēē formaliter
infinita cuius oppositū oñsum est in q̄one de hoc mota.
Preterea. si p̄p̄tatis psonalis p̄tineret virtualit̄ oēs
entitates creatas videt q̄ posset esse rō formalis creādi
creaturas. cuius oppositū dictū est in quadā alia questō
ne. **S**ecūda etiā rāto videt deficere. q̄ potētia obediētiālis
creature respicit oipotētiā creatoris. **7** illa est oñm̄is.
igit illa sustentat p quā filius p oñipotentiā sustentat
naturā illam. est oñm̄is tribu. illa aut sustentat q̄ est pso-
ne vite ē. p̄p̄tatis filio. nō igit p h̄ q̄ ē naturā ēē in potētia
obediētiālis p̄tineat p̄tinerē ipam posse naturā sustentat
re by posttate vel suppositiue. s̄ tñ posse sustentare cau-
saliter. s̄ effectiue. **C**ontra conclusiōem istius articuli ar-
guit primo. q̄ vniō realis habet terminū reālē. que igit
tur sunt simpliciter idē in re. sunt idē in terminando ta-
lem vniōem. p̄p̄tatis et entia sunt simpliciter idē in re
igit sicut vniō terminat sic et reliquū terminabit. **P**̄t̄ ad
relatiū vt relatiū nō dependet aliud a suo correlatiū.
igit ad verbū vt verbū nō dependet a natura hūana. quia
solus pater est correlatiū. **A**d primū dicendū. q̄ for-
mal distinctō relatiōis ab essentia sufficit ad h̄ q̄ p̄p̄tatis
posset dici formalis terminus vniōis realis **7** non
essentia. tñ rāto videt efficac̄ contra ponētes idē p̄tita-
tem reālē. et formalem entie **7** p̄p̄tatis p̄tineat pso-
nā. **A**d scōm̄ dici potest. vno mō negādo añs. nam ali-
ud est dependē ad relatiū vt relatiū. et dependere ad
ipm̄ verbū relatiū. non tamen dependet ad ipm̄ tanq̄
correlatiū. **A**lter potest dici. q̄ natura assumpta depē-
det ad verbū. sed nō p̄p̄tatis vt ad relatiū. sed vt ad in-
cōmunicabile subiectū. **7** sic negādo est p̄p̄tatis.

De tercio articulo certuz ē

fm̄ Dam. lvi. q̄ verbum assumptū naturā in arthomo. h̄
est singularem. **7** tñ nō h̄ntem psonalitātē p̄p̄tatis. q̄ illa
nō posset stare cu3 assumptione in vniōe p̄tineat p̄tineat. si
aut p̄p̄tatis singularitas nature psonalis ēē formaliter
p̄p̄tatis psonalitas eius. nō posset illa esse sine illa. p̄p̄tatis
q̄ oportet videre q̄ formaliter **7** p̄tineat natura creata
sit psonata in seip̄a. vt ex hoc pateat si potest ip̄a carere
p̄p̄tatis psonalitātē **7** psonari etiā psonalitātē extrinsecā.
Est aut dubiū. an psonalitas p̄p̄tatis sit formaliter p̄ ali-
q̄d positū. et videt q̄ sic. q̄ negatō nō est primo incō-
municabilis. negatō em̄ quantum est de se. posset cuius
q̄ p̄p̄tatis. tñm̄ igit est incōmunicabilis. p̄p̄tatis incō-
municabilitatē positū ad q̄d ip̄a p̄sequit. **7** ita primū
incōmunicabile est positū. p̄p̄tatis psonalitas est primo
incōmunicabilis. q̄ est rō formalis p̄tineat incōmuni-
cabile. s̄ psonā. **P**reterea. negatō nō ē primo p̄p̄tatis alicui
enti. s̄ tñ p̄p̄tatis h̄ q̄ seḡtur aliq̄a affirmatiōem p̄p̄tatis.
p̄p̄tatis em̄ psonalis est primo p̄p̄tatis illi cui ē. igit r̄c.
Preterea. q̄d excludit imp̄fectiōem ip̄m est p̄fectuz vel
saltem aliq̄d positū. nūc aut depēdere ad psonā extrin-
secam est imp̄fectiōis. igit psonalitas p̄p̄tatis que ex-
cludit formaliter illā dependētiā est aliq̄d positū. **C**onfirmat.
p̄p̄tatis hoc em̄ ponitur q̄ singularitas natu-
re est p̄ aliq̄d positū. q̄ excludit imp̄fectiōem que est de
vidi. vñ singulare dicit̄ indiuiduū. h̄ est in plura indi-
uiduū. a simili in p̄posito. psonari in se excludit depen-
dere ad psonā extrinsecam. **S**ed contra Dam. c. l. In
nullo em̄ eoz que plantauit in nra natura deus. verbut
a principio plasmans nos defecit sed om̄ia assumpsit. to-
tus em̄ toti vniōis est mihi. vt totum toti tribuat. quod
est inassumpibile **7** incurabile. **C**ul t̄ dicere igitur. q̄ q̄
cūq; entitas positua in nostra natura est vniōe verbo.

Et q̄ hoc sit possibile de quacūq; pbatur rāto. quia
quacūq; natura est s̄ p̄t̄ in potētia obediētiāli
ad dependendum ad psonā diuinā. si ergo esset aliqua
entitas positua q̄ nata esset i se psonata. illa entitas es-
s̄ assumpta a verbo. **7** tñ natura nostra in ip̄o esset p-
sonata simul duplici psonalitātē. q̄d est impossibile. q̄
si creata igitur p̄ illā ē formaliter incōmunicabilis alteri
p̄tineat. et p̄ cōsequens p̄tineat verbi nō p̄municat. et ita in
ip̄o nō psonatur. **P**reterea. si aliqua entitate positua
ēē formalit̄ psona creata. igit verbum nō posset depo-
nere naturā assumptam. nisi vel illa maneret nō psona-
ta. q̄d videt incōueniēs. vel oportet q̄ daret sibi de no-
uo aliqua alia entitas qua b̄ret psonalitatem creatam.
sed hoc est impossibile. illa em̄ nō posset esse entitas acci-
dētiālis. q̄ accidens nō est rāto formalis psonam di sub-
iectū. nec possz ēē aliqua entitas subalis. q̄ nec materia
nec forma. nec substantia p̄p̄tatis. q̄ quicūq; talis si daret
tur nō maneret natura eadem posse prius. q̄ haberet ali-
am materiā vel formā vel entitatem substantie composi-
te. **P**otest igitur dici. q̄ nostra natura est psonata p-
sonalitātē creata. non aliquo positū tanq̄ rōne forma-
li. quia ultra singulā rōne nō inuenitur aliqua entitas
positua qua singulare p̄tineat sit incōmunicabile. sed
tñ singularitati supaddit negatō p̄tineat h̄ntem ac-
p̄tētiē q̄ est incōmunicat. **P**otest aut̄ intelligi tri-
plex negatō cōmunicabilitatis siue dependētiē. sicut
em̄ possumus intelligere dependētiē. iā actualē potētiāle
7 aptitudinalem. sic possumus intelligere negatōem ac-
p̄tētiē. et negatōem p̄tineat h̄ntem dependētiē. **7** ne-
gatōem aptitudinis ad dependendum. **P**rima negatō
est nuda siue sola. secunda est cū repugnantia ad actū.
tercia est cū inclinātoe opposita siue aptitudine p̄tineat.
Exemplum. primo mō suspiciēs si ēē sine colore. om̄ino
esset nō alba. q̄ haberet solam negatōem albedinis. se-
cundo mō angelus est non albus. quia sibi repugnat al-
bedo. tercio modo lapis est nō sursum. q̄ in lapide ē ne-
gatō aptitudinis ad sursum cum inclinātoe ad nō sur-
sum sicut ad suū oppositū. **A**d p̄p̄tatis. loquendo de
dependētiā ad hypostasim extrinsecā. et specialiter de
vniōem de qua modo loquimur. sola negatō actualis de-
pendētiē nō sufficit ad hoc q̄ aliquid dicat̄ in se psona-
tum vel psona. q̄ anima petri habet talem negatōem. **7**
tamen nō est psona. **S**ecūda negatō non inuenit̄ in na-
tura creata psonabili. q̄ nulli tali potest oīno repugna-
re dependere ad psonā diuinā. immo quacūq; entitas
positua in tali natura est in potētia obediētiāli ad de-
pendētiā ad ipam. et p̄sequens illa negatō nō consti-
tuit psonam creatam. **T**ercia etiā negatō non sufficit.
q̄ illam habet natura assumpta. ip̄a em̄ cum sit eiusdēz
rātois cū mea natura. habet aptitudinē eiusdēz rāto-
is. et ita habet aptitudinē ad subsistendum in se. et non
habet aptitudinē ad dependendum ad psonam extrin-
secam. nec est incōueniens possibilitatem esse sine apti-
tudine. quia ad formas sup̄naturales. **7** si sit potētia ali-
qua in susceptiōe. nō tñ p̄p̄tatis aptitudo. q̄ illa nō est. p̄-
p̄tatis nisi ad formā naturaliter p̄tineat. **A**d psonalitātē
igit̄ p̄p̄tatis siue creatā o3 p̄currere duas negatōes. p̄p̄tatis
et terciā. ita q̄ terciā est quasi habitualis necessario cō-
ueniens nature cui p̄uenit siue sit psonata in se siue in p-
sona aliena. sed alia negatō scz actualis dependētiē siue
p̄ueniens illi negatōem complet psonalitatem p̄p̄tatis.
Ad illa igitur que pbant q̄ psonalitas p̄p̄tatis est for-
maliter p̄ aliq̄d positū ad om̄ia. simul est vna. **R**e-
sponso. q̄ nulli simpliciter repugnat esse comunicabi-
le. nec tanq̄ cōmunicabile dependere. nisi sibi sit sim-
pliciter p̄p̄tatis aliq̄d positū quod sit ratio repu-
gnantie comunicabilitatis **7** dependētiē. tamē om̄is
nicari et dependere potest fm̄ quid repugnare alicui p̄
solam negatōem. quia dum negatō illa inest. affirmatō
non potest inesse. sed non propter hoc est simpliciter im-
possibile affirmatōem inesse. nisi illud cui talis negatō

inest esset necessaria ratio q̄ talis negatio cōsequeretur. et tunc negatio esset simpliciter. ppria. alio nō esset nisi fm qd̄ ppria. Simili em̄ mō. ppria est alicui negatio sicut ipi repugnat opposita affirmatio. sola psona diuina habet incōmunicabilitatē primo mō. q̄ entitatē aliquā intrinsecā simpliciter. ppria p̄ quā sibi repugnat posse cōmunicari. natura creata licet in se subsistat nō tñ aliqd̄ habet intrinsecū p̄ qd̄ impossibile sit eandē dependere. 7 ideo sola psona diuina habet ppriā psonalitātē pletā natura creata psonata in se nō habet. q̄ nō habet repugnātiā ad posse dependere sed tñ ad actū dependere. et h̄ fm̄ quid. sc̄z dum sibi inest negatio dependētie actualis. Ad formā igit̄ prime rōnis dico. q̄ incōdicabile simpliciter qd̄ sc̄z importat repugnātiā ad posse dependere. nō puenit primo negationi siue alicui rōne negationis. nec talis incōmunicabilitas est in creatura etiā in se psonata. sed tñ incōmunicabilitas fm̄ quid. sc̄z repugnātiā ad cōmunicari. et h̄ stante illa negatione dependētie actualis. illa autē incōmunicabilitas fm̄ quid nō requirit entitatē positiuā simpliciter incōmunicabilem sed tñ entitatē positiuā receptiuā negationis dependētie actualis. sed incōmunicabilitas simpliciter si alicui negationi pueniat. hoc nō est nisi q̄ illa psequitur entitatē positiuā simpliciter incōdicabilem. Per idem ad aliāz maiorem tē dependentia. cōcedo. q̄ si alicui repugnat posse dependere. hoc est ppter aliquam pfectionem vel rationem positiuam. sed illa repugnātiā nō est in creatura. sed sola negatio dependētie actualis. Exemplū. accidenti sepato nō simpliciter repugnat inherere. vel posse inherere. sed fm̄ quid dici posset ei repugnare inherere. pro quāto q̄ stante illa sepato nō potest simul stare cum hoc quod inhereret. Consimiliter ad illud de pprio. dico q̄ incōmunicabilitas simpliciter est simpliciter ppria illi cui conuenit siue incōmunicabilitas. incōmunicabilitas autem fm̄ quid nō est ei ppria. h̄ tñ sic q̄ soli illi conuenit. De tercio igit̄ articulo p̄ncipali videt̄ q̄ nature humane repugnat dependere ad psonam alienāz vt sustentantē ipam. primo quia est natura substantialis. secundo quia intrinsece siue idempnice habet rationem non dependendi tēli dependentia. tercio quia non potest habere aliquod intrinsecum quod sit sibi ratio taliter dependendi. Et primo sic arguitur. natura substantialis non est nata dare supposito nisi esse simpliciter. et per psequens nō presupponit esse simpliciter. natura autē dependens ad suppositum alienum presupponit in eo esse simpliciter quia esse nature. pprie que pprie conuenit sibi q̄ illa natura dependens ad ipm̄. Antecedens probatur. natura substantialis est entitas simpliciter. sicut accidentalis est entitas fm̄ quid. et qualis est alia qua entitas formaliter. tale esse tribuit. sicut igitur natura accidentalis tribuit tñ ē fm̄ quid. et ideo presupponit ens simpliciter. ita natura substantialis dat ē simpliciter. et ideo non presupponit tale esse. Et secundo arguitur sic. Omne dependens habet intrinsece aliquod quod est sibi ratio dependendi. natura humana non habet nec habere potest aliquod tale intrinsece quod sit sibi ratio dependendi tali dependentia. igitur 7c. Ad aliorū patet inductiue in dependentia causati ad causam in q̄ cumq̄ genere cause. et pbat̄ rōne. quia nisi in illo sit aliqua ratio dependendi q̄ nō est in illo. non magis istud dependet quā illud. natura autē mea nō dependet a verbo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquam rationē dependētie sibi intrinsecam. p̄probatio maioris. non dependens nō sit dependens nec e conuerso nisi sit aliqua mutatio. mutatio autem non habet pro per se termino nisi aliqua formā absolutam. si igitur natura sit de nouo dependens. aduenit sibi aliqua forma absoluta que sit ratio dependendi. et talem etiam amittit vt terminum a quo mutationis. si fiat de dependente non dependens. p̄batio minoris. tunc quia natura illa posset deponi nullo absoluto corrupto

in ea. si autem haberet aliquod absolutū quod esset ratio dependendi sibi ppria: potteret illud corūpi ipā quando fieret nō dependens. tunc quia nature eiusdem rationis competit similis ratio dependendi 7 ad similem terminum vel eundem terminum quando nō est nisi vnicum natum terminare talem dependentiā. natura autem xpi et mea sunt eiusdem rōnis et mee nō competit aliquid quod sit ratio taliter dependendi ad verbum quia tunc mea violenter subsisteret in ppria persona. Et tercio arguit sic. ppria personalitas que potest competere huic nature humane est realiter eadem sibi. igitur manente hac natura manet habens banc personalitatem. sed personalitas ppria est ratio repugnans ad sic dependere. igitur 7c. p̄probatio antecedentis. quia certum est q̄ huic nature humane singulari potest competere. ppria personalitas. illa nō potest esse aliud ab ipa nec ei accidens. quia accidens non est ratio psonandi substantiam. nec potest esse substantia alia ab hac natura. quia nec substantia composita. patet enim q̄ vna substantia composita non est ratio formalis personalitatis alteri substantie compositae. nec potest esse alia substantia sicut pars. quia non maneret eadem natura composita nisi maneret eadem vtraq̄ pars substantialis. Potest tñ q̄ non est ponenda inter aliqua esse formalis repugnātiā nisi vel in rationibus eorum ppriis aliqua repugnātiā includatur manifeste. vel necessaria rōne probetur includi vel sequi. h̄ neutro modo est de natura humana 7 de dependentia ad personāz alienam. igitur ponendum est q̄ talis dependentia nō est simpliciter impossibilis quāto est ex parte fundamenti. Ad aliorū pbat̄. quia quodlibet ponendum est possibile esse cuius non patet ratio impossibilitatis. Et similiter quodlibet compossibile vbi nō apparet ratio compossibilitatis. prima ps minoris declaratur et rationibus istorum de quibus est sermo. Rato autem nature humane magis patet. ratio autē illius dependentie de qua loquimur potest circūloquendo vel aliquo modo describendo poni talis dependentie nature vt cōmunicabilis ad personam. ppriam alterius nature vt terminantem eius dependentiam. Hec ratio exponatur. primo illud quod dicitur vt cōmunicabilis. potest aliquid cōmunicari alicui sic. q̄ illud sit ipm̄ quod cōmunicatur. sicut vniuersale cōmunicatur singulari. Alio modo sic. q̄ illud cui cōmunicatur sit illo tanq̄ formali principio essendi. Et hoc dupliciter. vel vt forme p̄ialis que cōmunicatur materie informate 7 alter cōmunicatur cōposito constituto per ipsam. vel vt forma totalis sicut quidditas cōmunicatur supposito vt humanitas forti. In p̄posito intelligit̄ cōmunicabile tercio modo. sc̄z q̄ sic cōmunicatum sit forma totalis quam habens dicitur fm̄ eam esse formaliter tale. sed pprium suppositum nature dicitur hoc modo tale fm̄ illam non ppter dependentiā sed magis propter persone idempnitatem. sed ad suppositum non proprium nō potest esse p̄one idempnitatis. h̄ illud quod potest ibi esse quasi supplens vicem idempnitatis est perfecta dependentia nature 7 perfecta sustentatio ex parte suppositi siue terminatio dependentie. tale autem suppositum. quia est per se suppositum alterius nature et illius nature dependentis nō ē p̄ se suppositum. et per se est prius eo q̄ non est per se. sequitur q̄ prius habeat naturam ppriam q̄ istam dependentem. que est sibi tanq̄ natura aduenticia vel natura secunda. Et qd̄ nature humane non repugnet talis dependentia q̄ illis dicta est potest sic aliquo modo declarari. vt probatum est in sc̄do articulo. persona diuina potest ē pprius terminus alicuius dependentie. nō autē dependētie q̄ est causam ad causam. nec breuiter cuiuscūq̄ terminati ad aliquid rōne p̄fectionis formalis in ipso. sed tñ illius q̄ ē nature vt cōmunicabilis ad incōdicabile sustentis ipa igitur talis dependentia est possibilis in aliqua natura. q̄ non potest esse possibilitas terminandi dependentiam.

46

nisi in aliq̄ sit possibilitas dependendi. s̄ b̄ nō magis repugnat nature hūane q̄ alteri. **P**roterea sc̄do. q̄ accidens dependet tali dependētia ad suppositū substantie cui inberet. nūc aut̄ licet ibi coniungat̄ dependē z inberere. tām̄ prior videt̄ eē rō dependētie q̄ inberentie. sicut in termino videt̄ eē prior rō prioritatis eēntialis. p̄pter quā terminat̄ dependētia. q̄ ininformabilis vel susceptiui s̄m quam terminat̄ inberētia. Si igit̄ intelligat̄ alicui p̄uenire de dependētia nature vt̄ p̄mūcabilis. et h̄ sine inberentia: non videt̄ p̄tradictio. s̄ talis est illa q̄ ponit̄ in p̄posito. **C**ōfirmat̄. q̄ s̄m p̄b̄m. v. met̄ba. q̄le vno mō dī d̄ria libe igit̄ modus qualitatis nō repugnat sube. **T**ercio declaratur sic. accidēs p̄ habere modū substantie licet non p̄fecte. s̄ q̄ sibi repugnat̄ dependere ad subiectū. tū aliq̄ liter similit̄. s̄ in nō dependēdo actualiter sicut apparet i accidente legato. pari rōne igit̄ videt̄ q̄ suba potest habē modū accidētis. licet nō p̄fecte. s̄. dependēdo z inberendo subiecto tū modū aliquat̄er similit̄. s̄ in dependēdo actu aliter ad suppositū alienū. **A**d illa q̄ adducta sunt i cōtrariū ad primū p̄cedo q̄ natura subalis est ad esse subale. s̄ nō oportet q̄ sit primū eē suppositi habētis eē p̄ ip̄az nisi q̄n̄ illud est eius p̄ se suppositū. q̄n̄ aut̄ est eius suppositū nō p̄ se. sed p̄ se alterius nature. tūc p̄ illā alteraz prius habet eē. **E**t cū dī illud q̄ d̄at eē simpliciter nō p̄supponit esse simpliciter in eodem. **R**es̄d̄ aliquod eē in se est eē simpliciter z tamen supposito nō p̄prio nō dat eē simpliciter om̄i modo. **A**d sc̄d̄m. aliqd̄ potest eē rō dependētie dupliciter. vno mō sic q̄ ip̄m p̄sequatur vel p̄comitēz dependētia actualis. **A**lio mō q̄ licet ip̄m necessario p̄comitēz aptitudo ad dependēdū. nō tamen necessario dependētia actualis. sed ip̄m quantū est ex natura sua dependet. et quando est actualis dependētia contingit s̄m ip̄m vt̄ primūz fundamentū. primo modo est dependētia creature ad deum. quia necessario fundamentam dependētie est in actuali dependētia sem̄p. secundo modo est dependētia causari ad causam. sedam sine qua posset ip̄m immediate causari a p̄ia. z ita posset ab illa secunda nō dependere actualiter. licet semper haberet aptitudinē ad dependēdū. **A**d igit̄ rōnis vera est intelligēdo de rōne dependēdi nō p̄cise primo modo. sed indifferēter primo modo vel secundo. nihil plus concludit p̄batio prima ma. inducēdo de dependētie causari ad causam. **S**ecunda. p̄batio. p̄bat q̄ dependens habet aliquā rationem dependēdi quam non habet nō dependens. quod necessariū est intelligēdo p̄ rationem dependētie rationem formalem dependēdi que est ip̄a dependētia. quia sine illa nō posset aliquid dependere. sed intelligēdo rōnem fundamentalem dependētie s̄m quam inest dependētia sicut s̄m albedinē similitudo: nō oportet q̄ illa rō sit magis in dependēte q̄ in illo quod nō dependet actu. est tamen eque aptū ad dependēdū. **E**xemplum. accidens quando est in subiecto nō magis habet talem rationem dependēdi q̄ q̄n̄ ip̄m est separatim. quia ip̄amet natura est illo modo. prima ratio dependēdi. nec oportet ad hoc q̄ actu dependeat sup̄paddi actu talis ratio dependēdi. sed sola ratio formalis. s̄z actualis dependētia. **C**onsimiliter hic de natura assumpta z non assumpta. **T**ercia. p̄batio videtur plus pbare. s̄z q̄ actu dependēs habeat semper rationem dependēdi fundamentalem. et hoc aliquam eēt̄tatem absolutaz. **A**d illā igit̄ p̄positōnem cui illa p̄batio innititur. s̄z q̄ om̄is mutatio habet. p̄ p̄ se termino formam absolutam. **R**espondet̄ p̄ interemptionem. immo motus est s̄m vbi et ad vbi. nec tamē vbi dicit̄ aliquam formam absolutam. **Q**ualiter aut̄ hoc non sit cōtra p̄b̄m. v. p̄b̄m. dictum est supra in quadam questione de corpe z vbi zc̄. **A**d inoz̄ principalis rationis nō ē vera eo modo quo maior est vera. s̄z intelligēdo indifferēter de rōne formali dependēdi vel fundamentali. z hoc necessario fundate actualiter vel saltem aptitudinaliter. habet enim natura assumpta rōnes formales

dependēdi. s̄z ip̄am dependētia z rōnem fundamēntalem. immo ip̄a est prima ratio fundamentalis dependētie. licet nō necessario p̄sequatur ip̄az talis dependētia actu sed aptitudine. nec plus. p̄bat prima p̄batio. q̄ si natura deponeret. nullū absolutū in ea corūperetur. z ita nō habuit aliqd̄ absolutū quod esset necessaria ratio actu dependēdi. sed absolutum fuit. primū susceptiuum dependētie. z sine illa manere potest. sicut sine respectu nō necessario p̄sequente. potest manere fundamentū absolutū. **A**d aliam p̄batōnem dico q̄ licet nature eiusdem rōnis habeant aptitudinē similem ad dependēdū. tamen nō oportet q̄ si vna actu dependeat. q̄ similiter et altera. patet de accidente p̄iuncto z legato. natura aut̄ mea et si nō actualiter dependeat ad verbū dependētia predicta. s̄ ad suppositum hypostatice sustentans. tū habet aptitudinē sicut natura illa assumpta habet aptitudinē. **A**d argumentum principale dico. q̄ licet nō om̄is dependētia sufficiat ad verificandū p̄dicatōnem dependētie de illo a quo dependet. tamen illa que est nature vt̄ comunicabilis ad suppositum vt̄ hypostatice sustentans eam. sufficit ad verificandū p̄dicatōnem nature sic dependētie de supposito ad quod dependet. p̄z re accidente sic dependēte ad suppositū substantie de quo etiam predicatur. et sicut predicatio accidentis de subiecto licet sit vera. non tamen est p̄ se: sicut esset nature de p̄prio supposito: sic in p̄posito nō est p̄dicatio p̄ se nature humane de ip̄o verbo. **Questio. xx.**

Trum sacerdos obligatus ad dicēdū missam. p̄ vno. obligatus etiam ad dicēdū missam. p̄ alio sufficienter soluat̄ debitū: dicēdo vnam missam. p̄ ambobus. **A**rguit̄ q̄ non. q̄ qui tenet ad maius bonū nō satisfacit̄ solūdo min⁹ bonū sic est in p̄posito. q̄a due misse sunt magis bonum q̄ vna. **Q**uia etiā missa p̄ illo est maius bonū sibi si dicat̄ p̄ illo: q̄ si dicat̄ simul. p̄ illo et alio. **C**ontra. qui plus soluit̄ q̄ illud sit. p̄pter qd̄ obligat̄. videtur abundanter satisfacere. sed vna missa est maius bonū q̄ sint illa. p̄ q̄ bus obligatur duobus. q̄ bonus misse est ex virtute fac. i. sc̄ij. sacrificiū aut̄ ē infinitū z infinitū sufficiens. r̄pus em̄ q̄ offerit̄ in illo sacrificio sufficiens fuit q̄ offerēbat̄ i. cruce ad satisfaciendū. p̄ peccatis infinitis. s̄ zc̄.

Hic pretermittendū ē vnū hoc. s̄. qd̄. p̄babile videt̄. q̄ missa nō solū valet d̄tute meriti sine opis opantis: s̄ etiā virtute sacrificij z opis operati. vel nō solū valet virtute meriti p̄sonalis sacerdotis offerentis: s̄ etiā virtute meriti generalis eccleie in cui⁹ p̄sona p̄ ministrum eōdem offeritur sacrificiū. aliq̄n̄ missa mali sacerdotis q̄ in illo actu nō meret̄ p̄sonaliter sed temeret̄. nū. li valerēt in ecclesia. quod reputat̄ p̄munit̄ inconueniens. z rōnabiliter. iuxta illud **I**oh. vj. panis que ego dabo caro mea est. p̄ mundi vita. q̄n̄cūq̄ em̄ r̄ps vt̄ summus sacerdos offerit̄. panis que dat̄. i. caro eius est mūdi vita. **E**t hoc sequit̄ q̄ ad solutōem huius questionis tria sunt vidēda. **P**rimo si missa dicta p̄ duobus tantūz valet illi. sicut si p̄ eo solo diceret̄. et h̄ merito p̄sonali celebrantis. **S**ecdo si tū valet merito generalis ecclesie offerentis. **T**ercio si ille simpliciter soluit̄ debitūz vtriq̄ cui obligat̄. **D**e primo est sciendū q̄ inter opa meritoria oratio habet magis rōnem meriti applicabil̄ alteri. q̄ ip̄a de rōne sui est placatiua rei et reconciliatiua rei deo. et hoc illius p̄ quo p̄ ip̄m orantem specialiter offeritur. **P**otest aut̄ meritū vel specialiter oratō in triplici gradu intelligi valere alicui sine p̄ aliquo. **Q**uo modo sp̄alissime. et sic sp̄ valet oranti q̄n̄ ē in gra. ip̄e em̄ h̄z motū animi bonū. z elicit op⁹ bonū. **I**ste mot⁹ z illud op⁹ nō sic sunt alteri⁹. p̄ q̄ orat̄ sicut orātis. nec p̄t̄ ille ordinata voluntate sic illud alteri dare: q̄ nō sit suū meritum. quia magis tenetur ex caritate diligere seip̄m q̄

alium. immo forte non posset dare quin istud esset suum. Alio modo generalissime. et sic valet toti ecclesie. nec enim debet orans aliquem de ecclesia excludere. sed ex intentione habituali omnes includere. Tercio modo secundum medium valet illi cui per orationem specialiter applicat. non ei valet ei specialissime per se primo membro. sed nec precise valet sibi generalissime sicut cuiusque. tunc enim frustra in ecclesia sunt specialia orationes assignate alie per viuis alie aut per mortuis. et iterum per viuis alijs et alijs. puta benefactoribus. amicis et alijs. ut patet in orationibus in missali romano per diuersis assignatis personis et statibus vel congregationibus. Frustra inquam sunt iste specialiter assignate. quia non plus valet illis quam generaliter cuiusque in ecclesia. Habet ergo articulus iste difficultatem specialiter intelligendo per tertio modo. Et potest dici quod vna missa dicta per duobus. non tantum valet sed modo isti quantum valet si per eo solo diceret. Quod ostendit per se merito sunt per plenam iustitiam ad eam. corrumpit aliquod primum determinatum ad certum gradum. propter autem bonum quod debetur ecclesie generaliter et propter bonum quod debetur isti oranti specialissime. que duo semper includunt in primo debito orationi. accipio illud bonum quod virtute meriti ipsius orantis debetur medio modo ei. per quod specialiter orat. illud est determinatum ad certum gradum. virtute igitur istius meriti non debetur alicui isto modo medio aliquod bonum quod non includit in isto bono medio determinato. si ergo totum illud bonum debetur isti tantum primum modo debito orationi. nullum bonum debito orationi illi. dabitur alteri. et per consequens si virtute istius meriti datur aliquod bonum illi ut debito isti oranti modo medio. sequitur quod non totum bonum sic debetur datur isti ergo. **C**onfirmatur. quia equali merito precise debetur equale bonum siue primum. et hoc in quocumque modo. scilicet generaliter specialissime et medio modo. Nunc autem ex equali deuotione celebrans habet opus eque meritorum loquendo de merito personalis. conuenit autem quod eque deuote celebret quando celebrat. per isto specialiter. sicut quando specialiter celebrat. per utroque simul. ergo virtute eius meriti debetur precise equale bonum merito huius missae dicte per vno. et merito illi. dicte per duobus. si quando dicitur per duobus. debetur isti totum illud bonum equale. sequitur quod virtute istius meriti nihil debetur alteri. quia bonum quod datur illi alteri non includit in bono quod corrumpit ad eam illi merito. **B**itur ad maiorem. quod merito equali tam per intentionem quam per extensionem debetur bonum equale utroque modo. nunc autem quod simul per duobus orat. licet sit meriti equale per intentionem. sicut quando orat per vno. tamen est maius per extensionem. quia pluribus applicat. et ideo debetur bonum eque intensiue sed maius extensiuum quod utriusque. Similiter respondet ad primam maiorem. quod merito certi gradus correspondet bonum determinatum ad certum gradum. verum est uniformiter accipiendo utrobique scilicet per intentionem. vel utrobique per extensionem. sed licet meritum ad plures extendatur et per consequens premium pluribus debeatur. non tamen oportet quod intensiue minuat licet pluribus communicet. Hoc declarat primo sic. bonum spirituale proportionatur spiritui et spiritus est ubique totus et non per se communicat. ergo bonum spirituale communicat sine diuisione. et ita non diminuitur licet pluribus communicetur. Hoc etiam offenditur exemplo ubi tamen minus apparet quam in proposito. Aliqua quidem corporalia de quibus minus videtur quam de spiritualibus. non minus tamen communicantur. et si pluribus communicent patet de lumine candelae simul illuminantis plura illuminabilia et equaliter sicut illuminaret quodlibet istorum per se. patet etiam in voce que equaliter simul immutat quocumque multorum audituum sicut immutaret vnum illorum solum. **C**onfirmatur tertio. respondet deo per auctoritatem que habetur de per se. vi. non mediocriter. et dicitur ibi Hiero. ubi inter alia sic habetur. Cum per centum aiabus psalmus vel missa dicatur. nihil minus quam si per vna qualibet istorum diceretur accipitur. **P**otest dici quod ista non impediunt rationes prius positas. quia utraque minor

illa rationum est vera simpliciter. tam per extensionem quam per intentionem. ita quod equali merito non debetur per strictam iustitiam bonum numerosius. sicut nec bonum intensius. quia plura bona equalia equaliter vni bono maiori intensiue. et hoc in omni retributione iusta et commutatione. Si ergo merito equali non debetur maius bonum per intentionem. nec per consequens per extensionem. quia sicut ista si faceret vnum faceret vnum maius altero illo. ita sunt maioris valoris per iustitiam quam alterz istorum. Hoc confirmat quia alioquin qui vellet orare per omnibus amicis in purgatorio intendens quod singulis valeret modo medio. eque valeret cuiuslibet sicut si oraret per vna. et tunc per ordinatam caritatem deberet quis orare per quocumque. quia deberet impetrare bonum pluribus. dum tamen hoc posset per eundem actum sine diminutione boni alicuius eorum. **D**ices quod per modum satisfactionis non tantum valet per pluribus sicut per vno. quia pena debita non relaxatur nisi aliquid equalens soluitur. **C**ontra. tunc aliquis posset impetrare primam gratiam peccatorum quocumque sicut vni. quia hic non requiritur pene solutio. sed dei placatio et impetratio boni ab ipso. Item sicut plures pene equalent vni maiori pene et non relaxantur nisi per opus satisfactionum maius vel per plura opera satisfactoria sic videtur de pluribus bonis impetrandis quod equaliter vni maiori. et ideo non nisi per plura bona vel vnum maius bonum impetratur. **Q**uare etiam non sufficit ad repletionem mali aliquid sicut sufficit ad impetrandum bonum. immo per quod videtur magis. **C**onfirmatur etiam propositum secundo. quia in amicitia humana dilectus per supplicationem suam meretur maius bonum vni quam si supplicaret per multis. nam pro vno exaudiret ut tantum bonum impetraret. et si pro multis peteret vel non pro omnibus exaudiret. vel non tantum bonum impetraret et illud est per iustam legem amicitiae. **C**onfirmatur tertio. quia voluntas non videtur efficacior ut est causa meritoria quam ut est causa elicitiua vel impatiua imo minus efficitur. quia ut meritoria est tamen causa dispositiua habitus et dispositio ad actionem principalis agentis. ut autem est elicitiua vel impatiua est causa principalis. sed voluntas ut est causa elicitiua vel impatiua non equalem effectum causat simul in quolibet multorum sicut in vno solo causaret. neque enim simul intensa est amicitia ad quocumque sicut esset ad vnum. vnum. et tamen nec voluntas eque perfecte imparet plures operationes potentiarum inferiorum sicut vnam. minuit enim intentio voluntatis plures actus inferiores impatiens. **P**similiter videtur quod voluntas minus bonum intensiue meretur quam pluribus meretur. **E**t si dicas hoc verum est quod de uoto minuit ex distractione circa plures. sed si de uoto sit equalis non oportet quod minus bonum mereatur multis quam vni. **C**ontra. distractio non necessario concurrat ex hoc. quod per pluribus celebratur. quia non oportet celebrantem per multis tunc de eius actu cogitare. sed sufficit quod ante recollecterit illos per quibus intendit specialiter orare. et intentionem suam talem deo obtulerit. et tunc enim si tamen in presentia eorum memoria habeat. hoc sufficit. quia deus oblatorem et deuotorem per illis acceptat. per quibus ordinat prout se velle offerre. et in isto casu verum est quod propter multitudinem attentionis actualis ad singulos minuit. quia non est ad eos nisi in presentia. sed deuotio est motus mentis in deum non orationis. **E**xemplum non minus deuote celebrat quod de oibus sanctis quam de vno sancto. quia si minus distincte attendat ad quolibet. tamen attentio ad totam communicationem sufficit ad deuotionem. non tamen equaliter sed sufficeret attentio ad vnum eorum. nisi forte ad illum in quo eminenter est illud quod est materia deuotionis ad omnes. quod solus deuotus. sic quando orat per multitudine siue presentate indiget. ut impetrat sibi bonum quod indiget. maior passio per hunc et ita maior desiderium impetrandi illud quod indiget. quam si per vno indigente oraret. et ita non minuit ibi deuoto licet minuatur attentio actualis et distincta. non ergo minus bonum tunc impetrat singulis propter diminutionem deuotionis. sed

propter B solum qd merito suo corundem aliquid bonum certum
 et hoc in quocumque eodem gradu. sed reddendum illi cui valet
 spalius. vel illis quibus valet generalissime. vel etiam il
 li vel illis quibus valet medio modo. et p. n. in isto ter
 cio gradu in q. loquimur si est maior extensio est minor in
 tensio vnicuique. Ad illa in p. n. Ad p. n. de spu. dico qd
 spu. et si extensio non dividat. t. n. numeralis spu. a spu.
 distinguit. sunt enim singulorum corporum aiatu. singule aie.
 et ille hnt bonitate naturalis magis extensioe q. vna ex
 eis. imo equalent bonitati magis intense. fm illud. vij.
 tri. xij. plus aliqd sunt duo boies q. vn. homo. et p. B di
 stinguit pluralitas in diuis a pluralitate i creaturis. q.
 plus aliqd sunt hic duo q. vni. no sic ibi. vn. subdit. non
 maior est pater et filius q. solus p. bonitates etia ples
 spu. sunt maioris valoris. et ideo requirunt plura bo
 na vel vni maius bonu. ppter qd retribuunt. no em qui
 orando mereat viuificare vnu mortuu eade rde equa
 re. viuificatorem q. rucunq. mortuoz. Ita dico qd bonum
 spuale p. n. ca. sine diuisione q. n. titatiua fm extensione.
 t. n. p. n. ca. cu. diuisione. sed aliud alteri. et ita requit di
 stinctu meritū. ppter qd reddat. et B dico equale intensi
 ue. Contra. salte bonu spuale non p. n. ca. p. n. ca. si
 virtute huius nulle debet bonu vtriq. tanq. vni totale
 premiū. illud no reddet p. n. ca. sic scz q. ps dabit vni et
 ps alteri. Confirmat. q. q. spu. recipit totu spu. reci
 pit. q. similitur qui recipit aliquod bonu spuale. recipit
 ipm totu. Aug. vii. de tri. vij. In his que no mole
 magna sunt. ides est maius esse qd melius. duo vero bo
 na equalia sunt meliora altero. q. in eis est maior boni
 tas. maius aut licet no possit actu diuidi. t. n. habz plura
 pua sibi equalia. sicut celu licet no possz actu diuidi. t. n.
 toti equant plura pua q. medietati. et in illis p. n. ca. di
 stincto. et p. illo vno magno licet in se indiuisibili t. n. di
 uisibili vel magis distinguibili in equalentia possent.
 illa multa reddi. sic hic. tato merito debet adquare ta
 tu bonu. illud in se diuidi no pot. sed t. n. illi equalent
 p. n. ca. multa bona minora. et ita ipm pot diuidi in valore
 du. p. ipso diuersa bona minora distincte reddant. no q.
 illud bonu spuale realiter p. n. ca. da. sed da. in multis
 bonis minoribz que respectu illius boni habent p. n. ca. lez
 valorem. Ad p. n. ca. t. n. ca. si possibile esset eundem spiri
 tu diuisi in illis in valore sic hic est possibile de bo
 no reddedo virtute ofonis vnicuique minus bonu dare
 et forte etia realiter spu. minus p. n. ca. re. si transcu
 deret suu susceptiu. p. n. ca. t. n. ca. sicut forte aia no eque
 viuificaret corpus q. n. ca. t. n. ca. crederet. sed passo. p. n. ca. t. n. ca.
 onato eque p. n. ca. t. n. ca. in p. n. ca. t. n. ca. receptiu. p. n. ca. t. n. ca.
 bono illi quod est reddedum. p. n. ca. t. n. ca. p. n. ca. t. n. ca. et
 qd da. illi. da. no p. n. ca. t. n. ca. Contra exempla ista p. n. ca. t. n. ca.
 sita in ista p. n. ca. t. n. ca. q. n. ca. t. n. ca. p. n. ca. t. n. ca. portare duo
 equalia sicut vnu. Si dicat q. in mouedo localiter non
 eque potest agens in plura et pauciora tamen in alteran
 do potest. et hoc qn illa plura sunt agenti eque appropria
 ta. dico q. aliqui motus sunt tales quibus necessario totu
 simul fm omis sui pres mouet. hoc est non prius vna ps
 q. alia. sicut est motus localis. et de hoc intelligit illud. v.
 metba. p. n. ca. t. n. ca. est illud cuius motus est vnus fm se. vn.
 aut: cuius indiuisibilis. indiuisibilis aut fm tps. si em
 moueret vna ps p. n. ca. t. n. ca. alia n. mota: solueret p. n. ca. t. n. ca.
 Alius e motus q. no e necessario totu fm omes pres siml
 moueri vt est alteratio. mobile etia aut intelligit illud
 qd est adequatu virtuti mouentis vel agentis. ita scz q. no
 possit simul mouere mains. aut aliqd mobile minus ta
 li adequato. est q. aliqua differetia inter motu localez et
 alios motus. q. sem p. n. ca. t. n. ca. fm se totu est mobile
 adequatum moueti ita q. no aliqua ps eius sine alia e mo
 bile adequatu. In motu aut alterationis aliqua ps ipi.
 mobilis potest esse mobile adequatu mouenti tate virtutis.
 sic q. simul no mouebit nisi tanta pars. Sed vtrubi
 q. imo in motu generaliter veru est q. ab isto mouete ni
 hil simul mouet nisi suu mobile adequatu. vel qd inclus

ditur in illo. et dico inclusum in illo realiter sicut aliqd
 eius vel equalenter sicut minus qd etia no est ps ma
 ioris pot dici includi in eo. et sic illud qd pot simul mo
 uere illud mobile tanq. adequatu: no potest simul aliud
 mobile mai. mouere nec etia cu illo aliqd aliud. pot t. n.
 simul mouere duo mobilia que simul iuncta no excederet
 mobile adequatu. et de talibz veru est q. no minus mo
 uet plura q. pauciora. q. no min. mouet mobile sibi sim
 pliciter adequatu q. mobile minus ipo. q. tunc illud no
 esset oino adequatu. intelligo adequatu no sic q. moues
 fm totum conatu sui possit illud mouere. sed sic q. cum
 q. n. ca. t. n. ca. conatu potest ipm mouere: tale mo
 bile oino subiaceret tali mouenti. et mobile omino sub
 iacere mouenti potest dici ipm mobile omino adequari
 passue ipi agentis. Aliter celum fm p. n. ca. t. n. ca. est mobile ade
 quatu intelligentie. que et si no possit mouere mains. t. n. ca.
 possit minus. Ad exempla illa dico. q. passi p. n. ca. t. n. ca.
 ti agentis potest quelibet ps eque p. n. ca. t. n. ca. ita saltem q. vna
 no minus p. n. ca. t. n. ca. si alia p. n. ca. t. n. ca. q. si sine illa p. n. ca. t. n. ca.
 ga em totum est primo. p. n. ca. t. n. ca. t. n. ca. ideo plurali
 tas p. n. ca. t. n. ca. que includunt in illo toto. no impedit p. n. ca. t. n. ca.
 onem actionis in omes. sicut nec in totum includes cas
 sed si vno passo. p. n. ca. t. n. ca. t. n. ca. adderet aliud passum. illud
 no oporteret eque p. n. ca. t. n. ca. ab agente sicut si solum recipit
 actum agentis. hoc patet in exemplis. lur em et sonus
 et similia quantu est de se multiplicat se sperice. passum
 ergo. p. n. ca. t. n. ca. t. n. ca. tali agent quatuq. sit p. n. ca. t. n. ca. cum ta
 men spericum includit pres. et ille que sunt pres eiusde
 sperie circustantis lumen. eque illuminabunt. hoc est ta
 tum illuminabit medium fm vnam dyametru eiusdem
 sperie circa candelam. sicut fm aliaz. sed si accipiat alia
 spera remotior a candela ambiens prima speram acce
 ptam circa candelam: illa no eque illuminabit sicut pri
 ma. quod ergo dicit q. eque illuminant plura illumina
 bilia sicut vnu. veru est qn illa plura sunt pres eiusdem
 illuminabilis adequati. pura qn sunt p. n. ca. t. n. ca. in eadem
 spera siue intra eandem speram respectu illuminantis
 et centri accipiend. In p. n. ca. t. n. ca. duo illi. p. n. ca. t. n. ca. quibus
 orat no sunt p. n. ca. t. n. ca. q. n. ca. t. n. ca. sit susceptiu adequatu
 boni reddendi virtute ofonis. sed vtriq. p. n. ca. t. n. ca. est suscepti
 uum adequatum. Contra. q. scda spera minus illumi
 nat q. prima. hoc est. q. scda est remotior a luce. no aut
 q. simul cu scda alia scz prima illuminat. imo scda nul
 lum lum recipit nisi prima simul illuminaret. q. no mi
 nus recipit hoc vnu passum. q. aliud simul recipit: B q.
 ipm est remotius ab agente. in p. n. ca. t. n. ca. no est talis re
 motio sed t. n. ca. t. n. ca. recipientiu. R. n. ca. t. n. ca. duo mobilia
 posse eque appropiari eidem mouenti. necessario exclu
 dit illa ee mobilia p. n. ca. t. n. ca. p. n. ca. t. n. ca. scz realiter vel equa
 lenter in p. n. ca. t. n. ca. mobili adequato quod semp est imagina
 re spericu circa centrum ipius agentis. et que etia sunt
 in eadem spera hoc est infra distantiam eiusde artis: illa
 eq mouent et alia no eque euz illis. Ad auctoritatem
 hiero. glo. ponit ibi duplicem r. n. ca. t. n. ca. vna est referens hoc
 ad ipz celebrate. vt sit sensus nihil min. accipit suple. p.
 ipo celebrante. q. siue p. n. ca. t. n. ca. siue p. n. ca. t. n. ca. dicat: sem p.
 valet spalius celebranti. et equaliter qn est eq disposi
 tus: et eque ordinate facit hoc qd facit. hoc est. eque cele
 bratur. p. n. ca. t. n. ca. quando pro multis. et pro vno quando
 pro vno. Alia responsio glose est ibi referens ad casum
 in quo loquitur q. scz non minus valet vna missa dicta
 p. n. ca. t. n. ca. animabus cum cordis hilaritate. q. si p. n. ca. t. n. ca.
 libet vno diceretur cum anxietate. Premittit em ibi sic.
 Adhuc est quinq. psalmoz decantatio cu cordis puri
 tate ac serenitate et etiam spiritali hilaritate: q. totius
 spalterij modulatio cu cordis anxietate ac tristitia. Et
 tunc subdit illud quod adductum est. cum ergo pro cen
 tum et. et hoc secundum fuit forte specialiter fm inten
 tionem beati hiero. volentis loqui ad consolationem mo
 nachoz. q. si p. n. ca. t. n. ca. tenerent orare. t. n. ca. no oportet tot
 psalmos legere. q. vrgeret in fastidiu. sed melius satifit

illis si p eis dicant pauciore. et cum hilaritate. melius
etiam valet dicenti si pot. si stare cū obligatōne eius.

De secundo articulo prin

cipali tria sunt videnda. primo si in potestate sacerdotis sit applicare certe psonē bonū qd̄ debet ecclesie v̄ ali cui in ecclesia virtute sacrificij. Secūdo si sacerdos potest illud bonū applicare p libito vol. natis si. Tercio si valet isti eque qm̄ applicatur sibi et aliis. sicut si sibi soli applicaret. De primo videtur q̄ non. quia instrumentum nō habet virtutem applicandi actōem vel effectum actionis. agentis em̄ principalis est applicare virtutem et actionem. nunc autem sacerdos q̄tū ad virtutē sacrificij est mere instrumentū. q̄ organū inaiatum. licet em̄ sit organum viuū q̄tū ad meritum psonale in celebrando. q̄ sic mereri est eius inq̄tum in se viuit vita gr̄tie: tamen q̄tū ad illud bonum. quod debetur virtute sacrificij. est organum precise ratione ordinis. et eque puenit effectus ille virtutis sacrificij etiaz si minister in se nō viuit vita gratie. ergo 7c. Secūdo sic. bonū qd̄ debetur isti. nō habet ille ius aliq̄ assignandi vel applicandi. sed bonum quod debet virtute sacrificij non debet sacerdoti inq̄tum celebras: sed nū ip̄e est nunciū offerēs petitioni ecclesie. et l̄ nūm quod virtute sacrificij debetur non sibi debetur. quia eadem esset virtus sacrificij si ip̄a esset in mortali peccato. Dico tamen q̄ in potestate sacerdotis celebrantis est aliquo mō applicare virtutem sacrificij. quod pbatur duplici auctoritate. Aug. in enche. Non est negandū defunctorū animas releuari cū pro illis sacrificiū mediatoz offeratur. ergo offerēs potest applicare illis sacrificiū et ille p hoc poterit releuari. Idem in sermone de cathedra sancti petri. Oshendam inq̄t qua ratōe animas defunctorū iuuare possunt. adhibeant p eis sanctorū preces. et sacerdotali eos psecutione dño pm̄dēt. Iuanē ergo aie p h̄ q̄ sacerdos p eis applicat virtutē sacrificij. Ad hoc est duplex puenientia. vna q̄ vbi in domo aliqua est aliq̄ bonū distribuendū diuersis. fm̄ eoz exigentiā vel indigentia: rationabile est q̄ dominus domus nō immediate singulis distribuat. s̄ talis distributio alicui vel aliq̄bus certis ministris in domo pmittat. ita videmus regulariter in familiaris ordinatis. eque ergo vel magis debet ita esse i domo dei que est ecclesia. q̄ bonū ibi virtute sacrificij pm̄nicadum: nō solum deus distribuat. sed aliquis minister in ecclesia. nulli aut̄ magis puenire potest in ecclesia q̄ sacerdoti sacrificiū offerenti. cui sicut puenit determinare intentionem suam. p quo specialiter offerat: sic puenit sibi dispensatioz vel dispositiue determinare cui virtute sacrificij bonū qd̄ impetrat reddat. Ad illa q̄ pbant q̄ nullo mō pueniat sacerdoti applicare virtutē sacrificij Ad primum dico. q̄ licet bonū quod impetrat virtute sacrificij. nō impetret virtute meriti psonalis sacerdotis: sed virtute meriti ecclesie. in cuius psona sit oblatio et ob cuius gratiā oblatio acceptat. et ideo quo ad hoc sc̄z tale bonū sic impetrandū sacerdos licet sit mere organū: tamen ratōne ordinis habet gradū notabilem in ecclesia ppter quē sibi puenit offerre et oblatōis. virtutes determinare. et in hoc nō est precise organū sed minister et dispensator. Ad sc̄da dico. q̄ et si bonū reddendū virtute sacrificij nō debeat sacerdoti. p se. debetur tamē ecclesie fm̄ eius distributōem. quia ip̄e ex ordine suo est nunciū sponse ad sponsum offerens petitiones specialiter. p determinatis psonis. et ita dispensatorie vel dispositiue determinas eis illud quod pro talibus petitionibus reddetur. De secundo in isto articulo. sc̄z an possit p libito distribuere bonū debitum virtute sacrificij ita sc̄z q̄ h̄ bonus specialiter reddat illi cui ip̄e specialiter applicat virtutē sacrificij diceret q̄ nō. sed ad hoc q̄ applicatio sua habeat effectum. oportet q̄ eam faciat fm̄ bñ placitum dei. q̄ ip̄e solus est dator illius boni et fm̄ suū

pr̄iū beneplacitū. nō q̄ dabit illi cui sacerdos applicat nisi sacerdos in applicando pformet se voluntati datoris. Contra hoc. nullā videt ille habere auctoritatem applicandi vel assignandi aliq̄ bonum alicui: cuius applicatio nunq̄ tenebit. nisi fiat fm̄ voluntatem alterius. de qua ille regulariter n̄ potest b̄re certitudinē determinatā de voluntate diuina cui velit dare bonū reddendū virtute sacrificij. q̄ nec regulariter h̄ deus reuelat i speciali. nec ex scriptura habet doctrina de hoc. nisi multūz remota. et vniuersalis que nō sufficit ad sciendū voluntatem diuinā in speciali respectu huius psonē vel illius. q̄ si nunq̄ applicatio facta p sacerdotem haberet effectum nisi esset facta fm̄ beneplacitū diuini: sequer̄ q̄ sacerdos nullā haberet auctoritatē applicandi virtutē sacrificij nisi multū in vniuersali. potest ergo dici q̄ vbi habetur doctrina certa de applicatōne. ibi est sic faciendū. ita sc̄z q̄ si pr̄ariū fiat forte nec ei cui applicat valet. et applicanti nocet. quia peccat. cū aut̄ oratio possit vt est dictū in principio primi articuli. alicui tripliciter applicari. sc̄z specialissime. generalissime et modo medio inter ista sc̄z specialiter licet nō specialissime. prima aut̄ applicatio determinata est. quia sem̄ p fit ip̄i ozanti. secunda etiam determinata est. quia sem̄ p fit toti ecclesie. et has duas determinatōes facit regula caritatis que debet eē potissime ad seipm̄ et generaliter ad om̄em proximum. tertia applicatio sc̄z media aliquando videtur determinata esse ex institutione siue ordinatōe ecclesie que in diuersis prochijs instituit diuersos sacerdotes parrochiales qui tenent officiare ecclesias et celebrare specialiter pro suis parrochijs. pm̄iliter in diuersis collegijs parti alibi sunt diuersi sacerdotes instituti ad offerendū sacrificium altaris et specialius sem̄ p illis qui sunt in tali collegio. de hoc potest accipi illud. vij. q. j. et quotatur Hiero. ad rusticū monachum. In ap̄to princeps vn̄ est. et grues sequunt̄ vnā. ordine l̄rato impator vnus. iude vnus. puincie. Roma aut̄ pdita duos fratres reges simul habere non potuit. et sequitur. singuli ecclesiarū ep̄scopi. singuli archidiaconi et om̄is ecclesiasticus ordo suis rectoribus regit. hec ille. Nec tñ requirunt rectores in ecclesia ad correctōem faciendā. h̄ ad correctōis faciendā peccatorū p ofones ecclesie et hostiam salubres. Similiter videt determinari. applicatio ex iusticia. et h̄ illis qui pudent vel pviderūt ministris de necessaria sustentatōe. hoc mō multi dotauerūt monasteria et ecclesias solennes collegiatas vel minores ecclesias. ad h̄ vt ministri in talibus ecclesijs tenerent celebrare. p illis et p illis p q̄bus ip̄i intendebant eos obligare. et est obligatio rōnabilis. vt q̄ recipit elemosinas piales. refundat p eis suffragiū sp̄iale oratōis et oblatōis. sicut de temporali bñficio refundendo. p sp̄iali beneficio predicatoris aut̄ ap̄s. j. ad cor. ix. Si nos vobis sp̄ialia seminauimus magnū est si carnalia v̄ra metamus: q̄ diceret. nō. Ex quo ergo licitū est imo rōnabile. q̄ elemosina regrat oratōem: illi q̄ cū elemosina sua imponit obligatōes orandi. p se rationabiliter facit. et ita ista elemosina ad quēcūq̄ succedentē sem̄ p transit cū onere sibi imposito. nullus tñ presumit se et suū collegiū sic alicui obligare q̄ nō posset de cetero alteri aliqua suffragia pmittere vel pmittere. et ita presumit obligatio fieri fm̄ intentionem obligantis precise. tamen fm̄ notulā licet nō sit hec obligatio nisi premissoria. Isti quoz orationes et oblationes sunt sic determinate certis psonis nō possunt eas. p libito alijs applicare. quia facerent iniusticiam subtrahendo debitum illis quibus iam sunt obligati. et intellico si applicarent alijs ita specialiter sicut ip̄s. et h̄ alijs quibus nō eque obligantur. Siquidē illa applicatio medio modo potest habere multos gradus. Exempli gr̄tia. ponantur tres. et sem̄ ipsa plus valet illi cui fit in priori gradu. puta si q̄ sic intendat. q̄ quātū p̄t oblatio valē alicui aliq̄ offerre. tātū valeat ip̄i a. et tūc p̄t ip̄m a. quātū valere p̄t alicui alteri valeat ip̄i b. et possit

se tota obligat. et quelibet iste obligatorum potest esse frica. licet non sit sine mutacione huius pro illo. Secundum istud intelligenda sunt multa que dicuntur in questione et questionis solutione. Si primo modo teneat preterea promittentis. hinc ita tantum promittit quantum voluit et ad tantum se obligavit et non plus. Si tamen iste intellectus possit sine mendacio stare cum obis qui profert extra de sponsalibus. Et litteris. ubi glo. i. si. dicit. sine promissore sit interpretatio. quia liberum fuit stipulatori verba late percipere. ff. de verbo. obli. q. 2. tunc si reddat sicut intendebat in promittente. non soluit debitorum. Si autem teneat secundum modo. scilicet stricta obligatio alia et alia facta illi et isti de dicendo missam pro eo: potest dici tunc quod dicendo pro ambobus simul non soluit debitorum. distinguendo tamen verbis obligatoris potest dici quod aut sunt certa et simpliciter determinata ad unum intellectum. puta si obliget se ad dicendo missam pro isto una cum alijs pro quo teneat. vel si et alia pre obliget se ad dicendo missam pro isto ita specialiter sicut potest sacerdos spiritualis pro alio a se celebrare. hoc est quantum potest et meritum personale et etiam virtute sacrificij alicui alij specialiter applicare. et in isto casu quantum. scilicet obligatio est determinata ad certum intellectum. pro quo satisfactio sine illi intellectui satisfactio. et aliter. Aliqua autem oba obligatoris potest habere diversos intellectus. ita quod potest intelligi strictum et minus stricte. puta si dica sic. dica pro te una missam. vel adhuc generalius sic celebrabo pro te. et in isto casu ut videtur. verba accipienda sunt sine intentionem obligatoris. quod probatur per illud est de iureiurando. veniens. ubi dicitur de quibusdam a. quod cum graues inimicitias incurrisset. illi qui prius viri utique amatores erant et suggererunt predicto a. quod in satisfactionem inimicitiarum iuraret quorundam obedire mandato. Quibus ille non credens se tale quod promississe. propter quod ei aliquid graue debet imponi. iuramentum illud sub tali conditione promittens ipse sibi sub iuramento debito precepit: ut nunquam curias diocesis intraret nisi cum oes predicte ipsius generaliter ad curiam vocarent. et. i. verum. quia ille qui dicitur ducis et psilarius nequam sic iurasset si mandatum illud sibi contrarium preceperit: moueritis nos mandasse preterea tali ut si mandatum priori iuramento licite facto repugnet: ipsum auctore nostra denunciat non seruandum. vult ergo papa quod illud iuramentum non seruet quantum sibi virtute iuramenti impositum: et aliquid tam difficile quale non creditur imponendum. et ita non videtur teneri nisi in alijs conditionibus de qualibus intellexit. licet illi quibus iuravit intenderit obligare eum ad illud difficile quod postea virtute iuramenti imposuerunt. Preterea est de spon. ex litteris. ubi glo. extra cum sit interpretatio quod pacta apponit. quod debuit legem aptius ponere. ff. de pactis verborum. Si ergo ille cui aliquid obligatur non ita determinat verba ut sunt omnino certa ad intentionem suam. sibi imputet. quia obligatus non videtur se velle obligare nisi ad illud minus quod potest stare cum verbis. Sed videtur quod verba obligatoris sunt accipienda sine intellectu quem habet ille cui fit obligatio. xxij. q. v. quibus. quibus. arte verborum quod iuret: deus ita accipit sicut ille cui iurat intelligit et dicitur ibi. Pro. ij. sen. Et ibidem. c. pri. ecce. et dicitur augustinus in sermone quibusdam qui pro lapidem iurat fallam: piurus est. si tu illud sanctum non putes. scilicet putat ille cui iuras. non enim tibi aut lapidi primo iuras. **R**espondeo ad hoc dubium videtur haberi est de spon. Et litteris. ubi dicitur. si aliter non intellexerit quod aliter posuit. ad commune ubi intelligitur reuocatur. et cogatur uterque verba. plura in sensu illo retinere quem solent recte intelligere generatim. Et glo. ubi adducit illud. ff. de suspellenti legati labeo. **N**on est opinio ubi singulorum est commune vsu nomina sunt intelligenda. Sed que tendit est que est communis intelligentia habenda de talibus verbis. Si de quod obligatus districte sacerdos ad celebrandum pro se. intendit obligare eum ad illud quod est sibi vtilius. dum tamen illud ad illud liceat ipsum obligare. nunc autem quod maximum bonum quod debet virtute meriti personalis et est virtute sacrificij: medio modo alicui applicandum totum reddat illi: est illi vtilius. quod non totum reddat. et hoc l3. quia non est contra caritatem quod unusquisque bonum spirituale sibi

pernet quantum potest sine iudicio alterius. et sic sic intendit sacerdotem obligare. quod. scilicet totum illud bonum sibi debeat. non autem sibi debeat totum si simul pro altero celebraretur. sicut declaratum est in primo articulo. quantum ad illud quod debetur merito personalis. et in. ij. articulo. quantum ad illud quod debetur virtute sacrificij. Si ita est: tunc celebrans pro duobus non soluet debitorum illi. **A**d illa que probant verba intelligenda esse sine intentionem promittentis. **A**d primum presumitur quod nullus vult se obligare ad illicitum et hoc presumendum est quantumcumque non appareat expresse quod obligatio sit ad illicitum. nunc autem obligatio prius licite factam velle auctoritate propria reuocare est illicitum. et presumendum est quod nullus in aliqua obligatione posteriori hoc velit. et hoc quantum verba obligatoris sequentis non expresse sonant reuocationem precedentis. Verba ista generalia iuro stare mandato vestro in intellectu quem important videtur licita. nec expresse sonant talem reuocationem obligatoris precedentis. Si ergo virtute iuramenti talis imponatur sibi quod non seruet obligationem prioris: recte interpretandum est. quod iuramentum suum ad illud non obligauit. Sic est in casu de quo arguitur. quia iste a. obligatus fuit duobus: et psilarius. et pro prius iuramentum quod fecit civibus pro pace eorum habenda. nullo modo intelligendum erat obligare eum ad recedendum ab obligatione facta duci. Et breuiter si hoc i specialiter fuisse sibi. possumus ad iurandum. nullo modo liceret sibi iurare. et si iuraret prius. et teneretur in hoc non seruare iuramentum sine obligationem prioris. quantum ergo illud in speciali non iurat sed aliquid iuramentum generale licitum: nullo modo intelligitur in illo illud illicitum includi. non ergo papa hic mandauit eum ab solui a iuramento: sed denunciat iuramentum secundum prioris iuramento licite facto repugnare vel esse repugnans. et ideo non est seruandum. **I**ntelligo repugnans non sine forma iuramenti. quia generale fuit et de solis licitis intelligendum. sed repugnans quantum ad illud ad quod ipse veluerit iuramentum applicare. quod. scilicet. virtute iuramenti imposuerit. et ideo quo ad hoc specialiter non est obseruandum. Si tamen aliud imposuissent quod non repugnaret iusticie ad illud fuisse virtute iuramenti fuisse tam simpliciter liciti et in tali casu licite obligatus. **A**d secundum et si videatur quod obligans ita velit se ad modicum obligare. sicut per stare cum verbis que acceptat ille cui fit obligatio. et ideo ita modicum soluere sufficit. Sed nunquid in casu aliquid specialiter satisfactio ille qui tenetur ad vnam missam pro eo si celebrat simul pro eo et alio. ubi dicitur quod sic. quia rationabilis consuetudo est quod anniuersaria celebrentur in illis ecclesijs ubi corpora sepeliuntur. et in quibus ecclesijs ipsi mortui dum vixerunt preceperunt ecclesiastica sacramenta. si ergo talis ecclesia rationabilem consuetudinem habeat quod eodem die non dicatur nisi vna missa pro mortuis: si contingat eodem die plura anniuersaria concurrere: satisfactio illis multis pro vnam missam. Sic ergo videtur monachi et clerici in ecclesijs cathedralibus et alijs collegiatis et etiam sacerdotes curati satisfactio pro vnam missam quous teneant pluribus. sic quod cui libet ad vnam missam. **I**sti enim non obligantur ad impossibile vel omnino ad inconueniens illi ecclesie in qua ministrat. cuiusmodi est ibi eodem die plures missas de mortuis sollempniter celebrare. **N**ec ista difficultas oritur ex aliquo illicito. quia licitum fuit istis obligare se ad anniuersaria suorum familiarium in suis ecclesijs celebranda. et debet intelligi ista obligatio sine rationabile consuetudine talium ecclesiarum. **D**ecus est de pauperibus religiosus et sacerdotibus non curatis nec collegiatis. **I**tes enim tenentur ad singulas missas propter singulas obligationes. nec excusaret eos consuetudo de non celebrato plures missas eodem die. quia nec habent rationem promittendi illa ad que oppositum sequeretur. quia non habent rationem sic accipiendi anniuersaria. sed tamen licet eis ad illa se obligare de quibus fuerint certi quod possint complete soluere. **A**liiter dici potest quod bene potest aliquis si voluerit cedere iuri

49

suo. et tō ille qui obligat sacerdotē pōt cedere vt nō teneatur solus habere missam s̄ simul cū multis. 7 ista cessio licet expresse nō fiat q̄nq̄ in obligatōe: tñ rōnabiliter intelligēda ē fieri in aio eius. nō solū eius qui se obligat: s̄ eius cui fit obligatō. 7 hoc q̄nq̄ ille cui fit obligatio bñ nouit cōsuetudinē ecclesie. s. q̄ q̄ mltis p̄ codez die sit obligata. nō tñ solet solui vna missa. Et tō pbabile vidē si canonicus talis ecclesie ordinet sibi annuersariū celebrare. 7 si mltā p̄currūt vna die. satisficit dicēdo vna missam simul. p̄ illis multis. Sed si aliquis p̄scit modū illius ecclesie simpliciter intendat obligare ad tantū ad quā tum obligaret sacerdotē simplicē nō curatum: nō vidē q̄ isti satisficit. nisi sibi reddat tantū in ecclesia collegiata scz p̄pria missa quantū teneret reddere sacerdos nō curatus. quia p̄suetudo specialis ē isti ignota. et licite ignota quia iste nō tenetur scire p̄suetudines speciales ecclesiarū. 7 dō debet ē p̄ iudiciū istū. eēt autē: si p̄pter illam sacerdos iste minus sibi teneret q̄ alius sacerdos modo simili obligatus. Si igit̄ vult sacerdos p̄pter suam cōsuetudinē sibi notā alienari. exprimat eā illi ignoranti. et si p̄sentiat q̄ fm̄ illam p̄suetudinē sibi satisficit bene gādē. Et q̄ ibi allegat rōnabilis cōsuetudo tāq̄ satisfaciēs. Dicit potest. q̄ q̄ absolute possit rōnabiliter eē cōsuetū q̄ in hac ecclesia fiant annuersaria defunctorū sepultorū in hac prochia. absolute etiā possit eē rōnabilis cōsuetudo q̄ i eodē die i ista ecclesia nō dicat missa. p̄ mortuis nisi vna: tñ i casu nō p̄it ista duo rōnabiliter eē cōsuetū. in isto casu. s. q̄ iusticia requirit. p̄ singulis obligatōibz singulas missas dici. quia eque requiritur iusticia in ecclesia collegiata sicut a simplici sacerdote. nisi ille cui sacerdos tenet velit cedere iuri suo. saltez implicite acceptare: nisi sit sibi nota. Et cū dī q̄ nō tenet ad impossibile vel ad incōueniēs. Rñ. duo possunt eē inter se repugnātia saltem in casu. ita. s. q̄ ambo nō iuste fiant simul: 7 tñ vtrūq̄ eorum diuisim posse iuste fieri. 7 sicut de iuste ita de deceter fieri. Bico q̄ si ex cōsuetudine in hac ecclesia approbata factum est simpliciter incōueniens. hic plures missas dici d̄ mortuis eodē die isti nō licet se obligare aliquo obligatōibz. ex q̄b seque- ret̄ fm̄ iusticiā debere plures dici. Si q̄ iā obligatus est ad vnam missam p̄ tali die. nō obliget se noua obligatōe ad aliam. quia illa noua obligatio nō eēt ad istaz iā debita: q̄ ad aliā. q̄ est incōueniens in hac ecclesia. Et cū dicitur q̄ rōnabilis p̄suetudo est q̄ annuersaria celebrantur i p̄prio ecclesie. Bico q̄ aliquid pōt eē in se rōnabile. et tñ cū alio nō stat quod absolute possit eē rōnabile in se. Sic absolute rōnabile eēt annuersariū hic fieri si possit stare cū ordinatōe istius ecclesie. q̄ ita fieret sicut ipse intendit q̄ p̄curat. sic videlicet. q̄ habeat p̄pria missam. s̄ q̄ nō pōt sicut in casu posito. ibi rōnabile est annuersariū nō in ista ecclesia celebrari. vel si omnino sacerdos iste velit istud annuersariū recipere. et tamē p̄suetudinē sue ecclesie seruare. p̄curat missam p̄p̄riam p̄ isto dici ab alio sacerdote. Et cōsimiliter videretur esse dicendum de ecclesijs dotatis quaruz minister rōne ordinatōis ecclesie vel elemosinarū receptorum iā sūt dorantibz vel certis p̄sonis obligati specialiter ad tantū numerum missarum. p̄ quāto ipi sufficiūt vel ad certuz numerum suffragiorū. non em̄ vidē q̄ tales se licite pōt obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda nisi intendunt procurare talia specialiter solui per alios qui nō sunt iam totaliter obligati. De tercio in isto articulo pōt dici. q̄ in casu p̄posito absolute non satisficit ecclesie. quia obligatio completa siue que fit insolidum quando est alia et alia ad idem in specie: ipa est ad aliud 7 aliud. sicut p̄. s̄. Secus est quando eē ad idē in numero. vt quando pluribus obligatōibus obligor hac sexta feria ieiunare puta ex p̄cepto ecclesie. quia ē sexta feria quatuor temporū. et iteruz quia est vigilia apostoli ieiunanda. et iterum ex regula mea. Istis obligatōibus

quia sunt ad idem numero. satisfacio vno actu ieiunandi. Secus autē est si ad idem in specie. et ratio videt. q̄ obligatio nō est ad impossibile solui. quocūq̄ autē sunt obligatōnes. ad hoc nulli pōt satisfieri nisi soluēdo hoc. nō ergo tenetur ad aliud. S̄ q̄ sunt plures obligatōnes ad idē in specie. potest satisfieri eis soluēdo aliud 7 aliud. Nunc autē in casu p̄posito est alia et alia obligatio cōpleta. et ad idem in specie. s. ad dicēdam missam. ergo simpliciter non satisficit nisi reddat disticta. Et d̄ r̄matur quia ad aliam 7 aliā obligatōem. erat aliud et aliud ex parte eius cui fit obligatio alliciens 7 inducēs obligantem. et ita videtur q̄ debeat eē obligatio ad aliud et aliud cōrespondēs alteri 7 alteri inductiuo. Ad argumentū principale patet ex dictis in. ij. arti. quia virtus sacrificij nō aequatur valori eius qui cōtinetur in sacrificio. s̄ cōsideret alicui merito in ecclesia. Non etiā aequatur merito passionis xpi sicut dictum ē inferius licet pro tāto ad illud plus accedat pro quāto illam passionem specialius respicit. et ita virtute illius specialiter teum placat. 7 bonū impetrat q̄tuz ad meritū cōmune.

Questio. xxj.

Ultio queritur utrum

ponēs mundi eternitatē. possit sustinere aliquē eē vniuersaliter bene fortunatus Arguitur q̄ sic. quia ponēs mundi eternitatē. nō negat motum sed ponit. et p̄sequens nō negat naturā que est principij motus. bona autē fortuna fm̄ p̄b̄m in li. de bona fortuna est sine rōne natura. q̄ 7c. Cōtra. ponēs mundi eternitatē negat teum posse aliquid immediate influere i animas nostras. sicut habet. viij. phis. q̄ impossibile est principij eternum. s. teum. aliquid agere in inferiora nisi median te celo. et mediāte illo nō pōt fieri influentia i aiām nostram. q̄ nullam influentiam potest deus cāre fm̄ illam positōem. sed ponens bonam fortunam habet ponē deū immediate in animas nostras influere. vt habetur in p̄mo li. versus finem. bene fortunatis nō expedit p̄siliari habent em̄ principij tale quod est melius intellectu. et parum post. rōnis autē principium nō rō s̄ aliquid melius. qui q̄ erit melius scia et intellectu nisi deus. virtus em̄ intellectus ē organum. vult ibi exp̄sse q̄ isti immediate mouentur a deo.

Questio ista vt patet per a2

gumētum ad oppositum non querit de quocūq̄ modo ponēdi eternitatē. s̄ p̄scit de mō ponēdi p̄bi. an. s. cū illis principijs p̄bi p̄pter que ponit mundum eē eternuz. possit stare aliquē eē bene fortunatus. nō p̄t autē aliquaz positōnū p̄possibilitas videri vt repugnātia. nisi vtraz positio videat̄. Et q̄ primo vidēdū ē de positōe ponētis aliquē eē bñ fortunatū. 7 sp̄aliter illa que tangit li. de bona fortuna q̄ d̄ fuisse. est. Secūdo vidēdū ē de positōe huius mundi eternitatis q̄ b̄t ex. viij. phis. 7 mltis alijs locis. Tercio patebit si ē inter istas positōes repugnātia. Et ad primum sufficēter pōt snia p̄bi de bona fortuna ad duo reduci. p̄mo an sit 7 quō sit. secūdo p̄ quid siue p̄pter quā cām sit. Primum istorum regit tria. scz an sit fortuna. secūdo an bona fortuna. tercio an aliquid sit bene fortunatū. De p̄mo b̄t succincte d̄itas in tribz p̄clusionibz. prima ē affirmatiua 7 cōmuni conceptui plium consona. 7 talē p̄bandi modū habuit cōiter aresto. q̄ supponit q̄ cōmuniter p̄cessa. sicut p̄ ponens locū eē immobile. sic cōiter oēs p̄cipiūt. l3 inquirēdo per rōem videat̄ difficile. 7 ponēdo t̄pus eē idē numero vbi q̄. quod etiā oēs cōiter p̄cipiūt l3 p̄ rōem aliqua circa b̄ difficultas occurrat. et ita in multis q̄ accipit aze. tanq̄ cōmuniter concessa. hoc modo poterat accipere tanq̄ communiter concessam q̄ aliquid euenit a fortuna. Manifestum est enim q̄ agēti a proposito aliquid euenit p̄ter intentionem. et illud dicitur fortuitum siue

eti sine ratione impetum habent ad operari aliquid. Et
vult dicere. q. aliqui habent velle ad quod sequitur bo-
num aliquod preter intentum ex impetu sine ratione.
et causa huius impetus est natura. Et istam diuersita-
tem hominum accipit arest. per experientiam. q. enim
iste impellat et iste no. cu sine rone eius cui impellitur h
accidit. no pot ee ro. q. ca e natura. h illa differetia vt di-
uersitas non ponit differetiam specificam in natura h indi-
uiduale. q. cu agēs extrinsecu vniformiter agens moue
at illuz ad bonum et no aliu. eiusde ronis existētis: non
pot ee nisi. ppter aliquid intrinsecu i vno qd no est i alio
h aut no pot ee ro vt dictu e nec aliqud psequēs speciē.
q. illud vniformiter culibet inest. est q. aliqd ptinens ad
indiuuū. Et aut no sit ro p3. quia vbi plurim? intelle-
ctus et ro. vbi minima fortuna. vbi aut plurima fortuna
vbi minimus intellect? fm azello. nec etiā volūtas. quia
similis pot ee actus volūtatīs i vtroq. et tū vnus asse-
tur effectū fortuitū et alius n̄ assegitur. q. illud intrinsecu
ē impetus a natura. pueniēs. id dic bene fortunatus h
nati. q. in eo ē dispositio qua a supiore motore impellit
ad pposita fm que eueniūt sibi pmoda. Et illa dispo-
sitiō naturalis. ē ne dispositio ex pte aie vel corpis. Rñ.
si aresto. intellexerat q. aie differūt fm gradus natura-
les i nobilitate et pfectōe. tūc eet dicēdum q. aia nobili-
or haberet talē impetū sicut brutū nobilius h3 nobilio-
re ellimātōem et nobilitōem i n̄stinctū naturalē ad assequē-
dum pmodū maius. h no credo azello. sic intellexisse. s.
q. iste impetus sequat aliquē ex nobilitate aie. q. dicit
vbi minimus intellectus vbi maxima fortuna. vñ dicit.
q. talē no expedit p̄siliari. no q. hoc puenit intellectui ex
sua pfectōe h q. habet nobilitōem impellentē sicut nauis
male regibilia melius frequēter nauigat. h no ppter se-
ipam h3 bonū gubernatorē. In corpe q. ista dispositio
ē psequēs p̄sionē determinatā. Et ē dubitatio quē
natura ē cā istius impulsus ad volendū aliqd ad quod
sequat pmodū p̄ter intentōes opantis: si sicut grauitas
ē cā descendus deorsuz i graui. tūc em fortuitum no eet a
fortuna. quia i natura ē aliq̄ dispositio inclinās ad hoc.
h3 no sufficētes motiua. Itē. p̄bo q. oia eēt a fortuna si
ex hoc dicat quis bene fortunatus. q. h3 dispositōes q̄
impellit ad volēdum aliquid ad qd sequat pmodū sine
rōe et p̄silio. q. in actio humanis p̄silians nec prius cō-
siliat nec p̄siderās p̄s p̄siderat aliter eet. p̄cessus i infi-
nitū. in p̄mis q. actio no habet impulsus a rōe cogente
ad elicēdum tales actus. q. elicūtur sine rōe et a natu-
ra. et talis d̄ fortuna. q. et. Itē tu dicit q. aliq̄ h3 im-
petū sine rōe. Lōra. no ē bona fortuna sine actu volūta-
tis. q. fortuna ē effectus p̄tingēs. p̄sequēs effectum agē-
tis a p̄posito. nūc aut actus volūtatīs ē circa obiectū oñ-
sum a rōe. q. talis impulsus ad volendū no ē sine rōe
Itē si natura impellit aliquē ad volendū et no rō: q. non
eēt fortuna qd euenit h casus. quia hec ē differetia inter
fortunas et casum. ij. p̄bisi. Rñ. prima rō vadit ad hoc
q. prima intellectio sit fortuita. et si sequat aliqd bonuz
et cōueniens dicere quis p eam bñ fortunat. Rñ. igr
et dico. q. fm q. vnus doctor expoit p̄m. i p̄dicto libello
vidē velle. q. prima intellectio siue volitio sit a deo mo-
uēte intellectū et voluntatē. no p̄ oñsionē obiecti. et dicit
p̄dictus doctor q. hec ē snia ansel. de casu dyaboli. c. xxj
q. dicit q. angelus no habuit primū actū a se. Et credo
q. habuit primū actū a se sicut secūdū. h3 voluntatē ha-
buit a deo. ad actū em volēdi no requirēt nisi voluntas
et intellectus prius oñdens obiectū. et p hoc p3 solutio
ad rōem suā. Lōra si angelus habuit primū actū vo-
lendi a se. aut habuit volēdo et sic ē. p̄cessus in infinituz
aut no volēdo. qd ē incōueniēs. Rñ. dico q. hñdo intel-
lectū oñdente obiectum et hñdo voluntatē prius natu-
ra simul tñ tpe habuit velle. Dico q. q. illa cōclusio ē cō-
cedēda quo ad aliquid. s. primā intellectōem no ēē a rō
ne h a casu. q. intelligēs no prius intelligēdo intelligit
prima q. intellectio no ē a rōe oñdente obiectū prius. q. ē

a casu quodammodo. q. fm aug. li. iij. de li. ar. no ē i p̄fate
n̄ra quibus visis tangamur. et i deo illud est fortuitum et
casuale. Et si arguas. prima intellectio si sit fortuita.
oñia cōsequētia erunt fortuita. Dico q. non sequitur.
quia habita prima intellectōe et volitione pot aliquis
rōcinari de agēdis. et ita que sequūtur illam deliberatō
nē no erunt fortuita h a rōne deliberatē. Et si querās
prime intellectōes sunt ne simpliciter fortuite: dicēdū q.
no. quia sunt ab obiectis fortius mouētibus fm fantas-
mata magis impreta cessantibus impedimentis. et sic pri-
ma intellectio habet cām naturalē motiua in nobis. q.
tamē no est a rōne deliberatē. no est imputabilis homi-
nisi interpretari. quia i potestate hominis fuit facere
obiectum fortius mouens ex frequēte p̄sideratōe ex q̄
fortius imprimatur fantasma tale in memoria. et p con-
sequens fortius mouet et prius cessante impedimento.
prima ergo intellectō no est in potestate nostra. sed p̄ma
indifferetia qua potest quis se determinare ad volendū
vel no volenduz hoc est a voluntate no ab intellectu. q.
intellectus ab obiecto naturaliter mouet. et iō si volun-
tas naturaliter moueret et h intellectu naturaliter mo-
to. voluntas naturaliter moueret. et sic homo eēt vnus
bonū brutum. volūtas igr no mouet necessitate natu-
ra li. h habita prima intellectōe. i potestate eius ē p̄uertete
intellectū ad p̄siderādū h vt illd. et h vt illd. velle vel nol-
le. et sic prima volitio oino ē a nobis. nec ē ita a casu sic
prima intellectio. Ad secundū dicēdū. q. azello. vidē
dicē in libro p̄dicto q. ille impetus vel impulsus ad vel-
le aliquid ad quod psequit p̄modū. non est sic a ratione
q. talis sciat sic reddere rōem quare hoc facit. dicēdū
ergo q. illud velle habet a rōne oñdente obiectuz volitū
h no a rōne p̄siliatē oñdente cām quare hoc facit distin-
ctē. h hoc habet ab impetu. Ad tertium dicēdū q. h3
natura sit mediata causa illius euentus fortuiti. no tñ
immediata. sed voluntas vnus intendens licz sit aliud
eueniens p̄ter intentum. quod dicitur fortuna no casus.
Sed de causa extrinseca huiusmodi euent? fortuiti fm
azello. videtur dicendum q. no natura est cā eius. q. na-
tura est determinata ad vnus saltem vnitate eiuſdem or-
dinis et cōnexionis. euentus aut fortuiti no vidēt habe-
re cōnexionem nec ordinatōnem ad alia. ergo natura n̄
est causa sufficiens et cōpletua euentus fortuiti. Item
tunc sequeretur q. fortuna eēt causa per se. Item nullus
d̄ bene fortunatus quia impellitur ad volendū aliqd
ad quod psequitur bonum. nisi illud bonum adipiscat.
sed illud bonum adipisci non potest nisi cause interme-
die concurrant ad hoc. cum ergo natura non potest esse
causa sufficiens huius concursus natura no sufficit.
sequitur q. est aliqua causa extrinseca cōiungens. Sed
que sit illa causa extrinseca fm azello. est ne celum vt in-
telligentia mouens celum mediante celo. vel deus ipse i-
mediate mouens. Dicendum q. si nihil sit effect? fortui-
tus nisi illud ad quod cālitās celi potest se extendē. tunc
no ē necessarium causam inquirere nisi celum et mouēs
celum. et hoc videtur p̄babile. quia nihil fortuituz vidē
in homine nisi illud ad quod causalitas celi se extendit
mediate vel immediate. Sed primum no credo eē verū.
quia aliquid est in homine ad quod causalitas celi no
potest se extendere sicut est volitio. nisi occasionalitē mo-
uendo appetitum sensitium. fm cui? inclinātōem apta
est voluntas inclinari. celum ergo quia non potest voli-
tionem attingere nec etiam causam ad eius causatōnem
coniungere. ite aliquid est in homine ad quod celi cau-
salitas non potest attingere. Et si diceretur q. forte ve-
rum est q. nullus effectus fortuitus est i voluntate et cō-
iunctus volitioni per accidens. sed tamē causalitas celi
ad omnia alia se extendit. et sic no oportet aliam causā
extrinsecam ponere nisi celum et intelligentiam mouen-
tem celum mediate. ita c. si azello. videtur dicere q. tale
p̄ncipiū sit de? glosari verum est. mediate. Si aut ali-
qs effect? fortuit? ponat i voluntate cū celū n̄ possit talem

effectū attingere nec cās ad cau^{ndum} ipm cōiungere. nec aliqua intelligentia cre^{ta} tūc oz aliquos effect^{os} fortuitos in deū reducere. qui omnia prouidet et coniūgit causas medias ad effect^{os} tales fortuitos cāndos. Sed quomodo hoc potest concordare cum principijs arell. q^o nō videt^{ur} ponere aliquod nouū immediate esse a deo. vñ ipse ponens mundum eternum. nō posuit motū potuisse ēē nouū nisi fm ptes. ita q^o totus nō potuit ēē nou^{us}. Et ista conclusio potest dependē a trib^{us} p^{ri}ncipijs. i. mo^o ppter immutabilitatē p^{ri}ncipiū. quia p^{ri}ncipiū ē omnino imutabile iō nullū motū nec mobile pōt i^{mediatē} d^{ire} nouo pducere quia aliter se haberet nunc q^o prius. Sed non credo q^o arguat solum ex immutabilitate agētis. immo oportet addere aliquid ex pte effectus. sic q^o agēs imutabile nō pōt i^{mediatē} cāre aliquid nouū alterius rōnis. quia aliter p^{er}radiceret sibi ipm: quia intelligentia omnino imutabilis fm eū cāt nouā ptem motus nec p^{er} hoc ē mutabilis. nec ad huc sufficit s^{ed} oportet addere. sic agēs oino imutabile nō pōt cāre aliqd nouū alteri^{us} rōnis. nisi i^{mediatē} nulla posita diuersitate i^{mediatē} medijs causis actiuis vel receptiuis. aliter nō habēt^{ur} arell. veritatē. si ei cause intermedie actiue sint diuerse dispositōis i^{mediatē} agendo. vel passiuē diuerse dispositōis in recipiendo: pōt ēē diuersitas effectuum. dato q^o in cā p^{ri}ma nulla sit mutabilitas^{is} nouitas aliquo mō. Dicem^{us} q^o fm arell. q^o agēs omnino imutabile non hñs cās medias actiuis vel receptiuis diuerse dispositōis. nō pōt cāre aliquid nouū alteri^{us} rōnis. s^{ed} aliqua illaz p^{ri}ncipiū deficiētē nō habebim^{us} fm arell. vñ cōcludamus aliquam nouitatē in deo. Dicendū q^o nō p^{er}radicit sibi in bello de bona fortuna. et. viij. phil. fm q^o aliqui volunt sibi imponere. quia si fm p^{ri}ma viā sufficiat omnē effectū fortuitū reducē i^{mediatē} celū. hoc nō ponit aliquā nouitatē vel mutabilitatem in deo. quia nō cāt deus effectus fortuitos de nouo nisi i^{mediatē} celo. et hoc nō ē p^{ri}ncipiū. Bato etiā fm aliā viā. q^o oporteat aliquos effectus fortuitos nouos reducere i^{mediatē} i^{mediatē} deū. ad huc nō p^{er}radicit sibi ipm q^o certū fuit arell. fm sua p^{ri}ncipiū aiām intellecti uā ēē a deo i^{mediatē}. et ad hoc attingē pōt rō naturalis cū sit immortalis et ita aliqd nouū pōt i^{mediatē} ēē a deo et tū nō p^{er}radicit sibi fm sua p^{ri}ncipiū. Sed quōd est hoc possibile. dicendum q^o immutabilitas agētis excludēdo cās actiuis intermedias vel receptiuis. cōcludit fm arell. q^o nō possit fieri aliquid nouū alterius rōnis. s^{ed} si vna p^{ri}ncipiū defecerit. s. q^o cause intermedie actiue vel passiuē diuersimode se hñt in cāndo. pōt cāre de nouo aliquid alterius rōnis. Si etiā effectus cāndus sit eiusdē rōnis. pōt deus ipm cāre i^{mediatē} nulla posita nouitate i^{mediatē} eo. ita fm arell. hoc corpe organiza to deus nō pōt i^{mediatē} immutabilitatis cāt hanc animā et p^{ri}ncipiū. q^o materia nō erat disposita. sicut nec sol cāt aliū et aliū radiū i^{mediatē} aere et i^{mediatē} aqua. nisi ppter diuersitatē recipi entū. sic in pposito deus influit vniformiter in q^olibet inq^orum pōt fm arell. et q^o iste ē dispositus ille nō. iteo deus impellit istū ad tale ppositū ad q^o p^{er}segitur pmodū illū aut nō impellit. q^o nō inuenit in eo dispositū sem illā quā diximus prius. et ita positio arell. de bona fortuna stat cū positōe sua. viij. phil. s. q^o deus nō pōt cāre nouū mūdū vel nouū celū vel nouū motū fm suā totalitatem. Sed fm fidē et veritatē dicēdū ē q^o de^{us} hñs. puidētiā generalē de oib^{us}. regit res fm q^o nate sunt regi. fm q^o d^{icitur}. vij. de ci. c. xxx. Sic deus res quas cōdidit rē. tamē p^{er} istā generalē puidētiā h^{ab}et puidētiā spālem ex quādā electōne fm quā puidet vniciq^{ue} boīm fm m^{er}ita p^{ri}ntia vel futura et occulta nobis. tū sibi p^{ri}ntia q^o eius iudicia iusta sunt sp^{iritu} licet occulta. ita q^o aliq^{ui} aduersitas p^{ro}ficat q^o p^{ro}sp^{er}itas fm hoc. iij. de p^{ro}. Ita q^o licz ponam^{us} aliquem bene fortunatū tamen ex hoc nihil nouū ponit

mus in deo ut dictum est. et sic patet ad rationes.

Sinit quodlibz Jobannis duns Scoti subtilis theologoz monarcho. post scripta eiusdem sup quatuor libris sententiā per Thomam pancket anglicū i studio patauino ordinarie legentes diligētē castigata. Et impensis Antonij koberger Nurnberge fideliter impressa. Anno salutis. M^occcl^oxxxj.

Sequitur ordo questionū huius quodlibz.

- i. An in diuinis centialia sint i^{mediatē} ipi centialia diuine vel nonalia. i.
- ii. An in deo possint ēē plures p^{ro}ductiones eiusdem rationis. v.
- iii. An ista possint simul stare q^o relatō vt comparata ad oppositū sit res. et vt comparata ad essentias sit ratio tm. xj.
- iiii. An suberata vel sepata siue circūscripta relatō ne originis possit manere prima persona diuina cōstitutata: et distincta. xv.
- v. An relatō originis i^{mediatē} diuis sit formal^{iter} infinita. xxj.
- vi. An equalitas i^{mediatē} diuis sit relatō realis. xxv.
- vii. An deus ēē omnipotentem possit rōne necessaria demonstrari. xxxj.
- viii. An filius siue verbū diuinū habeat aliquaz cālitatē p^{ri}ncipiū respectu creature. xxxij.
- ix. An deus possit facere angelum informare materiam. xliij.
- x. An deus possit spēs que sunt in eucaristia p^{er}terere in aliquā p^{er}istens. xlvj.
- xi. An deus possit facere q^o manētē corpe et loco eius corpus nō habeat vbi i^{mediatē} loco. lj.
- xii. An respectus rei create sit idē ad deum creatē et cōseruantem. liij.
- xiii. An actus cognoscēdi et appetēdi sint centialiter absoluti vel centialiter relatiui. lvj.
- xiiii. An aia sue p^{er}fectōi naturali relicta possit cognoscē trinitatē p^{ro}natā i^{mediatē} diuinis. lvij.
- xv. An respectu verbi creature intellectus possibilis sit actiuis vel passiuus. lxxij.
- xvi. An libertas voluntatis et necessitas naturalis possint se p^{ar}ti i^{mediatē} codē respectu eiusdē act^{us} et obi. lxxij.
- xvii. An act^{us} dilectōis naturalis et act^{us} dilectōis mentis sint eiusdē sp^{iritu}. lxxvij.
- xviii. An actus exterior addit aliquid bonitatis vel malicie ad actū interiorē. lxxx.
- xix. An in p^{ro} vnitas nature humane ad verbum sit sola dependētia nature assumpte ad p^{ro}na vbi. lxxxv.
- xx. An sacerdos obligatus ad dicēdū missam p^{ro} vnitate obligatus etiā ad dicēdū missam p^{ro} alio sufficienter soluat debitū dicēdo vnā missā p^{ro} ambob^{us}. xc.
- xxi. An ponēs mūdū eternitatē possit sustinere aliquem ēē vnuer^{sal}iter bene fortunatum. xcvi.

Et sic est finis.

[Faint, mostly illegible handwritten text on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side. Some faint words like "L'année" are visible.]

INIK KSIĄZNICA POMORSKA
XV.26
XV.55 odl
STARE DRUKI

